У Н И В Е Р З И Т Е Т У Б Е О Г Р А Д У
МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

ЗБОРНИК БИОГРАФИЈА

НАСТАВНОГ ОСОБЉА МАШИНСКОГ ФАКУЛТЕТА

Прва књига
(Период од 1948. до 1973.)

БЕОГРАД, 2017.

П Р Е Д Г О В О Р

На предлог неколико старијих професора Машинског факултета у пензији да Машински факултет приступи издавању **Зборника биографија** наставног особља, декан проф. др Р. Митровић је донео одлуку почетком децембра 2016. о именовању Уређивачког одбора и Одговорног уредника који треба да, заједно са шефовима катедара обаве потребне припреме за реализацију овога пројекта.

При томе је договорено да **Зборник** обухвати кратке радне биографије (једна до две странице текста) наставника и асистената, који су радили на на Машинском факултету почев од 1948. до 1973. године.

Као основа за утврђивање броја наставника и асистената који су били у сталном радном односу на Машинском факултету у поменутом периоду, а радили су на истом до одласку у пензију, као и оних који су радили на Машинском факултету краће време, коришћена је публикација „Faculty of Mechnical Engineering Uneversity of Belgrade 1873 - 1973.", која је штампана 1973. године поводом прославе 100 година високошколске наставе из области машинства у Београду и Србији.

Зборник садржи 234 биографије, које су написане коришћењем података из личних досијеа из Архиве Машинског факултета и других извора, а распоређене су по одговарајућим катедрама, чији називи и редослед одговарају стању из 1973. године (када су неке катедре обухватале по више научно-наставних области). При томе су биографије сређене према времену доласка појединаца на Машински факултет. На крају су дати списак аутора са бројем написаних биографија по катедрама и Именик, који треба да олакша коришћење Зборника биографија.

У име Уређивачког одбора као и у лично име, захваљујем се на великом труду који су уложили при писању текстова биографија наших старијих професора, како већини шефова катедара и њихових сарадника тако и великом броју старијих и млађих професора Машинског факултета у пензији.

Надамо се да ће ова публикација, прва оваквог садржаја на Факултету, бити са великим интересовањем прихваћена од стране читалаца. Сигуран сам да ће код већине нас, бивших студената наших старих професора, изазвати пријатне успомене и осећања наше захвалности.

Мој уложени труд на припреми ове публикације за издавање посвећујем успоменама на све моје професоре и асистенте, посебно на професора др Владимира Шолају, који ми је предложио и омогућио да после одбране дипломског рада останем да радним на Машинском факултету у Београду.

Београд, 20. јуна 2017.

Одговорни уредник

Др Миленко М. Јовичић, ред. проф.
Машинског факултета у пензији

РАДНА ВЕРЗИЈА

РАДНА ВЕРЗИЈА

С А Д Р Ж А Ј

Катедра за математику 7
Катедра за механику 23
Катедра за физику и електротехнику 41
Катедра за технологију материјала 55
Катедра за основне машинске конструкције 77
Катедра за отпорност конструкција 109
Катедра за организацију рада 119
Катедра за производно машинство 145
Катедра за термоенергетику 173
Катедра за термомеханику 191
Катедра за термотехнику 205
Катедра за моторе и моторна возила 217
Катедра за механизацију 251
Катедра за процесно машинство 275
Катедра за механику флуида 281
Катедра за хидрауличне машине 295
Катедра за железничко машинство 311
Катедра за бродоградњу 323
Катедра за аеротехнику 333
Катедра за аутоматско управљање 363

Именик 367
Поговор 369
Аутори биографија 372

РАДНА ВЕРЗИЈА

РАДНА ВЕРЗИЈА

Катедра за математику

ЗАЈОНЧКОВСКИ, Е. ПЕТАР (Сарато-Голбан, Бесарабија-Русија, 1881 - Београд, 1952.), дипломирани инжењер, ванредни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу завршио и матурирао у реалци у Кишњеву. 1899. године. Студије завршио на По_литехничком институту у Кијеву (машинство) 1913. године а за време студија предавао је математику на техничким курсевима. По завршетку студија постављен је за професора математике у Кијевској средњој хидротехничкој школи.

У току 1914. године радио у Државној банци као шеф конструкције Одељења за грађење силоса а затим као асистент у Заводу за испитивање материјала Политехничког института у Кијеву. 1918. године је био изабран за наставника за предмет Виша математике на Политехничком институту у Кијеву.

Крајем 1919. године напустио је Кијев и преко Одесе, допутовао почетком1920 године у Југославију.

Средином априла 1920. године постављен је за хонорарног професора на Техничком факултету Универзитета у Београду и у ком звању је радио до 1932. године. У периоду до 1930. године радио је као хонорарни наставник математике у београдским гимназијама.

У току 1933. године постао је контрактуални професор Техничког факултета у Београду, у ком звању је остао до краја маја 1943. године, када му је раскинут уговор о раду. 23. октобра 1944. године враћен је на Технички факултет Универзитета у Београду у звању контрактуалног професора.

Декретом Министарства просвете НР Србије од 30. септембра 1946. године постављен је за хонорарног наставника а решењем Комитета за научне установе, Универзитет и високе школе Владе НР Србије од 15. новембра 1947. године постављен је за предавача на Техничком факултету Универзитета у Београду. Коначно, решењем Министарства за науку и културу НР Србије од 24. 7. 1950. године постављен је за ванредног професора за предмет Виша математика на Машинском факултету ТВШ., у коме звању је професор П. Зајончковски остао до своје смрти фебруара 1952. године. Имао је југословенско држављанство од 1935. године, које му је обновљено као држављанину НР Србије 1949. године.

У току свога рада на Техничком факултету Универзитета у Београду, професор П. Зајончковски је написао и припремио за објављивање следеће књиге из области Више математике:

1. Збирка решених испитних задатака из диференцијалног рачуна (1927. година, 145 ст.);
2. Збирка решених испитних задатака из интегралног рачуна (1929. године, 180 страна);
3. Диференцијалне једначине (1932. година, 450 страна);
4. Интегрални рачун, Неодређени интеграли (Универзитетско издање 1948. године, 414 ст.);
5. Интегрирање функција (припремљен рукопис за штампу обима 25 штампарских табака);
6. Криве линије у простору (рукопис у припреми).

РАДНА ВЕРЗИЈА

МАМУЗИЋ, ЗЛАТКО (Белегиш, Стара Пазова, 1915. - Београд, 1996.) дипломирани математичар, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу завршио у месту рођења а гимназију у Земуну 1935. године. Дипломирао је на Филозофском факултету Универзитета у Београду (група за математику) 1939. После одслужења војног рока (новембар 1939. – август 1940.), првог септембра 1940. запослио се у Српској православној великој гимназији у Новом Саду као суплент (професор – приправник), где је радио до 30. јуна 1941, са кратким прекидом због учешћа у априлском рату. Од 6. децембра 1941. предавао је математику у Државној трговачкој академији у Пожаревцу, до 16. септембра 1943. године, када је ухапшен и интерниран у Немачку. 1945. године се враћа у Србију и 26. октобра исте године се запошљава у Државној трговачкој академији у Нишу где остаје до 18. јуна 1947. године.

Почетком јула 1947. године је постављен за асистента на Техничком факултету у Београду. Следеће године, после реорганизације Техничког факултета, постаје асистент за предмет Математика Машинског факултета Техничке велике школе у Београду. Децембра 1950. године унапређен је у звање старијег асистента, а 30. маја 1952. у звање асистента. Докторску дисертацију „Апстрактни размак и униформне структуре" из области математичких наука одбранио је на Природословно-математичком факултету Свеучилишта у Загребу 28. јуна 1955. године. У звање доцента изабран је јануара 1956, за ванредног професора. јуна 1960. а 1965. за редовног професора на Машинском факултету у Београду. Пензионисан је 31. октобра 1981.

На Машинском факултету у Београду држао је предавања на редовним студијама из предмета: Математика I и Математика II, а на последипломским студијама из предмета: Матрице, Одабрана поглавља из области обичних, Одабрана поглавља из области обичних и парцијалних диференцијалних једначина и Пардијалне диференцијалне једначине. На позив Универзитета у Новом Саду школске 1959/60 и 1966/67 год. држао је предавања из Математичке анализе студентима одсека за математику Филозофског факултета. Предавања из Опште топологије држао је студентима последипломских студија Одсека за Математику Природно математичког факултета у Београду, школске 1961/62 и 1962/63 године. Наредну, школску 1963/64 провео је на University of Florida, Gainesville, где је предавао Линеарну алгебру на основним и водио семинар из Опште топологије за студенте последипломских студија, као гостујући професор.

За студенте Машинског факултета написао је уџбенике: Основи математичке анализе (са различитим коауторима – укупно шест издања, прво 1964, последње 1991.); Детерминанте, матрице, вектори, аналитичка геометрија (укупно седам издања, прво 1961, последње 1991.) и Одабрана поглавља из области обичних и парцијалних диференцијалних једначина (три издања: 1969, 1973 и 1991. године). За потребе средњошколске додатне наставе написао је књигу: Комбинаторика (три издања: 1957, 1965 и 1991. године). За студенте математике написао је уџбеник: Увод у општу топологију (два српска издања 1960. и 1989 и једно енглеско 1963). Последња наведена књига је први математички уџбеник који је преведен са српског на енглески језик!

Научни рад професора Мамузића био је посвећен искључиво општој топологији, из које је објавио 34 научна рада и једну монографију: Конвексни простори, у издању Математичког института, Београд, 1974. године. Био је члан редакције од 1950. до 1979. године, а у периоду од 1965. до 1979. године главни уредник научног часописа „Математички весник".

Био је дугогодишњи шеф Катедре за математику Машинског факултета и управник Одсека за топологију Математичког института, Београд.

За свој рад је награђиван: Повељама Машинског факултета 1970. и 1977. године, Повељом Друштва математичара, физичара и астронома Социјалистичке републике Србије 1978. године, Плакетом Машинског факултета 1973. године, као и Дипломом поводом 120

НАЦРТ ЗБОРНИКА

година постојања Земунске гимназије, 1978. године. Указом председника Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, Одликован је орденом рада са црвеном заставом, 1978. године. Преминуо је 1. маја 1996. године а сахрањен је у Алеји заслужних грађана на Новом гробљу у Београду.

СТОЈАКОВИЋ, Д. МИРКО (Крепољин, 1915. – Београд, 1985.) дипломирани математичар, доцент Машинског факултета у Београду, редовни професор емеритус Универзитета у Новом Саду. Основну школу је завршио у Крепољину а гимназију у Београду 1934. године. Студије математике је уписао исте године. Дипломирао је 1938. године на Одсеку за математику Филозофског факултета у Београду. Од 1939. до 1941. предавао је математику у Суботичкој гимназији, а од 1941. до 1946. у Петој мушкој гимназији у Београду, када је постављен за директора Војне гимназије (тадашње Гимназије при гардијској бригади) у Београду.

За асистента за предмет Математика на Техничком факултету у Београду изабран је 1947. године Следеће године, после реорганизације Техничког факултета, постаје асистент Машинског факултета Техничке велике школе у Београду.

Докторску дисертацију „Прилог теорији матрица" одбранио је 1953. године, на Свеучилишту у Загребу. За доцента за предмет Математика на Машинском факултету у Београду је изабран 1953. године. На Машинском факултету у Београду држао је предавања из предмета Математика I и Математика II, на основним студијама.

Године 1854. напушта Машински факултет у Београду и запошљава се на Универзитету у Новом Саду, где остварује изузетно успешну академску каријеру. За дописног члана Српске Академије Наука и Уметности изабран је 1963. године.

Научни радови професора Стојаковића припадају Алгебри и Дискретној математици. Аутор је више запажених универзитетских уџбеника за студенте математике. Био је декан Природно – математичког факултета у Новом Саду и директор Математичког института САНУ у Београду.

ТОМИЋ, С. БОШКО (Шид, 1906. - Београд, 1995.), дипломирани математичар, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу је завршио у родном месту, првих пет разреда гимназије у Новом Саду, а последња три и велику матуру у Сомбору. 1924. године уписао је студије на одсеку за математику на Природословном факултету Свеучилишта у Загребу, где је дипломирао 1929. године. После одслужења војног рока, запослио се у Државној трговачкој академији у Загребу. 1936. године прелази на Државну трговачку академију у Бања Луци, а 1938. у Средњу техничку школу у Новом Саду.

После окупације, јуна 1941. добија посао у Државној трговачкој академији у Ваљеву, до 1943. ради у Државној трговачкој академији у Зрењанину, одакле је премештен у Државну трговачку академију у Нишу. Децембра 1943. отпуштен је из просветне службе. 1946. се запослио се у Гимназији у Новом Саду, одакле је исте године премештен у Сомборску гимназију. 1947. године је премештен у Потпуну мешовиту гимназију у Врбасу. Октобра 1950. се запошљава као библиотекар Математичког института Српске академије наука, одакле је 28. августа 1951. премештен у Високу Саобраћајну школу у Београду у звању професора. 22. октобра 1952. премештен је у Средњу грађевинску школу у Београду.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Јуна 1954. постављен је за асистента на Машинском факултету Техничке велике школе у Београду за предмет Математика. У исто звање, реизабран је 1957. и 1960. године. Докторску дисертацију „О једној новој класи полинома у Теорији специјалних функција" из области математичких наука, одбранио је на Електротехничком факултету у Београду 5. маја 1959. године. У звање доцента на Машинском факултету у Београду за предмет Математика изабран је 15. септембра 1961. а реизабран септембра 1966 године. За ванредног професора је изабран 30. јануара 1971. године а унапређен у звање редовног професора јула 1976. године. Пензионисан је 30. септембра 1976. године.

На Машинском факултету у Београду држао је предавања из Математике I и Математике II на основним, а из Теорије вероватноће и математичке статистике на последипломским студијама. За студенте основних студија Машинског факултета написао је уџбеник: Математика 2 објављен 1977. године а за студенте последипломских студија уџбеник: Рачун вероватноће и статистика (два издања 1969. и 1973. године). Такође је и коаутор једне збирке задатака из математике намењене студентима Машинског факултета.

У почетку научни рад професора Томића био је посвећен Теорији специјалних функција, из које је докторирао, и објавио укупно пет радова (један у „Математичком веснику" три у „Гласнику математичком" (Загреб) и један у Публикацијама Електротехничког факултета Београд – серија Математика. У тим радовима се проучавају Бернулијеви, Ојлерови и Нилсенови полиноми и њихове слике при Фуријеовој трансформацији. Дате су и примене добијених резултата у одређивању несвојствених параметарских интеграла.

После одбране докторске дисертације, стиче ново интересовање - почиње са истраживањима у теорији полинома, из које објављује 6 научних радова од тога 4 у иностраним часописима (B. Tomić, Les relations asymptotiques pour les zéros croissant indéfiniment des polynomes à coefficients positifs, *Acad. Roy. Belg. Bull. Cl. Sci. (5)* 49 1963 799–818; B. Tomić, La distribution des zéros croissant indéfiniment des polynômes à coefficients positifs. (French) *Acad. Roy. Belg. Bull. Cl. Sci. (5)* 50 1964 1151–1173; B. Tomić, The asymptotic relations for the indefinitely increasing zeros of polynomials with alternate coefficients. *Anal. Numér. Théor. Approx.* 15 (1986), no. 1, 81–93; B. Tomić, The distribution of the indefinitely increasing zeros of polynomials with alternate coefficients. *Anal. Numér. Théor. Approx.* 15 (1986), no. 2, 173–189.) Напомињемо да су последња 4 рада објављена 10 година после одласка у пензију! Аутор је и три стручна рада који су објављени у „Математичкој библиотеци" и намењени су за потребе средњошколске додатне наставе.

ДАЦИЋ, М. РАДЕ (Сијаринска Бања, 1930 - Београд, 2016.), дипломирани математичар, асистент Машинског факултета у Београду, виши научни сарадник Математичког института САНУ у Београду. Дипломирао је 1956. године на Одсеку за математику Природно - математичког факултета Београду.

За асистента за предмет Математика на Машинском факултету у Београду изабран је 1956. године, где је радио до 1961. године. Исте године. напушта Машински факултет и запошљава се на Пољопривредном факултету у Београду.

Од 1973. године до пензионисања био је запослен на Математичком институту САНУ у Београду. Једно време је био управник рачунског центра Математичког института. Био је руководилац Семинара из историје и филозофије математике и механике од 1993. до 2002. године. Универзитетску наставу изводио је и на Природно – математичком факултету у Крагујевцу.

Докторску дисертацију „Једна класа мултиормних пресликавања са применом на решења диференцијалних једначина'' је одбранио 30. октобра 1965. године, на Одсеку за математику Природно - математичког факултета у Београду. Аутор је једног универзитетског и коаутор једног средњошколског уџбеника из области математике.

БОЈАНИЋ, РАНКО (Бреза, БиХ 1924. – Колумбус, 2017.) дипломирани математичар, доцент Машинског факултета у Београду, професор емеритус Универзитета Државе Охајо, Сједињене

РАДНА ВЕРЗИЈА

Америчке Државе. Рођен је 12. новембра 1924. године у Брези, Босна и Херцеговина. Гимназију је завршио у Београду 1943. године. Студије математике је уписао 1947. године. Дипломирао је 1950. године на Одсеку за математику Природно - математичког факултета у Београду. Од 1951. до 1954. био је запослен у Математичком институту Српске академије наука. Докторску дисертацију „Асимптотска решења линеарних диференцијалних једначина" је одбранио 10. јануара 1953. године, у Српској Академији Наука у Београду.

За доцента је изабран 1954. године на Филозофском факултету у Скопљу. За доцента на Машинском факултету у Београду изабран је 1956. године, на коме је држао предавања из Математике I, Математике II, на основним студијама. 1959. године је напустио Машински факултет у Београду и запослио се на Универзитету Државе Охајо, Сједињене Америчке Државе, где је остварио изузетно успешну академску каријеру.

Научни радови професора Вучковића припадају Асимптотској анализи. Био је свакако један од најуспешнијих математичара Београдске школе математике коју, је формирао академик Јован Карамата. Његови резултати из теорије правилно промењљивих функција са остатком (написани са академицима Аљанчићем и Томићем) и њихове примене у Фуријеовим апроксимацијама остали су трајно забележени у математичкој литератури. Поред тога развио је и јединствену теорију правилно промењљивих низова заједно са Галамбошем и Сенетом.

Преминуо је 21. фебруара 2017. године у Колумбусу, Охајо, Сједињене Америчке Државе.

АДНАЂЕВИЋ, ДУШАН (Рума, 1929.), дипломирани математичар, доцент Машинског факултета у Београду., редовни професор Природно-математичког факултета у Београду. У Руми је завршио основну и средњу школу. Дипломирао је на Одсеку за математику Природно-математичког факултета у Београду, 1952. године. Од 1953. до 1956. године радио је у Руми као професор гимназије. Од 1956. до 1967. године радио је као асистент из предмета Математика на Машинском факултету у Београду Докторску дисертацију „Димензије неких разврстаних скупова са применама" одбранио је у Загребу 1961. године

У звање доцента за предмет Математика на Машинском факултету у Београду изабран је 1967. године Исте године је прешао на Природно-математички факултет у Београду, где. је изабран за доцента 1967., за ванредног професора 1971. а за редовног професора 1978. године.

На Машинском факултету држао је предавања и вежбе из Математике I и Математике II. На Природно – математичком (касније Математичком) факултету држао је предавања из Топологије (за студенте математике), Математике (за студенте хемије), Математике I и II (за студенте физичке хемије), Анализе I и II (за студенте математике). За студенте последипломских студија држао је више специјалних курсева: Одабрана поглавља из топологије, Одабрана поглавља из теорије скупова (смер специјализација), Теорија хомотопије, Теорија димензија, Теорија мрежа, Уређајне и тополошке структуре (научни смер). Руководио је израдом 12 докторских и 14 магистарских теза, као и 5 специјалистичких радова.

Написао је као аутор или коаутор следеће уџбенике: Топологија, Научна књига, Београд, 1980; Математичка анализа I, Наука, Београд, 1998 (5. издање, са З. Каделбургом); Математичка анализа II, Наука, Београд, 1994 (2. издање, са З. Каделбургом); Математика I (за студенте хемије), Ведес, Београд, 1997 (са А. Вучићем); Математика II (за студенте хемије), Ведес, Београд, 1998; (група аутора); као и уџбенике и збирке задатака за ученике V, VI, VII разреда основне школе у издању Завода за уџбенике и наставна средства, Београд.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Објавио је 35 научна и 4 стручна рада у домаћим и страним часописима. Учествовао је у раду 5 националних и 3 интернационална конгреса, 6 интернационалних симпозијума за топологију и једној конференцији за топологију са саопштењима.

Од важнијих дужности и функција које је обављао могу се навести следеће: Секретар Савеза друштава математичара, физичара и астронома Југославије, председник Председништва Друштва математичара Србије, председник комисије за математику Просветног савета Србије, члан Просветног савета Србије, председник научно-наставног већа Универзитета у Београду, главни и одговорни уредник Математичког весника, директор Математичке гимназије, декан Математичког факултета. Био је члан Америчког математичког друштва и Друштва математичара Србије.

СИМОНОВИЋ, Љ. ВЕЛИМИР (Равно Бучје, Пирот, 1928. - Београд, 2016.), дипломирани математичар, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу је завршио у родном месту а гимназију у Пироту, 1948. године. Исте године је уписао студије математике на Природно - математичком факултету у Београду. Студије је завршио 31. октобра 1953 године, одбраном дипломског рада под насловом „Интегралне једначине и њихова примена у математичкој физици". Ментор рада био је академик Никола Салтиков, у то време један водећих светских ауторитета у области аналитичког решавања класичних једначина математичке физике.

Средином октобра 1957. године изабран је за асистента на катедри за математику Машинском факултету у Београду. У исто звање реизабран је 1960, 1963, 1966 и 1970. године. Докторирао је у области нумеричке математике 1970. године. У звање доцента за предмет Математика на Машинском факултету у Београду је изабран 1971. године, за ванредног професора изабран 1976. године а у звање редовног професора унапређен је 1982. године. Пензионисан је 30. септембра 1994. године.

Држао је наставу из свих предмета Катедре за математику на Машинском факултету у Београду, и то како на додипломским тако и на и последипломским студијама. Наставу је изводио и на Рударско – геолошком факултету и Војној – техничкој академији. Велики допринос дао је и у развоју катедри за Аутоматско управљање и Индустријско инжењерство Машинског факултета.

Аутор је и данас актуелних уџбеника Нумеричке методе (прво издање 1979. године, последње пето издање 2008. године), Увод у теорију вероватноће и математичку статистику (прво издање 1985. године, последње пето издање 2008. године) и Увод у коначну математику (прво издање 1973. године, последње четврто издање 2008. године), који је први уџбеник дискретне математике објављен на Београдском универзитету.

У својој научној делатности бавио се различитим областима примењене математике: нумеричком анализом, дискретном математиком, рачунарством и статистиком.

Посебно се истиче његов допринос у области практичне примене рачунарства, у којој је био један од пионира у ондашњој Југославији. Учествовао је у изради првих домаћих софтвера, намењених за потребе научних института и привреде. Објавио је са В. Крунићем у Београду 1964. године, први приручник из области симболичког програмирања дигиталних рачунара написан на нашем језику, под насловом Систем аутоматског програмирања AUTOCOD III.

Био управник рачунарске лабораторије Математичког института САНУ. На Машинском факултету у Београду, између осталог, обављао је дужности управника библиотеке, шефа Катедре за математику и продекана за финансије.

Велику, несебичну помоћ пружао је млађим колегама са Катедре за математику (Р. Радовановић, Н. Јотић, С. Радојевић и Г. Лазовић) приликом израде магистарских радова и докторских дисертација.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Последњих година живота, као пензионер, стиче ново интересовање - почиње са истраживањима везаним за методику наставе математике у основним школама. Из те области 2011. године, објављује уџбеник заједно са Дубравком Мијуцом. Последња књига коју је објавио заједно са С. Радојевићем је Збирка задатака из теорије вероватноће и математичке статистике. Изашла је у издању Завода за уџбенике 2014. године.

Изван факултета, био је активан у политичком животу наше државе. Биран је за народног посланика у пет сазива Народне скупштине Републике Србије, својим принципијелним ставовима и залагањима предњачио је посебно у годинама преласка из једнопартијског у вишепартијски систем. Разлике у политичким ставовима и гледиштима нису били препрека за дружења и пријатељства. Толерантан, праведан и хуман су одлике које ће остати у сећањима свих који су га познавали.

ВУКАДИНОВИЋ, ЈУЛИЈА, рођена Ђерасимовић (Сарајево, 1933. - Београд, 2012.), дипломирани математичар, асистент Машинског факултета, професор Више педагошке школе у Београду. У Сарајеву је завршила основну школу, четири разреда гимназије завршила је у Крагујевцу а остала четири разреда гимназије и велику матуру у Зрењанину.

Студирала је Математику на Природно математичком факултету у Београду, на коме је дипломирала 15. 2. 1957. године са просечном оценом 9,12. Школске 1957/1958. године предавала је Математику у Једанаестој београдској гимназији.

Током три школске године, 1958/1959., 1959/1960., 1960/1961., радила је као стални асистент за предмете из области Математике на Машинском факултету у Београду. У школској 1960/1961. години била је ангажована на држању вежби из Математике на Машинском одсеку Техничког факултета у Нишу. Од школске 1961/1962. године била је запослена на Вишој педагошкој школи у Београду, где је радила најпре као предавач а затим као професор до краја шк. 1986/1987. године. У том периоду држала је наставу на предметима Геометрије и у Математичкој гимназији у Београду.

Од јесени 1987. године до пензионисања 31. 8. 1992. године радила је као просветни саветник у Заводу за унапређење васпитања и образовања града Београда. Аутор је и коаутор великог броја основних и помоћних уџбеника за основну и средњу школу из Математике. Преминула је 6. 4. 2012. године.

ЂАЈА, Н. ЧАСЛАВ (Скопље, 1923 - Београд, 1987.), дипломирани математичар, асистент Машинског факултета Београду, редовни професор Пољопривредног факултета Универзитета у Београду. Дипломирао је 1950. године на Одсеку за математику Природно - математичког факултета у Београду.

Године 1958. изабран је за асистента за предмет Математика на Машинском факултету у Београду, на коме је радио до 1964. године. Исте године напустио је Машински факултет и запослио се на Пољопривредном факултету у Београду у звању асистента за предмет Математика.

Магистарски рад „Тополошке методе у теорији стабилности решења диференцијалних једначина" је одбранио 10. јуна 1964. а докторску дисертацију „Теорија стабилности фамилије динамичких система у метричким просторима'' одбранио је 19. октобра 1967. године, на Одсеку за математику Природно - математичког факултета у Београду. Потом је на пољопривредном факултету у Београду биран у сва наставничка звања: доцента, ванредног и редовног професора. Аутор је два универзитетска уџбеника.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ЂЕРАСИМОВИЋ, П. БОЖИДАР (Београд 1907. - Београд, 1977.) дипломирани математичар, редовни професор Машинског факултета у Београду. Гимназију је започео у Ужицу а завршио у Београду. Дипломирао је 1931. године на Одсеку за математику Филозофског факултета у Београду. Предавао је математику у гимназијама у Сарајеву, Крагујевцу и Зрењанину, као и у војним школама Југословенске народне армије.

За асистента на Одсеку за математику Природно-математичког факултета у Београду, изабран је 1951. године а у звање доцента 1956. године. Од 1960. године радио је на Машинском факултету у Београду, где је за ванредног професора изабран, 1960., а за редовног професора 1965. године. Пензионисан је 1973. године.

Докторску дисертацију „Апроксимација ирационалних бројева помоћу рационалних разломљених бројева" је одбранио 16. јануара 1954. године, на Природно - математичком факултету у Београду.

На Машинском факултету у Београду држао је предавања из Математике I, Математике II, на основним, а из Теорије комплексних функција и Специјалних функција на последипломским студијама. Коаутор је универзитетског уџбеника „Основи Математичке анализе" (са различитим коауторима – укупно шест издања, прво 1964, последње 1991.). За потребе последипломске наставе написао је уџбеник „Функције комплексне променљиве. Ојлерови интеграли." објављен 1969. године у издању Машинског факултета.

Био је члан редакције терминолошког речника „Математичка терминологија за основне и средње школе", објављеног 1963. године у издању Математичког института у Београду.

Сви научни радови професора (укупно 12) Ђерасимовића припадају Теорији верижних разломака и њеним применама. Од њих се посебно истичу: B. Đerasimović, Beitrag zur Theorie der regelmässigen Kettenbrüche, Mathematische Zeitschrift **62** (1955), 320–329; B. Đerasimović, Über die Kettenbruchentwicklung quadratischer Irrationalzahlen. Mathematische Zeitschrift 66 (1956), 228–239; и B. Đerasimović, Über die binären quadratischen Formen. Mathematische Zeitschrift 66 1957 328–340; који су објављени у једном од најбољих светских математичких часописа. Поред тога аутор је монографије „Правилни верижни разломци" објављене у издању Математичког института, (Едиција посебна издања Математичког института, том 8), Београд 1969.

Био је више година Шеф катедре за математику Машинског факултета у Београду, као и старешина Одељења Машинског факултета у Краљеву.

ВУЧКОВИЋ, Д. ВЛАДЕТА (Алексинац 1923. – Јужни Бенд, 2012.) дипломирани математичар, ванредни професор Машинског факултета у Београду, редовни професор Универзитета Нотр Дам Индијана, Сједињене Америчке Државе. Рођен је 30. марта 1923. године у Алексинцу. Основну школу и нижу гимназију је завршио у Пироту. Вишу гимназију је започео у Скопљу, а завршио у Нишу 1941 године. Дипломирао је 1949. године на Одсеку за математику Природно - математичког факултета у Београду.

Од 1946. до 1948. радио је у Савезном заводу за статистику. Од фебруара 1950. до маја 1951. радио је као асистент на Одсеку за математику Природно - математичког факултета у Београду. Докторску дисертацију „Стилтјесова трансформација која опада брзином експоненцијалне функције" је одбранио 14. јула 1953. године у Српској Академији Наука, у Београду.

За професора Више педагошке школе у Зрењанину изабран је 1954. године За доцента на Машинском факултету у Београду изабран је 1960 а за ванредног професора 1962. године. 1963. године је напустио Машински факултет и запослио се на Универзитету Нотр Дам, Индијана, Сједињене Америчке Државе, где је остварио изузетно успешну академску каријеру.

НАРЕДНИ ЗАПИС

На Машинском факултету у Београду држао је предавања из Математике I, Математике II, на основним, а из Примењене математике и Лапласове трансформације на последипломским студијама. Коаутор је универзитетског уџбеника „Основи Математичке анализе" (са З. Мамузићем и Б. Ђерасимовићем). За потребе последипломске наставе написао је уџбеник „Рачун вероватноће и статистика. Нумеричке методе" и скрипте „Лапласова трансформација".

Први научни радови професора Вучковића припадају Асимптотској анализи. У каснијем периоду се посвећује Математичкој логици и Дискретној математици. Његов рад V. Vučković, Partially ordered recursive arithmetics, Mathematica Scandinavica, 7 (1959), је први рад из области математичке логике објављен у нашој математичкој литератури.

Иако је на Машинском факултету радио само три године, својим књигама поставио је изузетно висок стандард својим колегама за писање уџбеника из математичких дисциплина за студенте машинства.

Преминуо је 16. септембра 2012. године, у Јужном Бенду, Индијана, Сједињене Америчке Државе.

СУЧЕВИЋ, ДЕЈАН (Пакрац, Хрватска, 1930. - Београд, 1915.), дипломирани математичар, асистент Машинског факултета, виши стручни сарадник Саобраћајног факултета у Београду. У месту рођења завршио је основну школу и гимназију а дипломирао је 1960. године на Математичкој групи Природно-математичког факултета у Београду.

Октобра месеца 1960. год. изабран је за асистента за предмет Математика на Машинском факултету у Београду. Учествовао у извођењу аудиторних вежби из предмета Математика I и Математика II на првој и другој години студија у Београду као и у неким центрима за ванредне студије Факултета.

Од октобра месеца 1963. год. радио је као хонорарни асистент на Саобраћајном факултету у Београду а 1964. изабран је за сталног асистента тога факултета за предмете Математика I, Математика II и Математичка статистика, када му је престао радни однос на Машинском факултету у Београду. Радио је као хонорарни асистент на Војној академији КОВ ЈНА и на Вишој саобраћајној школи у Београду

У току 1975. године изабран је у звање стручног сарадника а касније је унапређен у звање вишег стручног сарадника на Одсеку за ПТТ саобраћај Саобраћајног факултета у Београду, где учествовао на извођењу наставе из више предмета (Теорија опслуживања, Операциона истраживања и др.) до одласка у пензију.

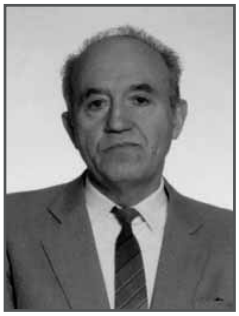

ЋИРИЋ, Б. ЉУБОМИР (Ресник, Пирот, 1935. - Београд, 2016.), дипломирани математичар, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу је завршио у родном месту а Шесту Београдску гимназију у Београду, 1954. године. Исте године уписао је студије математике на Природно - математичком факултету у Београду, које је завршио 5. маја 1959 године.

Новембра 1960. године изабран је за асистента за предмет Математика на Машинском факултету у Београду. У звање асистента је поново биран 1963, 1966 и 1970. године. За доцента је изабран 1971, за ванредног професора 1976. а за редовног професора 1982. године. Пензионисан је 30. септембра 2001. године.

Као асистент изводио је вежбе из предмета Математика I и Математика II, на редовним и ванредним студијама Машинског факултета у Београду као и у

РАДНА ВЕРЗИЈА

центрима за ванредне студије Факултета. Држао је предавања из Математике I, Математике II и Математике III на основним студијама, а из Линеарне алгебре и Специјалних функција на последипломским студијама. Аутор је запаженог уџбеника Специјалне функције, објављеног у издању Машинског факултета 1984. године.

У јесен 1961. године уписао је последипломске студије на Природно-математичком факултету у Београду, које је завршио је 14. марта 1968. године, одбраном магистарског рада под називом „Фиксне и готово фиксне тачке" на Природно - математичком факултету у Београду. Докторску дисертацију „Постојане и периодичне тачке контрактивних оператора" је одбранио 10. децембра 1970. године, на истом факултету.

Основни научни допринос докторске дисертације је увођење појма уопштених контрактивних пресликавања и изналажење њихових примена. Основни резултати тезе, објављени у раду: Lj. Ćirić, Generalized contractions and fixed-point theorems, Publ. Inst. Math. 12 (26) (1971) 19 – 26 привукли су изузетну пажњу иностраних математичара. Он практично до краја живота, наставља са истраживањима у области уопштених контрактивних пресликавања и даје нове резултате који добијају међународна признања.

Резултати добијени у тој области, били су више него довољни, у другој половини 20. века, за изразито успешну универзитетску научну каријеру у већини европских земаља. Међутим професор иде даље и 1974. године уводи класу квазиконтрактивних пресликавања у раду: Lj. Ćirić, A generalization of Banach's contraction principle, Proc. Amer. Math. Soc. 45, 267-273. Тим истраживањима је далеко превазишао домете своје докторске дисертације и трајно ушао у математичку научну баштину! Сам рад је цитиран 356 пута до почетка ове године (без ауто цитата) у релевантним међународним часописима!

Професорову научну активност није прекинуо ни одласком у пензију 2001. године. У том периоду он наставља са публиковањем научних радова у водећим светским часописима. 2003. објављује запажену монографију из области теорије непокретне тачке у којој излаже своја дотадашња научна достигнућа. Из области теорије контрактивних пресликавања је објавио преко 150 научних радова. Његови радови су цитирани укупно 2150 пута (без ауто цитата) у периоду од 1995. до 2015. године.

Неки важни појмови и резултати из теорије контрактивних пресликавања добили су називе по Ћирићевом презимену. Наводимо само неке од њих, који се могу наћи у насловима научних радова иностраних математичара, као и у математичким монографијама: Ћирићеви оператори, Ћирићев принцип контракције, Ћирићеви слаби оператори, Ћирићеве квази контракције, Ћирићеве генералисане контракције, Ћирићева теорема о фиксној тачки квази контракција и Ћирићева теорема о нејединственој фиксној тачки. Из периода после објављивања монографије, посебно се издваја резултат о спрегнутим непокретним тачкама који је добио у сарадњи са познатим индијским математичаром Лакшминкантамом 2009. године, који је објављен у раду: V. Lakshmikantham, Lj. Ćirić, Coupled fixed point theorems for nonlinear contractions in partially ordered metric spaces, Nonlinear Anal. 70:12 (2009), 4341–4349. Тај рад је до данас цитиран 354 пута!

Професор Љ. Ћирић је био члан уређивачког одбора четири врхунска математичка часописа: *Fixed* Point Theory and Application, Scientific World Journal, Journal of Nonlinear Science and Applications и *Filomat* (80/299). Био је рецензент у многим водећим светским часописима. Својим радом је изузетно допринео промоцији српске математике у међународним оквирима.

РАДНА ВЕРЗИЈА

НЕШИЋ, Ч. СЛОБОДАН (Бождаревац, Барајево, 1932.), дипломирани математичар, ванредни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу је завршио у родном месту, а гимназију у Београду. 1952. године уписао је студије на Одсеку за математику Природно-математичког факултета у Београду. У току студија предавао је математику у Првој економској школи у Београду. Дипломирао је 10. септембра 1959. године.

После одслужења војног рока, децембра 1960, изабран је за асистента за предмет Математика на Машинском факултету у Београду. У исто звање, реизабран је 1963, 1967, 1970, 1973, 1976, и 1980. године. 1961. године уписао је последипломске студије на Природно-математичком факултету у Београду, које је завршио 24. јуна 1972. године, одбраном магистарског рада под називом „Метрички простори над тополошким полупољима" на Природно - математичком факултету у Београду. Докторску дисертацију „Тихоновска полупоља и метрички простори" је одбранио 26. децембра 1980. године, на истом факултету.

У звање доцента за предмет Математика на Машинском факултету у Београду изабран је јуна 1982, за ванредног професора је изабран децембра 1987. године, а реизабран децембра 1992. Пензионисан је 30. септембра 1997. године, у време када је поступак за унапређење у звање редовног професора био у току.

На Машинском факултету у Београду држао је предавања из Математике I и Математике II на основним, а из Матрица на последипломским студијама. За студенте основних студија Машинског факултета написао је уџбеник: Математика II, објављен 1996. године а за студенте последипломских студија уџбеник: Матрице, објављен 1992. године. Такође је аутор: Збирка задатака из Математике I (прво издање 1977. године, последње четврто издање 1998. године), и коаутор са проф. др Радисавом Радовановићем: Збирка задатака из Математике II (прво издање 1977. године, последње четврто издање 1996. године) и Збирка задатака са класификационих испита на Машинском факултету (прво издање 1970. године, последње девето издање 1996. године).

Научни рад професора Нешића био је посвећен ставовима о непокретним тачкама контрактивних оператора дефинисаних на класичним метричким просторима, или на уопштеним метричким просторима над полупољима Тихонова. Објавио је укупно 28 научних радова. Последњих 5 радова (S. Nešić, Generalizations of Khan fixed point theorems. *Bull. Calcutta Math. Soc.* 89 (1997), no. 6, 469–472; S. Nešić, Results on fixed points of asymptotically regular mappings. *Indian J. Pure Appl. Math.* 30 (1999), no. 5, 491–494; S. Nešić, A generalization of a fixed point theorem of B. Fisher. *Math. Balkanica (N. S.)* 13 (1999), no. 3-4, 201–204; S. Nešić, A fixed point theorem in two metric spaces. *Bull. Math. Soc. Sci. Math. Roumanie (N. S.)* 44(92) (2001), no. 3, 253–257; S. Nešić, Common fixed point theorems in metric spaces. *Bull. Math. Soc. Sci. Math. Roumanie (N. S.)* 46(94) (2003), no. 3-4, 149–155.) је објавио после одласка у пензију, и то свих 5 у иностраним часописима од којих је један (други по редоследу) на SCI листи. Научни радови професора Нешића су више пута цитирани у радовима иностраних математичара. По томе се посебно истиче рад S. Nešić, A theorem on contractive mappings. *Mat. Vesnik* 44 (1992), no. 1-2, 51–54, који је између осталог цитиран и у наслову рада: B. Fisher, M. Telci and K. Tas, A generalization of _fixed point theorem of Nesic, *Doga-Tr. J. Math.* 17**,** (1993), 247-250.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ЈОТИЋ, С. НИКОЛА (Рсовци, Пирот 1935. - Београд, 2008.) дипломирани математичар, ванредни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу је завршио у Аранђеловцу. Гимназију је похађао у Соко Бањи и Нишу, где је матурирао 1954. године. Исте године уписао је студије на Одсеку за математику Природно-математичког факултета у Београду. Дипломирао је 25. јуна 1959. године. После одслужења војног рока, децембра 1960, изабран је за асистента за предмет Математика на Машинском факултету у Београду. У исто звање, реизабран је 1963, 1967, 1970, 1973, 1976 и 1980 године. Маја 1983. године је распоређен на радно место стручног сарадника

Последипломске студије уписао је 1961. године на Природно-математичком факултету у Београду, које је завршио одбраном магистарског рада. 29. маја 1972. године, под називом „Неједнакости" на Природно - математичком факултету у Београду. Докторску дисертацију „Прилог теорији екстермалних проблема програмирања" одбранио је 27. фебруара 1981. године, на истом Факултету.

У звање доцента за предмет Математика на Машинском факултету у Београду изабран је децембра 1984, а реизабран априла 1990. За ванредног професора је изабран октобра 1995. године. У исто звање, реизабран је јуна 1992. и јула 1997. године.

На Машинском факултету у Београду као и у одељењима Факултета држао је предавања из Математике I и Математике II на основним, а из Матрица на последипломским студијама. Пензионисан је 30. септембра 2001. године.

У почетку научни рад професора Јотића био је посвећен изучавању конвексних једнакости (магистарски рад) и њихових система (докторска дисертација). После одбране докторске дисертације, налази ново интересовање - почиње са истраживањима у теорије непокретне тачке контрактивних пресликавања. Тој категорији припадају последња три рада (Lj. Ćirić, N. Jotić, Some theorems on common fixed points. *Mat. Vesnik* 46 (1994), no. 1-2, 5–9; N. Jotić, Nikola Some fixed point theorems in metric spaces. *Indian J. Pure Appl. Math.* 26 (1995), no. 10, 947–952; Lj. Ćirić, N. Jotić, A further extension of maps with non-unique fixed points. *Mat. Vesnik* 50 (1998), no. 1-2, 1–4), од којих је један (други по редоследу) објављен у часопису који се налази на SCI листи.

Био је руководилац Института за примењену математику и аутоматско управљање Машинског факултета од 1987. године до пензионисања. У истом периоду био је и председник факултетског синдиката. Преминуо је 13. марта 2008.

РАДОВАНОВИЋ, Н. РАДИСАВ (Наталинци, Топола 1933. - Београд, 2009.) дипломирани математичар, ванредни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу је завршио у родном месту, а гимназију у Смедеревској Паланци. 1952. године уписао је студије на Одсеку за математику Природно-математичког факултета у Београду. У току студија био је непуне две године (29. 08. 1955 – 4. 5. 1957.) запослен у предузећу „Термоелектро", Београд. Дипломирао је 27. септембра 1958. године. После одслужења војног рока, марта 1960. запошљава се поново у предузећу „Термоелектро", Београд, где остаје до 9. децембра 1960.

За асистента за предмет Математика на Машинском факултету у Београду изабран је децембра 1960. године У исто звање, реизабран је 1963, 1967, 1970, 1973. и 1976. године. У јесен 1961. године уписао је последипломске студије на Природно-математичком факултету у Београду, које је завршио одбраном магистарског рада 3. јула 1968. године, под називом „Апроксимативна факторизација полинома" на Природно - математичком факултету у Београду.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Докторску дисертацију „Прилози нумеричком решавању алгебарских једначина и система алгебарских једначина” одбранио је 26. јануара 1978. године, на Природно - математичком факултету у Сарајеву. У звање доцента изабран је. маја 1979, а реизабран новембра 1984. За ванредног професора је изабран децембра 1986. године. У исто звање реизабран је јуна 1992. и јула 1997. године. Дужност Управника рачунарске лабораторије Машинског факултета обављао је од 1979. године до пензионисања 30. септембра 1999. године.

На Машинском факултету у Београду држао је предавања из Математике I, Математике II, Математике III, Математике IV и Програмирања на основним, а из Нумеричких метода и Програмирања на последипломским студијама. Коаутор је универзитетског уџбеника FORTRAN (прво издање 1973. године, последње осмо издање 1996. године). Такође је коаутор са проф. др Нешић Слободаном: Збирка задатака из Математике 2 (прво издање 1977. године, последње четврто издање 1996. године) и Збирка задатака са класификационих испита на Машинском факултету (прво издање 1970. године, последње девето издање 1996. године).

Научни рад професора Радовановића био је посвећен: нумеричкој математици и њеним применама у машинству, применама гама – функције на израчунавање несвојствених интеграла, као и функционалној анализи. Од објављених радова посебно се истичу први: Р. Радовановић, Примедбе о методама итерације са убрзањем, Математички Весник 6 (21) 1969 379–384; и последња два рада: Р. Радовановић, О нумеричком решавању диференцијалних једначина првог реда у општем облику, Саопштења Машинског факултета 1 (1991) и R. Radovanović, Approximation of a fixed point of some nonself_mappings. *Math. Balkanica (N. S.)* 15 (2001), no. 3-4, 213–218.

У првом раду се даје потпуно нови поступак заснован на методи regula falsi за приближно одређивање корена алгебарских једначина, а у другом се нелинеарна обична диференцијална једначина првог реда трансформише у линеарну једначину другог реда и затим решава поступком Runge – Kutta. Оба рада су изузетно оригинална, али на жалост написана на српском језику, нису могла да привуку пажњу међународне научне јавности. То не важи за трећи рад, који је објављен после одласка у пензију, који је више пута цитиран у радовима иностраних математичара, између осталог у монографији V. Berinde, Iterative Approximation of Fixed Points, Lecture Notes in Mathematics, Springer, Berlin, (2007) и докторској дисертацији Т. А. Лазара (T. A. Lazar, Fixed point theorems for non-self operators and applications) одбрањеној на Универзитету у Клужу 2010. године.

МИЛАЧИЋ, Д. МАРИАНА (Београд, 1936.) дипломирани математичар, доцент Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију је завршила у Београду. Матурирала је 1955. године. Исте године уписала је студије на Одсеку за математику Природно-математичког факултета у Београду. Дипломирала је 29. јуна 1960. године.

Почетком децембра 1960, изабрана је за асистента за предмет Математика на Машинском факултету у Београду. У исто звање, реизабрана је 1963, 1967, 1970, 1973, 1976 и 1980 године. 24. маја 1983. је распоређена на радно место стручног сарадника.

У звање доцента изабрана је 10. децембра 1987, а реизабрана 3. јуна 1993. Пензионисана је 30. септембра 2001. године.

У току 1961. године уписала је последипломске студије на Природно-математичком факултету у Београду. Магистрирала је 22. маја 1972. године, одбранивши рад под називом „Верижни развитак квадратног корена рационалног броја” на Природно - математичком факултету у Београду. Докторску дисертацију „Развој и примене математичке методе декомпозиције на вишенивојске хијерархијске системе са информационом базом” је одбранила 16. јуна 1982. године, на Машинском факултету у Београду.

РАДНА ВЕРЗИЈА

На Машинском факултету у Београду држала је вежбе из Математике I, Математике II, Математике III, Математике IV и Програмирања, као и предавања из Програмирања, Математике I (за ванредне студенте) и Математике IV (за ванредне студенте), све на основним студијама.

Коаутор је универзитетског уџбеника „FORTRAN" (прво издање 1973. године, последње осмо издање 1996. године), као и монографије „Теорија препознавања инжењерских система".

МАРКОВИЋ, Д. БУДИМИР (Зрењанин, 1934. – Београд, 2002.) дипломирани математичар, асистент Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију је завршио у Београду. Матурирао је 1953. године. Исте године уписао је студије на Одсеку за математику Природно-математичког факултета у Београду. Дипломирао је 28. јула 1959. године. После одслужења војног рока, 9. децембра 1960. године, изабран је за асистента на Машинском факултету у Београду. У исто звање, реизабран је 1963, 1967, 1970, 1973, 1976 и 1980 године. 24. маја 1983. је распоређен је на радно место стручног сарадника.

Током рада на Машинском факултету држао је вежбе из предмета Математика 1, Математика 2 и Математика 3. Предавао је Математику 3 у одељењу Машинског факултета у Краљеву. У оквиру постдипломских студија на Машинском факултету у Београду предавао је Теорију вероватноће и Математичку статистику. На Вишој металској школи у Београду, предавао је такође Математичку статистику.

У оквиру научног рада и сарадње са привредом, бавио се различитим областима Индустријске математике а нарочито проблемима Теорије поузданости и Индустријске статистике у производњи и експлоатацији моторних возила. Тој научној грани припада и његова докторска дисертација, коју је 1976. године пријавио под називом:„ Математички модели у процесу одржавања и ремонта организованих система моторних возила на основу утврђених закона поузданости", на Катедри за Моторна возила Машинског факултета у Београду. Болест га је спречила да заврши дисертацију, што је практично прекинуло, његову академску каријеру. Објавио је укупно 12 стручних радова, углавном у форми техничких извештаја. Аутор је два поглавља у монографији „Поузданост машинских производа" коју је објавио 1971. године београдски Машински факултет.

Био је врло активан члан колектива Машинског факултета. Између осталог, био је члан Савета Института Машинског факултета, члан Савета Машинског факултета, члан Комисије за израду статута Машинског факултета, председавајући Збора и председник Комисије за друштвени стандард ООУР-а за енергетско машинство Пензионисан је 15. октобра 1992. године.

ДАЦИЋ, С. ДРАГОСЛАВА, рођ. Петковић (Зрењанин, 1934. – Београд, 1993.) дипломирани математичар, асистент Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију је завршила у Београду. Матурирала је 1953. године. Исте године уписује студије на Одсеку за математику Природно-математичког факултета у Београду. Дипломирала је 28. јуна 1960. године. 9. децембра 1960, изабрана је за асистента на Машинском факултету у Београду. У исто звање, реизабрана је 1963, 1967, 1970, 1973, 1976 и 1980 године. 24. маја 1983. је распоређена на радно место стручног сарадника.

У току рада на Машинском факултету у Београду држала је вежбе из Математике I и Математике II. Наставу је изводила и у Центрима Машинског факултета у Крагујевцу, Краљеву, Ваљеву и Ужицу, као и на Војној Академији. Остала је запамћена, у сећањима

У ПРИПРЕМИ

генерација студената, као изузетно успешан педагог. Млађим колегама са Катедре за математику, давала је изузетно корисне савете везане за наставни и научни рад.

Објавила је научни рад, из области алгебре: Д. Дацић, О синусној функционалној једначини за групе, Математички весник 9 (24) (1972), који је изузетно позитивно приказан у међународним референтним часописима. На жалост, потпуно посвећена наставним и породичним обавезама, никада није завршила своје формално образовање, односно стекла адекватна научна звања.

РАДНА ВЕРЗИЈА

РАДНА ВЕРЗИЈА

Катедра за механику

РАШКОВИЋ, ДАНИЛО (Ужице,1910. - Београд, 1985.)**,** дипломирани машинско - електротехнички инжењер, дипломирани математичар, редовни професор Машинског факултета у Београду У родном граду завршио је основну школу и шест разреда гимназије. Уместо завршетка гимназије уписан је 1927. године у 55. класу Ниже школе војне академије из које излази 1930. године у чину потпоручника. Седми и осми разред гимназије завршава 1932. године у Новом Саду. Министарство војске и морнарице именује га за војног државног питомца 1933. године, при упису на Технички факултет у Београду, где је дипломирао 1939. године. Исте године уписао се на Филозофски факултет – прва група (математика), а дипломирао је 1942. године. Те године положио је стручни испит за овлашћеног инжењера машинске струке. Докторску дисертацију под насловом „Тангенцијални напони греде нормалног профила" одбранио је 1944. године, пред комисијом у саставу: академик Иван Арновљевић, академик Јаков Хлитчијев и Радивоје Кашанин.

Од 1930. до 1941. године био је у војној служби, једно време је радио у Војно - техничком заводу „Чачак", у Чачку. У току 1940. године изабран је за асистента на Техничком факултету у Београду, али радни однос није заснивао због противљења војске. На основу тог избора, 1942. постаје асистент. После ослобођења, 1944. године, ради као инжењер у конструкционом бироу фабрике „Рогожарски", конструктор машина у предузећу „Алат" и као хонорарни сарадник Дирекције за производњу радио апарата. На Машински факултет, у звању асистента, долази 1945. године. Годину дана касније постаје хонорарни наставник Опште механике, а 1947. године предавач. За доцента Машинског факултета изабран је 1950. У звање ванредног професора изабран је 1951. године, а редовни професор је од 1957. године. Стални сарадник Математичког института САН постаје 1947. године, 1949. године бива премештен у Машински институт, а за сарадника Математичког института поново је постављен 1951. године.

На Машинском факултету у Београду предавао је Механику, Отпорност материјала и Теорију осцилација. Истовремено је био професор на Природно – математичком факултету у Београду (Група за механику), а предавао је и Примењену математику на Филозофском факултету у Новом Саду. Ментор докторске дисертације, на Машинском факултету у Београду, био је М. Јосифовићу. На Природно – математичком факултету у Београду био је члан комисија за одбрану докторских дисертација кандидата: Р. Стојановића, В. Вујичића, Љ. Митића и Р. Ђорђевића. Од 1964 до 1974 године, професор Рашковић је изводио комплетну наставу групе предмета механика на Машинском одсеку Техничког факултета у Нишу, где је основао и последипломске студије техничке механике. Силом закона, 1967. године прекинут му је радни однос на Машинском факултету у Београду.

Проф. др Данило Рашковић има изузетан опус универзитетских и осталих уџбеника. Аутор је следећих издања: Механика I – Статика; Механика II – Кинематика; Механика III –

ПРИМЕРАК

Динамика, Отпорност материјала, Таблице из отпорности материјала, Теорија осцилација, Основи матричног рачунања, Основи теорије механизама, Аналитичка механика, Теорија еластичности, као и збирки решених задатака из свих области механике. Тираж штампаних издања, чији је аутор, прелази сто двадесет хиљада примерака, само у издању Научне књиге. Томе треба додати и издања у Заводу за уџбенике и издања Грађевинске књиге.

Да би се могла донекле сагледати активност проф. Д. Рашковића у овој области, овде се наводи само преглед година првих издања (уџбеника, приручника, збирки задатака и других дела техничке природе), од којих су нека имала велики број поновљених (махом допуњених и измењених издања; при томе су нека од тих дела штампана и после 40 година од првог издања).Преглед је сачињен увидом у Картотеку по аутора Библиотеке Машинског факултета као и у неке друге изворе: (1) Механика (I, II, III): Статика (1947), Кинематика (1948), Динамика (1948); (2) Задаци из отпорности материјала (1947); (3) Општа механика (1950); (4) Практично рачунање, скале, логаритми, номограми (1952); (5) Механика (статика, кинематика, динамика) за средње техничке школе (1953); (6) Основе нумеричког рачуна (1954); (7) Отпорност материјала (1955), треће издање; (8) Теорија осцилација (1957); (9) Таблице из отпорности материјала (1959), XVI 1991; (10) Основе теорије механизама (1965), (11) Аналитичка механика (1974); (12) Основе тензорског рачуна (1974); (13)) Теорија еластичности (1985); (14) Механика I (за I степен студија); (15) Механика II (за I степен студија); (16) Отпорност материјала (за I степен студија); (17) Збирка задатака из Механике и Отпорности материјала (за I степен студија); (18) Техничка механика (четири свеске, за више машинске школе). У укупном збиру ради се око 30 појединачних дела (свески).

Осим изузетне уџбеничке литературе аутор је и већег броја научних радова, од којих је један број публикован у издањима Пољске академије наука. Део докторске дисертације постао је саставни део уџбеника Теорије еластичности аутора академика Јакова Хлитчијева. Објављени научни радови везани су за теорију еластичности (нпр. за штап оптерећен на савијање, који је правоугаоног попречног пресека одређене су линије напона чије се тангенте у свакој тачки поклапају са правцем тангенцијалних напона, затим сингуларитета функције савијања греде...), теорију осцилација (примена нумеричких метода код торзионих осцилација вратила са дисковима, анализа коефицијената фреквентних једначина, рекурентне формуле за фреквентне једначине, тригонометријске методе у примени на хомогене ланчане, торзионе и друге осцилаторне системе...), графичке методе у механици (одређивање неутралних оса код ексцентричног притиска и косог савијања,...), унапређење наставе механике... Неки од радова реферисани су у бази Zentralblatt. Био је члан GAMM - а и учесник већег броја научних конгреса тог друштва. Био је референт рефералног центра Applied Mechanics Reviews.

Био је шеф Катедре за математичко – физичке науке, а продекан Машинског факултета, постављењем 1951. и 1958. године. Као управник Одељења за механику Математичког института САНУ, 1962. године организовао је истраживања кроз рад: Групе за проблеме стабилности кретања, Групе за теорију граничног слоја, Групе за проблеме анизотропних инкомпатибилних материјала са коначним деформацијама и Групе за оптималне проблеме механике, коју је и водио.

Од града Ниша добио је Октобарску награду града Ниша, за доприносе у науци и Универзитету у Нишу.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ПИВКО, СВЕТОПОЛК (Марибор, Словенија, 1910. - Београд,1987.), академик САНУ, дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. У родном месту завршио је основну школу и гимназију, где је матурирао 1928. године. Касније, уписује студије у Прагу, на чешкој високој техничкој школи. После две године прелази на Технички факултет Универзитета у Београду који завршава 1933. године. Следећу годину проводи у школи резервних официра, а затим одлази у Аеротехнички институт у Паризу где бавећи се истраживањима ради на својој докторској дисертацији. На Сорбони је докторирао 1938. године.

Након завршетка докторске дисертације запошљава се у Фабрици аероплана и хидроавиона „Змај" у Земуну, где ради до 1940. године. Следећих пет година проводи или на војној вежби или у рату. Након завршетка рата постављен је за помоћника команданта Југословенског ратног ваздухопловства.

Време до 1964. године провео је као непосредни руководилац Ваздухопловног института, чијег оснивања је и иницијатор, или као инжењер у Конструкционом бироу Генералне дирекције ваздухопловне индустрије. Од 1960. године је хонорарни редовни професор за предмет Механика на Машинском факултету у Београду, а од 1962. године је и хонорарни редовни професор на Природно – математичком факултету. По престанку војне службе, као ваздухопловно техничком пуковнику, 1964. године, прелази на Машински факултет у звању редовног професора за предмет Механика, где ради све до 1978. године када стиче право на пензију.

На додипломским студијама држао је предавања на свим предметима Катедре за механику: Статика, Кинематика, Динамика и Теорија осцилација. Аналитичку механику и Аеродинамичко обликовање ваздухоплова држао је на последипломским студијама.

Аутор је шест универзитетских уџбеника и три монографије, и то: Contribution à l'étude de l'hélice dans le domaine du point fixe et de son interaction avec l'aile sustentatrice (1938), Примењена аеродинамика (1949), Механика 1 – Статика (1963), Механика 2 – Кинематика (1964), Механика 3 – Динамика (1966), Механика – последипломски курс (1971), Аеродинамика прстенастог крила (1977), Аеродинамика погона ваздухоплова (1978), Основи аеродинамичког обликовања ваздухоплова (1982).

Бавећи се научно – истраживачким радом објавио је 123 научна и стручна рада. Стручни радови објављени су у Француској, Енглеској, Немачкој, САД - у... Научно – истраживачки рад везан је за теоријску и експерименталну аеродинамику, а започет је приликом израде докторске дисертације. Основни проблем који је решавао односи се на вертикално полетање ваздухоплова, где се користи аеродинамичка сила настала на крилу авиона услед струјања ваздуха иза елисе. Ова појава је 1937. године заштићена патентом и добила је име по свом аутору, тј. названа је „ефекат Пивко".

Његова истраживања била су везана и за аеродинамику елиса и ротора, као и за аеродинамику летења и лебдења хеликоптера. Посебно се бавио облицима носећих површина код ваздухоплова, тј. расподелом оптерећења за различите профиле, као и утицајем млаза који је испуштен близу излазне ивице на појаву узгона код аеропрофила. Област интересовања су му била и прстенаста крила. Бавио се и аеродинамиком погона ваздухоплова и истраживао струјања кроз уводник и излазни млазник код млазних авиона.

Веома активан је био у стручним и научним институцијама. Био је члан председништва Савеза инжењера и техничара Југославије, члан Југословенског друштва за механику, члан Inernational Council of the Aeronautical Sciences - ICAS, члан GAMM – a (Gesellschaft für Angewandte Mathematik und Mechanik). Учествовао је у раду Математичког института САНУ.

За дописног члана Српске академије наука и уметности изабран је 1961. године. Њен редовни члан постаје 1976. године.

РАДНА ВЕРЗИЈА

У току рада на Машинском факултету, осим у настави и истраживањима учествовао је и у раду различитих комисија. Био је члан Савета наставно – научног већа, као и члан Савета ООУР – а. Шеф катедре за механику био је до 1978. године.

Бројна су друштвена признања која је добио за свој рад, као што су домаћа и страна одликовања, плакете, захвалнице... Посебно се издваја Орден рада са црвеном заставом, добијен 1965. године и Орден народне армије II реда који је добио 1974. године.

РАДОСАВЉЕВИЋ, ЉУБОДРАГ (Наталинци код Тополе, 1924.- Београд, 1992.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну и средњу школу завршио је у Београду. Матурирао је 1943. године, а затим је завршио и Абитуријентски курс. У Народноослободилачку војску приступио је после ослобођења Београда.

По завршетку рата и са окончањем војног рока, у јесен 1946. године, уписује се на Машински одсек Техничког факултета, а факултет завршава 1951. године са просечном оценом 9,36. Дипломирао је на Опште машинском одсеку, на тему „Темељи машинства и теорија осцилација". Школску 1953/54. годину провео је у Хамбургу, где је у Институту за бродоградњу, код професора Вајнблума припремао докторску дисертацију. Тезу под насловом „О моменту савијања брода на узбурканом мору" одбранио је 1955. године на Машинском факултету. Чланови комисије за одбрану тезе били су академици Јаков Хлитчијев (ментор), Константин Вороњец, Миодраг Томић, као и Никола Обрадовић и Станко Шиловић.

Непосредно после дипломирања постављен је за млађег инжењера на Машинском факултету, а од 1952. године ради без звања. Као службеник без звања на Машинском факултету Техничке велике школе у Београду, изабран је за асистента за предмет Теорија осцилација 1954. године. Две године касније, на Машинском факултету Универзитета у Београду изабран је за доцента за предмет Теорија осцилација, а у исто звање реизабран је 1960. године. У звање ванредног професора за предмет Механика изабран је 1961. године. Поновни избор у звање ванредног професора био је 1967. године. Редовни професор за предмет Механика постаје 1970. године. У истом звању је пензионисан 1990. године.

Током свог рада на Машинском факултету обављао је вежбе и предавања на дипломској настави на свим предметима Механике (Статика, Кинематика, Динамика и Теорија осцилација). На последипломској настави предавао је Теорију осцилација. Био је професор на Грађевинском, Електротехничком и Технолошком факултету у Београду, где је предавао делове предмета Механика. Посебне делове Механике предавао је и на Машинском факултету у Сарајеву, Одељењу Машинског факултета у Београду у Крагујевцу, на Техничком факултету у Приштини, Одељењу Машинског факултета у Београду у Титовом Ужицу... Био је ментор осам магистарских радова (Козић П., Максимовић – Ћупурдија Ј., Перјуци Џ., Поповић И., Раичевић В.,Симоновић М.,Ћулафић З., Човић В.) и две докторске дисертације (Раичевић В.,Симоновић М.).

Још као студент, 1950. године, са својим колегом Елијем Делеоном, у издању „Научне књиге", објавио је Збирку решених проблема из Теорије осцилација. Аутор је уџбеника: Механика (са Т. Анђелићем), Специјални задаци динамике – основи аналитичке механике – моменти инерције крутог тела, Мале осцилације материјалног система са коначним бројем степени слободе, Теорија осцилација. Превео је са руског језика више познатих дела из области Механике: Кратки курс теоријске механике (Тарг), Решени задаци из механике са изводима из теорије 1 и 2 (Батј, Џанелидзе, Келзон), Теоријска механика (Никитин), Теоријска механика (Воронков).

Наслањајући се на резултате своје докторске дисертације произилазе каснија истраживања и даљи научни рад. Објављени радови обрађују разне проблеме везане за

РАДНА ВЕРЗИЈА

кретање брода по узбурканом мору, а постоји више приказа ових радова у реферативним журналима. У оквиру програма сарадње наше земље и САД-а, 1968. године, а на молбу The National Science Foundation, преведена му је на енглески језик докторска дисертација.

Као члан Југословенског друштва за Механику, више пута је био члан Централног одбора и Управног одбора. Осим што је био члан Друштва за механику Србије, у два мандата био је председник тог друштва.

Многобројне су функције и дужности које је обављао на Машинском факултету. Више пута је биран за члана Савета факултета и за члана Извршног одбора некадашње Управе факултета. У некадашњој организацији Машинског факултета био је члан Већа факултета, а затим и члан наставне радне јединице. Више година био је председник Комисије за уџбенике и председник Библиотечког одбора. Налазио се на положају председника, као и члана Комисије за ванредне студије, а и старешина Центра за ванредне студије. Више пута је био председник Већа разних година студија. Дугогодишњи је помоћник главног уредника Публикација Машинског факултета. Заменик шефа Катедре за механику био је од 1968. до 1978. године. Од 1978. до 1990. обављао је дужност шефа Катедре за механику. У ООУР-у за производно и привредно машинство био је председник Збора и председник Савета. Два пута је биран за руководиоца тог ООУР-а, а више пута за руководиоца ЈУР - а за механику. Дужи низ година био је старешина Одељења Машинског факултета у Београду, у Ужицу. У току једног изборног мандата био је продекан за финансије, а декан Машинског факултета у периоду од 1987. до 1989. године.

ЂУРИЋ, СЛАВКО (Крагујевац, 1927.- Београд, 2001.), дипломирани механичар, редовни професор Машинског факултета у Београду. У Крагујевцу је провео детињство а школовање је започео у Ужицу, а затим наставио у Мостару, Крагујевцу, Тузли и Скопљу. У време рата завршио је малу матуру у Крагујевцу и први разред средње техничке школе – машински одсек. Други и трећи разред завршава у Београду, а 1944. године одлази у Југословенску армију где остаје до 1949. године и где у Загребу завршава Артиљеријско – техничко училиште. Након демобилизације запошљава се као техничар у предузећу „Југострој" у Раковици и истовремено завршава четврти разред машинске техничке школе. Од 1950. до 1955. године завршио је две године на Машинском факултету у Београду и Природно - математички факултет на Групи за механику са просечном оценом 8,92 (осам и 92/100), где је на дипломском раду обрађивао неке проблеме линеарних и реолинеарних осцилација. Од 1960. па до 1962. године, похађао је последипломске студије на Природно – математичком факултету. Магистарски рад имао је наслов „Диференцијалне једначине кретања слободног холономног и нехоломног материјалног система у нестишљивој течности". Докторску дисертацију, чији наслов је био „Динамика континуума са унутрашњом оријентацијом и његове мале осцилације" одбранио је на Природно – математичком факултету 1964. године, а чланови комисије за одбрану, осим ментора Растка Стојановића, били су: академик Татомир Анђелић, Љубодраг Радосављевић, Наталија Наерловић – Вељковић и Вељко Вујичић.

Након дипломирања запослио се у Средње – техничкој школи „Никола Тесла", у Београду, у звању професора средње школе. Од 1956. ради и као хонорарни асистент за предмет Механика, а од 1957. године као асистент за исти предмет, на Машинском факултету у Београду. Од тада, па до пензионисања 1992. године, непрекидно је радио на Машинском факултету. У звање асистента за предмет Механика, реизабиран је три пута, и то: 1960., 1963. и 1966. године. Доцент постаје 1970. године, а у исто звање реизабран је 1975. године. Исте године изабран је у звање ванредног професора, а у звање редовног професора за предмет Механика на Машинском факултету у Београду изабран је 1980. године.

РАДНА ВЕРЗИЈА

У току рада на Машинском факултету обављао је све врсте вежбања, као и предавања, на додипломској настави на свим предметима Катедре за механику: Статика, Кинематика, Динамика и Теорија осцилација. На последипломској настави држао је наставу из предмета: Тензорски рачун, Теорија удара крутих и еластичних тела, Динамика тела променљиве масе, а држао је курсеве везане за шум и буку. Велики је број других Факултета и Центара Машинског факултета где је држао наставу и он обухвата: Технички факултет (Машински одсек) у Нишу, Машински факултет у Крагујевцу, Рударско – металуршко – геолошки факултет у Бору, Саобраћајни факултет у Београду, Прибој на Лиму, Смедеревску Паланку, центар Машинског факултета у Краљеву, Војну академију КоВ-а, одељење Машинског факултета у Титовом Ужицу, Ваздухопловну академију у Жаркову. Био је ментор једног магистарског рада (Павишић М.), као и члан шест комисија за одбрану магистарских теза и докторских дисертација.

Проф. др Славко Ђурић, као аутор или коаутор, објавио је изузетан број уџбеника и помоћних уџбеника, и то: Збирка задатака из графостатике, Збирка задатака из кинематике и динамике за I степен студија, Упутства за израду графичких радова из кинематике, Збирка задатака из динамике за II степен студија, Збирка задатака из теоријске механике (превод са руског, аутор Бражниченко,...), Збирка решених задатака из кинематике, Механика за I и II разред машинских техничких школа – Статика, Механика I – Статика, Механика II – Кинематика, Механика – изводи из предавања Отпорности материјала, Теоријска механика и отпорност материјала, Збирка задатака из динамике, Механика III, IV и V (Динамика тачке, Динамика материјалног система и крутог тела, Теорија осцилација), Статика и Отпорност материјала за III и IV разред усмереног образовања, Техничка механика – Кинематика и Динамика за усмерено образовање, Увод у теорију механичког удара (превод са руског, аутор Пановко).

Током своје научне каријере објавио је више од 30 научних и стручних радова. Научноистраживачки рад везан је за проблеме механике континуума, који се односе на оријентисану средину, или тзв. Cosserat континуум. Посебно се истичу радови на истраживањима из области термичких напона и деформација генералисаног оријентисаног континуума, механичких модела микрополарног еластичног материјала као диелектрика у електромагнетном пољу, као и механичког модела изотропног микрополарног диелектрика.

Био је члан Југословенског друштва за Механику и Друштва за механику Србије.

У друштвеном раду факултета био је члан: Савета I ООУР-а, Комисије за израду годишњег извештаја факултета, Комисије за израду распореда испита, Комисије за израду распореда часова, Комисије за стандард I ООУР-а, Наставне комисије, Комисије за израду Самоуправног споразума о удруживању у радну организацију Машински факултет, Комисије за израду Статута, Комисије за израду Правилника о расподели личних доходака, председник Комисије за запошљавање радника, Комисије за иновацију знања дипломираних машинских инжењера,... У периоду од 1981. године, у два мандата био је продекан за наставу Машинског факултета.

РАДНА ВЕРЗИЈА

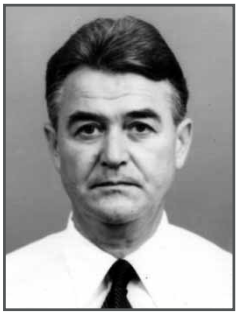

ВУЈАНОВИЋ, БОЖИДАР (Смедерево, 1930.–Нови Сад,2014.), академик САНУ, дипломирани механичар, асистент Машинског факултета у Београду, редовни професор ФТН у Новом Саду. У родном граду завршио је основну школу, музичку школу и гимназију. Након матурирања уписује се на Природно – математички факултет у Београду, Група за механику, где је дипломирао 1956. године. Докторску дисертацију из области механике, под насловом „Геометризација кретања и поремећаја неконзервативних система", одбранио је 1963. године, на Природно математичком факултету у Београду, пред комисијом коју су чинили академик Константин Ворањец, академик Татомир Анђелић и професор Растко Стојановић.

1957. године, изабран је за асистента за предмет Механика на Машинском факултету у Београду, где је у истом звању радио све до 1963. године.

Током рада на Машинском факултету био је члан Катедре за физичко – математичке науке и члан Катедре за механику, а одржавао је вежбе из предмета: Статика, Кинематика, Динамика и Теорија осцилација. Његова научна истраживања су бројна и обухватају варијационе принципе и њихове примене на конзервативне и неконзервативне динамичке системе, теорију провођења топлоте, теорију оптималног управљања и нелинеарне осцилације са дисипативним елементима.

Машински факултет у Београду напушта 1963. године и прелази на Департман за теоријску и примењену механику, на Факултету техничких наука Универзитета у Новом Саду.

За дописног члана Војвођанске академије наука и уметности изабран је 1990. године, а 1992. године, по тада донетом Закону о српској академији наука и уметности, постаје дописни члан Српске академије наука и уметности. 2000. године изабран је за редовног члана САНУ.

РУСОВ, ЛАЗАР (Врбас, 1928. - Београд, 2016.), дипломирани механичар, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу учио је у Врбасу, а са почетком Другог светског рата прекида школовање. Од стране окупатора ухапшен је 1944. године. Након тога депортован је у концентрациони логор Дахау, па у Бухенвалд, где је остао до краја рата. По завршетку ниже гимназије у Новом Саду, 1947. године, уписује се у средњу техничку школу машинског одсека.

На Природно - математички факултет у Београду, Група за механику, уписује се 1951. године, где дипломира 1956. године. Докторску дисертацију под насловом „Геометризација механике и проблем првих интеграла једначина кретања", на Природно математичком факултету у Београду, одбранио је 1964. године. Ментор докторске дисертације био је академик Татомир Анђелић, а чланови комисије за одбрану дисертације били су и академик Светополк Пивко, Растко Стојановић и Вељко Вујичић.

После дипломирања запослио се у звању професора средње школе у Техничкој школи „Петар Драпшин", у Београду. 1958. године изабран је за асистента за предмет Механика на Машинском факултету у Београду. У исто звање реизабиран је 1961., 1964., и 1967. године. У звање доцента изабран је 1970., у звање ванредног професора 1975. године, а редовни професор за предмет Механика на Машинском факултету у Београду постаје 1980. године. Као редовни професор, у пензију одлази 1994. године.

У току рада на Машинском факултету обављао је све облике вежбања, као и предавања, на дипломској настави на свим предметима Катедре за механику (Статика, Кинематика, Динамика и Теорија осцилација). На последипломским (магистарским) студијама обављао је наставу из предмета Аналитичка механика, Осцилације возила и Стабилност кретања материјалних система. Радио је на другим факултетима и центрима Машинског факултета: Виша техничка школа у Суботици, центар Машинског факултета у Краљеву, Машински факултет у Крагујевцу, Ваздухопловна академија у Жаркову, Виша техничка школа у Зрењанину, Академија КоВ-а, последипломске студије на Грађевинском факултету у Загребу, последипломске студије на ПМФ-у у Београду, Машински факултет Универзитета „Никола Тесла" у Книну. Био је ментор три магистарска рада (Мићевић Д., Зековић Д. и Радовић С.), као и три докторске дисертације (Човић В., Мићевић Д. и Ракановић Р.)

Проф. др Лазар Русов аутор и коаутор је изузетно запажених књига, међу којима су: Збирка задатака из осцилација механичких система; Скрипта из Механике – а) Статика, б) Кинематика, в) Динамика; Механика I – Статика; Механика II – Кинематика; Механика III – Динамика, Динамика моторних возила.

У ПРИПРЕМИ

У току своје научне каријере објавио је више од 50 научних и стручних радова. На почетку бављења научним радом у објављеним радовима преовлађују проблеми геометризације механике. У каснијим радовима доминантни су радови који обрађују теорију и праксу динамике возила са посебним освртом на динамику шинских возила. Велики број радова повољно је оцењен у различитим реферативним часописима. Објавио је и монографију под насловом: Оптичко механичка аналогија у аналитичкој механици и динамици објеката.

Био је члан Југословенског друштва за Механику и Друштва за механику Србије, као и члан Управног одбора Друштва за механику Србије.

Осим активности у вези са наставом, на Машинском факултету, био је ангажован на свакодневним пословима на факултету кроз различите комисије, тако што је био члан: Стамбене комисије, Финансијске комисије, Комисије за наставну делатност, Комисије за издавачку делатност, Комисије за последипломску наставу, Савета факултета, Научно – наставног одбора Пленума Научног и наставног већа,...

КОМЉЕНОВИЋ, СТЕВО (Велики Градац, Сисак, Хрватска, 1930), дипломирани механичар., асистент Машинског факултета у Београду. Средњу техничку школу завршио је 1950. године у Београду. После тога уписује се на Природно – математички факултет у Београду, на групу за Механику, где је дипломирао 1957. године. Две године касније, 1959. године, на Природно – математичком факултету у Београду, уписује магистарске студије. У циљу научног усавршавања боравио је, 1962. године, на специјализацији у Пољској академији наука у Варшави. Докторску дисертацију под насловом „Пластично течење са несиметричним тензором напона", на Природно математичком факултету у Београду, одбранио је 1964. године. Ментор докторске дисертације био је академик Татомир Анђелић, а чланови комисије за одбрану тезе били су још и Влатко Брчић и Растко Стојановић.

Годину дана после завршетка средње школе запошљава се у Загребу, у предузећу „Гријање". Рад у том предузећу прекида и започиње студије у Београду. Радни однос, у звању асистента на предмету Механика, на Машинском факултету у Београду, започиње годину дана након завршетка студија, тј. 1958. године.

Био је члан Катедре за физичко – математичке науке, а касније као члан Катедре за механику држао је вежбе из предмета: Статика, Кинематика, Динамика и Теорија осцилација. Области истраживања обухватају механику континуума, теорију пластичности, примену варијационих принципа у простору деформација...

У звању асистента на предмету Механика, на Машинском факултету у Београду, радио је до 1966. године. Тада прелази на Машински факултет у Крагујевцу, где је изабран у звање доцента. Након рада у Крагујевцу прелази у Математички институт Српске академије наука и уметности.

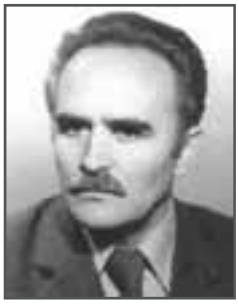

ВУЈОШЕВИЋ, ЛУКА (Фундине код Подгорице, Црна Гора 1928. - Подгорица, 2005.), дипломирани механичар, доцент Машинског факултета у Београду. У родном месту завршио је основну школу, а гимназију у Титограду. Школовање прекида у току рата, а матурира 1951. године. Исте године уписује се на Природно – математички факултет у Београду, Група за механику. Дипломирао је 1955. године са средњом оценом 8,08. Магистарске студије, на истом факултету, завршио је 1962. године. Докторску дисертацију под насловом „Унутрашњи напони изазвани инкомпатибилним деформацијама

РАДНА ВЕРЗИЈА

заданим само ротором дисторзије", на Природно математичком факултету у Београду, одбранио је 1964. године. Ментор докторске дисертације био је академик Татомир Анђелић.

По завршетку студија, 1955. године, постављен је за професора математике у Вишој реалној гимназији у Титограду где је радио до 1958. године уз прекид рада због служење војног рока. За асистента за предмет Механика на Машинском факултету у Београду изабран је 1958. године. У исто звање реизабиран је 1961., 1964., и 1967. године. У звање доцента изабран је 1970. године.

Као члан Катедре за физичко – математичке науке, а касније као члан Катедре за механику држао је све облике наставе за предмете: Статика, Кинематика, Динамика и Теорија осцилација. Радио је и на Машинском факултету у Крагујевцу, Технолошком факултету у Београду.

Аутор је више помоћних уџбеника: Збирка решених задатака из статике са изводима из теорије, Збирка решених задатака из динамике са изводима из теорије.

Радни однос на Машинском факултету у Београду престаје му 1973. године. Избором за наставника на Техничком факултету у Титограду наставио је да гради своју универзитетску каријеру.

ГЛИГОРИЋ, МИЛАН (Дувно, БиХ, 1933., - Београд, 1999.), дипломирани механичар,асистент Машинског факултета у Београду. У месту рођења је завршио основну школу. Почетком Другог светског рата избегао је у Србију, а за време рата налазио се у избегличким домовима тако да је у Неготину завршио прва четири разреда гимназије. Машинску техничку школу завршио је 1949. године у Београду. Као машински техничар радио је у ремонтном заводу „Аутокоманда", Индустрији кугличних лежајева и Војнотехничком институту у Београду. Из радног односа уписао је студије механике на Природно – математичком факултету у Београду, где је дипломирао 1958. године. На истом факултету, 1973. године, одбранио је докторску дисертацију „Прилог теорији електро-магнето-механичког узајамног дејства", пред комисијом у саставу: Милан Плавшић, академик Татомир Анђелић, Влатко Брчић, Наталија Наерловић – Вељковић и Илија Лукачевић.

После дипломирања радио је у пројектном бироу „Косовопројект" и Машинском школском центру „Београд". За асистента на Катедри за механику, на Машинском факултету у Београду, изабран је 1960. године, где је у истом звању радио до 1.1.1970. године. Тада прелази на Вишу машинску школу у Земуну, а касније на Пољопривредни факултет у Београду.

Радећи на Машинском факултету држао је све врсте вежби на предметима Катедре за механику (Статика, Кинематика, Динамика и Теорија осцилација). Као хонорарни асистент радио је на Рударско – геолошком факултету и Технолошко – металуршком факултету у Београду, Центру Грађевинског факултета у Новом Саду, Машинском факултету у Крагујевцу, Техничком факултету у Приштини, Вишој машинској школи у Трстенику...

Аутор и коаутор је више уџбеника, скрипти и збирки задатака из свих области механике за ученике машинских школа и студенте машинске и пољопривредне технике. Ученицима средњих машинских школа посвећени су: Збирка решених задатака из техничке механике, Збирка решених задатака из механике, први део – Статика и отпорност материјала, Збирка решених задатака из механике, други део – Кинематика и динамика, Механика (уџбеници за 1., 2., и 3. разред машинске техничке школе)... Студентима факултета или виших школа посвећени су: Збирка задатака из осцилација механичких система; Збирка задатака из теоријске механике за више техничке школе (превод са руског)...

Активност у научно – истраживачком раду била му је усмерена на област механике непрекидних средина. Посебно се бавио истраживањима механичких, електричних и

РАДНА ВЕРЗИЈА

магнетских појава у диелектричним материјалима као и њиховим интеракцијама. У областима примењене механике у техничкој пракси бавио се проблемима осциловања и уравнотежавања обртних делова машина и механизама, одређивања динамичких притисака у лежиштима неуравнотежених обртних делова машина...

ПАВЛОВИЋ, МИРОЉУБ (Чачак, 1924.- Београд, 2014.), дипломирани механичар, асистент Машинског факултета у Београду У родном месту завршио је основну школу и шест разреда гимназије. На почетку Другог светског рата прекида школовање, ступа у НОБ где проводи време до краја рата. После тога наставља школовање и у гимназији у Чачку матурира 1947. године. Филозофски факултет у Београду, одсек за српски језик и књижевност, уписао је 1950. године. Студирање на Филозофском факултету прекида 1953. године и одмах се уписује на Природно - математички факултет у Београду, Група за механику. Ове студије завршава 1957. године. Докторску дисертацију под насловом „Примена варијационих принципа механике на неке проблеме преношења масе и енергије", на Природно - математичком факултету у Београду, одбранио је 1974. године, пред комисијом у саставу: академик Татомир Анђелић, Божидар Вујановић и Виктор Саљников.

По завршетку средње школе морао се запослити. Радио је три године, а затим започиње студије у Београду. По завршетку студија, 1957. године, запошљава се у средњој школи „Никола Тесла", у Београду, где је предавао механику. За асистента за предмет Механика, на Машинском факултету у Београду, изабран је 1960. године. Током рада на Катедри за механику одржавао је све облике вежби на предметима Статика, Кинематика, Динамика и Теорија осцилација. У исто време, у својству хонорарног асистента, држао је вежбе из истих предмета и на Техничком факултету – машински одсек, у Нишу.

Преласком на Вишу техничку школу у Суботици, где је изабран за предавача за предмете Механика и Отпорност материјала, 1962. године, престаје му радни однос на Машинском факултету у Београду.

ЛУКАЧЕВИЋ, МИРЈАНА, рођ. Поповић (Београд, 1935.), дипломирани. механичар., редовни професор Машинског факултета у Београду У Београду је завршила основну и средњу школу и положила матуру 1954. године. Исте године уписала се на Природно - математички факултет у Београду, на Групу за механику. Дипломске студије, после два прекида у студирању, због болести, завршила је 1961. године. Завршила је последипломске студије на Групи за механику на Природно – математичком факултету у Београду, са средњом оценом 9,56, а 1968. године одбранила је магистарски рад под насловом „Термодинамички идеални флуид у општој релативности". Степен доктора механичких наука стекла је 1974. године, на Природно – математичком факултету у Београду, одбраном докторске дисертације под насловом „Примена Пфафове методе у релативистичкој механици вискозног флуида". Ментор докторске дисертације био је академик Татомир Анђелић, а чланови комисије за одбрану дисертације били су још и академик Константин Вороњец и Марко Леко.

По завршетку дипломских студија конкурисала је за место асистента за предмет Механика на Катедри за Механику на Машинском факултету у Београду, а изабрана је 1961. године. У исто звање реизабирана је 1964., 1967., 1970. и 1973. године. На истој Катедри и за исти предмет, у звање доцента изабрана је 1976. године, а у исто звање реизабрана 1981. године. 1985. године изабрана је у звање ванредног професора, а у звање редовног

РАДНА ВЕРЗИЈА

професора, за предмет Механика, на Машинском факултету у Београду, изабрана је 1990. године. Одласком у пензију, 2000. године, престаје јој рад на Машинском факултету.

За време свог асистентског рада на Машинском факултету одржавала је аудиторне и самосталне вежбе из свих предметима Катедре за механику: Статика, Кинематика, Динамика тачке, Динамика система и Теорија осцилација. Као асистент одржавала је, током више година, вежбе на Војној академији копнене војске, из предмета Статика са отпорношћу материјала, Кинематика и Динамика. На истој школи, као хонорарни доцент, предавала је Статику са отпорношћу материјала. У периоду од избора у звање доцента, па надаље, држала је предавања на Машинском факултету из свих предмета Катедре за механику. Током девет година, од оснивања до затварања Одељења Машинског факултета у Београду, у Ваљеву, држала је предавања из предмета Механика 1, Механика 2, Механика 3 и Механика 4. На последипломским студијама Машинског факултета у Београду, на смеру за примењену механику крутог тела у машинству, држала је наставу на предметима Аналитичка механика и Теорија гироскопа. Била је ментор једног магистарског рада (Јеремић О.) и ментор две докторске дисертације (Глишић М., Јеремић О.).

Проф др Мирјана Лукачевић је коаутор универзитетског уџбеника Статика у издању Грађевинске књиге. Уџбеник је првенствено намењен студентима прве године студија на Машинском факултету.

Током своје научне каријере објавила је већи број радова у домаћим и страним научним часописима и на домаћим и међународним симпозијумима. Почетна истраживања била су везана за проблеме термодинамички идеалних флуида у општој релативности и могућности њиховог безвртложног струјања, као и за проучавање примене Пфафове методе у релативистичкој механици идеалног и вискозног флуида. Каснија истраживања везана су за форме Хамилтоновог принципа, за брахистохроно кретање како неконзервативних тако и нехолономних система. У каснијим радовима разматране су диференцијалне једначине кретања механичких система изведене из принципа минималне реакције, Гаусов принцип као принцип минималне реакције... Два рада, објављена у ZAMM – у (Zeitschrift für Angewandte Mathematik und Mechanik), уврштена су у литературу књиге Analytical mechanics: a comprehensive treatise on the dynamics of constrained systems, чији је аутор John G. Papastavridis (издавач је World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd., 2014.).

Била је члан Југословенског друштва за Механику и Друштва за механику Србије, као и члан немачког Друштва за примењену математику и механику – GAMM (Gesellschaft für Angewandte Mathematik und Mechanik).

За време свог асистентског и наставничког рада на Машинском факултету више пута је бирана за члана Већа прве, друге и треће године студија, затим за члана Изборних комисија, за члана комисије за реформу Машинског факултета, члана Научног већа Машинског факултета у Београду.

РАДНА ВЕРЗИЈА

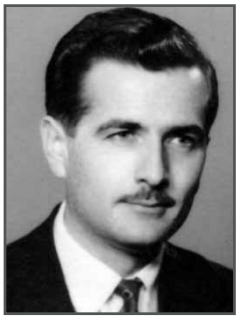

БЛАГОЈЕВИЋ, ДРАГОВАН (Амерић, Младеновац,1930. - Београд,1985) дипломирани. механичар, ванредни професор Машинског факултета у Београду. У родном месту завршио је основну школу, а следећа четири разреда у Младеновцу. Године 1946. уписао је средњу Техничку школу – машински одсек, у Београду, коју је завршио 1949. године.

По завршетку средње школе, планском расподелом, запослио се у Пројектантском бироу при Министарству индустрије Народне Републике Србије. Након три месеца, другом планском расподелом, додељен је Министарству народне одбране, које га је упутило на службу у предузеће „Тито" у Сарајеву. У том предузећу радио је до 1950. године, а у истом предузећу одслужио је и војни рок до 1951. године.

Следеће, 1952. године, уписао се на Природно – математички факултет у Београду – група за механику. Паралелно са студирањем радио је, као стални службеник, у Графичком предузећу „Београдска картонажа", а затим, до 1959. године, у Институту за испитивање материјала. На групи за механику дипломирао је 1958. године, са средњом оценом 8,09. Докторску дисертацију под насловом „Прилог општих решења у теорији поларних еластичних материјала", под менторством Растка Стојановића, одбранио је 1969. године на Природно – математичком факултету у Београду, а чланови комисије за одбрану били су Влатко Брчић и академик Татомир Анђелић.

Напуштањем Института за испитивање материјала постављен је, 1959. године, у Металопрерађивачкој школи са практичном обуком при индустрији трактора и машина, на Новом Београду, за предавача за предмете Механика и Техничко цртање. У овој школи радио је до 1961. године. Школске 1960/61. године радио је као хонорарни асистент на предмету Механика на Машинском факултету у Београду. 1961. године изабран је за асистента на предмету Механика. Четири пута реизабран је у исто звање: 1964., 1967., 1970. и 1972. године. За хонорарног доцента за предмет Механика на Машинском факултету у Крагујевцу изабран је 1972. године. Доцент за предмет Механика на Машинском факултету у Београду постаје 1974. године. У звање ванредног професора изабран је 1979. године, а у исто звање реизабран 1984. године. Преминуо је не дочекавши пензију.

Радом на Машинском факултету обављао је све облике вежбања, као и предавања, на дипломској настави на свим предметима Катедре за механику (Статика, Кинематика, Динамика и Теорија осцилација). На последипломским (магистарским) студијама обављао је наставу из предмета Нелинеарне осцилације. Вежбања и предавања држао је у Центрима за ванредно студирање Машинског факултета у Београду, Ваљеву, Лозници, Јагодини, Краљеву, Прибоју на Лиму, Железнику, затим у Одељењу Машинског факултета у Крагујевцу, Техничком факултету (машински и електронски одсек) у Нишу, Академији копнене војске у Београду Војно ваздухопловној академији у Жаркову. Био је ментор магистарског рада кандидата Ђурђевић Борисава.

Коаутор и аутор је више уџбеника и помоћних уџбеника. Издвајају се: Збирка задатака из механике за техничке школе – Статика и отпорност материјала, Збирка задатака из механике за техничке школе – Кинематика и динамика, Збирка задатака из теорије осцилација, Збирка решених задатака из статике са изводима из теорије, Механика I – за I и II разред машинске техничке школе, Механика II – за III разред машинске техничке школе, Механика – за студенте виших техничких школа, виших металских школа и одсека за механизацију Пољопривредног факултета, Линеарна теорија осцилација механичких система, Техничка механика за IV разред средњег усмереног образовања машинске струке... Са руског језика превео је Збирку задатака из механике за више техничке школе (Батј, Келзон, Сороков) и уџбеник Елементи теорије нелинеарних осцилација (Бутенин).

Објавио је и више научних радова. Истраживања обухватају питања конститутивних релација за еластичне материјала типа два, теорију инкомпатибилне деформације, општа решења у теорији еластичних материјала типа два, егзактна решења у нелинеарној теорији еластичности са напонским спреговима, општа решења у теорији поларних еластичних материјала, модификоване конститутивне релације у теорији поларних еластичних материјала, општа решења савијања за исте материјале, као и питања нелинеарне нестационарне термоеластичности.

Био је члан Југословенског друштва за Механику и Друштва за механику Србије. У Југословенском друштву за Механику благајник је био шест година, као и члан Групе за реологију. У Друштву за механику Србије обављао је дужност секретара.

На Машинском факултету у Београду члана Савета Института Машинског факултета, члана Савета ООУ, члана Редакцијског одбора зборника Машинског факултета. Био је члан Комисија: за израду Статута ООУ, члан комисија за ванредно студирање, за последипломске студије, за одликовања и награде, разних изборних комисија... Учествовао је у раду Одељења за механику Математичког института САНУ.

РАДНА ВЕРЗИЈА

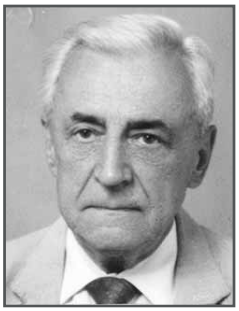

ЂОРЂЕВИЋ, ПЕТАР (Београд, 1920 - Београд, 2009.), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета у Београду. У Београду је похађао основну школу и гимназију, коју је завршио 1939. године. Исте године одлази у Енглеску да би студирао технику. Из Енглеске се враћа 1940. године, када се уписује на машински одсек Техничког факултета у Београду. У фебруару 1944. године тешко је повређен од стране окупатора услед чега му је ампутирана цела десна нога, а оглашен је за жртву ратног злочина. Поред свих тешкоћа, студије машинства, на Ваздухопловном одсеку Машинског факултета у Београду, на предмету Конструкција авиона, завршио је 1953. године, са просечном оценом 8,55. Био је и студент Филолошког факултета у Београду, на Групи за германистику. Потпуно је владао енглеским и француским језиком, а служио се и немачким и латинским језиком.

У току студија, 1950. године, радио је у Астрономско – нумеричком институту Српске академије наука, као сарадник на изради годишњака Југословенске ратне морнарице. Током 1953. године радио је као преводилац за енглески језик у Радио – Југославији. После дипломирања 1953. године запошљава се у Војној пошти 8115-16, Земун, као инжењер – преводилац и редактор. Две године касније положио је контролни испит за преводиоца за енглески језик и оцењен способним за тумача. Од 1957. па до 1959. године био је начелник одсека у наведеној Војној пошти. Почетком 1959. године прелази у Ваздухопловни савез Југославије, као инжењер – преводилац. 1961. године постављен је за уредника ваздухопловне и астрономске рубрике листа „Аеросвет", листа који је издавао Ваздухопловни савез Југославије. Државни испит за звање индустријског инжењера положио је 1960. године. За асистента за предмет Механика, на Машинском факултету у Београду, изабран је 1961. године. Више пута је реизабиран у исто звање и то: 1964., 1967., 1970., 1973. и 1976. године. Према одредбама Закона о високом школству, одлуком Савета ООУР-а за производно и привредно машинство, 1981. године, постављен је на послове и радне задатке стручног сарадника за предмет Механика на Машинском факултету у Београду. 1985. године изабран је за стручног сарадника за предмет Механика, на неодређено време. Био је стални хонорарни редактор – лектор и преводилац за енглески језик за сва издања Српске академије наука и уметности, а посебно за она из Одељења природно – математичких и техничких наука. У звању стручног сарадника за предмет Механика, на Машинском факултету у Београду, одлази у пензију 1985. године.

Као асистент, а касније и стручни сарадник, за предмет Механика, на Машинском факултету у Београду, одржавао је све врсте вежбања на додипломској настави на свим предметима Катедре за механику (Статика, Кинематика, Динамика и Теорија осцилација), редовним и ванредним студентима. Студентима Машинског факултета у Београду – Одељење у Ваљеву одржавао је све врсте вежби на предметима Катедре за механику, од оснивања Одељења.

Петар Ђорђевић редактор је и технички уредник Графичких вежбања из кинематике, у издању Скриптарнице Савеза студената Машинског факултета. Аутор је елабората: Предлог организационе и материјалне шеме Центра за документацију у обавештење Института Машинског факултета Универзитета у Београду, који је урађен за потребе Машинског факултета.

Објавио је научни рад који се бави проблемом кретања материјалне тачке у пољу теже при унапред одређеним условима, тј. разматрано је кретање материјалне тачке у хомогеном пољу теже тако да тачка доспе на тле брзином нула, а да резултанта сила које делују на тачку има интензитет који је једнак интензитету силе теже, односно као да тачка стално стоји на земљи.

Био је члан Југословенског друштва за Механику и Друштва за механику Србије.

Његова активност на Машинском факултету није се сводила само на бројне часове вежби. Од 1962. године, до одласка у пензију, укупно 23 године, био је секретар Катедре за

РАДНА ВЕРЗИЈА

механику. За руководиоца ЈУР - а за механику ООУР-а за производно и привредно машинство, именован је 1982. године, а на исту позицију поново је изабран 1984. године. Члан Комисије за библиотеку Машинског факултета у Београду био је непрекидно од 1976. године, до одласка у пензију, а од 1976. до 1982. године био је и председник те Комисије.

ПОПОВИЋ, ИЛИЈА (Београд,1932 - Београд, 2015), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета у Београду. Основну школу и Прву мешовиту гимназију завршио је у Београду. Након матурирања уписује се на Машински факултет у Београду. Дипломирао је 1960. године, на Опште машинском одсеку и предмету Основи регулисања, са просечном оценом 9,24. По доласку са одслужења војног рока, 1961. године, уписао се као ванредни студент на Групу за математику Филозофског факултета у Новом Саду. Слушао је предавања на последипломским студијама, на Групи за Механику Природно – математичког факултета у Београду.

После завршетка студија изабран је 1961. године за асистента за предмет Механика на Машинском факултету у Београду. У исто звање реизабран је 1964. године.

За време рада на Катедри за Механику Машинског факултета држао је аудиторне вежбе из групе предмета Механика и Теорија осцилација. Радио је и као хонорарни асистент на Факултету техничких наука у Новом Саду.

Радни однос на Машинском факултету у Београду престао му је 1964. године.

ГЛИШИЋ, МИЛАНКА, рођ. Божиновић (Неготин, 1940.), дипломираним. механичар, доцент Машинског факултета у Београду. У Зајечару је завршила основну школу, музичку школу и Гимназију 1958. године. Те године уписала је на Групу за механику на Природно – математичком факултету у Београду. Дипломирала је 1963. године. После дуже паузе, 1969. године уписује се на последипломске студије на Групи за механику Природно – математичког факултета у Београду. Школске 1988/89. године наставила је започете студије са Природно – математичког факултета на Машинском факултету у Београду на смеру за Примењену механику крутог тела у машинству. Магистарски рад под насловом „О егзистенцији прецесионог кретања код брзоходних вратила у нелинеарном случају”, под менторством Вукмана Човића, одбранила је на Машинском факултету у Београду 1991. године. Докторску дисертацију под насловом „Аутоматско формирање система материјалних тачака еквивалентног систему крутих тела са применом на техничке објекте”, одбранила је 1997. године. Ментори докторске дисертације били су Мирјана Лукачевић и Вукман Човић, а остали чланови комисије за одбрану тезе били су Марко Леко, Миливоје Симоновић и Мирослав Весковић.

После дипломирања, као стипендиста града Бора, запошљава се у гимназији „Бора Станковић” у Бору, као професор математике и физике. Октобра 1963. године изабрана је за асистента за предмет Механика на Рударско – металуршком факултету у Бору. Две године касније, 1965. године, изабрана је за асистента за предмет Механика на Машинском факултету у Београду. У звање асистента реизабирана је више пута и то: 1968., 1971., 1974. и 1978. године. Према одредбама Закона о високом школству, одлуком Савета ООУР-а за производно и привредно машинство, 1981. године, распоређена је на послове и радне задатке стручног сарадника за предмет Механика на Машинском факултету у Београду. На исте

РАДНА ВЕРЗИЈА

послове распоређена је и 1985. године. По одлуци Савета Машинског факултета 1988. године распоређена је на радно место шефа лабораторије за примењену механику, на неодређено време. Годину дана касније Савет Машинског факултета донео је одлуку по којој се распоређује, до избора у наставничко звање, на радно место сарадника у настави за предмет Механика. У звање доцента изабрана је 1997. године, а у пензију одлази 2001. године.

Током 36 година рада на Машинском факултету у Београду, у звању асистента, сарадника у настави и доцента, одржавала је аудиторне и самосталне вежбе из свих предмета Катедре за механику (Статика, Кинематика, Динамика тачке, Динамика система и Теорија осцилација). На Академији копнене војске одржавала је вежбе из Статике са отпорношћу материјала. У одељењима Машинског факултета у Ужицу и Ваљеву одржавала је вежбе из предмета Статика, Кинематика и Динамика. Као доцент држала је наставу из Механике 1 – Статике.

Коаутор је помоћног уџбеника Збирка задатака из статике са изводима из теорије, у издању Машинског факултета у Београду. Тај уџбеник, до 2017. године, доживео је седам издања.

Током своје научне каријере објавила је више научних и стручних радова. У објављеним радовима преовлађују најпре проблеми прецесионог кретања код брзоходних вратила, а затим проблеми динамике система материјалних тачака и крутог тела. Разматрани су методи одређивања репрезентативне тачке која је еквивалентна роботском систему, као и начини одређивања генералисаних сила роботских система који имају механички модел презентован репрезентативном тачком. Посебна су истраживања која су везана за геометријски метод формирања диференцијалних једначина кретања система крутих тела као и њиховог аутоматског формирања и аутоматског формирања генералисаних сила, у симболичком облику, за систем материјалних тачака који је динамички еквивалентан систему крутих тела. Учествовала је у раду Семинара за аналитичку механику и динамику објеката, а и у раду одељења за Механику Математичког института САНУ.

Била је члан Југословенског друштва за Механику и Друштва за механику Србије.

Поред ангажовања у вези са наставом, на Машинском факултету, била је ангажована на текућим пословима на факултету кроз различите комисије. Била је и секретар Катедре за механику од 1990. до 1996. године.

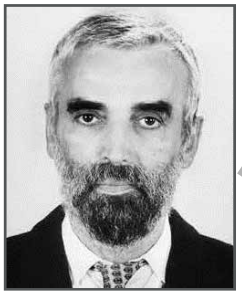

ЧОВИЋ, ВУКМАН (Томашево код Бијелог Поља,Црна Гора,. 1943 – Београд, 2011)., дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. По завршетку рата, 1945. године, са мајком и сестром, колонизован је у Војводину у место Сивац, у коме је живео до 1967. године. Основну школу завршио је у Сивцу, а Машинску средњотехничку школу у Новом Саду 1962. године. Исте године уписује се на Машински факултет Универзитета у Београду, који је завршио 1967. године са просечном оценом 8,83. Дипломирао је на Одсеку за производњу – група за механизацију, на предмету Транспортне машине. Последипломске студије уписује 1969. године, а магистрирао је 1973. године, на тему „Тежишна метода приближног интеграљења и њена примена на графичко изналажење статичких дијаграма за случај статички одређених носача". Докторску дисертацију чији је наслов „Диференцијалне једначине и стабилност кретања нехолономних система са применом на динамику објеката", на Машинском факултету у Београду, одбранио је 1976. године. Ментор ове докторске дисертације био је Лазар Русов, а чланови комисије за одбрану били су академик Светополк Пивко, Љубодраг Радосављевић и Вељко Вујичић.

По дипломирању на Машинском факултету, 1967. године, започиње радни однос у Машинској техничкој школи у Кули, најпре као наставник Лабораторијских вежби и испитивања материјала, а затим као професор теоријских и стручних предмета. Предавао је

РАДНА ВЕРЗИЈА

следеће предмете: Студија рада и времена, Конструкција алата, Машински елементи, Машински елементи са конструкцијама, Технологија електротехничког материјала, Електротехника, Механика и још стручних предмета у Школи ученика у привреди. У звање асистента за предмет Механика, на Машинском факултету у Београду, изабран је 1970. године. Реизабиран је у исто звање 1973. и 1976. године. У звање доцента изабран је 1978. године, а у исто звање реизабран 1983. године. Изабран је за ванредног професора 1985, а редовни професор за предмет Механика, на Машинском факултету у Београду, изабран је 1990. године. У звању редовног професора одлази у пензију 2008. године.

На додипломским студијама, као асистент, држао је све врсте вежбања на предметима Катедре за механику: Статика, Кинематика, Динамика тачке, Динамика система и Теорија осцилација, а касније и наставу из наведених предмета. Из истих предмета изводио је наставу и на Машинском факултету у Краљеву, а на Ваздухопловној академији у Жаркову предавао је Теорију осцилација. На последипломским студијама на Машинском факултету у Београду, на групи за примењену механику крутог тела у машинству, водио је две дисциплине: Стабилност кретања механичких система и Динамику система крутих тела. Био је ментор пет магистарских радова (Јовановић Н., Стокић З., Глишић М., Сокић Д. и Марковић С.). На Машинском факултету у Београду био је ментор шест докторских дисертација (Зековић Д., Новаковић Љ., Јовановић Н., Марковић С., Глишић М. и Ђурић Д.) и једне докторске дисертације на Природно – математичком факултету у Београду (Весковић М.).

Коаутор је Збирке решених задатака из осцилација механичких система, у издању Машинског факултета, затим коаутор универзитетског уџбеника Статика, у издању „Грађевинске књиге" и коаутор универзитетског уџбеника Механика робота, у издању Машинског факултета.

До избора у звање редовног професора објавио је преко 60 научних и стручних радова, а после 2002. године објавио је 12 радова у часописима са SCI (Science Citation Index) листе. У објављеним радовима доминирају теме: први интеграли диференцијалних једначина кретања нехолономних система, стабилност положаја равнотеже нехолономних система, примена Хамилтоновог принципа, примена интегралних варијационих принципа, брахистохроно кретање нехолономних система, стабилност стационарних кретања у односу на цикличне координате, први интеграли реономних холономних система, модели роботских система, планарни тензор инерције у динамици робота, примена Љапуновљеве теорије на нехолономне системе, брахистохроно кретање система крутих тела са Кулоновим трењем, нестабилност положаја равнотеже механичких система са сингуларним везама... Од 1975. до 1976. године, као стипендиста Републичке заједнице за науку Србије, боравио је на специјализацији на Варшавској (Пољска) Политехници. Руководио је научним пројектима основних истраживања у области механике. На страним универзитетима одржао је предавања по позиву, и то о интегралним варијационим принципима механике, о законима конзервације и теореми Е. Нетер, као и о принципу стационарног дејства. Три рада, објављена у ZAMM – у (Zeitschrift für Angewandte Mathematik und Mechanik), цитирана су у књизи Analytical mechanics: a comprehensive treatise on the dynamics of constrained systems, чији је аутор John G. Papastavridis (издавач је World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd., 2014.).

Активан је био у стручним и научним институцијама. Био је члан и потпредседник Југословенског друштва за механику и председник Друштва за механику Србије, као и члан GAMM – a (Gesellschaft für Angewandte Mathematik und Mechanik). Био је спољни сарадник Математичког института САНУ. Руководио је научним семинаром „Аналитичка механика и динамика објеката".

Веома активан је био и у друштвено – политичком животу како на Машинском факултету, тако и изван њега. Током рада на Машинском факултету, био је члан различитих комисија. Био је члан Савета Машинског факултета.

Добитник је награде „Растко Стојановић", за најбољи оригинални научни рад истраживача млађег од 35. година, на Четрнаестом Југословенском конгресу теоријске и примењене механике, који је одржан 1978. године у Порторожу.

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

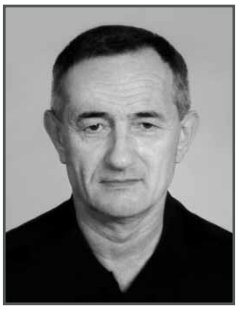

ВУКОВИЋ, ЈОСИФ (Шавник, Црна Гора,1940. - Београд, 2014.),. дипломирани. механичар, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију учио је у Никшићу и на Цетињу, а матурирао је 1958. године. Исте године уписује се на Природно – математички факултет Универзитета у Београду, Група за механику. Дипломирао је 1962. године.

Последипломске студије уписује на истом факултету, а магистрирао је 1978. године, са темом „Оптимална стабилизација кретања механичког система". Докторску дисертацију, под насловом „Оптимално управљање кретањем механичких система", одбранио је 1984. године, на Природно – математичком факултету Универзитета у Београду. Ментор докторске дисертације био је Вељко Вујичић, а чланови комисије за одбрану тезе били су и Љубодраг Радосављевић и Александар Бакша.

Након дипломирања одслужио је војни рок, а затим се 1968. године запослио у звању професора механике у Школском центру „Змај", у Земуну. Две године касније прелази у Институт за аутоматику и телекомуникације „Михаило Пупин", где ради као развојни сарадник у Лабораторији за дигиталну технику.

У звање асистента за предмет Механика, на Машинском факултету у Београду, изабран је 1971. године. Реизабиран је у исто звање 1974., 1977. и 1980. године. Према одредбама Закона о високом школству, одлуком Савета ООУР-а за производно и привредно машинство, 1981. године, распоређен је на послове и радне задатке стручног сарадника за предмет Механика на Машинском факултету у Београду. Реизбор у звање стручног сарадника уследио је 1985. године. У звање доцента, за предмет Механика, изабран је 1985. године. Изабран је за ванредног професора 1990., а редовни професор за предмет Механика, на Машинском факултету у Београду, постаје 1995. године. У звању редовног професора одлази у пензију 2005. године.

Као асистент и стручни сарадник држао је све врсте вежбања на свим предметима Катедре за механику: Статика, Кинематика, Динамика тачке, Динамика система и Теорија осцилација. Избором у наставничко звање држао је и предавања за наведене предмете. Вежбе или предавања држао је у Одељењима Машинског факултета у Краљеву, Ваљеву и Ужицу, на Машинском факултету у Крагујевцу, на Саобраћајном факултету у Београду, на Војној академији копнене војске, на Ваздухопловној техничкој војној академији, на Вишој машинској школи у Земуну и на Машинском факултету Универзитета „Никола Тесла" у Книну. На последипломским студијама на Машинском факултету у Београду предавао је: Мале осцилације, Осцилације еластичних тела, Управљање кретањем механичких система и Моделирање и анализа динамичких система. На докторским студијама на Машинском факултету, као пензионер, био је ангажован за предмет: Изабрана поглавља из механике. Био је ментор два магистарска рада (Обрадовић А. и Шијачић Ј.) и ментор три докторске дисертације (Обрадовић А., Пожега В. и Лазаревић М.).

Коаутор је три помоћна уџбеника, у издању Машинског факултета и Универзитета у Београду, и то: Збирке задатака из осцилација механичких система, Збирке задатака из динамике тачке, Збирке задатака из динамике система. Уџбеник Линеарне осцилације механичких система, награђен је Годишњом наградом Машинског факултета Универзитета у Београду у поводу Дана Светог Саве за најбољу књигу аутора са Машинског факултета. Коаутор је више уџбеника за средње образовање.

До избора у звање редовног професора објавио је преко 30 научних и стручних радова, а после одласка у пензију објавио је 3 рада у часописима са SCI (Science Citation Index) листе. Основна интересовања у истраживањима обухватају: примену математичке теорије оптималног управљања у управљању кретањем механичких система, где је објављен низ оригиналних научних резултата, затим проблем оптималне стабилизације кретања механичких система, осцилације крутих и еластичних тела са применама, оптимално управљање у транспортним системима, проблематика биореактора...

РАДНА ВЕРЗИЈА

Током 1976. године боравио је у Летњој школи за младе научне раднике коју је организовала Пољска академија наука и Варшавска политехника. Учествовао је бројним научним пројектима фундаменталних истраживања у области механике, као и у више стручних пројеката у сарадњи са одговарајућим катедрама. Учествовао је у рад на 12 конгреса и симпозијума, које су организовали најпре Југословенско, а касније Српско друштво за механику.

Био је активан члан у стручним и научним институцијама као што су Југословенско друштво за механику и Друштво за механику Србије. Активно је радио као спољни сарадник Математичког института САНУ. Учествовао је у раду Семинара за аналитичку механику и динамику објеката на Машинском факултету и у раду Групе за управљање кретањем на Природно – математичком факултету у Београду.

Веома активан био је у ваннаставним активностима и раду на Машинском факултету, као члан различитих тела. За члана Савета Машинског факултета, са највећим бројем гласова од стране Наставно – научног већа, биран је 1991., 1994., 1996. и 2002. године. Председник Савета Машинског факултета био је од 2002. до 2005. године. Шеф Катедре за механику био је од 2000. године, до одласка у пензију.

Добитник је бројних признања од стране студентских организација Машинског факултета. Поводом Дана Факултета, 2004. године, добио је Плакету која се додељује за доброчинство, допринос развоју Факултета и успешну сарадњу

МИЋЕВИЋ, ДУШАН (Бортачко језеро,Коњиц, БиХ, 1946,), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета у Београду. Основну школу завршио је у родном месту, а Машинску техничку школу у Коњицу 1965. године. Исте године уписује се на Машински факултет Универзитета у Београду. Дипломирао је 1970. године, на Одсеку за саобраћајно машинство – моторизацијска група из предмета Погонски материјали.

Магистарске студије на Машинском факултету у Београду започиње 1970. године, а завршава 1976. године, одбраном магистарског рада под насловом „Осцилације возила са нелинеарним карактеристикама елемената ослањања возила". Од 1976. до 1978. године боравио је на стручном усавршавању у Варшави (Пољска).

Докторску дисертацију, на Машинском факултету у Београду, под насловом „Модели нехолономних динамичких система", одбранио је 1978. године, пред комисијом коју су чинили Лазар Русов (ментор), Љубодраг Радосављевић, Лука Вујошевић и академици Татомир Анђелић и Светополк Пивко.

После завршетка додипломских студија, за асистента за предмет Механика на Машинском факултету у Београду, изабран је 1971. године. У исто звање реизабран је 1974. и 1977. године.

Као члан Катедре за механику одржавао је све облике вежби из предмета: Статика, Кинематика, Динамика и Теорија осцилација.

Добитник је похвале „Растко Стојановић", за научни рад истраживача млађег од 35. година, на Тринаестом Југословенском конгресу теоријске и примењене механике, који је одржан 1976. године у Сарајеву.

Преласком на Грађевински факултет Универзитета у Београду, 1979. године, престаје му радни однос на Машинском факултету у Београду.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Катедра за физику и електротехнику

ЖИВОЈИНОВ, М. ЈОВАНКА (Велика Кикинда, 1919.), дипломирани физичар, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Основну школу и реалну гимназију је завршила у Великој Кикинди. 1939. године се уписала на физичко – хемијску групу Филозофског факултета у Београду и до почетка рата, уписала је 4 семестра. За време рата, давала је часове матурантима Кикиндске гимназије, у којој је била запослена као наставница током 1945. године. После рата, наставила је студије на Природно – математичком факултету Универзитета у Београду, где је дипломирала после шестог семестра 1946. године.

После дипломирања радила је као хонорарни асистент код проф. др Павла Савића до марта 1947. године када је изабрана за асистента за предмет Физика на Машинском факултету Универзитета у Београду. 1958. године је докторирала на Машинском факултету одбранивши докторску дисертацију под називом „Одређивање ентропије испаравања", и тиме стекла титулу доктора физичких наука. 1960. године, изабрана је за доцента за предмет Физика на Машинском факултету Универзитета у Београду, а у исто звање је реизабрана 1965. године.

Крајем 1966. године изабрана је за ванредног професора за предмет Физика а реизабрана је исто звање 1971. године. За редовног професора је изабрана 1976. године. Осим на Машинском факултету, држала је наставу Физике и у Одељењу Машинског факултета у Крагујевцу. Повремено је држала наставу Физике у центрима Машинског факултета у Светозареву, Ваљеву, Лозници и Смедеревској Паланци, као и на Пољопривредном факултету Универзитета у Београду, на Одсеку за механизацију пољопривреде. За потребе наставе, објавила је уџбенике: „Решени проблеми из физике" и уџбенике „Физика I и II део".

У свом научном раду, професорка Јованка Живојинов се најпре бавила апсорпцијом гама зрака. Затим се, по преласку на Машински факултет, бавила пиезоелектричним појавама. Из тог периода потиче низ објављених стручних радова, а који су превод књиге: Begmann, „Piezoelektriciaet". Касније се бавила проблемима у вези са засићеном паром разних супстанци, при чему је снимала зависности тачке кључања од притиска за различите супстанце. Такође је развила експерименталну методу за одређивање ентропије испаравања.

Бавила се термичким једначинама стања једноатомних елемената од тројне до критичне тачке. При томе је успела да одреди, теоријским путем, вредности константи у тим једначинама, при чему је добила изванредно добра слагања са реалним зависностима, за цео интервал засићене паре.

Касније се бавила сублимацијом једноатомних елемената, као што су натријум, калијум, рубидијум и цезијум, а касније и за криптон, и то на основу квантне и статистичке физике. При томе је поставила добру зависност температуре од притиска при сублимацији. На основу статистичке физике, одређивала је вредност енталпије, за случај сублимације, у Клаузијус – Клапејроновој једначини. Резултати које је добила професорка Јованка Живојинов, показали

РАДНА ВЕРЗИЈА

су да је метода, коју је развила, погодна за одређивање вредности енталпије за случај сублимације. Истовремено се са том методом добија релација између температуре сублимације и притиска моноатомских елемената на директан и једноставан начин. Доказала је да се, за једноатомне елементе, може сматрати да је њихова енталпија сублимације константна у целом температурском интервалу, од њихових тројних тачака до апсолутне нуле. Тиме је доказана оправданост употребе константне енталпије сублимације у статистичкој механици при одређивању функције партиције реалне једноатомне паре.

У току свог дугогодишњег рада, професорка Јованка Живојинов, са својим сарадницима, истицала се у области и проблемима који се односе на термодинамичке једначине стања и термодинамичке потенцијале, посебно у интервалима температуре од тројне до критичне тачке. По томе је професорка Јованка Живојинов, са групом својих сарадника, била позната како у земљи, тако и у иностранству, а радове те групе су праћени у референтним стручним часописима.

Као резултат ових истраживања, професорка Јованка Живојинов је објавила шездесетак научних и десетак стручних радова. После одбране докторске дисертације, 1958. године, била је на усавршавању на Институту за ниске температуре у Дармштату. Била је члан Друштва математичара, физичара и астронома Југославије, Француског друштва физичара, Европског друштва физичара, Југословенског друштва за рационалну и примењену механику, Српског хемијског друштва и Њујоршке академије наука. Од 1972. до 1974. године, била је председник Већа ванредних студената као и члан Комисије самоуправне радничке контроле ООУР – а за енергетско машинство. Пензионисана је 1981. године.

НЕДИЋ, МИЛАН (Лозница, 1901. - Београд, 1969), дипломирани инжењер електротехнике, ванредни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. У месту рођење завршио основну школу и два разреда гимназије 1914. а остале разреде гимназије и положио матуру у Београду 1921. године.

Студије на Техничком факултету Универзитета у Београду уписао 1921. године а дипломирао 1929. на Одсеку за електромашинске инжењере. За време студија радио као државни службеник до 1929. год. у Министарству правде.

После дипломирања радио од 1929. -1944. године као наставник у Државној средњој техничкој школи у Београду (најпре као суплент а касније као професор). Професорски испит је положио 1932. године а предавао је предмете: Електротехника. Машински елементи и Механика

Од краја септембра 1944. године до почетка фебруара 1945. године био је, најпре председник Месног а потом Среског народноослободилачког одбора у Лозници. У периоду од 1945. -1949. године радио је као државни службеник у органима државне управе: од фебруара 1945. год. до септембра 1946. године радио је у Државној управи народних добара (референт, шеф одсека, помоћник секретара и вршилац дужности секретара); од септембра 1946. до октобра 1947 године био је начелник Одељења за стручно школство у Министарству индустрије ФНРЈ. Решењем Привредног савета Владе ФНРЈ од 5. IX 1947. године инж. Милан Недић је преведен у звање вишег индустријског инжењера. Од октобра 1947. до фебруара 1948. године био је секретар Секретаријата за радну снагу Привредног савета Владе ФНРЈ

Фебруара 1948. године постављен је на место шефа Одсека за уздизање кадрова у Секретаријату Владе ФНРЈ за персоналну службу, где је радио до средине 1949. године.

Универзитетска каријера вишег индустријског инжењера Милана Недића, започиње августа 1949. када је решењем од 1. 8. 1949 год. Комитета за научне установе, Универзитет и Велике школе постављен за доцента за предмет Електротехника на Машинском факултету у Београду. Истовремено је именован за хонорарног управника Електричне централе Београд.

РАДНА ВЕРЗИЈА

У периоду од 1949. до 1957. године доцент М. Недић предавао је на Машинком факултету предмете Електротехника I и Електротехника II и организовао наставу из ових предмета.

Управа Машинског факултета у Београду прихватила је 1957 хабилитациони рад доцента М. Недића под насловом: „Монофазна оптерећења трофазне мреже", и исте године је доцент М. Недић изабран поново за доцента на Машинском факултету за предмет Електротехника.

При томе је доцент М. Недић био приложио два рада: Монофазна оптерећења трофазне мреже и Електротехника- основе (рукопис за скрипта). Комисија за избор у звање доцента М. Недића је констатовала: да је у првом раду кандидат показао да влада савременим методама за третирање овог проблема и да је дао допринос за решавање проблема који су од значаја за развој наших високонапонских мрежа; за други рад се каже: рукопис представља први део уџбеника за предмет Електротехника, у коме су дати основни закони науке о електрицитету и теорије наизменичних струја, градио је систематски распоређено и изложено на приступачан начин. У току школске 1959/60. год. доценту М. Недићу је била додељена настава из предмета Експлоатација хидрауличних постројења.

Доцент М:Нешић је 1960. године унапређен у звање ванредног професора на Машинском факултету у Београду за предмете: Електричне мреже, Трансформатори и Електротехника II, на основу радова које је урадио у међувремену, тј. од 1957. године када је изабран поново за доцента.; и то:

- Уџбеник за предмет Основи електротехнике (рукопис предат Наставној комисији),
- Скрипта за предмет Електротехника (издање Удружења студената машинске технике),
- Збирка задатака из Електротехнике (у рукопису),
- Програм за радове на проширењу капацитета преноса и развода Среза Београда,
- Елаборат за одобрење ванредно потребних трошкова за 1957. годину.

Проф. М. Недић је поново изабран 1965. год. у звање ванредног професора за предмет Електротехника на основу следећих радова: Електротехника (скрипта издата 1959. године), Електротехника (скрипта издата 1965. године), Основи електротехнике (уџбеник припремљен за штампу), Збирка задатака из Електротехнике (рукопис), Монофазна оптерећења трофазне мреже, као и два рада која су поменута у последњем поглављу.

Проф. Милан Недић се активно бавио проблемима Машинског факултет, учествовао је у раду више комисија (нпр. био је председник Стамбене комисије) и допринео проширењу кадровске базе Катедре за Електротехнику Машинског факултета у Београду.

МАРИНКОВИЋ, ВЛАДЕТА (Београд, 1925. -Београд, 2010.), дипломирани електроинжењер, асистент Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију учио и завршио је у Београду 1943. године. После ослобођења Београда у јесен 1944. године ступио је у НОВ, где је остао до 1946. године. Потом је уписао студије на Електротехничком факултету у Београду, на коме је дипломирао на Одсеку за телекомуникације 1952. године са средњом оценом 8,44. За време студија био је студент-демонстратор из предмета Математика, Теоријски принципи електротехнике и Теоријски основи телекомуникационе технике.

По дипломирању најпре се запослио у Дирекцији ПТТ у Београду а затим у прешао у тадашње предузеће за радио индустрију „Никола Тесла" у Београду. За асистента за предмет Физика на Машинском факултету у Београду изабран је 1955. године, док је 1961. године изабран за асистента за предмет Електротехника на истом факултету. Имао је реизборности у исто звање 1964, 1967, 1970. године.

Као асистент учествовао је у извођењу аудиторних и лабораторијских вежби из предмета Физика, Индустријска физика и Електротехника на редовним и ванредним студијама Машинском факултету у Београду као и у центрима за ванредне студије у Лозници и Крушевцу и одељењима Факултета у Ваљеву и Ужицу. Осим одржавања вежби, предано је радио на опремању савременом опремом Лабораторије за Електротехнику.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Дипл. инж. Владета Маринковић је био добар познавалац материје предмета Електротехника. Био је добар педагог, омиљен међу студентима и колегама, одговоран и тачан при извршавању свих задатака, које је обављао.

Активно се бавио научним радом у области телекомуникација, а као добар математичар посебно био заинтересован за фундаментална истраживања понашања динамичких система. Написао је и објавио преко 20 радова, који су највећим делом објављени у часопису „Телекомуникације" а са својим саопштењима учествовао је на стручно-научним скуповима. Наводе се неки од тих радова: (1) О максималном заравнању криве временског заостајања, „Телекомуникације", 1959, бр. 2; (2)О амплитудној карактеристици широкопојасних појачивача, „Телекомуникације", 1959, бр. 2; (3) Оточна компензација широкопојасних појачивача, „Телекомуникације", 1959, бр. 3; (4) Радна компензација са изводом, „Телекомуникације", 1960, бр. 1; (5) О значају међусобне индуктивности при компензацији виших учестаности широкопојасних појачивача, „Телекомуникације", 1960, бр. 3; (6) Квантитативно мерило линеарних изобличења, „Телекомуникације", 1960, бр. 4; (7) Кола за компензацију виших учестаности широкопојасних појачивача, „Телекомуникације", 1964, бр. 3 и 4; (8) Телекомуникациони уређај општег типа, „Телекомуникације", 1965, бр. 3; (9) Integral criterion as a measure on distortion of a communication system IEEE Trans. on Circuit Theory, vol. CT-13june, 1966; (10) Интегрални критеријум и одзив на импулсну функцију, „Телекомуникације", 1965, бр. 4; (11)Прави идеални телекомуникациони системи, „Телекомуникације", 1967, бр. 3; (12) Идеални и оптимални – стабилни системи (синтеза, оптимизација, линеарних –динамичких система), Трећи конгрес за теорију машина и механизама, Купари, септ. 1971; (13) О преносу вести без мане, XVIII Југословенска конференција ЕТАН, 1874.; (14) Максимална стабилност линеарних динамичких система са концентрисаним параметрима, Саопштења МФ. бр. 1-2, 1980.

МИЉАНИЋ, Н. ПЕТАР (Београд, 1927. -Београд, 2015.), академик САНУ, дипломирани електроинжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу је завршио у Београду и започео учити гимназију., а даље школовање је прекинуо ради почетка Другог светског рата. 1941. године је избегао у Боку Которску а од 1943. године је био у хируршкој екипи свога оца, професора Др Ника Миљанића. Тада је, у шеснаестој години, био задужен за техничка питања партизанске болнице, упознао се са радом аутоклава, стерилисао медицинску опрему и старао о сепси импровизоване операционе сале у планинском селу

После рата је делимично надокнадио изгубљене године у школовању и определио се за студије електротехнике. Као студент запослио се у Институту „Никола Тесла" што је значајно допринело његовом стручном усавршавању. Дипломирао је 1953. године као најбољи студент генерације. У дипломском раду је описао своју оригиналну конструкцију регулисаног електромоторног погона колица на каналу хидрауличне лабораторије на Авали.

Докторску дисертацију „Серво системи у електричним мерењима" одбранио је 1957. године пред комисијом у којој су били академици М. Миланковић, Ј. Хличијев, Р. Кашанин, А. Билимовић, И. Обрадовић и професор В. Јовановић. У раду је указано на предност примене теорије аутоматског управљања у метрологији. На основу теоријских поставки изнетих у овој тези, направљен је у Институту „Никола Тесла" мерни сто за мрежни анализатор фирме Siemens у Ерлангену.

Др Петар Миљанић је своју академску каријеру започео 1957. године, када је изабран за доцента на Машинском факултету у Београду. Предавао је предмете: Електротехника и Погонске машине. У звање ванредног професора изабран је 1963. године, а у звање редовног професора 1970. године. На Електротехничком факултету у Београду, као хонорарни

РАДНА ВЕРЗИЈА

наставник основао је предмет Енергетски претварачи. По пензионисању 1992. године ангажован је на овим факултетима за рад са студентима последипломских студија.

У току 1960. године је добио после-докторску стипендију Националног Савета за Истраживања Канаде (NRC). Колеге из NRC су запазиле његова гледишта о методама тачног мерења односа струја, објављена у немачком часопису ETZ, и допринели додељивању ове стипендије. Иако се морао вратити на факултет после нешто више од годину дана боравка у NRC-у, успео је да постави темеље нове научне методе коју је назвао методом струјних компаратора. Теоријски и експериментално је доказао како се помоћу одређених торусних магнетних структура, на основу интегралног Фарадејевог закона о циркулацији вектора магнетног поља, могу упоређивати електричне струје.

Овим изумом је тачност мерења наизменичних и једносмерних струја повећана за два реда величине. Рад о овом научном доприносу је позитивно оцењен и омогућио му је да по позиву посети најбоље метролошке лабораторије у свету у којима је техника струјних компаратора прихваћена.

Петар Миљанић је само у кратком периоду био на руководећем положају, када је у Институту „Никола Тесла" основао Одељење за регулациону технику и мерења. Његова стручна ангажованост била је неуобичајено широка. Једновремено је био наставник на Машинском и Електротехничком факултету у Београду и многим центрима и одељењима ових факултета у унутрашњости, истраживач у институтима „Никола Тесла" и „Михаило Пупин", а уједно и сарадник National Research Council у Канади, у коме је често боравио као гостујући истраживач. У току ових посета конструисани су многи мерни инструменти на бази струјних компаратора и са њима опремљене националне мерне лабораторије у свету.

Најважнији научни доприноси професора проф. др Петра Миљанића се могу сажети у неколико реченица:

(1) Допринео је развоју регулационе и мерне технике у земљи (апарати за испитивање струјних трансформатора, тиристорске подсинхроне каскаде за регулацију брзине обртања асинхроних мотора пумпи у црпним станицама и топланама, мерни и регулациони уређаји у електранама и индустрији, итд.);

(2) Увео је нове наставне садржаје на београдским факултетима (тиристорска техника, енергетска електроника, погонске машине, аналогија физичких појава и модерна технологија мерења). Омогућио је са оригиналним конструкцијама да се многи електротехнички уређаји праве у земљи (на пр.: зачетник је производње уређаја полупроводничке енергетске електронике, масовне производње домаћих електронских бројила)

(3) Допринео је квалитетном одабиру и испитивању опреме која је набављана у иностранству (на пр.: прихваћена је његова сугестија руским конструкторима да се планирана побуда помоћу живиних усмерача генератора у електрани на Ђердапу замени тиристорском побудом, што је у то време била светска новина и значајно унапређење у градњи електрана).

(4) Оснивач је југословенских саветовања о Енергетској Електроници (први скуп је одржан 1973. године у Српској академији наука, а последњи у Новом Саду: International Symposium Power Electronics Ee 2001

(5) Професор Петар Миљанић је знатно унапредио област прецизних мерења конструкцијом бројних апаратура за најтачнија мерења једносмерних и наизменичних струја у свету (неколико чувених произвођача прецизне мерне опреме, поменимо Guildline и Rotek, основни производни програм су остварили применом струјних компаратора).

(6) Допринео је угледу наше науке у свету (мерни претварач снаге наизменичне струје у једносмерни напон МСБ001, конструисан у Институту „Михаило Пупин", налази се скоро у свим националним лабораторијама света и послужио је као преносиви инструмент за интернационалну компарацију наизменичне електричне снаге; конструисао је калибратор наизменичних величина и апаратуру за испитивање опреме за мерење губитака великих трансформатора и пригушница у NRC-у; по његовој идеји направљен је најтачнији комерцијални калибратор електричне снаге РОТЕК 8000; итд.).

РАДНА ВЕРЗИЈА

Већина техничких доприноса професора Петра Миљанића је описана у домаћим и иностраним часописима, најчешће у публикацијама IEEE. Његово најзначајније научно дело је изложено у књизи The Current Comparator, серија IEE, издавач Peter Pelegrin, London.

Др Петар Миљанић је изабран за дописног члана Српске академије наука и уметности 1968. године а за редовног члана 1976. године. Био је почасни члан Академије инжењерских наука Србије (АИНС) од 1998. године

СРЕЋКОВИЋ, М. МИЛОСАВА (Дићи, Лиг, 1929.) дипломирани физикохемичар, асистент Машинског факултета Универзитета у Београду. Основну школу је завршила у Дићима. Средњу школу је учила најпре у Горњем Милановцу, а затим је Другу женску гимназију завршавала у Београду, где је матурирала 1949. године. Исте године је уписала Природно – математички факултет Универзитета у Београду, где је студирала на групи за физичку хемију, и дипломирала 1959. године.

Маја 1960. године, изабрана је за асистента на предмету Физика на Машинском факултету Универзитета у Београду. Исте године је почела да ради као хонорарни асистент за физику на Машинском факултету у Новом Саду где је радила три године. Поново је изабрана за асистента на Машинском факултету Универзитета у Београду, на предмету који се тада звао Индустријска физика, а затим је реизабрана 1966. и 1969. године.

Од септембра 1967. је била на специјализацији, а затим и на докторским студијама на Универзитету у Келну – Немачка, све до 1971. године. Тамо је, на Хемијском институту радила на тези „Zur Kenntnis der Chalkogenide". 1972. године је поднела молбу за престанак радно односа, што је Машински факултет прихватио и раскинуо радни однос асистента Милосаве Срећковић. После тога је објавила два рада (1973. и 1974.) о хром-халкогенидима на немачком језику.

ЖИЖИЋ, Ј. ОЛГА рођена Митровић (Сисак, Хрватска, 1935. -Београд, 2012.), дипломирани физичар, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Основну школу и гимназију је завршила у Крагујевцу, где је матурирала 1954. године. Природно – математички факултет Универзитета у Београду, одсек физика, уписала је 1954. године, а дипломирала је 1959. године.

Одмах после дипломирања запослила се у фабрици „Иво Лола Рибар" у Београду. Радила је у Лабораторији за испитивање материјала, на ултразвучној дефектоскопији. Школске 1959/60. године радила је у Четрнаестој београдској гимназији као професор Физике.

Октобра 1960. године, изабрана је за асистента на предмету Физика на Машинском факултету Универзитета у Београду. 1968. године магистрирала је на Природно – математичком факултету Универзитета у Београду, на смеру Физика чврстог стања, са темом „Анализа методе мерења слабих магнетних поља на основу Холовог ефекта". Од 1971. је била на докторским студијама на Природно – математичком факултету Универзитета у Београду, где је 1976. године одбранила докторску дисертацију под називом „Холов ефекат у магнетним полупроводницима". 1979. године изабрана је у звање доцента на предмету Физика на Машинском факултету Универзитета у Београду, а у исто звање је реизабрана 1984. године.

У звање ванредног професора за предмет Физика на Машинском факултету у Београду је изабрана 1987. године, а у звање редовног професора унапређена је 1992. године на истом факултету. Учествовала је у свим облицима наставе не само у Београду, већ и у одељењима Машинског факултета у Крагујевцу, Краљеву и Ужицу. У ужичком одељењу Машинског факултета имала је значајну улогу у формирању, опремању и уходавању Лабораторије за

РАДНА ВЕРЗИЈА

физику. Од 1994. до 2005. године, држала је наставу на предмету Физика на Војно – техничкој академији у Београду (Жарково, данас Војна академија – одсек логистика).

Предавања професорке Олге Жижић су била карактеристична по томе што су била јасна, одлично припремљена и лако пратљива. На њима је инсистирала на једном од основних циљева општег курса физике – формирање физичког начина мишљења и овладавање методама физике. Бољи студенти су сведочили о томе како су чували белешке са предавања професорке Жижић и користили их током целих студија, када је на вишим годинама требало подсетити се физичких основа из неке области машинства.

Професорка Жижић је допринела томе да студенти боље савладају градиво из Физике и уџбеницима које је написала, од којих је сваки доживео већи број издања: „Збирка решених задатака из Физике", „Предавања из Физике II", „Физика 2: таласи и квантна физика", „Практикум за лабораторијске вежбе из физике", а коаутор је књиге „Решени задаци са пријемних испита из Физике и Математике". Подстицала је и подучавала асистенте на свом предмету како да добро осмисле и недвосмислено формулишу задатке из физике. Током деведесетих година је била Шеф катедре за физику и електротехнику.

Свој научни рад, професорка Олга Жижић је посветила физици чврстог стања. У тој области је објавила више од 10 радова у међународним часописима, исто толико у домаћим часописима, као и радове на двадесетак домаћих и међународних конференција. Истраживала је Холов ефекат код обичних полупроводника и његову примену у мерењу слабих магнетних поља. Радила је на проблемима тачности, поузданости и отклањања паразитних ефеката код оваквих магнетометара. Затим је проучавала Холов ефекат код магнетних полупроводника: Mn – Zn и Ni – Zn ферита, као и њихове физичке особине. Касније се бавила и физичким особинама тада сасвим нове врсте материјала такозваних полумагнетних – полупроводника типа $Al_{1-x}^{III}Mn_xR^{VI}$. Истраживала је и легуре $Hg_{1-x}Mn_xSe$, а поготову њихове електричне, оптичке, механичке, акустичне и топлотне особине у области ниских температура (T<4, 2 K) и у јаким магнетним пољима (до 6, 5 T).

Учествовала је и на пројекту истраживања полупроводника са уском забрањеном зоном. Та истраживања је обављала у оквиру групе Физика чврстог стања на Институту за физику Универзитета у Београду, као и на Катедри за Физику ниских температура Московског Државног Универзитета, где је боравила током 1989. и 1990. године.

Била је члан Друштва физичара Србије, члан Савета Завода за физику техничких факултета, члан Савета Машинског факултета, спољни сарадник Института за нуклеарне науке „Борис Кидрич" у Винчи, члан и председник Већа прве године, делегат у Већу градског СИЗ – а за топлотну енергију. После више од четрдесет година рада на Машинском факултету, пензионисана је 2001. године. Последњи рад је објавила 2003. под називом „Electrical, optical, and thermodynamical aspects of sound propagation in HgTe, HgSe, Hg1-xMnxSe, and MnZn spinel ferrites", у часопису Journal of Electronic Materials, (2003), vol. 32 br. 4, str. 208-214.

РАДНА ВЕРЗИЈА

РИСТИЋ, МИЛАН (Младеновац, 1921. - Београд, 2004.), дипломирани инжењер машинства, виши предавач Машинског факултета у Београду. Гимназију је завршио у Београду 1941. год. са одличним успехом а студије машинства на Ваздухопловном одсеку Машинског факултета 1955. године

По завршетку студија, крајем 1955. године запослио се у предузећу „Утва"у Панчеву у својству шефа производње а касније и шефа конструкције алата. Како су у то време у предузећу „Утва" поправљани разни типови војних и цивилних авиони, инж. Ристић је стекао богато искуство у струци радећи на поменутим пословима, 1958. године прешао је на рад у Индустрију мотора у Раковици, где је радио као шеф погона и руководилац одсека за адаптацију мотора „Перкинс". Учествовао је у реконструкцији погона Индустрије мотора, а провео је одређено

време у Западној Немачкој ради усавршавања и при томе стекао нова знања из инжењерске струке.

За асистента та предмет Механика на Машинском факултету у Београду изабран је 1960. год. Радио је као асистент Механике а истовремено је учествовао у извођењу вежби из других предмета (Техничко цртање, Нацртна геометрија) на Машинском факултету и Машински елементи на Електротехничком факултету; Такође, у Центру за ванредне студије у Младеновцу држао је вежбе из предмета Механика и Отпорност материјала.

Године 1963. унапређен је за предавача за предмет Радионичка пракса, са задатком да организује вежбе студената II и III семестра у Факултетској радионици Машинског факултета, коју је са сарадницима адаптирао и опремио за потребе радионичке праксе; истовремено је 1963. године био именован за управника Факултетске радионице. У то време су у тој радионици обављани и разноврсни послови за потребе појединих завода Института Машинског факултета, тако да је инж. М. Ристић имао прилику да стекне нова искуства у струци (нпр. учествовао је у изради конструкција разних уређаја за статичка испитивања авиона у Заводу за ваздухопловне конструкције Машинског факултета, која су вршена под руководством проф. Симе Милутиновића и проф. Душана Станкова.

Инж. М. Ристић је 1968. године изабран за предавача на Машинском факултету у Београду за предмет Основе машинства, који је био тада уведен у Наставни план као нов наставни предмет; Изводио је наставу на Машинском факултету у Београду и у Центру за ванредне студије у Краљеву. Поред предавања из овога предмета, предавач М. Ристић је организовао Радионичку као и I и II праксу студената у индустријским предузећима у нашој земљи. 1971. године М. Ристић је изабран у звање вишег предавача за предмет Основе машинства а 1976. године поново је изабран у звање вишег предавача за предмет Летња пракса студената.

Радећи као инжењер у поменутим фабрикама и у звању асистента, предавача и вишег предавача на Машинском факултету, инж. М. Ристић је урадио више радова, који се могу сврстати у три групе и то: штампани радови за потребе наставе, радови из области ширења техничке културе и стручни радови на пројектима и машинским конструкцијама.

У прву групу радова спадају: Скрипта Графичка вежбања из графостатике (урађена у коауторству са асистентима Механику: М. Глигорићем, Д. Благојевићем, И. Поповићем и П. Ђорђевићем (поновна издања 1966 и1967.), у којој су аутори показали висок смисао за избор проблема који се сусрећу у пракси и много могу да помогну студентима да реално повезују теорију са практичном применом.

Скрипта Упутство за извођење вежби из радионичке праксе, које је штампано 1966., (користили су и други машински факултети у Србији), састоји се из два дела: у првом се обрађују вежбе ручне браде материјала а другоме вежбе из машинске обраде; композиција упутстава је тако урађена да је за сваку вежбу комплетно илустрована прописана технологија рада. Оба ова наставна материјала штампала је Скриптарница Машинског факултета у Београду.

Трећи рад из ове групе је реферат:"Проблеми и искуства Машинског факултета у Београду у извођењу летње праксе студената, у коме је дата синтеза личног искуства и запажања дугогодишњег рада аутора на изналажењу и усавршавању решења за извођење летње праксе редовних и ванредних студената на Машинском факултету у Београду и центрима за ванредне студије. Реферат је саопштен 1973. године на скупу свих факултета, који по наставном плану и програму имају обавезну студентску праксу, уз учешће представника привредних организација које обезбеђују летњу праксу студената.

У другој групи радова су: Приказ књиге „Dimensionierungen der Zahnradplanetengetriebe", објављен у часопису Техника 1975. (3/75), који показује посебан интерес инж. М. Ристића за проблеме из области машинских елемената као и Обрада одељка за око 200 појмова из шире области примењеног машинства, припремљеног за посебно издање „Популарне енциклопедије" у издању БИГЗ-а

РАДНА ВЕРЗИЈА

Трећа група радова инж. М. Ристића су значајна стручна остварења, и то: Прорачун пумпе за убризгавање горива за авионске моторе типова Аеро 2 и Аеро 3, као и остале типове авиона које израђује фабрика „Утва" из Панчева, почев од 1957. године; Идејна решења конструкција и израда специјалних прибора за обраду и монтажу делова и склопова за авионе Аеро 2 и Аеро 3 фабрике „Утва" Панчево, 1958. године; Реконструкција (пројекат и извођење) погона за ремонт погона Индустрије мотора Раковица, са постављањем и пуштањем у погон машина и постројења, 1959. год.; Пројектовање и извођење комплетне инсталације за производњу ваздуха под притиском(компресорска станица и разводна мрежа) за фабрику Индустрија мотора Раковица, 1960. године; Реконструкција, израда и испитивање вибрационе машине за набијање бетона за фабрику „Алаксандар Мишин" Ријека, 1966. године. У овим радовима Инж М. Ристић је показао висок ниво креативног инжењерског умећа, при чему су сва ова решења имала дугогодишњу примену у пракси поменутих предузећа.

Инж. М. Ристић је био добар педагог, врло комуникативан и омиљен код колега и студената. Био је активан учесник у друштвеном раду на факултету и изван њега, при чему се посебно истиче његов рад на месту секретара Комисије за кадрове и школство Савеза инжењера и техничара Југославије. Пензионисан је на Машинском факултету 1985. године а преминуо је 28. новембра 2004. године у Београду.

КРЕЧКОВИЋ, В. ВЕРА рођена Јојић (Пећ, 1932. - Београд, 1995.), дипломирани електроинжењер, асистент Машинског факултета у Београду. Гимназију је завршила у Београду 1957. а студирала је на Електротехничком факултету у Београду, где је дипломирала 1957. године.

После завршетка студија радила је најпре у предузећу ПТТ а касније у Електротехничкој школи „Никола Тесла" у Београду у којој је предавала предмет Електротехника и водила Лабораторију за електротехнику.

За асистента је изабрана 1960. године најпре за предмет Физика на Машинском факултету у Београду, да би 1961. године прешла на дужност асистента за Електротехнику на Катедри за физику и електротехнику Машинског факултета. Имала је реизборност у исто звање више пута (1964, 1967, 1970...).

Као асистент изводила је аудиторне и лабораторијске вежбе из предмета Физика, Индустријска физика и Електротехника, како на Машинском факултету у Београду тако и у центрима за ванредне студије и одељењима Факултета у Краљеву, Ужицу и Ваљеву. На Електротехничком факултету у Београду је уписала последипломске студије, на којима је урадила семинарски рад на тему „Примена ласера у комутационој техници". и положила све потребне испите.

За потребе наставе написала је следеће приручнике и скрипта:

1. Збирка задатака из Електротехнике за студенте Електротехничког факултет („Научна књига"),
2. Збирка решених испитних задатака из Електротехнике за студенте Машинског факултета(МФ, Бгд.),
3. Предавања из Електротехнике за студенте Војне академије копнене војске (скрипта),
4. Упутство за рад у Лабораторији за електротехнику Машинског факултета у Београду(скрипта).

Дипл. инж. Вера Кречковић је била одличан познавалац области Електротехнике, изузетан педагог, савесна и пожртвована у раду у настави, уз коректан однос према студентима и колегама.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ЛАБАТ, М. ОЛИВЕРА рођена Милошевић (Београд, 1934.), дипломирани физичар, доцент Машинског факултета Универзитета у Београду. Основну школу и гимназију је завршила у Београду. Природно – математички факултет Универзитета у Београду, група за физику, уписала је 1953. године, где је дипломирала 1960. године.

Док је била апсолвент, радила је као наставник физике у Четрнаестој београдској гимназији. Децембра 1961. године, изабрана је за асистента на предмету Физика на Машинском факултету Универзитета у Београду. 1978. године магистрирала је на Природно – математичком факултету Универзитета у Београду, на Одсеку за физику и метеорологију, са темом „Прилог проучавању плазме тињавог пражњења у аргону под условима јаке пертурбације". За стручног сарадника за предмет Физика, изабрана 1981. и реизабрана 1985.

Докторску дисертацију под називом „Регуларности Штарковог ширења јона хомологе групе халогених елемената" пријавила је 1986. године, а одбранила је 1989. године. 1990. године изабрана је у звање доцента на предмету Физика на Машинском факултету Универзитета у Београду.

Као асистент, али и касније, као доцент, до пензионисања, држала је лабораторијске и рачунске вежбе из физике, са студентима прве године, са великим бројем часова – 26 до 30 часова недељно. Шест година је држала вежбе у Одељењу Машинског факултета у Ваљеву, као и годину дана у Одељењу Машинског факултета у Краљеву. Професорка Оливера Лабат је допринела томе да студенти боље савладају градиво из Физике и уџбеницима које је написала, од којих је сваки доживео већи број издања: „Збирка задатака из физике за студенте Машинског факултета", а коаутор је књиге „Решени задаци са пријемних испита из Физике и Математике".

Свој научни рад, доц. Оливера Лабат је започела на проблемима спектроскоског одређивања температуре плазме електричног лука. Затим је сарађивала са групом за спектроскопију плазме Физичког факултета Универзитета у Београду и то прво на проблемима релаксације пертурбоване плазме, а потом на оптогалванском ефекту. Касније се бавила проблемима Штарковог ширења и померања спектралних линија у плазми. Као резултат ових истраживања, професорка. Осим у домаћим часописима и на домаћим конференцијама, објавила је и десетак радова на међународним конференцијама и четири рада у међународним часописима.

Била члан Савета ООУР – а за Енергетско машинство, члан Савета Завода за физику техничких факултета а више година била члан Комисије за пријемне испите и члан Комисије за дисциплинске прекршаје Пензионисана је 1994. године

ТУЦАКОВИЋ, П. МИЛЕНА (Београд, 1931. – Београд, 2014.), дипломирани инжењер електротехнике, доцент Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију завршила је у Београду 1950. године. Исте године је уписала студије на Електротехничком факултету у Београду а дипломирала на Енергетском одсеку тога факултета 1956. године.

По дипломирању запослила се у Институту за испитивање електричних појава „Никола Тесла" у Београду у лабораторији за електрична мерења. Крајем 1959, године прешла је у Пројектантски завод „Србија-пројект", где је радила на пројектовању инсталација ниског напона у фабричким постројењима, хладњачама, стамбеним зградама и другим објектима. При томе су важнији послови били: израда комплетне електричне инсталације за Грађевинску комору и за Торањ на Авали.

РАДНА ВЕРЗИЈА

За асистента за предмет Електротехника на Машинском факултету у Београду изабрана је 1963. године. Као асистент изводила је све врсте вежби из предмета: Електротехника и Погонске машине-део електротехника а учествовала је и у извођењу лабораторијских вежби из предмета Индустријска физика.

Последипломске студије је завршила на Електротехничком факултету у Београду 1970. год. одбраном магистарског рада на тему: „Модификација Евансове методе за анализу и синтезу широке класе нелинеарних система аутоматског управљања".

Осим рада на Машинском факултету у Београду, одржавала је комплетну наставу из предмета Електротехника у Одељењу Машинског факултета у Краљеву а радила је и као хонорарни асистент за предмет Електротехника на Техничком факултету у Приштини.

У заједници са осталим колегама са Катедре за Физику и електротехнику учествовала је у осмишљавању и изради инсталација за 10 лабораторијских вежби из предмета Електротехника као и у писању Упутства за рад студената у Лабораторији за електротехнику Машинског факултета у Београду.

За потребе наставе написала је као коаутор и самостално две збирке задатака из Електротехнике за студенте Машинског факултета:

1. Заједно В. Кречковић, Збирка решених задатака из Електротехнике (Научна књига, 1968) и
2. Збирка решених задатака из Електротехнике са изводима из теорије, која је објављена 1972. године.

У периоду од 15. 5. 1981. године до новембра 1987 године била је у звању стручног сарадника за предмет Електротехника на Машинском факултету у Београду.

Докторску тезу под насловом „Прилог анализи осетљивости селективних мрежа" одбранила је 1986. године на Електротехничком факултету у Београду.

У звање доцента за предмет Електротехника на Машинском факултету у Београду изабрана је крајем децембра 1987. године. У току даљег рада на Машинском факултету у Београду као доцент изводила је наставу из предмета Електротехника, како у Београду тако и у одељењима Факултета.

У току свога вишегодишњег рада на Машинском факултету у Београду испољила је одличне стручне и педагошке способности при извођењу наставе из предмета Електротехника, а имала је коректан однос према студентима и колегама.

Склоност за научни рад показала је у току израде свога магистарског рада и докторске дисертације. У другом раду, научни допринос је између осталог у предложеним мерама за дефинисање функција осетљивости селективних мрежа и израчунавање ових функција применом одговарајућих апроксимација.

РАДНА ВЕРЗИЈА

АНИЧИН, А. БОЖИДАР (Скопље, Македонија, 1930. - Београд, 2008.), дипломирани инжењер електротехнике, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Основну школу и гимназију је завршио у Скопљу, где је матурирао 1949. године. Електротехнички факултет у Београду, одсек телекомуникације, уписао је 1949. године, где је дипломирао 1955. године.

После одслужења војног рока 1956. године, запослио се у Институту „Борис Кидрич" у Винчи. Радио је на одржавању и унапређењу институтског акцелератора од 1, 5 MeV. Од 1962. године се посвећује раду на физици плазме у оквиру Лабораторије за атомску физику истог Института. 1964. године је провео годину дана на Универзитету у Шефилду (Енглеска) као стипендиста Института „Борис Кидрич", усавршавајући се у области микроталасне дијагностике плазме.

Године 1965. магистрирао је на Електротехничком факултету Универзитета у Београду са темом „Електростатички систем за енергетску анализу јона енергије до 1, 5 MeV". Од

септембра 1965. Године, годину дана је провео на Универзитету у Шефилду где је радио докторску дисертацију под називом „Микроталасна и радиофреквентна сондна мерења електронске густине плазме”, коју је одбранио у мају 1968. године на истом Универзитету. Као научни сарадник Института „Борис Кидрич” радио је до септембра 1972. године.

Априла 1972. године, изабран је у звање доцента на предмету Физика на Машинском факултету Универзитета у Београду, где је 1977. године реизабран у звање доцента. 1979. године изабран у звање ванредног професора, а у звање редовног професора је унапређен 1982. године.

Поред наставе из предмета Физика, држао је предавања и на предмета Електроника и Електрична мерења на дипломским студијама, као и предмета Физика јонизованих гасова на постдипломским студијама Електротехничког факултета Универзитета у Београду. Водио је више магистарских теза и докторских дисертација. Одржавао је наставу Физике и у одељењима Машинског факултета у Краљеву и Ваљеву.

Био је изванредан познавалац историје физике, што је долазило до изражаја на његовим предавањима, јер је скоро сваку лекцију зачињавао одговарајућим занимљивостима и пикантеријама из историје физике. Осим тога, имао је и обичај да у амфитеатар, на предавања, доносе апаратуру којом је студентима омогућавао да уживо виде физичке појаве о којима је предавао.

Аутор је уџбеника за предмет Физика „Предавања из Физике”, као и за предмет Електроника „Елементи електронике”. Превео је више стручних књига са енглеског, међу којима је и уџбеник С. Ц. Брауна „Увод у физику електричних гасних пражњења”. Један је од преводилаца и приређивача значајних књига из области историје физике („Есеји из физике”, „Подвиг младог Ајнштајна: девет чланака који су утемељили модерну физику”,...). Формирао је и организовао лабораторију и развио апаратуре за демонстрациони практикум предмета Електроника и Електрична мерења. Био је члан и председник Већа прве године. Као омиљен професор међу студентима, више година је од студентске организације Машинског факултета добијао Захвалнице за сарадњу. Био је члан великог броја комисија на Машинском факултету (за режим студија, за стандард, за набавку лабораторијске опреме...). Вишегодишњи је шеф катедре за физику и електротехнику.

Изузетно богат научни рад чини стотинак радова. Поред на више десетина домаћих конференција, професор Аничин је имао запажене радове на међународним конференцијама (Париз 1966., Беч 1967., Утрехт-Холандија 1969., Букурешт 1969. и 1970., Рим 1970., Гренобл-Француска 1972., Праг 1973., Ајндховен-Холандија 1975., Благоевград-Бугарска 1981.). На више њих је позиван да држи уводна предавања. Један научни рад је написао за научни часопис на руском језику: „Vlianie refrakcii na radiointerferometričeskie izmerenija raspodelenija elektronnoi plotnosti”, Žurnal tehničeskoi fiziki, 39, 1969. године. Већину својих радова (њих преко 60), професор Аничин је написао на енглеском језику. Међу њима су и преко двадесет радова у међународним часописима, од којих је већина са SCI листе. То су радови у часописима: Radio Science 69D (1965), Proceedings of the Physical Society 88 (1966), British Journal of Applied Physics 17 (1966), Physics Letters 27A (1968), International Journal of Electronics 28 (1970) и 43 (1977), Journal of Applied Physics 41 (1970), Plasma Physics 13 (1971), Journal of Plasma Physics 7 (1972), Journal of the Optical Society of America 64 (1974) и 67 (1977), два рада у Journal of Physics E: Scientific Instrumentation 2 (1976), Journal of Physics A: Mathematical and General 11 (1978), Archiv für Elektritechnik 61(1979) и 74 (1991), Physics Education 24 (1989), European Journal of Physics 14 (1993). Радови професора Аничина су вишеструко цитирани, и дан данас се цитирају. А поготову је значајан рад „Longitudinal and transverse displacements of a bounded microwave beam at total internal reflection”, JOSA (1977) vol. 67 бр. 10, стр. 1307 -1314, који је цитиран преко 100 пута. Колико су радови професора Аничина цењени и инспиративни говори и рад аутора J. Boersma, и M. L. Glasser под називом „Solution to a problem of B. Anicin, involving Bessel functions and elliptic integrals”.

Професор Божидар Аничин се, на почетку своје научне каријере, бавио акцелераторима, јонском оптиком, као и таласима у плазми (површинским таласима, акустичким таласима у

РАДНА ВЕРЗИЈА

плазми, резонантном апсорпцијом у плазми, плазма стубовима, Гус-Хенченовим ефектом...). Имао је таленат и за решавање практичних проблема у вези са апаратурама, као и да развија нова техничка решења. Нека од њих су: интерферентни детектор незаптивности, гасна цев за ултракраткоталасну дијагностику плазме, електромагнетски волтметар са вишеполним пољем.. Затим се бавио физичком оптиком и применом магнето-хидродинамике у мерењима.

Од 1979. године сарађивао је са Лабораторијом за млазну пропулзију Машинског факултета Универзитета у Београду, и то на развијању микроталасног мерача брзине горења чврстих ракетних горива. Бавио се електромагнетним анемометрима, а набавком одговарајуће литературе за Библиотеку Машинског факултета, био је пионир у упознавању са ласер Доплер анемомтеријом.

Један је од оснивача и вишегодишњи члан организационог одбора Симпозијума о физици јонизованог гаса (SPIG), који се више од педесет година биенално одржава. Био је члан редакције часописа Engineering Physics, као и члан Друштва физичара Србије. Као рецензент у часопису „ФМЕ Саопштења", помагао је млађим сарадницима да науче да пишу квалитетне научне радове, али и да у њима правилно користе енглески језик (пошто је био врстан познавалац енглеског језика).

Пензионисан је 1996. године, али је и даље радио на Пројекту Министарства за науку и технологију Републике Србије „Физика фузионе плазме", у периоду од 1996. до 2000. године. Наставио је не само да прати светску науку, већ и да објављује вишеструко цитиране радове у реномираним међународним часописима. Међу њима су најзначајнији: „On the axial variation of the electron density in a plasma column of the surfatron type", Physica Scripta, (1997) vol. 55; „Measurement System for Determining Solid Propellant Burning Rate Using Transmission Microwave Interferometry", Journal of Propulsion and Power, (1998) vol. 14 бр. 4, стр 421 – 428; „Transmision line parameters of video delay lines", IEE Proceedings microwaves antennas and propagation, vol. 146 бр. 5, стр. 355 - 358; „Plasma loaded helical waveguide", Journal of Physics D-Applied Physics, (2000), vol. 33 бр. 11, стр. 1276-1281, као и рад који је објављен у 2008. години у којој је професор Божидар Аничин преминуо: „Reading Hertz's own dipole theory", European Journal of Physics, (2008), vol. 29 бр. 1, str. 15 -23.

РАДНА ВЕРЗИЈА

РАДНА ВЕРЗИЈА

Катедра за технологију материјала

ВЕЛИЧКОВИЋ В. ДУШАН (Београд, 1909. – Београд, 1971.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну и средњу (Реалку) школу завршио је у Београду. На Електро-машински одсек Техничког факултета Универзитета у Београду уписао се 1927. и дипломирао 1932. године. Војни рок одслужио је у Поморском ваздухопловству 1933. године у Шибенику и Дивуљама.

Докторску дисертацију под називом „Одређивање губитака топлоте из локомотивског котла хлађењем" одбранио је 1953. године у Српској академији наука, пред комисијом коју су сачињавали академици др Милутин Миланковић, др Антон Билимовић, Владимир Фармаковски, др Фран Бошњаковић, професор Свеучилишта у Загребу и др Константин Вороњец, професор Универзитета у Београду.

У периоду од 1933. до 1947. године радио је у Министарству саобраћаја - Југословенским државним железница. У том периоду радио је као инжењер-приправник, надзорни инжењер радионице за оправку локомотива Ложионице Београд, вођа групе за студије, пројектовања и испитивање и као шеф вуче Ложионице Београд (до 1945.), начелник Контролног одељења Министарства саобраћаја (до 1946.), председник Комисије за опремање стручних кадрова Министарства (до 1947.).

Од октобра 1938. до августа 1939. године боравио је као стипендиста Владе Француске републике на усавршавању у ложионицама, радионицама и Бироу за студије локомотива и материјала Националног друштва француских железница (SNCF) у Паризу и другим железничким центрима Француске, као и у великим локомотивским фабрикама у Француској. У периоду од новембра 1945. до априла 1946. године боравио је у Белгији и Француској као орган за пријем локомотива које је UNRRA упутила домаћим железницама.

У јуну 1946. године изабран је за доцента на Машинском одсеку Техничког факултета Универзитета у Београду, где почиње да ради у јануару 1947. године. За ванредног професора Машинског факултета изабран је 1950., а марта 1954. године за управника Машинског института Српске академије наука. У периоду од маја до октобра 1950. године боравио је у научноистраживачким лабораторијама у области термике и локомотива у Француској и Енглеској.

Током рада на Машинском факултету држао је наставу из предмета Теорија локомотивске вуче и грађење локомотива, Технологија горива, мазива и воде, Локомотиве (део Парне локомотиве), Технологија метала I, Технологија метала II, Погонске материје, Гориво и сагоревање и Сагоревање. Од 1953. године предавао је и на Самосталном саобраћајном одсеку при Машинском факултету и Саобраћајном факултету Универзитета у Београду предмете Погонски материјали и Опслуживање возних средстава. На Одељењу Машинског факултета у Крагујевцу држао је Погонске материје, а на Вишој ваздухопловној-техничкој академији у Жаркову предмет Погонске материје за ваздухопловне пропулзоре.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Већ 1948. године написао је уџбеник Технологија горива, први из ове области на Машинском факултету, који је био веома добро прихваћен од стране инжењера и од стране студената.

Поред наставне, обављао је и читав низ других значајних дужности: продекана (1951.), декана Машинског факултета (1964-1966.), члана Савета и Већа и различитих комисија Машинског факултета у Београду, члана Савета Универзитета у Београду (1960-1964.), старешине Железничко-бродског одсека Машинског факултета. После смрти В. Фармаковског 1954. године, постаје шеф Катедре за железничко машинство, оснивач и управник је Лабораторије за горива, мазива и воду и Завода за шинска возила (од 1950. године). Проф. Величковић био је и управник Лабораторије за Технологију горива, мазива и локомотиве, председник Савета наставно радне заједнице (од 1968.) и члан Већа факултета (од 1968.). На основу предлога који су учинили Одељење техничких наука САНУ, Савез машинских и електротехничких инжењера и техничара НР Србије, др. инж. Д. Величковић је 1963. године изабран за дописног члана САНУ.

Проф. Величковић је био изузетан наставник, научник, организатор научно-истраживачког рада и сарадње са привредом. Научни и стручни рад професора Величковића се може поделити на област железничког машинства, област термотехнике и термоенергетике и рад на ширењу техничке културе кроз струковне организације. У свакој од ових научно истраживачких области је дао значајан и пун допринос. Близу стотину научних и стручних радова, саопштења, идејних пројеката и студија одређују ниво и обим његове непосредне активности. Многи од радова су саопштени на научним скуповима у земљи и иностранству и штампани у угледним домаћим и стручним публикацијама.

Рад проф. др Душана Величковића обележила је и значајна сарадња са научноистраживачким организацијама: научни сарадник, члан Научног савета (од 1947.) и директор Машинског института „Владимир Фармаковски", председник Савета Машинског института „Владимир Фармаковски" (1968-1969.), председник Савета железничког института у Београду (1960-1962.), саветник (од 1963.) и директор научног развоја Завода за термотехнику Рударског института у Београду, сарадник Лабораторије за термотехнику Института за нуклеарне науке у Винчи (од 1964.), члан редакционог одбора Научног билтена, Савета академије СФРЈ (од 1966.).

Истовремено, остварио је и интензивну сарадњу са институцијама државне управе: члан Савезног савета за координацију научних делатности (1958. -1962.) и председник Комисије за машинство и електротехнику Савета (1959. -1966.), члан Комисије за машинство (1966. -1967.), члан поткомисије Савезног Извршног већа за категоризацију и класификацију научних установа (1954. -1955.), члан Савета за унапређење школства СР Србије (1957. -1959.), члан Савета за високо школство СР Србије (од 1967. -1971.), члан Комисије за енергетику Савезног извршног већа (од 1969.).

Рад у стручним и друштвеним организацијама обухватио је чланство различитих руководећих форума и органа инжењерско-техничарских организација и то: Савеза инжењера и техничара Србије (члан Извршног одбора), Савеза инжењера и техничара Србије (потпредседник и члан Извршног одбора), Савеза саобраћајних инжењера и техничара Југославије (члан Извршног одбора), Савеза машинских и електротехничких инжењера и техничара Југославије (члан Извршног одбора), председник Савеза машинских и електротехничких инжењера и техничара Југославије (1953. -1962.), оснивач и први председник Југословенског друштва термичара (1963. -1966.), председник Националног комитета Светске конференције за енергију (1965. -1971.), председник Комитета за сагоревање Савеза машинских и електротехничких инжењера и техничара Југославије (1965. -1971.), члан Извршног одбора Југословенског друштва за ширење научних сазнања „Никола Тесла" (1967. -1971.), главни одговорни уредник часописа „Техника" органа Савеза Инжењера и техничара Југославије (1955. -1971.).

У оквиру сарадње са привредним организацијама, најзначајнија је остварена у виду члана Скупштине Заједнице Југословенских железница, саветника за питања студија и истраживања фабрике вагона у Краљеву (1964. -1971.), сарадника и саветника при изградњи

РАДНА ВЕРЗИЈА

Сушаре лигнита и постројења за њено отпрашивање у Рударском басену Колубара (1958. - 1963.), саветника фабрике „Фурфурол" у Новом Саду (1963. -1966.).

Проф. Д. Величковић је током свог рада остварио изузетно значајну сарадњу са међународним организацијама: Institute of Fuel, Лондон (од 1961.), Instutit Francais des Combustibles et de l' Energie Paris (од 1958.), члан Извршног комитета Светске федерације научних радника (World Federation of Scientific Workers) и њеног Издавачког савета (од 1969.), потпредседник Научног савета Међународног Центра за пренос топлоте и масе (од 1968. г.).

Почасно и заслужно чланство у инжењерско-техничарским организацијама. Током свог научног и стручног рада проф. Величковић је изабран за почасног члана: Савеза Инжењера и техничара Југославије (1967.), Савеза инжењера и техничара Србије (1957.), Савеза машинских и електротехничких инжењера и техничара Југославије (1962.) и заслужног члана Савеза саобраћајних инжењера и техничара Југославије (1965.), Електротехничке везе Словеније (1966. г.). За свој рад, проф. Душан Величковић је одликован орденом рада са црвеном заставом за рад у области истраживања (1965.).

ЈАНАЋ, СВЕТИСЛАВ (Панчево, 1911. - Београд, 1989.), дипломирани инжењер машинства, доцент Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију завршио је у Зрењанину а студије машинства на Машинско - електротехничком одсеку Техничког факултета у Београду 1937. године.

После завршетка студија најпре се запослио у Заводу за испитивање материјала и конструкција Техничког факултета, у коме је наставио да ради и после одслужења војног рока до септембра 1939. године. Потом је постављен за наставника у СТШ у Зрењанину, где је предавао предмете: Механика, Машински елементи, Техничко цртање и Технологија дрвета.

Септембра 1940. године дипл. инж. С. Јанаћ је изабран је за асистента на Катедри за механичку и хемијску технологију Техничког факултета, при чему је као асистент изводио је више врста вежбе из одређених предмета за студенте Техничког факултета.

Од априла 1941. године до септембра 1943. године био је у заробљеништву у Италији, одакле је успео да побегне у Швајцарску. У току 1944. године слушао је предавања током једног семестра на ТХ у Цириху и радио у Заводу за испитивање материјала (посебно дрвета и специјалних лепкова за дрво), што је знатно допринело проширењу његовог знања из своје струке.

Маја месеца 1945. враћа се у нашу земљу и бива одмах постављен за асистента на Техничком факултету у Београду, када му је поверено и извођење предавања из више предмета: Испитивање материјала за студенте Машинско - електротехничког одсека, Грађевинског и Технолошког одсека и Технологије метала на Машинско – електротехничком одсеку као и Науке о грађи материјала на Грађевинском и Архитектонском одсеку. У том периоду изводио је вежбе из предмета Испитивање материјала за студенте свих одсека Техничког факултета Универзитета у Београду.

Новембра 1947. године изабран је за предавача на Техничком факултету Универзитета у Београду за предмет Технологија материјала. Осим предавања из овога предмета, организовао је и радио вежбе из предмета Технологија погонског материјала, на Електротехничком факултету обављао је вежбе из предмета Механичка технологија а на Грађевинском факултету хонорарно предавао предмет Основе фотографије.

Осим извођења предавања и вежби из поменутих предмета, полагања испита и колоквијума, знатно се ангажовао у томе периоду на прикупљању материјала и машина, изради опреме и инструмената ради оспособљавања Завода за испитивање материјала да би

РАДНА ВЕРЗИЈА

се омогућило обављање лабораторијских вежби, као и проширењу фонда библиотеке и на неком другим важним пословима на Техничком факултету, а касније и на новоформираном Машинском факултету.

У току рада као предавач на извођењу наставе и вежби из већег броја поменутих предмета, инж. Јанаћ је стекао богато практично и педагошко искуство, тако да је 1958. изабран за доцента на Машинском факултету у Београду за предмет Технологија машинског материјала (део Неметали) При томе је од стране Управе Машинског факултета врло повољно оцењен његов Хабилитациони рад као „допринос Науци о испитивању материјала, који обрађује оригиналну методу испитивања тврдоће дрвета, која је боља од до сада употребљаваних, и резултат је дугих студија и експеримената који спадају у област веома деликатних и прецизних мерења помоћу претходно израђеног мерног уређаја".

Доцент С. Јанаћ је поново биран у звање доцента 1963., 1968. и 1974. године на Машинском факултету у Београду за предмет Машински материјали.

По избору за доцента у целом овом периоду изводио је наставу из предмета Машински материјали на Машинском факултету (на редовним и ванредним студијама), као и у центрима за ванредне студије Факултета у Лозници и Трстенику. Осим тога, одржавао је наставу из поменутог предмета на другим високошколским институцијама, као: Вишој техничкој школи у Зрењанину и њеним центрима за ванр. студије, на Техничком факултету у Приштини. и др.

За потребе наставе написао је већи број скрипата, и то у периоду када је било врло мало написанога из области испитивања материјала на Техничком факултету у Београду. Овде се наводе само наслови тих скрипата: Сидерургија (добијање сировог гвожђа и челика, I део); Технологија неметала (дрво, кожа, ватростални материјали, гума, пластичне масе); Лемљење; Теорија легура (II део); Прерада метала (ливење, III део); Грађевински камен и земља.

Од објављених и штампаних радова наводе се: Индустрија грађевинских материјала (одељак у књизи „Енциклопедија техничких знања, свеска 1, Индустријска производња"); Технологија напојне воде (Југословенски центар за уздизање кадрова); Органско стакло (необјављен рад); Нова метода за испитивање тврдоће дрвета (хабилитациони рад). Радио је стручна вештачења за привредни суд у Београду као и рецензију дела приручника „Машиностроеније, део VI"(превод са руског на српски језик.).

Осим већ поменутог великога ангажовања на оспособљавању Завода за испитивање материјала у току првих послератних година, био је активан и у ненаставној делатности. Овде се наводе само неке функције: стални члан Комисије за пријемне испите из Хемије на Факултету, тужилац Дисциплинског суда за студенте, Заменик управника Завода за технологију и др.

Доцент Светислав Јанаћ је пензионисан 1976. године после 31 године непрекидног рада.

ВАСИЋ, ПАВЛЕ (Београд, 1899. Француска, -1993.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну и средњу школу завршио у Београду а дипломирао на Техничком факултету Универзитета у Београду.

На Техничком факултету у Београду у периоду 1932. -1941. године предавао је предмете Општа механичка технологија и Испитивање материјала у звању доцента, односно ванредног професора. Године 1933. објавио књигу „Утицај на јачину бетона" а касније на Грађевинском одсеку увео нови предмет Испитивање конструкција. Био је једно време управник Завода за испитивање материјала и конструкција Техничког факултета у Београду, у коме се бавио експерименталним истраживањима у области испитивања грађевинских и машинских материјала. Резултате својих истраживања је објављивао је у часописима и на домаћим и иностраним научним конференцијама

РАДНА ВЕРЗИЈА

После реорганизације Техничког факултета у Београду и оснивања Техничке велике школе проф. Павле Васић прелази на Машински факултет, где је држао наставу из области Технологије материјала и Испитивање материјала, али је и даље наставио да ради у Заводу за испитивање материјала. 1954. године је објавио познату књигу „Испитивање материјала", која је дуго времена коришћена као уџбеник на техничким факултетима у Србији.

У периоду 1951/52. године био је декан Машинског факултета у Београду. У звању редовног професора прерано је пензионисан 1954. године а након тога је наставио да живи и ради у Француској.

ВЕРЧОН ЈОСИП (Трст, 1911 – Београд, 1987), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Основно и средње образовање (Реалку) стекао је у Београду, где је матурирао 1930. Године. Студије на Електромашинском одсеку Техничког факултета Универзитета у Београду завршио је 1936. године.

По завршетку школовања и рада у Индустријској комори Београда (1937.), Југословенској компанији ШЕЛ (1939.), Генералној дирекцији за производњу и прераду нафте владе ФНРЈ, управника Централне лабораторије за горива и мазива, па до Машинског факултета у Београду, где је прво изабран за стручног и научног сарадника (1953.), а затим за доцента, ванредног и редовног професора (1971.) професор Јосип Верчон прешао је дуг али и плодоносан пут.

Његова педагошка делатност је била веома широка и није се ограничавала само на задатке професора на Машинском факултету у Београду. Поред матичног факултета, држао је предавања на Високој техничкој школи копнене војске у Загребу, Високој артиљеријској школи у Београду, Високој школи за ваздухопловно-техничке официре у Жаркову, на Технолошком факултету Свеучилишта у Загребу, на Машинском факултету у Крагујевцу и центрима за ванредне студије у Трстенику, Крушевцу и другим местима.

Посебно треба истаћи ангажовање професора Јосипа Верчона на афирмацији и увођењу трибологије као научне и стручне дисциплине, како у наставни процес на нашим факултетима тако и у свакодневну инжењерску праксу. Настава се одвијала на редовним студијама за потребе различитих смерова и као посебно усмерење на последипломским студијама. За потребе ових студија професор Јосип Верчон је припремио програме наставе и одржавао исту.

По доласку на Машински факултет професор Јосип Верчон је још далеке 1953. године био носилац концепта сарадње научноистраживачких институција и привреде и био је међу првима који су тај концепт спроводили у живот, повезујући нафтну, моторну и друге индустрије, стварајући интердисциплинарне тимове и реализујући истраживања веома значајна за развој наше привреде.

Област изузетног и перманентног интересовања професора Јосипа Верчона била је проблематика техничке регулативе у производњи, испитивању, манипулацији и примени нафтних деривата свих врста. Систематизација ове материје путем прописа и стандарда омогућила је, у каснијем периоду, нормално функционисање нашег већ сложеног привредног система, и правилну примену како основних врста течних горива, тако и мазива као триболошких средстава.

Професор Јосип Верчон је аутор прве систематске класификације и номенклатуре за течна горива и мазива Овај рад довео је до предлога за југословенске стандарде, а затим и до издавања стандарда (1957.). Самостални је аутор многих стандарда за мазива, и активни учесник у доношењу стандарда за методе испитивања појединих карактеристика мазива. За свој рад на стандардизацији, професор Јосип Верчон је добио и посебну диплому – признање Југословенског завода за стандардизацију.

ПАРТИЗАН

Област испитивања својстава течних горива и мазива је друго веома обимно поље рада професора Јосипа Верчона. Ова испитивања су у неким случајевима имала и непосредан утицај на технологију производње поменутих продуката, као и услове експлоатације у погону. Највећи број радова из ових области односили су се на проблеме везане за моторе са унутрашњим сагоревањем.

Из проблематике која се односи на моторна горива, треба истаћи обимна испитивања, теоријска, лабораторијска и у условима експлоатације примене тешких дизел горива, што је довело до широке употребе јефтиних мазута као горива код спороходих дизел мотора у поморству и примене дизел горива широких фракција, што је решило кризну ситуацију снабдевања земље дизел горивом у то време (1960-1962).

Знатно обимнији су радови из проблематике мазива за моторе са унутрашњим сагоревањем. У циљу испитивања својстава моторних уља професор Јосип Верчон је развио низ оригиналних метода и процедура испитивања на домаћим дизел моторима које су коришћене за хомологацију домаћих моторних уља. На основу тих истраживања професор Јосип Верчон одбранио је хабилитациони рад.

Значајан допринос професор Јосип Верчон дао је у стручној и научној литератури. Списак његових научних, истраживачких и стручних радова обухвата опус од преко 160 радова, од чега преко 90 штампаних научних и стручних радова, 18 књига и око 55 већих елабората или студија, као и већег броја пројеката који су рађени за потребе наше привреде. Овде посебно треба издвојити књигу „МАЗИВА И ПОДМАЗИВАЊЕ" у издању „Југоме", чији је едитор професор Јосип Верчон, који је и аутор четири поглавља.

Професор Јосип Верчон је врло активно сарађивао у низу стручних и научних организација. У току свог дугогодишњег рада био је потпредседник и члан Пленума Југословенског комитета Светске конференције за нафту, редовни члан Научног савета за нафту при Југословенској академији знаности и уметности, члан Извршног одбора-потпредседник и заслужни члан Савеза машинских и електротехничких инжењера и техничара Југославије, члан Извршног одбора и почасни члан Савеза друштава за заштиту материјала, вишегодишњи председник Савеза друштава за примену горива и мазива, потпредседник Интернационалног триболошког савета са седиштем у Лондону и сарадник многих других Друштава како у земљи тако и иностранству. Оснивач је и дугогодишњи главни и одговорни уредник часописа „Горива и мазива", био је члан редакционог одбора часописа „Машинство", уредник и члан редакционог одбора и Издавачког савета часописа „Нафта".

За свој дугогодишњи и плодоносан рад професор Јосип Верчон је одликован Орденом рада са златним венцем.

ДАНЧЕВИЋ, К. ДАНИЛО (Београд, 1902. - Београд, 1982), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Основну школу и гимназију завршио је у Београду а испит зрелости положио 1921. године. Студије машинства је завршио и дипломирао 1931. године на Техничкој великој школи у Берлину; у току студија повремено је радио као радник-механичар, заваривач и преводилац техничке документације.

У земљу се враћа 1932. године и запошљава се у Техничкој служби ваздухопловства где остаје до 1941. године, радећи на разним техничким пословима (ревизија елабората о ремонту мотора, рад на пробном столу, руководилац аутомобилске пуковске радионице, предавач стручних курсева, руководилац Техничког одсека одељења за цивилно ваздухопловство). У то време био је више пута у иностранству ради обиласка фабрика и радионица као и на техничким изложбама из области ваздухопловства (Париз, Лондон, Берлин и др.) и провео краће време у фирмама Air Frans у Паризу, Lufthansa у

РАДНА ВЕРЗИЈА

Берлину и у Управи аеродрома у Прагу, ради изучавања организације техничке службе у њиховим радионицама. За време окупације земље није радио у струци једно време, а 1943. године запослио се у Хигијенско - техничкој служби заштите рада у Министарству социјалне политике.

После ослобођења Београда јавио се Команди ваздухопловства и запослио се у Фабрици аероплана „Рогожарски" у Београду где је радио на оспособљавању опреме за испитивање материјала. Децембра 1944. године постављен је за руководиоца Ортопедског завода ради обнове државних ортопедских радионица, где је радио до почетка1947. године и успешно обновио и реорганизовао радионице из ове области.

У периоду од 1947 - 1953. године радио је у војним научним институтима на проблемима материјала као руководилац одговарајућих одељења. Од важнијих послова урађених у овом периоду треба истаћи организацију две лабораторије за испитивање материјала као и сарадњу на развоју и производњи домаћег алатног челика, чији је састав он предложио а који је био замена за увозни Од 1953. године радио је као руководилац службе техничке документације у једном војно-техничком институту.

Своју педагошку активност дипл. инж. Д. Данчевић започео је 1947. године, када је био избран у звање хонорарног наставника за предмет Познавање материјала на Техничком факултету у Београду; Држао је предавања и из предмета Механичка технологија на Рударском факултету а потом на Геолошком факултету нови предмет, који је обухватао области из механичке технологије, машинских елемената и општег машинства (најпре имао назив Енциклопедија машинства а потом Основи машинства). Сем тога, са доцентом Јовићем са Геолошког одсека држао је наставу из предмета Опште машинство и електротехника. Поред наведенога, на Технолошком факултету држао је вежбе из области металургије а потом му је поверена настава из предмета Операције, машине и апарати а касније краће време из предмета Металуршко машинство на Металуршком одсеку Технолошког факултета у Београду

Докторску дисертацију је одбранио на Техничком одсеку Свеучилишта у Загребу 16. VII. 1954. године на тему „Први наши брзорезни челици са претежним саставом молибдена", у којој је показао, на основу својих опсежних истраживања, да је могуће применити домаћи молибден уместо скупог волфрама у производњи брзорезног челика. При томе је посебну пажњу у својим истраживањима посветио тражењу оптималног режима термичке обраде ове врсте брзорезног челика.

За ванредног професора изабран је 1954. год. за предмет Метали и легуре на Машинском факултету Техничке велике школе у Београду. После демобилисања из ЈНА прелази 1956. год. у стални радни однос на Машински факултет у Београду. У звање редовног професора унапређен је 1965. за предмет Технологија метала на истом факултету. Међутим, проф. Д. Данчевић је пре избора за ванр. професора на Машинском факултету имао богато педагошко искуство, које је стекао као хонорарни наставник Техничког факултета одржавањем наставе из неколико предмета: Технологије материјала и Основа машинства на више одсека тога факултета (а касније самосталних факултета Техничке велике школе). Као наставник Машинског факултета држао је предавања из предмета Технологија материјала као и организовао експерименталну наставу из тога предмета на Машинском факултету у Београду.

Осим тога, држао је наставу из истог предмета у Одељењу Машинског факултета у Крагујевцу и на неким другим факултетима у Србији и другим републикама тадашње Југославије из различитих предмета шире области науке о материјалима: на последипломским студијама на Грађевинском факултету, Рударско-геолошком и Технолошком факултету у Београду, Технолошком факултету у Сарајеву и др. У Институту за наставу и истраживање у заваривању у Дуизбургу (тадашња Западна Немачка) одржао је у току 1959. године циклус предавања из области металургије заваривања.

За потребе наставе написао је више скрипата, и то:

1. Наука о материјалима и испитивање материјала, (Технички факултет у Сарајеву);

РАДНА ВЕРЗИЈА

2. Технологија материјала II (Машински факултет у Београду, 1961.);
3. Технологија метала-термичка обрада и заваривање (МФ. Београд, 1963.);
4. Познавање материјала II - избор материјала (МФ. 1965.);
5. Технологија метала – термичка обрада (допуњено издање, МФ. 1965.);
6. Технологија метала – металургија заваривања (допуњено издање, МФ. 1965.).

На подручју организације научноистраживачког и експерименталног рада поставио је основе и отпочео рад у лабораторијама за материјале у Ваздухопловном институту, Технолошком институту и Заводу за технологију Машинског факултета, док је у Институту за заваривање на Грађевинском факултету радио више година као заменик управника Института и шеф Одељења за метале. Био је шеф Катедре за технологију на Машинском факултету у Београду.

Урадио је преко 30 стручних и научних радова, који су објављени у тадашњим стручним часописима или у посебним публикацијама (неки од њих су били војно-техничке природе). Сви ови радови се могу груписати у неколико група, а наводе се само неки од тих радова из тих група:

1. Истраживање узрока прелома услед замора материјала:
   а) Карактеристичне појаве код прелома услед замора, „Наука и природа" 1948/VIII;
   б) Борба против замора у металним деловима, „Индустријска књига" 1950.;
   в) Анализа прелома на бандажу турбинских лопатица и Анализа прелома код турбинских лопатица, елаборати за интерну употребу Фабрике турбина AEG у Берлину, 1957.);
2. Проблеми корозије метала:
   а) Регенерација кородираних површина, „Рударство и металургија", 1947/VII;
   б) Прилог познавању штетног дејства атмосфере у пећима на површину загрејаног челика, „Корозија и заштита материјала" 1955;
3. Дрво као конструктивни материјал:
   а) Савремена оцена дрвета као конструктивног материјала, „Дрвни гласник" 1955;
   б) Истраживање за израду стандарда II –модул еластичности и јачина домаће оморике др.)
4. Развој, истраживање и примена брзорезног челика са повишеним садржајем молибдена, више радова у периоду 1952. - 1954. године:
   а) Домаћи молибден уместо волфрама у високолегираном челику, „Гласник Геолошког и Рударског факултета", 1952;
   б) Осетљивост молибденских брзорезних челика према грешкама у термичкој обради, „Зборник Геолошког и Рударског факултета" 1953/54 и други).
5. Више радова из области испитивања материјала:
   а) Радионичка испитивања метала, посебна брошура, Рад 1950.,
   б) Један једноставан начин за брзо распознавање материјала, „Саобраћај" 1948/IX);
6. Истраживања проблема заваривања:
   а) Проблеми корозије завареног споја,
   б) Архитектура грађе зрна заварених челика велике чврстоће;
   в) Заварљивост-посебан критеријум за панцир плоче и др.

Проф. др Д. Данчевић је био велики практичар и истраживач у области Технологије материјала, говорио је више светских језика (енглески, немачки, француски а служио се италијанским и руским језиком.). Пензионисан је 1972. на Машинском факултету а преминуо је 1982. године у Београду.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ВУЧКОВИЋ, ЧАСЛАВ (Крушевац, 1923. - Београд, 2000.), дипломирани инжењер машинства, доцент Машинског факултета Универзитета у Београду. Основну школу и гимназију завршио је у Крушевцу 1942. године. Студије машинства уписао је 1945. на Техничком факултету а дипломирао на Машинском факултету Универзитета у Београду септембра 1950. године.

После завршетка студија радио у Институту за испитивање материјала Универзитета у Београду до априла 1951., а затим до октобра 1953. године на Машинском факултету Универзитета у Београду у својству млађег индустријског инжењера, када је изабран за асистента на Машинском факултету за предмете Технологија метала и легура.

Као асистент радио је на извођењу вежби из предмета за које је биран на Машинском факултету. У то време активно се бавио стручним и истраживачким радом у Институту за испитивање материјала Универзитета: изводио је опите из области замора материјала, термичке обраде, заваривања; конструисао је један уређај за испитивање заварених епрувета на савијање. Сарађивао је на више пројекта из области сарадње са привредом, као: пројектовање три велике пресе за Институт „Јарослав Черни", на развоју нових легура и технолошких поступака и др.

За доцента на Машинском факултету у Београду изабран је 1960. за предмет Познавање материјала, с тим да је поново изабран у исто звање 1965. године. Осим одржавања наставе на Машинском факултету, радио је као хонорарни доцент на одржавању предавања из области материјала на Електротехничком и Рударском факултету у Београду. Такође, у истом звању држао је предавања на Машинском факултету у Нишу из предмета Машински материјали и Технологија метала.

У том периоду је радио као хонорарни сарадник у Институту за испитивање материјала Универзитета, и то као шеф Лабораторије за металографска испитивања, односно шеф Одељења за метале а једно време је замењивао управника Института.

Учествовао је у оснивању Друштва за унапређење заваривање у СР. Србији и био једно време члан Управног одбора тога друштва, При томе је држао предавања на курсевима о заваривању, које је организовало то друштво. У Заводу за технику заваривања у Београду био је у периоду од 1960. -1962. године председник Савета тога завода.

У дужем периоду био је контролни орган за пријем материјала, опреме и машина, који се користе за израду лимене амбалаже за конзервисање прехрамбених намерница. Ради тога је био више пута на краћим и дужим посетама у одговарајућим фабрикама у иностранству (Италија, Француска, Грчка, Немачка, САД).

Као сарадник Рударског института у учествовао је као коаутор у изради студије „Елаборат о лабораторији за испитивање рударских машина и материјала на Рударском институту у Земуну". Такође, био је коаутор приручника „Техника заваривања – аутогено и електролучно заваривање" који је штампан у 1962. године издању Југословенског завода за продуктивност рада. Овај приручник је био намењен инструкторима из области технике заваривања и за практичну обуку заваривача.

Доценту Ч. Вучковићу споразумно је престао радни однос на Машинском факултету у Београду 16. II. 1967. године. После престанка рада на Машинском факултету запослио се као сарадник у Институту за испитивање материјала Србије, где је радио до одласка у пензију.

ПРИВРЕМНО

ТРИФУНОВИЋ, С. СОФИЈА (Врањин Врх, Бели Манастир, 1923. – Београд, 2015.), дипломирани инжењер технологије, асистент Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију учила је у Осјеку а матуру положила у Новом Саду 1942. године. Студије је започела у Сегедину на Природно - математичком факултету а наставила на Технолошком факултету у Београду, на коме је дипломирала почетком 1952. године. За време студија радила је као демонстратор на Катедри за механичку технологију Технолошког факултета у Београду и у фабрици шећера Врањин Врх.

После дипломирања радила је до 1956. год. у једној војној установи на решавању техничких проблема а 1956. године се запослила на Електротехничком факултету у Београду у својству сталног стручног сарадника, где је радила: у групи за полупроводничке елементе, на решавању механичко-технолошких проблема, проблемима добијања чистог силицијума као и на електро-хемијском образовању шиљака на волфрамовој жици.

За сталног асистента на Машинском факултету у Београду изабрана је 1958. за предмет Познавање материјала, из кога је изводила аудиторне и лабораторијске вежбе за студенте прве године студија, и истовремено радила у Институту за испитивање материјала на Грађевинском факултету. У току 1959. и 1960. хонорарно је радила на Катедри за механичку технологију Технолошког факултета на пројекту за војску. 1960. год. уписала је последипломске студије из области заваривања на Грађевинском факултету у Београду. У звање асистента на Машинском факултету у Београду поново је бирана, и то 1961, 1964., 1967 и 1971. године.

Поред наставних обавеза на Машинском факултету, у периоду од 1960. до 1964. године радила је као хонорарни асистент на Електротехничком, Рударском и Саобраћајном факултету и као спољни сарадник у Институту за алатне машине и алате. Од јануара до маја месеца 1967. године одржала је циклус предавања из Машинских материјала у Југословенском центру за стручно образовање инструктора и осталог кадра у металној и електро струци тога центра.

Учествовала је у изради материјала за потребе наставе из предмета Познавање материјала према програму Више техничке школе - електро одсек (обима 130 страна) који је у виду скрипти издао Народни универзитет на Чукарици.

У целом периоду своје инжењерске каријере дипл. инж. С. Трифуновић се бавила активно стручним и научним радом. Овде се наводе само најважније активности: учествовала је у истраживањима на Електротехничком факултету на проблемима добијања чистог силицијума и германијума (елаборати о резултатима тих истраживања); у Институту ИАМА у Београду, као спољни сарадник учествовала је у истраживањима на пројектима Методе и средства за оштрење алата и Систематско испитивање обрадљивости; са доцентом Д. Трифуновићем учествовала је у изради Главног технолошког пројекта за добијање бронзаног праха за потреба РТБ –Бор, и у изради студије Анализа подобности увођења производње синтерованих фрикционих материјала у предузећу „Први партизан" у Ужицу, док је са доцентом Д. Трифуновићем написала: Основи металургије праха, уџбеник за Металуршки факултет у Бору.

РАДНА ВЕРЗИЈА

МАНОЈЛОВИЋ, БОРИВОЈ (Вршац, 1921. - Београд, 1988.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Основну и средњу школу завршио је у Панчеву. Студије машинства уписао 1940. године на Машинско-електротехничком одсеку Техничког факултета у Београду, које је прекинуо због почетка рата. За време рата је радио као техничар у току 1943. године у Водној заједници у Панчеву а потом у истом месту у Градској штедионици до ступања у јединице НОБ у октобру 1944. године.

После Другог светског рата упућен је из ЈНА на школовање у СССР, где је студирао 1945. и 1946, године на Ваздухопловно-техничком училиштву у Харкову, на коме је дипломирао 1947. године. По повратку у нашу земљу, наставио је студије на Стројарском одсеку Техничког факултета Свеучилишта у Загребу, где је и поред рада у Армији, дипломирао 1954. године.

После завршетка школовања у СССР-у радио је у ЈНА на разним техничким дужностима као официр од 1947. - 1956. год., када је демобилисан. У току 1957. године је радио на разним стручним пословима а затим две године у Фабрици авиона „Утва" у Панчеву као шеф производње.

За асистента на Машинском факултету у Београду за предмет Познавање материјала изабран је 1959. године, а после одбране Хабилитационог рада изабран је 1961. године за доцента за исти предмет. Осим рада на настави на Машинском факултету у Београду, изводио је наставу и у центрима за ванредне студије из предмета Познавање материјала у Смедеревској Паланци и Ваљеву. У току школске 1965. /66. године у V и VI семестру обављао је наставу и учествовао у извођењу вежби из предмета Технологија материјала (физичка металургија, термичка обрада и заваривање), као замена наставника који је био на боловању.

Радио је дуже као хонорарни наставник за предмет Познавање материјала у Вишој техничкој школи у Зрењанину (где је основао лабораторију за испитивање материјала за рад у настави и за сарадњу са привредом) као и на Техничком факултету у Приштини.

За ванредног професора на Машинском факултету у Београду изабран је 1966. године за предмет Познавање материјала а унапређен је у звање редовног професора 1973. године за предмет Машински материјали.

Написао је следеће материјале за потребе наставе из предмета Познавање материјала, Технологија метала и легура: Технологија метала и легура (ВТШ, Зрењанин 1962.); Технологија метала, горива, мазива и воде, (ВТШ, Зрењанин 1964.); Познавање машинских материјала, (издање: Скриптарница МФ, 1967.); Машински материјали, привремени уџбеник за студенте Машинског факултета (МФ, 1969.); Машински материјали I (уџбеник, МФ, 1974); Машински материјали II (уџбеник, МФ, 1975.).

У току своје инжењерске каријере урадио је више стручних пројекта и студија. Најпре је био стручни сарадник Бироа за економско - техничке студије и анализе у Панчеву за проблеме оснивања и модернизације индустрије Среза Панчево (израда идејних пројеката); у току рада у Фабрици „Утва" у Панчеву учествовао је у руду на више пројеката (Студија реконструкције и увођења нових поступака за генералну ревизију авиона, Реконструкција стајног трапа, модификација ваздушних и хидрауличних инсталација и Упутство за утврђивање технологије генералне оправке авиона „Оксфорд"; Истраживачки пројекти на усвајању домаћих материјала, Испитивање механичких својстава вакумских гумених амортизера, Испитивање домаће лепенке и лепкова, Испитивање боја и лакова за рад у неповољним атмосферским условима и др.).

На плану сарадње са привредом урадио је велики број идејних и инвестиционих пројеката, од којих се наводе само неки: Инвестициони елаборат за фабрику амбалаже у Панчеву, Идејни елаборат парног грејања, Машински идејни пројекат Фабрике тестенина у Панчеву, Идејни машински елаборат фабрике амбалаже у Дебељачи, Инвестициони елаборати реконструкције фабрике пива у Панчеву-погони I и II, Идејни пројекат производње

Радна верзија

мономера за предузеће „Галеника”, Идејни пројекат топлотних уређаја за текстилну индустрију у Пландишту, Пројекат централног грејања за осмогодишње школе у Панчеву и Омољици, Идејни пројекат централног грејања и топле воде за дечју клинику Градске болнице у Панчеву, Главни пројекат централног грејања за зграду „Политике” у Београду, Пројекат котларнице за предузеће „Комуналац” у Панчеву, Пројекат инсталације беноида за Индустрију стакла у Панчеву, Пројекти примене гаса у граду, домаћинствима и индустрији у Панчеву, Студија Облици корозионих разарања гасних инсталација и њихова заштита.

Урадио је самостално или као коаутор следеће студије: Замена чврстог горива лож уљем у топлани и адаптација и реконструкција ваздушног грејања аутоклавне лабораторије у Институту за испитивање материјала Србије; Обезбеђење квалитета опреме за нуклеарне електране са аспекта производње. Објавио је три рада у часопису „Техника”, који се односе на проблематику заваривања. Урадио је велики број рецензија: око 20 генералних пројеката поступака и постројења и преко 10 рецензија уџбеника за средње машинске школе, који се односе на области технологије обраде, термичке обраде и технологије заваривања.

Провео је два месеца 1968. године на студијском боравку на Лењинградском политехничком институту а посетио је 1971. године Московски енергетски институт и неке друге институте у Москви.

Проф. Б. Манојловић је био члан Савета Факултета, заменик шефа Катедре за Технологију, члан Одбора фонда „Лазар Пантелић”, председник Већа године, члан Извршног одбора синдиката Факултета и др.

МАЈСТОРОВИЋ, АВРАМ (Београд, 1926. –Београд, 1988.), дипломирани инжењер металургије, ванредни професор Машинског факултета у Београду. Основну и средњу школу учио у Београду, студирао на Металуршком одсеку Технолошког факултета у Београду, које је завршио 1956. године.

После дипломирања запослио се у Фабрици аутомобилских делова „27 март” у Новом Саду као главни технолог у ливници сивог лива, док је касније био руководилац Лабораторије за испитивање производа. Затим је радио од 1958-1960. у Институту за испитивање материјала СР. Србије у одељењу за метале, на проблемима термичке обраде и студијама о нодуларном ливу. У периоду 1960. год. до 1961. године био је запослен у предузећу „Антикор” у Београду као инжењер у Технолошком бироу, где је радио на испитивању и освајању нових производа за термичку обраду (соли, уља и др.).

Средином маја 1961. године изабран је за асистента на Машинском факултету у Београду за предмет Технологија метала а при наредном реизбору у исто звање за предмет Машински материјали Као асистент изводио је аудиторне и лабораторијске вежбе на Машинском факултету из више предмета: Технологија метала, Познавање материјала I и II, Технологија метала и неметала. У истом периоду држао је вежбе из истих предмета и у одељењима Машинског факултета у Крагујевцу и Трстенику. Као хонорарни асистент у периоду 1962. до 1964. године држао је вежбе на Електротехничком и Саобраћајном факултету у Београду.

Последипломске студије из области заваривања завршио је 1966 године на Грађевинском факултету у Београду са темом „Проблеми хладног заваривања нодуларног лива домаћим електродама”. У звању хонорарног доцента дип. инж. А. Мајторовић одржавао је наставу на Рударско - металуршком факултету у Бору из предмета Испитивање метала I и II у периоду од 1965. -1969. године.

За доцента на Машинском факултету у Београду изабран 1973. год. за предмет Машински материјали а имао је реизбор у исто звање 1978. године. Докторат наука стекао је на Технолошко-металуршком факултету у Београду 1983. године на тему „Прилог проучавању ударне жилавости завареног споја нодуларног лива у функцији технолошких параметара поступка заваривања”.

ПАНА ВЕРЗИЈА

Осим рада на Машинском факултету у Београду на предмету Машински материјали, изводио је школске 1975. /76. године наставу на Машинском факултету у Крагујевцу из предмета Технологија заваривања а у периоду од 1976. до 1979. године и наставу из предмета Машински материјали I и I на Педагошко-техничком факултету и Вишој техничкој школи у Чачку.

Као коаутор, учествовао је у изради материјала за потребе наставе као и приручника за потребе праксе из области испитивања материјала и технологије заваривања: Упутства за испитивање машинских материјала (Стручна штампа, Бгд. 1974.); Технологија заваривања (скрипта, Машински факултет, Крагујевац 1976); Увод у испитивање материјала (Грађевинска књига, 1978.); Машински материјали - упутства за испитивање (Научна књига, Београд, 1978.); Металуршко - технолошки основи заваривања, лемљења и лепљења метала (Научна књига). Урадио је и већи број рецензија чланака за часописе, више радова за научно-стручне скупове и десетину стручних књига.

У току своје инжењерске и педагошке каријере бавио се активно стручним и истраживачким радом, о чему сведочи преко 30 стручних и научних радова, који су урађени као елаборати о изведеним истраживањима (нпр. за Институт за испитивање материјала СР. Србије, предузеће „Антикор", Удружење за термичку обраду, Друштво за заваривање и др.) као и радови на стручно- научним скуповима у земљи и иностранству и објављени у стручним часописима „Техника", „Заваривач").

Наводе се наслови неких од радова, које је урадио самостално или као коаутор: Студија нодуларног лива (Институт за испитивање материјала СР Србије, 1959.); Упрошћени поступак цементације и каљења у соним купатилима (Зборник Хем. и термичка обрада метала, СИТС, 1965); Осцилаторска оцена ударне жилавости нодуларног лива (Друштво за терм. обраду метала, МФ. Крагујевац 1980.); Оцена заварљивости нодуларног лива (часопис „Заваривање", 1981.); Оцена склоности према кртом лому нодуларног лива (Друштво за термичку обраду метала, 1980); Неки проблеми заварљивости нодуларног лива (саопштење на научној конференцији у Пољској, Гдањск, 1981.); Корелационе везе насталих прслина и параметара при заваривању сивог лива обложеним ЕЗ-никл. електродом (Зборник радова Међународног саветовања о додатним материјалима за заваривање, Сарајево, 1983.) и други.

Био је активан у друштвеном раду на Машинском факултету и у Одељењу у Крагујевцу: члан Већа Факултета, члан већа године и више комисија (за пријемне испите, распоред часова), руководилац ЈУР-а за машинске материјале и др. У СИТС био члан Комисије за термичку обраду; у Друштву за унапређење заваривања СР. Србије био секретар и члан ИО Друштва.

Добитник је више награда и признања, као: Повеље СИТС Србије као и повеља и плакета за сталност у раду на Машинском факултету (за 10, 20, 30, 35 година) и др.

ЂОРЂЕВИЋ, В. ВИТОМИР (Земун, 1934.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Основну и средњу школу завршио у Београду 1951. године, а у период у 1951. -1953. год. радио у Војнотехничком институту у Београду.

Студије машинства уписао 1953. године на Машинском факултету у Београду а дипломирао 1960. године. За време студија радио од 1957. до 1959. године као наставник у Текстилној средњој школи у Београду. После дипломирања радио до 1962. године у Војнотехничком институту у Београду.

Фебруара 1962. год. изабран је за асистента на Машинском факултету за предмет Машински материјали I и II.; у звању асистента је остао до 1978. године. Као асистент организовао је и изводио аудиторне и лабораторијске вежбе из предмета Машински материјали I и II на: редовним и ванредним студијама на

РАДНА ВЕРЗИЈА

Машинском факултету у Београду, у периоду 1962-1970. године из предмета Машински материјали у Одељењу Факултета у Крагујевцу а у периоду од 1970. 1979. године из истог предмета у Одељењу Машинског факултета у Краљеву.

Осим тога, радио је и на другим факултетима као хонорарни асистент: у периоду 1969. - 1971. године на Електротехничком факултету у Београду за предмет Електротехнички материјали, 1962-1968. на Саобраћајном факултету за предмет Технологија материјала, од 1967. - 1969. године на Техничком факултету (машински одсек) у Приштини за предмет Машински материјали а на Војној академији КОВ у Жаркову од 1970. -1974. године изводио је вежбе из предмета Технологија материјала.

Последипломске студије завршио је на Машинском факултету у Београду, одбранивши свој магистарски рад 1974., на тему „Испитивање кавитационе отпорности керамичких превлака нанетих плазма распршивањем". а докторску дисертацију је одбранио на Машинском факултету у Београду 1978. године са темом „Прилог проучавању кавитационог дејства на композитне материјале".

У звање доцента на Машинском факултету у Београду за предмет Машински материјали I и II изабран је 1979. године. Од тог времена држао је наставу на редовним и ванредним студијама на Машинском факултету у Београду као и у ООУР-у за Тешку машиноградњу у Краљеву из тих предмета. У току школске 1979/80. године изводио је наставу на Војноваздухопловној академији у Либији, а по позиву Техничког факултета у Приштини радио у периоду 1981. -1984. године. У Одељењу Машинског факултета у Краљеву одржао је наставу из предмета Усмерене технологије и алати на специјалистичким студијама из производног машинства.

Заједно са доцентом А. Мајсторовићем организовао је наставу за специјалистичке студије на Машинском факултету у Београду из области заваривања, школске 1984/86. године, на којима је држао наставу из предмета Контрола квалитета заварених спојева. У периоду 1984. -1988. предавао је Машинске и погонске материјале на Пољопривредном факултету – Институт за механизацију. Такође, држао је наставу на курсевима програмирања, који су тада организовани на Машинском факултету за програмере из програмског језика COBOL.

У звање ванредног професора на Машинском факултету у Београду изабран је 1985. године за предмете Машински материјали I и II, из којих је у наредном периоду обављао наставу. За редовног професора за предмет Машински материјали унапређен је 1990. године. У току рада као наставник био је ментор при изради већег броја дипломских радова, 4 магистарске тезе и 5 докторских дисертација.

За потребе наставе (факултети, више и средње школе), као коаутор учествовао је у изради седећих уџбеника и приручника: Приручник за вежбе из Машинских материјала I (МФ. 1974.), Приручник за вежбе из Машинских материјала II (МФ. 1975), Технологија материјала (Виша Металска школа, 1976), Машински материјали (уџбеник, ВМШ, 1978,), Основи програмског језика COBOL (скрипта, МФ. 1980.), Технологија обраде за III разред усмереног образовања машинске струке (Завод за уџбенике, 1982.), Инжењерско машински приручник, део који се односи на поглавље Материјали у машинству у тому бр. I (Завод за уџбеника, 1987. године), уџбеници Технологија обраде за II и III разред средњег усмереног образовања машинске струке (Завод за уџбенике, 1988.), Приручник за вежбе из Машинских материјала I (МФ. 1988). Самостално је написао следеће: Приручник за вежбе из Машинских материјала I (МФ. 1980) и уџбеник Машински материјали (Машински факултет, Београд, 2000.), који је имао више издања. Такође,. Урадио је рецензије више уџбеника и приручника.

У току свога рада на Машинском факултету био је више пута у краћим и дужим посетама научноистраживачким и универзитетским институцијама у иностранству, о којих се овде наводе: две недеље 1970. године у Институту Проблеми механике у Москви; боравак у току 1974. године (један месец) и 1979. (3 месеца) у Националној инжењерској лабораторији у В. Британији (проблеми кавитационе отпорности материјала); двонедељна посета 1985. год. Институту „Патон" у Кијеву (упознавање са новим методама заваривања и технологијама

ПРИМЕРАК

обликовања у течном стању); тронедељна посета института и универзитета у САД (Бостон, Сан Франциско, Лос Анђелос) ради упознавања са новим технологијама израде и применама композитних материјала; у периоду од октобра 1988. до августа 1989. године боравак на Калифорнијском државном универзитету у САД (радио на применама композитних материјала у машинству) и боравак на Монтана државном универзитету у Монтани, САД од септембра 1989. до марта 1990. године као гостујући професор.

Од почетка рада на Машинском факултету радио је предано, заједно са другим колегама, на опремању лабораторија Завода за Технологију материјала Факултета. Оформио је и организовао лабораторију за испитивање кавитационе отпорности материјала, у којој су извођени многи дипломски, магистарски и докторски радови као и истраживања у сарадње са привредом. Као сарадник Института за испитивање материјала СР Србије, радио је дужи низ година на контроли квалитета опреме домаћих и иностраних произвођача за потреба ХЕ Ђердап, Алум. комбината у Титограду, ИЕК Костолац и ТЕ „Никола Тесла" у Обреновцу.

У току свог ангажовања у Заводу за технологију материјала и извођењу пројеката из сарадње са привредом, проф. В. Ђорђевић урадио је, најчешће са својим сарадницима, велики број стручних и научних радова, и то око 20 стручних и преко 20 научних радова.

При томе се у стручним радовима, у виду елабората и извештаја, приказују резултати изведених истраживања за поменута и друга индустријска предузећа, који се односе на оцену и испитивање квалитета опреме, испитивање напонског стања објеката (резервоари, цеви и др.) електрана, примене савремених материјала у термоенергетици, пројектовање технологије одређених поступака заваривања, анализу узрока отказа објеката и друга питања.

Највећи број научних радова је објављен у часописима и јавно саопштен на стручно-научним скуповима и конференцијама у нашој земљи и иностранству, или се односе на истраживања у оквиру одређених пројекта. Третирају проблематику испитивања кавитационе отпорности и брзине кавитације разних материјала, који се примењују за израду одговорних делова енергет. постројења, примену композитних материјала за израду термовентилацоне опреме, тачкасто заваривање (оптимизација режима рада, замор материјала завареног споја и др.)

Проф. В. Ђорђевић је био активан у друштвеном и стручном раду на Машинском факултету и другим институцијама: и то:продекан за наставу у периоду 1994. до 1998. године, шеф Катедре за технологију материјала, члан Савета Факултета и Савета ООУР-а, члан више комисија (за набавку опреме, пријемне испите, кадровске комисије ОООР-а) и др. У ЕРЦ-у МФ. са проф. Д. Николићем увео и дуго је водио електронску обраду података за потребе Факултета, био члан Комисије за стандарде из области заваривања Савезног завода за стандардизацију, члан жирија такмичење металских радника Београда и СР Србије и др.

Добитник је више признања и награда, од којих су најзначајније: Златна плакета ТЕ „Никола Тесла", награда Привредне коморе Београда за најбољу докторску дисертацију одбрањену 1978. године, плакете Машинског факултета за сталност у раду (за 10, 20, 30, 35. година) и др.

РАДНА ВЕРЗИЈА

РАДОВАНОВИЋ, Р. МИЛАН (Београд, 1938.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу и Трећу мушки гимназију завршио је у Београду. Машински факултет уписао је 1956. године, а дипломирао је на смеру за Моторе 1962. године са радом из области горива за дизел моторе.

У периоду од 1962-1964. године радио је у Индустрији мотора Раковица. За асистента на предмету Погонске материје изабран је 1964. године. Магистарски рад под називом „Горива за вишегориве моторе" под менторством проф. др Душана Величковића одбранио је 1968. године.

За доцента на Машинском факултету изабран је 1971. године. У периоду 1975-1976. година био је стипендиста холандске владе на Twente универзитету за технологију у Енсхеде-у где је припремао материјал за своју докторску дисертацију. Докторску дисертацију под називом „Прилог проучавању сагоревања домаћих угљева у условима сличном у ложишту", пред комисијом Јован Шел, Јосип Верчон, Милан Весовић, Милан Антић и Душан Драшковић, одбранио је 1977. године. За докторску дисертацију добио је награду Привредне коморе града Београда.

Ванредни професор је постао 1978. године, а у периоду од 1982. -1985. године био је шеф Катедре за термичке процесе и професор по позиву на Twente универзитету за технологију у Enshede-у. Редовни професор Машинског факултета у Београду постао је 1986. године за предмете Погонски материјали и Сагоревање. У периоду од 1994. -1997. године водио је и учествовао у научно-истраживачким пројектима из области пиролизе на Twente универзитету за технологију у Enshede-у.

Значајан допринос дао је у развоју уџбеника и књига из области горива и сагоревања и то као аутор више уџбеника за потребе дипломске и постдипломске наставе: Сагоревање, Део 1 (аутори Д. Драшковић и М. Радовановић, 1973.), Сагоревање (аутори М. Радовановић, М. Аџић и Д. Драшковић, 1986.), Погонске материје I део – Горива (1978., 1986., 1989.), Погонске материје II део – Индустријска вода (1979., 1987., 1989.), Горива (1994., 1997.), Индустријска вода (1996.), Приручник за лабораторијске вежбе из Сагоревања (1976., 1986.) и Средства при обради метала дубоким извлачењем (аутори А. Рац, М. Радовановић, 1975.). Посебно треба издвојити две књиге које су штампали угледни међународни издавачи: Fluidized Bed Combustion, Ed. Hemispher Publ. Corp., N. Y. 1986. и Sžiganie topliva v psevdožiženom sloe, Energoatom izd., Moskva 1990.

Током свог рада држао је наставу на основним студијама из следећих предмета на Машинском факултету у Београду: Погонске материје (и на Машинском факултету у Крагујевцу, Машинском факултету у Титограду, Машинском факултету у Краљеву), Термодинамика, Технике подмазивања, Основе трибологије, Горива и сагоревања (и у Жаркову), Сагоревања, Одржавања моторних возила. Предмет Пренос топлоте и сагоревање држао је на Факултету заштите на раду. На последипломским студијама држао је наставу из Горива и Актуелних поглавља из сагоревања. Као редовни професор на Twente универзитету држао је наставу из следећих предмета; Горива (1982. -1985.), Актуелна поглавља из термодинамике – Сагоревање у флуидизованом слоју, а организовао и држао наставу за потребе Краљевског савеза холандских инжењера и техничара.

Поред наставне, обављао је и читав низ других значајних дужности на Машинском факултету: продекана за научноистраживачку делатност (1978. -1981.), декана Машинског факултета (1989. -1994.), члана Савета (1987. -1989.) и председника и члана различитих комисија. На Универзитету у Београду, на предлог председника Владе др Зорана Ђинђића, био је члан Савета у периоду од 2001 до 2003. године, као и члан UNESCO комисије при Министарству спољних послова.

Дуги низ година био је сарадник Лабораторије за термотехнику и енергетику Института за нуклеарне науке Винча. Током деканског мандата био је председник Заједнице техничких факултета (8 факултета и Технички факултет у Бору). Посебно треба истаћи да је био декан

РАДНО ВЕРЗИЈА

Машинског факултета у условима турбулентних демократских промена у друштву и економске кризе са незапамћеном инфлацијом (1991-1994.) и један од првих професора на Универзитету у Београду који је подржао студентски протест 1991. године.

Током целог свог рада, проф. Радовановић је веома ангажовано радио на развоју Лабораторије за горива и сагоревање, за потребе наставе, научно-истраживачке делатности и сарадње са привредом. У том периоду набављен је и израђен низ лабораторијских уређаја, што је омогућило значајну промену у обиму послова и поделу на три дела: горива, сагоревање и заштита ваздуха. Све ово је допринело значајном унапређењу наставе, побољшању практичне наставе и посебно значајан напредак у научноистраживачком раду. Све ове активности биле су праћене и школовањем и развојем научноистраживачког подмлатка који је настављао рад на факултету или у другим научним институцијама. Руководио је великим бројем дипломских (више од 200) радова, магистарских (12) радова. Ментор је био 9 докторских дисертација.

Проф. Радовановић је увек био изузетно активан у истраживањима тј. у истраживачком, студијско-научном и стручном раду. Стручни и научни рад био је веома богат, тематски веома широк и успешан како у земљи, тако и у иностранству. Тај рад се односио и на самостална фундаментална истраживања, као и руковођење и учешће у великом броју пројеката реализованих са привредом.

У оквиру Холандског програма за поновно увођење угља у енергетику Холандије, водио је пројекат из области сагоревања у флуидизованом слоју са 5 потпројеката, од којих су три најважнија: Пренос топлоте у флуидизованом слоју, Сагоревање у флуидизованом слоју и Токсичне компоненте у димним гасовима и мере спречавања. Проф. Радовановић је био, по позиву, директор Advanced Course on Fluidized Bed Combustion који је организовао International Centre for Heat and Mass Transfer (ICHMT) 1983. године у Дубровнику.

Најзначајније области истраживања проф. Радовановића су карактеризација и сагоревање угљева, а посебно домаћих лигнита, алтернативна горива и развој савремених мотора за потребе индустрије мотора, технологија сагоревања у флуидизованом слоју, гасни горионици и стабилизација пламена, развој гасних уређаја за домаћинства, одсумпоравање димних гасова, проблематика ефекта стаклене баште, коришћење обновљивих извора енергије, развој технологије пиролизе и сагоревања тешког остатка прераде нафте, развој класичних и нових течних горива за потребе нафтне индустрије, карактеризација биомасе и развој уређаја за сагоревање биомасе у домаћинствима. Значајну сарадњу остварио је са великим бројем фирми из привреде: „Заводи Црвена застава”, Индустрија мотора Раковица, „Магнохром” Краљево, „Минел” котлоградња, „Јанко Лисјак”, Електропривреда Србије, Рафинерија нафте Панчево, „Југопетрол”, Нафтна индустрија Србије, „Милан Благојевић” Смедерево, „Енергопројект-Ентел” и др.

Руководио је низом пројеката: Алтернативна горива за возила „Завода Црвена застава” – примена оксигената у циљу смањења садржаја олова у моторним бензинима (1979. -1990.), Развој и производња проточних гасних грејача за примену у домаћинствима и сличне намене („Магнхром”, Краљево, 1981. -1985.), Могућности замене горива за потпалу котлова у ТЕ ЕПС (Електропривреда Србије, 1994. -1999.), Могућности коришћења сирове нафте Велебит у ТЕ ЕПС (Електропривреда Србије, 1999.), Техно-економска студија оправданости експлоатације угља доње топлотне моћи испод 5250 kJ/kg (Електропривреда Србије, 1998. -2000.), Техничко-технолошке и методолошке подлоге за успостављање улазне контроле квантитета и квалитета течних енергената (Електопривреде Србије, 1998-2003.), Могућност примене адитива BASF - Keropur® у моторним бензинима за побољшање квалитета у примени (BASF и Рафинерија Нафте Панчево, 2001.), Валидација моторног бензина Европремијум 95 моторним тестом (Рафинерија Нафте Панчево, 2005.) и др. У периоду од 1990. -1992. године руководио је пројектима финансираним од стране Министарства за енергију САД: JFP 744 DOE- Одсумпоравање димних гасова у димном тракту и JFP 972 DOE- Пречишћавање димних гасова у димном тракту.

ПРИВЕЗИЈА

Током свог рада, проф. М. Радовановић је био аутор и коаутор неколико монографија, више од 200 радова који су објављени у међународним и домаћим часописима и саопштени на великом броју међународних и домаћих конференција. Проф. Радовановић је учествовао у раду научних и стручних организација: ЈУГОМА (1967. -1990.), ЈУНГ (1991. -2003), Друштво термичара (1964. -), члан Националног програма енергетске ефикасности (2000. -2008.), председник Друштва термичара Србије (2003. -).

Проф. М. Радовановића одликује интересовање за различите области, а посебно смисао за уметност. Завршио је нижу и вишу музичку школу, свирао виолину и гитару. Током свог деканског мандата, организовао је и две изложбе радова професора и студената Академије примењених уметности на Машинском факултету, сматрајући да је потребно остварити сарадњу између техничких и уметничких факултета, омогућити студентима да и током студија буду усмерени и окружени уметношћу и на тај начин шире своја знања и развијају интересовања.

С обзиром на велико интересовање и за друге области, у периоду од 2012 до 2017. године објавио је четири књиге које се односе на период I светског рата (Неми сведоци-Савезници и Срби у Великом рату (1914. -1915.), 2013.; Неми сведоци-Савезници и Срби у Великом рату (1916. -1918.), 2015.; Неми сведоци-Французи и Срби у Северној Африци (1916. -1918.), 2015.; Неми сведоци-Холандско „Милосрђе" и Срби у Великом рату (1914. -1915.), 2017.). Пета књига о бугарској окупацији Србије је тренутно у припреми. Иницирао је и припрему репринт издања Споменице посвећене погинулим студентима и професорима Београдског универзитета током I светског рата.

РАЦ, А. АЛЕКСАНДАР (Вршац, 1941.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Након завршетка гимназије, 1960. године уписује се на Машински факултет у Београду, где је дипломирао маја 1965. године на саобраћајном одсеку са темом „Полужни, ланчани и кардански преносници – кинематика, динамика и прорачун".

По одслужењу војне обавезе, од краја 1966. до септембра 1970. године ради у привреди, и то у ЕИ – фабрика „Никола Тесла", Београд, као самостални конструктор, односно у техничкој служби предузећа „Југопетрол", Београд. Септембра 1970. године је изабран и постављен за асистента Машинског факултета у Београду за предмет Техника подмазивања (касније за предмет Основи трибологије). Основни делокруг његове касније активности везан је за област трибологије.

Последипломске студије из области трибологије завршио је 1978. године на Машинском факултету у Београду, одбранивши рад под називом „Карактеристике хабања сивог ливеног гвожђа при клизању". Докторску дисертацију под насловом „Проучавање оштећења хидродинамичких радијалних клизних лежаја са посебним освртом на кавитациона трошења", одбранио је јануара 1982. године. За овај рад добио је награду Привредне коморе града Београда. Исте године је изабран у звање доцента за предмет Основи трибологије. Године 1988. је унапређен у звање ванредног професора, а 1992. године у звање редовног професора Машинског факултета у Београду. Крајем 2006. године је пензионисан у звању редовног професора.

Током свог рада на Машинском факултету проф. др Александар Рац је држао вежбе и предавања из предмета Техника подмазивања, Основи трибологије и Погонских материјала, како у Београду тако и на другим факултетима и Универзитетским центрима (Војној академији Београд, односно Машинским факултетима у Краљеву и Подгорици). На последипломским студијама, усмерење трибологија, држао је наставу из предмета Основи трибологије, Мазива, Трибометрија, Теорије подмазивања, Трибологија машинских елемената и Трибологија машинских система. Посебно је активно сарађивао са Машинским

ЕЛЕКТРОНСКА ВЕРЗИЈА

факултетом у Крагујевцу и Техничким факултетом у Новом Саду као члан многобројних Комисија за магистарске и докторске радове, за изборе у звања и рецензије књига.

Проф. др Александар Рац је аутор и коаутор већег броја књига, приручника и монографија. Коаутор је Инжењерско машинског приручника, део Трибологија, књига I, у редакцији проф. Зорана Савића и издању Завода за уџбенике и наставна средства 1987. године, односно Приручника за лабораторијска мерења из погонских материјала у издању Машинског факултета Универзитета у Београду 1990. године. Аутор је књига Погонске материје III део – Мазива, односно Основи трибологије, обе у издању Машинског факултета Универзитета у Београду 1991. године. Заједно са проф. Бранком Ивковићем написао је уџбеник Трибологија за студенте Машинског факултета у Крагујевцу, а у издању Југословенског друштва за трибологију 1995. године. Такође је коаутор монографије на енглеском језику „Tribology in Yugoslavia" у издању Југословенског друштва за трибологију 1997. године. Монографију Метални материјали клизних лежаја објавио је заједно са проф. Александаром Венцлом 2004. године у издању Машинског факултета Београд. Књигу Мазива и подмазивање машина објавио је у издању Машинског факултета Београд 2007. године.

Истраживачки и стручни рад концентрисао је на интеграцију трибологије у њена битна подручја: конструисање и одржавање машинских елемената и система. Из тих области је објавио у часописима и саопштио на домаћим и међународним научно-стручним скуповима преко 100 радова уз више од 40 стручних и научних радова ограничене циркулације, који су резултат реализације многобројних пројеката које је финансирало Министарство за науку, али и директно привредни субјекти.

У оквиру вишегодишње сарадње са Аристотел Универзитетом у Солуну учествовао је у реализацији ЕУРЕКА пројекта под називом „Automobile Steel Material Parts Substitution with Aluminium (ASMATA)" у периоду 2004-2005. година. Посебно треба нагласити рад у области мазива и подмазивања, како са аспекта развоја мазива и дијагностике, тако и еколошких аспеката и рециклирања. Као члан извршног одбора Групације за мазива Удружења за енергетику и енергетско рударство Привредне коморе Србије у својству експерта радио је на доношењу многобројних решења везаних за мазива.

Активно је радио и данас ради у инжењерским Друштвима. Био је члан председништва Савеза инжењера и техничара Југославије, члан председништва Савеза за примену горива и мазива Југославије, члан извршног одбора Комитета за трибологију Југославије, члан Америчког друштва за трибологију и инжењерство подмазивања (STLE), члан уредништва часописа Горива и мазива, часописа Техничка дијагностика и пољског часописа Tribologia. Дописни је члан Интернационалног триболошког савета са седиштем *у* Лондону (International Tribology Council), један је од оснивача и члан Савета за трибологију Балканске триболошке асоцијације Балканске асоцијације (Balkan Tribological Association), потпредседник Српског триболошког друштва и члан уредништва часописа Tribology in Industry.

Био је члан Савета Машинског факултета у Београду у два изборна мандата, председник Савета ООУР-а за саобраћајно машинство и шеф Катедре за Технологију материјала. Заслужни је члан Друштва за примену горива и мазива Србије. Плакету за допринос развоју Машинског факултета у Крагујевцу добио је 2010. године поводом 50 година рада Машинског факултета у Крагујевцу. Захвалницу за дугогодишњи рад и допринос развоју Друштва и афирмацији трибологије у Србији добио је 2015. године од Српског триболошког друштва. Биографија проф. др Александра Раца је приказана у књизи „International Who's Who of Twentieth Century Achievement" у издању Америчког биографског института (American Biographical Institute), едиција 1998-1999.

РАДНА ВЕРЗИЈА

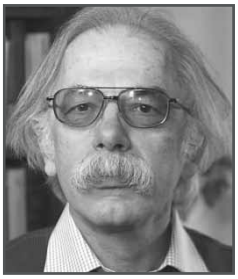

АЏИЋ, МИРОЉУБ (Зајечар, 1944.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу и II београдску гимназију завршио је у Београду. Ожењен и има двоје деце. Дипломирао је 1968., магистрирао 1979. и докторирао 1982. године на Машинском факултету Универзитета у Београду. Од 1970. радио у фабрици мотора ДМБ и АК Застава у Београду.

Изабран је 1972. за асистента, 1983. доцента, 1988. ванредног професора, 1993. за редовног професора Машинског факултета, а 2010. за професора емеритуса Универзитета у Београду. Остварује научну, истраживачку и педагошку каријеру у области сагоревања, пропулзије и енергетских уређаја.

Осим на Машинском факултету у Београду, држао је наставу и на Машинском факултету у Краљеву и на Ваздухопловно-техничкој академији у Жаркову. Вишегодишњи гостујући професор на Техничком универзитету у Лисабону IST у Португалу, на Техничком факултету Friedrich-Alexander универзитета у Нирнбергу-Ерлангену у Немачкој и на Универзитету UBI у Португалу.

Значајнија међународна сарадња или дужи боравци: представник је Србије у области примене водоника и горивих ћелија при Европској комисији, члан радне групе Airbus – electric propulsion Energy Storage and Power Management у оквиру European Council of Academies of Applied Sciences, Technologies and Engineering, Deutscher Akademische Austauschdienst (DAAD), Department of Energy US, Empirica m. b. h, Bonn, Imperial College London, Leeds University, Kings College London, British Gas Loghborough, University of California Berkeley, Università di Perrugia, Università di Pisa, CIMNE Barcelona.

Био шеф Катедре за технологију материјала, шеф Катедре за термомеханику по позиву, на Машинском факултету у Београду, потпредседник Академије инжењерских наука Србије (АИНС), члан научних комитета више међународних конференција и симпозијума, члан Управног одбора Института техничких наука САНУ, члан експертског тима Југословенског ратног ваздухопловства, председник Научног одбора Удружења термичара Србије, руководилац Лабораторије за горива и сагоревање. Машинског факултета.

Руководио је израдом 14 докторских дисертација и преко 100 дипломских радова. Увео је више нових предмета на докторским и на мастерс студијама. Коаутор је два универзитетска уџбеника, публиковао је преко 130 радова. Руководио или учествовао у више десетина значајнијих научно-истраживачких пројеката. Држао више семинара и предавања по позиву у иностранству, рецензент више домаћих и међународних часописа. Формирао истраживачку лабораторију на Машинском факултету и опремио је савременом опремом и капиталним софтверским пакетима искључиво из средстава међународних пројеката

Значајнији научно-истраживачки и развојни пројекти: оригинални систем за сагоревање и стабилизацију пламена турбомотора ТМ 40, увођење обновљивих течних горива у возила Застава Крагујевац, НИС Панчево главна бакља, US Steel Смедерево, Department of Energy USA и Минел Београд (истраживање технологија одсумпоравања димних гасова). Војно-технички институт (ерозија оруђа, мерење брзине горења чврстих ракетних горива микроталасном методом, развој мерне технике за мерење импулсног преноса топлоте у оруђима), Телеоптик Земун (развој система за брзо сечење метала), АлфаПлам Врање и ЕуротехГас Зрењанин (гасни горионици, уређаји за сагоревање, кондензациони котао), Београдске електране (биомаса).

Учествовао је у међународним научно-истраживачким пројектима из групе Оквирних програма (FP) Европске уније: развој керамичких горивих ћелија (SOFC), нова генерација комора за сагоревање цивилних млазних мотора ниске емисије полутаната (BRITE/EURAM, три пројекта), вишегоривни горионици (FlexHEAT) којима су остварени значајни продори у области атмосферских система за сагоревање гасовитих горива и биогаса, рационална употреба енергетских ресурса и смањење емисије угљендиоксида (BECA), управљања

НЕ ПРОДАЈЕ СЕ

енергијом у јавним објектима (SmartSpaces, један од неколико пројеката одабраних од Уједињених Нација у циљу праћење климатских промена), развој протонских горивих ћелија PEMFC (Eureca), сагоревање у керамичкој структури, турбулентна струјања и пренос топлоте (DAAD, Немачка).

Главне доприносе науци М. Аџић је остварио у области сагоревања чврстих, течних и гасовитих горива: Објашњење феномена и модел локалне брзине горења чврстих ракетних горива за произвољну геометрију ракетних погонских пуњења. Развио је нумерички програм унутрашње балистике чврстих ракетних мотора са погонским пуњењем произвољног облика. Развио је истраживачку методу, мерни сензор и вршио експериментална истраживања зоне горења композитних ракетних горива у условима реалних радних притисака и ерозивног горења. У области фундаменталних истраживања проблема распршивања течних горива (нестабилности течности) идентификовао је нови подрежим у оквиру Келвин-Хелмхолц режима нестабилности млаза течности.

Допринос у области технике истраживања брзих процеса, као што је распршивање течних горива и динамика капљица у двофазној струји, при снимању ултрабрзим дигиталним камерама где је систематски истраживао утицајне чиниоце на одзив и грешке сензора ICCD камера. У области сагоревања гасовитих горива развио је идеју да се контролисањем размере и времена живота Колмогорових вртлога може утицати на време живота кључних радикала CH, OH и O, и тако утицати на емисије NOx и CO и стабилност пламена. Боље разумевање интеракције капљице неотровне течности и микро-структуре инсеката у циљу блокаде лета. У области фундаменталних истраживања преноса топлоте доказао да је могуће мерити поље температуре и пренос топлоте у граничном слоју у условима интензивног топлотног зрачења, развио мерни сензор и први мерио расподелу температуре у граничном слоју керамичких горивих ћелија (SOFC).

РАДНА ВЕРЗИЈА

РАДНА ВЕРЗИЈА

Катедра за основне машинске конструкције

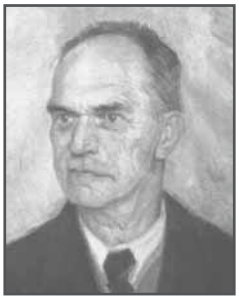

ФАРМАКОВСКИ, ВЛАДИМИР (Симбирск, Русија, 1880 - Београд, 1954), академик САНУ, дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Гимназију је завршио у Петрограду, а студије за машинског инжењера завршио је на Механичком факултету Технолошког института у Петрограду 1903. године. Двогодишњи војни рок је одслужио у Ратној морнарици у Севастопољу који је завршио у чину поручника.

Ради унапређења знања потом одлази у Немачку и ради 1906-1907. г. у конструкцијском одељењу фабрике локомотива Ханомаг у Хамбургу. По повратку у Русију ради у Фабрици парних машина Леснер у Петрограду и у Управи државне Николајевске железнице Петровград – Москва. Тада је урадио студију „*Прегревање паре за локомотиве великих снага*" и радио на увођењу и испитивању сопствене конструкције прегрејача паре.

Према подацима из текста биографије коју је професор Зоран Савић припремио за објављивање у издању Српске академије наука и уметности, В. Фармаковски, је у звање доцента изабран на Кијевском политехничком институту 1909. године. Тезу за научни степен адјункта примењене механике (одговара степену доктора инжењера) одбранио је 1911. године, а 1912. изабран је у звање ванредног професора на Катедри примењене механике, секција за Локомотиве. Две године касније изабран је у звање редовног професора Политехничког института у Кијеву за област локомотива где је радио све до краја 1919. године.

У Београд (Србију – Југославију) дошао је 1920. године у околностима Октобарске револуције у Русији. По доласку на Машинско-електротехничком одсеку Техничког факултета Универзитета у Београду радио је најпре хонорарно, а затим од 1922. г. као професор по уговору. За редовног професора за предмете Локомотиве и Енциклопедија машинства постављен је 1928. године. У недостатку професора 1930. године преузима руковођење предметом Машински елементи. Предавање је држао само из општег дела Машинских елемената.

Од 1945. до 1948. године био је старешина Машинско-електротехничког одсека. После реорганизације Техничког факултета и оснивања Машинског факултета у Београду 1948. године изабран је за првог декана Машинског факултета. Био је шеф Катедре за железничко машинство, а предавао је предмете Локомотиве, Теорија локомотивске вуче, Машинска железничка постројења, Парни котлови, Хидрауличне машине, Енциклопедија машинства, Машинско техничко цртање, Машински елементи – Општи део.

Предавања професора Фармаковског одликовала су се јасноћом, лепим излагањем и сигурношћу која је својствена стручњацима великог знања теорије и њене примене у конструисању. Заснивала су се на тадашњим најсавременијим знањима обогаћеним његовим личним знањем и искуством у пројектовању. Држао се начела да наука треба да служи стварности. На решавање проблема у пракси надовезивао је свој научноистраживачки рад, а

РАДНА ВЕРЗИЈА

стечена знања и искуства преносио је на студенте и објављивао у књигама и научним публикацијама. Научне проблеме је црпео из стварности, а на основу резултата истраживања креирао закључке примењиве у пракси.

Свој специфичан лични приступ, теоријска знања и њихове примене при конструисању локомотива намењена инжењерима и студентима, проф. Фармаковски је изложио у књигама Општа теорија локомотива 1927., Локомотивски котао, 1929. и Локомотивске крме, 1936. Савремену књигу Машински елементи-Општи део објавио је 1940. године. Друго проширено издање Локомотиве-Општи *део*, уз сарадњу са доцентом Д. Витасом издато је 1941. Обимну књигу Парни котлови, проф. Фармаковски је написао 1947. године, а књигу Термотехника парне локомотиве, намењену инжењерима, 1945. године. Преплитање области локомотива и машинских елемената одражава чињеницу да су парна машина и локомотива, први технички системи од којих су се развили други, укључујући и опште принципе конструисања и компонената машина. Тако је и проф. Фармаковски био међу првима који је трасирао развој општих области машинства.

Област Машински елементи је у свету у то време већ добила своју форму коју је проф. Фармаковски имплементирао на студије технике Универзитета у Београду. Бавио се општим питањима и принципима машинских елемената и конструисања, а у проблематику појединачних машинских елемената увео је младог сарадника Душана Витаса са којим је непрекидно сарађивао. У том почетном периоду 1930-1941. године радили су заједно на развоју и уобличавању области Машинских елемената. Стручно и научно искуство проф. Фармаковског навело је на концепт ове области који је подразумевао три целине. Прва је обухватила општа питања машинских конструкција и конструисања која је касније трансформисана у „Основи конструисања машина".

Друга целина је обухватила везе и спојеве делова у машинским конструкцијама: клинови, завртњи, закивци, опруге, цеви, цевни затварачи,... У трећу целину сврстани су машински елементи са ротацијом: вратила, осовине, рукавци, спојнице, лежишта, фрикциони точкови, зупчаници, пренос гипким елементима и сл. У том периоду настава је одржавана уз помоћ Упутства за пројектовање машинских елемената у седам свески од којих је прве две написао проф. Фармаковски, а остале његови сарадници доцент Душан Витас и асистенти Д. Лончаревић и Валеријан Марковић. Проверу знања студената вршили су асистенти на колоквијумима и прегледом графичких радова који су садржавали претежно елементе локомотива и вагона са завршном оценом проф. Фармаковског. Ове свеске су после рата 1946. године замењене уџбеником професора Душана Витаса.

Свој велики научни допринос проф. Фармаковски је дао у области термотехнике прегрејача паре. Почетком двадесетог века проблематика железничких система, посебно локомотива била је изузетно актуелна. Он је био међу првим истраживачима у свету који се бавио готово свим питањима у вези са локомотивама: припрема и сагоревање угља, облик ложишта, начин ложења, смањење губитака топлоте, преношење топлоте кроз зидове ложишта, сагоревање гасова у грејним цевима, загревање воде и прегревање паре, одређивање вучне силе локомотиве, трошкова превоза у односу на вучну силу, тежину и брзину вожње и тд.

За област машинских елемената и конструкција, осим вучних сила, од важности су радови професора Фармаковског у области напонских стања котла. То су напони и деформације лимова, спрежњака и анкера које одређује у зависности од температуре, разлике у померању унутрашњих и спољашњих лимова за које је разрадио одговарајуће једначине и предлоге одговарајућих конструкцијских решења за смањење напона. Нека од тих решења су увођење сферног зглоба између анкера и ослонца на лиму и тањирастих опруга испод навртке анкера. За машинске елементе и конструкције најважнији је допринос у области наставе. Професор Фармаковски је у недостатку наставника за ову област био принуђен да се прихвати одржавања наставе из Машинских елемената и на себи својствен начин трасира наставне садржаје. Преузео је наставу из општег дела из којег се касније развила област конструисања машинских делова и компоненти и пројектовања машинских

РАДНА ВЕРЗИЈА

система. Подстицај развоју овог подручја дао је личним искуством конструктора, експериментатора и истраживача који је у наставни процес уносио сва савремена научна достигнућа у тој области која су у то време у свету била веома присутна. Одликовао се високим организаторским способностима и експедитивношћу. Бавио се и уметношћу, израдио је неколико акварела, бавио се фотографијом, волео је музику и књижевност.

За редовног члана Српске академије наука и уметности- САНУ изабран је 1948. године, као први машински инжењер и истовремено одређен за секретара Одељења техничких наука Академије. По оснивању Машинског института Српске академије наука 1947., постављен је за управника. У овом Институту током шест година (од оснивања па до краја живота 1954.), академик Фармаковски је са својим сарадницима остварио низ теоријских и експерименталних истраживања значајних за науку и за железничко машинство. У знак признања за његов допринос развоју науке и струке у Академији, после његове смрти Институт је назван Машински институт САНУ-"Владимир Фармаковски". Умро је 5. јуна 1954. године у току обављања својих дужности.

Изузетна активност и креативност професора Фармаковског испољавала се у свим фазама и подручјима његовог рада. За рад у Царској Русији 6. априла 1914. године одликован је орденом Свете Ане трећег степена. За изузетно залагање и рад по доласку у Југославију, 1929. г. одликован је Орденом Светог Саве, а за рад и резултате остварене у Социјалистичкој Југославији односно за нарочите заслуге у изградњи земље, 1947. године одликован је Орденом рада првог реда.

ВИТАС, ДУШАН (Мостар, БиХ, 1904 - Београд 1975), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију учио је у Мостару и Сарајеву. На Машински одсек техничког факултета у Београду уписао се 1923. године. Дипломирао је 1928. године.

По одслужењу војног рока постао је наставник у Средњој техничкој школи у Београду, где остаје девет година. Када је проф. Фармаковски преузео предмет Машински елементи, 1930. г., Д. Витас је изабран за асистента волонтера на Техничком факултету у Београду, а 1931. године за асистента дневничара за рад у Кабинету за машинске елементе и машинско техничко цртање.

Касније, од 1934. године његова радна активност је проширена и на Кабинет за локомотиве. У звање доцента за предмете Машински елементи и Машинско техничко цртање изабран је 1938. године. Поред ових предмета у том периоду предавао је и одабрана поглавља из предмета Локомотиве. Тако је професор Душан Ј. Витас постао први изабрани наставник за област Машинских елемената на Универзитету у Београду.

У овом тексту цитира се биографија коју је својевремено (1970. год.), о професору Душану Витасу писао професор Милан Трбојевић. У овом тексту проф. Трбојевић даље каже. За све време своје инжењерске праксе, непосредно после дипломирања па све до данашњег дана, проф. Витас интензивно ради на стручном пољу. Израдио је низ пројеката, обавио је многа испитивања и велики број експертиза и вештачења. Мишљење проф. Витаса високо се цени у свим стручним круговима.

Педагошка делатност проф. Витаса испуњена је плодним радом на издавању уџбеника и стручне литературе уопште. Његове Машинске елементе, први потпун уџбеник за овај предмет на српском језику, користе студенти и инжењери из свих делова наше земље, они се могу наћи у свим конструкционим бироима у Југославији. Све три књиге Машински елементи I, II и III, доживеле су по десетине издања. Књиге Основи машинских конструкција I и II представљају студију о конструисању, студију која превазилази обим уџбеника.

У овим књигама проф. Витас третира разне области науке о конструисању на њему својеврстан начин пружајући читаоцу мноштво корисних података и сугестија. Сем

РАДНА ВЕРЗИЈА

наведених дела проф. Витас је објавио и низ стручних и научних публикација. Он пише о моторима са унутрашњим сагоревањем (1932.), о пројектовању машинских елемената (1931., 1932., 1939. и 1940.). Заједно са проф. Валеријаном Марковићем издаје збирку задатака из Машинских елемената (1935.). Пише о локомотивама са збијеним ваздухом (1935.), о електричном заваривању ливеног гвожђа (1936.). У раду Конструисање криве линије равнотежног стања између потрошње и производње паре при пројектовању локомотива, рађеном заједно са проф. В. Фармаковским, објављеном 1937. године, конструисао је криве линије функционалне зависности горивог оптерећења решетке, степена искоришћења котла и температуре прегрејане паре од параметара брзине кретања локомотиве и степена пуњења цилиндара машине.

Значајни су још: популаран чланак о Џемсу Вату објављен је 1936. г.,; Локомотиве са дизеловим моторима 1937. г.; Искоришћавање топлоте излазних гасова и воде из гасних или дизелових мотора 1938. г. У књизи проф. Фармаковског Машински елементи, проф. Витас је написао одељак Испитивање заварених саставака (1940.), а у књизи Локомотиве, такође од проф. Фармаковског, одељак Кретање воза при кочењу, Локомотиве са дизеловим моторима и Рачунање времена вожње (1941.). У Енциклопедији техничких знања проф. Витас је обрадио одељак о Машинским елементима (1949.) и одељак о Моторним локомотивама (1956.). Он учествује у писању мале енциклопедије Просвета (1968.), затим ради на немачко-српском речнику из Машинских елемената (1970.).

У свом раду О коефицијенту трења клизања између точка и шине констатује, на бази експеримената, да је при обртању точка у месту коефицијент трења увек мањи него при повлачењу и да се при обртању у месту коефицијент трења смањује са повећањем специфичног притиска точка на шине. Овај рад проф. Витаса представља важан прилог проучавању услова кретања локомотиве односно шинских возила, из места. Сви писани радови проф. Витаса одликују се лепим језиком и високим стручним и научним нивоом.

У наставку свог приказа живота и дела професора Душана Витаса, проф. Милан Трбојевић каже да је педагошка делатност Д. Витаса испуњена веома плодним радом у настави. Сем на матичном Машинском факултету у Београду предавао је и на другим факултетима, гдегод се укаже прилика спреман је да помогне. Предавао је на Рударско-геолошком факултету у Београду, на Одељењу машинског факултета у Крагујевцу, у центрима у Ваљеву, Краљеву, Трстенику, Лозници, Смедеревској Паланци, затим на Машинском факултету у Сарајеву и у Одељењу у Жаркову.

Предавања проф. Витаса увек су савесно припремљена, занимљива и добро посећена. Његови студенти сматрају га за једног од најбољих предавача на Машинском факултету у Београду. Сем педагошких проф. Витас се одликује изванредним организационим способностима. У својству декана Машинског факултета у Београду спроводи организацију Одељења у Крагујевцу. Био је старешина центра за ванредно студирање у Ваљеву и Трстенику, продекан Техничког факултета у Београду, члан и председник Савета Машинског факултета у Београду, вршилац дужности декана Техничког факултета у Нишу, члан комисије СИВ-а за реформу универзитета, председник матичарске комисије за новоосноване факултете у Сарајеву, Нишу, Новом Саду, и Вишој машинској техничкој школи у Трстенику, шеф Катедре за основне машинске конструкције, управник завода за машинске елементе и технологију, члан Научног савета Института за испитивање материјала, члан Савета за машиноградњу ФНРЈ, итд. Без обзира о којој дужности или функцији се ради он је увек обавља савесно ангажујући све своје способности у тежњи да је што боље изврши.

Проф. Витас увек је служио и служи као пример млађима како треба радити и како приступати проблемима. Он је добар отац и супруг. У његовом дому влада атмосфера хармоније и љубави. Он воли природу, нарочито море и планине. Био је члан певачког друштва Обилић. Увек је волео и воли друштво и један је од најомиљенијих чланова колектива Машинског факултета. Он свесрдно помаже млађим колегама и упућује их како треба да раде. Генерације машинских инжењера упознале су га као педагога, многи од садашњих доцената, ванредних и редовних професора слушали су његова предавања, а и

РАДНА ВЕРЗИЈА

савете полажући дипломске испите, бранећи магистарске радове или докторске тезе пред комисијама којима је он председавао. Сарађујући са проф. Витасом увек је била пријатна дужност којој су се сви његови сарадници радо одазивали. Овим речима проф. Милан Трбојевић, 12. септембра 1970. године завршава приказ живота и дела професора Витаса.

Претходни, врло афирмативан текст је виђење савременика проф. Витаса из 1970. године. Из данашње перспективе 2017. године, 42 године пошто је напустио животну сцену, може се рећи да је недвосмислена чињеница да је проф. Душан Ј. Витас творац области коју данас на Машинском факултету зовемо Опште машинске конструкције и учесник у развоју многих других. Проф. Фармаковски га је у неким периодима само усмерио или започео и млађем колеги Д. Витасу препустио даљи рад у тим областима. Ужу област Машински елементи је систематски утемељио на принципима који су у то време били актуелни на Европском простору.

Осим врло приступачне литературе и висококвалитетних предавања, утемељио је ову област на истом принципу на целом Југословенском простору. У његово време и добар број година касније није било дилеме који су наставни садржаји и организација наставе Машинских елемената на тадашњим факултетима и одељењима у Србији и Југославији. Машински елементи су били широк темељ образовања машинских инжењера. Проф. Душан Ј. Витас био је први редовни професор у области Машинских елемената и конструкција. Био је шеф Катедре за основне машинске конструкције (1966-1970) (данас Катедра за опште машинске конструкције и Катедра за теорију механизама и машина), као и шеф Катедре за основе машинства 1950-1953. године. На основу научних, наставних и других резултата одлуком Универзитета у Београду 1971. године, проф. Витас је постао почасни доктор техничких наука.

Из данашње перспективе, врло позитивно се могу оценити и резултати рада проф. Душана Витаса као Декана Машинског факултета. Био је декан приликом пресељавања Машинског факултета у нову (данашњу) зграду, 1959-1963. г. Бројна организациона питања у вези са наставним процесом, распоредом кабинета, катедара, лабораторијског простора и др., тада разрешена остала су до данашњих дана. Она из данашње перспективе не делују као сасвим исправна, међутим треба узети у обзир да су се услови и околности значајно промениле. Оно што је јако уочљиво и данас, је његова висока скромност коју је тада показао препуштајући другим катедрама много квалитетнији простор у поређењу са оним који је за своју катедру изабрао.

ТРБОЈЕВИЋ, МИЛАН (Земун, 1909 - Београд, 1986), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду

У даљем тексту цитира се реферат који је професор Душан Витас писао 1960. године при избору проф. Трбојевића у звање редовног професора. У овом реферату проф. Витас наводи да је М. Трбојевић учио Реалну гимназију и технички факултет у Загребу.

Дипломирао је марта 1934. године на Машинском одсеку Техничког факултета у Загребу. По одслужењу обавезног војног рока у Војно-техничком заводу у Крагујевцу ступио је, августа 1935. г. у технички биро инжењера Рихтмана у Загребу где је остао до марта 1936. године, када се примио за техничког руководиоца сервисне аутомобилске радионице Адлер у Загребу.

Јуна 1936. године постао је наставник Средње техничке школе у Београду, где је предавао предмете Механичка технологија и Парне турбине. У току 1938. године положио је два државна испита: испит за овлашћеног инжењера и испит за професора средње техничке школе.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Пред рат 1941. године изабран је за асистента-дневничара за Машинске елементе. После рата 1945-1946. године интензивно је изводио вежбе из Машинских елемената да би септембра 1946. године, путем конкурса, био изабран на Машински одсек Техничког факултета у Београду као стални асистент за предмет Машински елементи. Априла 1947. године постављен је за доцента за предмет Машински елементи.

Новембра 1955. хабилитован је за наставника Машинског факултета за предмет Основи конструисања на основу рада „Рационални облик зубаца еволвентних зупчаника". Априла 1956. године постао је доктор техничких наука одбранивши дисертацију „Подела оптерећења на зупцима хеликоидних зупчаника" на Одељењу техничких наука САНУ. Јуна 1956. године постао је ванредни професор Машинског факултета Универзитета у Београду за предмет „Основи конструисања машина". У звање редовног професора за Машинске елементе и Основи конструисања изабран је 1960. године. Био је шеф Катедре за основне машинске конструкције од 1971. г. до одласка у пензију 1976. године.

Проф. др Милан Трбојевић био један од првих професора Машинског факултета са докторатом техничких наука који је стекао на Српској академији наука и уметности – САНУ. Био дугогодишњи близак сарадник професора Душана Витаса. По одласку проф. Витаса у пензију, његове књиге Машински елементи I, II и III, прерадио је у смислу осавремењавања и усклађивања са новим међународним и домаћим стандардима и издао под заједничким именом. Ове књиге, нарочито у области зупчаника, биле су прва издања која су следила најновије међународне трендове.

Пошто је проф. Витас написао књиге Машинске конструкције I и II са намером да оне отворе нове правце развоја области Конструисања и како нису могле да нађу простора у наставним програмима, професор Милан Трбојевић је написао концизнији уџбеник под насловом Основи конструисања за предмет са истим називом који је предавао. Идеја предмета и књиге је успостављање корелације у наставним садржајима између знања студената која стекну на предмету Машински елеменати и њихове примене при конструисању у различитим областима машинства у које се усмеравају. Тако су обухваћена базна питања везана за прорачун машинских делова и технолошке аспекте њихове реализације ливењем, ковањем, заваривањем или резањем. Изложена материја се везује за сепаратне примере из конкретних конструкцијских решења и уз намеру да дају општу основу у решавању кључних инжењерских питања конструктора, ова материја није оријентисана одређеној врсти конструкција већ кључним питањима у конструисању.

Даљу конкретизацију ових питања спровео је у књизи (приручнику) под називом Редуктори коју је издао са више сарадника који су у то време били његови асистенти. Циљ књиге је био да се широкој популацији студената који су у то време радили пројекат редуктора, обезбеде упутства и извор информација за свој конструкторски рад. Циљ овог студентског пројекта, а и овог приручника није био да се само научи проблематика редуктора већ да се на овом примеру студенти уведу и оспособе за конструкторски рад. Обухваћен је само ужи скуп редуктора опште намене које су конструисали студенти.

Проф. др Милан Трбојевић је међу првим докторима техничких наука који је дисертацију одбранио код нас на Српској академији наука и уметности – САНУ. Теоријска и експериментална истраживања обавио је у лабораторијама у Енглеској са којима је и пре и касније имао дугогодишњу сарадњу. Она је почела 1953/54. године где је два месеца провео на усавршавању у фабрици Power Plant у West Drejton-у и три месеца у лабораторијама Универзитета у Шефилду где се углавном посветио проучавању до тада мало испитиваних статичких особина зубаца хеликоидних зупчаника. Септембра 1956. г. био је делегат Машинског факултета на међународној конференцији посвећеној замору материјала у Лондону. Школски распуст 1957. провео је у Лондону, на позив професора Роуза, испитујући узроке кварова зупчаника у индустријским редукторима.

У току 1958. године провео је осам месеци на Kings Koledžu Универзитета у Лондону испитујући и даље узроке кварова зупчаника у редукторима намењеним индустрији цемента. За време летњег распуста 1959. године завршио је започета истраживања о кваровима

РАДНА ВЕРЗИЈА

зупчаника у лабораторијама Истраживачког одељења удружених произвођача портланд цемента у Кенту у Енглеској. Од 1954. члан је међународног удружења The Institution of Mechanical Engineers, Лондон. Ово су само званични подаци о боравку и посетама проф. Трбојевића научним, наставним и производним институцијама у Енглеској јер је велики број летњих месеци користио да се упозна са стањем и трендовима у области Машинских елемената и Конструисања.

Стечена знања и искуство имплементирао је у наставни рад, развој лабораторија на Факултету и научни рад у Машинском институту САНУ у Београду. Иницирао је и започео лабораторијски рад у области Машинских елемената на Машинском факултету. Направљене су или набављене прве инсталације за мерење механичких карактеристика машинских елемената као што су носивост, унутрашњи отпори, степен искоришћења и др. Тако је проф. Трбојевић, вероватно под утисцима са Енглеских универзитета започео лабораторијски рад на Катедри за основне машинске конструкције односно у Лабораторији за машинске елементе.

Област заваривања и заварених конструкција је још једно од подручја којим се бавио проф. Милан Трбојевић. Још 1937. године завршио је курс из гасног заваривања у Рушама. У послератном периоду на међународном и домаћем нивоу била је присутна интензивна активност на увођењу технологије заваривања уместо технологије закивања као и као алтернатива другим технологијама израде машинских делова. Тако је проф. Трбојевић активно радио у Друштву за унапређење заваривања Србије. У тој активности јула 1953. године завршио је инжењерски курс за заваривање који је организовало Друштво за варилно технико у Љубљани. Популаризацију примене заваривања и заварених спојева реализовао је и кроз свој наставни и научни рад и у књизи Основи конструисања.

У наставку цитираног реферата, проф. Витас и чланови Комисије опширно пишу о научним и стручним доприносима проф. Трбојевића. Из тог текста се може видети да је проф. Трбојевић у току 1946. г. радио на оспособљавању фабрике хартије „Вапа". Урадио је низ експертиза и конструкцијских решења. Израдио је низ оригиналних пројеката за потребе научно-истраживачке делатности Машинског института Српске академије наука где је спољни сарадник од 1948. г. Дао је низ научних радова, углавном из области зупчаника. Даље професор Витас пише да др. инг. Трбојевић реализује озбиљан научноистраживачки рад у области машинских елемената и конструисања код нас. Истраживања у области зупчаника: расподеле оптерећења у спрези зубаца зупчаника, корекција облика зубаца, кварова (оштећења) зупчаника и др. Ова истраживања претежно је реализовао у Енглеској, а резултате је преносио у нашу средину објављујући радове на српском и на енглеском језику, подстичући истраживања на Машинском факултету и на Машинском институту Српске академије наука и одбраном свог доктората и хабилитације. Такође се говори и о веома плодном конструкторском раду проф. Трбојевића, о оригиналности његових решења која „се нису ослањала на његове узоре". Истиче се и успешан спој научног, стручног и наставног рада, висок степен имплементације стечених знања у наставни процес, висок степен концизности и јасноће постављених задатака, решења и објашњења.

Из данашње перспективе, рад проф. Трбојевића представља обогаћење и наставак рада проф. Витаса. Одржавао је све облике наставе на матичном факултету и на сродним факултетима у Београду, на одељењима и на факултетима ван Београда. Био је члан комисија и ментор многих доктората. Члан и председник комисија за полагање испита професора средњих машинских школа. Многе од ових активности наставио је и после одласка у пензију.

РАДНА ВЕРЗИЈА

НИКОЛАЈЕВИЋ, БОШКО (Загреб, 1911 - Београд, 1973), дипломирани инжењер машинства, ванредни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију учио је у Загребу и у Београду. Дипломирао је на Машинско-електротехничком одсеку Техничког факултета у Београду 1941. године. За време студија одслужио је војни рок и био је дуже време мобилисан. По дипломирању запослио се у Дирекцији трамваја и осветљења у Београду, где је радио на разним стручним пословима

После ослобођења био је управник Индустријске школе у истој дирекцији, затим планер и најзад шеф конструкционог бироа. За асистента Техничког факултета у Београду постављен је 1948. године за предмет Основи конструисања машина. У звање доцента за исти предмет изабран је 1960. године, а за ванредног професора јула 1968. године.

Током свих 25 година рада на Машинском факултету у Београду одржавао је наставу из предмета Основи конструисања, а по потреби и из Машинских елемената, на редовним и на ванредним студијама, на Машинском факултету у Београду, на Одељењу Машинског факултета у Крагујевцу и на Вишој техничкој школи у Суботици. Стручно усавршавање у иностранству остварио је 1957-1958. године у Белгији.

Током рада на Факултету испољио је висок степен заинтересованости за усавршавањем наставних садржаја у релацији са односом предмета на самом Факултету и у релацији са међународним трендовима, била је његова одлика. У том смислу одржавао је и комуникацију са иностраним академским институцијама, посебно са неким у Белгији (Бриселу и Лијежу). Нарочиту наклоност испољавао је према области толеранција геометријских мера па је за студенте Машинског факултета припремио приручник „Толеранције и склопови". Осим тога аутор је и машинског приручника „Техничар". Заједно са професорима Витасом и Трбојевићем учествовао је у изради немачко-српскохрватског речника „Речник индустријске опреме – машински елементи" у издању Интерпрес Београд 1970.

Као стручни и научни радник бавио се пројектовањем и конструисањем, у прво време у предузећу у коме је радио а касније, доласком на Факултет, у оквиру Машинског института Српске академије наука, Рударског факултета, фабрике „Ђуро Ђаковић" и других. Неки од пројеката су пројекти нове трамвајске каросерије, пројекти редуктора система за сепарацију угља, пројект пужастог транспортера, пројект центрифуге за лабораторију на Рударском факултету у Београду, пројект покретне локомотивске решетке, пројект локомотивског прегрејача, пројект предњег трапа моторног ваљка за фабрику „Ђуро Ђаковић" и др. У научном смислу бавио се истраживањем утицаја облика пресека на динамичку издржљивост делова од ливеног гвожђа.

У области котрљајних лежаја бавио се истраживањем различитих утицаја на тачност њихових мера као што су унутрашња геометрија, еластичне деформације, толеранције и др. Неки од ових радова су „Утицај монтажних толеранцијских налегања на укупну ширину монтираних конусних лежишта", „Утицај оптерећења конусних котрљајних лежишта на измештај осе рукавца у односу на осу отвора кућишта" и др. Резултате је објављивао у факултетским публикацијама, укључујући и сопствени хабилитацијски рад под називом „Помераји у радиоаксијалним лежиштима у зависности од зазора и сила". Био је активан и у доношењу стандарда у области котрљајних лежаја као члан државне Комисије за стандардизацију лежаја. У области клизних лежаја бавио се експерименталним истраживањем конструкцијских карактеристика клизних лежишта са постељицама од пластичних маса.

Проф. Бошко Николајевић је био активан и у друштвеном раду на Факултету. Био је управник Центра за информације и документацију, руководилац Фотолабораторије, председник Комисије за ванредне студије, члан Кадровске комисије, комисије за распоред предавања, члан органа управљања и др. Одликовао се високим моралним квалитетима и колегијалношћу. По мишљењу његових колега из тог времена одликовао се лепим односом према студентима и према млађим колегама и поштовањем према старијима. Умро је у 62. години живота после дуже болести.

РАДНА ВЕРЗИЈА

САВИЋ, ИГОР (Чернигово, Русија, 1915. – Београд, 1962), дипломирани машински инжењер, доцент Машинског факултета у Београду. Велику матуру завршио је у Београду 1933. године и уписао се на Технички факултет где је дипломирао на Машинско-електротехничком одсеку 1941. године. Кратко време је радио у предузећу „Компас" јер је у новембру 1941. године ухапшен од Гестапоа и послат на рад у Немачку.

По повратку из заробљеништва 1944. године запослио се у предузећу „Сигнал" које је ускоро обједињено у војни завод „Телетехника". Предузећа су у том периоду имала више трансформација, а дипл. инж. Игор Савић је радио најпре као шеф машинске радионице, а затим као пројектант и шеф пројектног бироа.

Јуна месеца 1949. године прешао је на Машински факултет у Београду где је постављен за асистента за предмет Основи конструисања машина.

Као асистент, осим одржавања вежби сарађивао је са индустријом решавајући проблеме у индустријским предузећима. Реализовао је и сарадњу са иностраним институцијама која је у то време била могућа.

У звање доцента изабран је у мају 1962. године. Два месеца касније, у јулу 1962. погинуо је у саобраћајној несрећи.

САВИЋ, ЗОРАН (Бела Црква, 1920 - Београд, 2013), дипломирани инжењер машинства, ванредни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију завршио је у Београду. Матурирао је у Другој мушкој реалној гимназији 1939. године. Исте године уписао се на Електротехнички одсек Техничког факултета у Београду на коме је студирао до почетка рата, априла 1941. године. Студије је наставио децембра 1945. године на Машинском одсеку, смер Опште машинство, на коме је дипломирао 31. августа 1949. године.

По завршетку студија одслужио је кадровски рок у Југословенској армији, у којој је као инжењер радио у Војно-техничком институту. Априла 1950. године постављен је за млађег машинског инжењера при Катедри за основне машинске конструкције, а после годину дана рада изабран је за асистента за Машинске елементе на истој Катедри. Септембра 1960. године изабран је у звање доцента, а 1968. године у звање ванредног професора.

Као асистент по неколико месеци је радио у Фабрици тешких алатних машина „Иво Лола Рибар" у Железнику, у Фабрици аутомобила у Марибору и у Творници алатних машина „Првомајска" у Загребу. У циљу стручног усавршавања у периоду 1956-1958 године боравио је у Минхену где је радио у Институту за машинске елементе - Центру за испитивање зупчаника и преносника Техничког универзитета. Истраживачка искуства стечена код легендарног професора Нимана пренео је на Машински факултет у Београду кроз израду и одбрану хабилитацијског рада и наставак развоје Лабораторије за машинске елементе који је започео проф. Трбојевић. Посебно се оријентисао на испитивање зупчаника на замор, испитивање вибрација и буке. Набавио је и инсталирао хидро пулзатор, први на овим просторима за испитивање на замор. Том својом активношћу значајно је унапредио истраживачки рад и сарадњу са индустријом у области Машинских елемената и Конструисања, која је у том периоду на Машинском факултету била у успону.

Од избора у звање доцента 1960. г. па до одласка у пензију 1986. г. одржавао је наставу из предмета Машински елементи, а од 1976. г. и предмет Основи конструисања. Написао је књигу Машински елементи која је обухватила чврстоћу зупчаника, каишне преноснике,

РАДНА ВЕРЗИЈА

вратила и спојеве вратила и елемената. Ова књига је у том периоду представљала иновацију пошто је прорачун зупчаника усклађен са тада актуелним приступом професора Нимана. Имала је девет издања у високим тиражима. Последње издање било је 1974. године када је усвојен нови стандард за прорачун зупчаника DIN 3990. После тога проф. Савић је прекинуо са даљим издавањем ове књиге са намером да је усклади са новим стандардом.

То се није догодило јер је ту почетну идеју проширио на целокупну област машинских елемената и машинства уопште. Тако је именован за аутора и редактора издања под називом Инжењерско машински приручник у три тома укупног обима око 1650 страница, у издању Завода за уџбенике и наставна средства Београд. Прво издање штампано је 1987. г., а друго 1991. г. Иако су оба брзо распродата, политички догађаји који су уследили били су један од разлога због којих овај приручник није даље штампан. У њему је проф. З. Савић исказао своје дугогодишње стручно и научно искуство, а осим тога омогућио је бројним сарадницима и генерацијским колегама да учествују као аутори и уређивачи поглавља. У међувремену је написао и књигу из Машинских елемената за средњу школу под називом Елементи конструкција у издању Научне књиге Београд 1981. г. Осим тога био је коаутор и рецензент више књига у области Машинских елемената и Основа конструисања.

Истраживачки радови професора Зорана Савића могу се сврстати у следеће четири групе: радна оптерећења и чврстоћа машинских елемената, динамичка издржљивост зупчаника при променљивом оптерећењу, динамика зупчастих парова и динамичка издржљивост спојница за радне услове. Посебно је био окупиран питањима у вези са оптерећењем и напонима у условима експлоатације и њиховом релацијом са сигурношћу и поузданошћу конструкција у раду. Резултате својих истраживања редовно је излагао на научно-стручним конференцијама.

Ови скупови у то време нису били тако бројни и представљали су референтну прилику да се изложе резултати. Излагао је резултате решавања проблема насталих у индустрији, а представљали су оригинални и лични допринос. Из данашње перспективе, за научни рад проф. Зорана Савића може се рећи да је дао допринос унапређењу знања у области чврстоће и геометрије зупчаника. Његов допринос се огледа у разради и имплементацији нових знања у области зупчаника која су седамдесетих година била у експанзији у свету тј. у време када су стварани и данас важећи стандарди у овој области. Друга карактеристична област коју је развио и унапредио проф. Савић на нашем Факултету су вероватноћа радних оптерећења (радни режими), радна (погонска) издржљивост и вероватноћа разарања. Ова два подручја, укључујући и континуалну активност на развоју лабораторија за ова испитивања, остају обележје рада проф. Зорана Савића.

У време када је било актуелно обједињавање научноистраживачког простора Југославије, 1973. године, професор Савић је иницирао и подстакао колеге професоре машинских елемената и конструисања из свих универзитетских центара тадашње земље да се оснује Југословенско друштво за машинске елементе и конструкције – ЈуДЕКО. Изабран је за Председника друштва и остао његов председник све до одласка у пензију, а касније је био његов почасни председник. Професор Савић је уложио огромну енергију и потрошио много времена на рад овог Друштва. Био је инспирација и снага његових активности. У ЈуДЕКО-у је имао подршку и поштовање за његов рад и активност од других колега из тадашње Државе које су га пратиле и подржавале. Под окриљем ЈуДЕКО организован је велики број домаћих и међународних конференција, што је у оно време био значајан организаторски подвиг. Била је импресивна Међународна конференција о зупчаницима и зупчастим преносницима из 1978. године коју је проф. Савић организовао у Купарима и окупио тадашњу међународну елиту у овој области, у тада подељеном свету на исток и запад. Даље су се конференције низале у готово свим универзитетским центрима у Југославији. Кроз рад ЈуДЕКО проф. Савић је одржавао контакт са најзначајнијим именима у области зупчаника, као што су Дадли из САД, Винтер и Линке из Немачке и покушавао да то учини и са колегама из источног блока али је то теже ишло. Пред одлазак у пензију увео је ЈуДЕКО у озбиљну сарадњу са Међународним друштвом за конструисање које је водио проф. Владимир Хубка са ЕТН у Цириху.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Друштвена активност проф. Зорана Савића била је значајна и на самом Факултету изражена кроз активно учешће у свим форумима и другим облицима друштвеног рада који је био у вези са наставним, научним и стручним процесом. Руководио је радом бројних комисија за реформу наставног процеса, за истраживачки рад, набавку опреме, члан савета и других органа. Врло активно је сарађивао са индустријом кроз уговоре о сарадњи и уговоре о решавању конкретних проблема. Под његовим руководством у Лабораторији за машинске елементе и конструкције изведена су бројна испитивања компоненти тада развијаног тенка, хеликоптера, мотора СУС и др. Осим тога бројни су и други пројекти и експертизе које је урадио за индустрију као и пројекти финансијски подржани од тадашње Заједнице за науку.

У настави је настојао да студенте уведе и упозна са најновијим трендом у области коју предаје као и са сопственим искуствима која је стекао решавајући конкретне проблеме у пракси. Наставу из Машинских елемената и Основа конструисања држао је на Машинском факултету у Београду, али и у Новом Саду, Приштини, Подгорици, Краљеву, Зеници и на другим местима. У Краљеву је осим одржавања наставе још и руководио радом Одељења у својству старешине које је касније прерасло у ОУР и самостални Факултет. Под његовим руководством остварено је кадровско јачање Одељења Машинског факултета у Краљеву што је касније омогућило прерастање у Факултет. Осим тога на ширем простору тадашње земље у којој је провео свој радни век, а нарочито у Србији и за факултете који су се развијали, извео је усавршавање више од десет универзитетских наставника. Руководио је израдом њихових магистарских и докторских радова. За остварене резултате тј. „за нарочите заслуге и постигнуте успехе у раду од значаја за напредак земље" Указом Председништва СФРЈ, 30. 12. 1986. године одликован је Зоран В. Савић Орденом рада са црвеном заставом.

За остварене резултате тј. „за нарочите заслуге и постигнуте успехе у раду од значаја за напредак земље" Указом Председништва СФРЈ, 30. 12. 1986. године одликован је Зоран В. Савић Орденом рада са црвеном заставом.

ВЕРИГА, СЛОБОДАН (Београд, 1923. - Панчево, 1987), дипломирани инжењер машинства, ванредни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију завршио је Панчеву. На Машински факултет у Београду уписао се 1945. године и завршио 1950. године. Као одличан студент, одговарајућом одлуком власти одређен је да ради на Машинском факултету у Београду.

За асистента на Катедри за основне машинске конструкције (предмети Машински елементи и Основи конструисања) изабран је 1953. године. У звање доцента за ове предмете изабран је 1960. године, а у звање ванредног професора 1968. године.

Од избора у звање доцента 1960. године до изненадне смрти 1987 године, одржавао је наставу из Машинских елемената. Од 1976. године држао је наставу и из и предмет Основи конструисања. Наставни рад професора Вериге одликовао се сталним настојањем да унапреди наставни процес одговарајућим начином излагања, одговарајућим начином вежбања, одговарајућом формом испитних задатака и оцењивања.

После избора у звање доцента приступио је писању књига из Машинских елемената. У релативно кратком времену Машински факултет Београд штампао је три књиге проф. Вериге Машински елементи I, II и III, које су касније имале велики број издања. Прва књига се односи на опште проблеме конструисања машинских елемената, као што су толеранције, концентрација напона, статичка и динамичка чврстоћа машинских делова и склопова, степен сигурности за запреминска и површинска напрезања. Обухвата такође и технолошке аспекте израде машинских делова ливењем, ковањем, заваривањем и резањем.

Посебно је значајан прилог овој књизи, који је обухватио прикупљене податке за динамичке издржљивости машинских материјала које су неопходне за прорачун машинских

РЕНЕ ВЕРИГА

делова на замор. По својој садржини ова и друге књиге проф. Вериге представљају заокрет у односу на до тада постојећу литературу у овој области. Оне су засноване на приступу који је требао да студенту материју машинских елемената учини прихватљивијом.

Друга књига Машинских елемената написана је у истом стилу, са поднасловом Везе и спојеви машинских елемената. Ова књига обухвата проблематику навојних преносника и вијчаних веза укључујући општа питања спрезања и носивости навојних делова са табелама стандардних облика навоја и навојних делова неопходних за одговарајуће прорачуне.

Трећа књига са поднасловом Преносници – фрикциони преносници – кинематика зупчаника, најпре се односила претежно на кинематику и геометрију цилиндричних, коничних и пужних зупчаника. У каснијим издањима проширена је и на чврстоћу зупчаника. Ово проширење је настало после појаве нових стандарда за ове прорачуне у којима је расподела оптерећења у спрези зубаца третирана интегрално са расподелом напона у зупцима. Да би материју приближио схватању студената, у књизи је изложио свој оригинални приступ у којем се расподела оптерећења третира независно од расподеле напона. Тако је овај прорачун постао специфичност књиге и предавања проф. Вериге.

Осим тога, специфичности његовог наставног рада огледају се и у коришћењу бројних модела који на визуелан начин илуструју материју и наводе студента да створи осећај за стање у конструкцији. У погледу провере знања студената развијао је форму задатака и питања која наводи на срж и разумевање феномена који су предмет разматрања.

Социјалистичка Југославија је подстицала интензивну активност на развоју аутентичних Југословенских стандарда. Од посебне важности су били стандарди из области Машинских елемената. Професор Верига је био активно укључен као члан и водећи представник комисија за израду предлога ових стандарда. Познато је да се ради о врло великом броју стандарда које је требало ускладити са стандардима водећих земаља и прилагодити специфичностима врло хетерогене индустрије у СФРЈ. Питање терминологије је такође био проблем који се врло тешко превазилазио. Професор Верига је у томе био предлагач, арбитар и водећи члан комисија чије се мишљење уважавало од хетерогених представника из свих крајева земље.

Период шездесетих и седамдесетих година двадесетог века одликује активност међународних организација да се на глобалном нивоу прихвати међународни систем јединица SI. Професор Верига је у том смислу постао водећа личност на Машинском факултету у Београду, у Србији и шире. На нивоу Завода за стандардизацију учествовао је у тумачењу и ревизији међународних препорука. Написао је књигу са овим тумачењима која је имала за циљ да инжењерима, студентима и другим корисницима помогне у трансформацији начина размишљања и усвајању новог приступа. У тим покушајима је настојао да тај процес који је у то време био врло тежак, учини лакшим. У том смислу дао је предлоге који су заокрет учинили што мањим тј. да се нумеричке вредности што мање или ни мало не разликују од старог приступа. То стање одржало, нарочито у књигама проф. Вериге. На међународном нивоу ова материја је касније уобличена у одговарајући ISO стандард за означавање и исписивање ознака и јединица мере физичких величина.

Проф. Верига је био шеф Катедре за опште машинске конструкције 1976-1987. године. У том периоду решавала су се значајна кадровска питања на Катедри што је стварало и проблеме који нису били једноставни за решавање. У почетном периоду проблеми су значајно нарасли да би касније били решавани тако да је касније примљено неколико нових асистената и унапређено у наставничко звање неколико чланова Катедре. Под руководством проф. Вериге ови наставници су уведени у проблематику одржавања наставе из Машинских елемената и Основа конструисања.

Проф. Верига је осим на Машинском факултету у Београду у неким приликама држао наставу и на другим факултетима. Научноистраживачким радом и сарадњом са индустријом бавио се кроз истраживачке и развојне пројекте у мери која је одговарала околностима и његовим могућностима. Био је ментор за по неколико докторских и магистарских радова.

ПРЕДАЧЕ СЛУЖ

КРСМАНОВИЋ, ВЕРА, рођена Угреновић (Бањалука, 1922. -Београд, 1994.) дипломирани инжењер машинства, ванредни професор Машинског факултета у Београду. У месту рођења завршила је основну школу и гимназију. Склањајући се од терора почетком рата 1941. године дошла је у Београд, а од 1944. године постала је борац народноослободилачког рата. На Машинском факултету у Београду дипломирала је 1955. године и запослила се у предузећу Термоелектро у Београду где је остала три године. После тога још две године радила је у Школи за висококвалификоване раднике у Земуну.

Почетком септембра 1960. године изабрана је за асистента на Машинском факултету у Београду, за предмет Машински елементи. Докторску дисертацију под насловом „Напони и деформације на местима контакта ротационих тела са криволинијским изводницама" одбранила је на Машинском факултету у Београду 1978. године и изабрана у звање доцента. После једног реизбора, у звање ванредног професора изабрана је 1985. године, а у пензију је отишла 1986. године. До избора у звање доцента, асистент Вера Угреновић-Крсмановић одржавала је вежбе из Машинских елемената на Машинском факултету у Београду (1960-1978), а затим предавања из Машинских елемената и Основа конструисања на ванредним и редовним студијама на Факултету у Београду као и на одељењима овог Факултета у Ужицу и Ваљеву. У наставном процесу, нарочито у предмету Основи конструисања испољила је тенденцију осавремењавања наставних садржаја.

У научном раду као асистент покушала је да створи услове за експериментални истраживачки рад. Развила је уређај за испитивање динамичке носивости лежаја као и инсталацију за оптичко испитивање модела котрљајног лежаја. У овом смислу имала је и сарадњу са одговарајућим институцијама у Чешкој и Русији. Ипак у докторској дисертацији, која је у непосредној вези са проблематиком котрљајних лежаја, истраживања су била претежно теоријског карактера уз примену одговарајућих аналитичких метода. У наставку ових истраживања решавала је проблеме контактних напрезања (напона и деформација) код бачвастих и конусно-ваљчаних лежаја. Циљ ових истраживања био је утврђивање поремећаја кинематике лежаја изазваних еластичним деформацијама. У истраживања у овој области увела је млађе сараднике који су наставили овај рад.

Приручник Котрљајни лежаји написала је и објавила прво издање 1967 у коауторству са дипл. инж. Чедомиром Пилиповићем, а самосталну књигу Котрљајни лежаји у издању Грађевинске књиге 1985. године. После одласка у пензију, 1989. године, у коауторству са магистром Радивојем Митровићем код истог издавача објавили су књигу Клизни и котрљајни лежаји**.** Ове књиге систематски обрађују проблематику првенствено котрљајних лежаја, са карактером и уџбеника и приручника јер осим теоријских и информација потребних за практичне сврхе, обухватају и податке о носивости, димензијама и другим карактеристикама најважнијих котрљајних лежаја. Коаутор је колективног помоћног уџбеника Катедре Збирка испитних задатака из Машинских елемената, чије је прво издање Машински факултет штампао 1971. године.

Крхко здравље др Вере Угреновић – Крсмановић није јој дозвољавало значајно ангажовање у друштвеном раду. Ипак, на Катедри и Факултету имала је значајан утицај на колеге на формирање њихових ставова и доношење одговарајућих одлука у области кадровских питања, наставних садржаја, прихватања и вођења дисертација.

РАНИ ПРИЗИВ

БУТОРАЈАЦ, СЛАВИЦА (Косовска Митровица, 1924. - Београд, 2008.), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета у Београду. Основну и средњу школу похађала је у разним местима, а у Београд је дошла 1940. године где је и матурирала 1943. године.

На Машински факултет уписала се 1945. год., а дипломирала је априла 1951. године. По дипломирању запослила се у предузећу Машинопројект, а потом прешла у предузеће „Братство" у Новом Травнику, где је остала до средине 1953. године када прелази у фабрику „Иво Лола Рибар" у Железнику. После две године прелази у Индустрију котрљајних лежаја у Београду где остаје до марта 1957. године. У овим фабрикама радила је као конструктор алата у одговарајућим бироима. Марта 1957. године прешла је у Електротехничку школу „Никола Тесла" у Београду, а потом у Машинску техничку школу „Петар Драпшин" у Београду где је предавала Машинске елементе, Конструисање и Организацију производње.

За асистента за Машинске елементе на Машинском факултету у Београду изабрана је 1961. године где је остала до одласка у пензију 1980. године. Славица Буторајац је била енергична особа, озбиљна и изузетно савесна на свом послу. Готово 20 година одржавала је вежбе студентима из Машинских елемената, прегледала пројектне задатке (графичке радове), испитивала студенте на колоквијумима, водила студентску катедарску администрацију и др. Била је изузетно посвећена студентима, енергична и строга према њима.

Показала је изузетан смисао и способност за преношење знања. Такође је била посвећена и породици тако да јој је за научни и стручни рад остајало врло мало времена. Било је више покушаја да се укључи у одговарајуће активности у том погледу на Катедри али значајнијих резултата није било, врло често не њеном заслугом. У том периоду, да би се појединац бавио науком у области машинства морао је најпре да створи услове за то и покрене истраживања уз све обавезе које је имао у настави. Друга могућност је била да се укључи у неки истраживачки процес у иностранству што у оно време није било ни мало једноставно. Трећа могућност је да се помири са ситуацијом да напредовање у струци није могуће, што је и учинила и ако је имала неколико покушаја када је почињала са колективним радом на Катедри који су имали за циљ да се створе услови за експериментална истраживања али ју је ентузијазам напуштао укључујући и друге учеснике. Своју енергију је трошила на одржавање великог броја часова вежби из Машинских елемената и на све друге пратеће активности у вези са наставом на овом предмету. Један од резултата је коауторство у изради помоћног уџбеника Збирка решених испитних задатака из Машинских елемената**.** Било је и примера њеног ангажовања на одржавању вежби ван Машинског факултета у Београду као што је ВТА у Жаркову.

Асистент Славица Буторајац је један од примера искусних инжењера са великим радним искуством, амбициозни да постигну што већи професионални успех, дошли на Факултет и разочарао се у оно што та средина нуди. Уместо да се њихов даљи развој подстакне, требало је ту средину довести на ниво других универзитетских установа како на западном тако и на источном истраживачком блоку у тада важећој глобалној подели. Очигледно је да систем развоја кадрова и хијерархијске структуре на универзитету је такав да не даје одговор и решења за многа питања из овог домена.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ЛАТИНОВИЋ, ВОЈИСЛАВ (Смољана, БиХ, 1932.), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета у Београду. Основну школу завршио је у Босанском Петровцу, нижу гимназију у Новом Саду, а средњу техничку школу започео је у Сарајеву, а завршио је у Зрењанину 1951. године. Годину дана био је запослен у Ливници у Тузли

На Технички факултет у Сарајеву уписао се 1952. године, а прешао на Машински факултет у Београду 1953. године. Дипломирао је јуна 1959. године из предмета Основи конструисања. По дипломирању радио је 14 месеци у фабрици „Зрак" у Сарајеву и 1960. године прешао је у предузеће „Термоелектро" у Београду. У току своје праксе бавио се конструисањем, разрадом технолошких процеса и надзором над монтажом машина.

Јуна 1961. године инжењер Војислав Латиновић је, изабран и постављен за асистента за предмет Основи конструисања на Машинском факултету у Београду. Као асистент учествовао је у извођењу свих врста вежби из предмета Основе конструисања и Машински елементи. У исто звање имао је реизбор 1964. и 1957. године.

У периоду 1969/71. године био је на последипломским студијама на Универзитету у Калгарију (Канада), које је успешно завршио одбраном магистарског рада н тему „Investigation of Catting Tool Action for Spiral Cattingin Moire Replica Technique" 19. јула 1971. године. По повратку на Машински факултет у Београду наставио је да ради као асистент на Катедри за основне машинске конструкције. Међутим, како није постојала спремност његових професора са Катедре да покрену поступак за његово унапређење у звање доцента, мр. Војислав Латиновић је споразумно раскинуо радни однос са Машинским факултетом 1. 10. 1972. године и поново је отишао у Канаду, где је на Конкордиа универзитету у Монтреалу радио у својству предавача и бавио се истраживачким радом. Маја 1978. године одбранио је докторску дисертацију под насловом „An investigation of the theoretical and design aspects of unsymmetrical multi-cutting action in deep-hole machining" на истом универзитету Две године је радио као ванредни професор на Државном универзитету Њујорка. Затим се вратио на Конкордиа универзитет на њихов позив, где је радио као редовни професор и дочекао одлазак у. пензију 2004. године у звању професора емеритуса.

ВУГДЕЛИЈА, ЈОВО (Биочић, Шибеник, 1930. – Београд, 1988), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета у Београду. У месту рођења завршио основну школу и нижу гимназију. Машински одсек средње техничке школе завршио је 1950. године у Вараждину. Као техничар запослио се најпре у Заводу за геолошка истраживања у Загребу, а по одслужењу војног рока радио је у неколико предузећа и најзад у предузећу ФАГРАМ у Смедереву, као шеф погона.

На Машински факултет у Београду уписао се 1954. године и дипломирао 1959. Као дипломирани машински инжењер запослио се у Коксно-хемијском комбинату „Борис Кидрич" у Лукавици где је радио најпре као шеф конструкционог бироа, а касније и као технички директор. У овом периоду једне школске године радио је и као хонорарни асистент на предметима Техничко цртање и Машински елементи на Технолошком факултету у Тузли.

На Машинском факултету у Београду рад је започео такође као хонорарни асистент до избора за сталног асистента 1961. године за предмет Основи конструисања. Као асистент и стручни сарадник радио је на Машинском факултету до одласка у пензију 1985. године, а после неколико година услед изненадне и тешке болести умро 1988. у 68. години.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Асистент Јово Вугделија је један од високо амбициозних људи пуних енергије од којих су се очекивали високи резултати и који су од Факултета имали велике наде и очекивања, а која се нису остварила. Дошао је на Факултет напустивши директорско место у индустрији. Током рада у индустрији као машински техничар и инжењер постигао је запажене резултате као руководилац и извршилац радних задатака. Дошао је са великим радним искуством и жељом да постигне врхунске резултате. На студијама је био међу најбољим студентима награђиван од Ректората за постигнути успех.

На Магистарским студијама, које су биле тек започете на Машинском факултету, био је међу водећим полазницима са интригантним научним и стручним расправама које је наметао предметним наставницима. Испите је положио у рекордном року и започео израду магистарског рада на тему истраживања узрока хаварије редуктора главног погона ротобагера рудника „Колубара". Учинило му се да је тема недовољно научно плодна за његове могућности да се искаже и докаже на научном пољу. Наступиле су промене теме које такође по његовом мишљењу нису биле задовољавајуће. Тако је почело са губљењем оријентације у смислу каквом циљу тема за магистратуру треба да послужи. Време је пролазило. Законски услови за останак на радном месту асистента су истекли. Преведен је у стручног сарадника за релативно кратак временски период до одласка у пензију.

Током рада на Машинском факултету у Београду 1961-1985. године одржавао је вежбе из предмета Основи конструисања на факултетима у Београду, Крагујевцу и на ВТА у Жаркову. Вежбе из Машинских елемената држао је на Машинском факултету у Београду и у једном периоду вежбе из Техничког цртања, како на редовним тако и на ванредним студијама које су биле раздвојене и са другачијим наставним планом и програмом. Осим аудиторних, углавном је одржавао вежбе које су подразумевале израду и преглед пројектних задатака и проверу знања студената посредством усмених колоквијума и разговора. То је била прилика да са својим великим стручним радним искуством инжењера-конструктора развије са студентима корисне педагошке дискусије. Био је коаутор Збирке решених задатака из основа конструисања и коаутор приручника Редуктори намењеног студентима за израду пројектног задатка који су радили у оквиру предмета Основи конструисања. Објавио је и неколико стручних радова.

Друштвена активност Јове Вугделије била врло интензивна како пре доласка на студије, интензивирана током студија и нарочито појачана током рада на Машинском факултету. Осим чланства у органима и комисијама Машинског факултета, био је и члан Комисије за образовање и високошколску наставу и партијске Комисије за идејни рад. Значајно је његово вишегодишње ангажовање у органима града Београда. Био је одборник у Скупштини града, затим члан Просветно-културног већа града, као и члан Одбора за образовање Просветно културног већа Градске скупштине. За лично дружење са колегама увек је био расположен.

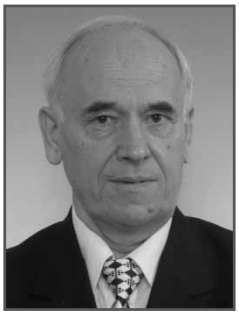

ПЛАВШИЋ, И. НЕДЕЉКО (Београд, 1937.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду у пензији. Основну школу је завршио у Голубићу, а малу матуру са одличним успехом у Книну. У родни Београд се враћа 1953. године и уписује се у Индустријску школу прецизне механике, коју завршава 1956. као ђак генерације.

Исте године се запослио у фабрици трансформатора „Динамо" на Чукарици, затим прелази у предузеће „Термоелектро" у Београду јуна 1956. године, где врло брзо постаје шеф прототипног одељења за вентилаторе. Потом добија стипендију града Београда и уписује се у Средњу техничку школу „Петар Драпшин" у Београду, коју такође завршава са одличним успехом 1959. године. Исте године уписује

РАДНА ВЕРЗИЈА

студије на Машинском факултету у Београду, које завршава 1963. године, са средњом оценом 8,43 и оценом на дипломском раду 10. За време студије предмете Машински елементи и Основе конструисања положио је са оценама 10.

По завршетку студија запослио се у железари „Илијаш", код Сарајева, где је радио на месту главног пројектанта све до одласка у школу резервних официра у Пулу, на одслужење војног рока. Стажирао је у војно-ремонтном заводу „Сава Ковачевић у Тивту, на контроли пропелера торпедних чамаца.

У току 1965. године, изабран је за асистента за предмете Машински елементи и Основе конструисања на Машинском факултету у Београду. Последипломске студије је завршио на Природно-математичком факултету у Београду, одсек за Механику – група теорија еластичности 1974. године, одбраном магистарског рада на тему „Проблем концентрације напона у дводимензионалној теорији еластичности код засека и њихово експериментално потврђивање".

На препоруку председника Пољске Академије наука (PAN), проф. др Витолда Новацког, 28. 11. 1974. године, отишао је на докторске студије на Универзитет у Варшави, Институт за Механику. Због запажених резултата, проф. др Новацки га упућује у Институт за основне проблеме технике. (IPPT – PAN), где добија стипендију Пољске Владе за усавршавање. На основу добијених резултата спроведених истраживања у току боравка на Универзитету у Варшави, по повратку у Београд децембра 1976. године пријавио је тему за израду докторске дисертације на Машинском факултету у Београду. Докторску дисертацију под називом „Динамика лома затегнутих штапова са кружним зарезом" одбранио је 1979. године на Машинском факултету у Београду. Дисертација је награђена од председништва Пољске Академије наука.

Као асистент активно је учествовао у настави – одржавању вежби из предмета Машински елементи и Основа конструисања, на Машинском факултету у Београду, центрима и одељењима Факултета у Крагујевцу, Прибоју, Краљеву и Ужицу.

Јула 1980. године изабран је за доцента, 1986. за ванредног професора, а 1991. за редовног професора на Катедри за опште машинске конструкције. Осим извођења наставе на Машинском факултету у Београду, предавао је и на Војној Академији ВТИ у Жаркову. Почетком 80-тих година држао је предавања по позиву на ПМФ-у у Београду, на групи за механику, као и на Машинском факултету у Сарајеву, Факултету стројарства и бродоградње у Загребу, Институту за механику у Варшави-Пољска. На позив проф А. Иљушина гостовао је на Универзитету Ломоносов - СССР.

Био је ментор при изради преко 70 дипломских радова, два специјалистичка рада, 12 магистарских теза и 11 докторских дисертација. Као аутор/коаутор урадио је преко 80 научних и стручних радова, штампаних у страним и домаћим стручним часописима и саопштених на међународним и домаћим конгресима. Био је рецензент великог броја издања: уџбеника, приручника, збирки и радова других аутора објављених у часописима.

Аутор/коаутор је више помоћних уџбеника: Редуктори-приручник, Машински елементи-збирка задатака, Збирка испитних задатака из Машинских елемената, Приручника за вежбе из Машинских елемената, Теорија Машинских елемената. За време свог радног века, развио је уску сарадњу са привредом и оставио свој траг, поред осталих са: Бродотехника-Београд, Војно-ваздухопловни завод „Момо Станојловић", ВТИ у Жаркову, Заводом „Тито" у Скопљу, „14. октобар" у Крушевцу, „ГОША" у Смедеревској Паланци, „21. мај"-Београд, „Иво Лола Рибар"-Железник, „Север"- Суботица, „Југотурбина"-Карловац. У фабрици „Давид Пајић" као плод сарадње конструисан је редуктор за лифтове. 70-тих година кроз сарадњу са „Градским саобраћајним предузећем"-Београд, као идејним творцем, замењене се веома бучне троле на трамвајима (контактне шипке са точкићима између електричног вода и трамваја) пантографима, који су као решење и дан данас у експлоатацији.

Посебно се бавио испитивањима трења, хабања и чврстоће ремених преносника при динамичким оптерећењима, где су сва испитивања обављена на посебно конструисаном уређају у Заводу за Машинске елементе на Машинском факултету у Београду. Бављење

АВТОРСКА

проблемима геометрије и спрезања зупчаника, је имало утицаја на стварање оригиналне методе за контролу спрезања зупчастих парова. Био је члан државне Комисије за контролу вијака на домаћем тржишту. Бавио се испитивањима сигурносне везе на аутомобилима „Црвена застава" типа Југо, кроз динамичка испитивања специјалних вијака за клипњачу.

Кроз научно-истраживачки рад, разматрао је основне математичке поставке теорије еластичности, радне способности, прорачуне чврстоће и критеријуме разарања елемената и конструкција изложених динамички- променљивом оптерећењу. Посебан допринос је дао при истраживању појаве утицаја концентрације напона у условима еласто-пластичне деформације, кроз интерполационе изразе за оцену основних параметара процеса цикличног еласто-пластичног деформисања у зони концентрације напона љуски. За научно-стручне доприносе, проф. др Недељко Плавшић је добио бројна домаћа и страна признања, од којих се истичу: од Војно-ремонтног завода „Саво Ковачевић„-Тиват, награда од IPPT – PAN, Пољске Академије наука, признања скупштине општине Книн, СО Бенковац, награда Привредне коморе Београда за техничко унапређење, итд.

Дао је непроцењиви допринос на пољу развоја машинске индустрије на територији Северне Далмације: у Книну, Кистањама, Бенковцу, Обровцу и Задру. Његовим саветима и реорганизацијом, Творница вијака у Книну (ТВИК) са 3600 запослених је опстала. Његово гесло је било: „Вршити дислоцирање великих погона из градова и отварање малих погона по селима".

Поред ангажовања у академским и научним областима, свој траг је оставио и у друштвеном раду, кроз учешћа у многобројним комисијама као члан и као председник. За време највеће кризе, кроз коју је наша земља пролазила 90-тих година, изабран је за члана Српског Сабора (председник је био академик Павле Ивић), чији је основни задатак био пласирање истине о Србији и Србима у свету. Друштвена активност, прво као асистента, а затим професора на Машинском факултету, била је интензивна. Као члан Савета факултета и члан многих комисија, остварио је значајан утицај на кадровску ситуацију на Факултету, у наставном и руководећем смислу, затим на друштвени стандард, међуљудске односе и др.

Универзитетски позив му је био животно опредељење, кроз наставу, предавања, испите, писање нових радова и уџбеника, комуникацију са студентима дипломцима и последипломцима, колегама, руковођење Катедром. То су задаци које је радо и са ентузијазмом обављао.

Проф. др Недељко Плавшић је 01. 10. 2004. године отишао у заслужену пензију са 46 година и 3 месеца укупног радног стажа, од чега је 39. година радио на Машинском факултету у Београду.

БАЗА ЗА ЗВЕЗДА

ЈАНКОВИЋ, МОМЧИЛО (Богатић, Шабац, 1938. - Београд,. 2011.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор машинског факултета у Београду. Гимназију је завршио у 1957. г. у Београду, а дипломирао је на Машинском факултету Универзитета у Београду 1963. г., смер за Моторизацију, одбраном дипломског рада под насловом "Прорачун и конструкција ваздушно хлађеног мотора СУС, за теренско возило до 60 КS".

На Машинском Факултету у Београду је завршио постдипломске студије и одбранио магистарски рад 1976. г. под насловом „Експлоатационе карактеристике радијалних клизних лежишта од пластичне масе домаће производње". Докторску дисертацију под насловом "Истраживање утицаја порозности на радне карактеристике самоподмазујућих синтерованих радијалних клизних лежишта" одбранио је 1988. г. на Машинском факултету Универзитета у Београду.

За асистента на Машинском факултету Универзитета у Београду, за предмете Основи конструисања и Машински елементи, изабран је 1968. године са петогодишњим радним

искуством у фабрици „Утва” у Панчеву. У овој фабрици стекао је значајно радно искуство конструктора радећи на више пројеката специјалних возила цистерни, затим као Вођа групе за фабричке стандарде и др. Рад на еластичном ослањању цистерни био је тема његовог Стручног испита пред Комисијом Републичког секретаријата за привреду. По доласку на Факултет радио је на преношењу свог стручно знања на студенте уводећи их у задатке реалних конструкција кроз примере за вежбе и испите.

У звање доцента изабран је 1989. г., у звање ванредног професора 1996. г. и у звање редовног професора 2001. године. Због болести, у пензију је отишао 2003. г. са којом је провео остатак живота до 2011. године. После избора у наставничко звање држао је наставу на предметима за које је биран (Машински елементи и Основи конструисања) али по потреби и вежбе.

Био је коаутор у више помоћних уџбеника из Основа конструисања и машинских елемената: Збирка решених задатака из Основа конструисања, Редуктори, Основи конструисања-Збирка задатака, Машински елементи-Практикум за вежбе и коаутор једног уџбеника под насловом Теорија машинских елемената. Као асистент вежбе је држао на Машинском факултету у Београду и Одељењу овог факултета у Краљеву на предметима Основи конструисања и Машински елементи, затим на Машинском факултету у Крагујевцу, на Машинском факултету у Приштини, Војнотехничкој академији у Жаркову, Рударско-геолошком факултету у Београду, Технолошко-металуршком факултету у Београду и др. На Технолошко-металуршком факултету коаутор је помоћног уџбеника Упутство за пројектовање машинских елемената. Осим тога држао је вежбе и на предметима Инжењерско цртање са нацртном геометријом и Машински материјали.

Научноистраживачки рад проф. Момчило Јанковић започео је израдом свог Магистарског рада. Тада је оријентисан на област клизних лежишта у којој је углавном и остао. Најпре су то били клизни лежаји од пластичне масе да би даље наставио са самоподмазујућим порозним клизним лежајима од синтерованих материјала. Истраживања су се углавном темељила на експериментима за које је развио и одговарајуће пробне столове. Осим свог Докторског рада, у овој области је руководио израдом неколико магистарских и једног докторског рада. Написао је и монографију Самоподмазујућа метална порозна радијална клизна лежишта. Осим клизним лежајима бавио се и проблематиком разарања односно механике лома заварених спојева. Бавио се и проблематиком спрезања зубаца зупчаника. Из ове области и клизних лежаја објавио је неколико радова у научним часописима и резултате истраживања више пута излагао на научно-стручним скуповима.

Осим наставе и истраживања испољио је и значајну друштвену активност на Машинском факултету, као члан Савета Машинског факултета, као члан и председник више комисија. Остао је у сећању колега његових савременика као изузетно активан у дружењу и стварању другарске атмосфере.

ТРБОЈЕВИЋ, М. ВЛАДИМИР (Београд, 1944.), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета у Београду. У месту рођења је завршио основну школу и гимназију. На Машински факултет у Београду уписао се 1962. године, а дипломирао. 1967. године на одсеку за Ваздухопловство. По дипломирању запослио се у предузећу „Машинопројект”, а по одслужењу војног рока 1969. године уписује се на Imperial College of Science and Technology у Лондону где је 03. 02. 1971. године одбранио тезу и стекао академски степен магистра техничких наука. Током ових студија на овом колеџу одржавао је вежбе из вибрација и радио на истраживачким пројектима. Као магистар изабран је 1971. године за асистента за Машинске елементе на Машинском факултету у Београду. Током рада на Факултету, уз повремена одсуствовања, на Imperial College у Лондону 1975. одбранио је

РАДНА ВЕРЗИЈА

докторску дисертацију под насловом „Static and Dynamic Analysis of Axisymmetrical Thin-Shell Structures by a Mixed Method of Finite Element Formulation". Покренута је процедура за избор у звање доцента која је неуспешно завршена, а са др Владимиром Трбојевићем је раскинут радни однос 1978. године.

Научни и стручни рад наставио је у Лондону у консултантским и истраживачким институцијама, кроз рад на истраживачким пројектима и пројектима за индустрију. Остварио је значајне резултате у области динамике конструкција нуклеарних постројења и конструкција у области прераде нафте и гаса из мора, где је развио одговарајући софтвер и користио Методу коначних елемената када је она била у почетном периоду развоја. У каснијем периоду постао је познат експерт за анализу ризика и филозофију ризика, радећи на пројектима у вези са ризиком у нафтној индустрији, на бродовима и лукама. Из ових области објавио је значајан број радова.

ИЛИЋ, БРАНИСЛАВ (Књажевац, 1907. - Београд, 1982.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу је завршио 1917. године на Корзици (Француска), где је био као избеглица за време Првог светског рата. Гимназију је завршио у Штипу 1925. године. Дипломирао је на Машинско-електротехничком одсеку Техничког факултета Универзитета у Београду.

По дипломирању запослио се као инжењер у Министарству грађевина у Београду, где је радио до 1941. године. Исте године је изабран и постављен за асистента на Техничком факултету у Београду за предмете: Машинско техничко цртање и Машински елементи. За време рата радио је као асистент на Техничком факултету у Београду. 1946. године постављен је за доцента за предмете Машинско техничко цртање и Механизми. 1957. године изабран је за ванредног професора а 1960. године за редовног професора за предмет Механизми на Машинском факултету у Београду. Као асистент и доцент радио је као хонорарни сарадник фабрика авиона „Икарус" и „Змај".

У току свога дугогодишњег рада као наставник Машинског факултета у Београду остварио је значајне резултате, како на педагошком и организационом пољу тако и у научно-истраживачком раду. Учествовао је у школовању великог број генерација машинских инжењера на Машинском факултету у Београду, Одељењу Факултета у Крагујевцу, центрима за ванредне студије Машинског Факултете, као и на машинским факултетима у Приштини и Сарајеву.

Написао је два уџбеник за потребе наставе из предмета Техничко цртање:

1. Техничко цртање, 1946. године и
2. Техничко цртање у машинству, Синдикална библиотека (три издања).

Био је продекан Машинског факултета у Београду. У том периоду радио је на организацији новоформираних машинских факултета у Нишу и Новом Саду (као члан матичних комисија) и Одељења Машинског факултета у Крагујевцу. Био је успешан руководилац овог Одељења у почетном периоду његовога рада (1960-1962. године).

У периоду од 1951. до 1963. године био је управник Завода за механику машина Машинског факултета у Београду.

Осим наставних обавеза, проф. Б. Илић се бавио и научно-истраживачким радом у области механизама и машина. У области науке о механизмима увео је појам о „редуцираном механизму" и дао теоријске поставке кинематичке анализе механизма на бази редуцираног механизма, што је публиковао кроз већи број научних радова. По овом раду је добио и међународно признање избором за почасног члана редакције међународног часописа „Journal of Mechanisms", edited by prof. F. R. E. Crossley, Oxsford, England-New York, USA. Служио се француским, немачким, енглеским и руским језиком. Проф. Бранислав Илић је био један од

РАДНА ВЕРЗИЈА

оснивача Интернационалне федерације за теорију машина и механизама IFTOMM и председник југословенског националног комитета IFTOMM-а.

Написао је следеће научне радове и урадио инжењерске пројекте:

1. Графичко решење једне технички важне трансцеденталне једначине, Зборник МИСАН (Машински институт САН-а), 1949. године:
2. Став релативних брзина код равног кретања механизма, Зборник МИСАН, 1950. године.
3. Ротација брзине за графичку конструкцију нормалних убрзања, Зборник МИСАН, 1950. године.
4. Метод комбинација за одређивање моментаних полова кретања, Зборник МИСАН.
5. Параболограф, Зборник МИСАН;
6. Радио је на пројектима дизалица (особне, теретне и грађевинске).

ЈОВИЧИЋ, МИЛОРАД (Београд. 1910. – Београд, 1989.) дипломирани инжењер Техничког факултета у Београду, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Матурирао је 1929. године, дипломирао 1938. године на Машинско-електротехничком одсеку Техничког факултета у Београду.

Године 1938. постављен је за инжењера у Дирекцији железница у Београду, 1939. године за суплента у Средњотехничкој школи у Београду. 1942. године је положио испит за овлашћеног инжењера, а 1943. године и државни професорски испит. За асистента волонтера за предмет Нацртна геометрија на Техничком факултету, изабран је 1939. године као и за наставника у Средњотехничкој и Мајсторско деловодној школи. После Другог светског рата, 1946. године, постављен је за сталног асистента за предмет Нацртна геометрија на Техничком односно, Машинском факултету у Београду.

У звање доцента за предмет Нацртна геометрија на Машинском факултету у Београду изабран је 1955. године, 1960. године у звање ванредног професора, а 1967. године унапређен у звање редовног професора на Машинском факултету у Београду.

Године 1962. објавио је уџбеник „Нацртна геометрија", са потпуно новим приступом у тумачењу пројекција и конструктивној обради тродимензионалног простора. Био је дуги низ година сарадник у настави и наставник за предмет Нацртна геометрија на свим техничким факултетима у Београду, на Вишој рударској школи у Косовској Митровици, на Техничком факултету у Нишу и на машинском одсеку Више машинске школе у Приштини. Године 1962, 1963. и 1964. одржао је у Београду три курса и један семинар за наставнике гимназија за предмет Нацртна геометрија.

На захтев Градског комитета за просвету, вршио је инспекцију наставе у средњотехничкој школи „Петар Драпшин". На иницијативу завода за педагошка истраживања САНУ одржао је експериментални курс у основној школи „Максим Горки." Урадио је рецензије за многе средњошколске и универзитетске уџбенике. Био је члан комисија за изборе у звања многих универзитетских наставника и асистената, као и за професоре виших школа у Београду, Новом Саду, Косовској Митровици и Ријеци.

Руководио је израдом седам хабилитационих радова из нацртне геометрије техничког смера на Архитектонском факултету у Београду. Године 1962, 1963, и 1964. одржавао је предавања на последипломској настави и то: Одабрана поглавља више геометрије, Теорија кривих и површи, Колинеацију поља и простора итд.

Објавио је више научних радова и оригиналних решења различитих проблема нацртне и пројективне геометрије. 1960. године у Базелу објавио је приказ његове докторске дисертације о новом поступку за цртање косе перспективе; 1961. године, на Другом саветовању универзитетских професора нацртне геометрије СФРЈ објавио је рад „Нови поступци у нацртној геометрији" са 14 оригиналних решења неких геометријских проблема;

ТАПИ БЕОГРАД

1962. године, Реституција косе аксонометрије поларитетом; 1963. године, Колинеарни кругови, Колинеарни кругови конусних пресека; 1962. године, Израда косе перспективе, као засебан прилог уџбеника „Перспективе" професора Петра Анагностија. У току вишедеценијских научних активности, запажени, значајни и цењени су његови радови и оригинална решења различитих проблема из области посредних и непосредних пројицирања, колинеарних пресликавања, централне пројекције и реституције, контура обртних површи, Меркаторове картографске пројекције, конструктивне обраде кривих и површи итд.

МАКСИМОВ, НИКОЛА (Усмањ, Мичуринск, Русија, 1888. -Београд, 1970.), електро-машински инжењер, асистент Машинског факултета у Београду. Основну школу и комерцијалну реалку је завршио у Мичуринску 1906. године. Дипломирао је на Електротехничком факултету Политехничке више школе у Петрограду маја месеца 1911. године и стекао звање инжењера.

После дипломирања радио је до новембра 1911. године у Електричној централи у Москви. Од краја 1911. до лета 1919. године био је запослен у Министарству ратне морнарице, где је радио у хидромеханичкој лабораторији за испитивање модела бродова. и u пројектантском бироу бродоградилишта у Петрограду.

По доласку у Југославију 1920. године био је у служби у више места:као цртач у Винковцима, директор Електричне централе у Великој Кикинди, пројектант у Генералној дирекцији вода у Београду, виши инжењер у Југословенској ратној морнарици у Тивту. Потом је имао разне стручне положаје у службама у Београду све до 1949. године. У међувремену је урадио 1926. године стручни рад: „Електротехнички извештај пројеката за искоришћавање воде и снаге Дунава и електрификацију Србије".

За асистента за предмет Машинско техничко цртање на Машинском факултету ТВШ у Београду изабран је 1949. године, и за исти предмет је имао два пута реизборност. Поред рада као асистент на предмету Техничко цртање, учествовао је у извођењу вежби из предмета Машински елементи. 1957. године изабран је за асистента за предмет Машински елементи а 1960 године је изабран поново за асистента за предмет Техничко цртање на Машинском факултету у Београду. Имао је велико практично искуство, добро је познавао материју предмета и био добар педагог. Урадио је 1954. године „Упутство за смањење цртежа са модела".

Асистент Никола Максинов је отишао у старосну пензију 01. 10. 1962. године.

ПЕТРОВИЋ, МИОДРАГ (Пирот, 1914. -Београд, 1980), дипломирани машински инжењер, виши предавач Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију са матуром завршио је у Пироту. Потом је уписао студије на Машинком одсеку Техничког факултета Универзитета у Београду, али је пре завршетка дипломског рада исте морао да прекине ради почетка Другог светског рата. У току 1941. и 1942. године боравио је у Пироту и Нишу, а један период и радио у Београду као механичар. Октобра месеца 1942. године био је принудно послат на рад у Немачку, где је радио до ослобођења од стране америчке војске априла 1945. године.

По повратку у земљу, ради лошег материјалног стања, није одмах могао да настави студије, већ је једно време радио у фабрици авиона

РАДНА ВЕРЗИЈА

„Икарус”, а затим у фабрици пољопривредних машина „Змај” у Земуну као техничар у конструкционим бироима. Дипломирао 1947. године на Машинском одсеку Техничког факултета у Београду са просечном оценом 8,56.

Маја месеца 1947. године изабран је за асистента за предмет Машине алатке и индустријска производња машина на Техничком факултету у Београду,. а постављен је на то радно место јануара 1948. године. У међувремену је радио као хонорарни сарадник у предузећу „Никола Тесла” и хонорарни наставник у Средњој техничкој школи „Петар Драпшин” у Београду.

Као први асистент за предмет Машине алатке и индустријска производња машина, односно касније предмет Машине алатке, инж. Петровић се посветио организацији и извођењу вежби са студентима у тадашњем Машинском заводу Техничког факултета. Тада је израдио већи број шема преносника машина алатки и цртежа, неопходних за извођење практичних вежби. са студентима. У оквиру свога рада, конструисао је хидраулични инструмент за мерење главног отпора резања, који је коришћен при извођењу лабораторијске вежбе при обради резањем. Радио је и на развоју уређаја за испитивање тачности машина алатки. Осим тога, више година је радио на организацији летње праксе студената Машинског факултета у Београду.

Асистент М. Петровић био је непосредни сарадник проф. Павла Станковића при разради конструкције прототипа машине „прса-чекић” као хонорарни стручни сарадник Машинског института САН, као и на пројекту конструкције краткоходе рендисаљке са хидрауличним погоном за фабрику „Иво Лола Рибар” у Железнику. За потребе извођења вежби из предмета Радионичко упознавање написао је помоћни уџбеник „Основне операције у обради метала”, на 165 страна и са 237 слика, који је штампала Научна књига 1951. године.

Крајем 1969. године, уз сагласност Управе Машинског факултета, инж. М. Петровић је прешао да ради на предмету Техничко цртање на Катедри за основне машинске конструкције Машинског факултета у Београду. Јуна месеца 1960. године изабран је на расписаном конкурсу за асистента за предмет Техничко цртање и имао је два пута реизбор у исто звање. Као инжењер са великим практичним искуством, са великим успехом је изводио вежбе са редовним и ванредним студентима Машинског факултета у Београду из предмета Техничко цртање. а радио је успешно и на припреми потребних учила за овај предмет.

Осим рада на Машинском факултету у Београду, више година је радио као хонорарни наставник из предмета III и IV године у СТМШ „Петар Драпшин”, у току једне школске године предавао је предмет Машински елементи на Рударско-геолошком факултету у Београду и на Техничком факултету у Приштини. У Центру за ванредне студије Машинског факултета у Лозници држао је предавања из предмета Техничко цртање под руководством проф. Т. Пантелића.

У звање вишег предавача за предмет Техничко цртање на Машинском факултету у Београду инж. М. Петровић је изабран 1970. године, у коме звању је радио до 1975. године.

На његов лични захтев, распоређен је на радно место Руководиоца вежби из предмета Техничко цртање почевши од 1. 10. 1975. године. У току школске 1976/77. године држао је предавања из предмета Техничко цртање на ванредним студијама на Машинском факултету у Београду и у Одељењу Машинског факултета у Краљеву.

ТАНКА ВЕРЗИЈА

ПАНТЕЛИЋ, ТОДОР (Београд, 1923. - Београд., 1999.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију завршио је у Београду а матурирао је 1941. године у I Мушкој београдској гимназији. За време окупације радио је као техничар. Учесник је НОР-а од 06. 10. 1944. године до 19. 10. 1945. године. После демобилизације уписао се на Машински факултет у Београду. Дипломирао је. августа 1950. године. Током студија је радио као демонстратор за предмете Математика, Механизми и Физика. На Машинском факултету у Београду је, 01. септембра 1950. године, изабран у звање млађег индустријског инжењера при Кабинету за Механизме а паралелно је радио и на предмету Машинско техничко цртање. За асистента за предмет Механизми на Машинском факултету у Београду изабран је фебруара 1954. а у исто звање је биран поново. фебруара 1957. године.

У звање доцента за предмет Механизми на Машинском факултету у Београду изабран је 1960. године. Маја месеца 1966. године изабран је за ванредног професора за исти предмет а у звање редовног професора за предмет Механизми на Машинском факултету у Београду унапређен је 1971. године и у том звању је отишао у пензију 1988. године.

Од 1971. године до одласка у пензију, обављао је дужност управника Завода за механику машина Машинског факултета, касније је био Руководилац ЈУР-а за Механизме и техничко цртање, односно шеф Института за механику машина Машинског факултета. 1976. године је био шеф Катедре за Основне машинске конструкције, а по оснивању Катедре за механизме и динамику машина 1977. године, изабран за шефа исте. Када је овој Катедри промењен назив у Катедра за теорију механизама и машина, проф. Тодор Пантелић је наставио да руководи Катедром и на тој функцији је био до одласка у пензију. За сво ово време био је иницијатор осавремењивања наставе и набавке савремене лабораторијске опреме везано за предмете Катедре као и за успешнији развој Института за механику машина

Поред редовног извођења свих облика наставе из предмета Механизми и Техничко цртање на Машинском факултету у Београду, проф. Тодор Пантелић је држао наставу из истих предмета у одељењима Машинског факултета у Краљеву, Ужицу и Ваљеву. У току две школске године (1971-1973) држао је наставу из предмета Механизми на Машинском факултету у Подгорици а у току три школске године (1975-1978) држао је наставу из истог предмета на Машинском факултету у Мостару. У том периоду за оба ова факултета оспособио је домицилне асистенте за самосталне наставнике. Био је ментор при изради преко 270 дипломских радова, преко 30 магистарских радова и 10 докторских дисертација.

Аутор је универзитетског уџбеника „Техничко цртање" у издању Грађевинске књиге Београд (преко 10 издања), затим помоћног уџбеника за предмет Механизми, „Анализа полужних равних механизама, издање Машинског факултета Београд(преко 10 издања) као и „Приручника за уравнотежавање" у сарадњи са Југословенским Националним Комитетом ИФТоММ(Интернационална федерација за Теорију машина и механизама).

Друштвена активност Проф. Тодора Пантелића остваривана је кроз ангажовање у органима управљања Машинског факултета у Београду, ООУР за производно и привредно машинство, а био је и члан Савета за научноистраживачки рад Машинског факултета. Био је председник Управног одбора заједнице Машинских факултета и виших техничких школа СР Србије, члан Председништва Савеза машинских и електротехничких инжењера и техничара Југославије, члан матичних комисија за оснивање факултета у Новом Саду и Чачку. Једно време, од оснивања Југословенског националног комитета ИФТоММ-а, био је генерални секретар а касније и председник Извршног одбора Комитета. Председавао је низом научних скупова у организацији Југословенског националног комитета ИФТоММ-а: Купари 1971, Београд 1974, Загреб 1975, Београд 1976, Ниш 1977, Београд 1977, Купари 1978, Мостар 1980, Београд 1980.

ПАНТЕЛИЋ

Проф. Тодор Пантелић је био један од оснивача Интернационалне федерације за Теорију машина и механизама, чији је први председник био академик И. И. Артоболевски. Био је члан извршног одбора федерације (Executive Council) у два четворогодишња изборна периода. Такође, био је члан Номинационог комитета ИФТоММ-а и председник Међународне комисије за сарадњу науке и индустрије. Био је председник међународног симпозијума „Machines and Mechanisms, University Research Work and its Application tu Industry" у Даблину 1974, као и почасни председник V Светског конгреса ИФТоММ-а одржаног 1979. године у Монтреалу, Канада. Био је и рецензент радова за Друштво машинских инжењера Америке (АСМЕ).

Научно истраживачка активност проф. Тодора Пантелића се исказала кроз више од 80 научних и стручних радова, саопштења, изведених пројеката, реализованих патената из области Теорије машина и механизама. Велику пажњу посветио је проучавању и продубљивању проблематике анализе и синтезе разних типова механизама и изналажењу посебних метода решавања проблема свођењем различитих типова механизама на еквивалентне основне механизме, типа полужних механизама, као и на проблеме синтезе и динамике машина и машина аутомата. Теоријска разматрања и практична примена механизама, чија је основа зглобни четвороугаоник, била су посебна поља интересовања проф. Тодора Пантелића.

У раду Примена зглобног четвороугаонока за обављање операција на радним предметима који се крећу („Машине и механизми – Универзитетска истраживања и примена у индустрији", Зборник радова, Београд, ЈНК ИФТоММ, стр. 231-240), користио је законитост еквивалентности механизама са вишим и механизама са нижим кинематским паровима, постављену у ранијим радовима, за остварење механизама са уједначеном брзином вођене тачке у одређеном правцу. Применом оваквог механизма који остварује константну компоненту брзине у радном ходу, истоветну са брзином проточног кретања радних предмета, поставио је нови тип проточне линије која остварује континуирано покретни ход. Тиме је смањена потреба за великим бројем механизама за остварење прекидних кретања, повећана је поузданост, упрошћено је одржавање. Овакво решење механизама са континуираним кретањем уграђено је у преко 120 линија за пециво, а може се применити и у другим технолошким и процесним линијама.

Постављајући законитост еквивалентности зглобног четвороугаоника са специфичним параметрима кривајноклизном механизму, поставио је оригинални метод синтезе проширеног кривајноклизног механизма, код кога један члан остварује приближну транслацију, те је пронашао област примене ново постављене фамилије механизама. Овај научни допринос реферисан је кроз више радова.

Даља значајна апликација нове фамилије проширених кривајноклизних механизама је остварење механичког ходача, првог решења ове врсте у свету. Основу механичког ходача чини пар инверзних проширених кривајноклизних механизама, чији се транслаторни чланови користе наизменично као постоља стопала, што представља основу механичког ходача. Теоретска разматрања објављена су у радовима: The Possibilities of Application of Slider Crank Mechanisms in Performing Operations on Moving Bodies, IV World Congress of IFToMM New Castle, 1975. i Problems of balancing a mechanical walker (IFToMM Third International Symposium Theory and Practice of Mechanisms, Bucurest July, 1981, pp 107-116

Немерљив је његов допринос у развоју пекарске и кондиторске индустрије некадашње Југославије. Користећи принципе Теорије машина и механизама постављених у методи синтезе машина аутомата, паралелне синтезе технолошког процеса и синтезе механизама и машина, из машина и уређаја сопствених конструкција и машина створених тимским радом, синтетизовао је већи број технологија са опремом и додатном механизацијом за њену пуну синхронизацију у циљу добијања аутоматских пекарских линија и кондиторских линија и то: линије за слободно обликовани хлеб, линије за формирани хлеб, линије за производњу земички, југословенско-совјетска линија за московске батоне, линије за кекс и двопек, линије за колаче, покретне механизоване пекаре, као и аутоматске линије за тврди кекс и крекер.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Проф. Пантелић није поставио неку епохалну теорему, није смислио фундаменталну теорију, али је учинио да и инжењерска креативност и стваралачки дар заузму значајно место у Науци о машинама и механизмима. Показао је како једноставно и ефикасно претворити идеју у производ. То је била визија којој је посветио живот и каријеру. Одшколовао је генерације студената који су уз њега открили лепоту инжењерске креације, научио их је како да воле свој позив, да се радују сваком стваралачком дану и сваком остварењу.

МОЈОВИЋ, МИЛИЦА (Београд, 1932.) дипломирани инжењер архитектуре, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Основну школу и гимназију је завршила у Београду, 1950. уписала је Архитектонски факултет у Београду и дипломирала 1955. године. За време студирања радила је као демонстратор на предмету Нацртна геометрија и снимању значајних архитектонских објеката наше прошлости за САНУ.

После дипломирања радила је, најпре као хонорарни асистент 1955. /56 године а за сталног асистента на Машинском факултету у Београду за предмет Нацртна геометрија изабрана је 1956. године. У звање доцента за предмет Нацртна геометрија на Машинском факултету у Београду изабрана је 1960. године. Исте године Управа Машинског факултета прихватила јој је хабилитациони рад на тему: „Критички осврт на разне методе перспективног представљања и предлог за нови начин цртања косе перспективе". За ванредног професора изабрана је 1972. године а унапређена у звање редовног професора 1983. године, у коме звању је радила до пензионисања. Јула 1979. године одбранила је докторску дисертацију под насловом „Колинеарно пресликавање централне пројекције са друге симетралне равни на одабрану ликораван – нова метода цртања косе перспективе".

Објавила је уџбенике Техничка нацртна геометрија и Нацртна геометрија - практикум, написала скрипте и саставила више збирки задатака за вежбе из предмета Нацртна геометрија на Машинском факултету у Београду. До избора у звање доцента, осим на Машинском, радила је као хонорарни асистент и на другим факултетима у Београду: Грађевинском, Архитектонском, Рударско – геолошком и Технолошком. Такође је радила и на одељењима Машинског факултета у Титовом Ужицу, Ваљеву и Крагујевцу. На позив завода за основно образовање и образовање наставника, учествовала је као предавач на семинарима из Нацртне геометрије за професоре гимназија. На иницијативу Педагошког института САНУ, одржала је у осмогодишњој школи „Борис Кидрич" у Београду једногодишњи курс експерименталне наставе предмета „Просторни облици".

Објавила је више научних и стручних радова и то: Примене новог начина цртања косе перспективе по методи др Милорада Јовичића 1959.; Колинеарни кругови конусних пресека, 1963.; Колинеарно пресликавање површи другог степена у лопту, 1967.; Перспективна колинеација простора – пресликавања површи другог степена у лопту, 1969.; Колинеарна веза централних пројекција пројицираних из више центара на једну раван, 1978.; Цртање косе централне пројекције помоћу посредних пројекција на ликоравни поклопљених са паром Монжових пројекција предмета, 1978.; Колинеарна веза равних пресека лопте, 1978.; Цртање ортогоналне аксонометрије предмета помоћу посредних пројекција на ликоравни поклопљених са паром Монжових пројекција, 1982.; Правилан избор ликоравни при изради линеарне перспективе, 1983.

Друштвени рад професора др Милице Мојовић такође је био интензиван. Била је руководилац ЈУР-а за нацртну геометрију, председник Већа прве године, делегат у Научно-наставном већу Машинског факултета, члан Савета заједнице ООУР-а за наставну делатност, члан Дисциплинског суда другог степена, члан Комисије за студентска питања, члан

ПРИМЕРАК

Комисије за пријем нових студената, члан Већа прве године, члан савета ООУР-а за саобраћајно машинство, председник Дисциплинске комисије трећег ООУР-а итд.

ВАСИЋ, БОЖИДАР (Београд 1921.-Београд, 2008.) дипломирани инжењер електротехнике, магистар техничких наука, стални асистент Машинског факултета Универзитета у Београду. 1939. године је матурирао и уписао се на Електротехнички факултет. Дипломирао је 1950. године и запослио се у фабрици „Пупин" у Београду.

Године 1955. изабран је за сталног асистента за предмет Нацртна геометрија на Електротехничком факултету у Београду, а 1958. године у исто звање изабран је за предмет Нацртна геометрија на Машинском факултету Универзитета у Београду, где је радио до одласка у пензију. Осим дара на Машинском факултету, радио је хонорарно као асистент или руководилац вежби, на свим техничким факултетима Универзитета у Београду (Архитектонском, Грађевинском, Електротехничком, Технолошком и Рударско – геолошком), као и на неким факултетима ван Београда (Нови Сад, Приштини) као и у Одељењима Машинског факултета у Краљеву, Титовом Ужицу и Ваљеву. У раду је показао високу стручност, посвећеност послу и плодној сарадњи са колегама и студентима.

Научно-стручни рад Божидара Васића био је интересантан и значајан. Саопштио је 1963. године рад на трећем Саветовању наставника нацртне геометрије техничких факултета СФРЈ „Међусобни пресек обртних површи са мимоилазним осовинама у ортогоналној пројекцији"; Написао је следеће радове, збирке задатака, практикуме и скрипта: Међусобни пресек обртних површи са мимоилазним осовинама у косој и централној пројекцији; Истраживање графичких метода за конформно пресликавање инверзном функцијом L^2/z; Проучавање кинематичке геометрије у равни и простору; Истраживање конструктивних поступака инверзије у равни; Истраживање графичких поступака за инверзно пресликавање преко инверзне лопте; Примена нацртне геометрије у анализи кретања појединих елемента сложених конструкција у циљу ефикаснијег пројектовања механизама; Збирка задатака у уџбенику Нацртна геометрија проф. Милорада Јовичића, објављене 1962 и 1971. године; Неколико Практикума, Збирки и Помоћних скрипти за вежбања из нацртне геометрије;

У току своје каријере, Божидар Васић је имао више функција у друштвено – политичком раду на Машинском факултету у Београду. Био је члан: Већа прве године, Већа Машинског факултета, Комисије за распоред испита, Комисије за распоред дежурстава на испитима, Комисији за уџбенике, Дисциплинског суда; бирачких комисија за избор самоуправних органа Машинског факултета, комисије за међусобне односе радника трећег ООУР-а, изборне комисије за избор делегата за савет Машинског факултета, итд. Осим тога био је: председник Одбора трећег ООУР-а за спровођење референдума о самоуправном споразуму за удруживање Института за алатне машине и алатке на Машинском факултету у Београду, председник Комисије за попис основних средстава трећег ООУР-а, секретар ЈУР-а за нацртну геометрију, председник Комисије за спровођење референдума о усвајању Правилника о решавању стамбених потреба радника трећег ООУР-а.

ИВОШЕВИЋ, ЕМИЛИЈА (Скопље, Македонија, 1926) дипломирани инжењер архитектуре, магистар техничких наука, стални асистент Машинског факултета универзитета у Београду. Основну школу и гимназију завршила је у Нишу и матурирала 1944. године. Године 1945. уписала је Архитектонски факултет у Београду и на њему дипломирала 1951. године.

После дипломирања запослила се у пројектантском предузећу „Електросрбија", у одељењу за пројектовање трансформаторских станица. Године 1952. ово одељење спојило се са предузећем „Енергопројект" у Београду. Од 1958. године, када је стекла звање самосталног пројектанта, до 1960. радила је на истим пословима, али у оквиру грађевинско – архитектонског сектора предузећа „Енергопројект".

РАДНА ВЕРЗИЈА

Осим тога, архитекта Емилија Ивошевић је радила као пројектант на следећим објектима: хотел са рестораном, велики Црљани; грађевински део постројења жичаре за ТЕ „Колубара“; грађевински део трансформаторске станице у Титограду и Крагујевцу; адаптација зграде Комуналне банке у Београду; фискултурни центар Велики Црљани; грађевински део проширења фабрике „Змај” у Земуну; неколико стамбених зграда на различитим локацијама и низ мањих објеката из категорије трансформаторских станица и стамбених и фабричких објеката у Србији.

Године 1960. изабрана је за сталног асистента Машинског факултета у Београду за предмет Нацртна геометрија. 1964. године уписала се на последипломске студије техничке нацртне геометрије на Архитектонском факултету у Београду и 1970. године одбранила магистарску тезу под насловом „Конформно пресликавање разломљено - линеарном функцијом хиперболичког типа”.

По избору у звање асистента на Машинском факултету, радила је као асистент, руководилац вежби и сарадник и на многим другим факултетима: Архитектонском, Грађевинском, Рударско - геолошком у Београду, затим у Одељењу Факултета у Крагујевцу, центру за ванредне студије Машинског факултета у Лозници и одељењима Факултета у Краљеву, Титовом Ужицу и Ваљеву. Учествовала је у експерименталној настави под називом „Просторни облици” у основној школи „Максим Горки” у Београду. Учествовала је у креирању и спровођењу планова и програма из нацртне геометрије на практично свим факултетима и другим високошколским установама Универзитета у Београду.

У оквиру научно стручне делатности, истиче се следеће: године 1972. објавила је извод из магистарског рада на Саветовању наставника нацртне геометрије у Новом Саду; објавила Збирку задатака из Нацртне геометрије; године 1970. и 1972.; извршила техничку обраду уџбеника из нацртне геометрије аутора проф. Милорада Јовичића; спремила велики број задатака за вежбе из нацртне геометрије на Машинском и Грађевинском факултету у Београду.

На друштвено – политичком плану, имала је више функција које је савесно обављала. Била је члан: бирачке комисије за избор самоуправних органа Машинског факултета, комисије за распоред дежурстава на испитима, Већа прве године, Комисије за међусобне односе радника у удруженом раду трећег ООУР-а Машинског факултета и Комисије за израду наставних планова и програма.

ГЛИГОРИЋ, БРАНКО (Дувно, БиХ., 1929. - Београд, 1999.), дипломирани инжењер машинства и дипломирани инжењер електротехнике, асистент Машинског факултета у Београду, редовни професор Машинског факултета у Крагујевцу. Гимназију је завршио 1943. године у Ужицу, а студије на Машинском факултету у Београду 1955. године. Од 1949. до 1953. радио је као наставник у Београду.

По дипломирању, у периоду од 1955. до 1958. године радио је у Ремонтном заводу авиомотора у Кнежевцу код Београда, а од 1958. до 1960. године као професор у Средњој техничкој машинској школи „Петар Драпшин” у Београду.

У току 1960. године је изабран за асистента за предмет Отпорност материјала, а 1962 године. за асистента за предмет Механизми на Машинском факултету у Београду, када је завршио и студије на Електротехничком факултету у Београду. Био је спољни сарадник Института за алатне машине и алате (ИАМА) у Београду.

Последипломске студије је завршио 1967. године на Машинском факултету у Београду, одбраном магистарског рада под насловом „Проблем неравномерности транслаторног кретања клизача при малим брзинама”. Докторирао је на Електротехничком факултету у Београду. Био је на специјализацији у СР Немачкој.

РАДНА ВЕРЗИЈА

У току 1969 године. изабран је за доцента за предмет Основи регулисања на Одељењу Машинског факултета у Крагујевцу. У пензију је отишао као редовни професор за предмете: Механизми, Основи аутоматског управљања, Динамика машина и механизама на Машинском факултету Универзитета у Крагујевцу. Факултетској библиотеци је оставио легат са 1048 књига.

Важнији радови: (1) Пресовани склопови у оправци машина, (2) Уравнотежавање масе обртних делова машина, (3) Котрљајући лежаји у оправци и монтажи машина, (4) Притезање растављених веза помоћу завртња у оправци и монтажи машина, (5) Обртање крутог неуравнотеженог ротора на еластичним ослонцима, (6) Неки проблем утемељења алатних машина, (7) Неједноликост кретања клизача алатних машина при малим брзинама.

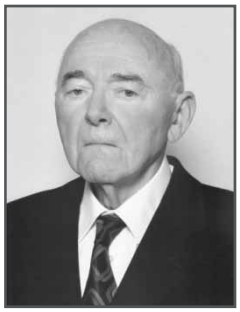

СЕКУЛИЋ, АЛЕКСАНДАР (Београд, 1938.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу завршио је у Београду а матурирао 1957. године у XV београдској гимназији. Исте године уписао се на Машински факултет Универзитета у Београду. Дипломирао је јануара 1962. године. Непосредно након дипломирања изабран је на Машинском факултету у Београду у звање асистента за предмете Механизми и Техничко цртање.

Последипломске студије уписао ја 1963. године са првом генерацијом студената-последипломаца на Машинском факултету. Током 1965. године одслужио је војни рок у ЈНА. Магистарски рад под називом „Синтеза раванског полужног механизма са специфичним законом кретања вођене тачке" одбранио је фебруара 1973. године, након чега је промовисан у магистра техничких наука.

Непосредно након одбране магистарске тезе, 1973. године одлази на специјализацију на Пардуе Университу, Индијана, САД. Током двогодишњег боравка на поменутом Универзитету интензивно је радио у истраживачком тиму проф. др Алана Хола, шефа Катедре за конструисање. Поред тога, сарађивао је и у стручном тиму проф. др Кенета Рексдала на проблемима оптимизације у синтези механизама и конструисању машина.

По истеку двогодишње специјализације. мр А. Секулић се фебруара 1975. године вратио на Машински факултет у Београду. Почетком 1979. године му је одобрена израда докторске дисертације под насловом: „Синтеза механизама код којих се две тачке крећу по праволинијским путањама". Дисертацију је успешно одбранио 1987. године на Машинском факултету у Београду, чиме је стекао звање доктора техничких наука.

Фебруара 1988. године др А. Секулић је изабран за доцента Машинског факултета Универзитета у Београду за предмете Механизми и Пројектовање механизама. У новембру 1988. године именован је за шефа Катедре за Теорију механизама и машина. Крајем исте године постаје и руководилац Института за Механику машина. Ту функцију обавља до априла 1998. године.

У звање ванредног професора Машинског факултета у Београду. др А. Секулић је изабран јуна 1993. године, за предмет Пројектовање механизама Октобра 1998. године постављен је за в. д. шефа Катедре за Теорију механизама и машина. У звање редовног професора, проф. др А, Секулић је изабран 2001. године, за предмете пројектовање механизама и Техничко цртање са нацртном геометријом.

Поред редовног извођења свих облика наставе, проф. др А. Секулић је учествовао и у припреми наставних учила и градива за вежбе. Између осталог, допунио је три поглавља помоћног уџбеника „Анализа раванских полужних механизама" проф. Тодора Пантелића. Израдио је писане инструкције за 9 лабораторијских вежби које су извођене у оквиру предмета Механизми и Механизми 2, припремио је наставни програм и вежбе за нови предмет: Пројектовање механизама.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Проф. др. А. Секулић је међу првима на факултету, из средстава пројекта, набавио графичку радну станицу, на којој су сарадници конструисали више машина за потребе привреде. У оквиру трајног повезивања научног и стручног рада на нашем факултету, проф. др А. Секулић је дао значајан допринос развоју Лабораторије за динамику машина.

Поред извођења предавања на Машинском факултету у Београду, проф. др А. Секулић је учествовао у извођењу наставе и на:Машинском факултету у Краљеву и одељењима Машинског факултета у Ужицу и Ваљеву. По позиву, у току 1990. и 1991. године, проф. др А. Секулић је изводио наставу и на Машинском факултету у Сарајеву. У школској 1997/98. години, проф. др А. Секулић је одржао наставу на последипломским студијима на енглеском језику, из области вибрација. Био ментор или члан Комисије за одбрану већег броја дипломских, магистарских и докторских радова. До пензионисања био је ментор за 11 магистарских радова, од чега су 3 на студијима на енглеском језику за Либијске студенте, и 2 докторске дисертације

Проф. др. А. Секулић је после вишегодишњег рада у области пројектовања механизама објавио монографију „Пројектовање механизама за промену правца праволинијског кретања" на Машинском факултету у Београду, 1993. године. Поред тога, 1998. године написао је и уџбеник „Пројектовање механизама" чиме је обогаћена домаћа литература из области теорије машина и механизама. Аутор је и коаутор више од тридесет научних радова, објављених у часописима и саопштених на научним скуповима у земљи и иностранству.

Проф. др. А. Секулић је активно сарађивао са Институтом за развој Београдског Универзитета. Као резултат те сарадње настају значајни радови који обрађују и организацију наставе и педагошке аспекте наставног процеса. У овим радовима проф. др. А. Секулић даје високоаналитички приказ стања високог школства најразвијенијих земаља Света и синтетички прилаз могућим методама за коришћење тог искуства у нашој земљи.

ЂОРЂЕВИЋ, СТЕВАН (Ивањица, 1946.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. У месту рођења је завршио и осмогодишњу школу а Средњу машинску техничку школу у Чачку 1965. године. На Машински факултет у Београду уписао се школске 1965/66 године. Студије је завршио 1970. године на Одсеку за механизацију одбраном дипломског рада из предмета Транспортни уређаји.

Јануара 1971. године изабран је за асистента на Машинском факултету у Београду за предмете Механизми и Техничко цртање. Последипломске студије на Машинском факултету уписао је 1970. године и исте завршио на Катедре за Теорију механизама и машина одбраном магистарског рада 10. 3. 1983. године на тему: „Анализа особености новопостављеног решења хеликоидалног транспортера".

Докторску дисертацију је одбранио на Машинском факултету у Београду 28. 12. 1988. године на тему:"Нови приступ приближавању технолошким захтевима кретања механизама у њиховој синтези". У звање доцента Машинског факултета у Београду за предмете Техничко цртање и Пројектовање механизама изабран је децембра 1991. године. За ванредног професора изабран је 1996. за исте предмете а звање редовног професора унапређен је октобра 2001. године за предмете Пројектовање механизама и Техничко цртање са нацртном геометријом.

Изводио је наставу на Машинском факултету у Београду из следећих предмета: Инжењерска графика (Техничко цртање), Нацртна геометрија, Механизми, Пројектовање механизама, Пројектовање механизама и манипулатора у прехрамбеној индустрији. Осим тога, држао је наставу у Центру за ванредне студије, односно касније Одељењу Машинског факултета у Краљеву (од његовог оснивања до прерастања у самостални факултет) као и у одељењима Машинског факултета у Ужици и Ваљеву. Такође, одржава је наставу на

РАДНА ВЕРЗИЈА

Ваздухопловној академији и Жаркову као и на Војној академији на Бањици. Био је ментор при изради једног докторског рада.

Коаутор је четири рада објављена у међународним часописима са SCI- листе и двадесет радова објављених у међународним и домаћим часописима и саопштених на научно-стручним скуповима као и дванаест радова ограничене циркулације. Учесник је у бројним пројектима које је Катедра за теорију механизама и машина остварила са домаћом индустријом. Власник је једног и сувласник три патента.

Написао је следеће уџбенике, помоћне уџбенике и једну монографију:

1. Инжењерска графика, уџбеник (имао више издања);
2. Инжењерска графика- приручник за вежбе(9 издања) и
3. Одређивање убрзања у случају принудног равног кретања механизма спрезањем тренутних центара ротације, монографија (издавање финансирано од стране Секретаријата за науку СР Србије 2001. године).

Био је члан Института ИМК „14 Октобар" из Крушевца као саветник директора на пословима Одељења за посебне намене. Учествовао је на пројекту: Развој методологија и софтвера за пројектовање, симулацију и оптимизацију крилних пумпи. Технолошки развој – индустријски софтвер 6371/А. Био је члан Савета првог ОУР-а Машинског факултета као и члан Савета Машинског факултета у два сазива.

КАЛЕЗИЋ, МОМЧИЛО (Црвенка, Кула, 1948.), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета у Београду. Основну школу је завршио у Црвенки. У Кули је похађао Средњу техничку школу машинског смера и сва четири разреда је завршио са одличним успехом. Године 1964/65, био је награђен од Општине Кула као најбољи ученик школе. Школске 1966/67 године примљен је у чланство СКЈ.

На Машински факултет у Београду уписао се 1967/68 године. Студирао је на смеру Моторна возила. Дипломирао је 30. јуна 1972. године из предмета Механизми код професора Тодора Пантелића са оценом 10. Средња оцена током студија је била 8,94. Непосредно после дипломирања ангажован је као хонорарни сарадник Института Машинског факултета, Завод за механику машина.

Од јануара 1973. године радио је као асистент приправник Машинског факултета у Београду на предметима Механизми и Техничко цртање. Поред рада на Машинском факултету, одржавао је вежбе из истих предмета и на машинским факултетима у Титограду и Мостару, као и Одељењу Машинског факултета у Титовом Ужицу. У раду са студентима преносио је искуство стечено у Заводу за механику машина

Школске 1972/73. године уписао је последипломске студије, које је завршио а 1978. године одбраном магистарског рада из области динамике машина под насловом „Критички преглед теоријских и експерименталних метода уравнотежавања еластичних вратила". у коме су изложене теоријске основе са методама, као и експерименталне методе уравнотежавања еластичних вратила, и даје се низ конкретних, оперативних методских инструкција. Из постојећих експерименталних метода издвојио је као оптималну методу изналажења ходографа тачке осциловања. Овај рад је од посебног интереса за развој заједничког југословенског центра корисника великих ротора који су се тада носили у иностранство н уравнотежавање.

Учествовао је у извођењу петнаест пројеката у оквиру Института Машинског факултета, написао више радова, реализовао велики број интервенција на терену, обавио низ обука и стручних експертиза Истакао се у пројекту „Испитивање узрока вибрација и њихово отклањање на носећој платформи аутоматског постројења наменске производње у РО „Прва Искра", Барич. Ту се сложена структура побуђује са 16 посебних ротационих машина које раде са различитим фреквенцијама.

Такође, успео је да на основу фреквентне анализе вибрација генератора топлане у Новом Београду, на оригиналан начин уравнотежи у сопственим лежиштима гасну турбину ниског

РАДНА ВЕРЗИЈА

притиска снаге 35 MW, и довео машину у стање дозвољених вибрација, чиме је избегнуто демонтирање ротора и његовог уравнотежавања код произвођача турбине.

Учествовао је са својим радовима на следећим научно-стручним скуповима:

1. "Неки проблеми развоја индукционог давача ТП 54" и „Уређај за перманентно праћење вибрација – виброконтрол ТП 82 као допринос превентивном одржавању и контроли". Научно-стручни скуп, Карловац, април 1983. године;
2. „Вибробаланс као допринос решавању комплексних проблема из области вибрација и уравнотежавања",. „Виброконтрол ТП 820 са давачем вибрација ТП 54 као систем за перманентно праћење и контролу машина" и „Могућност примене уређаја за уравнотежавања у сопственим лежиштима као замена мерне електронике машине за динамичко уравнотежавање". Научно- стручни скуп, Мостар 1883. године;
3. „Уређај за статичко и динамично уравнотежавање точка директно на возилу", Научно-стручни скуп, Крагујевац, септ. 1984.

Истицао се у друштвеном раду. Године 1976. био је председник Организационог одбора Симпозијума „Машине и механизми, уравнотежавање ротора и машина", одржаног у Београду. Поред осталих задужења у оквиру Југословенског националног комитета ИФToММ-а вршио је дужност секретара Секције за уравнотежавање ЈНК ИФToММ-а.

На лични захтев асистента М. Калезића раскинут му је радни однос на Машинском факултету у Београду 1987. године.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Катедра за отпорност конструкција

ЈОЈИЋ, КОСАРА (Пећ, 1924.), дипломирани инжењер машинства. редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију до 1941. године учила је у Пећи. Априла 1941. преселила се у Беране где је полагала последњи разред гимназије и матурирала у лето 1942. године. Априла 1944. прешла је у Крагујевац где је прво службовала у Народној библиотеци, а касније свирала виолину у оркестру Народног позоришта у Крагујевцу. Октобра 1945. године дошла је у Београд ради студија.

Машински одсек Техничког факултета у Београду похађала је од октобра 1945. до августа 1950. године. Током студија, од почетка 1947. године до краја 1949. године била је демонстрант за предмете Математика 1 и 2 и Физика. На трећој години студија била је у научној групи при Катедри за механику. Дипломирала је августа 1950. године са, у то време, изванредном просечном оценом 9,54 од 10.

Течно је говорила француски, италијански и енглески језик, а служила се и руским језиком, па је 1946-47. службовала у предузећу за набавку машина „Технопромет" у Београду као кореспондент страних језика. Током 1949. године радила је у фабрици „Стаљинград" на снимању машинског дела фабрике. Почетком педесете године радила је као пројектант у пројектантском бироу „Београд", а септембра 1950. постављена је за млађег индустријског инжењера при Високој Техничкој Школи у Београду на Катедри за термотехнику - за парне котлове. Септембра 1951. по сопственој жељи прешла је на Катедру за механику. Њен магистарски рад одбрањен 1952. године на истом факултету, био је први магистеријум на Београдском универзитету после Другог светског рата. Октобра 1953. године Косара Јојић унапређена је у асистента.

Косару Јојић, као младог асистента, тадашњи шеф Катедре за механику и оснивач Катедре за бродоградњу професор Јаков Хлитчијев увео је у наставу из предмета Прорачун бродских конструкција, али тек пошто је од ње направио правог „бродара". Морала је да заједно са студентима, у Бродској сали, најпре савлада цртање бродских линија.

Докторску дисертацију под насловом „О извијању ребрасте плоче" одбранила је 28.09.1955. године под менторством професора Јакова Хлитчијева. Тако је постала прва жена доктор Машинске технике у Србији, а то је уједно био и први докторат у Југославији после Другог светског рата међу студентима који су уписали факултет по окончању рата. Јуна 1953. изабрана је за спољњег сарадника Машинског института САНУ, а децембра 1955. и за спољњег сарадника Математичког института САНУ. Од септембра 1955. до септембра 1956. боравила је у Лондону на Краљевском колеџу ради стручног усавршавања на пољу Теорије еластичности.

За доцента на Машинском факултету у Београду изабрана је 23. септембра 1957. године, а реизабрана је 22. јуна 1962. године. Савет Машинског факултета именовао је др Косару Јојић за ванредног професора 24. 05. 1963, а реизабрана је 1968. године. Априла 1971. године

РАДНА ВЕРЗИЈА

Веће Машинског факултета једногласно је изабрало др Косару Јојић за редовног професора, тако да је она постала прва жена редовни професор на Београдском универзитету.

Др Косара Јојић била је један од стубова Катедре за отпорност конструкција, почев од њеног оснивања 15. марта 1962. године па све до одласка у пензију октобра 1989. године. Приликом оснивања Катедре била је заменик Шефа Катедре професора Душана Станкова. У то време држала је наставу из предмета Отпорност материјала и Прорачун бродских конструкција. Од 1975. држала је предавања и из предмета Отпорност конструкција. На последипломским студијама изводила је наставу из предмета Теорија еластичности, Теорија коначних елемената и Плоче и љуске. Више пута била је бирана за Шефа Катедре за Отпорност конструкција. Током свог дугогодишњег рада учествовала је и у одржавању наставе у центрима Машинског факултета ван Београда (Краљево, Ваљево и Ужице), на другим факултетима бивше Југославије (Сарајево, Приштина, а у Книну и 1992), као и на Војно-техничкој академији у Жаркову.

Аутор је више научних и стручних радова које је излагала на Југословенским и међународним конгресима. Углавном се бавила проблемима извијања анизотропних плоча. Рад под називом „Критична сила дијагоналног укрућења слободно ослоњене плоче изложене смицању" штампан је 1955. године и на арапском језику. О њему су се појавиле повољне рецензије чак и у Реферативном журналу за Механику Академије наука СССР. Њени научни радови, почев од докторске дисертације, често су били инспирисани и проблемима чврстоће бродских конструкција и објављивани у часописима као што је International Shipbuilding Progress.

Др Косара Јојић дала је неизбрисив печат многим предметима на Машинском факултету у Београду, посебно предметима Отпорност материјала, Плоче и љуске и Прорачун бродских конструкција. Између осталог, увела је савремену методу коначних елемената студентима Групе за бродоградњу знатно раније него што је та материја званично ушла у наставне програме тог и осталих одсека Машинског факултета. Генерације студената памте њена ауторитативна предавања на којима није било формула које се не могу извести на табли ако се добро зна математика.

Професорка Косара Јојић бавила се и превођењем класика из области механике и теорије еластичности (Тимошенко). Члан је Српског друштва за механику, Математичког института Србије, Научног друштва за примењену математику и механику.

Била је ментор 36 магистарских радова и шеснаест докторских дисертација (Васић З., Гудељ-Радаковић Д., Ивановић М., Коларевић Б., Костић-Милановић А., Максић М., Митић С., Михајлов М., Моток М., Николић Т., Нинковић Ј., Руман Р., Седмак С., Сретић С., Хрњак П., Шуша М.).

БАНИЋ, МИЛАН (Куманово, Македонија, 1921 - Београд, 1980), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Од 1922. до 1930. живео је у Шапцу и ту завршио прва два разреда основне школе. Даље школовање наставио је у Београду, где је 1940. завршио и гимназију. Исте године уписао се на Машински одсек Техничког факултета у Београду. Почетком Другог светског рата, прекинуо је студије и радио као техничар и металостругар у једној приватној радњи у Београду. По ослобођењу Београда ступио је у НОВ и ПОЈ где је остао до новембра 1945. године, када је демобилисан ради настављања студија.

Октобра 1949. године положио је дипломски испит на Машинском факултету који је тада био део Техничке велике школе у Београду. Дипломирао је на одсеку Опште машинство са оценом 9,44 од 10. Награђен је од Комитета за научне установе, универзе и велике школе за израду дипломског рада.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Новембра 1949. године ступио је као инжењер у „Титове заводе - Литострој" у Љубљани, а јануара 1951. године премештен је у фабрику мостова и хидроопреме „Метална - Лескошек" у Марибору где је радио као млађи индустријски инжењер. Државни стручни испит положио је 1950. године. Крајем 1951. изабран је и постављен за асистента за предмет Отпорност материјала на Машинском факултету Техничке велике школе у Београду, а 1952. ступио је на дужност сталног асистента. Реизабран је у звање асистента 1957. и 1960. године.

Од новембра 1957. до краја 1958. године боравио је у Француској ради специјализације као стипендиста француске владе. Докторску дисертацију – Државни докторат (Doctorat D'Etat) урадио је током 1959. године у Паризу и одбранио је 15. новембра 1960. године на Факултету наука Универзитета у Паризу (La faculte des Sciences de l'Universite de Paris).

У току школске 1960/61. године ангажован је за извођење наставе из предмета Отпорност материјала на одсеку Машинског факултета у Крагујевцу. За доцента је изабран у фебруару 1961. године, а реизабран у јануару 1966. године. Факултетско веће и Савет факултета изабрали су др Милана Банића за ванредног професора октобра 1969. године, а јуна 1973. унапређен је у звање редовног професора.

15. марта 1962. године на Машинском факултету у Београду основана је Катедра за отпорност конструкција и доцент Милан Банић постао је члан те Катедре. Прво је изводио је наставу из предмета Отпорност материјала, а 1974. предложио је формирање новог предмета под називом Отпорност конструкција, што је и одобрено јануара 1975. године. Марта 1969. именован је за управника Завода за ваздухопловне конструкције Института Машинског факултета на две школске године. За Шефа Катедре за Отпорност конструкција постављен је октобра 1972. године, 1974. именован је за управника ЈУР-а за Отпорност конструкција, а 1975. поново је изабран за Шефа Катедре.

Током рада на Машинском факултету посебно се ангажовао на развоју Лабораторије за анализу напона и деформација, кроз предмете Лабораторијска мерења и Фотоеластичност. Зато је учествовао у раду многих међународних конгреса посвећених овим проблемима. Јуна 1972. отишао је у Чехословачку у Праг ради присуствовања на „International exhibition of methods of experimental mechanics". Септембра 1973. присуствује Симпозијуму за фотоеластичност у Бриселу. У мају 1974. учествовао је у раду Пете интернационалне конференције за експерименталну напонску анализу, у Удинама у Италији. По позиву Станислава Војфажа директора Института за фундаментална технолошка испитивања Пољске академије наука, у мају 1975. одлази у Варшаву. Септембра 1978. борави у Минхену због учешћа на Шестом интернационалном конгресу експерименталне механике. У циљу развоја лабораторије за анализу напона и деформација борави и на Институту Техничког факултета Универзитета у Минхену. У фебруару 1979. године одлази у Сплит на опште југословенско саветовање о примени новог система мера и јединица у механици и отпорности материјала. Почетком 1979. године изабран је за члана Немачког друштва инжењера (VDI / Verein Deutscher Ingenieure). Говорио је француски, а служио се немачким и руским језиком.

Др Милан Банић је учествовао на многим Југословенским и међународним конгресима механике (јуна 1974. у Охриду, јуна 1976. у Сарајеву, септембра 1976. у Холандији...). Био је ментор четири магистарска рада (Голубовић Т. 1977, Ђокоћ В. 1978, Митровић Н. 1978, Чупић М. 1979) и једне докторске дисертације (Ћировић М. 1977).

РАДНА ВЕРЗИЈА

ГУДЕЉ – РАДАКОВИЋ, ДУШАНКА (Кисач, Нови Сад, 1929 - Београд, 2005), дипломирани инжењер машинства, доцент Машинског факултета у Београду. Гимназију је завршила у Новом Саду јуна 1949. са одличним успехом и ослобођена је полагања матуре. После положеног пријемног испита уписала се на Машински факултет у Београду септембра 1948. године. Дипломирала је у септембру 1956. године са средњом оценом 7,56.

Одмах по дипломирању запослила се у „Индустрији алата" Требиње где је годину дана радила као шеф контроле квалитета. После тога је прешла у Конструктивни биро „Југоалата" у Новом Саду где је углавном радила на конструкцији одвалних глодала. Од 1958. до краја 1961. радила је у фабрици машина „Иво Лола Рибар" у Железнику у конструктивном бироу као старији конструктор и пројектант. Током 1961. године радила је и као хонорарни асистент из Отпорности материјала на Машинском факултету у Београду.

Јуна 1961. године изабрана је за редовног асистента на Машинском факултету у Београду за предмет Отпорност материјала, а реизабрана је 1964. године. Супруг Душанке Гудељ-Радаковић је у једном периоду, по званичној дужности, морао да ради у више градова у Југославији. Када је премештен у Словенију и Душанка Гудељ-Радаковић преселила се у Марибор. Од 1. октобра 1966. године до 31. новембра 1967. радила је у фабрици ТАМ у Марибору у Одељењу за стандардизацију елемената за возила и учествовала у раду Југословенског завода за стандардизацију. Од децембра 1967. до јуна 1969. радила је у Архитектонском пројектном бироу Грађевинског предузећа „Истра" у Пули као главни одговорни пројектант за плинске инсталације и инсталације централног грејања. До јануара 1971. године радила је у фабрици електричних каблова у Загребу као шеф студије рада. По доласку у Београд кратко време била је у фабрици намештаја „Радулашка".

Априла 1971. године изабрана је за асистента на неодређено радно време на Катедри за отпорност конструкција на Машинском факултету у Београду. До 1981. године радила је у звању асистента, а од 1981. до 1989. у звању стручног сарадника у настави.

Последипломске студије на Машинском факултету у Београду уписала је септембра 1971. године. Магистарски рад под насловом „Стабилност анизотропних плоча ојачаних у оба правца" одбранила је 16. фебруара 1976. године, а 1980. године започела је рад на изради докторске дисертације. Докторску дисертацију под називом „Утицај торзије елемената за ојачање анизотропних плоча на њихову еластичну стабилност" одбранила је 30. марта 1989. на Машинском факултету у Београду. Новембра 1989. изабрана је у звање доцента. У пензију је отишла као доцент 30. септембра 1995. године.

У току дугогодишњег рада на Катедри за отпорност конструкција држала је аудиторне вежбе и преглед графичких радова из предмета Отпорност материјала I и II и Отпорност конструкција на студијама у Београду и одељењима Машинског факултета у унутрашњости.

Активно је учествовала у раду друштвено-политичких организација Машинског факултета. Била је члан Управе Машинског факултета, члан Комисије за ванредне ситуације, Комисије за заснивање радних односа, члан Већа прве и друге године студија... Члан СКОЈ-а постала је 1946. године, а касније и СКЈ.

Др Душанка Гудељ-Радаковић имала је изузетно богату индустријску праксу, конструкторски и пројектантски рад, као и успешан рад у звањима наставника за предмет Отпорност материјала на Машинском факултету у Београду.

РАДНА ВЕРЗИЈА

НЕДЕЉКОВИЋ, ВЕРИЦА, рођена Јовановић (Чачак, 1929.), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију завршила је у Чачку са одличним успехом и била ослобођена полагања Мале и Велике матуре. После завршене гимназије уписала се на Машински факултет у Београду школске 1948/49. године, где је дипломирала 2. фебруара 1955. на бродском одсеку из области Пројектовања брода, са средњом оценом 7,98, као прва жена дипл. инж. бродоградње на Универзитету у Београду. У току студија била је непрекидно државни репрезентативац у шаху.

Одмах по дипломирању запослила се у Дирекцији Југословенског речног бродарства, где је радила као референт за градњу речно-морских бродова. Од октобра 1956. године радила је у Бродарској средњетехничкој школи као професор за групу предмета из машинске технике: Елементи, Пројектовање и Чврстоћа брода.

У том периоду положила је професорски испит. Стручни рад за државни испит са темом „Преграде на броду - њихова улога и значај" (прорачун конструкција) одбранила је 21. марта 1959. године.

На Машински факултет Универзитета у Београду изабрана је 1. марта 1962. године за асистента на предмету Отпорност материјала, где је радила све до одласка у пензију 30. септембра 1987. године. Показала се као изванредан асистент, сарадник и стручњак у свом послу.

У току дугогодишњег рада на Катедри за отпорност конструкција држала је аудиторне вежбе и преглед графичких радова из предмета Отпорност материјала и Отпорност конструкција на студијама у Београду, Трстенику, одељењима Машинског факултета у Ужицу и Ваљеву, као и у ООУР-у за тешку машиноградњу у Краљеву.

Самостално је објавила уџбеник: „Графички радови из Отпорности материјала 1" у 4 издања по 3000 примерака (1971, 1973, 1978 и 1984.) и у коауторству „Таблице из Отпорности материјала" 1971. и „Приручник из Отпорности материјала" 1978. године. Коаутор је и у неколико научно-истраживачких радова.

Последипломске студије завршила је на Машинском факултету у Београду, и 29. априла 1974. године одбранила магистарски рад под насловом „Одређивање границе стабилности између плоча ојачаних ребрима и одговарајућих анизотропних плоча". Радила је на докторској дисертацији под називом „Аналитичко и експериментално истраживање напрезања зглоба кука" и 1979. године била на усавршавању на Универзитету Дурам у Северној Каролини, САД.

Друштвена активност Верице Недељковић је била изузетно плодна и успешна. Као студент је учествовала на радним акцијама и активно се бавила спортом. За успехе на многим шаховским турнирима у земљи и иностранству, на највишим такмичењима за првенство света и на Олимпијадама, сврстана је у групу највише категорије „Заслужни спортиста Југославије", а од 2007. год. је и носилац „Националног спортског признања" Републике Србије. Највишу шаховску титулу велемајстор заслужила је одмах по њеном установљењу на Конгресу ФИДЕ 1977. године за успехе на турнирима кандидаткиња за првака света, а нарочито за освојено друго место на Турниру кандидаткиња у Пловдиву, на основу ког је у периоду 1958-1961 била званично трећа играчица света. Освајач је сребрне олимпијске медаље на Шаховској олимпијади у Сплиту 1963. год. и добитник Награде за животно дело Спортског друштва „Црвена Звезда" 2016. год. Године 1972. указом Председника СФРЈ одликована је „Орденом заслуга за народ са сребрним зрацима". Била је 6 пута првакиња СФРЈ и 4 пута западноевропских зонских турнира, а 5 пута учесница турнира кандидаткиња за првака света.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Била је члан више комисија и тела Машинског факултета и секретар Катедре за отпорност конструкција. У раду ван факултета била је потпредседник Шаховског клуба „Црвена звезда” и члан Секретаријата спортског друштва „Црвена звезда”.

РУЖИЋ, ДОБРОСЛАВ (Београд, 1938.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. У месту рођења завршио основну школу и гимназију Студије машинства уписао на Машинском факултету у Београду школске 1956/57. године а дипломирао 02.03.1961. године на Термотехничком смеру са просеком 8,12

За време студија, током 1958. године, привремено је био запослен у одељењу за монтажу машина за папирну индустрију у Хелсинкију (Wärtsilä Koncernen) и у одељењу за оправку преносних компресора (Atlas Copco) у Стокхолму. По дипломирању је био ангажован на Машинском факултету у Београду као асистент на предмету Машински елементи са Отпорношћу материјала, а по одслуженом војном року, изабран је за асистента за предмет Отпорност материјала 01.10.1962. године.

Последипломске студије завршио је на Природно-математичком факултету у Београду, на Групи за механику, смер за Теорију еластичности и пластичности. Магистарски рад под називом „Анализа напона на нерадијалном споју цилиндричне и сферне љуске” одбранио је децембра 1969. године код професора др Николе Хајдина.

У току 1970. године провео је осам месеци као стипендиста француске владе у Паризу у Лабораторији за механику чврстих тела на чувеној школи Ecole Polytechnique de Paris основаној 1794. године.

Докторску дисертацију под насловом „Теоријско истраживање еласто-пластичне деформације танкозидног носача U-профила при ограниченој торзији са савијањем” завршио је под руководством академика Николе Хајдина и одбранио је 1980. године на Машинском факултету у Београду. За доцента на Катедри за Отпорност конструкција изабран је јула 1981. године, за ванредног професора септембра 1987, а за редовног професора фебруара 1990. године. У старосну пензију отишао је 2003. године.

Држао је предавања и вежбе из предмета Отпорност материјала 1 и 2 и Отпорност конструкција, за који је лично саставио план и програм, за студенте Машинског факултета у Београду, и у одељењима ван Београда (Жарково, Крагујевац, Ужице, Ваљево, Краљево) и у центрима (Трстеник, Прибој на Лиму, Светозарево, Зрењанин, Смедеревска Паланка). На ФТН, Нови Сад, држао је по позиву, предавања из Више отпорности материјала и Теорије еластичности. На последипломским студијама држао је предавања на српском и енглеском језику из Теорије еластичности, Танкозидих профила и Теорије плоча и љуски.

Током 1979. године је, по посебном уговору Машинског факултета о међународној сарадњи, држао наставу из Отпорности материјала на енглеском језику, у Либији, на Војној академији у Мисурати.

Био је ментор осам дипломских радова (од којих два на МФ у Источном Сарајеву), осам магистарских радова (Билен-Катић Б., Рњак Н., Марковић Д., Марковић Љ., Давидовић М., Atlisse Abdulhakim A. – на енглеском, Ben-Suliman Abdulwahab M. – на енглеском) и шест докторских дисертација (Дедић М. 1994, Милованчевић М. 1995, Марковић Љ. 1999, Анђелић Н. 2003, Ali Al-Usta Abdulnaser A. 2004. – на енглеском и Радић Н. 2008, што је био први докторат техничких наука на Универзитету Источно Сарајево).

Аутор је и коаутор више уџбеника (Отпорност Материјала 1, Отпорност материјала 2, Отпорност конструкција) и помоћних уџбеника (Приручник из ОМ, Таблице из ОМ, Упутства за израду графичких радова из ОМ 1 и ОМ 2), скрипти из ОМ 1 и ОМ 2, за Машински факултет у Источном Сарајеву и скрипти из Отпорности материјала на енглеском језику за студенте у

РАДНА ВЕРЗИЈА

Либији. Коаутор је књиге ''Елементи нумеричке механике'' на Машинском факултету, Универзитета у Бањалуци. На Катедри за Отпорност конструкција био је један од иницијатора идеје за увођење лабораторијских вежби, тако да је заједно са колегама пројектовао апаратуре за приказивање врсти оптерећења и мерења одговарајућих деформација и напона.

Више пута је биран за шефа Катедре за Отпорност конструкција. Од 1982. до 1984. године био је заменик председника Савета Машинског факултета. Био је председник више комисија Машинског факултета.

Секретар Југословенског друштва за Механику (ЈДМ) био је од 1986. до 1993, а председник од 1997. до 2003. године. Био је организатор великог броја Југословенских конгреса теоријске и примењене механике. После вишегодишњих преговора, 1987. године је организовао Прву Југословенско-пољску конференцију из области теоријске и примењене механике. Као представник ЈДМ био је члан Генералне скупштине IUTAM-а (International Union of Theoretical and Applied Mechanics) од 1986. до 2004. године (Лондон, Гренобл, Беч, Хаифа, Киото, Штутгарт, Чикаго, Кембриџ, Варшава). Био је члан Научног савета CISM (Centre International des Sciences Mechaniques) у Удинама, Италија, од 1986. до 2011. године.

2008. године, професор Франц Циглер (Технички Универзитет у Бечу), послао му је лични позив да присуствује Симпозијуму који је његов Универзитет организовао „on the occasion of the 70th birthday of Professor Franz Ziegler", уз напомену „because we know quite well what Professor Ruzic did for the Yugoslav Society of Mechanics". При томе је професор Ружић, међу стотинак учесника из целог света, био једини учесник са територије целе бивше СФРЈ.

У оквиру сарадње са привредом, активно је учествовао у многим пројектима, прорачунима и испитивањима, при чему је сарађивао посебно активно са Катедром за железничко машинство (прорачуни чврстоће низа вагона за иностране наручиоце), а и са Групом за топлотне турбине, Заводом за моторна возила и Институтом техничких наука САНУ.

Објавио је велики број научних радова који су штампани у међународним часописима и изложени на међународним (Москва, Париз, Нанси, Мец, Луксембург, Инсбрук, Бер Шева, Монтреал, Чикаго, Феникс, Сан Диего, Сао Паоло, Копенхаген, Ксанти, Солун, Будимпешта, Варшава, Варна, Темишвар, Бања Лука, Струга, Јахорина) и домаћим конгресима и конференцијама (Сарајево, Купари, Задар, Београд, Охрид, Будва, Ниш, Дубровник, Карловац). По позиву је држао предавања у Варшави и Гливицама у Пољској и у Фулертону на Калифорнијском државном универзитету.

На краћим студијским боравцима боравио је у Ваздухопловном институту у Жешову, Пољска (Instytut Lotnistwa, Rzeszow) 1987. и у Нансију, Француска (Ecole Nationale Superieure d'Electricite et de Mecanique, Nancy), 1988. године.

Професор Доброслав Ружић у потпуности влада (чита, пише и говори) енглеским, француским, руским и италијанским, а служи се немачким језиком.

Осим наставних и научних активности, бавио се и спортом. Играо је као јуниор кошарку у клубу „Партизан", активно је планинарио, положио је и летње и зимске алпинистичке течајеве (пењао се на високим планинама у Аустрији и Швајцарској). Положио је испит и поседује диплому Туристичког водича.

ПРИМЕРАК

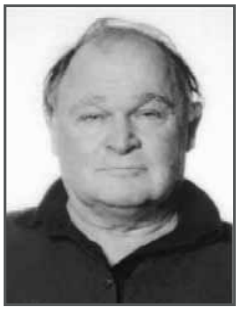

ЧУКИЋ, РАСТКО (Пожаревац, 1937 - Београд, 2001), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. У Пожаревцу је завршио основну школу. а гимназију 1955. године у Београду. Студије машинства уписао је на Машинском факултету у Београду 1955. а дипломирао 1961. године. По завршетку студија радио је као хонорарни асистент за предмет Отпорност материјала.

После одслуженог војног рока, 1963. године изабран је за сталног асистента за предмет Отпорност материјала на Машинском факултету у Београду. Магистарски рад из области Теорије еластичности – термоеластичност под насловом „Напонско стање танке бесконачне траке изазвано тренутним тачкастим и линијским извором топлоте" одбранио је на Одсеку за механику Природно математичког факултета у Београду јула 1970. године.

Школску 1971/72. годину провео је као стипендиста Републичке заједнице за научни рад СРС на Варшавском универзитету у Институту за математику и механику, где је радио под руководством потпредседника Пољске академије наука и директора Института, професора Витолда Новацког. По доласку у Варшаву прихваћена му је тема за израду докторске дисертације под насловом „Термомеханичке осцилације површинских носача" коју је одбранио октобра 1972. године. Јануара 1973. промовисан је у звање доктора математичких наука на Варшавском универзитету. Маја исте године Научно наставно веће одсека за математичко-механичке науке Природно математичког факултета у Београду нострификовало је диплому др Растка Чукића као диплому доктора Механичких наука Природно математичког факултета у Београду.

Априла 1975. године изабран је за сталног доцента за предмет Отпорност материјала на Машинском факултету у Београду, а реизабран је 1981. године. За ванредног професора изабран је јуна 1982. године, а за редовног професора децембра 1987. године.

Током успешног дугогодишњег рада на Машинском факултету у Београду држао је предавања и вежбе из предмета Отпорност материјала (1 и 2) на додипломским студијама, као и наставу из предмета Термоеластичност, Теорија еластичности, Фотоеластичност, Плоче и љуске и Методе прорачуна напона и деформација на постдипломским студијама. Учествовао је и у држању наставе у одељењима у Краљеву, Ваљеву, Крагујевцу, Лозници, Крушевцу, прибоју на Лиму и на Ваздухопловном Институту у Жаркову. По специјалној одлуци Катедре за Отпорност конструкција, у оквиру међународне сарадње Машинског факултета, држао је предавања из Отпорности материјала у Либији.

Др Растко Чукић био је ангажован на разним ваннаставним задацима Машинског факултета. Био је члан Већа прве и друге године, члан Извршног одбора Синдиката МФ, члан Комисије за израду годишњих извештаја, члан Радне групе Савета НРЈ за измену и допуну Статута, члан Кадровске комисије... За активан рад и сарадњу у оквиру Синдикалне организације МФ-а добио је три захвалнице (1971, 1973, 1974). Од јануара 1973. вршио је дужност Пословног секретара Одељења за примену компјутера Института Машинског Факултета у Београду. Др Растко Чукић био је активан и у раду СК МФ-а. Од 1982. до 1988. године (у два мандата) био је Продекан за финансијска питања Машинског Факултета у Београду. За то време саграђена је нова читаоница у склопу факултетске библиотеке чиме су студенти добили нов савремен простор за рад. Професор Чукић је такође узео значајно учешће при изградњи Универзитетског рачунарског центра као и Центра за нове технологије при Машинском факултету у Београду. Дуго година је био Шеф Катедре за отпорност конструкција и директор Института за примењену механику и отпорност конструкција.

Аутор је и коаутор више уџбеника („Решења неких задатака термоеластичности применом интегралних трансформација" 1979, „Експерименталне методе у пројектовању конструкција" 1988, „Термоеластичност" 1993, „Отпорност Материјала 1" 1992, „Отпорност материјала 2" 1993) и помоћних уџбеника („Приручник из ОМ" 1978, „Упутство за израду графичких радова из ОМ 2" 1978).

РЕПРЕЗЕНТАТИВАН

У оквиру научно-стручног рада, професор Растко Чукић усмерио је свој рад у три правца: рад на развоју пакета програма везаних за прорачуне конструкција, рад у лабораторији за анализу напона и деформација и рад на проблемима из области термоеластичности и термодифузије у деформабилним телима. Имао је и изузетно велику сарадњу са привредом.

Професор Чукић је посебно био активан у раду Смучарског савеза Србије као дугогодишњи председник Смучарског савеза Србије. Упорно је радио у оквиру Југословенске скијашке федерације на њеној међународној афирмацији. Оснивач је међународног скијашког такмичења за децу под називом „Бамби куп" који је дуги низ година одржаван у Србији. Био је међународни функционер у оквиру International Ski Federation и учествовао је у раду великог броја конференција широм света.

Још у средњој школи свирао је саксофон и усну хармонику. Припремао је музику за филмове и снимао концерте за телевизију. Снимио је и један сопствени CD за усну хармонику у пратњи Џез оркестра РТС-а.

Објавио је изузетно велики број (преко 100) научних радова који су штампани у међународним часописима (Bulletin de L Academie Polonaise des Sciences, Archives of Mechanics...) и саопштавани на домаћим и међународним скуповима (Сарајево, Ниш, Београд, Монтреал, Охрид, Цавтат, Звечево, Задар, Вашингтон...). Учествовао је у преко 50 научних и стручних пројеката.

Био је ментор код израде осам магистарских радова (Бобић А., Дамњановић С., Дуњић М., Гаћеша Б., Јанић В., Милошевић В., Регодић Д., Трајковски Д.) и три докторске дисертације (Поповић Д. 1995, Милошевић В. 1997, Трајковски Д., 1996).

РАДНА ВЕРЗИЈА

РАДНА ВЕРЗИЈА

Катедра за организацију рада

ДЕШИЋ, ВУКАН (Азања, 1900 - Београд, 1975.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу завршио у месту рођења. За време Првог светског рата одступио је са војском преко Албаније, па је гимназију завршио 1919. године у Сан Жану у Француској. Дипломирао је 1924. године на општем одсеку Техничког факултета Универзитета у Београду.

После завршетка студија 1925. године запослио се у Југословенским железницама, где је до 1927. године радио као помоћни инжењер, када постаје помоћник шефа ложионице. Убрзо затим унапређен је на радно место шефа ложионице, где је радио до 1938. године када постаје шеф вуче Дирекције Београд. Од 1945. године је директор Дирекције железница Београд, а од 1946. године генерални директор Југословенских државних железница.

Током рада на железници широм Југославије (Винковци, Сомбор, Суботица, Београд) специјализовао се у области вуче, решио је читав низ проблема и увео низ иновација на пољу експлоатације и испитивања квалитета воде за напајање локомотива, пројектовао је нови тип водостанице са аутоматским уређајем и основао је Хемијску лабораторију. У периоду од 1947. до 1950. године именован је на функцију помоћника министра железнице односно саобраћаја.

У току 1949. године изабран је у звање ванредног професора Машинског факултета Универзитета у Београду за предмете Организација и експлоатација фабрика и радионица и Експлоатација железница. Његова делатност у области железница само формално престаје 1949. године, јер је током читавог живота унапређивао њихов рад. Од 1952. године редовни је професор у новоуспостављеној области научне организације рада.

Докторску дисертацију „Оцењивање рационалности производње техничком анализом карактеристичних фактора" одбранио је 07. 03. 1953. године у САНУ, пред комисијом у саставу академик М. Миланковић, академик А. Билимовић, академик В. Фармаковски, дописни члан С. Добросављевић и проф. др П. Станковић.

Рад проф. Дешића карактерисали су изванредни напори да област научне организације рада што више и боље развије, што је резултовало најпре оснивањем Катедре за организацију рада на Машинском факултету у Београду, а касније и проширењем њене делатности на последипломску наставу. Последипломска настава за научну организацију рада често је имала и више од 100 слушалаца годишње. И по пензионисању проф. Дешић је веома активно водио магистарске радове и докторске дисертације, у циљу уздизања научног и наставног подмлатка у области организације рада. Проф. Дешић је био ментор десетак магистарских теза и преко 20 докторских дисертација. Урадио је и више десетина пројеката сарадње са привредом, који су значајно унапредили ниво организације домаћих предузећа

РАДНА ВЕРЗИЈА

Радом на железници и на Машинском факултету у Београду није ни издалека исцрпљена делатност проф. Дешића. Био је врло активан и на Машинском факултету у Сарајеву, Крагујевцу, Нишу, Саобраћајном факултету у Београду и на Факултету организационих наука у Београду, чије је планове и програме и саставио. Био је више пута на краћим и дужим студијским боравцима у индустријским предузећима и у научним институцијама земаља Европе и САД. Знао је три страна језика: француски, руски и немачки. Урадио је и више десетина пројеката сарадње са привредом, који су значајно унапредили ниво организације домаћих предузећа.

Био је један од најистакнутијих научних радника времена у коме је живео и радио. У оквиру његових многобројних научно-стручних радова и 12 књига посебно се истиче метода за утврђивање организационог нивоа, којом се анализирају сви утицајни фактори на резултате производње и пословања, познатија као „Комплексна аналитичка метода проф. Дешића". „Комплексна аналитичка метода проф. Дешића" путем нумеричког алгоритма рашчлањује укупно пословање на различите функције, а затим спроводи оцењивање према процесним функцијама кроз евидентирање, обавештавање, усклађивање, организовање и извођење. Тачније, метода визионарски и на веома ефикасан начин:

- анализира елементе пословања и њихов распоред по пословним функцијама, односно, по организационим јединицама,
- анализира распоред неопходних организационих потенцијала,
- анализира структурну ангажованост организационих јединица,
- пројектује мрежу информација неопходних за ефикасно функционисање организационог модела,
- поставља модел организације,
- проверава напрезања организације по разним основама, и
- анализира уравнотежење организационих напрезања.

Метода је са великим успехом најпре примењена у преко 100 предузећа широм Југославије, производне или непроизводне делатности и различите величине, да би касније била је превођена на више страних језика и са успехом примењивана у Енглеској, Немачкој, Француској, Швајцарској и Пољској. Проблематику организације производних потенцијала проф. Дешић је са успехом систематизовао у две изузетно значајне књиге о комплексном пројектовању и изградњи производних капацитета и о интеграционим процесима у привреди, а у издању Савеза машинских и електротехничких инжењера и техничара Југославије. Тако је значајно истаћи следећа његова дела:

- Систематско утицање на резултате производње, Београд 1960.
- Организација и економика производње, Београд 1963.
- Комплексно пројектовање и изградња производних капацитета, Београд 1964.
- Методе научне организације рада, Београд 1966.
- Моделирање организације предузећа, Београд 1969.
- Организација и припрема производње, Београд 1969.
- Организација истраживања и развоја, Београд 1972.
- Моделирање пословних процеса и проверавање њихове ефикасности, Београд 1976.

Пуних десет година, од 1953. до 1963. године проф. Дешић је био члан редакционог одбора нашег познатог часописа „Техника", дајући изузетан допринос изградњи физиономије часописа и његовом окретању актуелним проблемима развоја и унапређења организације рада. За своју дугогодишњу и веома плодну активност професор Дешић је на Јубиларној скупштини Савеза машинских и електротехничких инжењера и техничара Југославије 1973. године проглашен за почасног члана Савеза. Поред веома интензивног наставног и научно-истраживачког рада проф. Дешић обављао и следеће важније функције:

- Продекан и Декан Машинског факултета у Београду,
- Проректор Техничке велике школе у Београду,

РАДНА ВЕРЗИЈА

- Директор Центра за обучавање руководећих кадрова у привреди и
- Директор Завода за продуктивност рада.

Добитник је више награда и признања, међу којима су посебно значајна: Орден рада II реда и Бугарски орден за грађанске заслуге III реда.

Сахрањен је у Алеји заслужних грађана на Новом гробљу у Београду.

ЈОВАНОВИЋ, ДОБРИВОЈЕ (Удово, Македонија, 1923 - Београд, 2008), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу завршио је у Дебељачи код Панчева а гимназију у Београду 1941. године, са одличним успехом. За време окупације је радио у тзв. Националној служби за обнову Србије. Средином 1944. године је био принуђен да напусти Београд и оде у Немачку. У децембру је осумњичен да је комуниста и, са још двадесеторицом другова, депортован у концентрациони логор Гилденхалл-Неуруппин. Из логора су га ослободиле савезничке трупе 8. маја 1945. године.

По повратку у Београд уписао се 1945. године на Електромашински одсек Техничког факултета, Током прве две године студија се издржавао радећи у Школи ученика у привреди на Вождовцу и Средњој техничкој школи „Петар Драпшин". На трећој години студија је добио стипендију ондашњег Министарства тешке индустрије. У току летњег распуста 1946. године је учествовао на изградњи пруге Брчко - Бановићи, а 1947. Шамац - Сарајево, на којој је и похваљен. Студије је завршио августа 1950. године на Железничком одсеку Машинског факултета са средњом оценом 8,36, и дипломским радом на тему „Организација одржавања возних средстава на сектору пруге Сарајево-Плоче.

По дипломирању се запослио у предузећу „Машинопројект", у Одељењу за конструисање шинских возила. Од октобра 1950. године до па до октобра 1951. године упућен је, као машински инжењер, на одслужење војног рока у радну чету ондашње војне фабрике „Икарус" у Земуну. Ту је после приправничког стажа распоређен на радно место погонског инжењера, одговорног за одржавање машинског парка фабрике. Крајем 1951. године, по завршетку војне обавезе, запошљава се као млађи машински инжењер на Машинском факултету у Београду. Овде је прво био асистент на предмету Експлоатација железница, а после друге реизборности на предмету Организација производње.

После завршеног и одбрањеног хабилитационог рада под насловом „Прилог примени комплексног награђивања по производном учинку у привредним предузећима" изабран је 1960. године у звање доцента за предмет Организација производње. Маја 1965. године поново је изабран за доцента а 1966. године је унапређен у звање ванредног професора. 1971. године је поново изабран за ванредног професора из Организације рада, с тим што му је придодата и настава из предмета Експлоатација железница. 1972. године је завршио и одбранио своју докторску дисертацију под насловом „Друштвени прогрес и политика рада и развоја радних заједница индустријског типа". У звање редовног професора, из предмета Организација рада, изабран је 1973. године. Пензионисан је 1988. године.

На основу радног искуства у руковођењу одржавањем машинског парка у фабрици авиона „Икарус", учествовао је у креирању програма свих врста студентске праксе на Машинском факултету. Био је старешина Центра за ванредне студије у Краљеву. Држао је наставу из предмета Организација и економика производње у Одељењу Машинског факултета у Крагујевцу. Када је у том Одељењу основан први курс трећег степена, поверена му је настава из предмета Техничка припрема производње. Приликом оснивања Машинског факултета у Новом Саду, 1960. и 1961. године, спровео је комплетну организацију студентске праксе у релативно скученим условима Факултета. Сличну помоћ пружио је у исто време, али у другачијим условима, Машинском факултету у Крагујевцу. Још када је у том граду основано

РАДНА ВЕРЗИЈА

Одељење Машинског факултета из Београда, њему је поверена настава из предмета Организација и економика производње, као и рад на уздизању и усавршавању будућег наставника.

На Машинском факултету у Београду је одржавао наставу из предмета Проучавање и мерење рада на четвртој години смера Организације производње. Руководио је великим бројем дипломских и магистарских радова из области научне организације рада.

Обављао је дужност продекана за финансије Машинског факултета у току школске 1967/68. и 1968/69. године. У току школске 1979/71. и 1971/72. године био је председник Економско-финансијске комисије Републичке заједнице образовања СР Србије. У четворогодишњем периоду од 1968. до 1972. године био је представник Машинског факултета у Скупштини Републичке заједнице образовања СР Србије. Био је управник Фотолабораторије и члан Комисије за материјална и финансијска питања, Комисије за ванредне студије и Комисије за решавање стамбених питања. Радио је на изради Правилника за студентску праксу и Правилника за ванредне студије, као и на Систематизацији радних места у Радној јединици за административне и техничке послове. У Савезу инжењера и техничара Југославије је био председник Комисије за кадрове и школство.

Још као асистент почео је да ради као стални хонорарни сарадник Машинског института Српске академије наука и Фабрике вагона „Гоша" у Смедеревској Паланци. Учествовао је у раду научно истраживачких тимова Одељења за топлотну економику и Одељења за организацију индустријских предузећа. Написао је преко 60 радова од којих се овде наводе само најважнији, који су штампани или обрађени у виду елабората за потребе привредних организација и њихових асоцијација.

Радови објављени или реферисани на научним скуповима после избора у наставничко звање:

1. За интензивнију сарадњу факултета и индустријских предузећа, кореферат на Конгресу СИТЈ 1961. године.
2. Извештај о испитивању котлова К2 и К3 ТЕ Београд, МИСАН, Београд, 1961. године.
3. Специфична потрошња топлоте у ТЕ Београд, МИСАН, Београд, 1962. године.
4. Економика производње – скрипта, издање ВТШ Зрењанин, 1962. године.
5. Аналитички преглед елемената за рационалну организацију службе одржавања и подмазивања машинске опреме предузећа, „Техника – Организација рада", 1. део, бр. 6 и 2. део, бр. 7/1963. године (коаутор Б. Глигорић).
6. Предлог за увођење приправничког стажа инжењера и техничара у предузећу по завршеном школовању (коаутор Д. Бракус), „Техника – Општи део", бр. 7/1963.
7. Постављање основа за организацију приправничког стажа у заводима „Црвена застава" – Крагујевац, ИТ новине, 1963. године.
8. Планско одржавање машина радилица и машинске опреме – издање Стручне библиотеке Југословенског центра за изградњу кадрова, Београд, 1966. године.
9. Дописно образовање инжењерско – техничких кадрова (коаутор Ристо. Аџић), „Техника", бр. 6/1967.
10. Осврт на 3. међународну конференцију о даљем образовању инжењерско-техничких кадрова, - „Техника", бр. 6/1967.
11. Примена методе случајева у образовању инжењерско техничких кадрова, Техника бр. 6/1967.
12. Даља изградња инжењера о техничара у Југославији – истраживачка студија Комисије за кадрове и школство СИТЈ, штампана у три књиге, издање СИТЈ на српскохрватском, руском и немачком језику.
13. Кадрови и нова техника, реферат на саветовању СКУПС-а, Врњачка бања, 1968. године.
14. Оцена целисходности намераваних инвестиција фабрике „21. октобар" Крагујевац – Композиција „Случаја" }за потребе наставе на трећем степену у Крагујевцу 1969. године.
15. Машинско доба и образовање, 1. део, „Техника", бр. 5/1972, издање СИТЈ.

РАДНА ВЕРЗИЈА

16. Машинско доба и образовање, 2. део, „Техника”, бр. 6/1972, издање СИТЈ.
17. Приправнички стаж инжењерско- техничких кадрова, реферат саопштен на Конференцији СИТЈ о образовању 1973. године.
18. Научно-технички прогрес, информатика и образовање, „Техника”, бр. 9/1972. Издање СИТЈ (коаутор Р. Аџић).
19. Редакција и уређење Зборника реферата са Конференције СИТЈ на тему „Коришћење инжењерско-техничких и других стручних кадрова, њихово образовање, планирање и запошљавање” (заједно са професором др Мирославом Пергалом и магистром Велимиром Бранковићем), коју су заједнички организовали СИТЈ, СИТБИХ и Привредна комора Југославије 1973. године у Сарајеву.
20. Као први аутор написао је „Практикума за решавање задатака из организације и економике производње”, док је други аутор био професор Миливоје Божин из Крагујевца. Књига је изашла у три издања Машинског факултета 1968, 1971. и 1975. године и служила је студентима за вежбе из предмета Организација и економика производње, који се касније звао Организација производње и Организација рада.

БУЛАТ, ВУКСАН (Београд, 1926 - Београд, 2010), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основно и средње образовање стекао је у Београду и Великом Градишту током окупације. Током студија Машинског факултета Универзитета у Београду радио је и у редакцији „Младог борца” и у комисији „Техника и спорт”. Дипломски рад у области научне организације рада одбранио је 1955. године.

Каријеру започиње две године пре дипломирања у индустрији као пословођа у предузећу „Југострој”. Затим је радио, најпре као пројектант и конструктор и коначно као директор у Српској фабрици стакла у Параћину. Након тога запослио се 1956. године као сарадник у Машинском институту САНУ. На Машинском факултету радио је почев од 1957. године као хонорарни асистент. После одбране хабилитационог рада, 1960. године изабран је у звању доцента за предмет Организација рада на Машинском факултету у Београду. Докторску дисертацију под називом „Коришћење квантитативних метода за испитивање могућности утицаја на кретање резултата у производњи” одбранио је 1962. године под менторством проф. др Вукана Дешића. Добитник је стипендије Фордове фондације 1968. године.

Од 1970. године био је шеф Катедре за Организацију рада, односно Катедре за индустријско инжењерство почев од 1991. године. Редовни професор постао је 1972. године. Био је и руководилац Института за индустријско инжењерство, руководилац последипломских студија и члан великог броја комисија на Машинском факултету. 1992. године је отишао у пензију, али и даље био веома активан на пољу научног и стручног деловања.

Време наставног и научноистраживачког рада проф. др В. Булата карактерише ангажовање на обогаћивању новим наставним и научним садржајима у складу са све израженијом потребном диференцијације области организације рада. Посебно је запажен његов пионирски рад на увођењу квантитативних садржаја (предмет Операциона истраживања) као и рад на пољу хуманизације рада (предмет Ергономија). Тако се низом измена наставних планова и програма дошло до конституисања Катедре за Организацију рада.

Учестовао је и у креирању наставе на трећем степену, тј. на последипломским студијама и био ментор и члан великог броја комисија за одбрану магистарских теза и докторских радова на Машинском факултету. Успоставио је и одржавање великог броја

ПРЕГЛЕДНА ВЕРЗИЈА

курсева за иновацију знања стручњака у привреди. У оквиру Центра за мултидисциплинарне студије Универзитета у Београду успоставио је усмерење у области ергономије.

Предавао је предмет Операциона истраживања и на Грађевинском факултету у Београду,. пројектовао је програм и држао наставу из Организације производних процеса на Вишој металској школи у Београду. Веома успешно је сарађивао са Техничким факултетом у Ријеци, Стројарско-бродограђевним факултетом у Загребу и Економским факултетом у Бањалуци на пољу последипломских студија. Држао је и наставу на последипломским студијама из предмета Пројектовање организационих модела и на Машинском факултету у Сарајеву. Иницијатор је сарадње Катедара у области организације рада свих Машинских факултета широм Југославије. Одржао је и већи број предавања по позиву, где треба истаћи она на Perdue University у САД, Mississipy State University у САД, UNESCO у Паризу и за руководиоце компаније Catterpillar у САД.

Сарађивао је и урадио велики број пројеката за потребе унапређења организације рада у предузећима као што су: „Змај“- Земун, Електродистрибуција - Београд, „Јанко Лисјак” - Београд, }Зорка“- Шабац, „Горење“- Велење, Железара Зеница, Колубарски рудници лигнита- Вреоци, „Нада Штарк“- Земун и др. Посебно треба истаћи и његов пионирски подухват истраживања ергономске прилагођености домаћих алатних машина и веома успешну анализу могућности хуманизације рада на производним тракама у 50 домаћих индустријских предузећа.

У оквиру Савеза инжењера и техничара Југославије проф. В. Булат је био главни и одговорни уредник часописа „Техника” током 10 година, уредник сепарата „Организација рада” током 30 година и уредник сепарата „Општи део” краће време. Био је и председник Комисије за продуктивност и члан Комисије за заштиту човекове средине Савеза инжењера и техничара Југославије. Иницирао је и организовао оснивање југословенског друштва за ергономију, чији је и први председник.

Био је члан Савета и Извршног одбора међународне организације за ергономију. Члан уређивачких одбора међународних часописа Scientific World и Ergonomics Abstracts. Био је члан IEA (International Ergonomics association), SELF и дописни члан AIIE (American Institute of Industrial Engineers). Организатор је округлог стола Трансфер технологије и продуктивност на Државном Универзитету у Флориди Tallahassee испред Југословенско-америчког центра 1978. године.

Урадио је преко 300 научноистраживачких и стручних радова, објављених у земљи и иностранству. Посебно треба истаћи његову упоредну студију образовања у области организације производње на Mississipy State University у САД и Машинском факултету у Београду, коауторски са чувеним проф. Френком Котоном (Frans Cotton). Од публикација се истичу и 22 књиге, међу којима су посебно значајне:

1. Утицање на резултате у пословању, Органоматик, 1965, Београд
2. Организација производње, ИЦС, 1976, Београд
3. Теорија организације, Информатор, 1977, Загреб
4. Систем човек-строј, Информатор, 1981, Загреб
5. Организација производње, Машински факултет, 1985, 1987, 1990, 1999, Београд
6. Индустријски менаџмент, ИЦИМ, 1997, 1999, Крушевац
7. Менаџмент организациони системи (група аутора), ИЦИМ, 1999, Крушевац
8. Општи закон динамичког уравнотежавања, ИЦИМ, 2000, Крушевац
9. Производни информациони систем (коауторски), ИЦИМ, 2001, Крушевац
10. Теорија организације, ИЦИМ, 2001, Крушевац
11. Менаџмент производних процеса (коауторски), ИЦИМ, 2001, Крушевац
12. Индустријски менаџмент – нова парадигма, ИЦИМ, 2004, Крушевац
13. Менаџмент, ИЦИМ, 2004, Крушевац.

НЕПРОДАЈА

Био је председник Координационог одбора за сарадњу са привредом, председник Савета Машинског факултета, члан Савета научне заједнице Југославије и представник Југославије у Комисији за сарадњу универзитета и привреде UNESCO-а.

Проф. Вуксан Булат је добитник бројних домаћих награда и повеља, као и носилац угледне плакете у међународним оквирима Distingished Leadership Award. Један је од 100 најистакнутијих људи у 2003. години и „Човек достигнућа" у 2005. години.

ЈОВАНОВИЋ, М. ТОМИСЛАВ (Косовска Митровица, 1932. - Београд, 2004.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. У месту рођења завршио основну школу а СТШ 1950. године. Потом је најпре радио око годину дана као техничар у Централној машинској радионици Сењских рудника а затим као наставник у ИСТШ у Косовској Митровици.

Студије машинства уписао је 1952. године на Машинском факултету тадашње Велике техничке школе а дипломирао 1959. године на Машинском факултету у Београду. После одслужења војног рока у ЈНА запослио се у Индустрији мотора у Раковици, где је радио као конструктор алата а од 1961. године је био шеф Бироа за конструкцију специјалних алата.

За сталног асистента за предмет Машине алатке на Машинском факултету у Београду изабран је 1961. године. У току школске 1962. /63. и 1963. /64. год. било му је поверено извођење практичне наставе студената у Одељењу Машинског факултета у Крагујевцу. Радећи на овом послу знатно је допринео формирању и опремању машинске радионице као и организацији феријалне праксе студената. Осим тога, био је ангажован на извођењу вежби из предмета Машинска обрада и Машине алатке на Машинском факултету у Београду. У периоду 1962. и 1963. године радио је хонорарно у Фабрици алатних машина ЛЖТК у Кикинди као конструктор фамилије брусилица за равно брушење, које су касније више године произвођене у тој фабрици.

Последипломске студије уписао је 1964. године на Машинском факултету, где је положио предвиђене испите, али ради недостатка финансијских средстава за израду магистарског рада, исте није могао да заврши. 1966. године добио је Фулбрајтову стипендију за последипломске студије у САД, где је провео 1967. год. на студијама на Purdue Универзитету, Индијана, одсек за Industrial Engineering. Ове студије је успешно завршио одбраном магистарске тезе јануара 1968. године на тему „Tool Life Investigation of Cast and Wrought Hiht Speed Steel Cutting Tools", коју је у току 1968. године нострифицирао на Машинском факултету у Београду.

У току 1969. /70. школске године сарађивао је на извођењу наставе на Катедри за организацију рада Машинског факултета, а потом је био изабран за сталног асистента за предмет Организација рада. Као асистенту одобрено му је да држи предавања из предмета Квантитативне методе (менторство проф. В. Булата), а 1970/71. школске године држао је наставу из предмета Квантитативне методе на последипломским студијама за управљање пословним системима. Током 1970. године похађао је семинар о мрежном планирању у Лондону као и семинар о пословним играма у СР Немачкој.

У звање доцента изабран је 1972. год. на Машинском факултету за предмет Квантитативне методе II. После избора за доцента држао је предавања на Машинском факултету из предмета Квантитативне методе а на последипломским студијама из предмета Операциона истраживања на Машинском и Грађевинском факултету у Београду. Током 1975. год. добио је поново Фулбрајтову стипендију за САД, те је опет боравио на Purdeu Универзитету ради израде докторске дисертације.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Докторску тезу „Оптимизација гранастих стохастичких система динамичког програмирања" одбранио је јуна месеца 1976. год. на Машинском факултету у Београду.

У звање ванредног професора изабран на је Машинском факултету 1978. за предмет Квантитативне методе а унапређен у звање редовног професора за исти предмет 1985. године.

Новембра месеца 1977. год. отишао је, уз одобрење Савета Машинског факултета, а преко Савезног завода за међународну научну и техничку сарадњу у својству гостујућег професора на Универзитат Малте, на коме је истовремено био и шеф Машинског одсека. На Универзитету Малте радио је две године: 1977/78. и 1978. /79.;истовремено био је ангажован на Електромашинском институту из Либије. који је у то време био лоциран на Малти.

Ради наставка сарадње са Либијским институтом, који је 1979. године премештен у Либију, боравио је на истом један семестар од 1. 3. 1980. године на дужности редовног професора и шефа Машинског одсека. Сем руководећих функција, на Универзитету Малта предавао је на енглеском језику предмете: Worksop Technology, Metal Casting and Metal Forming Processes и Stress Analysis, док је у Либији предавао на Институту за машинство и електротехнику Hoon Lybia: Stastistical Methods и Operation Ressarch.

После повратку из Либије на Машински факултет, предавао је на редовним студијама: Квантитативне методе I и Квантитативне методе II и предмет Организација рада у Одељењу Машинског факултета у Ваљеву. На последипломским студијама из области организације рада на Машинском факултету у Београду изводио је наставу из следећих предмета: Теорија графова и Одабрана поглавља из примењене математике.

Као коаутор учествовао је у изради више уџбеника и приручника за потребе наставе: Машинска брада, Приручник за прорачун меродавних режима машинске обраде резањем (имао велики број издања); Неколико решених задатака из машинске обраде (скрипта); Терминолошки речник из операционих истраживања; Примена технике мрежног планирања и Збирка задатака из квантитативних метода.

Самостално је написао следеће материјале (скрипта, приручници, уџбеници): Нелинеарно програмирање (скрипта); Елементи линеарне алгебре (скрипта); Увод у PERT (скрипта); Збирка задатака из операционих истраживања; Мрежо програмирање (приручник); Квантитативне методе; (уџбеник).; О неким применама операционих истраживања (уџбеник); Савремена организација управљања производњом (уџбеник); Metal Cutting Processes и Metal Forming Processes (скрипта), Универзитет Малта) и Fundamentals of Statististics and frobability (скрипта), Inst. Honn Libya.

У току свога дугогодишњег рада на Машинском факултету у Београду активно се бавио научним и стручним радом, и то најпре у области Производног машинства (преко Завода за машине алатке и Института ИАМА), а потом више година у области Научне организације рада.

Резултат тога рада су велики број објављених научних и стручних радова, елабората и изведених конструкција: преко 30 објављених и јавно саопштених радова на научно-стручним скуповима, штампаних у часописима („Техника", „Саопштења Института ИАМА") и зборницима, 20 елабората и студија као и већи број конструкција алата, прибора и машина. При томе је у току свога рада у области производног машинства објавио шест радова и учествовао у реализацији десет стручних и научноистраживачких пројеката (био сарадник проф. др Павла Станковића, а истраживања су извођена уз сарадњу са Институтом за алатне машине и алате - ИАМА).

Био је активан као друштвени радник на Машинском факултету; неке од функција су: Руководилац ООУР-а за производно и привредно машинство, члан Савета Машинског факултета, шеф Катедре за Индустријско инжењерство, члан Комисије за праћење и усавршавање наставних планова студија, председник Комисије за међународну сарадњу и друго. У току боравка на Универзитету Малта био је члан Комисије за високошколско образовање, члан Комисије за избор наставника на Универзитету и члан Савета Факултета за инжењерство Универзитета Малта.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Добитник је више признања: повеља, плакета и захвалница, међу којима се наводе плакете и повеље Машинског факултета у Београду за сталност у раду на Факултету (за 10, 20 и 30 година), Захвалница Универзитета Малта, Института Hoon Libya и друго.

РАЈКОВ, МИЛОШ (Зрењанин, 1937. - Крчедин, 2003.), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета у Београду, редовни професор Факултета организационих наука у Београду. Основну школу и гимназију са великом матуром завршио је у Зрењанину. Студије машинства је уписао 1956/57. школске године на Машинском факултету у Београду, а дипломирао као први у генерацији септембра 1960. године из предмета Организација и економика производње код проф. Вукана Дешића.

После дипломирања радио најпре у току 1961. и 1962. године у предузећу „Заводи Црвена застава" у Крагујевцу у Бироу за организацију рада као референт за организацију радног места. Потом у периоду 1962. и 1963. године радио у предузећу „Бане Секулић"у Сомбору као технички директор а од 1963. до 1964. године у Заводу за унапређење организације рада и кадрова у привреди у Београду као саветник за организацију рада и технологију обраде метала.

У току 1964. године изабран је за асистента за предмет Организација и економика производње на Машинском факултету Универзитета у Београду, где је радио до 1969. године. Као асистент изводио је вежбе из предмета Катедре за организацију рада. У току 1964. до 1967. године похађао је наставу на последипломским студијама из области Математичке статистике у Југословенском институту за економска истраживања, које је завршио 1967. године одбраном магистарског рада на тему „Теорија и примена динамичке промене трошкова".

Школске 1967/68. године провео је на специјализацији као стипендиста Фордове фондације у САД (Messachusetts Institut of Technology- Alfred F. Sloan School of Menagement Cambridge), где је радио у области примене метода квантитативне анализе у истраживању динамичких појава у пословању.

По повратку у земљу, школске 1968/69. године хонорарно је радио на извођењу наставе на последипломским студијама из Организационих наука на Машинском факултету у Сарајеву(предмет Симулације и индустријска динамика), а школске 1970/71. године из предмета Теорија организационих система. У то време радио од 1969. до 1971. године у Југословенским центру за организацију и развој у привреди као руководилац Одељења за индустријско инжењерство и образовање руководилаца.

У току 1970. године изабран је за доцента са скраћеним радним временом на Машинском факултету у Београду за предмет Квантитативне методе и њихова примена у пословању. У току школске 1969. /70. године изводио је наставу на последипломским студијама на Економском факултету у Суботици (предмети: Игре и симулација пословних операција и Увод у динамичко програмирање) а од 1969. до 1972. године учествовао је у извођењу наставе на последипломским студијама на Машинском факултету у Београду у области Научне организације рада. Осим тога, учествовао је у извођењу последипломске наставе на Машинском факултету у Новом Саду из предмета Понашање и моделирање система.

У периоду 1971. -1973. године радио је у Институту за организацију рада и аутоматизацију пословања као главни пројектант. Докторску дисертацију је одбранио маја 1973. године на Машинском факултету у Сарајеву на тему: „Пословни систем- модел и његова примена".

Даљу, успешну педагошку и научну каријеру је наставио. на Факултету организационих наука у Београду, где је. прошао је кроз сва изборна звања: од доцента до редовног професора.

ПРИМЕРАК

Трагично је изгубио живот у Дунаву поред Крчедина 17. јуна 2003. године у својој 65. године са своје троје унучади.

ЈОВАНОВИЋ, СТЕВАН (Лоћка, Јагодина, 1920. –Beograd, 2008.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу завршио у месту рођења а гимназију у Јагодини. Био је учесник НОВ-а. од 1944. до 1945. године. Започео је студије пре Првог светског рата а дипломирао је на Техничком факултету Универзитета у Београду 1947. године са општом оценом 9,20.

После завршетка студија запослио се у предузећу Индустрија мотора (ИМР) у Раковици, где је радио као конструктор у Конструкционом бироу у периоду 1947/48 године на освајању производње камиона „Praga", који је у том периоду био основни производ ИМР-а. У току 1949. године непосредно је био учесник у организовању производње мотора и камиона у погонима ИМР-а. У периоду о 1950-1952. год. учествовао је са већом групом конструктора на разради техничке документације за тенк Т-34, и то посебно моторске документације. Затим је, у Сектору за моторе „Машинопројект"-а учествовао у раду на конструкцијама домаћих трактора и мотора.

У периоду од 1952. -1958. године и даље радио у предузећу ИМР на више разних задатака: био је шеф Конструкционог бироа и организовао укупну конструкциону делатност на развоју и унапређењу конструкције домаћег трактора, најпре са бензинским а затим са дизел мотором по лиценци фирме „Perkins". У то време успешно је урађено више варијанти конструкција трактора, уз повећање њихове употребне вредности и проширења подручја употребе. Као шеф Конструкционог бироа руководио је разрадом концепције освајања производње фамилије дизел мотора „Perkins" са 3, 4 и 6 цилиндара за главна подручја примене: за тракторе, камионе и другу индустријску примену. На тај начин створена је широка производна база у ИМР-у, која је имала око 100 различитих варијанти мотора.

У поменутом периоду радио је, најпре на формирању експерименталне лабораторије за моторе и њихове виталне подсклопове и делове, а затим 1958. године, Научно-истраживачког центара ИМР-а. 1961 године организовао је формирање Института МТВ, који је покривао подручја трактора, мотора и привредних возила.
Као директор новоформираног Института МТВ за моторе, тракторе и возила разрадио је пројекте за изградњу опште лабораторије за испитивање мотора као и за формирање лабораторије за испитивање трактора и привредних возила. У формираном Сектору за комплексан развој ИМР-а постављен је за директора тога сектора., на ком је положају остао до 1971. године. Био је више пута на краћим и дужим студијским боравцима у индустријским предузећима и научним институцијама земаља Европе и САД. Знао је четири страна језика: енглески, немачки, француски и италијански а служио се и руским.

Докторску дисертацију „Прилог истраживању теорије оптималног унапређења и развоја индустрије" одбранио је 1965. године на Машинском факултету у Београду. На основу богате инжењерске праксе и урађених и објављених стручних и научних радова, др Стеван Јовановић је 1972, године изабран у звање ванредног професора за предмет Инжењерска економија на Машинском факултету у Београду. У звање редовног професора за исти предмет унапређен је 1977.

У току свога рада на Машинском факултету проф. др С. Јовановић своју пажњу је посветио како наставној делатности тако и истраживањима, која је започео у претходном периоду у индустрији. Престао му је радни однос на Машинском факултету у Београду 30. септембра 1984. године ради одласка у старосну пензију.

У периоду од 1972. до 1984. године, као наставник предавао је више предмета, како на Машинском факултету у Београду и Одељењу у Краљеву, тако и на другим факултетима и институтима, и то: (1) Индустријска економија (V година Групе за организацију производње на МФ. у Београду), (2) Организација рада I (II година студија у Одељењу Машинског факултета у Краљеву), (3) Проблеми организације производње (изборни предмет на Групи за

ПРЕГЛЕД

организацију производње), (4) Управљање пословним системима (последипломски курс на МФ, у Београду), (5) Организација рада (II година студија на Саобраћајном факултету у Београду) и (6) Истраживање и развој у привреди (последипломски курс у Институту за економска истраживања у Београду).

У току свога двадесетопетогодишњег успешног инжењерског рада у Индустрији мотора у Раковици: као конструктор, шеф Конструкционог бироа и руководилац научно-истраживачких институција (Истраживачки центар ИМР-а и Институт за моторе и моторна возила) и директор развоја ИМР-а, као и дванаестогодишњег рада као професор Машинског факултета у Београду, проф. С. Јовановић је стално био врло активан и као аутор стручних и научних радова и научних публикација.

Написао је и објавио у часописима (ММВ, „Техника-Машинство", „Организација рада", „Аутоматика", „Индустријска истраживања, „Директор" и др), јавно саопштио на стручно-научним скуповима преко 30 радова и студија, који третирају разне проблеме мотора, моторних возима и њихових компоненти, организацију привреде и функционисање истраживачких центара и института у индустрији и др.

Овде се наводе ти радови, према редоследу њиховог објављивања:

1. Координате брзоходих дизел мотора и њихова економско-производна формула (ММV, 1959/1);
2. Графички метод за решавање система за окретање предњих точкова код моторних возила (ММV, 1959/3);
3. Организациони облици научноистраживачког рада у нашој индустрији (ММV, 1960/5, и 6);
4. Операционо истраживање (публикација СИК-а, 1961.);
5. Индустрија и научноистраживачки рад („Техника", 1962/11);
6. Основа за квантитативну и квалитативну категоризацију пречистача за ваздух код мотора СУС (ММV, 1964/12);
7. Савремене концепције о индустријским институтима у нашим условима („Техника-Машинство" 1965/1);
8. Основни критеријуми за конструкциону анализу мотора СУС („Техника-Машинство", 1965/2);
9. Заједничка основа програма рада индустријских института („Организација рада", 1965/3)
10. Прилог теорији пречистача ваздуха за моторе СУС са уљним купатилом („Техника-Машинство", 1965/4);
11. Прилог прорачуну вентилских опруга мотора СУС („Машинство", 1965/5);
12. Научна основа организације научно-истраживачког рада („Организација рада", 1965/8);
13. Моделска поставка савременог унапређења и развоја привредних возила („Машинство", 1967/8);
14. Основе и модел условљености савременог индустријског механизма у оквирима савременог социјалистичког друштвеног система („Аутоматика", 1967/5 и 6);
15. Flossel-ова функција, специфични израз уопштене карактеристике трансформационог система код возила („Машинство", 1967/10);
16. Савремене тенденције у развоју привредних возила у интерпретацији развијеног математичког модела („Машинство", 1967/12);
17. Економска карактеристика употребе привредних возила- камиона („Машинство", 1968//5);
18. Материјална природа и структура привредних возила, полазна база за развијање највеће економске производње („Машинство", 1968/4);
19. Теоријске основе за програмирање оптималног развоја једне индустријске области („Машинство", 1969/3);
20. Краћа анализа стања и потреба за развојем научних истраживања у индустрији мотора и привредних возила („Техничке науке", 1968.);

РАДНА ВЕРЗИЈА

21. Критичка анализа досадашњег развоја индустрије привредних возила СФРЈ („Машинство”, 1969/5);
22. Три кључна фактора као основа за економско програмирање оптималног развоја индустрије привредних возила СФРЈ („Машинство”, 1969/6);
23. Систематска основа за управљање оптималним развојем привредне организације („Организација рада”, 1969/10);
24. Модел ефикасног развоја савременог пословања („Директор”, 1969/2);
25. Полазна концепција за савремени развој економско-друштвених односа у привредној организацији, Зборник радова стручно-научног скупа, Шибеник 1970. године.

Објавио две књиге монографског карактера: (1) Динамички систем радне организације (ICS, Београд 1975. стр. 145) и (2) Организација производње- системски приступ (ICS, Београд 1976, стр. 175).

У току свога рада на Машинском факултету био је ангажован на следећим функцијама: члан Скупштине заједнице НИР СР Србије, члан Комисије за последипломске студије, председник Комисије за израду самоуправног споразума за расподелу личних доходака на МФ. У току рада у привреди био је члан Економског савета Скупштине СР Србије, члан Скупштине за НИР СР Србије и др.

Добитник је више награда и признања, међу којима су: Орден рада III реда, Орден заслуга за народ са сребреним венцем и др.

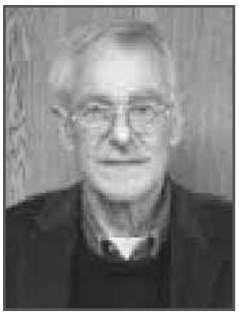

КЛАРИН, МИЛИВОЈ (Језера, Муртер, Хрватска, 1943.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу завршио је у месту рођења а гимназију у Шибенику. Школске 1965/66. године уписао је Машински факултет у Београду, а дипломирао је 1969. године из предмета Организација рада.

После завршетка студија краће време хонорарно је радио у Институту за економику индустрије, након чега се запошљава у Институту за организацију рада и аутоматизацију пословања у Београду. Током рада у Институту за организацију рада и аутоматизацију пословања завршава и школу резервних официра, а по повратку из ЈА радио је у Електромашинском школском центру у Земуну.

За асистента у области Организације рада на Машинском факултету Универзитета у Београду изабран је 1971. године, када уписује и последипломске студије у области Научне организације рада, које је завршио 1975. године одбраном. магистарског рада на тему „Ергономски приступ решавања неких карактеристика путничког аутомобила У периоду од 1976. године хонорарно је радио и у Вишој металској школи на Новом Београду, најпре као наставник, а од 1978. године у звању професора.

Докторску дисертацију одбранио је 1977. године на тему „Испитивање карактеристичних елемената путничког аутомобила са ергономског становишта”. Веома актуелне мултидисциплинарне теме теза проф. Кларина и његови оригинални приступи пројектовању унутрашњег простора возила, значајно су допринели развоју области ергономије и индустријског инжењерства уопште. Ментор магистарског рада и докторске дисерттације био је проф. др Вуксан Булат.

У звање доцента за предмет Организација рада на Машинском факултету у Београду изабран је 1984. године, у звање ванредног професора 1988. године а за редовног професора Машинског факултета унапређен је 1995. године. Од 1996. до 2009. године шеф је Катедре за Индустријско инжењерство, а од 2009. године до 2013. редовни је професор Техничког факултета Михајло Пупин Универзитета у Новом Саду. Сарадник је Матице српске од 2012. године. Током читавог радног века био је и сарадник Института за економику индустрије на

РАДНА ВЕРЗИЈА

пројектима организационог рестуктуирања, иновирања производног програма, процене капитала индустријских предузећа и сл.

На основама богате инжењерске праксе и објављених уџбеника и стручних и научних радова предавао је следеће предмете на Машинском факултету: Организација рада, Организација производње, Квантитативне методе 2, Одржавање машина, Ергономија, Пословно-производни информациони системи и Теротехнологија. На Вишој металској школи предавао је предмете Организација производних процеса, Ремонт машина и Заштита радне и животне средине. У оквиру Универзитета у Приштини предавао је Организацију рада на Машинском факултету. На Ваздухопловно-техничкој академији у Жаркову предавао је предмете Организација рада и Ваздухопловно-техничке службе. Предавао је и велики број предмета у области последипломских студија, како магистарских тако и докторских.

Био је ментор при изради око 200 дипломских радова у области Индустријског инжењерства. Водио је у својству ментора и члан комисија већег броја магистарских теза и докторских дисертација данас веома успешних кандидата. Имао је веома успешну сарадњу са водећим светским факултетима, који негују област Индустријског инжењерства, па је тако седам пута био на студијским боравцима у САД, Русији, Немачкој, Великој Британији... Посебно интензивно је сарађивао са RWTH Aachen, Germany, School of Industrial Engineering - Purdue University, USA, и компанијама Volkswagen, Wolfsburg&Hanover и Hannover Stadtbahn у Немачкој.

Посебно треба истаћи пионирски допринос проф. Кларина развоју индустријског инжењерства кроз прву уџбеничку литературу у области на тлу бивше Југославије. Написао први уџбеник под насловом Индустријско инжењерство давне 1992. године и тиме убрзао развој области код нас, као и оснивање одсека под називом „Индустријско инжењерство" најпре на Машинском факултету Универзитета у Београду, а затим и на већем броју других универзитета широм Балкана. Едиција „Индустријско инжењерство" аутора др Миливоја Кларина, а у издању Машинског факултета, садржала је три књиге у областима Организације и планирања производних процеса, унутрашњег транспорта, управљања квалитетом и студије рада. Међу 20 објављених књига, треба посебно истаћи и његове уџбенике под називом Принципи теротехнолошких поступака, Матрична организација и Ергономија путничког аутомобила. Велики део дате уџбеничке литературе и данас се користи на универзитетима широм бивше СФРЈ. Аутор/коаутор је и већег броја монографија и приручника у области индустријског инжењерства. Дао је и значајан допринос опремању лабораторија за Ергономију и Теротехнологију Машинског факултета.

У току свога вишедеценијског успешног инжењерског и научноистраживачког рада објавио је преко 300 научних и стручних радова од значајног утицаја на развој научне мисли у области, од чега 40 у часописима са импакт фактором на JCR листи. Током радног века проф. Кларин је дао нарочит стручни и научни допринос у областима степена коришћења капацитета, инжењерске антропометрије и техничких и организационих фактора структуре предузећа. Успоставио је нову модификовану МТЗ методу и применио је у преко 50 домаћих фабрика. Тако посебно треба истаћи његов рад „The shift level of the utilization of capacity as the stochastic variable in work sampling" објављен у International Journal of Production Research 2000. године.

У области степена коришћења капацитета установио је и симпозијум почев од 1994. године, који је касније прерастао у симпозијум Индустријско инжењерство - СИЕ. Његов антропометријски узорак је јединствен на подручју бивше СФРЈ и често се користи као најрелевантнији за конструкције различитих машина и других делова система „човек-машина". Један од његових радова у датој области дуго је (до 2012. године) сматран најцитиранијим радом часописа са импакт фактором Proceedings of the Institution of Mechanical Engineers, Part D: Journal of Automobile Engineering. Компликовани односи сложеног проблема организационог структурирања са успехом су идентификовани у великом броју пројеката које је у индустрији радио проф. Кларин. Био је члан Уређивачких одбора већег броја часописа, симпозијума и конференција, рецензент многобројних књига у

РАДНА ВЕРЗИЈА

области, пројеката Министарства науке и КАПК-а и едитор већег броја зборника радова. Најцитиранији је аутор у области индустријског инжењерства на овим просторима.

У току свога рада на Машинском факултету био је члан Савета и великог броја комисија. Био је и члан Извршног одбора Југословенског ергономског друштва, а затим Савеза друштава за ергономију Југославије. Био је председник скупштине друштва за Индустријско инжењерство Србије. члан управног одбора и саветник за развој предузећа „Југострој". Такође је био члан жирија за доделу награде за дипломске, магистарске о докторске радове ПКС и Октобарске награде града Београда. Био је и члан комисије за стандарде ЈУС/150 КС 159 као и паритетне Комисије за избор директора на општини Палилула. На Универзитету је био члан Комисије за спорт, члан Одбора за науку Синдиката града Београда, као и председник организације резервних официра Машинског факултета, и спортски тренер Друштва за телесно васпитање.

Током 2004. године проф. др Миливој Кларин добио је награду Министарства за науку као један од најуспешнијих домаћих научника, а његова биографија је у српском издању „WHO IS WHO".

ПРИЛОВЕРЗИЈА

ПИЛИЋ, БОГДАН (Доње Ковиље, Нови Сад, 1920. - Београд, 2015.), дипломирани економиста, редовни професор Машинског факултета у Београду. Дипломирао је на Економском факултету у Београду 1949. године а докторирао на истом факултету 1958. године

Проф. др Богдан Пилић је био први наставник друштвених наука у сталном радном односу на Машинском факултету. Пре доласка на Машински факултет радио је у Економском институту НР Србије, најпре као приправник и стручни сарадник, а затим и као научни сарадник, све до преласка на Машински факултет. Почео је да ради на Машинском факултету у Београду 1960, године, када је изабран у звање доцента за предмет Основе друштвених наука, средином 1964. године изабран у звање ванредног професора, а 1970. за редовног професора. Пензионисан је 1980. године.

Долазак проф. Б. Пилића на МФ у својству доцента за Основне друштвених наука означио је нову епоху богате и брзо развијајуће наставе друштвених наука не само на МФ, већ и на другим техничким факултетима Београдског универзитета, па и шире. Он је, неспорно, био зачетник нове едукативне димензије у образовању како машинских, тако и других инжењера која се показала као неопходна у смислу богаћења и ширења не само хуманистичких и етичких аспеката инжењерских кадрова, већ и као неопходан сазнајни и методолошки ''алат'' потребан за разумевање сложених друштвених промена како у земљи тако и у иностранству. Потоњи бурни процеси треће и сада већ четврте технолошке револуције, и нарочито глобализације, то непобитно потврђују, тако да су први кораци проф. Б. Пилића утрли пут каснијим модерним приступима у чему је МФ све до данас без премца, не само на БУ и у Србији, него и у региону.

Као изванредан познавалац савремених економских и финансијских методологија проф. Б. Пилић је значајно допринео квалитету и практичној примени истраживачких пројеката који су рађени на МФ. Као економиста био је члан бројних инжењерских истраживачких

тимова и практично потврдио неопходност интердисциплинарности у сложеним истраживањима. Такође, он је већ тада на најбољи начин потврдио чињеницу, која ће касније још више добити на значају, да су економисти и инжењери природни савезници и партнери у решавању готово сваког пројектног задатка. Истовремено, проф. Б. Пилић је своја знања стицао и у раду на важним државним пројектима у оквиру института у којем је радио. Као млад и перспективан економиста добио је државну стипендију да се усавршава на London School of Economocs and Poplitical Science, где је боравио током 1954. и 1955. године и где је припремао своју докторску дисертацију. Као изванредан зналац неколико језика (енглески, немачки, француски, мађарски и руски) био је у стању да прати обимну светску литературу и брзо преноси најновија сазнања у истраживања и наставу.

Као резултат боравка у Енглеској, где је осим Лондона посетио још неколико британских економских факултета, настала је његова докторска дисертација ''Основи наше политике цена пољопривредних производа'' коју је одбранио 1958. године. Као цењени експерт за макроекономске проблеме и питања привредног развоја био је ангажован на великом броју пројеката и студија рађених за потребе Владе. Такође, у својству експерта, био је више пута члан државних делегација приликом посета страним земљама.

Његов долазак на МФ, односно тадашњу Катедру за организацију рада, донео је праву свежину и нове стилове рада, а пре свега модерну и студентима привлачну наставу из друштвених наука, која се првенствено састојала из економске проблематике и социологије која је тек започињала свој живот на Београдском универзитету. Београдски Машински факултету је у наредних неколико година постао несумњиви лидер у настави друштвених наука, а проф. Б. Пилић често позиван и ангажован на многим факултетима широм бивше државе. Неколико година предавао је Економику индустрије на Економском факултету у Суботици и на више последипломских курсева на више факултета у тадашњој Југославији.

У ширим стручним круговима проф. Б. Пилић је био познат као врстан познавалац економске проблематике индустрије као водеће привредне гране. Из тог опуса посебно се издваја његова монографска студија ''Економика индустрије'', издање ''Савремена администрација'', Београд 1975. Ова значајна књига била је дуго година неизоставна литература за све потоње истраживаче индустријске проблематике у тадашњој држави. Коришћена је и као литература на последипломским студијама неколико машинских и економских факултета.

Истовремено, он је био веома активан у друштвеном животу на Машинском факултету и у органима управљања. Био је и председник Савета МФ, као и продекан за финансије. Значајно је допринео покретању првих последипломских студија на МФ где је годинама предавао на смеру за организацију рада.

Изван Факултета био је највише ангажован у оквиру Савеза економиста Југославије и других струковних организација. Био је активан и у Савезу синдиката.

Проф. Богдан Пилић је непрекидно усавршавао наставни процес, трансформисао програмске садржаје у складу са текућим реформским циљевима и, што је посебно важно, бринуо о наставничком подмлатку. Његовом заслугом отворена су и нова радна места и изабрани нови људи који су постали настављачи његовог рада, посебно после његовог раног пензионисања 1980. године. На тај начин он је створио трајну основу за успешан развој корпуса друштвених дисциплина које су у међувремену биле уграђене у наставне планове МФ, као што су предмети: Привредни систем СФРЈ, Социологија, Економија, а нешто касније и предмети Инжењерска економија, Индустријски менаџмент, Пословни менаџмент и на докторским студијама предмет Менаџмент иновација. За неке предмете је сам, а касније заједно са својим сарадницима, припремио скрипта, приручнике и уџбенике. Посебно треба поменути уџбеник ''Привредни систем СФРЈ'' (коаутор Р. Дубоњић), издање МФ 1983, уџбеник ''Наука о друштву'' (коаутор Р. Дубоњић), издање МФ 1985. као и приручник ''Друштвено-економске теме'' (коаутори Р. Дубоњић, М. Војновић и С. Покрајац), издање МФ 1981.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Проф. Б. Пилић написао је и већи број радова из проблематике животног стандарда, запошљавања и финансирања јавних служби, посебно образовања.

Професор Богдан Пилић био је носилац је већег броја друштвених признања и одликовања-

ЛОВРИЋ, М. ДУШАН (Лучинци, Сл. Брод, Хрватска, 1925–Земун, 1995), дипломирани правник, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу је завршио у месту рођења, гимназију у Земуну а други ступањ студија на Привредноправном смеру Правног факултета у Београду 1963. године. Активно је учествовао у НОР-у од маја месеца 1942. године. У току рата обављао је разне политичке и војне дужности. Произведен је у чин капетана 1944. године а био је носилац више ратних и мирнодопских одликовања

После завршетка рата остао је на служи у ЈНА као активни официр, где је обављао разне дужности, међу којима: командант батаљона, начелник штаба пука и наставник. По потреби службе, 1963. године преведен је у резерву у чину потпуковника. У ЈНА је завршио следеће официрске школе: Пешадијску официрску школу-одељење команданата батаљона, Официрску школу КНОЈ-а и Ваздухопловну официрску школу. Све ове школе кандидат је завршио са одличним успехом међу првима у своме рангу. Осим тога, Д. Ловрић је паралелно са службом у ЈНА успешно завршио други степен студија 1963. године на Правном факултету Универзитета у Београду.

Након престанка активне службе у ЈНА 1963. године, изабран је 1964. године за наставника за предмет Предвојничка обука у звању предавача на Машинском факултету у Београду. са непуним радним временом. 1965. године унапређен је у звање вишег предавача за исти предмет на неодређено радно време. Докторску дисертацију је одбранио је 30. септембра 1977. године на Факултету организационих наука Универзитета у Београду на тему: „Истраживање аналитичких метода моделирања елемената системе општенародне одбране”

У току 1978. године изабран је у звање ванредног професора за предмет Основи општенародне одбране у СФРЈ на Машинском факултету у Београду а у звање редовног професора унапређен је 1980. године за исти предмет на Машинском факултету у Београду. Од почетка свога рада успешно је организовао и изводио наставу из предмета Основи општенародне одбране,. и то како на редовним и ванредним студијама на Машинском факултету у Београду тако и у одељењима Факултета (Краљево, Ужице) и ВТМШ у Земуну.

За потребе наставе написао је следеће материјале (скрипта, уџбеници):

1. Предвојничка обука I, (скрипта, ВТМШ, Земун 1965.);
2. Предвојничка одбрана II (скрипта, Виша школа за организацију рада, Београд 1967.);
3. Предвојничка обука I (скрипта, Виша школа за организацију рада, Београд 1968.);
4. Основи народне одбране I (уџбеник, Машински факултет, Београд 1970);
5. Основи народне одбране II (уџбеник, Машински факултет, Београд 1970);
6. Основи народне одбране I (уџбеник, допуњено издање, Машински факултет, Београд 1972.).

Осим наставе, бавио се интензивно и истраживачким радом у својој ужој области. Објавио је више радова који се односе на проблеме значаја, организовања и извођења наставе из области предмета Основи општенародне одбране на факултетима, између којих се наводе следећи:

1. Проблеми реализовања новог наставног плана и програма Основа народне одбране, „Одбрана и заштита”, 1970, бр. 2;
2. Место и улога високог школства у систему територијалне одбране. Зборник радова Симпозијума о територијалној одбрани, Београд 1970;

НЕ ПРОДАЈЕ СЕ

3. Организација и реализација наставног плана и програма Основа народне одбране, „Народна армија”, Београд 1970;
4. Проблеми регулисања служења војног рока ванредних студената „Народна армија”, 1970;
5. Оспособљавање младе генерације за обављање функције одбране земље, „Одбрана и заштита”, 197, бр. 4;
6. Универзитет и народна одбрана, „Народна армија”, Београд 1970;
7. Улога високог школства у припреми земље за одбрану, „Универзитет и одбрана”, Београд, 1972.;
8. Неки проблеми методике извођења наставе из предмета Основи општенародне одбране СФРЈ на факултетима, „Одбрана и заштита”, 1976, бр. 4;
9. Дидактичко-методичка оспособљеност и усавршавање наставничког кадра Основа општенародне одбране СФРЈ, Зборник радова Саветовања наставника Основа општенародне одбране, ССНО, 1977.;
10. Студент, објекат васпитно-образовног процеса, „Одбрана и заштита”, 1977, бр. 3;
11. Истраживање модела испита из Основа општенародне одбране СФРЈ, „Одбрана и заштита”, 1977, бр. 3;
12. Облици и методи валоризације знања студената из Основа општенародне одбране СФРЈ, „ВИША ШКОЛА”, 1978. бр. 42;
13. Функција општенародне одбране као интегрални подсистем пословног система Организације удруженог рада, „Техника”, 1978., бр. 5;
14. Модел испита за предмет Основи општенародне одбране СФРЈ, „Одбрана и заштита”, 1978., бр. 6;
15. Научно-истраживачка делатност високог школства у области народне одбране, „Војно дело”, 1979., бр. 3;
16. Планирање развоја функције одбране у организацијама удруженог рада, „Техника”, 1979., бр. 3;
17. Организација реализације новог наставног плана и програма Општенародна одбрана и друштвена самозаштита СФРЈ, „Одбрана и заштита”, 1979., бр. 4.

Учествовао је са својим радовима на више скупова и саветовања Заједнице машинских факултета Југославије, машинијада студената и других скупова, на којима је било разговора и о проблемима општенародне одбране и заштите.

Доласком на Машински факултет у Београду, на коме је провео 16 године, активно се укључио у друштвени рад. Био је активан у већима година (председник, члан већа), члан Савета Машинског факултета, члан Комисије за народну одбрану и самозаштиту, члан Савета центра за наставни и научни рад о области општенародне одбране Универзитета и друго.

ДУБОЊИЋ, РАДОЈИЦА (Прибојски Голаши, Прибој, 1946 – Београд, 2004), дипломирани економиста, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Осмогодишњу и средњу школу завршио је у Прибоју. На Економски факултет у Београду уписао се 1966, и на истом дипломирао 1970. године.

Јануара 1971. изабран је за асистента на предмету Наука о друштву, а од 1973. године држао је вежбе и из предмета Привредни систем СФРЈ. На Економском факултету У Београду завршио је последипломске студије на смеру Пословна економија одбраном магистарски рад марта 1975. на тему ''Стање и перспективе развоја тржишта привредних моторних возила у Југославији''. Докторску дисертацију је одбранио марта 1978. године на Економском факултету Новосадског универзитета на тему „Трансфер технологије у индустрији Југославије”.

РАДНА ВЕРЗИЈА

За доцента за друштвено-економске предмете на Машинском факултету изабран је маја 1979. године, а поново реизабран маја 1985. Исте године изабран је у звање ванредног професора. Током 1985. године боравио је три месеца на Економском институту Академије наука СССР, где је проучавао технички прогрес у привреди тадашњег Совјетског Савеза. Године 1989. изабран је у звање редовног професора.

Од самог доласка на рад на Машински факултет проф. Р. Дубоњић је испољио велику ангажованост како у настави, тако и у истраживачком и публицистичком раду. Уз увек надпросечно наставно оптерећење, урадио је на више истраживачких пројеката за потребе привреде и државе и стизао да објави велики број чланака, књига, реферата итд. Такође, учествовао је, увек са радом, на великом броју научно -стручних скупова широм бивше државе. Ти радови су публиковани у одговарајућим зборницима радова или часописима.

Осим наставне активности на МФ проф. Р. Дубоњић је изводио наставу и на већем броју економских и техничких факултета и виших школа. Осим тога водио је бројне семинаре за иновацију знања из Економике одржавања машина, Управљања инвестиционим пројектима и Маркетинг менаџмента. Био је ментор преко сто дипломских радова и већег броја магистарских теза, као и члан преко десет комисија за одбрану магистарских и докторских теза на Машинском, Економском и Електротехничком факултету. Тиме је он на најбољи начин показао и потврдио значај и важност мултидисциплинарног приступа у решавању сложених проблемских ситуација, које увек имају више димензија и слојева и које увек траже спрегнута и интегрисана знања. Проф. Р. Дубоњић је одлично разумео и својим радом потврђивао да су инжењери и економисти напросто упућени једни на друге и да

Подручје научног интересовања проф. Р. Дубоњића било је веома широко и тематски разнолико. Ипак, његови највећи доприноси односе се на проблематику трансфера технологије, економику предузећа, управљање инвестиционим пројектима и разне аспекте макроекономске анализе југословенског друштва. Као добар познавалац модерних квантитативних метода економске анализе долазио је до поузданих налаза и успевао да понуди решења која су увек привлачила пажњу, а доносиоцима пословних одлука била добар аналитички ослонац. По томе је био широко познат и пожељан сарадник на разним пројектима. Ипак, као добар познавалац социолошке и друге литературе он никад није упадао у замке економистичког закључивања по којем је све мерљиво и егзактно и на профит усмерено, већ је имао снажну емпатију за шире интересе, а посебно за потребе радних и невласничких структура у привреди. Као широко образован човек и истински интелектуалац добро је разумео бројне противречности савремене историје, нескривено страхујући за крајње исходе глобалних турбуленција које су се увећавале. Данас би нам свима итекако добро дошле његове критичке анализе из којих би многи могли пуно научити.

Ипак, проф. Р. Дубоњић је увек на прво место стављао своје обавезе према студентима, никад не изостајући ни са једног часа и увек налазећи времена за дуге и корисне дискусије са њима. У том смислу био је редак пример посвећеног наставника који никад није заборавио да професори постоје због студената (а не обрнуто). Многи од његових студената данас су професори МФ и радо се сећају плодних и корисних стручних и других расправа са њиме. Посебно им је импоновала његова толерантност и спремност да уважи свако другачије мишљење. Ту одлику је испољавао и у својим друштвеним и политичким наступима, за шта су му и политички опоненти одавали признања.

Научни и стручни опус је заиста богат. Осим бројних пројеката рађених за потребе привреде, којих је било преко четрдесет, посебно се издвајају његови чланци, монографије и уџбеници. Листа броји преко сто библиографских јединица. Иако је увек тешко издвојити најважније, наводи се само неколико.

1. Трансфер технологије у индустрији Југославије – остварени резултати, политика и планирање;
2. Инжењерска економија (коаутор Драган Љ. Милановић);
3. Економија и менаџмент;
4. Индустријски менаџмент (коаутори П. Јовановић, С. Покрајац);

ПРИМЕРАК

5. Привредни систем СФРЈ (коаутор Б. Пилић);
6. Наука о друштву (коаутор Б. Пилић):

За књигу ''Економија и менаџмент'', издање Грифон, Београд, 1995. 350 стр., може се рећи да представља Дубоњићево најпотпуније и најквалитетније литерарно остварење. Реч је о изузетној монографији која обрађује све кључне аспекте и релације економије и менаџмента на веома савремен и аналитички ретко продубљен начин, а истовремено и једноставан и прегледан, због чега је дуги низ година ова књига могла да послужи као одличан уџбеник на неколико факултета у Србији. У разним домаћим и иностраним часописима и зборницима објавио је преко сто радова, а остало је недовршено неколико започетих рукописа.

Професор Радојица Дубоњић био је веома активан у друштвеном животу на факултету, у Граду и Републици Србији. Као угледан члан,. више пута је биран у разне самоуправне органе на МФ и на Универзитету. Такође, био је активан и у научним и струковним организацијама, као што су Научно друштво економиста, Југословенско удружење за управљање пројектима, Удружење за индустријско инжењерство и др. Био је члан експертског тима за мала и средња предузећа при Министарству за науку и технологију Владе Републике Србије. Више пута је био члан научних одбора за припрему разних научних скупова итд.

РУДИЦИНА, АЛЕКСАНДРА (Петроград, Русија 1908. - САД), дипломирани филолог, стручни сарадник на Машинском факултету у Београду. Русију је напустила октобра месеца 1920, а у Југославију је дошла октобра 1926. године. Испит зрелости положила је 1926. године у Београду и исте године уписала студије на Филозофском факултету у Београду, које је завршила 1931. године на групи за романске језике. Професорски испит положила 1935. године у Београду.

После дипломирања запослила се као суплент гимназије у Чачку. а марта 1938. године постављена је за професора у истој гимназију. 1940. године. премештена је у за професора страних језика (француски и италијански) у Сремској Митровици а 1942 у Мостар Из Мостара је побегла у Београд 1944. године. Од октобра 1944. до марта 1946. године предавала је енглески и француски језик у приватној школи страних језика.

Осим романске групе наука, професор Александра Рудицина студирала је на Филозофском факултету у Београду и германску групу(са енглеским језиком и књижевношћу као главним, предметом), где је дипломирала 1951. године са оценом 9 на писменом и 10 на усменом испиту. Ради свога усавршавања знања у енглеском језику, боравила је у два маха у Енглеској (1953. и 1955. године)

За лектора руског језика на Машинском факултету постављена 1949. године. Пошто је завршила студије две филолошке групе језика на Филозофском факултету у Београду(романистику и германистику)а добро влада руским језиком, Управа Машинског факултета је 1957. године лектора Александру Рудицину изабрала за стручног сарадника за руски језик на Машинском факултету.

За време рада на Машинском факултету написала је Збирку руских текстова за студенте Машинског факултета 1956. године, којој је придодат Кратак српскохрватски-руски речник техничких термина.

Одлуком Управе Машинског факултета од 5. 1. 1962. године престао је радни однос стручног сарадника за руски језик Александре Рудицине на њен захтев, због одласка у САД. ради стручног усавршавања.

РАДНА ВЕРЗИЈА

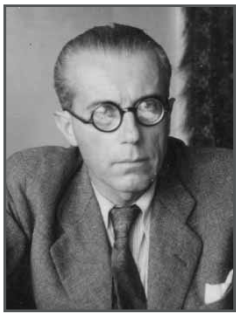

БРЕЖНИК, ПАВЕЛ (Љубљана, 1892. - Београд, 1972.), дипломирани филолог, професор немачког језика Машинског факултета у Београду. После завршетка класичне гимназије 1910. у Новом Месту, студирао је германистику и романистику на универзитетима у Бечу и Паризу, а 1914. год. је промовисан на Бечком универзитету за доктора филозофије. После две године положио је у Бечу професорски испит из немачког и француског језика.

До 1950. год. радио је као професор немачког, француског и енглеског језика у гимназијама у: Бечу (1916. -1918.), Љубљани (1919. -1929. и од 1931. -1936.) и Београду (1936. -1941. и 1945 –1950.); 1931. године био лектор за немачки језик у Радио Београду, 1937. /1938. лектор за енглески језик на Економско-комерцијалној високој школи у Београду, 1944. /1945. вршилац дужности шефа Одељења за културне везе са иностранством у Министарству просвете. 1947. године био је на омладинској радној акцији на изградњи пруге Шамац-Сарајево.

Ради продубљивања свога знања, био 1930. год. на студијском боравку у Дијактолошком институту Универзитета у Нинбергу, 1924. /1925. год. радио као лектор за словеначки језик на Сорбони. У периоду између два светска рата, време летњег школског распуста је користио за боравак у иностранству (Немачка, Француска, Италија, САД и др.). Сврха ових путовања је била научног (рад у библиотекама и сакупљање научног материјала), као и пропагандног карактера. Тако је за време боравка у САД-у 1929. год. одржао два предавања: о природним лепотама Југославије на Columbia универзитету у Њујорку и друго у Чикагу словеначким исељеницима на словеначком језику.

Осим педагошког рада, бавио се у одређеним приликама и новинарством као и друштвено- политичким радом, нпр: био дописник словеначких новина са VII Олимпијаде у Паризу 1924. године, у периоду 1921. - 1941. био сарадник и дописник српских и словеначких новина и културних ревија (о школским, литерарним и питањима опште културе), у току лета 1928. год. био је привремени сарадник VII Главне скупштине Лиге народа у Женеви, док је 1944/1945. био вршилац дужности шефа Одељења за везе са иностранством у Министарству просвете. Од 1950. године радио је као лектор за немачки језик на Машинском и као хонорарни лектор за немачки језик на Архитектонском факултету Високе техничке школе у Београду.

За стручног сарадника за немачки језик на Машинком факултету у Београду др П. Брежник је изабран 1957. год. а 1960. године је унапређен у звање професора за немачки језик на истим факултету.

Био је врло плодан као писац уџбеника, научних радова о питањима немачког језика, писац путописа, романа, сарадник многих дневних новина и ревија и писац филмских сценарија и др.

Написао је, самостално или као коаутор, неколико уџбеника и читанки за немачки језик за ученике гимназија: Deutsche Lesebudsh fur die oberen Klassen der Mitelschulen, Цеље 1940 год. (била одобрена као читанка за VII разред гимназија у целој Југославији), Уџбеник немачког језика за VI гимназије заједно са другима („Знање", Београд 1931.), Уџбеник немачког за VII разред гимназије, заједно са другима („Знање", Београд 1954).

Написао је више приказа књига и чланака: Нови уџбеник немачког језика („Просветни преглед", 1954-критички приказ две књиге), Из страних књижевности („Просветни преглед" 1954.), Око учења страних језика („Настава и васпитање", Београд 1955.), О међународној помоћи језицима („Настава и васпитање', Београд 1956. -информисаност и учење есперанта).

Поред наведеног, др П. Брежник је написао и више других уџбеника немачког и француског језика (у заједници са другим ауторима), а имао је дугогодишње педагошко искуство у настави немачког језика предајући га у гимназијама и на факултетима.

РАДНА ВЕРЗИЈА

КОСТИЋ, Б. ДИМИТРИЈЕ (Панчево, 1924. - Београд, 1984.), дипломирани филолог, виши предавач Машинског факултета у Београду. У Панчеву завршио основну школу и гимназију 1942. године. Од октобра 1944. до августа1946. године био у ЈНА и учествова у борбама за ослобођење наше земље.

На Филозофски факултет у Београду уписао се 1946. године а дипломирао је на Групи за енглески језик и књижевност 1951. године. У току студија био је активан члан Народне омладине и учествовао на две веће радне акције (пруга Шамац-Сарајево и аутопут „Братство-јединство”.).

После дипломирања најпре радио као хонорарни професор енглеског језика у једној војној установи. У току 1952. године провео 10 месеци на последипломском раду на Филозофском факултету у Београду, где је учествовао у настави енглеског језика. 1953. године боравио седам месеци у Великој Британији као тумач Управе за техничку помоћ(углавном у области металопрерађивачке индустрије)у Лондону.

Новембра 1953. године запослио се у као професор енглеског језика у Институту за изучавање страних језика СР. Србије у Београду. У овом Институту радио је три године као шеф Одсека за енглески језик и у том својству организовао наставу и био одговоран за њено извођење.

Изводио је наставу енглеског језика за течајеве:почетни, средњи, виши и преводилачки и учествовао у припреми приручника и вршио редакцију при изради уџбеника и приручника за потребе наставе.

У периоду 1956-1957. године провео је четири месеца на специјализацији у САД као стипендиста Управе за техничку помоћ САД, где је на неколико познатих универзитета проучавао методе наставе енглеског језика.

Фебруара 1960. године изабран је на Машинском факултету у Београду за наставника енглеског језика у звању професора средње школе. 1961. године положио је стручни професорски испит тако да је 1964. године изабран на Машинском факултету за професора више школе за енглески језик. !974. године изабран је за предавача а 1979. године поново реизабран за предавача енглеског језика. Коначно је 1982. године унапређен у звање вишег предавача за енглески језик на Машинском факултету у Београду.

Као наставник енглеског језика држао је наставу студентима Машинског факултета свих година студија, обрађујући првенствено текстове из разних области машинске технике. Неколико година држао је наставу енглеског језика за асистенте и наставнике Машинског факултета.

Написао је више стручних књига, приручника и уџбеника за изучавање енглеског језика, од којих се наводе следећи:

1. Нижи стручни курс ваздухопловне индустрије -приручник за енглески језик (коаутор, Институт за стране језике, Београд, 1957.);
2. Виши стручни курс ваздухопловне индустрије – приручник за енглески језик (коаутор, Институт за стране језике, Београд, 1957.);
3. Стручни ваздухопловни курс I (хеликоптер) -приручник за енглески језик (коаутор, Институт за стране језике, Београд1960);
4. Средњи течај енглеског језика (А)-уџбеник енглеског језика (коаутор, Институт за стране језике, Београд 1962.);
5. Уџбеник енглеског језика, средњи течај за одрасле (коаутор, РУ „Ђуро Салај”, Београд 1961.);
6. Уџбеник енглеског језика за школе за образовање одраслих (коаутор, РЗ „Ђуро Салај”, 1963.);
7. Стручни курс машинске технике-приручник за студенте машинства, МФ, Београд 1961-1964.);

РАДНА ВЕРЗИЈА

8. English for Mechanical Engineering Students, уџбеник за студенте машинства, МФ, Београд 1971);.
9. Енглеске вежбанке за: V, VI, VII и VIII разред основне школе (коаутор, „Младо покољење", 1966);
10. Уџбеник енглеског језика за одрасле (коаутор, Научна књига, Београд 1965).

Превео је на енглески језик и редиговао преводе преко 200 краћих и дужих радова наставника и асистената Машинског факултета у Београду, које су они написали за објављивање у иностраним часописима и за саопштавање на стручно- научним конференцијама у иностранству и у земљи („Мотори и моторна возила", „ИФToММ", „Управљање производњом у индустрији метала" и други)

Написао је и објавио десетину других студија, приказа и рецензија и других радова на енглеском језику.

Активно је учествовао у раду самоуправних тела на Машинском факултету (члан Савета института МФ, члан Комисије за издавачку делатност, члан Савета ООУР-а, члан Комисије за међународну сарадњу и др.) као и у својој месној заједници Котеж и Општини Палилула. Преминуо је изненада 12. августа 1984. године.

ЈАНКОВИЋ, Р. СЛОБОДАН (Ласце код Чачка, 1921. - Београд, 1996.)), дипломирани филолог, виши предавач Машинског факултета у Београду. Основну школу је завршио у месту рођења а гимназију у Чачку. По завршетку гимназије 1939. године уписао се на Правни факултет у Београду, али је ради почетка Другог светског рата прекинуо студије. Учествовао је у НОБ од 1941. на подручју чачанског среза у партизанском одреду „Драгиша Мишовић". Марта 1943. год. као припадник НОБ депортован је у Немачку.

После ослобођења, од 1945. до краја 1947. године радио у Инсбруку (Аустрија) у Југословенском комитету за репатријацију за Tirol и Voralberg у својству секретара комитета. Истовремено је уписао студије на Филозофском факултету у Инсбруку, где је одслушао четири семестра. По повратку у Југославију 1948. год. поново је уписао студије на Филозофском факултету у Београду, германска група, струка немачки језик књижевност, на коме је дипломирао 1952. године. 1957. године положио је испит за професора немачког језика.

Потом је радио 10 године (од почетка септембра 1952. до почетка септембра 1962, године) у својству предавача за немачки језик у Државном секретаријату за иностране послове, при чему је од јануара 1959. године до априла 1962. године провео на служби у Амбасади СФРЈ у Берну (Швајцарска) као секретар Амбасаде и аташе за штампу. У Берну је на Филозофском факултету похађао два семестра последипломских студија, а по повратку у земљу 1962. године запослио се у Институту за експерименталну фонетику, патологију говора и изучавање страних језика. Био је на краћим студијским боравцима у Минхену (1954. године), Хајделбергу (1969. године) и у Дрездену (1976. године).

На Машинском факултету изабран је 1963. године у звање предавача више школе за немачки језик. У исто звање био је поново биран више пута, а 1983 године је унапређен у звање вишег предавача за немачки језик на Машинском факултету у Београду, у коме је звању радио до одласка у старосну пензију 30. септ. 1986. године. Осим рада на Машинском факултету, предавао је хонорарно немачки језик у Дирекцији југословенских железница, Савезу за хидрометеоролошку службу, Дирекцији градског саобраћајног предузећа, Аутомото савезу Југославије и на Саобраћајном факултету у Београду од 1970. -1978. год.

Виши предавач С. Јанковић, је био врло плодан преводилац са немачког језика на српски (романи, приповетке, есеји, драме, песме од познатих писаца: Томас Ман, Штефан Цвајг, Р. М. Рилке, Гете, Хаинрих Хаине, А. Шницлер, Ф. Кафка и други). Превео је на немачки језик

РАДНА ВЕРЗИЈА

велики број научних радова наставника Машинског факултета(који су објављивани у страним научним часописима), као и дугих чланака из немачке штампе и разних приручника (област метеорологије, спољне трговине, политике и културе, медицине и других области).

Урадио више рецензија превода текстова и дела са немачког језика на српски: нпр. роман „Gertruda" Хермана Хесе-а за „Графички завод" из Титограда (1965), Deutsch-serbokroatische technische sprache (стручни текстови за средње школе) и друго.

Написао је и објавио више дела за потребе наставе из немачког језика, од којих се наводе:

1. Практична немачка граматика, са методама учења језика, 1500 најчешће употребљаваних речи и 1000 немачких израза (Приручник за језичку наставу у ДСИП,, 1957.);
2. Немачка граматика са новим методским приступом у обради неких граматичких партија;
3. Уџбеник немачког језика за наставу на Машинском факултете у Београду;
4. Лекције за виши курс из немачког језика-избор текстова и граматичка обрада (Институт за стране језике, Београд 1963.) и др.

Посебну групу радова чине научни радови вишег предавача и филолога С. Јанковића, међу којима су:

1. Das Problem des Geschichtes der Hauptwörter in der deutschen Sprache(обимна језичка студија за докторску дисертацију);
2. Јаков Грим и Вук Караџић у преписци;
3. Недостаци немачких граматика у Немачкој и у осталим земљама;
4. Критички приказ немачког језика у есејима Карла Густава Јунга;
5. Род именица са два значења и два рода- језичка студија о роду именица у немачком језику;
6. Критички осврт на немачке речнике у нашој земљи, и други радови.

Осим обављања наставних обавеза, виши предавач С. Јанковић често је помагао наставницима Машинског факултета у превођењу њихових радова на немачки језик, учествовао је у раду Секције наставника страних језика на нефилолошким факултетима Универзитета. Био је члан Савета ООУР. а члан комисије за израду самоуправних аката на Факултету и др.

НЕСТОРОВ, И. ЉУБИЦА, рођена Јовановић (Бежанија, Земун, 1930.), дипломирани филолог, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију завршила је у Земуну. Од марта 1943. год. учествовала је у НОП-у као члан СКОЈ-а. Студије на Филозофском факултету, група за славенске језике и књижевност, уписала је 1948. године а дипломирала 1953. са средњом оценом 9,20.

По завршетку студија 1953. године радила је као професор руског језика у Потпуној мешовитој гимназији и Учитељској школи у Бачком Петровцу, а затим је на своју молбу 1957. год. премештена у експерименталну основну школу „Соња Маринковић" у Земуну, у којој је радила до 1965. Стручни испит за професора средње школе за руски језик положила је 1957. године. Као професор средње школе у току 1962. и 1967. год. похађала је курсеве за стручно усавршавање наставника руског језика, који су одржавани у Москви.

У овом периоду била је стручни сарадник Просветно-педагошког завода града Београд и Завода за основно образовање и усавршавање и наставника СР Србије. Потом је радила три године у својству помоћног саветника при Просветно-педагошком заводу града Београда, вршећи преглед наставе руског језика на територији града Београда. Учествовала је као предавач на више одржаних курсева и семинара за усавршавање наставника и професора руског језика, које су организовали поменути заводи, Славистичко друштво СР Србије, Друштво за стране језике и књижевност СР. Србије и Савез друштва СФРЈ за стране језике и књижевности.

РАДНА ВЕРЗИЈА

За предавача више школе за руски језик на Машинском факултету у Београду изабрана је 1965. године. Последипломске студије завршила је на Филозофском факултету у Београду 1969. године одбраном магистарског рада на тему" Језик сказа у приповеткама Михаила Шолохова".

У том периоду, осим извођења наставе из руског језика на Машинском факултету у Београду, држала је наставу руског језика на Саобраћајном факултету у Београду као и руску књижевност на одељењу ВТШ у Пожаревцу. У 1969. години израдила је за Завод за основно образовање и усавршавање наставника предлог новог наставног програма из руског језике за основне школе у СР. Србији.

За вишег предавача за руски језик на Машинском факултету у Београду изабрана је 1970. године. Докторску дисертацију под насловом „Почетна настава руског језика заснована на моделима у школама на српскохрватском језичком подручју" одбранила је 1980. год, на Филозофском факултету у Београду За вишег предавача за руски језик на Машинском факултету у Београду избрана је поново 1982. године. У звање ванредног професора изабрана 1984. а унапређена за редовног професора 1989. У том звању радила је на Машинском факултету у Београду до одласка у старосну пензију 30. 9. 1995. год.

У току целог периода своје педагошког рада врло се активно бавила стручним и научним радом. Написала је велики број уџбеника, приручника и вежбанки (од 1964 и касније), за потребе основних, средње стручних школа и факултета, од којих се наводе само неки наслови:

1. Уџбеник руског језика за железничке школе (од I до IV разреда, Железнички школски центар,),
2. Магнетофонска вежбања уз уџбеник руског језика за железничке школе (Жел. школски центар)
3. Руски језик- вежбанке за руски језик (од V до VIII разреда основне школе, Завод за уџбенике),
4. Руски језик-уџбеници (од V до VIII разреда основне школе, Завод за уџбенике, Београд),
5. Магнетофонска вежбања уз уџбенике за руски језик (од V до VIII разреда основне школе),
6. Приручници уз уџбенике за наставнике руског језике у основним школама,
7. Уџбеници руског језика за III IV разред основне школе (Завод за уџбенике, 1983.),
8. Граматика руског језика за основну школу (Завод за уџбенике, 1977),
9. Уџбеник руског језика за студенте Машинског факултета (Научна књига, 1977.),
10. Руски језик за војне академије (коаутор, Војно-издавачки завод, Београд).

Написала је велики број других текстова, који се односе н проблеме учења и изучавања руског језика, од којих се наводе само два:Теоријски проблеми наставе читања и писања на руском језику и предлог новог наставног програма у основној школи („Настава и васпитање", Београд) и Да настава руског језика буде за ученике пријатан доживљај.

Урадила је велики број превода стручних и научних радова наставника Машинског факултета на руски језик. и учествовала је са својим рефератима на стручно-научним скуповима, који су третирали проблематику изучавања страних језика у школама и на факултетима; наводе се само два таква скупа: На Семинару за наставнике руског језика у Сутомору 1979. године одржала је три предавања, који се односе на учење руског језика у основној школи, док је на Саветовању Место и улога страних језика у вишем и високошколском образовању(Београд, 1979.) поднела реферат „Однос циљева и метода у настави страних језика на нефилолошким факултетима".

Била је активна друштвени радник на Факултету и ван њега: шеф Кабинета за стране језике Факултета, члан Комисије Просветног савета СР Србије за израду наставних програма у средњим школама, члан Управног одбора основне организације наставника страних језика на нефилолошким факултетима и др.

РАДНА ВЕРЗИЈА

МИХАИЛОВИЋ, Н. ЖИВКА (Београд, 1926. -), дипломирани филолог, виши предавач Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију завршила је у Београду са одличним успехом. У периоду од 1947. - 1951. године радила је у Народној банци у Београду. 1951. године уписала је студије на Филозофском факултету у Београду а дипломирала 1956. год. на романској групи, струка француски језик и књижевност.

После завршетка студија 1956. год. постављена је за професора Медицинске школе у Новом Саду, где је предавала француски, латински и енглески језик. Стручни професорски испит положила 1956. год. са одличним успехом из групе наука: Француски језик и књижевност и Енглески језик и књижевност Јула месеца 1959. год. похађала је Течај за наставнике и професоре француског језика у Сплиту, а марта 1960. године похађала је у Новом Саду Семинар за наставнике енглеског језика. Као стипендиста Комисије за културне везе са иностранством учествовала је 1964. год. на Летњем течају француског језика и књижевности на Универзитету у Бриселу.

Од почетка септембра 1963. године до краја септембра 1969 год. радила је као је стручни сарадник за француски језик на Филозофском факултету у Новом Саду: одржавала је вежбе за студенте који су студирали француски језик као главни предмет као и за студенте, који су француски слушали као споредан предмет. У јесен 1963. године уписала је последипломске студије Смер француски језик и књижевност на Филозофском факултету у Београду, које је завршила 1966. одбраном магистарског рада са темом: „Употреба предлога de и par уз пасивне облике у савременом француском језику".

Од новембра месеца 1968. до почетка јула 1969. године била је као стипендиста француске владе на стручном усавршавању у Монпелијеву: похађала је курсеве из опште и романске лингвистике и била пријавила докторску дисертацију под насловом „Repartition de l' emploi des prepositions par et pour en francais moderne d' aprtes quelques textes". Јуна месеца те године положила је део усменог испита код проф. Р. Лафона.

За професора више школе за француски језик на Машинском факултету у Београду изабрана је 1969. године а 1975. године у звање предавача. Поново је изабрана у звање предавача 1982. Осим рада на Машинском факултету у Београду, предавала је једно време француски језик у Војној академији копнене војске као и на Факултету народне одбране у Београду. Унапређена је у звање вишег предавача за француски језик на Машинском факултету у Београду 1988. године, коме је звању радила до свога одласка у старосну пензију 30. септембра 1991. год.

Виши предавач Живка Михаиловић је била плодан писац уџбеничке литературе, писала је научне расправе из области француског језика и књижевности а урадила је велики број превода текстова на француски језик за потребе Машинског факултета и других институција као и радова наставника и асистената Машинског факултета.

Од уџбеника, приручника и речника наводе се следећи:

1. Уџбеник француског језика за студенте Машинског факултета (текстови, објашњења, вежбања, граматика и речник), МФ, Београд 1984. год, стр. 473 стр. - друго издање;
2. Школски француско-српскохрватски речник(Завод за уџбенике, Београд 1984. стр. 312);

У својим научним радовима дала је прилог изучавању француског језика са разних аспеката, што је видљиво у већ поменутом магистарском раду (где је исцрпно проучила пасивне конструкције у француском језику), као и из урађене а званично не одбрањене докторске дисертације. Ови научни резултати били су објављени у Годишњаку филозофског факултете у Новом Саду, књ. X (1967) и. књ. XI (1968.).

Урадила је више преводе стручних и научних радова са српсклохрватског на француски језик, од којих се овде наводе само неки значајнији:

1. Преводи на француски језик резимеа за публикације Матице српске и Филозофског факултета у Новом Саду;

РАДНА ВЕРЗИЈА

2. Информације на француском језику о III светском конгресу за теорију машина и механизама, (ИФToММ)одржаном у Дубровнику (Купари) 1971. године;
3. Саопштења научног скупа „Мотори и моторна возила”, одржаном у Београду 1977. године;
4. Превод предговора и резимеа за Зборник радова научног скупа „Машинство 1873-1973”, књ. I и II, Машински факултет, Београд, 1973.
5. Већи број превода на француски језик научних радова наставника Машинског факултета у Београду.

Активно је сарађивала са колегама из Кабинета за стране језике МФ,. била је члан је Друштва за стране језике и књижевност и Друштва за примењену лингвистику СР Србије.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Катедра за производно машинство

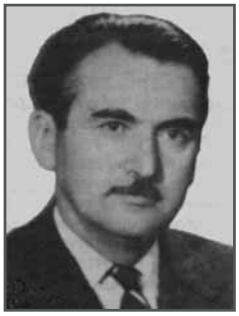

СТАНКОВИЋ, П. ПАВЛЕ-ПАЈА (Хамбург, 1909. - Београд, 1969.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу учио у Хамбургу (где му је отац у то време био трговац), први разред гимназије у Великој Кикинди а матурирао у Државној трећој мушкој гимназији у Београду 1927. године. Исте године се уписао на студије машинства на Техничком факултету Универзитета у Београду а дипломирао је марта месеца 1932. године на Одсеку за машинске инжењере Техничког факултета Универзитета у Београду. Војску је служио у Љубљани од 1. септембра 1932. године до јуна месеца 1933. године, при чему је пре краја војног рока положио испит за чин резервног артиљеријског поручника. Као инжењер радио у Фабрици аероплана и хидроавиона „Змај" у Земуну (1933-1941) на конструкцији, прорачунима и изради нових типова аероплана. 1938. положио испит за овлашћеног инжењера, исте године постављен за асистента приправника за предмет Статика и конструкција авиона на Ваздухопловној групи Машинског одсека Техничког факултета у Београду. После ослобођења Београда краће време (нов. 1944 - јан. 1945) радио у Фабрици „Змај" на оправци ратних авиона. Крајем јан. 1945. године постављен за асистента на Техничком факултету а у току исте године поверена му је настава из предмета Опрема авиона и Машине алатке. За доцента за предмет Машине алатке постављен је 1947. год. а 1949. године за управника Машинског завода Универзитета (касније Завод за машине алатке Машинског факултета,чији је управник био до своје преране смрти 1969).Од 1949. био је хонорарни научни сарадник Машинског института САН, руководилац Одељења за механичку технологију и члан Управног одбора Института.

За ванредног професора изабран је 1951. године на Машинском факултету у Београду за предмет Машине алатке и индустријска производња машина. Докторирао је на Машинском институту САН на тему „Деформациони отпор при изради зупчаника пластичним деформисањем уз релативно котрљање" 1953. године. У звање редовног професора на Машинском факултету изабран је 1957. за предмете Машинска обрада и Машине алатке. Више година био је шеф Катедре за технологију и први шефа Катедре за производно машинство. У току 1952-1953. био је продекан а од 1963-1965. године декан Машинског факултета у Београду

Под непосредним руководством проф. П. Станковића, у току двадесетогодишњег развоја и усавршавања наставних планова и програма студија у области производног машинства на Машинском факултету у Београду био је присутан стални напредак., захваљујући његовој упорности, компетентности и посвећености позиву. Тако је од једносеместралног предмета Машине алатке школске 1945/46. године настао најпре 1957 Припремно-производни одсек а школске 1966/67. Група за производњу, са преко 30 часова недељне наставе из 6 специјализованих курсева. Тада је напуштен систем степенастих студија на Машинском факултету у Београду а уведени су нови наставни планови и програми додипломских студија

ЕЛЕКТРОНСКА ВЕРЗИЈА

у трајању од девет семестара. Предмет Машинска обрада у V и VI био је заједнички за све смерове а за Групу за производњу су уведени нови предмети у VII, VIII и IX семестру (Машине алатке, Алати и прибори, Мерење и квалитет обраде, Технологија машиноградње, Аутоматизација производње).

У периоду 1960-1969. знатно је допринео развоју новоформираних машинских факултета у Новом Саду, Нишу, Сарајеву и Одељења Машинског факултета у Крагујевцу, како на постављању планова, избора наставног особља тако и извођењу наставе из одређених предмета. на тим факултетима (Машинска обрада, Машине алатке).

Пионир је на пољу стварања стручне и уџбеничке литературе из области производног машинства у Србији, савремене по садржајима и веома високог квалитета. Написао је неколико популарних књига (нпр. Обрада метала на глодалици и Механички чекићи, обе у издању предузећа Рад 1948. и 1949. године) и седам универзитетских уџбеника, који су штампани као поновљена и проширена издања 20 пута у периоду 1948-1969.: Машине алатке и индустријска производња машина (књ. I-Обрада метала резањем,1948; књ. II-Обрада метала без резања,1950; књ. III-Мерење и контрола,1. свеска 1952.; књ. III-Анализа времена и режима обраде, 2. свеска,1959.), Машинска обрада I, Обрада метала резањем (1962), Машине алатке I, Концепцијска и експлоатацијска анализа машина за обраду резањем (1968) и Машине алатке II, Конструкцијски елементи машина за обраду резањем (1969, у рукопису). Ови уџбеници су коришћени дуго времена на свим машинским факултетима у Србији и шире

Предавања проф. П. Станковића била су увек добро посећена и поред постојања одговарајућих уџбеника, његова излагања су била прецизна, без подсетника, прецизно је цртао скице на табли. Наставне обавезе је редовно обављао, а у случајевима изузетних разлога неки од његових асистената га је замењивао на часовима Студенти су излазили на усмени испит ког њега добро спремљени, али је испит понекад дуже трајао јер је професор Паја постављао допунска питања да би кандидат могао да добије позитивну оцену.

Радећи као млад инжењер у фабрици авиона, показао је запажене резултате. У том периоду је објавио свој први научни рад у Техничком листу (Одређивање дужина рулања аероплана при лету с обзиром на зависност вучне силе елисе од брзине) Ти успеси су га квалификовало да постане асистент приправник за предмет Статика авиона на Техничком факултету у Београду.

После дефинитивног преласка на Технички факултет 1945. године, када му је поверена настава из предмета Опрема авиона и Машине алатке, наставио да се бави пројектантским радом, што говори да је био надарен конструктор и пројектант. Тада је пројектовао више успешних и изведених машинских конструкција: машина за испитивање материјала, хидраулична дизалица од 50 тона са двоклипном пумпом, копирни струг за дрво, хидраулична преса за цеђење уља, дресина за инспекцију пруге и др. Касније је, као сарадник Машинског института САН реализовао своје идеје из области обраде метала пластичним деформисањем. (1) Извео теоријске прорачуне и пројектовао. прототип машине „преса-чекић'', којом се истовремено обједињује статичко и динамичко дејство на материјал; при експерименталној провери дошао до закључака да се тиме смањује хлађење материјала (тј. повећање отпора деформисања у току процес обраде), боље је попуњавање шупљине калупа и повољнија је структура материјала изратка.(прототип машине преса-чекић и данас се налази у Заводу за машине алатке и показује се студентима при извођењу лабораторијских вежби); (2) За методу Израда зупчаника пластичним деформисањем уз релативно котрљање поставио је теоријске основе, поступак одређивања деформационог отпора и деформационог рада као и указао на услове течења материјала у радијалном тангенционалном правцу. Експериментална истраживања која је обавио у оквиру своје докторске дисертације показала су добро слагање са теоријским разматрањима проблема.

Истраживања на овом пројекту су касније настављена у Институту за алатне машине и алате у Београду, која су довела до пројектовања и израде прототипа експерименталне машине за израду зупчаника пластичним деформисањем уз релативно котрљање у топлом стању, а у сарадњи са Индустријом мотора у Раковици и Машинком индустријом МИН у

РАДНА ВЕРЗИЈА

Нишу. Главни сарадник у тим истраживањима био је,тада његов асистент дипл. инж. Д. Мандић, који је радећи на том пројекту урадио своју докторску дисертацију1981. године на Машинском факултету у Београду под насловом „Прилог одређивању карактеристика цилиндричних зупчаника израђених пластичном деформацијом“

Друга област научног интересовања проф. П. Станковића биле су машине алатке за обраду резањем., а један интересантан пројекат из ранијег периода односио се на конструкцију краткоходе рендисаљке са хидрауличним погоном, изведен за фабрику машина ИЛР у Железнику, са оригиналном конструкцијом хидрауличног мотора са радијално распоређеним клиповима. Основни циљ код ове конструкције краткоходе рендисаљке је био повећање економичности рада, док је о конструкцији хидрауличног мотора урадио и објавио посебан научни рад 1957. године у Зборнику Машинског института САН обима 23 странице,

Међутим, у каснијем периоду посебну пажњу је посветио изучавању конструкцијских и експлоатацијских карактеристика машина алатки (типизација и стандардизација конструкција, кинематска анализа преносника за главно кретање, искоришћење снаге, производност, економичност) као и развоју метода за њихово експериментално испитивање(први је са својим сарадницима планирао и извео таква испитивања-фрикционе пресе 1955. и стругова 1961.).

Аутор је преко 30 научних радова, објављених у водећим домаћим (Технички лист, Зборник Машинског института САН, Зборник Машинског факултета и др.) и иностраним часописима или јавно саопштених на домаћим и међународним научно-стручним конференцијама, као и десетине елабората и студија о изведеним истраживањима.

Активно је учествовао у изради програма и планова научноистраживачког рада у области производног машинства, био научни саветник Института за алатне машине и алате (ИАМА) од његовог оснивања 1963. и члан Уређивачког одбора часописа „Саопштења Института ИАМА” од 1966..Учествовао у формирању Заједнице научноистраживачких институција производног машинства Југославије 1965., а као знак уважавања његовог укупног доприноса за развој производног машинства у нас,1983. године је установљена Повеља и Плакета „Проф. др Павле Станковић”, којом та Заједница награђује сваке године најуспешније појединце за њихов допринос у области производног машинства (у почетку на подручју целе СФРЈ а данас само у Србији)

ШОЛАЈА, Б. ВЛАДИМИР (Загреб,1920. - Београд,1998.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Основну школу и гимназију завршио у Загребу а Студије машинства започео 1939. на Стројарском одсеку Техничког факултета у Загребу. Ометен ратом прекида студије и после хапшења јуна 1941. године у Загребу пребачен је са родитељима у Србију. У Београду је радио у канцеларији борског рудника а по ослобођењу Београда се прикључио НОБ-у, одакле је октобра месеца 1945. године демобилисан ради настављања студија Студије је наставио на Машинском одсеку Техничког факултета у Београду а завршио 1949. године одбраном дипломског рада код професора Павла Станковића из предмета Машине алатке; просечна оцена студија 9,34 Крајем 1949. изабран је за асистента за предмет Машине алатке и индустријска производња машина на Машинском факултету у Београду. Током 1952. провео на стручном усавршавању пет месеци у више истраживачких институција у Великој Британији а од 1956-1958. радио као истраживач у Глазгову (Краљевски Технички Колеџ) и Вулверхамптону (Страфорски Технички Колеџ) у Великој Британији.

За доцента изабран 1958. на Машинском факултету Београду за предмет Машинска обрада, унапређен за ван. професора 1961. а изабран за редовног професора 1968. године. Докторирао на Машинском факултету у Београду 1972. Био је Старешина Одељења

ПАНАРЕЗИЈА

Машинског факултета у Крагујевцу и продекан за наставу Машинског факултета (1962-1964), када је уведена стална настава за последипломске студије. У периоду 1956.-1966. као сарадник проф. П. Станковића, значајно је допринео развоју и унапређењу наставе из производног машинства, постављањем и увођењем нових предмета (Машинска обрада II, Технолошки прибори и провера, Технолошки системи, Алати и прибори и други), које је предавао на Машинском факултету у Београду и одељењима Факултета у Крагујевцу у Краљеву. За ове предмете је , убрзо по њиховом увођење у наставни процес, написао скрипта и уџбенике: Алати за обраду резањем-шест тема (умножено, Завод за машине алатке 1959,), Технолошки прибори (Савез студената, МФ,1962), Алати за обраду лима (уџбеник, МФ, Београд 1967.), Помоћни прибори (уџбеник, МФ, Београд,1970); последња два су коришћена наредних 30 година као основни уџбеници из предмета Алати и прибори Био је ментор при изради великог броја дипломских радова из предмета које је предавао. Дужи низ година држао је наставу на Вишој техничкој школи у Суботици из предмета Машинска обрада

Као шеф катедре за производно машинство у периоду од 1969. до 1985. године, имао значајног удела у иновирању нових наставних планова и програма студија из области производног машинства, када су вршене промене наставних планова и режима студија на Машинском факултету: 1969. године су уведени нови наставни предмети на Групи за производњу у VII, VIII и IX семестру (Машине алатке, Алати и прибори, Мерење и квалитет обраде, Аутоматизација производње), односно 1973. године уведен је низ нових обавезних предмета (Теорија обраде метала, Техничка кибернетика, Машине алатке I, Алати и прибори I. Производни системи I, Технолошки мерни системи, Пројекат из производних система док су неки предмети били различити за поједина усмерења (производне технологије, производна техника и производна кибернетика). И у каснијим променама наставних планова и програма студија на Машинском факултету у Београду (нпр. 1979. године), било је значајних иновација и код Групе за производњу у којима је активно учествовао проф. В. Шолаја.

На последипломским студијама увео наставу из предмета МОНИР (Метод и организација научноистраживачког рада), који је предвао више од 20 година на Машинском факултету у Београду и на другим машинским факултетима у земљи (Скопље, Нови Сад, Ниш, Крагујевац и др.). У периоду од 1966. до 1998. године био је ментор код израде 22 магистарска рада и 20 докторских дисертација (кандидати су били његови сарадници са Машинског факултета у Београду, Института ИАМА, са других машинских факултета и из индустријских предузећа у СФРЈ.).

Године 1963. основан је Институт за алатне машине и алате (ИАМА) а проф. В. Шолаја је именован за директора .Био директор истога, уз кратке прекиде, до одласка у пензију 1985. Врло активно учествовао у програмирању, планирању и организовању научноистраживачког рада и сарадње са индустријом у Србији и Југославији. 1965 предложио формирање Заједнице научноистраживачких институција производног машинства Југославије, која је обухватала све машинске и техничке факултете у земљи и одговарајуће институте (Институт ИАМА, Институт Првомајска и др). Покренуо организовање сталне научно-стручне конференције „Саветовање производног машинства Југославије" које је одржавано сваке године (1965 у Београду,1966. у Загребу, 1967. у Љубљани тд.) и био непосредни организатор првог (1965.) и јубиларних:десетог (1975) и двадесетог (1986) у Београду, на којима је подносио обимне уводне реферате о развоју у свету и код нас у областима „Обрада резањем" и „Резни алати".

Под руководством проф. В. Шолаје у Институту за алатне машине и алате, у сарадњи са другим машинским факултетима и институтима и индустријским предузећима, покренуто је извођење више научноистраживачких пројеката: Развој и оптимизација обрадних система, Систематско испитивање обрадљивости при обради резањем домаћих конструкцијских материјала домаћим алатима (СИО), Статика и динамика машинских конструкција, Одржавање индустријске опреме и постројења, Технолошка припрема производње и групна технологија и др. Покренуо је и уређивао часопис „Саопштења Института за алатне машине и алате (ИАМА)", који је континуално излазио од 1966.-1985, а исти је по одласку у пензију

РАДНА ВЕРЗИЈА

наставио да уређује као председник Научног већа ЛОЛА - Института. Био је члан Редакционог одбора гласила СИТЈ „ТЕХНИКА”, међународног часописа „Manufacturing Systems” и председник савета часописа „Одржавање машина и индустријске опреме ОМО”. У периоду 1959-1963. био члан југословенске делегације у Комитету за науку ОЕЦД у Паризу , потом члан југословенске делегације у Секцији за алатне машине Комисије за машиноградњу СЕВ у Москви а од 1966. био редовни члан међународне институције за истраживање у производном машинству ЦИРП у Паризу.

Аутор је преко 400 научних и стручних радова, објављених у водећим домаћим и иностраним часописима или саопштених на научно-стручним конференцијама у земљи и иностранству и штампаних као елаборати и студије о изведеним истраживањима у оквиру одређених пројеката (од чега је преко 350 објављених и јавно саопштених радова). Сви ови радови се могу сврстати у пет основних области:

Прва група радова су из научно-стручне области хабања алата и квалитета површине (међу њима су најзначајнији, међународно признати оригинални радови о истраживањима феномена концентрисаног хабања алата и утицаја на храпавост површине при завршној обради на стругу);

Друга група су теоријски и стручни радови о посебним питањима обраде и обрадљивости (обрада на стругу, геометрија бургије и обрада конвенционалним и дубоким бушењем, геометрија алата и конструкције специјалних резних алата, обрадљивост материјала при обради резањем, техноекономска оптимизација процеса обраде резањем, обрада деформисањем, неконвенционални поступци обраде и друго.);

Трећу групу чине радови из ширег научно-стручног подручја производног машинства (анализа стања и развоја машинства и производног машинства, метрологија, трибологија, испитивање машина алатки, производни системи, помоћни прибори, заштита од буке и вибрација, технолошка организација, одржавање технолошке опреме и др.);

Четврта група је мањег обима, а чине је радови који се односи на област науке о науци, научне политике и образовања кадрова (програмирање, планирање и финансирање научноистраживачке делатности, формирање кадрова и др.) ;

Пета група су радови који се односе на истраживање историографије инжењерства у Србији. Наиме, по престанку рада у настави на Универзитету, посветио се систематском истраживању историје инжењерства у Србији: предложио, руководио и учествовао у реализацији научног пројекта „Путевима инжењерства у Србији и у Срба - ПИНУС”, на коме је радио велики број сарадника из појединих области инжењерства а резултати су публиковани у часопису „ПИНУС Записи” (кога је он уређивао и објавио седам бројева у периоду од 1995. до 1997. године), у Зборнику саопштења научног скупа „Путеви српског инжењерства у XIX веку” одржаног маја месеца 1994. у организацији САНУ и Музеја науке и технике у Београду и издавањем посебних монографија:.”Инжењер Милош Савчић, градитељ, предузимач, градоначелник”, Музеј науке и технике 1997.(ова монографија је урађена поводом организовања и одржавања изложбе о Милошу Савчићу у Галерији САНУ 1997. године), „Инжењери у Књажеству/Краљевини Србији од 1834 до краја Првог светског рата”, САНУ 1994., „Сто година производног машинства у високом школству Србије-сећање на прва четири професора”, Машински факултет, Београд 1994. и „Тодор-Тоша Селесковић (1856-1901)”, САНУ, 1996. године.

Добитник је већег броја награда и признања, као: Седмојулска награда Републике Србије за науку 1962., Повеља и Плакета „Проф. др Павле Станковић” 1983. године додељена од стране Заједнице институција производног машинства Југославије за изузетан допринос у области производног машинства, почасни докторат Универзитета у Београду и др

РАДНА ВЕРЗИЈА

ЈОВАНОВИЋ, КОСТА (Остружница, 1901. - Београд., 1969.), дипломирани инжењер машинства, виши предавач Машинског факултета у Београду. Основну школу учио у Врању а гимназију у Врању и Београду, где је матурирао. Дипломирао је на Машинском одсеку Техничког факултета Универзитета у Београду. Још за време студија био је студент - демонстратор из Математике и бавио проблемима из области синтетичке геометрије као и практичним питањима из области производње.

После дипломирања радио у следећим фабрикама: „Беометал", „Покрет", „Микрон" и у Дирекцији трамваја и осветљења, у којој је био запослен до ослобођења. После ослобођења прешао је на рад у Аутосаобраћајно предузеће „ДАСП", затим у предузеће „Шумадија" а потом у фабрику авиона „Икарус" у Земуну. Радећи у овим предузећима стекао је богату инжењерску праксу у областима конструкције алата и прибора, разраде технолошких поступака и решавања проблема организације производње, конструкција и реконструкција дизалица и преса и разних електротехничких уређаја.

За асистента за предмет Машине алатке на Машинском факултету у Београду изабран је 1949. године а 1964. године је унапређен у звање вишег предавача. Поред обављања својих редовник наставних обавеза (све врсте вежби са студентима из предмета Машине алатке и Радионичко упознавање), пуно се ангажовао на оспособљавању и модернизацији машина и опреме у Заводу за машине алатке, је дошло до изражаја његово богато дугогодишње инжењерско искуство.

Осим низа практичних решења из области производног машинства који су се односили на системе преносника за главно кретање код машина алатки, радио на проблемима везаних за друге области. У области патената дао је низ предлога, као: „Механизам за погон електрогенератора", „Механички уређај за серијску обраду метала и дрвета" и „Механизам за израду модела за ливење", док су у фази разраде били: „Механички уређај за одржавање константне брзине резања при обради на стругу", „Машина за обраду елипсастих и ротационих делова без шаблона" и др. Ради његовог непосредног и искреног општења са људима звали су га Бата-Коле, а тако су га звали колеге, сарадници, особље и студенти Машинског факултета.

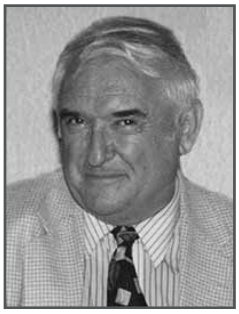

МИЛАЧИЋ, Р. ВЛАДИМИР (Скопље, 1934.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Матурирао је у Београду 1953, и исте године уписао је студије на Машинском факултету у Београду а дипломирао 1960. године из предмета Машине алатке.

По дипломирању изабран је за асистента за предмет Машинска обрада на Машинском факултету. Као асистент учествовао у извођењу вежби из предмета Машинска обрада и Машине алатке на Машинском факултету у Београду и Одељењу Факултета у Крагујевцу. Као млад сарадник већ 1961. године учествовао је на извођењу пројекта Упоредно испитивање стругова, којим је руководио Проф. Павле Станковић, као и дугих пројеката који су извођени у то време у Заводу за машине алатке Машинског факултета.

Године 1964. унапређен је за предавача за предмет Машинска обрада. У периоду 1965-1966 провео годину дана као стипендиста Британског савета на Универзитету у Бирмингаму на истраживању динамике машина алатки.

За доцента на Машинском факултету у Београду за предмет Машинска обрада изабран је 1967. Докторску дисертацију одбранио на истом факултету 1968. из области динамичког

РАДНА ВЕРЗИЈА

испитивања машина алатки. 1970. изабран за ванредног а 1975. за редовног професора за предмет Машине алатке.

Осим рада на Машинском факултету био је спољни сарадник Института „Михаило Пупин" у периоду од 1962. -1963. године на истраживању хидрауличних кола машина алатки. У Институту за алатне машине и алате од 1964. - 1970. године био руководилац Одељења за машине алатке, које се бавило експерименталним испитивањима машина алатки и развојем метода за та испитивања. Наводе се неки од пројеката таквих испитивања: Комплексно испитивање универзалне брусилице за оштрење алата, испитивање брусилица за округло брушење AFB-300 и UFC- 1000 производње Ливнице железа и темпера у Кикинди. У то време посетио је неке институте из области производног машинства у Немачкој (Ахен), Холандији (Делфт) и Чехословачкој (Праг).

Предложио је и организовао увођење компјутера на Машинском факултету 1969. године, организовање КУП-семинара (Компјутер у управљању производњом) и стручног скупа „Управљање производњом у индустрији прераде метала", који је одржаван једном годишње. од 1970-1972. Потом је покренуо формирање ЈУПИТЕР-заједнице (Јединствено Управљање Производним И Технолошким Ресурсима) као асоцијације науке (факултети, институти) и индустрије у области нових технологија на подручју Југославије, која је деловала и преко познате „ЈУПИТЕР- конференције" одржаване сваке године у периоду од 1972. до данас. Уз помоћ државних органа Републике Србије у периоду 1986.- 1994. године организовао изградњу Центра за нове технологије на Машинском факултету у Београду, уз сарадњу проф. М. Јовичића, проф. Р. Чукића и Зорана Глигоријевића.

Приликом промена и усавршавања наставних планова и програма студија на Машинском факултету у Београду 1966. године, активно је сарађивао са проф. П. Станковићем и проф. В. Шолајом, односно касније 1973. и 1976. године био је сарадник проф. В. Шолаје, када је у наставни процес Групе за производно машинство уведен велики број једносеместралних предмета. При томе је осмислио садржаје и предложио увођење у наставни програм више нових дисциплина на редовним (Производни системи I и II, Технолошки системи, Техничка кибернетика, Технологија иновација, пројекат из производних система) односно на последипломским студијама (Теорија пројектовања производа и технологија, Метод лабораторијских мерења и др.). Тада су на редовним студијама уведене и усмеравајуће групе (производна техника, производна кибернетика и производне технологије), са по два изборна предмета у VII и VIII. Из ових нових предмета Проф. В. Милачић је држао наставу на Машинском факултету у Београду, Одељењу Факултета у Крагујевцу као и на неким другим машинским факултетима у земљи.

Предложио је организовање Последипломске школе производног машинства (која је радила у оквиру Центра за нове технологије на Машинском факултету у Београду), ради школовања нових генерација младих научних радника у областима нових технологија, којима је био ментор при изради њихових магистарских (35) и докторских (17) дисертација. На основу неких од ових радова настала је серија од 10 монографија из области Интелигентних технолошких система, које је уређивао проф. В. Милачић. У овом периоду велики број младих сарадника, у звању асистената приправника, после проведених одређених броја година у ЈУР-у за производно машинство и примену компјутера Машинског факултета, завршавао је своје магистарске студије радећи на одређеним истраживачким пројектима и у већини случајева одлазио на рад у индустријска предузећа у Србији.

Проф. В. Милачић је био руководилац великог броја научноистраживачких пројеката из области нових технологија за потребе индустрије прераде метала, које је урадио са својим бројним сарадницима (магистрантима и докторантима), а односили су се на управљање производњом, пројектовање производа, пројектовање за производњу и друге проблеме. Овде се наводе само неки од тих пројеката:Нове методе и технике у развоју, пројектовању и експлоатацији машинских система, Интегрално управљање квалитетом производа у ОУР-у, Увођење нових техника и технологија у производни процес машинских конструкција,

РАДНА ВЕРЗИЈА

Информациони систем привреде Београда, Центри за производно-технолошке информације, Развој метода за пројектовање и израду сложених обрадних система и други.

Члан је више инжењерских асоцијација и академија у земљи и иностранству (Међународна асоцијација за истраживање у производном машинству - ЦИРП у Паризу, Међународна федерација за процесирање информација - ИФИП у Паризу, Међународна организација за аутоматско управљање-ИФАЦ, Украјинска академија наука у Киеву, Америчко удружење за прецизно машинство, Академија инжењерских наука у Београду). Био је председник међународног семинара за Интелигентне технолошке системе (1985, 1987 и 1989), члан Издавачког одбора Међународног часописа за експертне системе и почасни уредник Међународног часописа за производно машинство и компјутере. Као редовни члан ЦИРП-асоцијације активно је учествовао у реализацији међународних научних и технолошких програма, био председник Организационог одбора два значајна скупа у Београду: ЦИРП-семинара „Технолошки системи" 1980 и Генералне скупштине ЦИРП-асоцијације 1987. Тих година одржао је серију међународних семинара из области нових технологија у водећим индустријским земљама (Европа, САД, Јапан): Универзитет у Бирмингаму, Институт ЕНИМС у Москви 1986., Украјинска академија наука у Киеву 1988., Тошиба - корпорација у Токију 1988., Универзитет Кентаки, САД 1992., Универзитет МИТ у Бостону 1996 и др.

Успоставио је и реализовао међународну научну сарадњу у области Интелигентних производних система (експертни системи, машинска интелигенција, индустријски роботи, теорија пројектовања и др.), био оснивач и копредседник Светског конгреса за ту област (први Конгрес је одржан на Универзитету Порторико 1995., други у Мађарској академији наука у Будимпешти 1997., трећи на Универзитету МИТ у Бостону 2000.). У периоду 1990-1996. био гостујући професор на неколико универзитета у САД: Џорџ Вашингтон Универзитет (1991-1993), Универзитет Кентаки (три месеца 1991.) и Универзитет Порторико (1993-1996.), на којима је држао наставу на последипломским студијама из теорије инжењерског пројектовања, производних технологија, компјутером интегрисаних технологија и других области нових технологија.

Дужи низ година је био управник Завода за машине алатке, шеф Катедре за производно машинство и руководилац Института за производно машинство и компјутерски интегрисане технологије на Машинском факултету у Београду. Аутор је преко 320 објављених стручних и научних радова (120 радова објављено у иностранству а преко 200 објављено у часописима у земљи и саопштено на домаћим и међународним стручно-научним скуповима), 350 научних и високостручних пројеката и 30 књига (уџбеници, монографије, приручници).

Главна дела: Динамика машинских система, 1969.; Компјутер у управљању производњом, I и II, 1971.; Производни системи I и II,1973.; Технологија иновација, 1976.; Техничка кибернетика, 1979.; Машине алатке I и II 1980, 1981.; монографска трилогија: Интелектуални капитал (1999.), Менаџмент технологија (2004.) и Индустрија знања (2006.), као и Политичка економија, индустрија знања (2010.) и Нова метафизика инжењерства (2013.).

Добитник је Повеље и Плакете „Проф. др Павле Станковић" 1985., додељене од стране Заједнице научноистраживачких организација производног машинства Југославије за изузетан допринос у области производног машинства и Плакете Џорџ Вашингтон Универзитета, САД.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ЈОВИЧИЋ, М. МИЛЕНКО (Јежевица, Пожега, 1935.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. У месту рођења завршио основну школу 1946. године. У пролеће 1949. био са Пожешком омладинском радном бригадом на изградњи Београда, одакле је упућен на даље школовање у Школу ученика у привреди при руднику Трепча у Старом Тргу, коју је завршио 1952. године са одличним успехом. Школовање је наставио 1952. године у СТШ „Петар Драпшин" (вечерње радничко одељење) у Београду и исту завршио 1956. године са одличним уз рад у предузећима „Метал" и Индустрија прецизне

Студије машинства уписао је на Машинском факултету Универзитета у Београду 1956. године. У првој години студија до марта 1957. године радио у предузећу Индустрија прецизне механике а потом је, најпре добио стипендију Универзитета у Београду а затим Индустрије мотора у Раковици; у току студија радио повремено у предузећима ИМТ, „Давид Пајић" и „Геомашина" на пословима припреме производње и пројектовања производа. и обавио тромесечну стручну праксу у Западној Немачкој. Активно радио у Организацији савеза студената. У током лета 1958. године био са Омладинском радном бригадом Машинског факултета на изградњи аутопута у Словенији а у четвртој години студија био представник студената у Савету Факултета. Дипломирао је 22. новембра 1960. године на индустријско-производном одсеку из предмета Машинска обрада II код проф. Владимира Шолаје; средња оценом у току студија 8,45.

Првог децембра 1960. године запослио се на Машинском факултету у Београду као стручни сарадник, а фебруара 1961. године изабран на истом факултету за асистента за предмет Машинска обрада. Последипломске студије на Машинском факултету у Београду уписао 1963. године а завршио средином јуна 1966. године, одбраном магистарског рада на тему „Студија и истраживање основних проблема оштрења резних алата".

Као асистент изводио вежбе из више предмета: (Машинска обрада, Машинска обрада II, Технолошки прибори и провера, Технолошки системи) на Машинском факултету у Београду, Одељењу Машинског факултета у Крагујевцу (Технолошки прибори и провера, Машинска обрада) и Центру за ванредне студије у Краљеву (Техничко цртање, Машински елементи, Машинска обрада). Школске 1967/68. године држао је наставу из предмета Машинска обрада II у Центру за ванредне студије другог степена у Трстенику.

1970 године изабран за доцента за предмет Машинска обрада на Машинском факултету у Београду. Докторску дисертацију одбранио на истом факултету 1975. године са темом „Прилог истраживању процеса обраде брушењем са посебним освртом на дефинисање критеријума за одређивање постојаности тоцила". За ванредног професора за предмет Алати и прибори изабран 1977. године а за редовног професора унапређен 1983. године за групу предмета производног машинства.

Као наставник у току 27 година рада на Машинском факултету у Београду (и одељењима Факултета у Крагујевцу, Краљеву, Ваљеву, Ужицу и Жаркову) предавао предмете: Машинска обрада, Технологија машиноградње, Алати и прибори I, Алати и прибори II, Усмерене технологије, Технологија производње наоружања (за последња три предмета је предложио наставне програме) и био ментор при изради преко 550 дипломских радова (од чега преко 20 експерименталног карактера).

У периоду од 1975.-1982. год. држао наставу из предмета Алати и прибори на Вишој металској школи у Новом Београду а од 1996.-2000. год. наставу из предмета Машинска обрада и машине алатке на Одсеку за механизацију Пољопривредног факултета у Земуну. По пензионисању на Машинском факултету у Београду крајем 1997. године, у периоду од 1998. - 2008. године био је ангажован као редовни професор по позиву за одржавање наставе из предмета Алати и прибори на Машинском факултету Универзитета у Српском Сарајеву.

На последипломским студијама на Машинском факултету у Београду учествовао у извођењу наставе из предмета Наука о резању. Био ментор при изради 12 магистарских

РАДНА ВЕРЗИЈА

радова и 8 докторских дисертација и учествовао као члан комисија за одбрану тих радова преко 30 пута на машинским факултетима у Београду, Новом Саду, Крагујевцу и Нишу.

У периоду од 1963.-2005. објавио (као аутор и коаутор) 15 уџбеника и приручника, који су имали велики број издања: за средње школе машинске струке (Технологија обраде за II, III и IV разред, Алати и прибори за обраду на стругу), више машинске техничке школе (Основе конструкција алата и прибора, Алати за обраду метала) и универзитетску наставу из производног машинства (приручници: Помоћни прибори и Алати за обраду лима, и уџбеници: Алати за ковање у калупима, ливење под притиском и пресовање пластичних маса, Пројектовање и прорачун помоћних прибори, Пројектовање и прорачун алата за израду делова од лима и др.).

Бавио се активно стручним и научним радом у области производног машинства од почетка инжењерске каријере на Машинском факултету. Учествовао је у извођењу преко 30 научноистраживачких пројеката (међу којима је био најобимнији „Систематско испитивање обрадљивости при обради резањем домаћих конструкцијских материјала алатима домаће производње" (део Обрада брушењем), а извођен је од 1965. до 1978. године у Институту ИАМА.

Објавио у часописима и јавно саопштио на стручно-научним скуповима у земљи и иностранству (СССР, ЧССР, Источна Немачка) око 90 радова. Написао као аутор и коаутор две монографије: „Обрада брушењем, идентификација карактеристика стања и оптимизација процеса", МФ Београд 1987. стр. 440 и „Обрада резањем тешкообрадљивих метала и легура", МФ. Београд 1992, 290 стр. и као коаутор две публикације: „Проф. др. Павле П. Станковић-педагошки и научни доприноси у области производног машинства" (сећање поводом 100 година од рођења), МФ. Београд, 2009, стр. 25 и „Проф. др Владимир Б. Шолаја – педагошки и научни доприноси у области производног машинства и изучавања историографије инжењерства у Србији". МФ. Београд 2010, стр. 75. Урадио је преко 25 рецензија, и то: пет средњошколских уџбеника., десет уџбеника за више школе и факултете, две монографије и више технолошких и научноистраживачких пројеката. Као сарадник Српске енциклопедије урадио је девет биографских одредница из области производног машинства.

Област његове научне и стручне делатности је Производно машинство, и то уже: Технологија обраде резањем и деформисањем, обрадљивост материјала, обрада брушењем, резни алати (материјали резних алата, њихово испитивање и оштрење), пројектовање, прорачуни и испитивање алата за израду делова од лима, пројектовање и прорачуни помоћних прибора и друго.

Више пута је био у краћим и дужим посетама универзитетским центрима у Европи, и то: двомесечни боравак у току 1966. године на ТУ Берлин, ТУ Брауншвајг, ТХ Дармстат и ТХ Карлсруе, три пута на ТУ Дрезден, краћи боравак у Институту за супертврде материјале у Кијеву, десет месеци школске 1968/69. године на стручном усавршавању на ТУ Брауншвајг и шест месеци на студијском боравку 1991/92. године на ТХ Дармстат као стипендиста Хумболтове фондације.

Био активан у друштвеном раду на Машинском факултету у Београду, Београдском Универзитету, стручним организацијама и удружењима: продекан Машинског факултета у периоду 1971-1973. године, председник више комисија, односно одбора (комисије: за финансијска и стамбена питања, систематизацију радних места, одбора за издавачку делатност и др.), руководилац ООУР- за производно и привредно машинство од 1977-1979. године, председник Извршног одбора Савета МФ. од 1984.-1986. године, члан више комисија Универзитета (стамбене комисије, комисије за издавачку делатност, кандидационе комисије за избор Ректора), члан Просветног савета Републике Србије од 1986. до 1989. године и председник Комисије за машинску и енергетску струку средњег образовања Просветног савета, Руководилац Одељења Машинског факултета у Ужицу 1990/91,. председник Градског одбора удружења алатничара и секретар Републичког одбора савеза алатничара Србије,.члан Комисије за алат Југословенског завода за стандардизацију, више пута члан жирија такмичења металаца (на градском, републичком и савезном нивоу). У периоду од 1997.-2003.

РАДНА ВЕРЗИЈА

године био је члан Редакционог одбора сепарата „Машинство” часописа „Техника” а од краја 2003. године до краја 2013. године члан Уређивачког одбора тога часописа и Одговорни уредник сепарата „Машинство”.

Значајније награде и признања, која је добио у току свога тридесетседмогодишњег рада на Машинском факултету у Београду су: награда Привредне коморе Београда за најбољу докторску дисертацију из техничких наука одбрањену у 1975. години, Октобарска награда Скупштине града Београда за монографију „Обрада брушењем, идентификација карактеристика стања и оптимизација процеса” као најбоље дело из области техничких наука објављено у Београду у 1987. години, Плакета и повеља „Проф. др Павле П. Станковић” додељена од стране Заједнице институција производног машинства Југославије 1994. године за укупан допринос развоју производног машинства и Специјална плакета Савета Машинског факултета 1995. године поводом Дана факултета за 35 година рада на Факултету и менторство 500 дипломских радова.

СТАНИЋ, П. ЈОКО (Баре, Боан, 1930.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. У месту рођења завршио основну школу, нижу гимназију у Београду и Херцег Новом а СТШ у Књажевцу. После одслужења војног рока у ЈНА 1952. године, радио је као наставник у СТШ у Бору. Студије машинства на Машинском факултету у Београду уписао је 1955. године и исте завршио крајем 1960. године одбраном дипломског рада из предмета Машинска обрада II.

Почетком 1961. год. изабран је за асистента за предмет Машинска обрада на Машинском факултету у Београду. Као асистент изводио је све врсте вежби из тадашњих предмета производног машинства (Машинска обрада, Технолошки прибори и провера и други) и Отпорности материјала. Последипломске студије на Машинском факултету у Београду уписао је 1963. године а исте завршио 1966. године одбраном магистарског рада са тем „Испитивање резних способности завојних бургија у зависности од њихове геометрије”.

У периоду од 1966. до 1968. године, изводио је вежбе из предмета Машинска обрада и у центрима за ванредне студије у Младеновцу и Ваљеву као и предавања ванредним студентима на у Београду као и у Центру за ванредне студије у Смедереву

За доцента за предмет Машинска обрада на Машинском факултету у Београду изабран је1968. године Више година држао предавања из предмета Технолошки прибори и провера у Вишој техничкој школи у Чачку.

После избора у звање доцента 1968. држао је предавања из предмета: Машинска обрада (редовним и ванредним студентима) на Машинском факултету и Технолошки прибори и провера у Одељењу Машинског факултета у Крагујевцу. При иновирању Наставног плана групе за производњу 1969. год. поверено му је извођење наставе и организовање вежби из новог предмета Мерење и квалитет обраде.

Докторску дисертацију одбранио је јуна 1974. године на Машинском факултету на тему „Истраживање оптималних нивоа излазних карактеристика процеса бушења констукцијских челика при симетричним и несиметричним формама алата”. За ван. професора изабран је 1975. године а унапређен у звање редовног професора 1980. године за групу предмета производног машинства.

Као редовни професор предавао је више предмета, како на Машинско факултету у Београду тако и у одељењима Факултета у Ужицу и Ваљеву, и то: Машинска обрада (Технологија машиноградње), Машинска обрада II, Мерење и квалитет обраде,Технолошки мерни системи, Теорија обраде метала, Управљање квалитетом производње. У ВМШ у Новом Београду предавао је дужи низ година предмет Управљање квалитетом производње. Десет година је држао предавања на Машинском факултету у Титограду и његовој Школи

ПРИРЕДА

квалитета производње. Био је ментор при изради око 100 дипломских радова студената из предмета које је предавао.

Изводио наставу на последипломским студијама из више предмета, и то на Машинском факултету у Београду: Метод инжењерских мерења (део предмета), Наука о резању (део предмета),Теорија мерних ланаца, Основе техноекономске оптимизације, као и на другим машинским факултетима у тадашњој Југославији: Факултет стројарства и бродоградње у Загребу (Оптимизација технолошких процеса), Факултет техничких наука у Н. Саду (Теорија техноекономске оптимизације), Машински факултет у Мостару (Оптимизационе методе), Машински факултет Универзитета у Нишу (Метод научноистраживачког рада и планирање експеримената), Машински факултет у Краљеву (Теорија мерних ланаца и Теорија техноекономске оптимизације). Био је ментор код израде преко 30 маг. теза и докторских дисертација.

Написао је самостално око 40 уџбеника и приручника из предмета које предвао, који су имали велики број допуњених и поновљених издања: Мерење и квалитет обраде (у три дела: I-Тачност машинске обраде, II Основе статистичке контроле квалитета, III- Решени примери са допунама метода статистичке контроле квалитета); Технолошки мерни системи; Машинска обрада II (Приручник за лабораторијске вежбе); Математичке основе техноекономске оптимизације обрадних процеса; Метод инжењерских мерења - увод у математичку теорију експеримената; Основе контроле квалитета производње; Технолошки мерни системи; Управљање квалитетом производње, део 1; Увод у теорију техноекономске оптимизације процеса; Управљање квалитетом производње, део 2 и Теорија процеса обраде.

Као коаутор учествовао је у изради уџбеника, приручника и монографија, који су имали велики број поновљених издања, и то: Машинска обрада I, Приручник за прорачун меродавних режима обраде резањем; Машинска обрада III део, Приручник режима обраде сабијањем, истискивањем и извлачењем; Технологија обраде за четврти разред; Управљање квалитетом производње, решени задаци; Мерна техника у технологији обраде метала резањем и Основи оптимизације технолошких просеса и конструкција производа. У току своје наставничке делатности увео је низ нових наставних садржаја из најновијих научних истраживања: Метод композиционог матричног плана (у предмету Методи научних истраживања), сензорски систем (у предметима Теорија машинске обраде и Метролошки системи), Методи адаптивног управљања, и други.

Своју веома богату научноистраживачку делатност обављао је преко Завода за машине алатке и Института за производно машинство и примену компјутера Машинског факултет као и Института за алатне машине и алате (ИАМА) у Београду. При томе је сам изводио одређена испитивања и руководио истраживањима у оквиру великог броја научних пројеката, који су финансирани од стране привреде и друштвених фондова. Наводи се као пример дугогодишњи пројекат „Испитивање обрадљивости при обради резањем домаћих конструкцијских материјала алатима домаће производње" у операцијама обраде стругањем, глодањем, бушењем, резањем навоја, брушењем и провлачењем, у чијем финансирању је учествовао врло велики број индустријских предузећа из свих република бивше Југославије (железаре, произвођачи алата, машинска и аутомобилска индустрија и други).

Као резултат те активности проф. Ј. Станића су преко 200 објављених научних и стручних радова штампаних у земљи и у иностранству, око 50 елабората и студија и других радова ограничене циркулације. Са својим радовима учествовао је на великом броју одржаних научно-стручних скупова и конференција и већини одржаних Саветовања производног машинства и ЈУПИТЕР конференција.

У току свога 35-то годишњег рада на Машинском факултету у Београду врло активно је учествовао у друштвеном раду и органима управљања Факултета и Универзитета: био је продекан за наставу Машинског факултета, старешина Одељења Ваљеву, члан Савета Факултета, председник Извршног одбора Савета Машинског факултета, шеф Катедре за производно машинство, руководилац ООУР-а за производно и привредно, председник Одбора за издавачку делатност, члан Редакционог одбора часописа „Саопштења" Машинског

РЕДАКТИРАЊЕ

факултета као и члан више комисија и радних тела Факултета (Комисија за последипломске студије, Комисија за самоуправљање, Комисија за праћење и усавршавање наставних планова и програма и др.).

Добитник је Ордена рада са сребреним венцем од стране Председништва СФРЈ за дугогодишњи успешан стручни, научни и друштвени рад, Повеље и Плакете „Проф. др Павле Станковић" 1994. од стране Заједнице институција производног машинства СР Југославије за укупан допринос развоју производног машинства као и већи број Плакета и Захвалница Машинског факултета у Београду и других машинских факултета у Србији.

ДИМИТРИЈЕВИЋ-МАРКОВИЋ, Ж. ЉИЉАНА (Београд, 1936.), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета у Универзитета у Београду. Основну школу и гимназију завршила је у Београду 1955. године. Исте године уписала је студије на Машинском факултету у Београду, које је завршила 1961. године на индустријско – производном одсеку са дипломским радом код проф. Владимира Шолаје из предмета Машинска обрада II.

За асистента за предмет Машинска обрада на Машинском факултету у Београду изабрана је јуна 1961. године и поново је бирана у исто звање: 1964.,1967.,1970.,1973., 1976., 1979. и 1984. године.

У првом изборном периоду, поред учешћа у извођењу вежби из предмета за који је бирана, радила је на извођењу вежби (преглед задатака, лабораторијске вежбе) из предмета Технолошки прибора и провера (на I степену студија) и Машинска обрада II, коју су слушали студенти VII I VIII сем. према ранијем наставном плану и програму студија. Осим рада на Машинском факултету у Београду, била је ангажована и на извођењу вежби у Центру за ванредне студије Машинског факултета у Светозареву из предмета Технолошки прибори и провера а радила је хонорарно на извођењу наставе из предмета Технолошки прибори и провера у Вишој техничкој школи у Трстенику. У том периоду, поред рада на настави, била је активно укључена у извођењу неколико пројеката из области сарадње са привредом, који су рађени у Заводу за машине алатке Машинског факултета. У току лета 1963. год. провела је два месеца у предузећу Прва петолетка у Трстенику а у јануару 1964. била је три недеље на студијском боравку у Институту за обраду резањем у Кракову, Пољска. У овом периоду се већ била усмерила на област метрологије, тако да је њена стручна и научна делатност била у даљем раду на Машинском факултету највећим делом у овој, веома важној области производног машинства и шире машинске технике. У овом периоду започела је припреме за издавање приручника за лабораторијске вежбе из области мерења а учествовала је у изради Приручника за конструисање помоћних прибора, који је штампан у издању Савеза студената Машинског факултета 1963. године.

Према новим наставним плановима и програмима студија, који су уведени на Машинском факултету у Београду 1966. год. за континуалне студије у трајању од девет семестара, конституисана је Група за производњу са неколико нових предмета,међу којима су и били Алати и прибори и Мерење и квалитет обраде. У овом и наредном периоду је Љиљана Димитријевић-Марковић била организатор свих врста вежби из ових предмета (преглед задатака и пројеката, лабораторијске вежбе) и учествовала је у њиховом извођењу. Посебно се истиче рад на увођењу и изради задатка студената на компоновању мерних и контролних прибра за предмет Мерење и квалитет обраде. Била је предлагач тема и главни консултант при изради експерименталних дипломских радова студената из области метрологије и у оквиру истраживачких пројеката у Институту машинског факултета, у којима је и она била сарадник и активно учествовала (нпр. пројекти у Завод за моторна возила, које је водио проф. Јован Тодоровић).

РЕПОЗИТОРИЈУМ

У току школске 1973/74. и 1974/75. године држала је наставу из предмета Техничка контрола у Вишој техничкој школи у Земуну као и Центрима за ванредне студије ове Школе а увела је у наставни план и програм нове садржаје из савремене контроле квалитета производње. Новим променама планова и програма студија на Машинском факултету у Београду, које је изведено 1973. године, уведен је на Групи за производњу предмет Технолошки мерни системи. За овај наставни предмет увела је нови систем лабораторијских вежби, који у највећем могућем степену подстиче студенте на креативан и самосталан рад кроз седам лабораторијских вежби у току семестра.

Ценећи њене педагошке и стручне квалитете, Катедра за производно машинство јој је поверила у Одељењу Машинског факултета у Краљеву извођење предавања и вежби из Статистичке контроле квалитета и поузданости у оквиру предмета Алати и прибори и контрола квалитета.

За потребе наставе и праксе, учествовала је као коаутор у изради шест приручника, и то: за потребе наставе (осим већ поменутог и Приручник за конструисање алата за обраду деформацијом, 1968. и приручник Помоћни прибори 1980, који су имали више издања), односно и за потребе праксе (Методи и алати за пробијање и просецање, МФ 1977. и Кочнице моторних возила, МФ 1975. године).

Од почетка рада на Машинском факултету у Београду 1961. активно се бавила стручним и научним радом, који је обављала самостално или са колегама у Заводу за машине алатке и Заводу за моторна возила Машинског факултета и у Институту за алатне машине и алате (ИАМА) у Београду.

Последипломске студије је завршила 1980. на Машинском факултету у Београду, са магистарским радом на тему „Прилог проблему контроле пречника отвора". Написала је преко 29 радова, који су били објављени у часописима („Саопштења ИАМА", „Саопштења IMF", Моторна возила и др) и јавно били саопштавани на више научно-стручних скупова и конференција (симпозијум „Управљање производњом у индустрији прераде метала", Конференција „IFTES", ЈУПИТЕР конференције) у којима су као теме били проблеми квалитета површина, методе одређивања димензија делова на мерној машини, проблеми контроле пречника малих отвора, инструментација развијена у Институту ИАМА, проблеми мерења хабања површина металних и фрикционих делова спојница и кочница моторних возила и др.

Урадила је самостално или као коаутор 74 елабората и извештаја о изведеним истраживањима, у којима се најчешће разматрају и решавају проблеми везани за резне алате, помоћне приборе и питања метролошке природе, као: испитивање резних карактеристика бургија и урезника, агрегатни помоћни прибори, контрола еталона машина за мерење дужина, контрола храпавости разних машинских делова, испитивање храпавости металних делова и фрикционих парова спојница и кочница моторних возила и друго.

У току свога дугогодишњег рада на Машинском факултету у Београду била је стално врло активна у органима управљања, комисијама и одборима Факултета,као и институцијама изван Факултета: заменик председника Кадровске комисије Савета Факултета, председник Кадровске комисије ОУОР-а, члан Комисије за набавку опреме ООУР-а, председник Дисциплинске комисије ОООР-а, члан Комисије пројекта Систем за иновацију и трансфер знања дипломираних машинских инжењера и друге комисије Факултет; Била је стални члан Савезне Комисије за дужине и углове у Заводу за мере и драгоцене метале, члан Председништва Друштва за мерну технику СР Србије и члан Комисије за еталоне физичких величина при Влади СР Србије,

РАНЕ ВЕРЗИЈЕ

МАНДИЋ, М. ДРАГИША (Каменица, Коцељева, 1928. - Београд, 2010.), дипломирани инжењер машинства, ванредни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу је завршио у месту рођења 1939. године. У јесен 1945. године је дошао у Београд ради даљег школовања, где је најпре 1947. године завршио занат за прецизног механичара у предузећу прецизне механике „Борац", а потом уз рад и једногодишњу школу за квалификованог алатничара до одласка у ЈНА 1948. године. 1949. Године запослио се у предузећу „Сутјеска" у Београду, у коме је радио до 1952. године и истовремено завршио уз рад Индустријски раднички техникум. У периоду од 1952. до 1955. године радио је у предузећима ИМТ у Београду, Телеоптик у Земуну и „Обод" у Цетињу као алатничар и машински техничар.

На Машински факултет у Београду уписао се школске 1955/56. године, који је завршио почетком 1961. год. (просечна оцена 8, 2. и оцена дипломског рада 10 из предмета Машине алатке). За време студија повремено је радио као конструктор у предузећима ИМТ (шест месеци у току 1958. год.) и у Индустрији ваздухоплова „Икарус" (шест месеци у току 1959. године). По дипломирању изабран је на Машинском факултету у Београду 1961. год. за асистента за предмет Машине алатке.

Последипломске студије завршио је на Машинском факултету у Београду 1977. год. одбраном магистарског рада „Обрада венца цилиндричних зупчаника методом релативног котрљања. „Као асистент учествовао је у извођењу свих врста вежби (лабораторијске вежбе, аудиторне вежбе, преглед задатака и пројеката) из предмета: Машине алатке, Машинска обрада, Производни системи, Алати и прибори, Теорија процеса обраде метала, и то како на Машинском факултету у Београду, одељењима Факултета у Крагујевцу, Ужицу, Ваљеву, Центру за ванредне студије у Трстенику и као и на Машинском факултету у Н. Саду.

У периоду од средине 1961. године до почетка 1963. године радио је хонорарно као самостални конструктор специјалних алата у предузећу „Алатница" а од оснивања Института ИАМА 1963. године радио је као хонорарни истраживач на извођењу истраживачког пројекта „Израда зупчаника пластичном деформацијом релативним котрљањем", којим је руководио проф. др. Павле Станковић. Докторску тезу са темом „Прилог одређивању карактеристика цилиндричних зупчаника израђених пластичном деформацијом" одбранио је на Машинском факултету у Београду 1981. године. За доцента на Машинском факултету у Београду изабран је1984. год. за групу предмета из производног машинства а унапређен у звање ванредног професора 1990. године за предмет Теорија процеса обраде метала. Као наставник предавао је више предмета: Теорија процеса обраде метала на Машинском факултету, Алати и прибори и управљање квалитетом у Одељењу Факултета у Краљеву, као и предмете Усмерене технологије и Алати и прибори у одељењима Факултета у Ужицу и Ваљеву. Био је ментор при изради око 15 дипломских радова студената.

Био је коаутор уџбеника Технологија обраде за III разред средњег образовања машинске струке и публикације „Проф. др Павле Станковић, педагошки и научни доприноси у области производног машинства" издате 2009. поводом 100 година од његовог рођења, урадио је велики број рецензија (уџбеника, приручника и радова других аутора објављених у часописима). Урадио и објавио као аутор и коаутор преко 20 научних и стручних радова, штампаних у разним часописима (као „Саопштења Института ИАМА", „Техника" и други) и јавно саопштених на научностручним скуповима(Саветовања производног машинства, Ифтом - Јудеко конференције и др.), преко 30 елабората о резултатима изведених истраживања и око 20 конструкција машина и уређаја; урадио је више експертиза о узроцима отказа машина и уређаја као и стручних вештачења (повреде на раду и друго).

Већина објављених радова, елабората и конструкција машина и уређаја произашли су из сарадње са великим бројем индустријских предузећа (ИЛР, ИМР, ИКЛ, ТЕЛЕОПТИК и „ЗМАЈ" у Београду, Заводи Црвена застава у Крагујевцу, МКС у Смедереву, „Петар Драпшин" у Младеновцу, ЈЕЛШИНГРАД у Бања Луци и други). Овде са наводе неколико важнијих научно-

РАНИ ПРИСТУП

истраживачки пројекти из веома богате и разноврсне делатности проф. Д. Мандића, које је урадио самостално или као коаутор са другим сарадницима: (1) Израда зупчаника пластичним деформисањем (пројектовање и израда уређаја за моделско испитивање течења материјала и формирања зубаца методом ваљања при релативном котрљању, пројектовање и израда експерименталне машине за обраду венца зупчаника пластичном деформацијом релативним котрљањем у загрејаном стању, пројектовање и израда уређаја за завршно ваљање зубаца зупчаника у хладном стању, пројектовање и конструисање уређаја за упоредна испитивање чврстоће на лом зубаца зупчаника израђених резањем и ваљањем, пројектовање и израда уређаја за динамичко испитивање зупчаника); пројекти су извођени на Машинском факултету уз сарадњу са Институтом ИАМА и предузећима ИМР и ИМТ у Београду. (2) Топљење метала под троском-ЕПЖ (реконструкција обичних уређаја за топљење метала у уређаја за експериментално истраживање и примену ЕПЖ методе при изради удубљења ковачких алата, пројектовање и израда специјалног лонца за топљење троске, конструисање и израда неколико катализатора за израду ковачких алата); истраживање изведено заједно са проф. Д. Николићем у Заводима Црвена застава (погон Ковачница). (3) Базни технолошки пројекат ковања делова од обојених метала за потребе наменске индустрије Југославије (пројектована је нова ковачница у предузећу „Петар Драпшин" у Младеновцу, дефинисане основне технолошке карактеристике хидрауличних преса сила притискивача од 3. 000 и 7. 000 тона, које су биле у примени у неким предузећима а истраживање рађено заједно са проф. Д. Николићем. (4) Пројектовање, конструисање и израда динамометра за мерење интензитета ударних сила и њихове центричности код ковачких машина у производним условима, коришћен у обављеним испитивањима у погонима предузећа Заводи „Црвена застава" у Крагујевцу и „Херој Срба" у Смедереву; За конструкцију овога динамометра је поднета пријава и признат патент бр. 21586-П3324/75 од стране Савезног завода за патенте; конструкција динамометра и изведена истраживања у примени заједно са проф. Д. Николићем. (5) Руковођење при извођењу пројекта Делимична реконструкција и детаљан ремонт машина (две брусилице и једног струга за обраду ваљака ваљаоничних станова), које су биле јако оштећене у пожару хладне ваљаонице у предузећу МКС Смедерево; пројекат је био успешно изведен у сарадњи стручњака и производних капацитета фабрика ИЛР из Железника и „Север"-а из Суботице. Осим тога, заједно са проф. В. Ђорђевићем, учествовао је у реализацији одређених истраживања у ХЕ „Никола Тесла" у Обреновцу (мерење напона и деформација цевовода и резервоара и др.).

У току свога 35-огодишњег рада на Машинском факултету у Београду био је више пута у краћим студијским посетама у више земаља Европе (СССР, Москва – Институти: МВТУ имена Бауман, ЕНИМС и СТАНКИН; Мађарска, Будимпешта-Виша техничка школа, Фабрика дизел мотора и фабрика зупчаника и диференцијала; ДДР, Дрезден –Факултет за производно машинство; СРН- универзитети и институти у Штутгарту, Ахену и Вупералу и више фабрика у Штутгарту, Дортмунду и Дармстату.

Активно је учествовао у друштвеном раду на Машинском факултету и у другим организацијама, при чему се наводе само неке активности: члан Савета факултета, члан Извршног одбора факултета, члан Савета ООУР-а за производно и привредно машинство, члан Комисије за усавршавање наставних планова и програма, далегат Машинског факултета у Привредној комори Београда, председник Одбора друштва алатничара Београда, више пута био члан жирија Градског такмичења металаца у Београду као и Републичког такмичења металаца у Трстенику.

Добитник је више одликовања, повеља и захвалница, од којих се овде наводе само нека: Орден рада са сребреним венцем додељен указом Председништва СФРЈ 1984., Повеље за непрекидан рад на факултету (10, 20 и 30 године), Повеља за допринос раду и развоју Машинског факултета при одласку у пензију 1986. године, повеље и захвалнице Друштва алатничара Београда и Градског и Републичког одбора синдиката за рад у организацији такмичења металских радника на градском и републичком нивоу.

ПРЕГЛЕДНИК

ГАЈОВИЋ, ВЛАДИМИР (Београд, 1924. - Београд, 2015.), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета у Београду у периоду 1961.-1974. године, професор Више техничке школе у Земуну. Основну школу и два разреда гимназије завршио је у Крагујевцу и Панчеву а последња два разреда гимназије учио и положио матуру у Београду 1942. године. У НОВЈ је био од 10.I.1945-31.III.1947. године

Студије машинства уписао је школске 1947/48. године на Техничком факултету у Београду, али је исте прекинуо из материјалних разлога и наставио 1954. на Машинском факултету. Дипломирао је марта 1955. одбраном дипломског рада из предмета Хидрауличне машине.

После дипломирања радио је у предузећима: Икарус, Термоелектро, Хидометеор и у Хемијској индустрији у Панчеву. Радећи око шест година у овим предузећима стекао је богату инжењерску и производну праксу.

На Машинском факултету у Београду изабран је за сталног асистента јуна месеца 1961. за предмет Машинска обрада, а био је поново биран у исто звање 1964, 1967, 1970 и1973. године. Изводио је вежбе из предмета Машинска обрада на Машинском факултету у Београду у Центру у Жаркову а такође и из Техничког цртања. Држао је предавања из предмета Машинска обрада у ВТШ у Трстенику као и вежбе из тога предмета на Рударском факултету у Београду.

Као коаутор са колегама Ј. Станићем, Д. Николићем и Т. Јовановићем учествовао је у писању Приручника за прорачун меродавних режима машинске обраде резањем, који је имао велики број издања (прво 1970) и приручника Машинска обрада III, прорачун режима обраде, сабијањем, истискивањем и извлачењем (1971.).Учестовао је у извођењу око 15 пројеката, који су рађени у ЈУР-у за производно машинство и примену компјутера Машинског факултета за разна индустријска предузећа у Србији.

У току 1974. године прешао је на рад у СТШ у Земуну, где је до одласка у пензију 1989. године држао наставу из предмета Алати и прибори у својству професора више школе. После преласка у ВТШ у Земуну, дипл. инж. В. Гајовић био је више пута ангажован и на Машинском факултету, и то: 1974.,1975. и 1981. године за извођење вежби из предмета Машинска обрада и Технологија машиноградње у Одељењу Машинског факултета у Краљеву и Центру за ванредне студије у Жаркову.

НИКОЛИЋ, М. ДРАГОМИР (Крчмаре, Куршумлија, 1934. - Београд, 2016.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду Студије машинства је уписао 1951. године на Машинском факултету тадашње Велике техничке школе у Београду. За време студија повремено радио у више предузећа (трговинско предузеће „Војводина", Фабрика гумених производа „Рекорд" у Раковици, Бродоградилиште „Тито" у Н. Београду). Дипломирао је 1958. године на Машинском факултету Универзитета у Београду из предмета Машине алатке.

После завршетка студија радио је најпре око шест месеци у Конструкционом бироу Железаре „Јесенице" у Словенији; од средине фебруара 1959. године до одласка на одслужење војног рока у ЈНА крајем маја 1959., као и по повратку из ЈНА радио је до 1.11.1961. године у групи за конструкцију машина алатки Пројектантског бироа Фабрике машина „Иво Лола Рибар" у Железнику.

Најпре радио као хонорарни асистент школске 1960/61. год., а од 1.11.1961. године као асистент у сталном радном односу на Машинском факултету за предмете Машинска обрада и Машине алатке. Као асистент учествовао је у извођењу вежби из предмета Машинска обрада

РАДНА ВЕРЗИЈА

на Машинском факултету, Одељењу Машинског факултета у Крагујевцу као и у центрима Факултета за ванредне студије у Лозници и Жаркову.

Осим тога, одржавао наставу у Центру за ванредне студије у Београду Високе индустријско - педагошке школе из Ријеке. У периоду од 1963.- 1968. год. био је повремени а потом стални хонорарни саветник Педагошког завода града Београда. У току школске 1969/70. год. посећивао је курсеве из области примене компјутера, и то: Увод у програмирање, COBOL, PLAN, FORTRAN, а од 7.9. до 2.10.1970. год. је боравио код фирме ICL у Лондону ради обуке за инструктора за програмирање.

Последипломске студије на Машинском факултету у Београду уписао школске 1963./64. године а завршио их одбраном магистарског рада 5.2.1971. год. на тему „Прилог проучавању карактеристика статичке крутости и динамичког понашања главних вретена у условима резања у стационарном температурском стању".

За доцента на Машинском факултету за предмет Машинска обрада изабран септембра месеца 1971. године. Као доцент изводио је наставу из предмета: Машинска обрада на Машинском факултету у Београду као и центрима за ванредне студије у Смедеревској Паланци, Прибоју и у Крушевцу, на Рударско-геолошком факултету у Бору, у Вишој металској школи у Новом Београду и Војно-техничкој академији у Жаркову.

Докторску тезу са темом „Прилог проучавању еластичног система главних вретена стругова" одбранио је1981. на Машинском факултету и исте године изабран је у звање ванредног професора. 1990. године унапређен у звање редовног професора за предмет Технологија машиноградње. У периоду после избора за професора, држао је наставу из предмета:Технологија машиноградње (I и II), Машинска обрада, Усмерене технологије и Теорија обраде метала, како на Машинском факултету у Београду тако и у одељењима у Ужицу, Ваљеву и Жаркову. Био је ментор при изради већег броја дипломских радова студената.

На последипломским студијама на Машинском факултету у Београду учествовао је у настави из предмета Наука о обради деформисањем и делова предмета Технологија градње пропулзора и Технологија градње летилица на Високој ваздухопловно – техничкој академији у Жаркову.

Учествовао је као коаутор у писању више дела за потребе наставе (уџбеници и приручници): Машинска обрада I, Приручник за прорачун меродавних режима машинске обраде резањем (већи број издања); Машинска обрада III, Приручник за прорачун режима обраде сабијањем, истискивањем и извлачењем; Технологија обраде, уџбеник за трећи разред средњег усмереног образовања машинске струке (већи број издања); Технологија обраде, уџбеник за четврти разред средњег усмереног образовања машинске струке; Технологија обраде I и Технологија обраде II, уџбеници за други, односно трећи разред средњег образовања машинске струке, као и неколико приручника за потребе инжењерске праксе: Методе и алати за пробијање и просецање; Методе и алати за запреминско обликовање ковањем, Основи програмског језика COBOL (скрипта). Осим тога, самостално је написао и следеће књиге: Пројектовање технолошких процеса I, Обрада резањем; Пројектовање технолошких процеса II, Обрада деформисањем; Теорија процеса обраде II, Обрада метала деформисањем и Обрада метала деформисањем. Посетио је и боравио у више у високошколских и научних институција неких држава Европе (Француска- Париз, и Белгија-Лувен: студијски боравак три месеца преко организације OECD; СССР- Москва, Лењинград, Кијев; СР Немачка и Швајцарска)

У току свога тридесет-петогодишњег рада на Машинском факултету активно се бавио научноистраживачким радом и сарадњом са привредом, при чему је ту своју активност обављао преко Завода за машине алатке и Института за алатне машине и алате (ИАМА) – Одељење за алатне машине, Института Машинског факултета односно Института за производно машинство и примену компјутера Машинског факултета у Београду. Објавио је преко 40 научних и стручних радова (самостално и као коаутор), који су штампани у зборницима радова научно-стручних скупова и конференција у земљи као и у неким

ПРИМЕРАК

часописима (Саопштења Института ИАМА, Галаксија и др.), више од 50 елабората и студија (о резултатима изведених истраживања), више експертиза, стручних вештачења и 15 конструкција (подсклопова машина алатки, алата, уређаја, динамометара и других конструкција).

Више самостално објављених радова односе се на саопштавање резултата изведених истраживања у оквиру своје магистарске тезе и докторске дисертације, неколико радова као и већи број елабората и студија је урадио у току дугогодишње сарадње са проф. Драгишом Мандићем, а односе се испитивање машина за обраду деформисањем у погонским условима, конструкцију потребних прибора и уређаја за та испитивања (динамометри), развој и примену нових технологија израде ковачких алата топљењем под троском и друго. Овде се наводе само неки: Проучавање и развој методе обраде пластичном деформацијом (рад из 1976.), Одређивање неких стварних основних карактеристика кривајних преса у производним условима (рад из1979.), Експериментално одређивање стварних номиналних оптерећења притискивча кривајних преса (елаб, 1978.), Конструкција динамометра за мерење интензитета и центричности удара ковачких машина до 2500 Мп.(елаборат, 1983); Развој и усавршавање технологије топљења метала под троском (елаборат,1986.); Конструкција мерача угла скретања замајца притискивача пресе (конструкција,1987), руковођење (заједно са проф. Д. Мандићем) пројектом „Ревитализација- генерални ремонт и модернизација великих стругова и брусилица”, који се примењују за обраду ваљаоничких станова, а били су знатно оштећени у пожару у Железари Смедерево. Посао је обављен уз сарадњу производних капацитета и кадрова предузећа „ИЛР” у Железнику и „Север” у Суботици. Како се види, највећи део ових истраживања спроведен је уз сарадњу и за потребе индустријских предузећа у Србији и другим републикама тадашње Југославије

Био је координатор и учесник у извођењу стратешких пројеката РЗН Србије и то: Развој специјалних технологија обликовања метала у течном и пластичном стању; Развој космичких материјала, технологија и софтвера за потреба „Новог производа”, у чијем је финансирању учествовало више научноистраживачких института, друштвених фондова као и привредних организација из Србије.

Проф. Д. Николић је био врло активан у друштвеном раду на Машинском факултету, Универзитету у Београду и Републичкој заједници за науку Републике Србије. Неке важније функције на Машинском факултету су: Продекан за научноистраживачку делатност, Командант штаба цивилне заштите, члан Савета Факултета, члан Комисије за режим студија, Заменик председника Савета, члан Комисије за механографску обраду података. Неке важније функција изван Факултета су: члан Комисија за статут Универзитета, делегат Машинског факултета у Скупштини Републичке заједнице науке и председник Одбора за машинство те заједнице, члан Савета пројекта Стратегија научног и технолошког развоја Србије до 2000. године.

Добитник је више награда и признања за наставни, научни и друштвени рад, од којих се наводе неке важније: Априлска плакета и диплома Универзитетског одбора Савеза студената за 1970. год., плакете за сталност рада на Машинском факултету (поводом 10, 20, 30 и 35. год.), Златна плакета Синдиката радника индустрије и рударства за допринос у организовању такмичења металских радника Београда.

РАДНА ВЕРЗИЈА

СПАСИЋ А. ЖАРКО (Лесковац, 1945.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Основно и средње образовање је завршио у Лесковцу и матурирао 1964. године у гимназији „Станимир Вељковић - Зеле" матурским радом из математике. Исте године уписао је студије на Машинском факултету Универзитета у Београду, са задњом генерацијом која је студирала по степенастој настави. Дипломирао је 1969. године на смеру за Производно машинство са експерименталним дипломским радом из области термичке обраде конструкционих челика (Машински материјали II). Магистарски рад (1974) и докторску дисертацију (1981) из области информатике производно-технолошких система одбранио је на Катедри за производно машинство Машинског факултета у Београду (ментор: проф. В. Милачић).

После дипломирања и краћег рада у индустрији, изабран је 1970. године за асистента за предмете Производни системи и Машине алатке. Као асистент је учествовао у извођењу свих врста вежбања из предмета Производни системи, Машинска обрада, Технологија машиноградње и Машине алатке на Машинском факултету у Београду и Одељењу овог факултета у Краљеву. Када је Одељење Машинског факултета у Краљеву припало Универзитету у Крагујевцу, основао је и био шеф Катедре за производно машинство са комплементарним наставним програмом у односу на факултете у Београду и Крагујевцу.

Године 1984. изабран 4 је у доцента за групу предмета производног машинства на Машинском факултету Универзитета у Београду (ООУР I и IV). У звање ванредног професора је изабран 1991. године, а у звање редовног професора 1995. године на Машинском факултету Универзитета у Београду. У наставној делатности на редовној настави је поставио следеће нове предмете: Рачунарски интегрисани системи и технологије, Квалитет инжењерског образовања, Информациона интеграција пословних функција и Менаџмент пројектима. На последипломској настави је предавао предмете Аутоматско пројектовање технолошких процеса и банке података и Производно-технолошки информациони системи и управљање. За студије на енглеском језику (студенти из Либије) поставио је предмете: Standards and Procedures for Quality Control, Production Information Systems, Computer Integrated Manufacturing, Interfacing for Product Life Cycle in CIM и Virtual Manufacturing Enterprise. Као декан Машинског факултета је договорио 2001. године извођење наставе за студенте из Либије на Машинском, Електротехничком, Грађевинском и Технолошко-металуршком факултету Универзитета у Београду. У оквиру међународне сарадње и Темпус пројеката Универзитета у Београду, држао је предавања по позиву на L' Université Nancy I (Француска), Università degli studi Palermo (Италија), University Kentucky Louisville (САД) i Universidade do Minho Braga-Guimaraes (Португалија). За извођење наставе из наведених предмета написао је уџбенике Компјутерски интегрисани технолошки системи – CIM системи (1990), Интегрисани систем квалитета дигиталног универзитета (2007) и Информациона интеграција пословних функција (2009). Био је ментор преко 220 дипломских радова, 11 магистарских теза и 3 докторске дисертације.

Главне области у научноистраживачком раду су: Компјутерски интегрисане технологије и системи (CIM sistemi), Системи база података/знања, Флексибилни технолошки системи, Индустријска информатика, Управљање производњом, Информациони системи, Интелигентни производни системи, Интегрално управљање квалитетом производа и услуга), Индустријски менаџмент, Комуникациони системи, Универзитетско образовање и Гимназијско образовање. До одласка у пензију објавио је 289 научних и стручних радова. Руководио је или је учествовао у 94 пројекта за водеће индустрије Југославије: ЛОЛА-корпорација, ФОБ/ЛМК, „Раде Кончар" Загреб, „14 октобар" Крушевац, Фабрика вагона Краљево, ЛЖТК Кикинда, МЕТИНД Зрењанин, Крушик Ваљево, ППТ Трстеник, ФАП Прибој, ЛЕРЦ Лесковац, „Петар Драпшин" Младеновац, ИСКРА-ДЕЛТА, Победа Нови Сад, Братство Травник, „Милоје Закић" Крушевац, Првомајска Загреб, Енергоинвест Сарајево, Мегал Бујановац, Симпо Врање, ДМБ Београд, Истра Кула, РТБ Бор, ФМП, TMC – Chicago (USA), Здравље Лесковац, Застава Крагујевац и друге.

ЗАШТИЋЕНО

У развоју производног машинства карактеристичне су биле године друге половине XIX века, када су водеће индустрије развијале концепт интегрисаних производних система информационо-комуникационим протоколима (CIM – Computer Integrated Manufacturing). Берлинска школа професора Гинтера Шпура (Produktionstechnischen Zentrum) је за индустрију промовисала концепт информационе интеграције, а америчка фирма General Motors је промовисала MAP/TO комуникационе протоколе (MAP - Manufacturing Automation Protocol; TOP – Technical and Office Protocol). Као стипендиста Владе Норвешке (1977) на Универзитету у Трондхајму (проф. Oyvind Bjørke), асистент Спасић је проучавао базу података за флексибилну производну ћелију. Резултате истраживања у поменутим областима је применио за услове пословања домаће индустрије. ЈУПИТЕР-асоцијација индустрија, универзитета, факултета, института, школа и привредних асоцијација је била носилац развоја и примене нових технологија у организацији Катедре за производно машинство. Професор Жарко Спасић је био секретар првог Симпозијума „Управљање производњом у индустрији прераде метала" (1970), а нешто касније и председавајући свих симпозијума „CIM у стратегији технолошког развоја индустрије прераде метала" (1981-2010). Тада је конституисана југословенска YUMUG асоцијација индустрије као члан одговарајуће EMUG асоцијације (European MAP Users Grouop), чиме је превазиђен проблем ембарга на високе информационо-комуникационе технологије. YUMUG интересну групу индустрија чиниле су ЛОЛА корпорација, „14 октобар" Крушевац, Утва Панчево, Симпо Врање, Искра Крањ, МЗТ Скопље, Првомајска Загреб, „Раде Кончар" Загреб, Енергоинвест Сарајево, Братство Травник и друге, као и сви Машински факултети у Југославији. Наведене индустрије су поставиле CIM-концепте за своје дугорочне развоје и интеграцију опреме која међусобно „комуницира". Био је координатор истраживања за стратешке CIM пројекте у два циклуса Министарства за науку.

Декан Машинског Факултета Универзитета у Београду био је у периоду од 2000-2002. године. Монографијом „Машински факултет Универзитета у Београду – Мисија на путу ка европској интеграцији" (2003) анимирао је све катедре да, у сарадњи са индустријом и универзитетима учествује у обновљеном развоју и отклањању последица санкција које су довеле до колапса домаће индустрије. Сви професори сваке катедре су презентирали своје наставне и истраживачке програме и потенцијале, као и индустрије којима су били усмерени. Посебан допринос се односи на конституисање *Алумни αМЕβ асоцијације* свих генерација машинаца. Одржана су два Алумни конгреса са радним насловом „Актуелни задаци машинства", на којима су изложени програмски радови, уз присуство великог броја бивших и актуелних студената и професора. У овим Алумни активностима велике заслуге има генерација машинаца '60, а нарочито Петар Пејак, Милан Дошен, Петар Марш, Крста Вуковић, Растко Марјановић и други.

Проректор Универзитета у Београду био је у периоду од 2002-2004. године. То је био период интензивног почетка рада на примени принципа Болоњске декларације и трансформације свих универзитета Србије у интегрисане универзитете. Као проректор за наставу Универзитета био је руководилац Темпус пројекта „IQASU – Integrated Quality Assurance System in Serbian Univesities" са учешћем свих универзитети Србије и европских универзитета Шефилд (Енглеска), Палермо (Италија), Гетинген и Ерланген (Немачка), Галвеј (Ирска) и Брага-Гимараеш (Португалија). Главни резултат овог ЕУ пројекта је интегрисани информационо-комуникациони систем дигиталног универзитета који садржи уграђена решења за континуално обезбеђивање квалитета универзитетских активности са јединственом базом података/знања. Принципи Болоњске декларације за интерактивну наставу за будуће креативне експерте, за проблемима оријентисану наставу, као и за мобилност наставника и студената по образовном простору Европе су главне предности без којих нема опоравка домаће индустрије. Нажалост, све ове предности до данас нису реализоване на универзитетима Србије.

Учествовао је у раду асоцијација као што су: ЈУПИТЕР (председавајући две секције), EMUG асоцијација (European MAP Users Group), CIMOSA Интересна група ESPRIT пројекта (OSA – Open System Association; ESPRIT – European Strategic Programme of Research and Development in Information Technology), SME - Асоцијација машинских инжењера Америке (Society of Manufacturing Engineers of America), CASA/sme – Асоцијација за компјутерске системе и

РАДНА ВЕРЗИЈА

аутоматизацију (CASA - Computer and Automated Systems Association), и председник Алумни αМЕβ Машинског факултета.

Обављао је допунске функције као што су: члан Савета Машинског факултета, Савета Универзитета, Извршног одбора Машинског факултета, Одбора за развој производа, технологија и кадрова Коморе Београда, председник Синдиката Машинског факултета, члан Савет Отпора, члан Научно-стручног већа ЛОЛА Института. Био је члан управних одбора Машинског факултета - Краљево, Заставе - Крагујевац, Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић", Академског КУД „Шпанац", Института за мултидисциплинарне студије и Математичког института САНУ.

Жарко Спасић је добио је следећа признања: Октобарска награда Београда за монографију „Информациона интеграција предузећа - CIM-интеграција менаџмента и квалитета" (1994), Награда Привредне коморе Београда за магистарски рад (1974), Диплома часописа „ТЕХНИКА - Машинство" за остварење у раду „CIM концепт фабрике будућности за индустрију „14 октобар" (1988), Плакета „ХЕРОЈ ОТПОРА" за допринос демократском развоју Србије (1998), Специјална плакета Машинског факултета за резултате на ТЕМПУС пројектима (1992) и друга признања.

ЕМАН, Ф. КОРНЕЛ (*Kornel F. Ehmann*) (Нови Сад, 1945.), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета (од 1970. - 1977. године), сада редовни професор Northwestern Универзитета у Еванстону (САД). Осмогодишње основно образовање завршио је у школи „Јосиф Костић" а гимназију „Станимир Вељковић - Зеле" 1964. године у Лесковцу, са матурским радом из математике. У свим разреда осмогодишње школе и гимназије био је одличан ученик.

Школске 1964/65. године уписао је студије на Машинском факултету Универзитета у Београду, а дипломирао је на Катедри за производно машинство марта 1970. године са средњом оценом 9,25.

По дипломирању изабран је на Машинском факултету за асистента за предмет Технологија машиноградње на Катедри за производно машинство и истовремено уписао последипломске судије. У периоду од августа 1972. до августа 1973. године био је на одслужењу војног рока у ЈНА, а септембра месеца 1973. године изабран је поново за асистента за предмет Технологија машиноградње. Последипломске студије завршио је 27. јуна 1974. године на Машинском факултету у Београду одбраном магистарског рада на тему „Систем за управљање конструкционом информацијом применом компјутера."

У току 1976. године изабран је за асистента за предмет Производни системи на Катедри за производно машинство Машинског факултета у Београду. У периоду од избора за асистента 1970. и 1973. године учествовао је у извођењу свих врста вежби (аудиторне. лабораторијске, преглед задатака) из следећих предмета: Машинска обрада, Технологија машиноградње, Производни системи,као и на семинарима за иновацију знања за инжењере из привреде.

Написао је самостално и у сарадњи са другим члановима Катедре за производно машинство 13 радова, који су објављени у часописима „Саопштења ИАМА", и „Техника-Организација рада", и јавно саопштени на одржаним научно-стручним скуповима,као: „Управљање производњом у индустрији прераде метала" (Београд (1971, 1972, 1974, 1975,), „Саветовање производног машинства Југославије" (Нови Сад, 1971, Београд 1975), „Машинство 1873-1973", Машински факултет, Београд 1973. и др.

У области широке сарадње са привредом, која је извођена преко Завода за машине алатке у сарадњи са конкретним привредним организацијама, учествовао је у извођењу већег броја истраживачких пројеката, који су се односили на: Управљање базом инжењерских пројеката, Аутоматску обраду конструкционе документације, Организацију службе снабдевања, Терминирање, лансирање и праћење послова у погону, Планове оптерећења капацитете и друге послове.

РАДНА ВЕРЗИЈА

У периоду од 13. септембра до 25, септембра 1971. године боравио је у Диселдорфу (СР Немачка) ради учешћа на курсу из области руковања електронским рачунским системима. У периоду од 25. августа 1976. до 24. августа 1977. године одобрено му је плаћено одсуство ради специјализације на Универзитету Висконсин - Медисон (Graduate School University of Wisconsin – Madison (USA)). Боравак му је био продужен ради израде докторске дисертације за наредни период од 10. 1. 1977. до 9. 1. 1978. године. Међутим, мр. Еман Корнел је за време боравка у САД тражио да му се боравак продужи до 20. јула 1979. године, што му није одобрено. Коначно, 20. јула 1979. године споразумно је раскинут радни однос мр. К. Емана на Машинском факултету у Београду. Докторску дисертацију одбранио је 1979. године на Универзитету Висконсин - Медисон под називом „Machine Tool System Identification and Forecasting Control of Chatter".

Професор др. Корнел Еман је биран у звање доцента 1981. године на Машинском факултету (Department of Mechanical Engineering, University of Wisconsin-Madison), у звање ванредног професора 1985. године (Department of Mechanical Engineering, Northwestern University, Evanston, Illinois) и у звање редовног професора 1990. године на истом универзитету. Као гостујући професор је биран на универзитетима University of Illinois at Urbana/Champaign, Indian Institute of Technology - Kanpur у Индији, Chung Yuan Christian University - Chung Li у Тајвану, као и на Универзитету у Београду. Професор Корнел Еман је предавао велики број инжењерских и теоријских предмета на свим степенима студирања. Већину тих предмета професор Еман је поставио на основу резултата сопствених истраживања. Био је ментор на више од 50 мастер теза, као и на више од 45 докторских дисертација. Практични део наставе и израда мастер и докторских теза се реализују у *Advanced Manufacturing Processes Laboratory* Лабораторији која је опремљена и за истраживања у оквиру финансираних истраживачких пројеката.

Професор др Корнел Еман се бави истраживањима из неколико значајних и комплементарних области као што су Динамика структуре машина алатки, Компјутерско управљање машинама алаткама и роботима, Динамика процеса обраде метала, Управљање тачности у процесима обраде, Аутоматизација и роботика, Виртуално пројектовање и производња, Прецизно инжењерство, као и Микро/Мезо производња. Објавио је преко 350 радова на основу истраживања која су финансијски подржана од бројних корисника као што су: *NSF – National Science Foundation (Национална фондација за науку Америке), General Dynamics, General Electric, General Motors, Ford, Chrysler, Boeing, IBM, Ingersoll Milling Machine Co., SpeedFam, American Tool Co., Lawrence Livermore National Laboratory, the National Institute of Standards and Technology, Baxter, Department of Energy, Department of Defense, Digital Manufacturing and Design Innovation Institute* и других. Објавио је више од 10 патента.

Професор др Корнел Еман је главни уредник часописа *Elsevier/SME Journal – Manufacturing Letters*. Био је и главни уредник часописа *ASME Transactions: Journal of Manufacturing Science and Engineering*, као и председник институције производних машинских инжењера *North American Manufacturing Research Institution of the Society of Manufacturing Engineers (NAMRI/SME)*, председник секције *Manufacturing Engineering Division of the American Society of Mechanical Engineers (MED/ASME)* и директор међународне институције *International Institution for Micromanufacturing (I2M2)*. Године 2004. именован је за *James N. and Nancy J. Farley професора* за област *Manufacturing and Entrepreneurship* на универзитету Northwestern. Додељена су му средства за Distinguished Visiting Fellowship од стране Краљевске академије за инжењерство на Cardiff University (UK). Добитник је SME златне медаље, као и MED/ASME Outstanding Service Award, NAMRI/SME Outstanding Lifetime Service Award, ASME Blackall Machine Tool and Gage Award, and the ASME: Milton C. Shaw Manufacturing Research Medal. Професор др. Корнел Еман је члан инжењерских асоцијација ASME (American Society of Mechanical Engineers) и SME (Society of Manufacturing Engineers). Професор др. Корнел Еман је експерт и панелист за међународно вредновање (оцењивање) пројеката истраживања и развоја.

АКРЕДИТАЦИЈА

БОЈАНИЋ, О. ПАВАО (Шеховци, Мркоњић Град, БиХ, 1947.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Основну школу је завршио у Јајцу где је започео гимназијско школовање Због пресељења, први разред гимназије је завршио у Бањалуци као и преостала три разреда. Студије на Машинском факултету Универзитета у Београду уписао је 1966. године и исте завршио 1971. године одбраном дипломског рада из предмета Машинска обрада.

Средином 1971. год. изабран је за асистента за предмет Машинска обрада на Машинском факултету у Београду. Као асистент изводио је све врсте вежби на Машинском факултету у Београду из предмета производног машинства (Машинска обрада, Технологија машиноградње, Производни системи и Техничка кибернетика). Војни рок у ЈНА одслужио је 1974./1975. године.

Последипломске студије на Машинском факултету у Београду уписао је 1971. године а исте завршио 1974. године одбраном магистарског рада из области информационих система са темом „Управљање производњом преко радних налога". Докторску дисертацију са темом „Развој концепта система за геометријску, димензиону и технолошку идентификацију делова за пројектовање технолошких процеса на бази примене компјутерске графике" одбранио је у априлу 1981. године. По одбрани доктората преузео је предавања из предмета Експлоатација машина алатки и Производни системи у Одељењима Машинског факултета у Ваљеву и Ужицу.

За доцента за предмете Компјутерска графика и Производни системи на Машинском факултету у Београду изабран је 1985. године. За ванредног професора Београду изабран је 1990. године а унапређен у звање редовног професора 1995. године. У наставничком звању држао је предавања на Машинском факултету у Београду из Производних система, Техничке кибернетике, Компјутерске графике.

При иновирању наставних планова према Болоњском процесу увео је у наставни програм предмете: CAD/CAM системи и Производни информациони системи, које је предавао на Машинском факултету у Београду. Поред додипломске наставе на Машинском факултету у Београду проф. П. Бојанић је држао наставу на редовним студијама и на другим универзитетима. На Факултету техничких наука у Новом Саду, поставља 1985. године наставу из предмета „Аутоматизација поступака пројектовања", да би се настава од шк. 1987./88. године одвијала под његовим менторством до избора наставника за поменути предмет. На Машинском факултету у Бањалуци учествовао је у извођењу наставе на редовним студијама из предмета „Аутоматско конструисање".

На последипломским студијама на Машинском факултету у Београду проф. П. Бојанић је држао наставу из Техничке кибернетике, CAD/CAM система, и CAD/CAM системи и интеграција пројектовања производа и технологије. Такође је држао наставу на енглеском језику из предмета „CAD/CAM systems", последипломцима из иностранства на Машинском факултету у Београду. На Факултету техничких наука у Новом Саду, на последипломским студијама поставља 1985. године наставу из предмета CAD технологије. Био је ментор три докторске дисертације, и осам магистарских теза. Као ментор водио је више од 50 дипломских радова.

На завршној години студија проф. П. Бојанић је похађао већи број курсева из програмирања јер је управо тада вршена инсталација првог компјутера на Машинском факултету. То је имало великог утицаја на његово професионално определење да се бави информационим технологијама. По запослењу започиње истраживање и развој домаћег софтверског пакета за планирање и управљање производњом намењеног металопрерађивачкој индустрији, базираном на хијерархијском концепту базе података. Из те области је радио и свој магистарски рад.

У ПРИПРЕМИ ЗБОРНИКА

Катедра за производно машинство у другој половини седамдесетих година купује, за то време, модеран компјутер PDP 11. Напушта се концепт хијерархијске базе података и напори се усмеравају на развој мрежног концепта базе података за софтверски пакет за планирање и управљање производњом. Почетком друге половине седамдесетих година на Катедри за производно машинство, набављен је и први графички терминал са таблетом и плотером. Проф Бојанић се од тада у свом научно истраживачком раду усмерава ка проблемима примене компјутера у инжењерским активностима.

Током своје научно-истраживачке делатности на Машинском факултету у Београду, проф. Бојанић је кроз учешће на међународним скуповима или студијске боравке боравио на следећим универзитетима: Технички универзитет Дрезден (Немачка), Технички универзитет Берлин (Немачка), Универзитету у Манчестеру УМИСТ (Енглеска), Универзитет у Бирмингаму (Енглеска), Токио универзитет (Јапан), Универзитет у Осаки (Јапан), Универзитет у Палерму (Италија) и Масачусетски институт за технологију МИТ (УСА).

Учествовао је у већем броју научноистраживачких пројеката за потребе домаће индустрије, било да су пројекти иницирани од стране индустрије или од Министарства за науку и технологију Републике Србије. Из области информационих система за планирање и управљање производњом проф. Бојанић је развијао софтверска решења која су имплементирана у већем број металопрерађивачких предузећа, као сто је нпр. ИКЛ (Управљање пословима у току) или „Победа" из Новог Сада (Управљање конструкционом информацијом, Управљање залихама). Слични модули развијани су и за „Прва Искру" - Барич, РЕИК Колубару - Лазаревац, „Јастребац" - Ниш, „Милоје Закић" (Трајал) - Крушевац и др.

У области примене компјутера у инжењерским активностима (CA -Computer Aided) технологије) научно-стручна активност је била фокусирана у основи на два правца истраживања. Један од праваца је био проблем изградње интерног, компјутерског 3D модела радних предмета а други се односио на проблем генерисања управљачких информација за машине алатке са NC и CNC управљањем, што у суштини представља интеграцију CAD и CAM система. У оквиру проблема изградње интерног 3D модела посебна пажња је била посвећена моделирању сложених површина, што је у то време било врло актуелно у многим светским истраживачким центрима.

Значајни пројекти из ове области, које је реализовао проф. П. Бојанић, се односе на примену CA технологију за пројектовање и производњу заштитних средстава као што su заштитна маска и заштитне рукавице, који су рађени за потребе Индустрије „Милоје Закић", Крушевац. У оквиру реализације ових пројекта, на инсистирање проф. Бојанића, инсталиране су у овој фабрици нове CNC машине алатке. За потребе Фабрике вагона, Краљево, развијао је CAD систем за сечење лимова.

У домену генерисања путање алата за делове чији је интерни 3Д модел успостављен, у реализованим пројектима, истраживана су три различита концепта обраде радних предмета глодањем на 3-осним CNC машинама алаткама. Један од метода, који је био предмет истраживања, је био ткз. изо-параметарски метод. Други концепт је подразумевао генерисања путање алата када се алат води у паралелним равнима Картезијевог простора ткз. изо-равански концепт, док се трећи концепт односио на принцип изо-храпавости који обезбеђује једнаку висину неравнина између две узастопне, трасферзалне, путање алата.

Руководио је научно истраживачким пројектом Интелигентни технолошки системи, који је финансирало Савезно министарства за развој, науку и животну средину СР Југославије, затим пројектом Интелигентни технолошки системи и фабрике будућности, које је финансирало Министарство за науку, технологију и развој Републике Србије. Руководио је такође и комплексним пројектима за индустрију као што је нпр. Идејни технолошки пројекат фабрике резервних делова и опреме за рударство, металургију и неорганску технологију, који је рађен за РТБ Бор.

Објавио је као аутор или са коауторима преко 120 научних и стручних радова у земљи и иностранству, у часописима и у зборницима са домаћих и међународних стручно-научних скупова.

РАДНА ВЕРЗИЈА

У току свога рада на Машинском факултету у Београду активно је учествовао у друштвеном раду и органима управљања Факултета. Био је члан Савета Машинског факултета, члан више комисија Пленума научно-наставног већа Машинског факултета. Био је Руководиоц Института за производно машинство и примену компјутера у периоду од 1989. до 1998., и Шеф Катедре за производно машинство у периоду од 2001 до 2003. године

Добитник је Октобарске награде града Београда за дипломски рад 1971. године. У знак признања и захвалности за изузетан допринос у развоју и организацији производног машинства, Заједница научно истраживачких институција производног машинства Србије и Црне Горе, је 2005. године доделила проф. Бојанићу Повељу и Плакету „Проф. др Павле Станковић". 1995. године изабран је за старијег члана Удружења производних инжењера САД (енгл. SME).

ПИЛИПОВИЋ, МИРОСЛАВ (Увало, Чешка, 1947.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу о Машинску техничку школу „Петар Драпшин" завршио је у Београду. Студије на Машинском факултету Универзитета у Београду уписао је 1966. године и исте завршио 1971. године одбраном дипломског рада из предмета Машине алатке. Војни рок у ЈНА одслужио је 1974./75. године.

Почетком 1972. год. изабран је за асистента за предмет Машинска обрада на Машинском факултету у Београду. Као асистент изводио је све врсте вежби на Машинском факултету у Београду из предмета производног машинства (Машинска обрада, Технологија машиноградње, Машине алатке, Производни системи, Аутоматизација производње и други). У одељењима Машинског факултета у Ваљеву и Ужицу изводио је вежбе из предмета Производни системи и Аутоматизација производње.

Последипломске студије на Машинском факултету у Београду уписао је 1971. године а исте завршио 1976. године одбраном магистарског рада са темом „Систем за управљање производно-технолошким информацијама". Докторску дисертацију са темом „Развој система за концепцијско пројектовање јединица за нумеричко управљање код машина алатки" одбранио је на Машинском факултету у Београду јула 1987. године.

За доцента за предмете Производни системи и Аутоматизација производње на Машинском факултету у Београду изабран је 1988. године. У исто звање биран је поново 1992. године. После избора за доцента више година држао је предавања и вежбе из предмета Производни системи и Аутоматизација производње у одељењима Машинског факултета у Ваљеву и Ужицу и предавања и вежбе из предмета Експлоатација машина алатки на Машинском факултету у Краљеву.

За ванредног професора за предмете Производни системи и Аутоматизација производње на Машинском факултету у Београду изабран је 1993. године и унапређен у звање редовног професора 1998. године. У звању професора држао је предавања на Машинском факултету у Београду из више предмета (Аутоматизација производње, Аутоматизација производних процеса, *Cobol* програмирање, Симулација и експертни системи). На Војно-техничкој академији у Загребу и на Универзитету Војске Југославије у Београду држао је наставу из предмета Процесно нумеричко управљање. При иновирању наставних планова према Болоњском процесу предложио је садржаје и увео у наставу машинства више нових предмета (Компјутерско управљање и надзор у аутоматизацији производње, Компјутерска симулација у аутоматизацији производње, Програмабилни системи управљања), које је предавао на Машинском факултету у Београду.

Изводио је наставу на последипломским студијама из више предмета, и то на Машинском факултету у Београду: Нумеричко и компјутерско управљање обрадним системима, Пројектовање флексибилних технолошких система, Програмабилна

ПРИМЕРАК

аутоматизација у производњи; на Ваздухопловно-техничкој академији у Жаркову: Аутоматизација у систему ВТО; на Машинском факултету у Приштини: Теорија пројектовања технолошких система. У оквиру последипломских студија за иностране студенте са наставом на Енглеском језику на Машинском факултету у Београду држао је наставу из предмета: Компјутерско нумеричко управљање и програмабилна аутоматизација, Производни системи, Производни информациони системи и Аутоматизација погона. Ментор је шест магистарских теза и две докторске дисертације.

Аутор је помоћног уџбеника Аутоматизација производних процеса – Лабораторија и коаутор уџбеника Аутоматизација производње.

На крају студија и одмах по завршетку Факултета започео је усавршавање из рачунарских и информационих технологија (одслушао је већи број курсева из програмирања у фази увођења првог рачунара ма Машинском факултету) и технологије нумеричког управљања машина алатки – НУМА (посета фирми Супериор Електрик – Хаг, са обуком у ручном програмирању и управљачким јединицама НУМА и студијски боравак на Високој техничкој школи – Ахен са усавршавањем у програмирању НУМА помоћу рачунара) што је определило његов научноистраживачки рад током целе каријере.

Учешћем на међународним скуповима или кроз посебне студијске боравке, посетио је већи број иностраних техничких универзитета (Кренфилд – Енглеска, Дрезден – Немачка. Хаифа – Израел, *North Western*, Илиноис, Мичиген – САД, Варшава – Пољска, Праг – Чешка, Темишвар – Румунија) и значајних светских компанија (*Fanuc* фабрика НУМА и робота, Мазак фабрика НУМА, Хитачи фабрика електромотора – све у Јапану, *Ingersol* – фабрика тешких НУМА – САД, Ролс-Ројс фабрика авионских мотора, Моторола фабрика интегралних кола, *NCR* фабрика аутомата за банкарски систем – све у Енглеској, итд.), што је допринело његовом укупном усавршавању и истраживању у области информационих технологија, технологије НУМА и савремене аутоматизације. Истиче се усавршавање на Универзитету *Strathclyde* у Глазгову од 6 месеци (1991/1992) кроз учешће у једном од првих пројеката типа *TEMPUS* Републике Србије.

Учествовао је у већем броја научноистраживачких пројеката, који су рађени на Машинском факултету у Београду (ЈУР и Институт за производно машинство и примену компјутера) за потребе домаће индустрије као истраживач и руководилац. Пример су пројекти из области информационих система и примене рачунара у управљању производњом који су у резултату имали комплетно пројектно решење, развој софтвера, увођење и експлоатацију система (Регистар операција – конструктивна и технолошка информација по стандарду СКФ за ИКЛ, Информациони систем за управљање производњом са пакетом УНИС прилагођен за ФОБ, Конструкциона и технолошка информација за „Крушик" и друге фабрике, итд.). У наведеном пројектима био је носилац пројектног решења и развоја софтвера, сви пројекти су имали вишегодишњу примену у експлоатацији и између осталог су основа једног од првих домаћих софтвер пакета програма информационог система за управљање производњом „ТОПИС", развијеног на Машинском факултету у Београду за потребе индустрије прераде метала. Кроз пројекте пројектовања технологије и програмирање НУМА помоћу рачунара (*APT, EXAPT, CAD/CAM*, постпроцесори, постпроцесор генератори итд.), учествовао је у реализацији низа технолошких решења и софтвер производа према специфичним захтевима домаће индустрије а у фази увођења НУМА.

Руководио је и учествовао у истраживању у већем броју пројеката у области савремене аутоматизације производње и рачунарских система управљања. Пример је пројекат „Програмабилна аутоматизација" (1994.-1999.) којим је руководио проф. М. Пилиповић, финансијски подржаном од стране Савезног министарства за развој, науку и животну средину Републике Југославије, у коме је кроз истраживање система управљања отворене архитектуре развијен низ софтверских решења за симулацију система управљања и виртуелну производњу.

Објавио ја као аутор или са коауторима преко 160 научних и стручних радова у земљи и иностранству, у часописима и у зборницима са домаћих и међународних стручно-научних

ПРИМЕРАК

скупова. Учествовао је у преко 50 елабората, студија и других радова ограничене циркулације и као коаутор или са поглављима у 10 књига и монографија.

У току свога рада на Машинском факултету у Београду активно је учествовао у друштвеном раду и органима управљања Факултета. Био је члан Скупштине Машинског факултета, Члан Савета и Извршног одбора Савета Машинског факултета, Руководилац Института за производно машинство и компјутерски интегрисане технологије Машинског факултета и члан више комисија Пленума научно-наставног већа Машинског факултета. У току 2004. године обављао је функцију Помоћника министра просвете за високо образовање Републике Србије.

Добитник је Октобарске награде града Београда за највреднија достигнућа у области техничких наука и иновација за 1994. годину за коауторство у књизи „Информациона интеграција предузећа – ЦИМ интеграција менаџмента и квалитета". 1995. године узабран је за старијег члана Удружења производних инжењера САД (*SME*) и у оквиру истог удружења за старијег члана асоцијације за истраживање у области компјутеризованих и аутоматизованих система (*CASA*).

РАДНА ВЕРЗИЈА

Катедра за термоенергетику

ПОПОВИЋ, МЛАДЕН (Београд 1907. – Београд, 1995.) др h. c., дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу је завршио за време Првог светског рата у Паризу, средњу школу у Београду у Реалној гимназији, у којој је матурирао 1925. године. Године 1932. дипломирао је на Техничком факултету у Београду. Војни рок је служио 1933. године у поморском ваздухопловству, а потом провео школску 1933/34. годину на курсу о бродским машинама у Ecole Speciale du Genie maritime у Паризу. Као дипломирани инжењер радио је прво у Српском бродарском друштву, а затим у Дирекцији речне пловидбе, све у периоду од 1934-1938. године.

Године 1935. постављен је за асистента волонтера на Техничком факултету при Катедри за парне турбине. 1938. године је постао овлашћени инжењер после положених одговарајућих испита, а 1939. положио је државни асистентски испит на Универзитету у Загребу за струку Парне турбине. 1939. године, постављен је за сталног асистента на Техничком факултету у Београду. Од априла 1941. до марта 1942. године био је у немачком заробљеништву. По ослобођењу радио је у Министарству грађевина Србије, а 1945. године, када почиње са радом Технички факултет, враћа се на дужност асистента. Септембра 1946. године постављен је за доцента за Парне турбине а додељује му се и настава из Грејања и проветравања. У звање ванредног професора изабран је 1950. године а редовни професор је од 1960. године.

Као наставник Техничког факултета проф. Младен Поповић је 1946. године увео предмет Гасне турбине у редовну факултетску наставу, 1949. поставио наставу из Топлотних турбина, а затим формирао наставу из Топлотних турбомашина (парне турбине, гасне турбине и турбокомпресори), коју је делио са проф. Драгутином Стојановићем.

Осим ангажовања на поменутим предметима, проф. Младен Поповић је предавајући Грејање и проветравање све до 1961. године, први у земљи увео климатизацију у наставни програм. Својим радом у овој области утемељио је београдску школу ове гране машинства, која је утицала на развој грејања, вентилације и климатизације у целој Југославији, за шта је Машински факултет добио низ међународних признања и данас је водећи у овој грани примењене науке.

У оквиру сталног рада на усавршавању наставне делатности, професор Младен Поповић је увео семинарске радове, као форму активног студирања. Он је поставио такав облик и начин израде дипломских радова, како за предмете о турбинама, тако и за грејање и климатизацију, који је омогућио ефикасно осамостаљивање будућих инжењера и њихово успешно укључивање у привреду.

Професор Младен Поповић је такође посвећивао пажњу младим сарадницима и колегама усмеравајући их на пут научног усавршавања, на стално праћење литературе, сарадњу са привредом као и на уписивање на последипломске студије и на израду доктората,

РЕПУБЛИКА

што се види и из великог броја магистарских и докторских теза које је водио, при чему су кандидати били дипломирани инжењери са свих већих Универзитета друге Југославије.

Професор Младен Поповић је први на Машинском факултету организовао стални отворени семинар за област термоенергетике, на коме су поред чланова факултета и стручњаци из праксе имали прилику да саопштавају радове и проверавају своја стручна искуства и размишљања. На овим састанцима дискутовало се о научним и стручним новостима, о личним искуствима, интересантним чланцима, али и унапређењу наставе и развоју научног рада на катедри. У периоду 18. 2. 1971. до 25. 10. 1977. године одржан је 51 састанак, са просечном посетом од 29 учесника. Многа саопштења проистекла на овим семинарима касније су била објављена на еминентним скуповима или штампана у познатим часописима.

У току свог запаженог школског рада професор Младен Поповић је био шеф катедре за термотехнику од 1948-1960. године, шеф Одсека, односно Катедре за војно машинство (1947-1970.), шеф Катедре за турбомашине (1965-1969.), шеф Катедре за балистику (1970-1973.) и шеф Катедре за термоенергетику од 1969. па до пензионисања. Осим тога руководио је и Групом за стране језике. Професор Поповић је био руководилац Завода за топлотне турбине од 1946-1973. године, а дуго година је био и руководилац Одељења за термотехнику у Машинском институту САНУ.

У периоду првих година рада новооснованог Машинског факултета у Сарајеву професор Поповић је држао наставу на том Факултету, а учествовао је и у припремама за оснивање Одељења Машинског факултета у Крагујевцу. Предавао је на последипломским студијама Машинског факултета у Скопљу (1979.) и држао део наставе на редовним студијама на Машинском факултету у Београду, који се односио на даљинско грејање (1981-1984.).

Поред вођења више катедри и управљања Заводом професор Поповић је био: продекан Машинског факултета у периоду 1949/50. године; члан Савета Машинског одсека Техничког факултета (1946/48.); члан Управе Машинског факултета од 1948. год. до укидања; дуго година члан Савета Машинског факултета и његов председник 1968.

Професор Младен Поповић је изузетну пажњу посветио развоју факултетских лабораторија у циљу омогућења практичног рада студената, развијања сарадње са привредом и истраживачког рада. Основао је прву лабораторију за парне и гасне турбине 1946. године и организовао прве експерименталне вежбе у њој 1951. године, дао концепцијске пројекте лабораторија за грејање, проветравање и за топлотне турбине у садашњој факултетској згради и поставо инсталацију за испитивање и атестирање грејних тела.

Професор Младен Поповић је написао уџбеник „Теоријски основи топлотних турбина", који је објављен 1959. године. Ово је било прво деле ове врсте у нашој земљи и једно од првих уопште које је третирало упоредно парне и гасне турбине, а које је коришћено на свим југословенским факултетима као и у пракси. Исто тако, написао је први домаћи приручник из грејања и проветравања (Машински приручник „Техничар", Грађевинска књига Београд); у истом приручнику, које је доживело неколико издања, писао је и одељак о парним и гасним турбинама.

Као редактор превода књига Цитемана „Парне турбине", Ричеловог „Грејање и проветравање" и Америчких стандарда за грејање и проветравање, проф. Поповић је значајно допринео квалитету ових издања, тачности превода и стварању нове терминологије.

Професор Поповић је руководио групом која је израдила технички речник за област грејање, климатизације и хлађења на пет језика, који представља вредно издање, издато од стране Друштва за грејање, хлађење и климатизацију.

Професор Младен Поповић је био познат у популарисању науке. Сарађивао је у часопису Наука и техника и држао предавања на Коларчевом народном универзитету.

Учествовао је на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству, обишао многе факултете и институте ван Југославије (у Енглеској, Француској, Немачкој, Италији, Шведској, Холандији, Швајцарској, Аустрији, Пољској и Чехословачкој).

РАДНА ВЕРЗИЈА

Проф. Поповић је у својој богатој научној и стручној пракси руководио испитивањима перформанси разних постројења парних турбина, грејања, проветравања и климатизације од којих су најважнија: пријемна испитивања парног турбопостројења у ТЕ „Колубара" 1957. год. које је било прво испитивање те врсте вођено од стране домаћих стручњака, првим пријемним испитивањем (са проф. Д. Савићем), постројења гасних турбина, које је у своје време спадало међу највећа у свету (ТО Н. Београд, 1966.), испитивање са првом применом електронске инструментације за испитивање вибрација турбина (ТЕ „Маџари", 1956.).

Проф. Поповић је руководио и учествовао у значајним развојним пројектима за привреду као што је: Истраживање проблема турбопуњења брзоходних дизелмотора са пројектом и изградњом станице за испитивање турбодувањки у „ИМР" Раковица, Студија за пројекат фамилије парних турбина од 100, 250 и 500 кW, за резервне агрегате железничких радионица (рађено за „Југотурбину" 1953-1954. године), Рационално коришћење индустријске термоелектране у Х. И. „Зорка" Шабац (1971. године), Оптимисање параметара парних турбина за Х. И. Панчево и услови за пријемна испитивања (1959. и 1960.), Примена турбодувањки на брзоходним дизелмоторима (за „ИМР"), Климатизација подземних просторија и уклањање влаге из подземних просторија (1953. 1955. године). Поред студија, проф. Поповић је урадио и велики број идејних и главних пројеката по којима су изведена постројења грејања, проветравања и климатизације.

У свим наведеним пројектима примењивана су најновија достигнућа и често давана оригинална и врло успешна решења појединачних проблема. Осим пројеката у области грејања, вентилације и климатизације проф. Поповић је био руководилац комплетног пројекта и извођења гасне турбине за специјалну намену (1963-1966. год.).

Професор Поповић има два пријављена патента: панелно постројење са убацивањем ваздуха (грејање и хлађење), 1958. године и собна пећ на лигнит (1990. године).

Као признање добио је Повељу заслужног члана Савеза техничара Југославије, Плакету Друштва за грејање, хлађење и климатизацију (1979.) за животно дело и почасни докторат Београдског Универзитета, 1979. године.

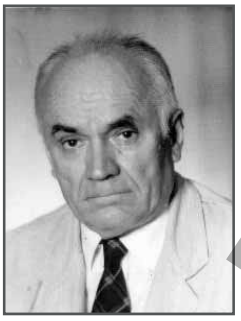

СТОЈАНОВИЋ, М. ДРАГУТИН (Куршумлија 1920. – Београд 1999.) дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу је завршио у родном месту, ниже разреде гимназије у Прокупљу а више разреде у Приштини, где је матурирао 1938. године На Технички факултет у Београду уписао се 1938. године. Због избијања рата прекинуо је студирање у шестом семестру. За време окупације боравио је у свом родном месту до 1. септембра 1944, године када је отишао у НОБ и остао у НОВ до демобилизације 15. октобра 1945, године. После демобилизације наставља студирање и дипломира на тадашњем Техничком факултету, одсек машинства априла 1947. године.

Од 1. маја 1947. до 15. септембра 1947. године радио је као дипломирани инжењер машинства у предузећу „Електроисток" у Београду и у ТЕ „Костолац'' у Костолцу. После тога отишао је на дослужење војног рока. После дослужења војног рока запослио се на Техничком факултету као асистент за Машинске елементе а потом као асистент за Топлотне турбине. На овом факултету налазио се од 11. фебруара 1948. године до пензионисања.

Одлуком Управе Машинског факултета изабран је једногласно за доцента за предмет Топлотне турбине. Одлука о овом избору донета је на седници одржаној 7. септембра 1959. године а његово постављење у звању доцента тече од 1. новембра те године. У реферату за избор професора Драгутина Стојановића у звање доцента се каже „Својим досадашњим научним радовима, показао је леп успех у области гасне динамике, једне од најважнијих

РТНА БЕОГРАД

научних дисциплина на којима почива познавање топлотних турбина. У стручним радовима је врло савестан и студиозан

Савет Машинског факултета на седници од 9, марта 1962. године потврдио је избор професора Драгутина Стојановића у звање ванредног професора за предмете Топлотне турбине Машинског факултета Универзитета у Београду.

На основу предлога Кадровске комисије Савета Машинског факултета и одлуке Факултетског већа, Савет Машинског факултета на седници од 18. децембра. 1970, године потврдио је избор професора Драгутина Стојановића у звање редовног професора за предмете Топлотне турбомашине на Машинском факултету у Београду.

На основу писаног захтева професора Драгутина Стојановића, Савет ООУР Институт за енергетско машинство донео је Одлуку о пензионисању професора Драгутина Стојановића са даном 30. јуни 1983. године.

Професор Драгутин Стојановић више година био је шеф Катедре за термоенергетику, затим управник Завода за Топлотне турбине Института Машинског факултета. У једном мандату био је продекан за наставу Машинског факултета. Више пута је биран у Савет факултета и Савет ООУР Институт за енергетско машинство.

У току рада на Машинском факултету био је од стране Факултета упућен на усавршавање у Институт за струјање и турбомашине проф. Dickmann-а на ТН Karlsruhe, где је радио од јануара 1954. године до августа исте године. Затим је провео као истраживач-инжењер 13 месеци код швајцарске фирме Brown-Boveri, радећи у испитној станици на проблемима преноса топлоте у генераторима велике снаге.

Године 1963. награђен је седмојулском наградом за научни рад, 1966. добио је награду од ТЕ Колубара а 1978. године одликован је орденом рада са златним венцем.

На Машинском факултету у Београду професор Драгутин Стојановић држао је наставу из следећих предмета: Топлотне турбомашине, Парне турбине, Гасне турбине и турбокомпресори, Термоенергетска постројења, Динамика гасова и Динамика објеката и процеса.

У периоду од 1970. до 1980. године професор Драгутин Стојановић на редовној настави имао је просечно оптерећење осам до десет часова недељно. И поред оволико великог напора, професор није запостављао све остале обавезе на Факултету. Имао је годишње око 12 дипломаца, био је ментор седам магистарских радова и четири докторске тезе, У свом кабинету све слободно време непрекидно је годинама посвећивао консултацијама студената на редовним и последипломским студијама.

Поред обавеза на нашем Факултету, професор Драгутин Стојановић је предавао и на другим факултетима: Термодинамику у Бору, Топлотне турбомашине на Машинском факултету у Новом Саду више година - од оснивања факултета па све до избора у звање доцента његовог студента. Такође је предавао Топлотне турбомашине у одељењу Машинског факултета у Трстенику 1967/68.

Одлично је познавао школске проблеме и стално учествовао у њиховом решавању. Био је продекан за наставу, члан многих факултетских органа, члан Савета, Већа, Изврсног одбора, члан Комисија за трећи степен наставе, за финансијска питања, за научноистраживачки рад и друго. Веома много времена посвећивао је сарадњи са млађим колегама са Факултета и привреде.

Професор Стојановић је, најпре као члан Завода за Топлотне турбине а доцније као руководилац Лабораторије за парне и гасне турбине, имао видног учешћа у изградњи и оспособљавању те лабораторије за основна вежбања из Динамике гасова, испитивања парних турбина и мерења вибрација брзоходих ротора и лопатица.

Посебно велики допринос науци и настави професор Стојановић је дао уџбеником под насловом ТОПЛОТНЕ ТУРБОМАШИНЕ у који је унео плодове свог студиозног рада у три послератне деценије. Уџбеник је написан на начин који омогућава да га користе како студенти који се спремају за ову научну дисциплину, тако и врхунски стручњаци из ове области - било да су теоретичари, било да су практичари. Материјал овог уџбеника спада у

РАДНА ВЕРЗИЈА

теоријске основе стационарног рада топлотних турбомашина, одликује се јасноћом излагања и савременим третирањем материје са посебном концепцијом.

У реферату за избор професора Драгутина Стојановића у звање редовног професора посебно је истакнут значај овог уџбеника:... „Где год је то целисходно, писац не пропушта да своја излагања, повеже са оним проблемима, из врло широке проблематике чије основе обрађује, са којима се највише наши инжењери сусрећу у пракси што побуђује посебан интерес читаоца. Излагање је на високом нивоу и уводи у научни метод прилаза сваком обухваћеном проблему".

Проф Стојановић је дао велики научни допринос у области струјања у топлотним турбомашинама, теорије граничног слоја, билансирања парних и гасни турбопостројења, дефинисања радне способности горива и паре, испитивања парних турбина и у области вибрација код топотних турбомашина. Објавио је већи број радова у домаћим и страним часописима и на међународним конференцијама. Један рад професора Стојановића: Similar temperature boundary layers. Journ. of Aero/Space Science, Vol, 26, No 9, Sept. 1959. је цитиран у чувеној књизи Grenzschichttherie од H. Schlichttng-а, као и у чувеном часопису Trans. ASME Sept. 1961. год.

Професор Драгутин Стојановић, радећи дуги низ година на Машинском факултету у Београду, показао је да је био врстан и врло активан наставник, стручњак одличне теоретске спреме, затим својим ликом потпуног школског човека и трудом око уздизања млађих колега, он је врло позитивно утицао на њих. Од самог почетка рада на Машинском факултету, радећи као асистент, професор Драгутин Стојановић је уживао неподељене симпатије својих колега, јер је био карактеран и правичан.

Професор Драгутин Стојановић има велики број стручних радова, које одликује високо стручни ниво и то како по својој природи тако још више по начину како су третирани. Ови стручни радови својом садржином потврђују да је професор Драгутин Стојановић један од првих утемељивача стручне сарадње Машинског факултета са Електропривредом у области термоенергетике. Професор Драгутин Стојановић у свом стручном раду највише се посветио испитивању турбина и одређивању њихових карактеристика. Руководио је испитивањима низа највећих постројења парних турбина у земљи. Био је дугогодишњи сарадник Завада за термотехнику Рударског института, чији је рад свестрано унапредио. Професор Стојановић у раду је био изванредно савестан и методичан, и ништа није радио шаблонски. На овај начин је и стекао велики углед као један од најистакнутијих стручњака за парне и гасне турбине у земљи.

Међу високо вредним стручним, научним и педагошким доприносима, које је у оквиру свог плодног радног века дао проф. Драгутин Стојановић ће остати упамћен међу генерацијама термоенергетичара по:

- бројним саветима практичног карактера, који су засновани на сигурним теоретским подлогама у свим критичним моментима функционисања наше термоенергетике уопште, а посебно у случајевима који су везани са проблематиком топлотних турбина,
- кратким и јасно исказаним мишљења по појединим парцијалним проблемима из домена енергетике кад год је друштво од њега тражило решење,
- раду са студентима који су показали жељу да се ближе баве топлотним турбинама и њиховом применом у нашим домаћим конкретним условима, по годишњим, семинарским и дипломским радовима студената који касније постају водећи и афирмисани стручњаци у области термоенергетике,
- пружању несебичне помоћи у подизању научно-наставног кадра за област термоенергетике у целини, а посебно оног на подручју топлотних турбина на свим универзитетима у Србији,
- као незаменљиви стручњак који се мора консултовати када се тражи решење код свих компликованих питања из термоенергетског комплекса.

РАДНА ВЕРЗИЈА

САВИЋ, М. ДИМИТРИЈЕ (Београд, 1898 – Београд, 1981.), академик САНУ, дипломирани машински инжењер, почасни доктор Универзитета у Београду, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију Димитрије Савић је завршио у Београду. Године 1919. се уписује на Машинско-електротехнички одсек Техничког факултета Универзитета у Београду а дипломирао је октобра 1923. године. Успешно се бавио и спортом. Као студент играо је фудбал у најстаријем београдском клубу „Соко" 1919-1922. године, а од 1922. године био је у управи Београдског лоптачког подсавеза, који је тада био најјачи у земљи.

После завршетка студија служио је војни рок (9 месеци) у морнарици у току 1923/1924. године. По одслужењу војног рока унапређен је у чин резервног поручника морнарице, а у чин резервног капетана морнарице унапређен је 1940. године.

Кратко време, од 1. септембра до 15. новембра 1924. године био је упослен у Среском Хидротехничком одељку у Новом Саду у својству инжењера дневничара. Од 12. јануара 1925. године млади инжењер Димитрије Савић је ступио на рад у Дирекцију трамваја и осветљења Општине Града Београда на радном месту у Београдској електричној централи, где је остао све до 30. октобра 1931. године. Електрична централа је тада погоњена парном машином. Већ у новембру 1926. године способни млади инжењер Димитрије Савић је у Дирекцији трамваја и осветљења постављен за шефа одељења новоградње, и у тој улози самостално водио монтажу 4 котла по 390 м^2 и 2 парне турбине од 1 MW и 8 MW и пројектовао димњак висине 85 метара.

У марту 1928. године, са непуних пет година радног стажа, постављен је за шефа Машинског одељења, да би од 1. јануара 1930. постао шеф целе Машинске службе. Међу многим и разноврсним пословима на руковођењу производњом електричне енергије и пројектовању и извођењу радова, у првом плану су му били нови парни котлови (8 котлова капацитета 10-12 t/h) и турбине (1, 2 и 8 MW), односно њихово пројектовање, градња и испитивање. Проучавао је конструкцију ложишта котлова намењених за сагоревање лигнита и 1938. године успео да у сарадњи са фабрикама Sulzer и Steinmüller у габарит котла 16/20 t/h смести знатно већи котао капацитета 30/35 t/h и истовремено побољша сагоревање и да поправи њихов степен корисности.

Од 1. новембра 1931. године Димитрије Савић се запослио као технички управник у новој електричној централи у Београду „Снага и светлост" снаге 30 MW. Централа је у то време (у раним тридесетим годинама) била једна од најсавременијих у Европи са 8 котлова високог притиска 35 atm и 450 °C и 4 парне турбине (три по 8 MW и једна од 13 MW).

На месту управника централе „Снага и светлост" је остао све до 15. јула 1945. године, када је постављен за Техничког директора „Електричног предузећа Србије" које је тада основано. Ово предузеће је, уз обнову у рату порушених објеката и производњу, пренос и дистрибуцију електричне енергије до потрошача, обављало пројектовање нових хидро и термо електрана и преносне мреже високог напона. У њему је Димитрије Савић, уз руковођење производњом електричне енергије у Србији, руководио и обновом електрана и далековода као и пројектима хидроелектрана Власина, Овчар Бања и Међувршје и термоелектрана Мали и Велики Костолац, Колубара, Косово и Соко. Новембра 1946. године Димитрије Савић је постављен за помоћника директора Предузећа за електрификацију Источног реона. Учествовао је на изради Првог петогодишњег плана електрификације ФНРЈ. Руководио је групом експерата која је те 1946. године одабрана за градњу термоелектране Колубара, Какањ-Ћатићи, Косово, Лукавац, Соко и Шоштањ и дефинисала њихове основне концепције. Када је донешена Резолуција Информбироа источног блока у другој половини 1948. године, што је онемогућио испоруку већ уговорене опреме за нове електране у Југославији, Димитрије Савић је делегиран од Министарства електричне енергије у САД да истражи могућности замене ове опреме испорукама са Запада. Почетком 1950. године

РАДНА ВЕРЗИЈА

Димитрију Савићу је било поверено стручно руковођење градњом и стављањем у погон термоелектране Велики Костолац снаге 4x12, 5 MW, која је тада била највећа у Србији. Поводом дана Републике 1955. године одликован је Орденом рада првог реда.

Решењем Министра Владе ФНРЈ и председника Савета за енергетику и екстрактивну индустрију 7. октобра 1950. године, Димитрије Савић је постављен за директора Савезног бироа за пројектовање термоелектрана у оквиру Министарства електропривреде ФНРЈ, Термоелектропројект. Када је половином 1951. године Савезни биро за термоелектране расформиран и кадар подељен на 4 републичка бироа (Електропројект у Загребу, ИБЕ Електропројект у Љубљани, Енергоинвест у Сарајеву и Енергопројект у Београду), Димитрије Савић је 29. септембра 1951. године, постављен за директора Бироа за термоелектране у новооснованом предузећу „Енергопројект". У „Енергопројект"-у је остао у сталном радном односу све до 31. марта 1960. године (и после одласка је дуго био ангажован као саветник за термоенергетику у „Енергопројект"-у.

Уз све стручне и руководеће послове, Димитрије Савић је постизао да буде врло активан и на Универзитету. Иако је тек априла 1960. године, по одласку из „Енергопројект"-а, добио стално радно место редовног професора на Машинском факултету (на коме је био изабран за хонорарног ванредног професора 1958. године), он је још од 1926. до 1930. године био хонорарни асистент за парне турбине на тадашњем Техничком факултету. Такође, од 1948. до 1957. године био је хонорарни ванредни професор Електротехничког факултета, а од 1957. године, након успешне одбране хабилитационог рада, и редовни професор. На Електротехничком факултету је остао активан све до 1962. године, а на Машинском и после пензионисања 1966. године све до 1973. године. На Машинском факултету је предавао предмете *Пројектовање термоелектрана* и *Опрема и експлоатација термоелектрана.* Школске 1970/71. године предавао је и на Машинском факултету у Приштини, а 1972/73 на Факултету техничких наука у Новом Саду. Професор Димитрије Савић је промовисан за почасног доктора Универзитета у Београду 15. новембра 1971. године.

На Скупштини Српске Академије Наука и Уметности одржаној 17. децембра 1959. године Димитрије Савић је изабран за њеног дописног члана, а 7. марта 1968. за редовног члана. У време избора за дописног члана САНУ, Димитрије Савић је био директор Термосектора у „Енергопројект"-у. Био је и остао једини члан САНУ из области термоенергетике.

Академик Димитрије Савић је од јуна 1971. до маја 1977. године био секретар Одељења техничких наука САНУ и до краја живота остао члан Председништва САНУ. У том својству био је иницијатор и председник организационих одбора трију симпозијума о енергетици Југославије које је организовала САНУ 1968, 1971. и 1974. године. Резултати и закључци тих симпозијума су били од изузетног значаја, па су коришћени од стране надлежних савезних и републичких органа за доношење средњорочних и дугорочних планова развоја енергетике у Југославији. Академик Димитрије Савић је био члан великог броја стручних тела и комисија у области енергетике. Био је члан Комисије Савезног извршног већа за дугорочно планирање енергетике Југославије (1970-1972), члан Савезног комитета за енергетику и индустрију (1974-1978). Академик Димитрије Савић је оснивач и дугогодишњи члан управе Савеза термичара Југославије (1956-1971), члан управе Републичког одбора Друштва термичара Србије (од 1971) и почасни члан Југословенског друштва термичара (1973). Посмртно му је додељена плакета Друштва.

Академик Димитрије Савић је за своје изузетне доприносе у стручном и научном раду добио бројна признања. Добитник је Седмојулске награде за животно дело. 1966. године добио је Сребрну плакету „Енергопројект"-а поводом петнаестогодишњице предузећа и Похвалницу Топлане *Нови Београд* поводом завршетка изградње, 1970. године Диплому Машинског факултета у Београду за унапређење научног и стручног рада и Златну плакету Београдског лопатачког подсавеза поводом 50. годишњице оснивања, 1971. године Спомен плакету Индустријско-енергетског комбината Костолац за пројекте термоелектрана овог комбината, 1973. године Повељу Института за нуклеарне науке „Борис Кидрич" у Винчи за успешну сарадњу, 1974. године Повељу термоелектране *Морава* у Свилајнцу, 1976. године

ОНЛИНЕ ВЕРЗИЈА

Повељу Института „Михаило Пупин” у Београду, и многе друге.

У научно-истраживачком раду проф. Димитрије Савић се нарочито бавио проблематиком употребе домаћих угљева, а посебно лигнита као основног горива за производњу електричне енергије. Квалитет лигнита који је сагореван у тим првим термоелектранама није био довољно познат, па се погон одвијао уз доста тешкоћа, што се неповољно одражавало на капацитет и параметре котлова, као и на снижени степен корисности ових постројења. Зато је Димитрије Савић велики труд улагао у истраживање особина наших лигнита и побољшавање карактеристика стандардних ложишта парних котлова. Тај рад је започео као млад инжењер и спроводио га до краја живота.

Следећа фаза истраживачког рада Димитрија Савића усмерена је на испитивање сагоревања спрашеног лигнита за производњу електричне енергије у нашим новим термоелектранама. Као експерт са дугогодишњим искуством у области сагоревања, Димитрије Савић је 1950. године приступио истраживању сагоревања спрашеног угља, прво у термоелектрани Велики Костолац. Међу првима је, у самом почетку своје инжењерске каријере, уочио посебан значај припреме воде за степен корисности и сигурност рада парних котлова под високим притиском. У више стручних радова публикованих 1935, 1937. и 1938. године Димитрије Савић сугерише и образлаже техничка решења за побољшање услова и сигурности рада парних котлова термоелектрана. Кроз свој стручни и педагошки рад своја сазнања је преносио како на погон постојећих, тако и на пројектовање нових термоелектрана.

Димитрије Савић је посебан допринос дао у области експлоатације термоелектрана, дајући адекватна решења када је требало да се превазиђу разне погонске тешкоће и кварови. И у позним годинама, Димитрије Савић је увек био спреман да прискочи у помоћ кад год је долазило до таквих потреба, а решења која је проницљиво сугерисао помагала су да погон буде сигуран и економичан.

Академик Димитрије Савић је од 1978. године био координатор макропројекта „Термоенергетика и нови извори енергије”.

Друга област рада академика Димитрија Савића је пројектовање термоелектрана и топлана. Учествовао је у пројектовању и изградњи свих термоелектрана у Југославији као и великог броја индустријских енергана за комбиновану производњу топлотне и електричне енергије као и у пројектовању прве термоелектране-топлане са гасним турбинама укупног капацитета 100 MW на локацији Нови Београд, које је пуштена у погону 1965. године и раде на течно гориво.

Извор: Живот и дело српских научника, Едитор: Владан Ђорђевић, Српска академија наука и уметности, Београд 2015.

РАДНА ВЕРЗИЈА

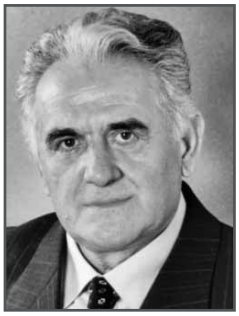

ЋУК, М. НИКОЛА (Бан. Карађорђево, 1935.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Рођен је у земљорадничкој породици, од оца Марка солунског добровољца, колонисте из Лике и мајке Јелене домаћице. Основну школу и три разреда гимназије завршио је у родном месту а вишу гимназију у Зрењанину. По завршетку гимназије уписао се на Машински факултет у Београду где је и дипломирао на Одсеку за опште машинство.

У току школовања активно се бавио спортом и за постигнуте резултате стекао статус врхунског спортисте Југославије.

Прво службовање започиње у Рударско-топионичарском комбинату Трепча-Звечан да би септембра 1961. године отишао на одслужење војног рока. По одслужењу војног рока изабран је 17. 11. 1962. године за асистента за предмет Топлотне турбине на Машинском факултету у Београду. Магистрирао је 5. 11. 1975. године, а докторирао 30. 6. 1979. године на Машинском факултету у Београду.

У звање доцента, за групу предмета: Топлотне турбомашине и Термоенергетска постројења, на Машинском факултету у Београду, изабран је 24. 3. 1980. године а у звање ванредног професора 16. 4. 1986. године. У звање редовног професора изабран је 29. 05. 1991. године.

Говори и служи се енглеским, немачким, италијанским, француским и руским језиком.

У раду на Машинском факултету у Београду Никола Ћук је учествовао у извођењу свих облика наставе. До избора у звање доцента, поред вежбања из предмета за које је биран (Топлотне турбомашине и Термоенергетска постројења) учествовао је у извођењу како аудиторних тако и лабораторијских вежбања из предмета: Парне турбине, Гасне турбине, Турбокомпресори, Термодинамика, Топлотне турбине и Динамика гасова. Помагао је у формирању и развоју других факултета као што су: Факултет техничких наука у Новом Саду и Технички факултет у Приштини. На Факултету техничких наука у Новом Саду одржавао је вежбе из предмета: Топлотне турбомашине, Гасне турбине, Пумпе и вентилатори, као и предавања из предмета Топлотне турбине. На Техничком факултету у Приштини одржавао је вежбе а затим и предавања из предмета Топлотне турбомашине II и Пројектовање турбопостројења. На Електротехничком факултету у Београду и Одељењу електротехничког факултета у Светозареву, одржавао је предавања из предмета Енергетске машине и постројења у оквиру предмета Опште машинство. По позиву Машинског факултета у Сарајеву шк. 1983/84. године одржао је за слушаоце III степена циклус предавања: Изабрана поглавља парних турбина.

На Машинском факултету у Београду проф. Ћук је предавао редовним студентима: Термоенергетска постројења, Гасне турбине и турбокомпресоре и Топлотне турбомашине, а на постдипломским студијама: Оптимизацију термоенергетских постројења, Променљиве режиме рада гасних турбина и део предмета Инжењерска мерења на техничком систему.

Проф. Ћук је имао изузетно коректан однос према студентима и колегама због чега је био веома цењен и поштован. Испољено залагање и стручно искуство омогућили су му да успешно и квалитетно преноси знање студентима и да их подстиче на самосталан рад и усавршавање. Водио је велики број дипломских радова (око 8 - 12 радова годишње) а учествовао је у својству ментора или члана у комисијама за одбрану специјалистичких, магистарских и докторских радова.

Посебно велики допринос у настави проф. Ћук је дао у развоју предмета Термоенергетска постројења увођењем нових лекција, осавремењавањем материје и увођењем многих примера из своје богате праксе. Овај предмет је постао један од најпопуларнијих код студената термоенергетике из којег је урађен највећи број дипломских радова.

Проф. Никола Ћук је активно учестовао у раду органа управљања и комисија како на Машинском факултету тако и ван Факултета. На Машинском факултету био је члан Савета Факултета, шеф Катедре за термоенергетику, председник Комисије за распоред часова, члан Комисије за израду Статута, члан Комисије за научноистраживачки рад, председник Већа IV године, председник Комисије за рад и радне односе и члан Кадровске комисије.

С обзиром на специфичности области којом се бави, као и непостојања одговарајућих услова за научноистраживачки рад и практично усавршавање код произвођача енергетске опреме у земљи, проф. Ћук је често боравио у иностранству ради стручног усавршавања. Овде ће бити наведено само неке од његових студијских боравака у иностранству.

Као гост фирме Fiat-Grandi Motori, Торино, пошто је учествовао у функционалним испитивањима и припреми за пуштање у рад гасних турбина TG-3000, снаге 3x32 MW у термоелектрани-топлани Нови Београд, провео је 1965. године 30 дана у Италији у саставу групе инжењера и техничара ТЕ-ТО Нови Београд. Ту му се по први пут указала прилика да упозна процес производње гасних турбина од пројектовања, фабрикације, испитивања појединих компонената и функционалних група до монтаже и примопредајних испитивања на пробном столу.

РАДНА ВЕРЗИЈА

У току 1967. године боравио је три недеље у Швајцарској ради упознавања са производњом парних и гасних турбина у Швајцарској Brown Boveri - Baden, Sulzer - Winterthur i Escher Wyss - Zürich). Посетио је термоелектране са гасним турбинама у Beznau и Winterthuru ETH - Zürich где га је примио проф. dr Walter Traupel.

На поновни позив фирме Fiat - Grandi Motori, Торино провео је 1968. године два месеца у Италији и детаљно се упознао са производним програмом гасних турбина снаге од 3 до 50 MW као и њихових помоћних уређаја. Провео је и недељу дана у научноистраживачком центру фирме Fiat (Centro di gasdinamica Fiat-Centro Turbine del Sangone), где се упознао са текућим научноистраживачким и развојним програмима развоја гасних турбина и компонената гасних турбина. Посетио је и Технички факултет у Торину.

Године 1971. добија стипендију италијанске владе у трајању од шест месеци на тему „Градња парних и гасних турбина велике снаге". У току студијског боравка у Италији детаљно се упознао са производним програмом, производњом, монтажом контролом квалитета и испитивањем на пробном столу парних и гасних турбина код произвођача енергетске опреме (Ansaldo, Franco Tosi, Fiat i Nuovo Pignone) упознао се и са организацијом и радом ENEL-a (Ente Nationale per l'Energia Electtrica) и провео одређено време у термоелектранама са парним турбинама веће снаге.

Ради довршења магистарског рада и израде докторске дисертације, провео је са прекидима од 1974. до 1978. године 21 месец на Техничком факултету у Хановеру (Institut für Strömungsmaschinen) код проф. prof. Dr.-Ing. Karl-a Bammert-a. Поред рада на довршавању магистарске тезе и докторске дисертације учествовао је и у научноистраживачким пројектима који су у то време рађени на Институту а посебно на проблемима шире приме не гасне турбине затвореног тока са хелијумом као радним флуидом и високотемпературским хелијумом хлађеним реактором (HTR).

У организацији ACTIM-a (Agence pour la Cooperation Industrielle et Economique) као стипендиста Француске владе провео је у току летњег распуста 1980. године (3 месеца) а 1981. године (2 месеца) на усавршавању код EDF-a (Electricite de France), на тему: „Проблеми контроле, фабрикације и експлоатације блокова са парним турбинама велике снаге". Поред упознавања са организацијом рада EDF-a, упознавања са производним програмима и производњом парних и гасних турбина Cie Electro-Mćcanique (Le Bourget), Alsthom-Atlantique (Belfort), провео је по недељу дана у термоелектранама на фосилна горива и посетио нуклеарну електрану Fessenheim (2x900 MW).

Активно учествује у раду семинара које организују произвођачи енергетске опреме Asea Brown Boveri, GEC-Alsthom, Kraftwerk Union, Siemens, Mannesmann Anlagebau, Taprogge, EFCO и других што му помаже да прати развој енергетске опреме. Посетио је и упознао се са радом великог броја термоелектрана као и термоелектрана-топлана у СР Немачкој. Редовно је учествовао у раду конгреса за гасне турбине ASME, када се одржавају у Европи, као и конгреса VGB -a (Vereinigung der Grosskraftwerksbetreiber). Упознао се са радом VGB центра у Essenu за обуку кадрова за потребе термоелектрана са фосилним и нуклеарним горивима.

Мора се истаћи и његов велики труд у самоучком савлађивању страних језика, што је допринело како његовом праћењу иностране стручне литературе, тако и упознавању рада истакнутих научно-истраживачких института и светских произвођача енергетске опреме.

Проф. Ћук је урадио и објавио више од 130 радова, студија и пројеката. Као млад истраживач радио је у групи са проф. Драгутином Стојановићем а касније је као професор формирао Групу за термоенергетска постројења.

Највећи научни допринос проф. Ћук је дао у области оптимизације рада термоенергетских постројења, избора параметара и прорачуна комбинованих постројења гасних и парних турбина, оптимизације рада кондензаторских постројења у термоелектранама. Посебно је велики допринос у области пријемних испитивања парних и гасних турбина и турбопостројења.

Проф. Ћук је дао огроман допринос развоју Електропривреде Србије. Учествовао је у изградњи свих термоелектрана у Србији у периоду 1960-2000. код доношења одлука о

ПАНПРЕГЛЕД

техничким питањима као члан Стручног савета ЕПСа, у току избора испоручиоца опреме, преговорима о склапању уговора и техничким питањима везаним за концепт и параметре електране, у контроли опреме код испоручиоца, пријемним испитивањима и доказивању гаранције, решавању бројних техничких проблема при стартовању и у току погона. Био је члан Управног одбора ТЕ Костолац и члан Савета ЕПСа

ВАСИЉЕВИЋ, С. НОВИЦА (Градиште, 1933.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу је завршио у родном Градишту, а гимназију у Пироту 1953. године. На Машински факултет се уписао 1953. године а дипломирао 26. марта 1960. године. После дипломирања завршио је школу резервних ваздухопловно-техничких официра у Рајловцу и стекао чин резервног поручника. После одслужења војног рока, као војни стипендиста, запослио се у Ваздухопловно-техничком институту у Жаркову, где се бавио испитивањима турбомлазних мотора.

Од 01. 09. 1966. године је био запослен на Машинском факултету, где је у звању асистента за предмет Топлотне турбомашине радио до 01.04.1980. године, када је изабран за доцента а затим 1986. у звање ванредног професора и 1991. у звање редовног професора. Проф. Васиљевић је пензионисан 30.12.1997.

Године 1976. је на Машинском факултету одбранио је магистарски рад са темом „Билансирање парног турбопостројења индиректном методом". Докторат са темом „Могућности уштеде топлоте у кондензацијском делу парних турбопостројења" који је радио под менторством професора Драгутина Стојановића је одбранио на Машинском факултету у Београду 1979. године.

У раду на Машинском факултету је био члан Савета Факултета и ООУР за енергетско машинство, председник Комисије за друштвени стандард и Већа Групе за термоенергетику, шеф Катедре за термоенергетику и руководилац Групе за ТОПЛОТНЕ ТУРБИНЕ у оквиру које остварује своју сарадњу са привредом.

Професор др Новица Васиљевић је био на усавршавању на Московском енергетском институту у Москви (СССР) и за то добио два сведочанства за усавршавање по теми: „Проблеми променљивих режима рада парних турбина" (период од 01. 11. 1976. до 28. 02. 1977. године) и усавршавање по теми: „Рад парне турбине при променљивом притиску иза последњих ступњева" (период од 01.11.1977. до 28. 02. 1978. године). Ова усавршавања на Московском енергетском институту у Москви професор др Новица Васиљевић је обавио под руководством редовног професора др Бориса Михајловича Тројановског.

Професор Васиљевић је на додипломским студијама је држао наставу из предмета Парне турбине и Парне турбине-изборни за студенте термоенергетске групе и Топлотне турбине за студенте термотехничке групе. На последипломским студијама Групе за термоенергетику држао је наставу из следећих предмета Енергетска и ексергетска анализа постројења, Комбинована производња енергије и Променљиви режими рада парних турбопостројења. Два последња наведена предмета је проф. Васиљевић увео у наставу на Машинском факултету.

Приступајући извођењу наставе са свом професионалном етиком, професор др Новица Васиљевић је стекао висок углед међу студентима и колегама на Машинском факултету у Београду. Кроз израду дипломских радова из актуелне проблематике развоја и експлоатације парних турбина, много је допринео осавремењавању наставе на Машинском факултету у Београду. Уџбеник ПАРНЕ ТУРБИНЕ професора др Новице Васиљевића користи се у настави на свим Машинским факултетима у земљи. У првим поглављима овог уџбеника, која представљају заједничку основу парних и топлотних турбомашина, остварено је велико

ПРИМЕР ЕРГАЗР

осавремењавање приступу у настави парних турбина. Наиме, у овим поглављима обухваћени су до тада најбоље остварени приступи у настави код нас и на Московском енергетском институту. У поглављима 6 до 10 први пут се у једном уџбенику на Машинском факултету у Београду обухватају актуелни садржаји у вези пројектовања и примене парних турбина на термоелктранама и термоелектранама-топланама. Посебно је, у поглављу 8, усавршена теорија у вези уштеда примарне енергије горива увођењем комбиноване производње топлоте и електричне енергије. Највећи део наставе на редовним и последипломски студијама професор др Новица Васиљевић је предавао према сопственом уџбенику ПАРНЕ ТУРБИНЕ. Као ментор је руководио израдом великог броја дипломских радова из области парних турбина. Био ментор два доктората и више магистарских радова.

Професор др Новица Васиљевић је био активни учесник на свим стручним саветима ЕЛЕКТРОПРИВРЕДЕ Србије на којима се одлучује о проблемима парних блокова термоелектрана у Србији. Био је члан у комисијама за испитивање узрока штетних догађаја на парним турбинама.

Сарадњу са привредом професор др Новица Васиљевић веома успешно остваривао преко Машинског факултета и то у оквиру Групе за ТОПЛОТНЕ ТУРБИНЕ којом је руководио више година. У решавању задатака из сарадње са привредом увео је принцип тимског рада формирањем група специјалиста за сваки проблем ангажовањем стручњака и са других факултета, института и других радних организација Србије и других република. У сарадњи са привредом у својству руководиоца Групе за ТОПЛОТНЕ ТУРБИНЕ Машинског факултета-Београд имао је сарадњу са следећим радним организацијама у земљи и иностранству: Електропривреда - Београд, ЗОИЛ „ДУНАВ"-Београд, „Југотурбина"-Карловац, ХИП-Панчево, „Раде Кончар"-Загреб, ZAMECH- Elblong u Poljskoj, ABB-Baden u Švajcarskoj, МЕИ-Москва у СССР-у. Такође, је остварио сарадњу и са следећим факултетима и институтима у земљи: Технолошко-металуршки факултет-Београд, Рударско-геодетски факултет-Београд, Електротехнички факултет-Београд, Рударски институт Београд-Земун, Институт за нуклеарне науке „Борис Кидрич"-Винча, Институт за металургију у Љубљани и Институт „Југотурбина"-Карловац.

На позив фирме ВВС, боравио је два пута у Швајцарској ради подношења извештаја:

- сценарио дешавања тока хаварије блока VI 1989. године у ТЕ Никола Тесла у Обреновцу
- о студији „Контрола метала турбоагрегата (750 страна) чијом је израдом руководио.

Од стране руководиоца Развоја ВВС-а добио позив да са супругом буде њихов гост 10 дана. Због рата 1991, ова посета није реализована.

Тимским радом у Групи за ТОПЛОТНЕ ТУРБИНЕ створени су идеални услови за усавршавање кадрова, посебно асистената, јер је сваки рад доступан свим члановима Групе. На овај начин поред подизања квалитета рада, омогућена је и правовремена размена искуства између сарадника. Решавањем конкретних задатака привреде, посебно Електропривреде Србије, долазило се до резултата, који су касније коришћени и за формирање сопствених научних сазнања. Овако развијан сопствени научни рад има битну карактеристику што се непосредно успешно примењује у нашој енергетици.

Научно стручни рад професора др Новице Васиљевића је временски подељен на рад у Ваздухопловно-техничком институту у Жаркову од 1. априла 1961. године до 31. августа 1966. и на Машинском факултету у Београду од 1. септембра 1966. године.

У Ваздухопловно-техничком институту у Жаркову се бавио пројектовањем отвора за издувне гасове у типском склоништу за авионе, испитивањем аеродинамичког скретања млаза и механичког скретања млаза, водио је испитивања у пробној станици за млазне моторе. Ради тачнијег мерења силе потиска млазног мотора извршио је модификацију колевке пробног стола за испитивање млазних мотора. Посебно се бавио проблемима реверзибилне пропулзије за кочење млазних авиона при слетању. Конструисао је механички скретач млаза НИ-5-0С-100, бавио се испитивањем издржљивости домаћег емајла за пламене цеви комора сагоревања млазних мотора и пригушивањем буке код млазне авионе.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Научно стручни рад на Машинском факултету у Београду професора др Новице Васиљевића се односи на израду пројеката и студија, затим на обављена многобројна испитивања и мерења, објављене радове, урађене ревизије пројеката, рецензије и експертизе (на захтев судова или осигуравајућих завода) и патенте.

Прва група студија се односи на билансирање парног турбопостројења парних блокова термоелектрана. Посебна корист од погонског билансирања свих парних блокова Електропривреде Србије је остварена коришћењем резултата погонског билансирања за диспечинг електроенергетског система Србије и Југославије.

Друга група студија се односи на истраживање пројектних и експлоатационих услова кондензације ради смањивања губитака. Истраживањем пројектних услова кондензације дефинисани су основни битни критеријуми за избор опреме кондензацијског дела парних турбопостројења зависно од типа парног блока, локације и услова експлоатације. За изведена парна турбопостројења разрађен је алгоритам за оптимизацију експлоатационих услова кондензације по критеријуму најмање специфичне потрошње топлоте турбопостројења полунето, којим се узима у обзир и сопствена потрошња за погон пумпи за расхладну воду кондензатора.

Трећа групу студија се односи на праћење и контролу метала турбоагрегата термоелектрана ЗЕП-а и мере за повећање поузданости рада. Професор Васиљевић је руководио израдом прве фазе ове студије у којој се бавио важним питањима сигурности у експлоатацији, трошковима израде и погона и укупне економичности турбоагрегата парних блокова термоелектрана.

Израдом студија за погонско билансирање, оптимизацију услова кондензације у кондензацијском делу парних турбопостројења и контролу и праћење метала турбоагрегата термоелектрана Електропривреде Србије, Група за ТОПЛОТНЕ ТУРБИНЕ Машинског факултета у Београду, којом је руководио професор Васиљевић, заузела је угледно место и стекла драгоцено искуством за решавање конкретних проблема у термоелектранама Србије.

Проф. Васиљевић има пријављен патент код Савезног завода за патенте, број 6798-86-П-499-86 под насловом: Редна веза загревном водом две термоелектране-топлане у топлификационом систему града.

ЕЛЕКТРОНСКА ВЕРЗИЈА

РИСТИЋ, МИЛОРАД (Марсељ, Француска, 1915. - Београд, 2002.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета. у Београду. Од 1919. године живео у Београду, где је завршио основну школу и Трећу мушку гимназију 1938.

Угледајући се на оца машинског инжењера, уписује Технички факултет (електро-машински одсек), који успешно завршава 1942 године. Крајем 1942. добија запослење у „Телеоптику", на изради инструмената за „позиционирање" авиона. Крајем рата као припадник НОП, прикључује се борцима НОВ, а по ослобођењу, као инжењер ради на оспособљавању војних возила.

Крајем 1945. започео је каријеру инжењера у Индустрији мотора у Раковици, на припреми техничке документације и технолошке линије за серијску производњу првог камиона „Пионир", затим у тзв. „М. Биро-у", са задатком припреме документације и производње војних возила/оруђа, а потом у Министарству машиноградње ФНРЈ, припрема техничку и производну документацију за масовну производњу мотора и моторних и војних возила у новим фабрикама. Крајем 1949, упућен је у „Машинопројект" ради кадровског и технолошког оспособљавања, који као директор напушта средином 1952 године.

Крајем 1952. проф. М. Ристић са 10 година богате праксе, на пословима машинског инжењера: конструктора, технолога и организатора реализације разнородних Програма у машиноградњи, прихвата понуду за рад у Институту за нуклеарне науке у Винчи, ради

припреме Програма за развој релевантних техника и технологија за мирнодопско коришћење нуклеарне енергије, где формира технолошке Лабораторије за: Физику, Термотехнику и Материјале реактора.

Када је 1953. СССР понудио истраживачки реактор (RA_6. 5 MW топлотне снаге), погодан за широки спектар фундаменталних и технолошких истраживања, са циљем сопственог овладавања нуклеарним технологијама проф. М. Ристић је именован за руководиоца тзв. „ВИНЧА ПРОЈЕКТ-а", са задатком усклађивања техничке документације, организовања пријема/монтаже опреме и обуке погонског особља реактора RA. Истовремено у Лаб. за Физику реактора, започета је градња сопственог нуклеарног реактора RБ_нулте снаге, по идеји проф. Д. Поповића (који је у Институту Kjeleri_Норвешка, самостално „измерио" особине фисије U^{235}).

Због професионалног престижа и националног поноса, априла 1958. године, на реактору_RB остварена је критична ланчана реакција (прва у ЈИ Европи), а ланчана реакција и стабилан рад реактора_RA при 6. 5 MW, остварен је крајем 1959. уз присуство Политичког врха СФРЈ. После овог успеха и добијања највишег државног одликовања, проф. М. Ристић, се враћа у Лаб. за термотехнику реактора, тј. експериментима „загревање модела горивног елемента".

Почетком 1961. по захтеву Председника СКНЕ, прихвата дужност Директора Института, са намером да заинтересује домаћу индустрију, да искористи научно-истраживачки потенцијал Винче, за свој производно-технолошки развој, и да оба субјекта, заједнички „изнедре" неку од индустријско производних технологија за производњу високо-вредних добара за ино тржиште.

У то време, кадровски и технолошки потенцијал домаће индустрије, и релативно повољни услови електромашиноградње за извоз производа у земљама тзв. источног блока, нису омогућили, да високоспецијализовани научно-истраживачки потенцијал Института Винча допринесе производно-технолошким иновацијама домаће елетромашиноградње. Са професионалним поимањем научно-технолошког „јаза" између Института и индустрије Србије проф. М. Ристић 1966. одбија понуду за нови мандат Директора, са жељом да се посвети истраживачком и педагошком раду, у области Нуклеарне енергетике, посебно Термотехнике и Опште Енергетике, јер је 1962. изабран за хонорарног ванредног професора на МФ БУ, за предмете Основи нуклеарних реактора и Елементи и пројектовање нуклеарних постројења.

Као нуклеарни експерт СФРЈ 1966. ангажован је у Међународној агенцији за нуклеарну енергију (IAEA) у Бечу, на административним активностима IAEA, тј. праћењу текућег стања и развоја нуклеарне енергетике. Због природе посла одбија понуду за нови мандат у IAEA. Програми научно-истраживачке делатности у Институту Винча, и увођење наставе из предмета Основи нуклеарних реактора, допринели су повећању броја студената Термоенергетике, и кандидата за израду дипломских радова, а од 1970. и магистарских теза, сходно чему проф. М. Ристић прихвата менторство будућих магистраната и докораната из привреде и Института Винче. После избора за редовног професора МФ за предмете: Основи нуклеарних реактора и Елементи и пројектовање нуклеарних постројења (1970), проф. М. Ристић је настојао да студенте Термоенергетике упозна, са савременим Методама планирања/пројектовања електроенергетских постројења, Системом осигурања квалитета опреме, ради економски ефективног, енергетски ефикасног и по околину сигурног рада електроенергетских извора.

Крајем 70-тих, у периоду енергетских криза и интензивног индустријског и развоја електро енергетских технологија, наметнута је потреба „Регулације енергетских делатности", како због интензитета исцрпљивања енергетских ресурса тако и због неусклађеног коришћења, са становишта неповољних ефеката на животну средину и климатске промене. Историјска поука: „Епохе": „Индустријски развој и нови енергетски извори/технологије увек су били у синергији", био је мотив, да рроф. М. Ристић предложи наставни програм предмета ОПШТА ЕНЕРГЕТИКА, за Термоенергетику. МФ БУ је Програмом ОПШТА ЕНЕРГЕТИКА, за који

РАДНА ВЕРЗИЈА

је Проф. Ристић приредио и уџбеник, МФ БУ, промовисао нови приступ: „Савременог развоја енергетике и макро-економских перформанси земље", тзв. ОДРЖИВИ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ.

После нафтне кризе, и масовне градње НЕ, са тзв. лаководним (LWR) реакторима, Политички врх СФРЈ, налаже институтима, факултетима и електромашинској индустрији СФРЈ, да сачине „Анализу карактеристика кључних материјала, технологија израде и тестирања опреме", са циљем да се „препознају и идентификују они „Системи/Компоненте НЕ, које би могли да буду предмет производног програма домаће електромашиноградње. „Ино" градња НЕ „Кршко", и симболично учешћа Института Винча, у Националној ауторизацији „Сигурносног извештаја „НЕ КРШКО" након спроведене Анализе, стручним концезусом је доказано, да условима текуће економске моћи и технолошке развијености СФРЈ, није реално овладати нуклеарним технологијама. Тада Влада Србије, задужује Машински факултет, у лику проф. М. Ристића, да у сарадњи са техничким факултетима БУ и научно-истраживачким институтима и индустријом Србије, обаве комплексно истраживање о расположивости сопствених ресурса (руда и енергената), као и о могућности увођења нових технологија: за добијање сировог челика и финалних производа високог степена финалне прераде. Резултати истраживања, указали су на сиромаштво Србије (изван КиМ), у погледу квалитетних енергената и богатог садржаја руда метала, због чега Влада Србије налаже тиму да, у сарадњи са железаром МКС, размотри могућности примене нових технологија: (гасификација лигнита, коришћењем „нуклеарне" топлоте, као и нових технологија за добијање квалитетног челика и високо вредних финалних производа МКС.

Научно-стручна делатност проф. М. Ристића, огледа се у бројним и разнородним научним и стручним радовима, изложених на међународним и домаћим скуповима: „Atoms for peace", 1953 и 1955, и Женеви, MAAE_IAEA, и бројним студијама: „Системи и опрема НЕ", „Генеричке и специфичне нуклеарне технологије" од интереса за домаћу електромашинску индустрију, у облику Инт. публикација; Института Винча, МФ, САНУ, машиноградње Србије, као и бројних и разнородних научно-стручних радова изложених на скуповима: ЕТАН-а, Друштва термичара Србије, ЈУГЕЛ-а, ЕПС-а, и посебних публикација: Института Винча, МФ БУ, машиноградње СФРЈ и радова у ино часописима (Int. Jour. of H&MT) и скуповима: (H&MT Conf, Minsk, 1972, H&NE Problems, Varna 1981; Num. Method`s in Therm. Probl`s, Swansea, 1985 и др.), а посебно на Скупу „Две деценије наставе нуклеарне енергетике на МФ", 1982 на МФ БУ, са преко 60 учесника/посленика нуклеарне и класичне енергетике, као захвалност проф. М. Ристићу, његових колега, студената и поштоваоца, тада неоспорном ауторитету у области Опште и Нуклеарне енергетике. Осим тематских монографија (МФ, Катедре/Групе за О/НЕ) проф. М. Ристић је аутор 6 књига/уџбеника за наставне дисциплине: Нуклеарни реактори, Нуклеарна енергетика, Општа енергетика, О Енергији, и више популарних публикација, о образовању, научном раду, технолошким иновацијама и Методама за предвиђање енергетског и економског развоја и др.

Осим учешћа на Скупу у Женеви, 1953/955, и Скупова IAEA, проф. М. Ристић, обавио је бројне посете институтима, предузећима енергетске опреме и релевантним министарствима у већини земаља Европе, САД и СССР. Проф. М. Ристић је колеге, посебно младе импресионирао, како професионалном компентенцијом, тако и богатством личног идентитета, моралног става и професионалне етике, искрене подршке младим кадровима при њиховом усавршавању/раду и ставу: „Безусловно коришћење друштвено прихватљивих енергетских технологија".

Етика проф. М. Ристића има обележје „Религије", а Идентитет заснован на широком образовању, строгим моралним начелима, и течном коришћењу енглеског, немачког и француског језика.

Као председник Издавачке делатности МФ. проф. М. Ристић, личним Интегритетом и Етиком увео је савремено пословање у издавачку делатност на МФ и техничким факултетима БУ.

Иако је крајем 1982 године проф. М. Ристић пензионисан, он је до 1986. у свом Кабинету, предано обављао своје активности, да би 1986. са 69 год. живота и 40 год. инжењерског,

НАЦРТ

истраживачког и педагошког рада, на позив Акад. А. Деспића, прихватио се Одбора Музеја науке и технике, при САНУ. Организацијом поставки и Изложби: „Човек и камен", „Леонардо", и неких достигнућа у техничко-технолошким наукама, индустрији, енергетици Србије, покретању часописа „Флогистон"), проф. М. Ристић, је са очуваном виталношћу и личној знатижељи допринео савременом приказу и чувања од заборава позитивних примера развоја Србије.

Године 1998. проф. М. Ристић, изабран је за Председника пријатеља Музеја науке и технике.

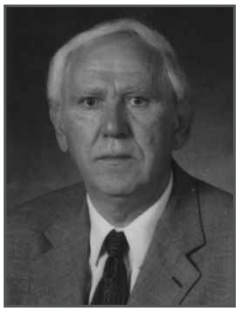

СТУДОВИЋ, МИЛОВАН (Конарево, Краљево, 1935.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу завршио 1946 године у Конареву, а Гимназију 1950 у Краљеву. Средњо техничку школу „Петар Драпшин", машински одсек, у Београду завршио је 1954. Исте године уписао је Машински факултет у Београду, али је без стипендије и Студентског дома, био принуђен да се запосли у ВП_ЈНА у Београду.

Са позитивним искуством, на монтажи и пријемног испитивања специфичних цевних инсталација, после Интервју-а у Институту за нуклеарне науке у Винчи, 1957. ангажован је у сектору „ВИНЧА ПРОЈЕКТ", на монтажи и испитивању гасног система (He), на нуклеарном реактору RA (6. 5 MW), који је ФНРЈ купила од СССР. После пуштања у рад реактора RA (крајем 1959.), ангажован је на изради документације за магнет Масеног Спектрометра.

Крајем 1960. постаје стипендиста Института, и посвећује се завршетку студија на Машинском факултету, смер Термоенергика, који 1962. завршава, одбраном дипломског рада из предмета Нуклеарни реактори. Од 1962. у својству инжењера-истраживача приправника, запослен је у Лабораторији. за термотехнику реактора, Института у Винчи, на развоју Метода за: Анализе термо-хидрауличких процеса у нуклеарним реакторима хлађених; гасом, лаком/тешком водом и течним металима, као и градњи инсталација, за верификацију струјно-термичких процеса у „моделима језгра реактора".

Крајем 1964. на позив проф. М. Ристића, у статусу волонтера одржава вежбе из предмета Нуклеарни реактори. 22 Јула 1966. изабран је за хонорарног асистента за наведени предмет. Током 1967/1968. обавио је специјализацију у нуклеарном Центру Шведске, по Теми: Термохидраулички процеси у примарном систему НЕ, (AB Atomenergi: CER- Coolant Escape Reactor from primary system). Крајем 1968. као хонорарном асистенту, додељен му је и предмет Нуклеарне електране. За наведене предмете реизабран је 1970/1973, а 1975. и за асистента за предмет Општа енергетика.

У својству Експерта за сигурност НЕ, 1975. ангажован је на изради документа: „Оцена прелиминарног сигурносног извештаја НЕ Кршко": сек; 4. 4_Термички и хидраулички прорачун језгра реактора и сек: 6. 3_Контејнмент систем; удесно истицање хладиоца реактора (IBK-LTFT-46), као и документа „Оцена технолошког пројекта НЕ Кршко, сек: 101_Расхладни систем реактора (Интерни извештај МФ_1977).

Средином 70-тих, у периоду масовне градње НЕ са лаководним реакторима (PWR), и државним (СФРЈ) опредељењм да се испитају могућности нашег овладавања нуклеарним технологијама, на Катедри за Термоенергетику МФ формирана је тзв. „Група за нуклеарну енергетику", ради организације и координације Програма: „Анализа карактеристика кључних материјала, технологије израде и тестирања опреме и система PWR, са циљем и идентификације Опреме и Система PWR, који би могли да буду предмет производног програма домаће индустрије". Крајем 1975. М. Студовић споразумно прелази на МФ, у звању асистента за предмете; Основи Нуклеарних реактора, Елементи и пројектовање нуклеарних постројења, а касније и предмет Општа енергетика, чија је кључна „Поука: развој енергетике

ПРИМЕРАК

опредељује социо-економски, научно-технолошки и индустријски развој", тзв. ОДРЖИВИ - ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ.

Искуства стечена током припреме и градње НЕ, у СФРЈ и окружењу, и стручно утемељеног концензуса о економској и технолошкој немоћи СФРЈ/Србије, да самостално овлада нуклеарним технологијама, допринели су смањењу финансирања научно-истраживачке делатности у нуклеарним институтима, индустрији и техничким факултетима БУ. Уз смањени обим развојних истраживања, подстичу се аналитичке активности, на припреми: „Подлога и Методологија за предвиђање сценарија развоја енергетике сагласно пожељном/потребном/могућем социо-економском развоју Србије, уважавајући обим и структуру националних ресурса.

Крајем 1977. асистент М. Студовић добија сагласност МФ, за 30 % ангажовање у ЛТФТ_Винча, на реализацији заједничког Програма: „Струјање у двофазним срединама". Маја 1978. М. Студовић, поново је реизабран за асистента: Нуклеарне реакторе, Нуклеарне електране и Општу енергетику. Докторску дисертацију под називом „Адијабатско испаравање у струји загрејане течности" одбранио је 28 Јуна 1982 године, на Машинском факултету у Београду.

У звање Доцента за предмете Нуклеарни реактори, Елементи и пројектовање нуклеарно енергетских постројења и Општа енергетика, изабран је Октобра 1982 године. У звање ванредног професора, изабран је крајем 1987, а у звање редовног професора јуна 1992 године, за исту групу предмета на редовној настави, као и за предмете; Моделирање прелазних процеса, Посебна поглавља у енергетици и Генератори паре на последипломској настави Термоенергетике на МФ.

По позиву, и сагласност МФ, проф. М. Студовић гостовао је на последипломској настави на Стројарском факултету у Љубљани (Планирање у енергетици), као и на Машинском факултету у Подгорици (Моделирање прелазних процеса). По позиву у ЦАНУ одржао је предавање на тему „Стање и перспективе развоја енергетике у ЕУ и Региону Југоистичне Европе, са освртом на Програме „Рационална употреба енергије", а по позиву МАНУ одржао је предавање на тему „Макро-економске подлоге и Методологије, коришћене при изради Стратегије дугорочног развоја енергетике Србије (до 2015).

После хаварије у НЕ Чернобил, 1986, и Одлуке Владе СФРЈ о Мораторијуму за градњу НЕ у СФРЈ, опао је интерес студената за нуклеарно усмерење на Катедри за Темоенергетку МФ, осим за предмет Општа енергетика и Моделирање прелазних термо-хидрауличких процеса у класичној термоенергетици. Уважавајући чињенице да је постојао уџбеник за Нуклеарне реакторе и Општу енергетку, доцент М. Студовић је, за студенте Термоенергетике приредио монографију „Погонске карактеристике нуклеарних електрана", и Скрипта за предмете; Планирање у енергетици и Моделирање прелазних процеса, на последипломској настави Термоенергетике.

Научно-стручна делатност Проф. М. Студовића условљена је: Програмима истраживања у Лаб. у Винчи, Настави на МФ и научно-стручној сарадњи МФ са привредним субјектима Србије, посебно на развоју Подлога и Методологија за утврђивање/избор економски ефективних, енергетски ефикасних и еколошки прихватљивих енергетских технологија у Србији. Од преко 140 радова/публикација: објављено је: 14 радова у домаћим и ино часописима/зборницима Скупова (са рецензијом радова); 18 Монографија и Студија; 56 радова саопштених на Скуповима (са ино учешћем); 31 рад у форми интерних публикација (Института Винча, Машинског факултета БУ, ЕПС-а, Економског Института, Београдских електрана, САНУ, ЦАНУ, IAEA, МКС, Енергогас, AB Atomenergi, Института „Јожеф Штефан" у Љубљани, AEG_KWU Siemens и др.), и 25 Студија/Анализа/Експертиза (у неким су образложени „Природа и Порекло макро-економских и енергетских перформанси од утицаја на неуспешну привредно-економску транзицију Србије.

Са колегом из Винче (др. Љ. Јовановић), добитник је: „Награда „КОЛУБАРА" 1966. а са колегама Катедре, добитник је: „Октобарска награда града Београда_1990", за научно-истраживачки рад.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Иако је крајем 2000. пензионисан, са преко 40 година радног стажа, проф. М. Студовић је, од почетка 2001., у својству саветника Министарства рударства и енергетике Владе Србије, провео 5. 5 година, на припремама Програма: Рехабилитација/модернизација енергетског сектора, Рационална употреба енергије, формирање Агенције за енергетску ефикасност Србије (уз финасијску подршку EAR_ European Agency for Reconstruction), израде Подлога за Стратегију развоја енергетике Србије до 2015. и Студије: „Foundations of the Serbian energy policy" (са Fraunhofer Institutom iz Karlshrue, и подршку WB), а од 2002-2004, руководио израдом Стратегије дугорочног развоја енергетике Србије (2015), са два сценарија економског развоја.

Од 2007 године, у „ENERGY FINANCING TEAM-u", формира АНАЛИТИКУ, за праћење биланса и процене тренда цена електричне енергије у Региону и ЕУ, помоћу, самостално развијеног, Фундаментално-Структурног Модела тржишта електричне енергије „ФСМ_ТЕЕ" у ЕУ/Региону.

На позив руководства ЕПС-а, 2014/2015., за потребе Обуке кадрова и примене савремене Аналитике у ЕПС-у, сачинио је Програм; 12 тематско усмерених „Радионица", за кадрове ангажоване на; техничко-технолошком развоју ЕПС, унапређењу погонске сигурности и економски ефективне, енергетски ефикасне и еколошки прихватљиве производње/испоруке електричне енергије, уважавајући тржишно пословање ЕПС-а, укључујући и коришћење/унапређење модела „ФСМ_ТЕЕ", и Студију „Статус и перспективе пословања ЕПС-а у неизвесним околностима у наредних 5/7 година" и успореног привреде Србије, делом и због повећане потрошње електричне енергије, у сектору Домаћинства на рачун Индустрије, посебно Прерађивачке (ПИ). Поуку да: „Ниво учешћа БДВ_ПИ у БДП земље, представља „меру" технолошке иновативности производних технологија ПИ, а обим потрошње електричне енергије: (MWh/cap), способност стварања БДВ_ ПИ: (kє/cap), односно вредности извозних производа: (kє/cap), подржава Индустрија ЕУ: „Рецесију ЕУ, превазићи „4_том Метом": 20 % учешће ПИ у БДП" (данас 15%).

Током рада у Институту Винча (до 1975.) и рада на МФ, проф. М. Студовић, је у својству учесника научно-стручних скупова посетио: Наставне и научно-истраживачке институције, идустријске центре нуклеарне и класичне енергетске опреме, као и Међународне скупове у већини земаља Европе, укључујући САД, Русију и Јапан, до 1986. поседницима технологија нуклеарне енергетике. У својству запосленог на Машинском факултету, био је члан: Комисије за праћење и унапређење наставних Програма и Планова МФ, Научног Фонда Србије, Комисије за енергетику Београда, Министарства за науку Србије, Управног Одбора „Београдских електрана", Удружења Топлана Србије, Органа ЈУМЕЛ-а, машиноградње Србије, ЗЕПС/ЕПС, Друштва Термичара СФРЈ/Србије и др.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Катедра за термомеханику

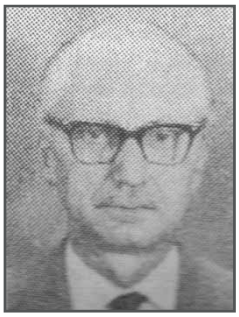

ШЕЛ, Ј. ЈОВАН (Мариолани - Пландиште, Вршац, 1908. - Београд, 1983.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Гимназију је учио у Зрењанину, где је матурирао 1926. године. На Машински одсек Техничког факултета Универзитета у Београду уписао се 1926. године а дипломирао 1930. године.

По одслужењу војног рока у ратној морнарици, запослио се као асистент за предмет Парни котлови на Машинском одсеку Техничког факултета у Београду, где је радио од 1932. до 1940. године. (у периоду 1932. до 1936. године био сарадник проф. Ф. Бошњаковића). У току 1940. и 1941. године радио је у Фабрици вагона у Славонском Броду као шеф конструкционог одељења локомотива. У периоду од 1941. до 1945. године радио је као инжењер у фабрици Lang LRT у Будимпешти, углавном на конструкцији парних котлова. У току 1945. и 1946. године био је директор Фабрике радијатора и котлова у Зрењанину, а од 1946. до 1954. године шеф конструкционог одељења у Индустрији локомотива „Ђуро Ђаковић" у Славонском Броду.

За ванредног професора за предмет Наука о топлоти на Машинском факултету у Београду изабран је 1954. године. После одбрањеног хабилитационог рада 1959. године на тему „Прелаз топлоте са влажних гасова на хладне површине" поново је изабран у исто звање. Према одлуци Управе Машинског факултета, у периоду од 1957. до 1960. године држао је наставу и из предмета Уређаји за хлађење и Наука о топлоти II. У звање редовног професора за предмет Наука о топлоти на Машинском факултету у Београду изабран је 1962. године, и у томе је звању у радио на Машинском факултету у Београду до одласка у пензију 1976. године. У периоду од 1959. до 1976. године био је шеф Катедре за термомеханику Машинског факултета у Београду.

Професор Ј. Шел предавао је следеће предмете: Наука о топлоти, Термодинамика, Простирање топлоте, Технолошки процеси и апарати, као и неколико изборних предмета на редовним и посдипломским студијама. Један је од оснивача (уз проф. Д. Поповића и проф. Б. Ђаковића) Одсека за процесну технику на Машинском факултету у Београду. У свом наставном раду на редовним и последипломском студијама на Машинском факултету у Београду и другим факултетима у Србији стално је иновирао садржаје предмета које је предавао.

За потребе наставе написао је 1963. године скрипта Наука о топлоти- изводи из предавања., која су имала већи број издања и дуго време служила као уџбеник за предмет Термодинамика на редовним студијама на Машинском факултету у Београду. Такође, многим сугестијама је помагао своје сараднике при изради скрипата Задаци из науке о топлоти, издање Савеза студената Машинског факултета, 1961. године

Стручна и научна делатност проф. Ј. Шела је врло богата и захвата широко подручје Тертмотехнике.

РАДНА ВЕРЗИЈА

У току свога 14-то годишњег рада у индустрији као инжењер, шеф конструкционих бироа, директор (предузећа у Славонском броду, Будимпешти, Зрењанину) бавио се пројектовањем парних котлова и делова истих, парних ваљака, парних багера, пројектовању и реконструкцији локомотива и руководио конструкционим одељењима предузећа, чиме је стекао богату инжењерску праксу пре дефинитивног преласка 1954. године на Машински факултет у Београду.

Научним радом инж Ј. Шел почео се бавити у току свога рада као асистент на Техничком факултету, када је објавио један рад у Техничком листу 1936. године Области његовог научног интересовања су широка област науке о топлоти и термотехници (прелаз топлоте, испаравање, кондензација, сагоревање и др.). Врло активно се бавио простирањем топлоте и материје, налазећи веома интересантна и оригинална теоријска образложења многих појава прелаза топлоте при промени фаза бинарних раствора. Листа његових научних радова броји преко 25 наслова као и више десетина пројеката. Радови су објављивани страним и домаћим часописима и у издањима САНУ, као и саопштавани на домаћим и иностраним научно-стручним скуповима.

Проф. Ј. Шел био је у сталном контакту са привредом и нашим истакнутим научним институцијама, учествујући у решавању великог броја специјалних проблема из области железница, пољопривредних машина, термотехничких апарата и уређаја у процесној индустрији. Посебно је значајан утицај проф. Ј. Шела на преоријентацију истраживачких проблема Лабораторије за топлотну физику и технику Института „Борис Кидрич" у Винчи, пре свега на проблеме везане са процесном техником, а такође и на проблеме класичне термодинамике и машиноградње уопште. То је резултирало и широко развијеним програмима сарадње ове Лабораторије са нашом привредом.

Последњих десетак година проф. Ј. Шел је највећи део своје активности посветио изградњи кадрова високих квалификација. Под његовим непосредним руководством урађено је више магистарских радова и докторских дисертација из разних подручја науке о топлоти, а учестовао је у великом броју комисија за оцену и одбрану ових радова на Машинском факултету у Београду и на другим машинским факултетима у Србији. Сви његови магистранти и докторанти (Љубомир Јовановић, Душан Драшковић, Миодраг Стефановић, Мића Марић, Марија Тодоровић, Милан Радовановић, Мартин Богнер и др.) су касније постали универзитетски професори и успешни научни радници или руководиоци у научним институтима у Србији.

Добитник је више награда и признања, од којих су најзначајнији Орден рада II степена 1951. године и почасни докторат Универзитета у Београду 1978. године.

ЈОВАНОВИЋ, К. МИЛАН (Београд,1913. – САД, 1992.), дипломирани машински инжењер и дипломирани физичар, ванредни професор Машинског факултета у Београду. Дипломирао је на Машинско-електротехничком одсеку Техничког факултета у Београду 1938. године и на Природно-математичком факултету, група Физичка хемија у Београду 1949. године.

По дипломирању на Техничком факултету најпре је радио у Фабрици аероплана „Рогожарски" у Београду. 1939. године постао је асистент за предмет Физика на Техничком факултету Универзитета у Београду. У међувремену је завршио летачку школу, а почетком Другог светског рата заробљен је као пилот и заробљеништво је провео у Немачкој.

После повратка у земљу 1945. године преузет је као асистент за предмет Физика на Техничком факултету у Београду, где је 1946. године изабран у звање хонорарног доцента. У току 1947. године изабран је у звање доцента а 1951. године за ванредног професора за предмете Физика и Наука о топлоти на Машинском факултету ВТШ у Београду

РАДНА ВЕРЗИЈА

Објавио је две књиге: Наука о топлоти 1949. године и Влажни ваздух 1951. године. Био је продекан Машинског факултета 1951. године. 1952. године раскинуо је радни однос са Машинским факултетом ради одласка у САД.

МИЛИНЧИЋ, ДОБРОСАВ (Стубал, Крушевац, 1922. - Београд, 1997.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Гимназију је завршио у Крушевцу, где је и матурирао. Активно је учествовао у НОР. од 1941. године, био у илегалности и на разним официрским дужностима. После демобилизације 1946. године уписао је студије на Машинском одсеку Техничког факултета а дипломирао је 1951. године на Машинском факултету ВТШ у Београду.

Октобра 1951. године постављен је за млађег индустријског инжењера на Рударском факултету у Београду а децембра 1954. године изабран је за асистента за предмет Машинство са термодинамиком на истом факултету. 1957. године поново је изабран за асистента за предмет Термодинамика на Рударско-геолошком факултету у Београду.

Од 1951. године радио је као хонорарни асистент на Технолошком факултету у Београду за предмете Термодинамика и Термотехника, а такође две године као хонорарни асистент на Машинском факултету у Београду за предмет Наука о топлоти. Поред тога био је хонорарни сарадник ДСНО-а, Генералне дирекције железница, Машинског института САН у области топлотне технике и других пројектантских организација

У току 1958. године хабилитован је на Рударско-геолошком факултету и исте године одбранио је докторску дисертацију на Машинском факултету у Београду са темом „Топлота хидратације и њен утицај на температурско поље у маси бетона". Почетком 1959. године изабран је за доцента за предмет Машинство на Рударско-геолошком факултету у Београду, а 1961. године изабран је за ванредног професора за предмет Наука о топлоти на Машинском факултету у Београду. У исто звање поново је биран 1966. године а 1971. год. је унапређен у звање редовног професора за предмет Термодинамика на Машинском факултету у Београду.

У периоду од 1976. до 1983. године био је шеф Катедре за термомеханику Машинског факултета у Београду. У старосну пензију отишао је 30. септембра 1988. године.

Професор Д. Милинчић држао је наставу на редовним и ванредним студијама на Машинском факултету у Београду као и у Одељењу Факултета у Краљеву из следећих предмета: Термодинамика, Термодинамика I, Термодинамика II и Простирање топлоте и масе, а организовао је прве лабораторијске вежбе из овог предмета. Осим тога, предавао је на Ваздухопловно-техничкој војној академији у Жаркову предмете Термодинамика и Термодинамика I, као и више предмета на Техничком факултету у Нишу и у Одељењу Машинског факултета у Крагујевцу.

На последипломским студијама на Машинском факултету у Београду предавао предмет Виши курс из простирања топлоте а на Машинском факултету у Сарајеву предмет Топлификација градова. Био је ментор при изради више дипломских радова, магистарских теза и докторских дисертација.

За потребе наставе написао је следеће збирке задатака, уџбенике и практикуме (самостално и као коаутор), који су имали велики број издања:

1. Задаци из термодинамике, Грађевинска књига, Београд 1960.;
2. Простирање топлоте, Машински факултет, Београд 1965.;
3. Проблеми из простирања топлоте (са Б. Васиљевићем и Р. Ђорђевићем), Грађевинска књига, Београд 1984.;
4. Термодинамика (са Д. Вороњецом), Грађевинска књига, Београд 1988.;
5. Проблеми из преношења топлоте II (са Б. Васиљевићем и Р. Ђорђевићем), Машински факултет, Београд 1991.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Професор . Д. Милинчић почео се бавити стручним и научним радом од почетка рада на Рударском факултету у Београду (као хонорарни сарадник веше организација и Машинског института САН-у) и активно наставио у току рада на Машинском факултету у Београду, паралелно са великим обавезама у настави. Урадио је велики број разних студија, самостално или као коаутор (нпр Студија искоришћења отпадних топлота у Колубарским рудницима, Студија о потрошњи у разводу мазута за фабрику стакла у Параћину, Студија система за грејање, вентилацију и развод технолошке паре и хлађење млекаре Житопек у Нишу), више идејних пројеката (нпр, Идејни пројекат вентилације ковачнице за фабрику „Црвена застава" у Крагујевцу, Идејни пројекат загревања и вентилације Саобраћајног факултета у Београду) као и главних пројеката (нпр. Главни пројекат за снабдевање расхладном топлотом и топлотном енергијом Млекаре пољопривредног комбината „Банат").

Објавио је у часописима и јавно саопштио на семинарима и научно-стручним скуповима (самостално или као коаутор) велики број радова, од којих се овде наводе следећи:

1. Утврђивање основних параметара потребних при пројектовању постројења грејања, вентилације, климатизације и топлификације у Југославији (са Д. Малићем), „Техника", 1964, бр. 3
2. Експериментално одређивање топлоте хидратације, I Југословенски симпозијум термичара, Херцег Нови, 1964. („Техника", 1966, бр. 3.);
3. Одређивање оптималног коефицијента прелаза топлоте спољних зидова, II југословенски симпозијум за грејање, Љубљана, 1965.;
4. Избор изолације вагона хладњача (са Б. Ђаковићем), Зборник радова научно-стручног скупа „Машинство 1873. -1973", Машински факултет, Београд, 1973.;
5. Стопедесета годишњица циклуса Carnot, Термодинамика и науке о топлотним машинама, саопштено у САНУ 1975, Глас САНУ, CCCIV 1978. бр. 12.;
6. Прилог прецизнијем одређивању коефицијента пропустљивости мембрана (са Б. Ђаковићем), IV симпозијум термичара, 1975.;
7. Термодинамички аспекти појаве топлотних мостова у грађевинарству (са М. Ковачевићем), IV семинар КГХ, 1975.;
8. Контактни отпори у инсталацијама за грејање, климатизацију и хлађење(са Ђаковићем и Кампаревићем), V семинар КГХ, 1976.
9. Нови системи транспорта топлоте на даљину (са М. Студовићем и Г. Јанкесом), V семинар КГХ, 1976.;
10. Савремене методе прорачуна контактних топлотних отпора (са Б. Кампревићем), „Техника", 1977, бр. 2.;
11. Коришћење топлотне пумпе за повраћај топлоте из градске канализације (са сарадницима), IX семинар КГХ, 1978.;
12. Неке могућности стабилизације енергетских ресурса нетрадиционалним енергетским ресурсима, научно-стручни скуп „Машинство у процесној техници", Београд 1978.;
13. Топлотне предајне станице у систему транспорта топлоте на даљину(са С. Николићем и П. Николићем), часопис КГХ, 1980, бр. 4;
14. Уштеда енергије као основ за избор постројења за пнеуматски транспорт и ваздушно грејање у производним халама дрвне индустрије(са С. Николићем и П. Николићем), X семинар КГХ, 1980.;
15. Д. Милинчић, Ђ. Козић, Problems of present and future Energy Generation, Consumation and Conservation,. Symposium on Conparative Merits of Energy Sources in Meeting End-Use Haet Demand. Охрид, 1982

Осим великих обавеза у наставном, стручном и научном раду, проф. Д. Милинчић. је био стално присутан у друштвеним активностима на Машинском факултету у Београду и изван Факултета. Био је председник Савета наставне радне јединице, члан Финансијске комисије, председник Комисије за библиотеку, члан Комисије за последипломске студије, члан Извршног одбора Друштва термичара Србије и члан Комитета за енергетику Београда.

РАДНА ВЕРЗИЈА

СТЕФАНОВИЋ, АЛЕКСАНДАР (Београд,1927), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета у Београду. Основну и средњу школу завршио је у Београду, где је матурирао 1946. године. По одслужењу војног рока, уписао је студије 1951. године на Машинском факултету ВТШ у Београду. Дипломирао је 1958. године на Општем одсеку Машинског факултета са дипломски радом из предмета Грејање и проветравање. После дипломирања радио је кратко време у пројектантском бироу предузећа „Јанко Лисјак" у Београду.

Почетком 1959. године изабран је за асистента за предмет Термодинамика на Машинском факултету у Београду. За исти предмет имао је реизборност 1962., 1965. и 1968. године. Као асистент изводио је аудиторне и лабораторијске вежбе из предмета Термодинамика у V i VI семестру. Касније му је додељено извођење вежби и из следећи предмета: Простирање топлоте и масе у VII семестру, Основи технолошких апарата у V, VI и VII семестру као и из предмета Термодинамика у V семестру.

Учествовао је у осмишљавању и формирању свих лабораторијских вежби, њиховој разради, оспособљавању потребне апаратуре и писању упутстава за извођење вежби. При томе је показао висок смисао за педагошки рад, апстрактне теоријске основе је спретно повезивао са практичним проблемима и тима олакшавао студентима лакше разумевање материје.

Дипл. инж. А. Стефановић је био врло активан у стручном раду и сарадњи са привредом. Урадио је самостално и у сарадњи са другим сарадницима преко 50 пројеката из области термотехничких инсталација, који су у већини случајева изведени у пракси. Овим својим радом стекао је богато искуство, тако да је био познат у стручним круговима. из ове области.

Овде се наводе само називи неких од већих пројеката (1) Главни пројекат климатизације предионице памука у Призрену; (2) Главни пројекат централног грејања и вентилације котларнице и развода вреле воде за нову фабрику лак -жице Фабрике каблова у Светозареву; (3) Главни пројекат повременог грејања музеја Спомен парка у Крагујевцу; (4) Главни пројекат климатизације ниског дела хотела „Југославија" у Н. Београду;(5) Главни пројекти индустријске климатизације предионица памука у Панчеву и Прокупљу;(6) Главни пројекат климатизације у згради Музеја савремене уметности у Н. Београду; (7) Главни пројекат вентилације железничког тунела на прузи Кучево-Гостивар; (8) Главни пројекат климатизације Пионирског дома са луткарским позориштем и радио- телевизијом у Београду; (9) Неколико главних пројеката климатизације објеката поверљивог карактера.

У сарадњи са дипл. инж. М. Хрњичеком израдио је предлог норматива за грејање школских зграда у Југославији, о чему су са проф. Д. Милинчићем имали саопштење на I Југословенском симпозијуму термичара 1964. године.

На лични захтев асистента Александра Стефановића престао му је радни однос на Машинском факултету у Београду дана 1. 10. 1968. године.

АРХИВ МАШФ

ВОРОЊЕЦ, К. ДИМИТРИЈЕ (Београд, 1936.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду у пензији. Рођен је 30. јула 1936. године од оца Константина и мајке Татјане рођене Виницки. Основну школу и гимназију завршио је у Београду и матурирао 1954. године у XIV београдској гимназији. Године 1954. уписао се на Машински факултет Универзитета у Београду, где је дипломирао 1960. године После дипломирања, краће време је радио као самостални инжењер у предузећу „Славонски Партизан" –Славонски Брод, а затим био на одслужења војног рока у ЈНА.

Године 1962. изабран је за асистента на Катедри за термомеханику Машинског факултета у Београду. Последипломске студије је завршио 1966. године на Природно-математичком факултету у Београду, где је одбранио магистарски рад на тему „Температурски гранични слој на брзоротирајућим криволинијским контурама". За доцента је изабран на Машинском факултету у Београду 1971. године за предмет Термодинамика. Докторирао је, као двогодишњи стипендиста Хумболдт-ове фондације 1969. године, на Техничком Универзитету у Karlsruhe са докторским радом „Beltrami Stromung auf Kugelflachen".

За ванредног професора на Машинском факултету је изабран 1978. године а унапређен за редовног професора 1983. године.

Предавао је предмете Термодинамика, Технолошке операције, Сушаре, Термотехника, а такође и Основе процесне хемије на додипломским студијама матичног факултета, у одељењима Факултета у Ваљеву, Краљеву и у Ужицу. и и на Машинском факултету у Подгорици. На последипломским студијама предавао је више специфичних предмета из шире области Термодинамике. Био је шеф Катедре за термомеханику Машинског факултета у Београду од 1983. до 2001., продекан за наставу истог факултета 1985-1989. и вршио већи број изборних дужности и функција.

Био је на већем броју гостовања и студијских боравака у Немачкој, Норвешкој и Русији. Проф. др Вороњец је редовни члан Инжењерске Академије Југославије од 2000. године, експерт Савезног Министарства за науку и технологију (Термодинамика, Процесна техника, Сушење, Енергетика) од 1993. године, делегат Југославије у Европској федерацији за хемијско инжењерство (Одељење за сушење) од 1990. године, члан друштва GAMM Society (Немачка), члан друштва Drying technology (САД), члан Југословенског друштва за механику, члан више научних одбора часописа и конгреса итд. Добитник је Медаље Југословенског друштва за КГХ 1997. године и плакете Југословенског друштва за Процесну технику 1998. године. 2002. године изабран је за иностраног члана Russian Academy of Architecture and Constructional Sciences. Редовни је члан Академије инжењерских наук Србије (АИНС) од 2000. године.

Професор Д. Вороњец је аутор или коаутор 17 књига (две монографије), већина у више издања, релативно често цитиране, а једна преведена на руски: Д. Вороњец, Ђ. Козић: Влажнуи воздух – термодинамицхеские своиства и примененииуа, пп. 135, Енергоатомиздат, Москва, 1984. Аутор је или коаутор више од 180 научних и научно-стручних радова објављених у међународним и домаћим часописима, зборницима радова са међународних и домаћих конгреса, саопштених на међународним и домаћим конгресима. Многи научни резултати ових радова цитирани су од стране других аутора.

Међу књигама за потребе универзитетске наставе (збирке задатака, практикуми, приручници и др.) које је написао самостално и са својим сарадницима, а које су имале више издања., наводе се следеће:

1. Д. Вороњец, С. Смиљанић, Задаци из Науке о топлоти (скрипта, Машински факултет, Београд 1960);
2. Д. Вороњец, Д. Ђорђевић, Збирка задатака из термодинамике са изводима из теорије, Машински факултет, Београд 1967.);

РАДНА ВЕРЗИЈА

3. Д. Вороњец и др., Практикум за лаборторијске вежбе из термодинамике, Машински факултет, Београд 1972.
4. Д. Вороњец, Технолошке операције, Машински факултет, Београд 1974.;
5. Д. Вороњец, Хемијске реакције у реактори, Машински факултет, Београд 1976.;
6. Д. Вороњец и др., Решени задаци из термодинамике са изводима из теорије, Машински факултет, Београд 1978.;
7. Д. Вороњец, Ђ. Козић, Влажан ваздух-термодинамичке особине и примена, Vademecum 2, СМЕИТС, Београд 1980.;
8. Д. Вороњец, Основи процесне хемије,. Машински факултет, Београд 1981.;
9. Д. Милинчић, Д. Вороњец, Термодинамика, Грађевинска књига, Београд1988.;
10. Д. Вороњец,. Козић, Влажан ваздух, прерађено издање са примерима и прилозима, Научна књига, Београд 1989.;
11. Д. Вороњец, М. Кубуровић, Проблеми из термодинамике вишекомпонентних система и хемијске термодинамике, Машински факултет, Београд 1991.;
12. Д. Вороњец, М. Гојак, Историјат наставе из области термодинамике, монографија, Машински факултет, Београд 2015.

Аутор и коаутор више од 50 стручних радова и пројеката, од којих се наводи: Study of utilization of waste heat in SOUR Valjaonica – Sevojno, (координатор), 1988 S. Rackov, D. Voronjec: Diffusion-effusion model of controlled atmosphere with evaluation of transparency coefficient in special purpose buildings, In: Heat and Mass Transfer in Building Material and Structures, pp. 71-78, Hemisphere, New York, 1990. D. Voronjec, D. Antonijevic: Drying potential of humid air – a Thermodynamical Analysis, Int. J. Drying Technology, Vol. 14, No 7-8, pp. 1750-1762, 1996.

Био је руководилац или сарадник на више од 15 пројеката који су финансирани од Министарства за науку и технологију: Руководилац пројекта С20418203 (ПП7) „Рационализација потрошње енергије са развојем одговарајућих процеса и уређаја", 1994-1997; Руководилац пројекта С. 08. 24. 0030 „Потенцијали, мере и поступци за смањење специфичне потрошње у КЦМ Сартид АД", 1998-2000. Такође је аутор или коаутор великог броја научних, стручних и техничких рецензија и ревизија.

Проф. Д. Вороњец је одржао већи број предавања по позиву: у више наврата на Institute for Fluid Dynamics, Karlsruhe – 1976-2001, Институт термофизике СО АН СССР Новосибирск (2) (1980), Одбор за сушење, Москва (1986), Институт за физику минерала АН СССР, Москва (1992), Универзитет у Битољу (БЈР Македонија) (1996), и више пута на факултетима и институтима у земљи (Београд, Ниш, Нови Сад, Лесковац, Зрењанин, итд.). Био је ментор више од 170 дипломских радова, 26 магистарских радова и 22 докторска рада на разним факултетима у Југославији (и много више пута члан комисија за оцену и одбрану магистарских и докторских радова).

Најзначајнији научни доприноси Д. Вороњеца везани су за неке специфичне области теоријске и примењене термодинамике, као што су комбиновани пренос топлоте и материје приликом конвективног сушења (са већим бројем техничких решења), аналогије приликом струјања, преноса топлоте и преноса материје, проблематика неких области термотехнике и термоенергетике са аспекта уштеде и рационалне потрошње енергије, као и неки проблеми термодинамике вишекомпонентних система и хемијске термодинамике.

РАДНА ВЕРЗИЈА

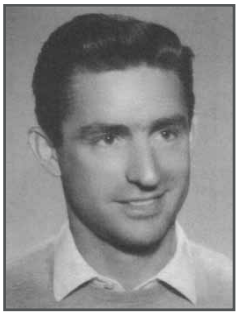

ЂОРЂЕВИЋ, РАДИВОЈЕ (Трстеник, 1936. - Београд, 1992.), дипломирани инжењер машинства, доцент Машинског факултета Универзитета у Београду. Основну школу и малу матуру завршио у Чачку а више разреде гимназије и велику матуру положио са одличним успехом 1955. године у III београдској гимназији.

Студије машинства уписао је школске 1955/56. године на Машинском факултету у Београду а дипломирао је априла 1961. године на Општемашинском одсеку са средњом оценом 8,51 одбраном дипломског рада из предмета Топлотне турбине.

После одслужења војног рока у ЈНА радио годинуипо у предузећу „Икарус" као стипендиста тога предузећа. У то време уписао је и последипломске студије на Машинском факултету у Београду. Потом је радио као наставник две школске године у Трстенику (Средњошколски центар) и СТМШ „Петар Драпшин" у Београду.

Почетком школске 1965/66. године изабран је за асистента за предмет Термодинамика на Машинском факултету у Београду. У исто звање имао је реизборност више пута до 1981. године, када је изабран у звање стручног сарадника на неодређено време за предмет Термодинамика на Катедри за термомеханику Машинског факултета у Београду. Последипломске студије завршио је одбраном магистарског рада 27. 11. 1970. године на тему „Експериментално одређивање средњих вредности коефицијента прелаза топлоте на површинама попречно оребрених цеви"

У току свога рада на Машинском факултету у Београду као асистент, мр Р. Ђорђевић је држао све врсте вежбе(аудиторне, лабораторијске) из следећих предмета: Темодинамика I, Термодинамика II, Преношење топлоте и масе. У току 1984. и 1985. године држао је предавање из предмета Термодинамика на ванредним студијама у Београду као и у Центру за ванредне студије у Крушевцу, под руководством проф. Д. Милинчића и проф. С. Вујића.

Учествовао је у одржавању вежби из предмета Термодинамика у центрима и одељењима Машинског факултета: центри за ванредне студије у Крушевцу, Смедеревској паланци и Прибоју на Лиму и одељења Факултета: у Крагујевцу, Краљеву, Ваљеву и Жаркову. Активно је учествовао у организовању нових лабораторијских вежби и формирању одговарајуће апаратуре из предмета Термодинамика и Простирање топлоте и масе. Такође, учествовао је и у извођењу лабораторијских вежби из предмета Термодинамика II у заједници са асистентом Маријом Тодоровић

Изван Машинског факултета мр Р. Ђорђевић је радио као хонорарни асистент на Технолошко-металуршком факултету у Београду из предмета Термодинамика и Термотехника као и на Пољопривредном факултету у Земуну. У периоду од 1967. до 1970. године радио је као спољни стручни сарадник у Институту „Борис Кидрич" у Винчи. на проблемима преноса топлоте и масе, а неколико година је учествовао у раду летње школе и семинара за пренос топлоте и масе, које је организовао овај Институт.

Више пута је боравио у краћим и дужим посетама научноистраживачким и универзитетским центрима у Европи: у току лета 1969. године посетио је неколико универзитета у СР Немачкој а у периоду од 1982. године мр Р. Ђорђевић боравио је у Институту за термодинамику и топлотну технику Универзитета у Штутгарту, где је радио на проблемима размене топлоте и материје код хибридних кула за хлађење воде.

Докторску дисертацију под насловом „Термодинамички утицаји на оптимално коришћење хибридних размењивача топлоте" одбранио је 1984. године на Машинском факултету у Београду.

У току 1987. године боравио је 4 месеца у поменутом Институту Универзитета у Штутгарту, где је успешно решио део проблема који су се јавили приликом научних истраживања на кули за хлађење воде.

За доцента на неодређено време на Машинском факултету у Београду за предмет Термодинамика (са обавезом одржавањем вежби), стручни сарадник мр Радивоје Ђорђевић

РАДНА ВЕРЗИЈА

изабран је крајем маја 1990. године. Као наставник предавао је предмете Термодинамика и Термодинамика I на Машинском факултету у Београду.

За потребе наставе учествовао је као коаутор у изради следећих збирки задатака и практикума, који су имали више поновљених и допуњених издања (овде се наводе само прва издања):

1. Збирка задатака из термодинамике са изводима из теорије (заједно са Д. Вороњцем) у издању Скриптарнице МФ, Београд 1967;
2. Практикум за лабораторијске вежбе из термодинамике са изводим из теорије (заједно са Д. Вороњцем, Ђ. Козићем и В. Бекавцем), у издању Скриптарнице МФ, Београд 1972.;
3. Решени задаци из термодинамике са изводима из теорије (заједно са групом аутора), издање Скриптарнице МФ, Београд 1978.
4. Решени задаци из термодинамике са машинијаде 86., издање ОСС МФ, Београд 1986.

Урадио је самостално и заједно са другим ауторима преко 20 научних и стручних радова, који су објављени у часописима („Техника- Машинство", публикације Института у Винчи и др.), јавно саопштени на научно-стручним скуповима или су урађени у виду извештаја о изведеним истраживањима (Институт Машинског факултета у Београду, Институт за термодинамику и топлотну термотехнику Универзитета у Штутгарту). Написао је заједно са Д. Милинчићем и Б. Васиљевићем монографију Проблеми из простирања топлоте, издање „Грађевинска књига", Београд 1984. године.

КОЗИЋ, ЂОРЂЕ (Крушевац, 1942.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. У Крушевцу је завршио основну школу и гимназију. На Машинском факултету Универзитета у Београду дипломирао 1966. године са средњом оценом 8,31 и 10 на дипломском раду.

По дипломирању радио од 1970. /71 године у Фабрици каблова у Јагодини, а затим у Школском центру за бродарство у Београду, где је предавао предмете Термодинамика и Хидраулика. Године 1970. изабран је за асистента на Катедри за термомеханику Машинског факултета у Београду.

Последипломске студије похађао на Машинском факултету Универзитета у Београду. и завршио 1978. године одбраном магистарску рада на тему „Критичка анализа мерења влажности ваздуха и избор најбољих метода за контролу инструмената".

Докторску дисертацију са темом „Термодинамички аспекти оптималног транспорта топлоте на велике даљине са применом топлотне пумпе" одбранио 1986. године на Машинском факултету Универзитета у Београду.

У звање доцента за предмет Термодинамика на Машинском факултету у Београду изабран је 1988. године, за ванредног професора изабран је 1996. а унапређен у звање редовног професора 1996. године за предмете Темодинамика и Преношење топлоте и супстанције на Машинском факултету у Београду.

У току свога научно-истраживачког усавршавања био на специјализацијама (као добитник одговарајућих стипендија) у Националној инжењерској лабораторији у Ист Килбрајту (Шкотска) и Техничком Универзитету у Будимпешти (Мађарска).

Од 1988 држао је наставу на Машинском факултету Универзитета у Београду из предмета Термодинамика, Преношење топлоте и супстанције и Појаве преношења на основним студијама, и из више предмета усмерења за примењену термомеханику на последипломским студијама. Учествовао у конципирању, пројектовању и изради већег броја лабораторијских инсталација у Лабораторији за термодинамику

Учествовао је у изради већег броја збирки задатака, приручника и других материјала за потребе наставе из предмета Темодинамика, Преношење топлоте и др.:

РАНИ ПРЕГЛЕД

1. Решени задаци из термодинамике са изводима из теорије (са Д. Вороњцем, Р. Ђорђевићем, В. Бекавцем и Б. Васиљевићем), Београд, Машински факултет, 1978.;
2. Приручник за термодинамику, друго поправљено и допуњено издање (са Б. Васиљевићем и В Бекавцем), Београд, Машински факултет, 1979.;
3. Приручник за термодинамику и простирање топлоте (са Б. Васиљевићем и В. Бекавцем), Београд, ИРО „Грађевинска књига", 1984.;
4. Влажан ваздух-термодинамичке особине и примена (са Д. Вороњцем), Vademecum 2, СМЕИТС, Београд 1980.;
5. Влажан ваздух, прерађено издање са примерима и прилозима, Научна књига, Београд 1989.

Осим одржавања наставе на Машинском факултету у Београду, од 1996. године држао је наставу из предмета Простирање топлоте и масе на Машинском факултету у Бањалуци. Такође, одржавао је по позиву Истраживачке станице у Петници предавања и семинаре за ученике-истраживаче.

Руководио је већим бројем семинарских радова на постдипломским студијама, преко 100 дипломских радова (члан комисије за одбрану преко 60 дипломских радова), 4 магистарска рада (члан комисије за одбрану преко 15 магистарских радова) и једног докторског рада (члан комисије за одбрану више докторских радова).

Остварује научну сарадњу са Институтом за испитивање материјала Србије, Европским центром за мир и развој, Машинским факултетом у Марибору, Техничким Универзитетом у Будимпешти и Кипарском цементном компанијом из Лимасола.

Руководио је пројектом: „Демонстрационо постројење за коришћење геотермалне енергије. Примена топлотних пумпи за грејање и хлађаење просторија са земљом као извором/понором топлоте", које су финансирали Национални програм енергетске ефикасности и Минастарство за науку, технологије и развој, од 2004. -2006. год. Учествовао је и на другим сличним пројектима, које је финансирало Републичко министарство за науку и технологију.

Био је члан је комисије за мерну технику Завода за мере и драгоцене метале, члан редакционог одбора и заменик главног уредника часописа „Саопштења" Машинског факултета у Београду, као и члан уредништва часописа „Термотехника" Био је до 2007,. године шеф Катедре за термомеханику Машинског факултета у Београду. Сада је саветник у Иновационом центру Машинског факултета у Београду.

Поред редовног школовања похађао је и музичку школу, одсек клавир. По завршетку музичке школе почиње интензивно да се бави музиком. У гимназији је водио школски оркестар и наступао у различитим ансамблима. Са својим џез саставом свирао на радију у емисији „Вече у вашем граду". За време студија активно је учествовао у раду академског хора „Бранко Крсмановић", са којим је наступао у земљи и иностранству (турнеје по Европи и Северној Америци). Такође, током више година учествује у раду хора „Београдски мадригалисти", као и још неколико београдских уметничких друштава.

У периоду 1994. -1995. година у научно-образовном програму РТВ Београд, емитована је серија „Империја енергије", за коју је написао сценарио и био водитељ у седам получасовних емисија. Написао је химну „И ми смо ту" која је изведена на Међународном скупу особа ометених у развоју, одржаног у Београду 2009. год. Написао је либрето и музику за инклузивну оперу „Часовничар". Припреме за поставку и извођење ове опере, која у Београду треба да буде премијерно изведена у мају 2018. - поводом Међународног конгреса особа ометених у развоју, су у току.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ВАСИЉЕВИЋ, М. БОГОСАВ (Турица, Лучани, 1944), дипломирани инжењер машинства, ванредни професор Машинског факултета Универзитета у Београду). Четири разреда осмогодишње (сада основне) школе завршио је у селу Турици, преостала четири у Гучи, а гимназију у Чачку.

Школске 1962/63. године уписао је Машински факултет Универзитета у Београду и 14. 06. 1967. године дипломирао је на Термотехничкој групи Одсека за енергетику, положивши дипломски испит из предмета Парни котлови. Године 1965. провео је два месеца на другој стручној студентској пракси у Чехословачкој - Прагу. Последипломске магистарске студије уписао је школске 1970/71. године, такође на Машинском факултету у Београду, и завршио марта 1979. године, одбранивши магистарску тезу под насловом: „Кинетика конвективног сушења кукуруза". На Машинском факултету у Београду, јуна 1997. године одбранио је и докторску дисертацију са темом: „Анализа механизма предаје топлоте при капљичастој кондензацији на чврстој расхладној површи".

После дипломирања и одслужења војног рока, три године радио је у Предузећу термотехничких уређаја и монтажа „Цер" - Чачак, а у периоду од априла 1971. до септембра 1972. године, био професор Термодинамике у Средњој машинској техничкој школи „Петар Драпшин" - Београд.

Године 1978. био је на двонедељном студијском боравку у Институту за пренос топлоте и масе - им. А. В. Ликова - Минск, СССР. Од новембра 1980. до новембра 1981. године, био је на једногодишњем стручном усавршавању из области моделирања капљичастог кондензовања водене паре, на Варшавској политехници - институт за топлотну технику.

Од свог првог избора у звање асистента (септембар 1972. године), па до избора у звање доцента (децембар 1997. године), одржавао је вежбе на основним студијама из наставних предмета: Термодинамика, Термотехника, Основи машинства - део Термодинамика, Термодинамика I, Термодинамика II, Пренос (Простирање, преношење) топлоте и масе (материје, супстанце, супстанције), Сушаре и Феномени транспорта, како на Машинском факултету у Београду тако и у његовим одељењима (Ужицу, Ваљеву, Краљеву), затим на Саобраћајном факултету у Београду и Вишој војној ваздухопловној техничкој академији у Жаркову.

Почев од школске 1984/85. године одржавао је и предавања на основним и последипломским студијама из појединих наставних предмета, као што су: Термодинамика, Феномени транспорта, Сушаре, Пренос топлоте и масе, Термодинамика и топлотни апарати (целокупан курс на Вишој техничкој машинској школи у Земуну), Виши курс простирања топлоте и масе и Феномени транспорта и аналогије (на последипломским магистарским студијама у Београду).

Након избора у звање доцента за наставне предмете Термодинамика и Феномени транспорта - нов назив Појаве преношења, непрекидно је радио на усавршавању програмских садржаја постојећих наставних предмета (Термодинамика I и Термодинамика), као и на увођењу нових наставних предмета (Основи преношења количине топлоте и Појаве преношења) и састављању њихових програмских садржаја.

После избора у звање ванредног професора (фебруар 2003. године), Б. Васиљевић је редовно одржавао предавања на последипломским магистарским студијама из следећих наставних предмета: Термодинамичке методе анализе ефикасности процеса и уређаја, Појаве преношења и аналогије, Термодинамичка анализа предајника топлоте, Процеси и уређаји са влажним смешама и Процеси сушења влажних материјала и сушаре.

Др Богосав Васиљевић је значајно допринео развоју наставних дисциплина докторског, студијског програма из области Термомеханике и Процесне технике и заштите животне средине, као што су: Термодинамика вишекомпонентних система, Термодинамика неравнотежних процеса, Виши курс из појава преношења, Виши курс из појава преношења и

РАДНА ВЕРЗИЈА

аналогија, Ентропијско-ексергијска анализа ефикасности процеса и уређаја и Лабораторијско-индустријска мерења у термомеханици.

Тридесетак пута био је именован за ментора студентима при изради дипломских радова. Више пута био је члан Комисија за оцену и одбрану магистарских теза и докторских дисертација студената. Био је ментор једном кандидату при изради магистарске тезе.

Значајан је његов допринос и у објављивању универзитетског уџбеничког материјала из области Термомеханике. Први је аутор или коаутор више књига, збирки задатака, приручника и практикума, који се користе не само на Машинском факултету у Београду, већ и на другим техничким факултетима и вишим школама у Србији. Поједини уџбенички материјали доживели су VII и више издања, а неки чак и XIV издања:

1. Решени задаци из термодинамике са изводима из теорије (са Д. Вороњцем, Р. Ђорђевићем, В. Бекавцем и Ђ. Козићем), Београд, Машински факултет, 1978. -551 стр. (VI каснијих издања).
2. Приручник за термодинамику, друго поправљено и допуњено издање (са Ђ. Козићем и В. Бекавцем), Београд, Машински факултет, 1979. -177 стр. (XIII каснијих издања).
3. Проблеми из преношења топлоте, друго прерађено и допуњено издање (са Д. Милинчићем и Р. Ђорђевићем), Београд, Машински факултет, 1991. -238 стр.
4. Мапа за термодинамику - задаци за самостално решавање, задаци за аудиторне вежбе, испитини тестови са решењима и испитни задаци (са М. Бањцем), Београд, Машински факултет, 2002. -95 стр. (V каснијих измењених и допуњених издања, од 95 до 138 стр.).
5. Приручник за термодинамику - табеле и дијаграми (са М. Бањцем), Београд, Машински факултет, 2010. -325 стр. (III каснија издања).

Током вишегодишњег рада на Машинском факултету у Београду, Б. Васиљевић је више пута био секретар Катедре за термомеханику, члан или председник различитих Комисија, Већа и Савета Машинског факултета, затим секретар и заменик руководиоца Института за процесну технику и термомеханику, те руководилац Лабораторије за термомеханику и председник Комисије за полагање испита за добијање дозволе за рад наставника, васпитача и стручних сарадника - лиценце за предмет Термодинамика. Од 2008. до 2009. године био је вршилац дужности шефа Катедре за термомеханику.

Поред наставног деловања, успешно је учествовао у изради већег броја пројеката што су их финансирали Министарство за науку, технологије и развој и Министарство за науку и заштиту животне средине. Аутор је или коаутор око шездесетак научних и стручних радова, објављених у међународним часописима или монографијама, као и у водећим часописима националног значаја (Термотехника, Процесна техника и КГХ) затим објављени у целини или изводу у зборницима радова са конгреса и скупова међународног и националног значаја. Неки од значајнијих радова су:

1. Đorđević, R., B. Vasiljević: Vergleich der Wärmetauscher mit trockener und hybrider Rückkühulung, Österreicheische Ingenieur - und Architekten-Zeitschrift (ÖIAZ), 137 Jg., Heft 1, St. 21-26, Wien, Österreich, 1992.
2. Banjac, M., Vasiljević B.: Development of a new Near-wall Reynolds Stress Turbulence Model for Jet Impingement Heat Transfer Prediction, FME Transactions, Vol. 32. No 2, pp 69-76, 2004.
3. Васиљевић, Б., Д. Антонијевић: Утицај површинских подземних вода на губитке топлотне енергије код топловода за даљинско грејање (I) и (II), КГХ, год. 22, бр. 2 стр. 25-28 и бр. 3 стр. 33-36, Београд, 1993.
4. Васиљевић, Б., М. Бањац: Општи енергијски и материјални биланс и грешке изазване њиховом применом у анализи процеса сушења влажних материјала, Процесна техника, год. 12, бр. 3-4, стр. 95-101, Београд, 1996.
5. Gojak, M., B. Vasiljević: Modelling Momentum and Heat Transfer Processes in Two-Phase Bubble Flow, Proceedings of the 12th International Congress of Chemical and Process Engineering CHISA-`96, P7. 129 [336], Praha, Czesh Republic, 1996.

РАДНА ВЕРЗИЈА

6. Milenković, R., B. Vasiljević: The lmprovement of Thermal Performances of Tubular Heat Exchangers by Using Wire-coil lnserts, Proceedings of the lnternational Thermal Science Seminar, ASME - ZS1TS, pp. 391-394, Bled, Slovenia, 2000.
7. Vasiljević, B.:Analiza wplywa ksztaltu kropli na intensywnosć wymiany ciepla przy kondensacji kroplowej (Analiza uticaja oblika kapi na intenzivnost predaje toplote pri kapljičastoj kondenzaciji), Seminuarium Instytuta Techniki Cieplnej, str. 10, Warszawa, Polska, 1981.
8. Васиљевић, Б., Ђ. Козић, М. Бањац, М. Гојак: Примена Gouy-Stodolinog закона за одређивање оптималног унутрашњег пречника цеви, при, кроз њу, развијеном турбулентном струјању флуида, Девети скуп о опреми у процесној техници – ПРОЦЕСИНГ '95, стр. 6, Тиват, 1995.

Био је вишегодишњи члан редакциног одбора Југословенског научно-стручног часописа за грејање, хлађење и климатизацију (КГХ) и Југословенског научно-стручног часописа „Процесна техника”, те члан: Савеза машинских и електротехничких инжињера и техничара Србије (СМЕИТС), Друштва за грејање, хлађење и климатизацију Србије (КГХ) и Друштва термичара Србије.

Поред наставног, затим научно-истраживачког и стручног деловања на факултету, остварио је и веома успешну сарадњу са низом бивших радних организација („ЦЕР” - Чачак, ФХИГ „ИКАТЕРМ” - Земун, „ДМБ” - Фабрика опреме и алата - Раковица, Београд, Институт за нуклеарне науке „Винча” - Винча, Београд, „ТЕРМОЕЛЕКТРО - ТЕРМОПРОЈЕКТ”, Београд и др.)

Добитник је Плакете Машинског факултета Универзитета у Београду у знак признања и захвалности за дугогодишњу успешну сарадњу и за допринос развоју факултета. Такође, Научно-стручни часопис „Процесна техника” доделио му је повељу о признавању изузетног доприноса развоју процесне технике.

РАДНА ВЕРЗИЈА

РАДНА ВЕРЗИЈА

Катедра за термотехнику

ЂУРИЋ, Н. ВОЈИСЛАВ (Вршац, 1914. - Београд, 1977.), дипломирани машинско-електротехнички инжењер, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београд. Основну школу и гимназију завршио је у Вршцу. Технички факултет у Београду уписао је 1933. године, а дипломирао је на Одсеку за машинско-електротехничке инжењере 1937. године.

После завршетка студија кратко време је био запослен у Југословенским бродоградилиштима, а затим у Индустријској комори Београд од 1938. до 1942. године, у Техничком бироу инж. Јоста од 1942. до 1944. године, у Генералној дирекцији текстилне индустрије НР Србије од 1944. до 1946. године и у Текстилној индустрији „Стаљинград" у Београду од 1947. до 1948. године.

На место асистента на Машинском факултету постављен је 1948. а за доцента је изабран 1949. године. Доцент. В. Ђурић је написао рад под насловом „Прилог проблему утицаја на облик котла и котларнице" који је прихваћен као хабилитациони рад одлуком Управе Машинског факултета од 28. 03. 1957. године Ванредни професор постао је 1957. а у звање редовног професора изабран је 1963. године. После избора за доцента, поред предмета Парни котлови предавао је и предмет Текстилно машинство до промене наставног плана којом је овај предмет укинут.

Поред основног предмета под називом Парни котлови који су слушали студенти термоенергетике, термотехнике и хидроенергетике предавао је и Бродске парне котлове, за које је велико занимање показао непосредно после дипломирања. Студентима термотехнике предавао је изборни предмет Котловска постројења. Осим наставе на Машинском факултету у Београду, предавао је Парне котлове студентима Машинског одсека Техничког факултета у Приштини почев од 1972. године. На Одељењу Машинског факултета у Трстенику које је организовала „Прва петолетка" за своје стручњаке предавао је курс Парних котлова који су слушали студенти хидроенергетике.

Пре избора у звање редовног професора, проф. В. Ђурић написао је уџбеник „Парни котлови" који се састојао од седам књига, Поред материје која се односи на ужу област парних котлова, ово дело садржи и одељке који се односе на помоћне уређаје и приборе. Тако су детаљно обрађени уређаји за транспорт горива и пепела, стоваришта горива, уређаји за аутоматско регулисање парних котлова, као и уређаји за даљинско управљање. Посебна књига односи се на проблематику пројектовања котларница и смештаја котлова. Бродски парни котлови издвојени су у посебну свеску.

Ово дело појавило се у време када су стручне књиге биле ретке и у највећој мери је приказало тадашња достигнућа у овој области. Користећи искуства стечена у наставном и научноистраживачком раду, проф. В. Ђурић је 1969. године објавио нови уџбеник такође под насловом „Парни котлови" у коме је, заједно са коауторима, приказао теоријске основе размене топлоте зрачењем и конвекцијом, као и огроман материјал који се односи на

ПРВА ВЕРЗИЈА

билансирање и прорачун парних котлова. Поједини проблеми из ове области осветљени су у уџбенику „Парни котлови – Посебна поглавља” који је објављен 1973. године. У његову израду проф. В. Ђурић укључио је и своје сараднике као коауторе.

Проф. В. Ђурић је до избора у звање ванредног професора израдио укупно 35 радова који су се односили како на прорачун, тако и на испитивања и експертизе парних котлова. До избора у звање редовног професора објавио је 14 радова од којих су неки објављени у часопису „Машинство”, а неки на стручним скуповима у земљи и иностранству.

После оснивања Института Машинског факултета, чији је задатак био усмеравање сарадње са привредом преко факултета, проф. В. Ђурић се као руководилац Завода за парне котлове посвећује сарадњи са привредом радећи различита испитивања, експертизе и реконструкције парних котлова са акцентом на постројења за коришћење нисковредних лигнита. Под његовим руководством започета је израда „Погонског билансирања у термоелектранама ЕПС” која се протеже до данашњих дана. Посебно место у стручним активностима заузима његова сарадња са Индустријом „Ђуро Ђаковић” из Славонског Брода у области прорачуна и производње бродских парних котлова и сарадњи са највећим бродоградилиштима у СФРЈ.

У раду факултета проф. В. Ђурић је учествовао у умереном обиму. Више година је био шеф Катедре за термотехнику, а у периоду од 1962. до 1964 године био је продекан за финансије. Члан Савета Машинског факултета био је у више мандата. Био је вишегодишњи председник Комисије за уџбенике Београдског универзитета.

Сви његови бивши студенти и сарадници познавали су га као веома принципијелног и врло строгог, али у највећој мери праведног, због чега је био високопоштован.

УРОШЕВИЋ, Т. МИЛОРАД (Смедерево, 1914. - Београд, 1991.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Матурирао 1932. у београдској Реалци. На Машинско-електротехничком одсеку Техничког факултета у Београду. дипломирао 1940. године. По завршетку студија запослио се у фирми „Југословенски Сименс”. Марта 1941. позван је на војну вежбу, на којој га затиче рат. Октобра исте године запослио се у предузећу „Клима” где је остао три године радећи на пројектовању и извођењу постројења за грејање и проветравање.

Након ослобођења земље, радио је шест месеци у ливници „Симел”, а затим у предузећу „Силос” у коме је остао око три године радећи на пројектовању и извођењу машинских постројења у силосима, сушарама и хладњачама. С обзиром да је предузеће расформирано, прешао је у „Југопројект” где је радио око годину дана као пројектант постројења за грејање и проветравање.

Фебруара 1949. године изабран је за асистента на Машинском факултету у Београду за предмет Грејање и проветравање. Новембра 1950. постаје старији асистент. Септембра 1961. године изабран је за доцента за исти предмет, септембра 1965. изабран за ванредног професор, а у пролеће 1973. унапређен је у звање редовног професора на Машинском факултету у Београду.

У току службе на Машинском факултету, поред основног рада у настави, сарађивао је и са другим организацијама на пословима своје струке. На позив сродних факултета, држао је наставу из предмета Грејање и проветравање школске 1961/62. на I степену студија на Машинском факултету у Новом Саду, школске 1962/63. и 1963/64. на II степену студија на Машинском факултету у Сарајеву, школске 1964/65. у Центру за ванредне студије у Лозници предавао поглавља из грејања и климатизације у оквиру предмета Топлотни апарати.

Од 1948. до 1953. године радио је хонорарно на Термотехничком одељењу Машинског института Српске академије наука, данашњем Институту техничких наука САНУ. У току свог

РАДНА ВЕРЗИЈА

дугогодишњег рада на Машинском факултету, био је шеф Катедре за термотехнику. Пензионисан је 1981. године.

Као врсни пројектант постројења за грејање, вентилацију, даљинско грејање и климатизацију, професор Урошевић је аутор многих великих пројеката. Према документацији Машинског факултета, у периоду свог рада као ванредни и редовни професор, реализовао је преко 80 великих КГХ постројења. По његовим пројектима реализовано је грејање и климатизација Биолошког института у Београду, Атељеа 212 (у коауторству), Дома правосудних установа, Дома омладине, Шумарског института, фабрике „Рекорд", Народног музеја, Народне библиотеке, зграде „Југоекспорта", зграде „Југотехне". Ван Београда, инсталације које је пројектовао професор М. Урошевић уграђене су у објектима у Новом Саду, Кладову, Нишу, Бечеју, Ваљеву, Ужицу и другим градовима.

Аутор је и уџбеника из Грејања и проветравања и низа стручних радова и публикација у области грејања и климатизације. Изузетан допринос развоју струке којом се бавио остварио је прихватањем актуелних светских техничких решења и њиховом практичном реализацијом у нашим условима, чиме је директно утицао на висок ниво наше струке у односу на светска достигнућа.

Посебне заслуге професор М. Урошевић има у окупљању младих сарадника, који су 1969. формирали прво Друштво за грејање, хлађење и климатизацију (КГХ) у оквиру Савеза машинских и електротехничких инжењера и техничара Србије. Професор М. Урошевић је био први председник Друштва као и Југословенског комитета ове струке, формираног 1970. године. То Друштво је покренуло и часопис „КГХ" у новембру 1972, са професором М. Урошевићем као Главним уредником. За своје заслуге у раду Друштва и часописа добио је највише признање Плакету „КГХ".

Професора М. Урошевића је красила изузетна скромност. Заслуге за свој рад преносио је на друге, сматрајући да су непосредни извршиоци важнији од оних који их воде. Уважавао је туђа мишљења и ниједну идеју у одговорима студената на испитима није потцењивао, водећи рачуна да не негира нешто што може имати добру техничку основу. Професор Милорад Урошевић је, поред тога што је био изванредан инжењер, био у правом смислу племенит човек. Увек тактичан, радостан због успеха других, срећан када види пријатеља или познаника, ненаметљив у разговорима или у било којој прилици, никада није повисио тон. Правичан у оцењивању сопственог и туђег знања и могућности, био је пријатан саговорник и сарадник.

ВУЈИЋ, М. САВА (Сента, 1924 - Београд, 2005.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултету у Београду. Основну школу завршио је у Сенти, а гимназију је учио у Сремским Карловцима и Новом Саду, где је и матурирао 1942. године. Због ратних околности и добровољног учешћа у НОВ и ПОЈ до краја рата (1945. године произведен у чин резервног потпоручника), Сава Вујић наставља своје школовање уписом 1946. године на Машински факултет у Београду. Почетком 1950. године је завршио студије одбраном дипломског рада из предмета Машине за хлађење, са средњом оценом 9,48. Као студент био је демонстратор на предмету Наука о топлоти.

Након дипломирања, постао је асистент на предметима Наука о топлоти и Машине за хлађење (који је у то време предаван као предмет по избору). Крајем 1951. одлази у САД, где је током шестомесечног боравка изучавао Машине за хлађење и њихову производњу. Средином 1953. године услед нерешених стамбених прилика, професор Вујић, тада још асистент, прелази у Скопље где је радио у Бироу за пројектовање индустријских објеката (касније „Југострој").

РАДНА ВЕРЗИЈА

У почетку је радио на конструкцији машина и уређаја за хлађење, као уводном послу за пројектовање (а касније и прављење) нове фабрике. Након тога, преузео је руковођење на изради генералног пројекта фабрике расхладних уређаја и емајлираних производа „Георги Наумов" (касније „Раде Кончар") у Битољу и то у својству главног пројектанта. Након израде генералног пројекта, 1956. године Сава Вујић прелази у Битољ, где у својству техничког директора фабрике ради на њеној изградњи, као и освајању производа и увођењу производње. Фабрика је током 1958. и 1959. године коначно била формирана, основни асортиман производа је био освојен и даљи развој фабрике, усавршавање производа и технологије текао је уобичајеним током.

С обзиром на чињеницу да је више него успешно испунио све предвиђене и захтеване обавезе према фабрици „Георги Наумов", године 1959. Сава Вујић прелази у Београд, где почиње са радом у фабрици „Југострој" – Раковица у својству главног инжењера. У „Југострој" је радио на реконструкцији и модернизацији застареле фабрике и самих производа, а један од задатака је био да организује студијско – развојни рад у фабрици.

За време рада у привреди, био је више од две године члан Управног одбора Удружења технике хлађења и председник секције произвођача опреме за расхладну мрежу. За време рада у фабрици „Југострој", провео је три месеца у фабрици фирме „Hall" – Дартфорд, Енглеска, где се упознао са производњом расхладних уређаја, јер је „Југострој" један део својих производа правио по лиценци ове познате фирме.

За доцента за предмет Расхладни уређаји на Машинском факултету у Београду, изабран је 1961. Године 1966. постао је ванредни професор, а звање редовног професора стекао је 1972. За све време своје наставне каријере, предавао је на редовим, ванредним и последипломским судијама. Утемељио је и развио наставу из Технике хлађења и организовао је посебне последипломске студије из ове области. Предмете Расхладни уређаји и Расхладна постројења предавао је студентима термотехничке групе, као и студентима за технолошку опрему одсека за производњу (у седмом и осмом семестру). Такође, у оквиру предмета Топлотни апарати и уређаји предавао је основе расхладних постројења (у четвртом семестру).

Током периода 1960-1970. предавао је на Пољопривредном факултету у Београду предмет Расхладни уређаји, у Одељењу Машинског факултета у Крагујевцу предмет Основи машина и постројења, као и више предмета у центрима за ванредне студије у Ваљеву и Трстенику. Био је ментор великог броја дипломских, магистарских и докторских радова. Написао је уџбеник из Технике хлађења, који је доживео више издања и који је и данас незаобилазна литература из ове области. Организовао је и развио Лабораторију за расхладну технику, која је имала велику и важну сарадњу са привредом, нарочито у области развоја нових уређаја.

За време свог рада на Машинском факултету у Београду, наставио је да активно сарађује са фабриком „Југострој", у којој је организовао и водио развојно одељење. Сарађивао је и са Институтом за прехрамбену индустрију у Новом Саду, Институтом „Никола Тесла" у Београду, а био је и стални хонорарни сарадник завода „Србија – пројект" из Београда. Сарађивао је и са Управом института за бродоградњу у Загребу.

Непосредно после рата, одликован је Орденом заслуге за народ са сребрном звездом, као и Орденом рада са сребрним венцем. За свој велики допринос развоју производње расхладних уређаја, наставе и научних истраживања у овој области добио је још читав низ признања. Говорио је енглески, немачки и мађарски језик.

У току рада, као редовни професор на Машинском факултету, био је члан разних Комисија, Извршног одбора, Члан савета за енергетско машинство, Шеф катедре за термотехнику, као и Продекан за финансије. Био је активан члан друштва за КГХ (климатизацију, грејање и хлађење) и члан издавачког савета часописа за КГХ. Био је члан Комисије машине за хлађење при Међународном институту за хлађење. Пензионисао се 1985. године, али је активно наставио да се бавим Техником хлађења до своје смрти 2005. године.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ХРЊИЧЕК, А. МИОДРАГ (Београд, 1930. – Београд, 1974.), дипломирани машински инжењер, доцент Машинског факултета Универзитета Београду. Основну школу и гимназију завршио је у Београду. 1949. године уписао се на Машински факултет, који је завршио 1956. године са дипломским радом из предмета Парни котлови.

После дипломирања запослио се у пројектантском бироу предузећа „Термоелектро" где је убрзо постао самостални конструктор. На раду у овом предузећу остао је до 28. 09. 1957. године, када је отишао на одслужење војног рока. По повратку из војске запослио се у пројектном бироу Монтажног предузећа „Јанко Лисјак" у својству пројектанта, где је остао до 1959. године.

За сталног асистента за предмет Парни котлови на Машинском факултету у Београду изабран је 1959. године, у коме звању је имао три реизборности. Од 1962. године радио је као хонорарни сарадник са скраћеним радним временом у својству самостални пројектант у београдском пројектно – конструкционом бироу предузећа „Ђуро Ђаковић" из Славонског Брода, у коме је радио до своје изненадне смрти 1974. године.

Као асистент, одржавао је вежбе из предмета Парни котлови, које су се састојале у изради контролног термичког прорачуна одабраног парног котла. За те вежбе је редовно давао потребна упутства. Вежбе из истог предмета одржавао је и на одељењу Машинског факултета у Трстенику за ванредне студенте из редова запослених у предузећу „Прва петолетка".

У звање доцента за предмете Парни котлови и Котловска постројења изабран је 1971. године. У том звању је предавао изборни предмет Котловска постројења. Током слободне године коју је користио проф. В. Ђурић, предавао је и предмет Парни котлови студентима термотехнике, термоенергетике и хидроенергетике. Предмет Котловска постројења предавао је и на Машинском одсеку Техничког факултета у Приштини почев од 1972. године.

С обзиром да је био посвећен високо стручном пројектантском раду, доцент М. Хрњичек нема довољно научних радова. У трећем и четвртом издању приручника „Техничар" као коаутор поглавља о парним котловима самостално је обрадио одељак о термичком прорачуну парних котлова и приказ изведених котловских конструкција. Такође је као коаутор учествовао у изради монографије „Основне концепције избора и пројектовања помоћних бродских котлова за моторне танкере средње снаге", у којој је самостално дао приказе парних котлова за ову намену, њихов смештај и шеме регулисања. Доцент М. Хрњичек је овај рад у целини представио на Првом симпозијуму термичара Југославије који је одржан у Херцег Новом од 15. –17. јуна 1964. године.

Тежиште његовог рада било у Бироу предузећа „Ђуро Ђаковић" у Београду на пројектовању помоћних бродских котлова за моторне танкере грађене у бродоградилиштима у СФРЈ. Међу овим радовима најзначајнији су идејни и главни пројекат секционалног котла ложеног течним горивом и цилиндричног котла утилизатора. За трговачку флоту СССР било је изграђено 27 танкера средње носивости. Како је на сваком танкеру уграђивано по два ложена и један котао утилизатор; по пројекту доцента М. Хрњичека израђено је 54 ложена секционална котла и 27 котлова утилизатора, што представља завидну серију у светским размерама.

Поред овога, израдио је низ идејних пројеката бродских и копнених котлова, као и идејне пројекте котларница од којих је најзначајнија она у предузећу „Гоша" у Смедеревској Паланци. Сарадња доцента М. Хрњичека са Индустријом „Ђуро Ђаковић" од 1972. године каналисана је преко Института Машинског факултета, тако што је на Факултету отворен Биро за бродске котлове чији је он био шеф. Пун облик ове сарадње и очекивани резултати изостали су због његове преране смрти.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Поред активности везаних за рад у бироу „Ђуре Ђаковића” доцент М: Хрњичек учествовао је и у сарадњи са привредом Завода за парне котлове. Наводе се испитивања парних котлова у енергани Комбината алуминијума у Титограду, решење проблема на котлу за регенерацију алкалија у фабрици „Натрон” у Маглају и реконструкција паровода у Фабрици тепиха „Пролетер” у Зрењанину.

Доцент М. Хрњичек је течно говорио немачки и француски, а веома се успешно служио енглеским и руским језиком, што му је омогућавало успешне контакте са стручњацима из страних фирми. Тако је био у фирми Alborg Waerft у Данској у циљу испитивања могућности сарадње у области помоћних бродских котлова и у Западном Берлину ради преузимања лиценце за израду котлова La Mont, а у више наврата у Оберхаузену (З. Немачка), у фирми Babcock – Wilcox у вези са сарадњом на више пројеката. Учествовао је на саветовању о примени котлова са угаоним цевима у Карлсруеу.

Од 1965. године био је члан Секције бр. 13 за енергетику Савезне привредне коморе за сарадњу са СЕВ. Године 1971. учествовао је у раду заседања ове Секције у Лењинграду у својству члана делегације СФРЈ.

У веома широком дијапазону стручних интересовања, доцент М. Хрњичек је сарађивао и са Институтом за архитектуру и урбанизам Србије, као и са Архитектонским факултетом у Београду.

ТОДОРОВИЋ, Б. БРАНИСЛАВ (Београд, 1931.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. У Београду је завршио основну школу и гимназију. Дипломирао је на Машинском факултету у Београду 1959. године. По дипломирању радио је као пројектант термотехничких постројења током периода 1960-1963. у „Машино пројект”-у, а потом и у „Србија пројект”-у.

Године 1960. изабран је за асистента на Машинском факултету у Београду, на Катедри за термотехнику. Као стипендиста Хумболдт-ове фондације био је 22 месеца на специјализацији на Техничком Универзитету у тадашњем западном Берлину. Докторску дисертацију одбранио на Машинском факултету у Београду 1970. године из области климатизације.

У току 1970. године изабран је за хонорарног доцента на Машинском факултету у Нишу, а у звање доцента на Машинском факултету у Београду изабран 1971. године. 1974. изабран је за ванредног а 1979 унапређен у редовног професора. на Машинском факултету у Београду.

Предавао је предмет Пројектовање постројења за грејање и проветравање и предмет Климатизација, који је увео као нов предмет у наставни програм. Предавао је и у Скопљу и Сарајеву, а у периоду 1970-1972. на Универзитету у Бечу. као гостујући наставник,. Током 1985-1986. године предавао је по позиву на Калифорнијском универзитету Berkeley и гостовао на оближњем универзитету San Jose, а у периоду од 1993-95. године био је стални редовни професор на универзитету државе Канзас у САД., где се задржао скоро три године. Држао је предавања на преко 50 универзитета у Европи, Азији и Америци. Био је руководилац и предавач на међународним студијама за хлађење и климатизацију Међународног института за хлађење из Париза (IIR),.

Професор Б. Тодоровић је био ментор и члан комисија за докторске дисертације широм земаља бивше Југославије, као и у САД, Сингапуру, Аустралији и Хонг Конгу. Био је дугогодишњи шеф Катедре за термотехнику Машинског факултета у Београду, као и директор Института за енергетско машинство

Област истраживања проф. Тодоровића обухвата нестационарни пренос топлоте у зградама, транспорт топлоте кроз омотач и структуру зграда, топлотно оптерећење грађевинских објеката, утицај сунчевог зрачења, рационалну потрошњу енергије. Дефинисао

ПОДНО БЕЗИЈА

је физички проблем одређивања топлотног оптерећења климатизованих просторија и дао математички модел за његово израчунавање, узимајући у обзир ефекат акумулације топлоте у маси зграде. Урадио је оригинално решење за прорачун топлотног оптерећења зграда од променљиве сенке које обухвата „историју" осенчења. По његовим пројектним параметрима рачунати су сви пројекти грејања и климатизације у Југославији. Дао је и допринос теорији размењивача топлоте вода-ваздух који се користе у климатизацији, а везани су за системе даљинског грејања. Као један од првих у свету истраживао је ефекте двоструких фасада.

Професор Б. Тодоровић је увек био ангажован на стратешким и другим значајним пројектима у Србији, као што су Снабдевање топлотном енергијом Београда из Обреновца, Енергетика железаре у Смедереву, Унапређење даљинског грејања Београда, Хлађење трафо станица у пустињи Блиског истока, Климатизација института „Црвена застава", фабрике аутомобила у Крагујевцу, као и на рецензији пројеката за болницу војне медицинске академије ВМА у Београду, Фабрику хидрауличних уређаја у Трстенику, климатизацију вагона произведених у фабрици вагона Смедеревској Паланци, итд.

Објавио је преко 250 радова у часописима, на конгресима и у монографијама. Има 32 научно истраживачка пројекта, 72 стручна рада, аутор је 16 издања књига, а 130 пута је цитиран у страној литератури, као и у познатим немачким издањима Springer и Oldenburg Verlag, помиње се и у књизи „Handbook of Fundamentals", који издаје ASHRAE у САД, Објавио 16 разних издања књига међу којима Пројектовање постројења за централно грејање, Климатизација, Климатизација објеката одређене намене, Топлотни апарати, Енергетика Београда, и издање на енглеском језику у САД Heat and Mass Transfer in Building Materials and Structures у коауторству са проф. Jack Chadock-om.

Основао је у оквиру Савеза инжењера и техничара Србије друштво за грејање хлађење и климатизацију КГХ и стални је председник те асоцијације и један је од оснивача и главни уредник часописа КГХ. Члан је више иностраних научних и стручних организација: Руске Академије за архитектонске и грађевинске науке, Мађарског Научног друштва, почасни члан је Руске асоцијације за грејање и климатизацију АВОК, има степен чланства „fellow": у америчкој асоцијацији ASHRAE, диплому Doctor Honoris Causa коју му је доделио Универзитет у Темишвару. Такође, је био потпредседник и председник Европске асоцијације за грејање и вентилацију REHVA, а у Међународном институту за хлађење IIR као међу владине асоцијације основане пре више од 100 година са Краљевином Србије као једне од земаља оснивача био је у два мандата потпредседник, Био је и директор националног програма за енергетску ефикасност зграда.

Сада је председник Друштва за грејање, хлађење и климатизацију Србије КГХ, уредник часописа КГХ, Уредник је престижног међународног научног часописа Energy&Buildings који издаје Elsevier. Сада у статусу editor-at-large. Награђен је златном медаљом европске асоцијације REHVA, Октобарском наградом града Београда и наградама Америчке асоцијације инжењера за грејање, хлађење и климатизацију ASHRAE за достигнућа у настави и плакетом за међународне активности, златном плакетом српског друштва инжењера чији је почасни члан. Редовни је члан Академије инжењерских наука Србије (АНИС) од 2000, године.

Био је на ASHRAE листи distinguish lecturers", води и успешно организује сваке године традиционални међународни конгрес КГХ који је признат у свету, 2017 је био 48 по реду,. Врло често је био позиван као гостујући предавач на факултетима у свету, тако да је одржао предавања по позиву на Универзитетима у Шпанији, Пакистану, Румунији, Грчкој, Словенији, Кини, Русији, Француској и САД. Стални гостујући професор је на Универзитету South East у Нанђингу у Кини. Говори енглески и немачки језик, влада руским језиком.

У 2017 години је избран у Америчкој асоцијацији инжењера за грејање. хлађење и климатизацију за председника Дунавског огранка те асоцијације а у Европској асоцијацији REHVA за члана издавачког савета часописа REHVA.

РАДНА ВЕРЗИЈА

МАРКОСКИ, Ј. МИЛЕ (Битољ, Македонија, 1942.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду у пензији. У Битољу је завршио основну школу и гимназију. На Машински факултет у Београду уписао се 1960. године, а дипломирао у јануару 1965. године на енергетском одсеку, Група за термотехнику са врло високом средњом оценом 9,72.

Од краја 1964. године радио је као старији конструктор у предузећу „Георги Наумов" у Битољу на пројектовању и конструисању уређаја и опреме за индустријске расхладне објекте. У ЈНА је завршио школу резервних официра авијације – пилота. Од јануара 1967. радио је у „Машинопројекту" у сектору за енергетику и инсталације, на радном месту пројектант I. Низ година радио је са скраћеним радним временом у институту „ИТЕН – Енергоинвест" на пословима развоја производа и опреме за хлађење.

Априла 1969. године изабран је за асистента на Машинском факултету. Држао је вежбе из предмета: Термодинамика, Расхладни уређаји и Ракетни погон. У летњем семестру 1973. године уписао се на последипломске студије из Технике хлађења (у организацији Машинског факултета у Београду и Факултета техничких наука у Новом Саду). Студије је завршио са средњом оценом 10, одбраном магистарског рада 30. 3. 1978. године на Машинском факултету у Београду под насловом „Проблеми испитивања ваздушних хладњака у калориметарској комори". Докторску дисертацију одбранио је 30. 5. 1980. године на Машинском факултету у Београду. са темом „Прилог истраживању могућности уштеде енергије у раду индустријских хладњача у нашим условима

У звање доцента на Катедри за термотехнику изабран је априла 1981. године. Крајем 1986. године изабран је за ванредног професор, а јуна 1991. године унапређен је у звање редовног професора. Држао је наставу из предмета: Расхладни уређаји, Пројектовање индустријских расхладних постројења, Цевни водови и Термодинамика. Предавао је Расхладне уређаје и на Универзитету у Приштини. Држао је наставу и из предмета Расхладни уређаји на последипломским студијама. У току свог дугогодишњег рада на Машинском факултету, био је шеф Катедре за термотехнику, председник Савета ООУР-а за енергетско машинство, члан Савета Машинског факултета.

Професор Маркоски био је посвећен настави. Пружао је студентима како теоријско, тако и практично знање проистекло из богатог искуства у сарадњи с привредом. Оформио је предмет Цевни водови у облику како се и данас предаје. Аутор је или коаутор више уџбеника и приручника из области расхладне технике и термодинамике. Уџбеник из Цевних водова је јединствена књига из те области, јер обухвата све елементе цевних водова, који се пре свега примењују у термотехници и термоенергетици и дају комплетан преглед проблематике потребан инжењерима. Ипак, посебно треба истаћи уџбеник Расхладни уређаји који најкомплетније на нашем језику обрађује све области хлађења и који покрива сва четири предмета из технике хлађења, који се предају на Машинском факултету у Београду.

Професор Маркоски је активно учествовао у развоју лабораторије за расхладне уређаје. Осмислио је и израдио више инсталација које су годинама коришћене у развојно-истраживачким пројектима за потребе привреде („Југострој", „Прва петолетка", „Слобода" Чачак и др.) као и раду са студентима. Из тих истраживања проистекли су и многобројни научно-стручни радови (око 50) који су објављени у стручним часописима или саопштени на престижним конгресима из расхладне технике (у организацији Међународног института за хлађење).

Као изузетан познавалац термодинамике и расхладне технике учествовао је у пројектовању, конструисању и развоју многобројних расхладних инсталација и опреме. Као руководилац и као истраживач учествовао је у изради више научно-истраживачких и развојних пројеката. Том приликом је кроз тимски рад у Лабораторији за расхладну технику показао изузетну активност и остварио запажене резултате како у научном раду, тако и у

РАДНА ВЕРЗИЈА

развоју нових и унапређењу постојећих производа у области расхладне и клима технике. Многи од тих уређаја постигли су запажен извозни успех.

Професор Маркоски био је члан комисије „Б2 – расхладне машине" Међународног института за хлађење у Паризу. Активно је учествовао у раду Секције за хлађење Друштва за КГХ (климатизација, грејање и хлађење) у оквиру Савеза машинских и електротехничких инжењера и техничара Србије. За своје заслуге у раду Друштва, часописа и унапређење струке добио је највише признање – Плакету „КГХ".

БРКИЋ, Д. ЉУБИША (Марковац, Велика Плана, 1938), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Основну школу завршио је у родном месту 1949. а гимназију у Великој Плани 1957. године. Дипломирао је на Машинском факултету у Београду 1968. године на Бродомашинском смеру.

После дипломирања најпре се запослио у Републичком заводу за стручно оспособљавање кадрова, а 01. 11. 1970. године изабран је на Машинском факултету за асистента за предмете Парни котлови и Топлотне мењаче. У исто звање биран је поново 1973. и 1976. године. Докторску дисертацију под насловом „Прилог избору система сушења лигнита за котлове велике снаге" одбранио је 1980. године на Машинском факултету у Београду.

После одбране докторске дисертације, изабран је 02. 04. 1981. године први пут у звање доцента за групу предмета Парни котлови и Термоелектране, а реизабран 1986. године. Ванредни професор постао је 05. 12. 1986. а редовни професор 27. 06. 1991. године такође за групу предмета Парни котлови и Термоелектране на Машинском факултету у Београду.

Од избора у наставно звање, проф. Љ. Бркић је предавао предмет Парни котлови студентима термотехнике, термоенергетике и хидроенергетике и Термоелектране као изборни предмет Групе за термотехнику. Поред тога, студентима Групе за бродоградњу предавао је предмет Бродски парни котлови, а после промене наставног плана део предмета Главне бродске погонске машине, који се односио на парну пропулзију бродова и производњу топлоте на бродовима. Руководио је израдом преко 250 дипломских радова из предмета Парни котлови и Термоелектране.

Од 1989. до 1998. године, на основу захтева Универзитета у Београду, на Машинском факултету у Приштини студентима четврте године Термоенергетске групе који су наставу слушали на српском језику предавао је предмет Парни котлови. На овом факултету руководио је израдом два дипломска рада.

У периоду од избора у звање ванредног професора учествовао је у комисијама за 12 докторских радова у Београду, од којих је у два био ментор. Био је ментор једног докторског рада на Машинском факултету и два пута члан комисије за оцену испуњености услова и одбрану дисертације на Факултету техничких наука у Новом Саду. Што се тиче магистарских радова, на Машинском факултету учествовао је у 7 комисија, од којих једном као ментор.

Проф. Љ. Бркић је као коаутор учествовао у писању уџбеника „Парни котлови – Посебна поглавља и Атлас конструкција" аутора проф. В. Ђурића издатог 1973. године и „Парни котлови" аутора проф. М. Гулича издатог 1983. године. Као аутор, са најближим сарадницима са којима је радио годинама, написао је главне уџбенике „Парни котлови" (1997.) и „Термоелектране" (2006.) и помоћне уџбенике „Термички прорачун парних котлова" (1981.), „Аеродинамички прорачун парних котлова" (2007.) и „Хидродинамички прорачун парних котлова" (2009). Овим уџбеницима су у потпуности покривене потребе не само студената, него и стручњака који се баве прорачунима и пројектовањем парних котлова.

Поред универзитетских, проф. Љ. Бркић са сарадницима написао је и два уџбеника за средње школе и то „Термоенергетска постројења" и „Енергетска постројења" за усмерено

РАДНА ВЕРЗИЈА

образовање машинско – енергетске струке. Ови уџбеници представљају прве публикације ове врсте на српском језику.

Проф. Љ. Бркић објавио је као аутор 7 радова у домаћим часописима и саопштио 6 радова на домаћим стручним скуповима. Као коаутор учествовао је у 8 радова саопштених на домаћим и у 5 радова саопштених на страним скуповима.

Бавећи се научноистраживачким радом израдио је два научноистраживачка пројекта у вези са проблематиком коришћења нисковредних лигнита у масовној производњи електричне енергије. Дефинисао је термички прорачун ложишта котла са модификованим системом припреме угљеног праха који је приказао у својој докторској дисертацији, а касније објавио у часопису „Техника" (када је добио диплому часописа за изузетно остварење у 1989. години), као и у помоћном уџбенику „Термички прорачун парних котлова".

Нарочиту активност је показао у сарадњи са привредом преко Института Машинског факултета. Као аутор водио је израду 23, а као коаутор учествовао је у обради 44 рада. Ови радови су представљали главне и идејне пројекте ложених бродских котлова и котлова утилизатора, које је радио као сарадник Индустрије „Ђуро Ђаковић" из Славонског Брода; главне пројекте реконструкције, контролне термичке прорачуне парних котлова, анализе рада парних котлова, експертизе у којима су утврђивани узроци сметњи у раду постројења и елаборати погонског билансирања. Погонско билансирање рађено је за све термоенергетске блокове Електропривреде Србије и за блок Термоелектране Пљевља у Црној Гори. Суштина погонског билансирања је праћење одступања преко 35 параметара рада блока у односу на њихове оптималне (базне) вредности, на основу чега може да се непрекидно прати економичност рада постројења.

У току рада, проф. Љ. Бркић је на Машинском факултету и Универзитету у Београду имао низ функција и задужења од којих су најважније: директор ООУР Институт за енергетско машинство, руководилац РЈ Института за енергетику и термотехнику, шеф Катедре за термотехнику, потпредседник и председник Савета Машинског факултета, потпредседник и председник Универзитетског стручног већа за машинске, саобраћајне и организационе науке, члан Скупштине и члан Кадровске комисије Универзитета у Београду. Поред тога, био је члан Комитета за енергетику СР Србије и члан Одбора за енергетске технологије Фонда за технолошки развој. У периоду од 2002. до 2003. године био је председник управног одбора Јавног предузећа Термоелектране Никола Тесла. У пензији је од 01. 10. 2003. године.

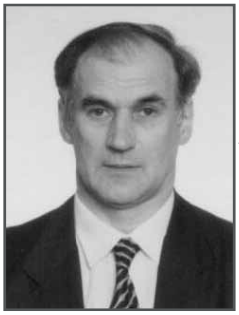

БЕКАВАЦ, ВЛАДИМИР (Београд, 1946. - Београд, 2016.), дипломирани машински инжењер, асистент Машинског факултета Београду. У Београду је завршио основну школу и гимназију природно-математичког смера, са одличним успехом. Дипломирао је на Машинском факултету у Београду 19. 04. 1969. године на групи за термотехнику. По дипломирању се запошљава у сектору енергетике предузећа „Прогрес-Инвест" на изградњи објекта ТЕ „Морава" Свилајнац и ТЕ Косиво 3 и 4.

Почетком 1971. године је изабран за асистента на Катедри за термомеханику Машинског факултета у Београду. Стручни испит за звање овлашћеног машинског инжењера је положио у Београду почетком 1972. године, са радом из области грејања и климатизације. Као пројектант постројења за грејање и климатизацију радио је хонорарно у пројектном бироу „Архитектура и урбанизам" у периоду од априла 1971. до краја 1975. године. Последипломске студије је завршио на Машинском факултету у Београду, одбраном магистарског рада 1982. године из области технике хлађења.

Мр. Владимир Бекавац је држао аудиторне и лабораторијске вежбе из предмета Термодинамика и Грејање и проветравање на Машинском факултету у Београду, као и на факултетима у Крагујевцу и Подгорици. У периоду од 1972. до 1992. посебно је био ангажован

РАДНА ВЕРЗИЈА

на изградњи лабораторије за Грејање и климатизацију, што је директно омогућило формирању низа инсталација за симулацију и мерење, као и уређаја за баждарење. Оформљен је и комплетан систем са прибором за мерење и балансирање изведених система грејања и климатизације. Израђена је инсталација за лабораторијско испитивање топлотног учинка грејних тела, са отвореном комором, у складу са важећим стандардима из наведених области. У поменутом периоду изведен је велики број експерименталних истраживања, којима је руководио Владимир Бекавац, како за потребе практичне наставе, тако и за реализацију послова у сарадњи са привредом.

Током рада на Машинском факултету у Београду, кроз изузетно активну истраживачку делатност, Владимир Бекавац је објавио велики број радова у часописима, као и на конференцијама од националног и међународног значаја. Такође, аутор је и коаутор великог броја главних машинских пројеката термотехничких инсталација, техничких реализација, експертиза, студија и лабораторијских и теренских мерења.

Аутор је и коаутор 5 књига, уџбеника и приручника, који се и данас користе у настави и инжењерској пракси, као и 4 патента – оригиналних стручних остварења, међу којима су: „Мерни претварач разлике притисака за неагресивне гасове, са мембраном, лиснатом опругом и магнетно резистентним сензором" (П-541/89, СЗП Београд), „Мерни претварач притиска са Бурдоновом цеви и магнетно резистентним сензором" (46535/93, СЗП Београд), „Микропроцесорски регулатор за примену у термотехничким процесима (47307/94, СЗП Београд).

Мр Владимир Бекавац је, као ревидент или консултант, учествовао на реализацији великог низа пројеката у земљи и иностранству – од фазе пројектовања до извођења и мерења.

Неки од значајнијих објеката, у чијој реализацији је учествовао Владимир Бекавац су: Војно-медицинска академија, Клинички Центар, Гинеколошко-акушерска клиника „Народни фронт", управна зграда института ЦИП, Музеј револуције, народни музеј, зграда Савезне Скупштине, хотели „Интерконтинентал" и „Hyatt Regency", Сава Центар, позориште „Бошко Буха" терминали Т1 и Т2 аеродрома „Никола Тесла" Београд, зграде Народне Банке и нове железничке станице, као и објекат подземног стајалишта „Вуков Споменик" у Београду, затим трговински објекти у Бенгазију и Триполију у Либији, Војна болница у Кувајту, пројекти „2000" и „1100" у Ираку, зграда биохемијског института Академије наука СССР и пословни центар „Зубави" у Москви, зграда аеродрома Уфа у Русији, зграда хируршког блока – Онколошки центар у Иркутску у Русији и многи други. Кроз сарадњу са привредом, Владимир Бекавац је учествовао изради низа студија и експертиза за клијенте међу којима су: „Јанко Лисјак" Београд, Институт за испитивање материјала Београд, Управа пословних зграда савезних органа Београд, ЈАТ, Институт ЦИП Београд, Техногас, ХЕ „Ђердап", Институт „Михајло Пупин" и многи други. Пензионисао се 01. 10. 2009. године. Преминуо је 23. 02. 2016. године.

Током рада на Машинском факултету, Владимир Бекавац је био председник Савета ООУР за енергетику, председник финансијске комисије, члан Савета факултета, као и члан већег броја комисија факултета. Такође, био је члан Стручног савета за изградњу Београда, као и члан жирија за доделу плакета КГХ друштва и члан жирија за доделу Октобарских награда најбољим студентима.

РАДНО ПЕРЗИЈА

РАДНА ВЕРЗИЈА

Катедра за моторе и моторна возила

ДОБРОСАВЉЕВИЋ, М. СЛОБОДАН (Солун, Грчка, 1903. - Београд, 1980.), академик САНУ, дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Завршио је I београдску гимназију и матуру 1921. године. Студирао на Машинском одсеку Техничког факултета у Београду, где је дипломирао 1926. године одбранивши дипломски рад из области авионских мотора (просек оцена 9). Војну обавезу је служио у Школи за резервне ваздухопловне официре 1927. године а произведен је у чин резервног ваздухопловног поручника. Државни технички испит положио је 1933. године.

Прво запослење инж. Слободана Добросављевића је било у београдској електричној централи 1927. године, а 1928. године запослио се у тада основаној Индустрији аеропланских мотора у Раковици (коју су заједнички финансирали Гедеон Дунђерски и француска фабрика „Gnome et Rhone"), где је радио до 1943. године. На послу брзо напредује, па је од помоћника убрзо постао шеф монтаже а затим и шеф пробних станица, док му је од половине 30-тих година поверено руковођење конструкционим бироом (КБ) те савремене фабрике.

Године 1936. фабрика у Раковици прешла у државно власништво и поверена искључиво домаћим стручњацима, тако да је инж. Добросављевић је постао шеф свих инжењера фабрике, а убрзо и њен технички директор. Током рада у тој фабрици уводи низ иновација у производњи звездастих клипних авионских мотора ЈУПИТЕР од 450 КС, G&R К-9 од 600 КС и G&R К-14 од 950 КС. Код мотора К-9 потпуно су реконструисани радилица мотора и неки делови цилиндара, док је код К-14 извршена реконструкција компресорског склопа, чиме је побољшано заптивање кола компресора. У периоду од 1939. до 1941. године конструисао је и израдио два типа оригиналне савремену антисонорну пробну станицу за испитивање авионских мотора до 1500 КС израђене у Индустрији мотора Раковица, као и истраживачко опитну лабораторију за авионске моторе снаге до 1200 КС такође изграђене у овој фабрици. Поред тога, у времену између 1933. до 1939. године боравио је више пута у иностранству ради посете фабрикама које производе моторе (Француска, Италија, Енглеска, Немачка, Енглеска, Пољска, Румунија).

Паралелно са радом у Индустрији аеропланских мотора, 1937. године је изабран за доцента за предмет Конструкција лаких мотора на Машинско-електротехничком одсеку Техничког факултету у Београду и у том звању је био до почетка Другог светског рада. Такође, заједно са још 5 наставника ваздухопловне групе, учествује у извођењу вежби из предмета Испитивање летилица.

За време Другог светског рата, упркос наредби Немачке команде да фабрика настави производњу, одбија да сарађује са окупатором због чега је саслушаван од стране Гестапоа и бива отпуштен из фабрике и са Техничког факултета.

ПРЕГЛЕД

Одмах после ослобођења наставља рад у својству доцента на Машинском-електротехничком одсеку Техничком факултету у Београду, где је држао наставу из више предмета: Конструкција лаких мотора, Гасни генератори, Увод у машинство и Пројектовање техничких машина. У току 1947. године је изабран у звање ванредног професора а 1948. године бива постављен за шефа ново формиране Катедре за моторна возила, да би 1950. године прешао на место шефа Катедре за термичке машине. Маја 1951. године је унапређен у звање редовног професора Машинског факултета у Београду за предмете Мотори 2 и Гасни генератори. Изменама организације Машинског факултета у Београду проф. С. Добросављевић постаје 1956. године шеф Катедре за топлотне машине, која постаје 1963. године Катедра за клипне машине. Каснијим спајањем катедара, проф. С. Добросављевић постаје шеф Катедре за моторе и моторна возила на којој функцији остаје до одласка у пензију 1970. године. Након одласка у пензију, 1971. године додељена му је титула почасног доктора наука Београдског Универзитета за заслуге у развоју наставе и науке у области машинства.

У периоду од 1954. - 1955. год. био је декан Машинског факултета у Београду када се изборио за финансирање изградње нове зграде факултета опремљене модерним лабораторијама, учионицама и амфитеатрима. Године 1949. додељена му је Награда Владе ФНРЈ, а 1967. године Седмојулска награда за успехе у научном раду. Поред обавеза на Машинском факултету од 1948. до 1950. године био је на функцији хонорарног шефа конструкционог бироа Главне дирекције Савезне индустрије мотора, када је постао и члан Савезног стручног савета за машиноградњу.

У послератном периоду проф. С. Добросављевић је активно учествовао у раду Српске академије науке и уметности (САНУ). Од оснивања Машинског Института САН 1948. године налази се у својствима заменика управника, члана Научног савета, шефа одељења за гасне генераторе. Шефа Моторног одељења и члана Управе. Године 1950. изабран је за дописног члана, а 1961. године за редовног члана САНУ. Био је секретар Одељења техничких наука САН у периоду од 1965. до 1971.

Проф. Слободан Добросављевић је највећи део својих активности посветио научно истраживачком раду и конструкцијама у области мотора СУС. Са сарадницима је конструисао први оригинални српски (југословенски) бензински мотор потпуно домаће конструкције: прототип двоцилиндричног боксер мотора Д-20 израђен је 1933. године у предузећу „Вучковић-Шпартаљ" у Београду, и приликом званичне хомологације 1934. развијао је 18 КС при 3000 o/min. Овај мотор се серијски производио после рата све до 1948. године у Индустрији Мотора Раковица (ИМР). На бази мотора Д-20 израђен је крајем 1936. у истом предузећу, уз учешће истих сарадника, ванбродски мотор Д-20Б-2 од 20 КС. После хомологације, намењен је за погон војних понтона типа Бираго (Birago). Током 1939. инж. С. Добросављевић је такође пројектовао, патентирао и израдио нови тип радио-блокиране свећице намењене авионима који су располагали радио уређајима.

У периоду од 1946 до 1948. године руководио је конструисањем првог југословенског трактора Задругар. Овај трактор се производио серијски у ИМР-у током низа година. Заједно са инж. М. Борисављевићем и инж. Г. Павловићем конструисао је крајем 50-тих година мали двотактни бензински мотор од 50 цм3 за погон бицикала, који се успешно производио у фабрици „Крушик" из Ваљева у периоду од 1957 до 1960. године и извозио у Индију. За фабрику ваздушних филтера „ФРАД – ИКАРУС", 1965. године конструисао је уљни филтер који је на званичној хомологацији постигао изванредне резултате. Био је саветник многих фабрика у основању: „ФАП" из Прибоја, „ФАМОС" из Сарајева и „ИМР" из Београда. Био је члан разних државних комисија које су одлучивале о питањима јавног транспорта. Када је у руднику угља у Бановићима дошло до ломова на џиновским киперима немачке фирме „КРУПП", био је ангажован као експерт у међународном спору и доказао да је узрок у конструктивној грешци. Као признање за његову стручну експертизу фирма „КРУПП", која је изгубила спор, ангажовала га је 1960. године да изврши реконструкцију кипера што је он успешно обавио.

РАДНА ВЕРЗИЈА

У свом другом научном стваралачком периоду проф. С. Добросављевића треба истаћи рад, одмах након завршетка Другог светског рата, на студији једног новог система за убризгавање горива код брзоходих дизел-мотора мале снаге, што је представљало пионирски допринос у тој области. Након тога, у периоду од 1950 до 1953. године, предосећајући енергетску кризу, Проф. Добросављевић интензивно ради на студији производње генераторског гаса из јефтиних домаћих лигнита и на конструкцији оригиналног гасног генератора великог протока за гасификацију лигнита који би се производио у фабрици „Иво Лола Рибар" у Железнику. Године 1956. ради конструкцију једновентилског четворотактног мотора на бази ваздушно хлађеног мотора фирме Deutz. Реализација овог прототипског мотора и његово испитивање је обављено у Војно техничком институту у Београду али су испитивања обустављена 1959. године.

Међутим, његов најзначајнији истраживачко-развојни пројекат јесте развој двотактног дизел-мотора са једносмерним испирањем, директним убризгавањем и ваздушним хлађењем за погон теретних возила и аутобуса. У овом пројекту применио је неке од конструкцијских иновација, које је заштитио патентима у индустријски развијеним земљама. Наиме, разматрајући недостатке класичних типова дизел мотора, дошао је до нове револуционарне конструкције двотактног дизел мотора са ваздушним хлађењем СД-2. Ова концепција дизел мотора омогућила је битно повећање специфичне снаге и погонске економичности, уз знатно побољшање степена погонске сигурности. Пројекат је започет 1960. године заједно са немачком фирмом Порше, да би касније фазе пројектовања, израде и тестирања обавио у потпуности у земљи. Провера принципа рада мотора СД-2 и званична хомологација је извршена на Машинском факултету у Београду на моноцилиндричном прототипу. Добијени су врхунски резултати који су указивали да мотор може да ради у широком температурском опсегу од +/- 50°C, уз примену широког спектра горива од тешког дизел горива до бензина. Добијена специфична снага од 32 КС/лит претстављала је светски рекорд у то време. Упркос великом ентузијазму и енергији, због недостатака средстава, пројекат четвороцилиндричног мотора од 100 КС за погон теретних возила изведен на бази СД-2 мотора није реализован до краја. Пред крај живота, као научни саветник у Институту „Кирило Савић", интензивно је радио на новој концепцији новог двотактног дизел мотора високе специфичне снаге за примену у аутомобилској индустрији.

Проф. Добросављевић је власник 18 иностраних и 7 југословенских патената.

Библиографија проф. Слободана Добросављевића:

1. Проблем еволуције аеропланских мотора, Алманах 1931/32;
2. Неколико погледа на аеро-машинство, ГЈВ 1933-34;
3. Један актуелан проблем у конструкцији аеропланских мотора, ГЈВ 1937;
4. Антинсонорне пробне станице за авионске моторе, ГЈВ 1939;
5. Проблем технике подмазивања модерних авионских мотора, ГЈВ 1940, с. 11-13;
6. Нова свећица за авионске моторе, ГЈВ 1941;
7. Мотори са унутрашњим сагоревањем високе специфичне снаге. Део 1, 1950.
8. Термодинамика мотора, Београд, САНУ, 1951;
9. Могућности концепционе рационализације у области мотора са унутрашњим сагоревањем, Београд, САНУ, 1955;
10. Систем термичке ауторегулације коморе за сагоревање у дизел-моторима, Београд, САНУ: Глас, 1961, с. 87-94;
11. Једна рационална могућност у отклањању шкодљивих емисија моторних возила у: Саопштење, Научни скуп „Човек и животна средина", Београд, САНУ, 1973.

ПРИМЕРАК

ЂОРЂЕВИЋ, С. МИЛАН (Београд, 1913. -САД,), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију завршио у Београду, где је матурирао 1931. године. Студије машинства је завршио 1936. године на Техничком факултету у Београду. После дипломирања наставио је студије ради израде доктората на Високој техничкој школи у Минхену, где је боравио три године. Докторирао је 1939. год. са тезом „Vergleichene Versuche mit verschiedenen Arbeitsverfahren an einem kompressorlosen Dieselmotor" (Упоредна испитивања дизел мотора са различитим радним поступцима) под менторством Проф. Др-Инг Вилхема Нуселта.

По одслужењу војног рока, у августу 1940. године др М. Ђорђевић постављен је на Електромашинском одсеку Техничког факултета за асистента дневничара за предмет Мотори са унутрашњим сагоревањем. Априла месеца 1941. године је заробљен са својом јединицом у Бјељини и до краја 1942. године био је у заробљеништву. У периоду од 1943. до 1944. године боравио је илегално у Тетову (радио у приватној гаражи као механичар) а затим је живео Београду, где је боравио илегално претежно без запослења.

По ослобођењу Београда ступио је у Повереништво за обнову земље, а после формирања Ауто-команде прелази у ЈНА средином новембра 1944. године, најпре као помоћник шефа а затим као шеф одсека Ауто- команде ЈНА; у то време произведен је у чин потпоручника. У ЈНА остаје до свога демобилисања, тј. до октобра 1945. године, када се враћа на Технички факултет у звању асистента.

Септембра 1946. год. изабран је за доцента на Електро-машинском одсеку Техничког факултета за предмет „Мотори са унутрашњим сагоревањем I", и исте године постављен је за управника Завода за моторе. 1950. године унапређен је у звање ванредног професора за исти предмет на Машинском факултету Велике техничке школе у Београду. У исто звање имао је реизборност 1957. године а 1960. год. избран у звање редовног професора Машинског факултета Универзитета у Београду за исти предмет.

Био је дуго година управник Завода за моторе а у периоду од 1948. до 1950. год. продекан Машинског факултета у Београду.

Осим наставе из предмета за који је биран, проф. М. Ђорђевић је одржавао наставу у периоду 1949. год. до 1957. године из предмета „Испитивање машина", а у периоду од 1956. до 1960. године и из предмета „Моторски уређаји". У периоду од 1947. до 1949. је на Електротехничком факултету у Београду предавао предмет „Поглавља из мотора СУС и гасогенератора" а у оквиру предмета „Термичке машине" а од 1958. до 1965. године предмет „Погонске и ремонтне машине" на Шумарском факултету у Београду.

За потребе наставе за средње стручне школе, односно факултетске наставе, објавио је три следећа материјала и то:

1. Мотори са унутрашњим сагоревањем - I део (уџбеник за средње школе, 1953. год.),
2. Испитање машина (приручник за лабораторијска испитивања, Мф. 1956.). и
3. Мотори са унутрашњим сагоревањем, уџбеник заједно са М. Живковићем (Универзитет у Сарајеву, 1963. године).

Од почетка рада као асистент 1945. године а касније као управник Завода за моторе, показао је врло велико ангажовање за његово опремање савременом опремом и примерцима разних типова мотора са унутрашњим сагоревањем, тако да је велики број студената Машинског факултета могао да стекне основна знања из ове области. Поред тога, у Заводу за моторе, осим лабораторијских вежби, вршена су испитивања различитих прототипова мотора домаће производње. Та испитивања су изводили млађи сарадници Машинског факултета као и сарадници Машинског института САН

ЕЛЕКТРОНСКА ВЕРЗИЈА

Велики труд је проф. М. Ђорђевић уложио у току радова око пресељења и уређења Завода за моторе у нову зграду Машинског факултета у периоду после 1961. године и на даљем његовом опремању до 1965. године.

У сарадњи са привредом проф. М. Ђорђевић је дао веома велики стручни допринос на развоју домаће моторне индустрије у облику саветовања и руковођења у раду на решавању великог броја стручних и научних проблема Ти радови су извођени у Заводу за моторе а делом и у индустријским погонима, а посебно су значајна следећа истраживања којима је руководио:

1. Испитивање и усавршавање дизел мотора АРАН -7 и АРАН-450, као и испитивање клипног склопа дизел мотора Т-101 и Т-524, фабрика мотора ТОРПЕДО, Ријека, (1955-59).
2. Испитивање и оптимирање двоцилиндричног дизел мотора Т. 502, ТОРПЕДО, Ријека, МфБ, 1956-57.
3. Идејни пројекат и конструктивна документација за двотактни дизел мотор од 240 КС, као и студија и конструкција реверзибилне копче за мотор АРАН-120 и моторе ТДГ 3 и 4, Централна Управа Бродоградње, Ријека, (1952).
4. Испитивање у предузећу ФАМОС дванаесто цилиндричног мотора В-2, дизел мотора САУРЕР 4Е и 6Ф, као и локомоционог мотора ГМЦ за возила специјалне намене, Војно Технички Институт, Београд, ФАМОС, Сарајево, (1956-58).
5. Испитивање моноцилиндричног бензинског мотора ЛАОМБАРДИНИ ЛА-65 и ЛА-80 у циљу провере њихових номиналних карактеристика и поузданости у раду, ТМЗ, Загреб, 1956.

Резултати тих испитивања дати у елаборатима и извештајима а неки су објављени у часописима, као:

1. Прилог градњи коморних дизел мотора, Зборник радова Машинског факултета, 1953.;
2. Једна нова конструкција бродског дизел мотора, Зборник радова Машинског факултета, 1953.;
3. Проблем остварења смеше и сагоревања код дизел мотора и могућност даље перспективе развоја ових процеса, Зборних радова Машинског института САН, 1955.;
4. Нови дизел мотор фабрике „Торпедо", часопис „Техника", 1956.;
5. Мотори са унутрашњим сагоревањем као енергетски извори у вези са постојећим и перспективним планом модернизације Југославије, часопис „Саобраћај", 1957.;
6. Вишегориви мотори, часопис Техника подмазивања и примена горива, 1959.

Учествовао је у тимовима при извођењу више истраживачких пројеката, који су рађени у Заводу за моторе Машинског факултета

Више пута је био у краћим посетама универзитетским и научноистраживачким центрима у Европи, САД, и др. ради упознавања са новим правцима развоја у области мотора са унутрашњим сагоревањем.

Проф. М. Ђорђевим је био у периоду од 1. IX 1964. do 1. IX 1965. године на неплаћеном одсуству ради рада на Универзитету у Северној Каролини у САД као гостујући професор. Тражио је продужење неплаћеног одсуства за још годину дана али му Управа Машинског факултета није то одобрила, тако је 1. X. 1965. год. престао његов радни однос на Машинском факултету у Београду (нема података о његовом даљем животу и раду у САД.

НАДА ВЕРЗИЈА

ЖИВКОВИЋ, Ц. МИОДРАГ (Н. Корито, Зајечар 1919. - Београд, 2003), дипломирани машински инжењер, ванредни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу је завршио у месту рођења а гимназију у Књажевцу 1939. године.

Студије уписао школске 1939/40. године на Електромашинском одсеку Техничког факултета у Београду, које је прекинуо због почетка Другог светског рата. У току рата живео је у месту рођења. Студије је наставио 1946. године на Техничком факултету у Београду а дипломирао на 1949. године на Машинском факултету Техничке велике школе из предмета Мотори са унутрашњим сагоревањем са средњом оценом 9,34 и оценом 10 на дипломском раду.

Септембра месеца 1949. год. постављен је за млађег индустријског инжењера на Машинском факултету ВТШ у Београду за предмет Мотори са унутрашњим сагоревањем а 1. марта 1950. године изабран је за асистента за исти предмет.

У наредном периоду провео је 14 месеци на пракси у домаћим предузећима моторне индустрије, затим и два месеца у посети високим техничким школама у Немачкој (ТУ Берлин, ТХ Хановер и ТХ Минхен), Аустрији (ТХ Грац и ТХ Беч) и у Енглеској (College of Science und Tehnology у Лондону и Машински факултет у Ливерпулу). Потом, у току 1953. године био је два месеца на студијском боравку у моторној индустрији Deutz у Келну. За време боравака у овим високошколским институцијама и индустрији Deutz имао је прилику да упозна савремене инсталације и опрему за испитивања која се користе у области мотора са унутрашњим сагоревањем.

Као асистент изводио је аудиторне и лабораторијске вежбе из предмета Мотори СУС, лабораторијске вежбе из предмета Испитивање машина као и вежбе из предмета Мотори СУС II (изборни). Такође, радио је као хонорарни асистент за предмет Машински елементи на Електротехничком, Саобраћајном и Технолошком факултету а из предмета Техничко цртање на Електротехничком факултету у Београду и Техничком факултету у Нишу.

Септембра 1958. године изабран је за вишег стручног сарадника у Заводу за моторе а у звање доцента изабран је септембра 1961. за предмет Основе клипних машина на Машинском факултету у Београду.

У исто звање поново је биран 1966. год. док је у звање ванредног професора унапређен 1975. године.

Као наставник држао је наставу на Машинском факултету у Београду из следећих предмета:

- Основе клипних машина за студенте Термотехничког одсека,
- Основе машина и постројења-део клипне машине за студенте Конструкторског и Припремно-производног одсека,
- Клипне машине – део мотори СУС за студенте железничке и бродске групе II степена студија, за студенте моторизацијске групе II степена студија
- Мотори СУС, за студенте Групе за моторе и возила- смер Мотори:
- Мотори СУС I и Мотори СУС II и Теорија мотора са унутрашњим сагоревањем, за студенте смера Мотори СУС
- Конструкција мотора са унутрашњим сагоревањем за студенте смера Моторна возила (према новом наставном плану из 1969. године).

Био је ментор при изради више од 100 дипломских радова.

У центрима за ванредне студије Машинског факултета у Светозареву у Краљеву држао је предања и вежбања из предмета Основе машина и постројења школске 1962/63 и 1963/64, односно у центрима у Младеновцу (школске 1963/64. године) и Лозници (школске 1966/67 године).

Осим тога, предавао је више предмета (Основе машина и постројења, Основе клипних машина и постројења, Мотори СУС. Топлотне машине, Погонски мотори и други).) на:

РАДНА ВЕРЗИЈА

Машинском факултету у Сарајеву, Машинском факултету у Новом Саду, Машинском факултету у Нишу, Рударско -геолошком факултету у Београду, ВТШ у Трстенику и Земуну и Војној академији копнене војске у Београду.

За потребе наставе написао, је сам и у сарадњи са другим наставницима следеће материјале:

1. Основи клипних машина, скрипта (Удружење студената, Београд 1962., допуњена издања из: 1963. 1964., 1965., 1966. и 1968. године),
2. Мотори са унутрашњим сагоревањем, уџбеник заједно са М. Ђорђевићем (Машински факултет у Сарајеву, 1963.;прештампано у Београду 1966. године),
3. Мотори са унутрашњим сагоревањем, уџбеник (Војна академија копнене војске, Београд 1971.)
4. Испитивање мотора, заједно са Р. Трифуновићем (уџбеник, Мф. 1976.).

Пред великог ангажовања у наставној делатности, од почетка свога рада на Машинском факултету у Београду био је укључен у стручне и научноистраживачке радове, који су извођени у Заводу за моторе Машинског факултета. За ефикасно укључивање у рад у Заводу за моторе од великог значаја су му била знања, која је стекао у току боравка у погонима моторске индустрије у земљи и иностранству као и током посета универзитетских институција у Европи.

Урадио је сам и учествовао са другим колегама Завода за моторе у преко 70 стручних и истраживачких пројеката, који су се тицали проблема из области мотора са унутрашњим сагоревањем и њихових компонената (пројектовање и израда инсталација за испитивања, реконструкције делова и подсклопова, извођење експерименталних испитивања мотора и др.)

Наводе се неки од објављених радова, радова јавно саопштених на научно-стручним скуповима и као и испитивања у Заводу за моторе, у којима је учествовао проф. М. Живковић:

1. Анализа могућности побољшања карактеристика домаћих дизел-мотора АРАН-420, Зборник радова Машинског института САН, 1959, бр. 6;
2. Допринос Катедре и Завода за моторе Машинског факултета у Београду у развоју кадровске базе и истраживачког рада у области мотора унутрашњег сагоревања, Зборник радова научно-стручног скупа „Машинство 1873-1973”, књ. 2, Београд 1973;
3. Израда опитне инсталације за испитивање филтера за гориво мотора;
4. (4 Испитивање прототипа домаћег дизел-мотора АРАН-450, три мотора стационарне варијанте АРАН- 420 и једног мотора бродске варијанте за предузеће „Торпедо” из Ријеке;
5. Реконструкције мотора: АРАН-7 на клизна лежишта, ШКОДА 4S, MWM и KRUPP на гасни погон;
6. Испитивање домаћих лиценци мотора Прима III и Прима V у дуготрајном погону у циљу побољшања карактеристика;
7. Колаудациона испитивања шест мотора MAN-WUMAG за предузеће „Уљаник” из Пуле;
8. Испитивање и дотеривање карактеристика домаћег дизел-мотора АРАН-7 (7КС и 1000 о/мин);
9. Испитивање прототипа бензинског мотора DM-200 (7, 5 КС, 5700 о/мин), намењеног за погон скутера;
10. Конструкција клипа и система измењљивих преткомора за испирање преткоморског система за остварење смеше на опитном мотору OMV-1;
11. Реконструкција мотора DEUTZ FIL 514 на једновентилски систем по патенту проф. С. Добросављевића;
12. Реконструкција цилиндарске главе дизел- мотора OLT-5 са вихорном комором на преткоморни систем остварења смеше;
13. Испитивање погонског мотора на багеру Топчидерска река (рађено, са сарадницима Завода за хидрауличне машне Мф.);
14. Испитивање дизел-електроагрегта AVALA -7 са погонским мотором ARAN-7;
15. Сарадња на извођењу пројекта двотактног дизел-мотора 4 VB 24/40) 250 КС и 375 о/мин);

ПАРТИЗАНСКИ

16. Реконструкција хидрауличне кочнице Junkers ради прикладнијег начина ослањања;
17. Сарадња на пројектовању комбиноване дизалице за железару „Никшић” из Никшића;
18. Технички опис и упутство за коришћење индикатора „Farnboro”, димомера „Saurer”, ваздушне кочнице и друго.

У току свога дугогодишњег рада на Машинском факултету активно је учествовао у раду комисија и других тела Машинског факултета. Био је члан Савета Института Машинског факултета, председник Комисије за пријемне испите, председник и члан Комисије за распоред предавања, члан Дисциплинске комисије, секретар Комисије за издавање уџбеника и друго.

КОЛЕНДИЋ, П. ИВАН (Сињ, Хрватска, 1921 - Београд, 1995.), редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију завршио у Скопљу, где је матурирао 1940. године. У јесен исте године уписао се на Машински одсек Техничког факултета у Београду, али је због избијања рата морао да прекине студије. Током окупације није био запослен, а по завршетку рата је кратко време радио у Министарству трговине и снабдевања а касније и у Министарству саобраћаја.

Студије машинства је наставио на Техничком факултету у Београду и исте завршио на Машинском факултету тадашње Техничке велике школе у Београду 1949. год. са средњом оценом 9,38. За време студија радио је као демонстратор из предмета Математика и Статика.

По дипломирању је био на одслужењу војног рока у ЈНА а 1950. је постављен за млађег машинског инжењера на предмету Мотори са унутрашњим сагоревањем на Машинском факултету у Београду. Следеће године је изабран за хонорарног сарадника Машинског института САН, док је 1952. године изабран за сталног асистента на Машинском факултету у Београду за предмет Мотори са унутрашњим сагоревањем.

У току школске 1953/54. године био је на десетомесечном усавршавању у иностранству учествујући у раду Завода за моторе проф. Х. Листа у Грацу (Аустрија), у Заводу за моторе на Техничкој великој школи код Проф. А. Пишингера у Грацу (Аустрија), у предузећу SAUER у Бечу (Аустрија), у Заводу за испитивање горива и мазива при Техничкој великој школи код Проф. Кнојла у Минхену (Немачка), у Заводу за моторе при Техничкој великој школи код Проф. Ендерса у Минхену (Немачка) и у предузећу „М. А. Н.” у Аугзбургу (Немачака).

У току периода 1955. до 1957. године радио је као спољни сарадник Управе за војно-техничка истраживања, док је 1957. поново изабран за асистента на Машинском факултету за предмет Мотори са унутрашњим сагоревањем; на том радном месту је остао до краја 1959. године. Крајем исте године Управа Факултета је примила рад асистента И. Колендића „Прилог термодинамичкој анализи индикаторских дијаграма” као хабилитациони рад за избор у наставничко звање на Машинском факултету у Београду. За доцента на Машинском факултету у Београду изабран је почетком 1960. године за предмет Мотори са унутрашњим сагоревањем. Средином 1966. је унапређен у звање ванредног професора за предмет Мотори са унутрашњим сагоревањем а реизабран је у исто звање 1971., док је 1972. год. унапређен у звање редовног професора на Машинском факултету за предмет Мотори са унутрашњим сагоревањем.

Осим извођења наставе на Машинском факултету у Београду из више предмета на редовним и ванредним студијама (Мотори и клипне машине - део мотори СУС, Опрема мотора и моторних возила, Мотори СУС II, Погонске машине - део мотори СУС) као и у Одељењу Машинског факултета у Крагујевцу (Клипне машине, Мотори СУС, Опрема мотора и моторних возила, Основе клипних машина), учестовао је и извођењу наставе и на другим факултетима и центрима Србије и то: Машински одсек техничког факултета у Нишу (Мотори

РАДНА ВЕРЗИЈА

са унутрашњим сагоревањем, шк. год. 1963/64), Одељење Машинског факултета у Крагујевцу (Погонске машине, 1963/64, Мотори унутрашњег сагоревања, 1964/65 и 65/66, Опрема мотора, 1964/65 и 65/66), Машински факултет Универзитета у Новом Саду (Опрема мотора, 63/64, 64/65 и 65/66), Машински одсек Више техничке школе у Зрењанину (Техничко цртање са нацртном геометријом, 1961/62, 62/63 и 63/64), Центар за ванредне студије Маш. Факултета у Младеновцу (Техничко цртање са нацртном геометријом, 1961/62). Био је познат по концизном и јасном изношењу предметне наставе на начин веома приступачан студентима.

За потребе наставе, написао је самостално или са групом аутора више уџбеника, и то:

1. Топлотни прорачун мотора унутрашњег сагоревања, Машински факултет, Београд, 1962.
2. Основи мотора са унутрашњим сагоревањем, први аутор, Маш. факултет, Београд, 1963.
3. Теорија клипних мотора унутрашњег сагоревања, Рад, Београд, 1976.

На последипломским студијама изводио је наставу из предмета Специфични проблеми радних процеса мотора са унутрашњим сагоревањем. Био је ментор при изради великог броја дипломских радова студената, 10 магистарских и 8 докторских дисертација, као и члан великог броја комисија за одбрану тих радова на Машинском факултету у Београду и изван њега.

За шефа Катедре за моторе и моторна возила Машинског факултета у Београду изабран је 1970. године и на тој функцији остаје све до одласка у пензију 1987. У току 1974 и 1975. године био је продекан за наставу; у том периоду је организована механографска обрада студентских испитних пријава за све испитне рокове као и комплетирање наставних планова и програма према Статуту Факултета из 1973. године. У периоду од 1984. до 1987. године био је декан Машинског факултета у Београду. Био врло активан на плану друштвеног ангажовања, како на Машинском факултету тако и изван: члан Савета Факултета, руководилац Колегијума техничких наука на Универзитету, члан Научно-настаног већа Универзитета, председник сталне Комисије југословенских и аустријских експерата за питања еквиваленције сведочанстава и диплома, члан Југословенског друштва за моторе и моторна возила и друго.

Јуна 1972. год. Пријавио је докторску дисертацију под називом „Једнакокраки моторни механизам и рационалност његове примене у изградњи брзоходих мотора унутрашњег сагоревања". Из те области добио је признато право првенства од 12. 7. 1972. године (Р-1812/72) на патент Једнакокраки моторни механизам (југословенски патент бр. 10628).

За управника Завода за моторе постављен је 1965. године и на тој дужности био до 1975. године. У том периоду се знатно залагао за осавремењавање опреме Завода: оформио је и опремио одговарајућим инструментаријумом лабораторију за испитивање електричних уређаја и електричне опреме на моторима и моторним возилима, формирао лабораторију за испитивање пумпи и бризгача и опремио је неопходним уређајима и оформио и делимично опремио лабораторију за испитивање и подешавање карбуратора ото-мотора. Био је руководиоц више пројеката од којих су најзначајнији:

1. Истраживање решења у циљу смањења токсичности издувних гасова ото-мотора редукцијом концентрације азотових оксида, РЗНС, ДМБ, Београд, 1975 - 1976.;
2. Истраживање решења у циљу смањења токсичности издувних гасова и побољшања економичности аутомобилских ото-мотора производног програма ДМБ, РЗНС – ДМБ, Београд, 1977;
3. Развој нове фамилије антитоксичних ото-мотора радне запремине од 1500 до 2000 цм3 за погон ауто-мобила, РЗНС – ДМБ, 1978.

У Заводу за моторе Машинског факултета учествовао је са својим сарадницима на више пројеката, који су се односили на разноврсна испитивања у области мотора са унутрашњим сагоревањем, а нека важнија су:

- За потребе фабрике мотора ТОРПЕДО, Ријека, извршено је испитивање и усавршавање дизел мотора АРАН -7 и АРАН-450, као и испитивање клипног склопа дизел мотора Т-101, Т-502 и Т-524, (1955-59).

РАДНА ВЕРЗИЈА

- За потребе Централне Управе Бродоградње, Ријека, урађен је идејни пројекат и конструктивна документација за двотактни дизел мотор од 240 КС, као и студија и конструкција реверзибилне копче за мотор АРАН-120 и моторе ТДГ 3 и 4, (1952).
- За потребе предузеће „Петар Драпшин", Младеновац, извршено је испитивање клипног склопа 027/Н и 046/Н, као и клипног склопа дизел мотора Т-502 (1962. 64).
- За Институт за испитивање материјала СР Србије извршен је избор дизел-агрегата снаге 880 КС за ХЕ „Мратиње" (1971.), испитивање дизел - електроагрегата JW 4T 6S Es/725 kVA за ХЕ „Мратиње" (1973), испитивање извршено у фабрици „Jenbacher werke" AG дизел – мотора са предпуњењем JW 4T 6S бр. 1109 од 840 КС, који служи као резервни мотор за ХЕ „Мратиње", (1973), експертиза о хаварији дизел-агрегата на ХЕ „Мратиње", (1975).
- За потребе Војно техничког Института извршено је испитивање у предузећу „ФАМОС" дванаестоцилиндричног мотора В-2, дизел мотора SAURER 4E и 6Ф, као и локомоционог мотора GMC за возила специјалне намене (1956-58).
- За потребе фабрике мотора „ФАМОС" извршено је испитивање система хлађења дизел мотора 2Ф са и без хидропретварача АЛИСОН са хладњаком „ИКАРУС" (1972-73).
- За потребе Електротехничког факултета, Београд, извршено је испитивање опреме дизел-мотора од 2160 КС при 750 о/мин (1976).

Извод из библиографије радова проф. Ивана Колендића:

1. Конструкције мотора са унутрашњим сагоревањем, као коаутор, Грађевинска књига Београд, 1968.
2. О хомологацији моторних возила, као коаутор, Саветовање о техници безбедности саобраћаја, Београд, 1969.
3. Прилог разматрања проблематике устаљених и неустаљених режима рада мотора са унутрашњим сагоревањем, Саопштења Института МФБ, бр. 1, 1971.
4. Међународни систем јединица и њихова примена у области мотора и моторних возила, Саопштења Института МФБ, бр. 2, 1072.
5. Завод за моторе, његова опремљеност и могућности које пружа наставном и научноистраживачком раду, „Машинство 1873. -1973.", књ. II, Маш. факултет, Београд 1973.;

ВЕИНОВИЋ, СТЕВАН (Толић, Лика, Хрватска 1938.), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета у Београду, редовни професор Машинског факултета у Крагујевцу. Гимназију је завршио 1956. у Крагујевцу, а Машински факултет 1961. године у Београду. Од 1. марта 1961. до 15. јануара 1968. године радио је као асистент на Машинском факултету у Београду на предмету Мотори СУС. Као предавач и доцент за предмет Мотори СУС радио је од 15. јануара 1968. до 1. септембра 1973. године на Војно-техничкој академији у Загребу, када прелази на Машински факултет у Крагујевцу у звању доцента на предмету Мотори СУС. Године 1976. је унапређен у звање ванредног, а 1980. редовног професора за предмет Мотори СУС. Од 1988 - 1990. се налазио на функцији директора Развоја у Фабрици мотора ДМБ у Београду, а од 1990. је поново на Машинском факултету у Крагујевцу у звању редовног професора.

Аутор и коаутор 10 књига из области мотора СУС, погонских материјала и моторних возила. Објавио више научно-стручних радова на енглеском, немачком и француском у земљи и иностранству. Боравио на стручним специјализацијама у Немачкој (код фирме Porsche, 2 месеца и повремено као стипендиста ДААД фондације) и у Пољској (Политехника Краковска, 2 месеца и повремено у склопу научне размене). Има преко 20 патената у земљи и два у иностранству. Руководио истраживањима на око 20 пројеката за министарства науке и технологије Југославије и Србије, као и једним пројектом за Еуреку.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Стручна и научноистраживачка активност проф. др Веиновића је представљала основу на којој је градио своју веома плодну педагошку активност. Своја богата знања стечена кроз интензивну научноистраживачку активност успешно је преносио на велики број генерација студената основних и последипломских студија. Био је ментор значајног броја магистарских теза и докторских дисертација. Паралелно са преношењем знања активно је учествовао у опремању лабораторија и организовању лабораторијског рада, полазећи од чињенице да лабораторијски рад представља битан предуслов за квалитетно образовање на свим нивоима.

Треба посебно истаћи дугогодишњу активност професора др Веиновића у Југословенском друштву за моторе и возила, Југословенском друштву за горива и мазива (ЈУГОМА), Аутомобилској секцији ЈУСК-а, Савезу проналазача и низа других асоцијација и удружења. Као признати стручњак за моторе био је председавајући на конгресима Међународне организације аутомобилских инжењера - ФИСИТА на два конгреса: 1978. у Будимпешти и 1980. у Хамбургу.

Не мали допринос професора Веиновића је у реализацији друге фазе изградње Факултета. Његова активност је иницирала разговоре на ту тему и стварање климе за реализацију овог значајног пројекта на Машинском факултету у Крагујевцу.

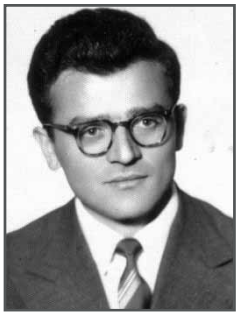

МАРУШИЋ, М. БРАНКО (Сарајево, БиХ, 1936.), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета у Београду. Гимназију је завршио у Земуну 1954. године. Исте године уписао је студије на Машинском факултету у Београду, које је завршио 13. 2. 1960. године одбраном дипломског рада из предмета Мотори са унутрашњим сагоревањем са оценом 10 и средњом оценом 8,15.

После одслужења војног рока у ЈНА, 10. 4. 1961. запослио се у фабрици мотора „21. мај" у Раковици, где је радио на пословима у Конструкционом бироу, Сектору за развој и на припреми аутомобилских мотора за погон лаких чамаца. У томе периоду објавио је кратак рад „Примена аутомобилских мотора на моторним чамцима" у часопису „21. мај".

Средином децембра 1961. године изабран је за сталног асистента за предмет Мотори са унутрашњим сагоревањем на Машинском факултету у Београду. Као асистент изводио је све врсте вежби из предмета Мотори СУС (аудиторне, лабораторијске, преглед пројеката) и радио у Заводу за моторе на текућим истраживачким пројектима. У звање асистента поново је изабран 23. 10. 1964. год. за предмет Мотори СУС на Машинском факултету у Београду.

У заједници са доцентом И. Колендићем и асистентом Д. Груденом учествовао је у изради скрипата за потребе наставе под насловом „Основи мотора СУС- I део", у којима је обрадио поглавље које се односи на систем остварења смеше и паљења код мотора. Такође, заједно са доцентом И. Колендићем и асистентом С. Веиновићем радио је на припреми приручника „Опис и конструкција мотора СУС", који треба да обухвати опис и приказ реномираних конструкција мотора СУС, а користили би га студенти при изради пројеката и дипломских радова из области мотора са унутрашњим сагоревањем.

Био је сарадник у пројектима сарадње са привредом, који су извођени у Заводу за моторе у оквиру Машинског института „Владимир Фармаковски": радио је на пројекту опитног мотора за предузеће „Петар Драпшин" из Младеновца, у групи сарадника проф. С. Добросављевића на пројекту новог мотора а сарађивао је и на извођењу других истраживања у Заводу за моторе Машинског факултета. Дипл. инж. Бранку Марушићу споразумно је раскинут радни однос на Машинским факултету 15. 1. 1968.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ГРУДЕН, О. ДУШАН (Ужице, 1939.) дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета у Београду од 1962. -1969. године, сарадник фабрике „Porsche”, хонорарни професор Машинског факултета Универзитета у Крагујевцу и Универзитета у Бечу. Основну школу и два разреда гимназије завршио у родном месту а остале разреде гимназије и велику матуру положио у Београду 1957. године.

Студије на Машинском факултету у Београду уписао школске 1957/58. године а дипломирао 1. III. 1962. на Смеру за моторизацију из предмета Мотори СУС са оценом 10.

По дипломирању радио кратко време као хонорарни сарадник за предмету Основе клипних машина, а 4. 5. 1962. изабран је за сталног асистента на Машинском факултету у Београду за предмет Основе клипних машина. Као асистент изводио је аудиторне вежбе из предмета Основи клипних машина, Основе машина и постројења–део клипне машине и Мотори СУС. Истовремено је радио и на решавању појединих стручних и истраживачких задатака у Заводу за моторе Машинског факултета.

У заједници са тада доцентом И. Колендићем и асистентом Б. Марушићем сарађивао је на писању рукописа скрипата „Основе мотора - I део”, у којима је обрадио поглавља кинематике и динамике моторног механизма. Заједно са тада доцентом М. Живковићем учествовао је у изради скрипата „Основи клипних машина” за која је обрадио одређен број нумеричких задатака а написао је и „Збирку решених задатака” за предмет Основе клипних машина. Са асистентом С. Веиновићем написао је рад „Пригушивање звука мотора са унутрашњим сагоревањем”, обима 9 страна објављен у часопису MMV, октобра 1964. године. Почетком 1965 год. и средином 1969. године поново је биран за сталног асистента на Машинском факултету у Београду за предмет Основе клипних машина,

Магистарске студије завршио је на Машинском факултету у Београду одбраном магистарског рада дана 14. 4. 1970. на тему „Утицајни фактори на токсичне компоненте у издувним гасовима мотора сус”.

Био је на специјализацији у Аустрији и СР Немачкој, и то: од 1. 10. 1964- 31. 7. 1965. год. на ТХ Минхен као стипендиста Deutscher Akademischer Austauschdunist а од 1. 4. 1969. -1. 9. 1971. год. боравио је на ТХ у Бечу ради израде докторске дисертације као стипендиста аустријске владе. Споразумно му је престао радни однос на Машинском факултету 1. 9. 1971. године, пошто му Управа Факултета није дала сагласност за продужење одсуства до фебруара 1972. године. Докторску дисертацију је одбранио на Институту за моторе Техничког универзитета у Бечу децембра месеца 1972. године на тему: „Граничне вредности емисије издувних гасова ото мотора и путеви за смањење мириса издувних гасова”.

Од 1. 1. 1973–31. 5. 2004. године радио је у фирми PORSCHE у Стутгарту на следећим пословима: вођа групе за фундаментална истраживања мотора (1973. -1975), директор Одељења за предразвој мотора (1975. -1978.), директор Одељења за развој мотора (1978. -1989.), Директор Одељења конструкција и развој мотора (1989. -1991.) и директор Сектора „Енергија и заштита околине” (1991. -2004.). У пензију је отишао 2004. године

Од 1984. био хонорарни професор Машинског факултета у Крагујевцу а од 1984. године и Техничког факултета у Бечу од 1993. године Почасни је доктор техничких наука Универзитета у Крагујевцу. Урадио је преко 350 стручних и научних радова и одржао више од 300 стручних предавања у преко 20 земаља света.

Био је потпредседник, председник и члан више стручних друштава и дружења, уређивачких савета часописа и одбора и др. Члан је Академије инжењерских наука Србије. Добитник је награде „Српски кривак” 2016. године.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ТРИФУНОВИЋ, РАДИВОЈЕ (Крагујевац, 1928. - Београд, 2016.), редовни професор Машинског факултета у Београду. У Крагујевцу је завршио основну школу и гимназију са одличним успехом (био ослобођен матурског испита) 1948. године. Исте године је уписао студије на Машинком факултету у Београду, које је завршио 1953. године са дипломским радом из предмета Мотори са унутрашњим сагоревањем на Одсеку општег машинства са средњом оценом 9,5. За успешно завршавање студија био награђен је новчаном наградом Универзитета у Београду,

У периоду од краја 1853. до марта 1959 године био запослен у фабрици мотора „ФАМОС" у Храсници код Сарајева, и то:две године у својству погонског инжењера на освајању производње делова мотора и мењача (са ангажовањем на проблемима израде зупчаника за мењачку кутију и диференцијал), а затим као конструктор у Конструкционом бироу Одсека за трансмисије (конструкција преноса задњег моста теретних возила „Saurer"применом конусних зупчаника са палоидним зупцима и друго) а потом у Одсеку за моторе (рад на хомологирању освојених делова, проблемима зарибавања клипова, замене неких увозних моторних агрегата домаћим и др.). У току 1955. године боравио је четири месеца на стручном усавршавању у фабрици мотора, камиона и аутобуса „Bussing" у Западној Немачкој.

Од марта 1959. до краја јуна 1964. године радио је у предузећу „Петар Драпшин" у Младеновцу као начелник Конструкционог бироа (чија је делатност била конструкција клипних склопова за путничка и теретна возила, испитивање прототипова клипних склопова и техничка припрема машинске обраде делова ових склопова и друго). За потребе развоја производа овог предузеће конструисао је, опремио и пустио у погон лабораторију за испитивање мотора. Ради набавке динамометара за мерење снаге мотора и стицања искуства у раду са њима био је на специјализацији у фабрици „Freud" у Енглеској.

Школске 1959/60. године изабран је за хонорарног асистента на Машинском факултету у Београду за предмет Наука топлоти, у коме својству је радио до избора за сталног асистента крајем јуна 1964. године за предмет Мотори са унутрашњим сагоревањем на Машинском факултету у Београду.

У томе периоду као асистент изводио је аудиторне, припремао и изводио лабораторијске вежбе у Заводу за моторе. Осим рада на извођењу вежби, био непосредни сарадник проф. С. Добросављевића у свим фазама развоја и испитивања његовог оригиналног двотактног дизел мотора „SD-II" (учествовао у конструктивној разради делова моноцилиндра, контроли њихове израде, пројектовању клипног склопа са оригиналним дводелним клипом од Ал-легуре и од ливеног гвожђа, пројектовању инсталације за испитивање, прорачуну конструкције хладњака уља и решавању других техничких проблема).

Последипломске студије је уписао школске 1964. /65. године на Природноматематичком факултету у Београду, група за механику, и исте успешно завршио крајем 1968. године одбраном магистарског рада на тему: „Температурско поље у антифрикционоим слоју ексцентрично-цилиндричног клизног лежаја".

Средином 1970. изабран је за доцента за предмете Испитивање мотора и Мотори и клипне машине на Машинском факултету у Београду. У периоду од почетка 1971. године до краја септембра 1973. год. користио је тзв. годину за научни рад (повремено и краће време у периоду од почетка јануара 1974. до краја септембра 1974. године.) ради боравка у Институту за моторе и моторна возила Техничког универзитета у Минхену, где је под руководством професора др. Husmanna радио на истраживањима на пројекту из области формирања смеше и сагоревања у коморама за сагоревање мотора. На основу овог боравка и истраживања произашла је његова докторска дисертација под насловом: „Brennstoffilmverdamfung in Verbrennungskammern von Verbrennungskraftmaschinen" (Филмско образовање смеше у комори сагоревања мотора СУС), коју је одбранио 18. 7. 1975, године на ТУ у Минхену.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Поново је изабран у звање доцента 1975. год., за ванредног професора је изабран 1977. године док је за редовног професора унапређен 1983. год. за област мотора са унутрашњим сагоревањем на Машинском факултету у Београду.

По избору у наставничка звања одржавао је предавања, аудиторне и лабораторијске вежбе, заједно са осталим колегама Катедре за моторе, из предмета Мотори СУС II (комплетна предавања у IX семестру), Конструкција мотора (у VIII и IX семестру). У центрима за ванредне студије Факултета у Крушевцу и Краљеву држао је наставу из предмета Мотори и клипне машине - део мотори.

У каснијем периоду као ванредни и редовни професор одржавао је предавања на редовним студијама у Београду из следећих предмета: Испитивање, мотора, Експлоатација мотора и Конструкције мотора (део предмета), док је у Одељењу Факултета у Краљеву изводио наставу из предмета Основи мотора унутрашњег сагоревања. На последипломским студијама на Машинском факултету у Београду из области мотора са унутрашњим сагоревањем одржавао је наставу из следећих предмета: Специјална мерења, Формирање смеше и сагоревање код мотора, Специјални проблеми радних процеса.

Био је ментор при изради великог броја дипломских радова студента, четири магистарске тезе и једне докторске дисертације. За потребе наставе написао је следеће наставне материјале: Мотори и клипне машине- део Мотори СУС (скрипта, Одељење Факултета у Краљеву, 1974.); Експлоатација мотора (Издање Скриптарница Машинског факултета, 1976); Испитивање мотора (заједно са проф. М. Живковићем, скриптарница Машинског факултета, 1976); Конструкција мотора (заједно са проф. М. Живковићем и Р. Јанковом, скриптарница МФ., 1977.).

По доласку на Машински факултет у Београду имао је непуних десет година инжењерске праксе у два предузећа, чија је делатност била проблематика производње мотора и моторних возила, као и делова за моторе са унутрашњим сагоревањем. То је омогућило дипл. инж. Р. Трифуновићу да се одмах укључи у редовна истраживања у Заводу за моторе Машинског факултета, који је тада имао широку сарадњу са привредом у области моторне индустрије. Године 1974. постављен је за руководиоца Завода за мотор Машинског факултета у Београду. Великим залагањем проф. Р. Трифуновића, Завод за моторе је отпочео интензивну сарадњу са привредом и опремање савременом опремом и инструментима за извођење одређених испитивања.

У периоду свог 30-то годишњег рада на Машинском факултету у Београду у стручно-научној области остварио је значајне резултате. Написао је преко 20 научних радова који су објављени у часописима („Техника", „Kraftfahrzeugtechnik", „VDI - Forschung im Ingenieringwsen" и др.) и саопштени на одржаним научно-стручним скуповима у земљи и иностранству („Наука и моторна возила", Београд 1977., „13th Cimac Congress, Viena, 1979" и др.) и преко 80 извештаја о изведеним анализама, прорачунима и истраживањима, која је урадио самостално и у сарадњи са својим сарадницима у фабрикама „Фамос," „Петар Драпшин"и у Заводу за моторе у оквиру великог броја пројеката, који су рађени за привреду или су била сопствена истраживања. Изузетну пажњу заслужују пројекти идејног решења дизел мотора средњих снага и развој фамилије турбокомпресора за натпуњење дизел мотора. Навешће се само неки од пројеката којима је руководио проф. Р. Трифуновић:

1. Упоредно испитивање дизел - мотора М-34/V са комором сагоревања СД, (МФБ, ИМР 1976). Извршена примена убризгавања на зид вихорне коморе мотора.
2. Усавршавање ото-мотора путничких возила „Застава" у циљу смањења токсичности издувних гасова (МФБ, ОЗНБ, 1978 - 1980). Испитивање решења за смањење издувне емисије.
3. Развој мотора специјалне намене од 1000 и 1200 КС (МФБ, ВТИ., 1983.), Извршена математичка провера радног процеса и механичких оптерећења. Развијени нови делови реконструисаног мотора.

РАДНА ВЕРЗИЈА

4. Развој теренског возила од 0. 75 т - Усавршавање дизел -мотора ИМР (МФБ, ИМР, ОЗНБ, 1985.). Оптимирање убризгавања и сагоревања. Развијена методологија мерења емисије дизел мотора.
5. Истраживање развој конструкције турбокомпресора за натпуњење дизел мотора, (МФБ, СМНТ, ППТ1984 - 1994). Пројектовани турбокомпресори ТК101, ТК 102, Тк401, ТК 201, ТК 050, ТК 075 и ТК 080. Пројектована и реализована инсталација за ванмоторско испитивање турбокомпресора у Заводу за моторе. Извршена израда и испитивање турбокомпресора ТК 102 и ТК 201. Примењен домаћи турбокомпресор на мотору ИМР С46.
6. Истраживање и развој фамилије дизел-мотора снаге 220-1176 kW (300-1600 КС) за погон грађевинских и других радних машина (МФБ. 1982-1986, 1994-1997). Дефинисано идејно решење дизел мотора средњих снага.

Био је активан у друштвеном раду на Машинском факултету., а наводе се само неке од функција: управник Завода за моторе, председник Редакционог одбора часописа „Саопштења" Машинског факултета, председник Савета Института Машинског факултета, председник Комисије за израду Статута ООУР-а., председник Комисије за унапређење лабораторијског рада у наставном процесу и др. Радио је активно у стручним друштвима и то: Југословенско друштво за моторе и моторна возила, Друштво за примењену математику и механику, члан Републичког Савета за заштиту ваздуха и др.

Избор из библиографије Проф. Радивоја Трифуновића:

1. Погонски и упоредни квалитет дизел - мотора при раду са мешавином течног и гасовитог горива, први аутор, „Наука и моторна возила", Београд 1977.
2. Heat Transfer and Fuel Avaporation in Diesel Engine, 13th Cimac Congress, Viena, 1979.
3. Mathematical Modeling of Fuel-Film Evaporation in Automotive Engine Combustion Chamber, IME Proceedings C 208, London, 1980.
4. Reibungswiederstand und Warmeubertragung im rotierende Rohrstormungen, VDI – Forchung im Ingenieurwesen, Nr. 1/1981.
5. Ein Beitrag zur Erforchung des M_verbrenungsverfahrens, Teil 1, MTZ 44 (1983) 1., Teil 2. MTZ 44 (1983) 4.
6. Fuel Film Evaporation in the Open Chamber of the Two Stroke Diesel Engine, prvi autor, XXII FISITA CONGRESS, Dearborn, Michigan, USA, 1988.

ПЕТРОВИЋ, В. СТОЈАН (Варварин, Србија, 1941). Пошто је године 1945. прешао у Брус, ту је завршио основну школу и започео осмогодишњу. Године 1953. сели се у Београд, завршава малу матуру 1955. и уписује се у 14. београдску гимназију. Након завршетка гимназије 1959. године, уписује се на Машински факултет у Београду, где је дипломирао почетком марта 1964. године на Катедри за моторе, смер моторизацијски, са темом конструкције тркачког мотора са унутрашњим сагоревањем (СУС).

Након дипломирања запослио се у Фабрици ауто мотора „21. мај" у Београду, где је радио у Констркционом бироу фабрике. Септембра 1964. одлази на служење војног рока у Бања Луку. По повратку из ЈНА наставља са радом у фабрици „21. мај", где руководи освајањем производње мотора 1300. На тим пословима стекао је знатно искуство о конструисању и производњи мотора.

Фебруара 1968. године изабран је за асистента на Машинском факултету у Београду на Катедри за моторе. Као асистент држао је вежба из већег броја моторских предмета: Теорије мотора, Конструкције мотора, Опреме мотора и Основа мотора СУС. Године 1969. уписује последипломске студије на Машинском факултету у Београду, које је успешно завршио одбраном магистарског рада 1974. године на тему „Прилог проучавању проблематике ефекта система образовања смеше на токсичност издувних гасова мотора".

РАДНА ВЕРЗИЈА

Поред рада на Машинском факултету, као асистент радио је и на другим факултетима: држао је вежбе из Техничког цртања, Нацртне геометрије и Машинских елемената на Војној академији, као и на Саобраћајном, Технолошком и Рударском факултету у Београду.

Током стручног усавршавања у Енглеској 1975. и 1976 на Универзитету у Лафбороу (Loughborough), стекао је искуства у области експерименталног праћења одвијања простирања пламена у комори мотора, која је користио при изради докторске дисертације коју је одбранио 1979. године на Машинском факултету у Београду на тему „Простирања пламена и могућност рада ото мотора са хомогеном сиромашном смешом".

Године 1982. изабран је за доцента на Катедри за моторе, затим у ванредног професора 1987., односно за редовног професора 1993. године за наставне предмете Катедре за моторе. Као наставник држао је предавања из предмета Теорија мотора, Конструкција мотора и Бродски мотори СУС. У периоду од 1993 до 2005. год. био је Шеф Катедре за моторе, а октобра 2006. год. отишао је у редовну пензију, и даље је још две године држао наставу из области предмета Катедре за моторе и завршавао започете пројекте. Осим на Машинском факултету у Београду, држао је предавања из предмета Мотора СУС на Машинском факултету у Краљеву (од 1980 до 1986.), Машинском факултету Скопљу (од 1986. до 1991.) и из предмета Бродски мотори на Војној Академији у Београду (1998. до 2001.). Био је ментор на око 60 дипломских радова, као и ментор 6 магистарских и 5 докторских теза. На после дипломским студијама на Машинском факултету одржавао је наставу из предмета „Формирање смеше и сагоревање у моторима".

У оквиру Завода за моторе Машинског факултета радио је на експерименталним испитивањима у области мотора у циљу њиховог усавршавања и решавања проблема везаних за издувну емисију и потрошњу енергије. Посебно је био ангажован на изградњи и усавршавању континуалног мерења састава издувних гасова мотора СУС. Руководио је истраживањима у оквиру 6 већих пројеката Министарства науке, и то:

- „Развој фамилије антитоксичних бензинских мотора средње запремине", ОЗНБ и ДМБ, 1986 - 1988; Оптимиран мотор ДНБ 1000А у погледу снаге и потрошње; хомологован у погледу емисије у Копру. Развијен турбомотор од 1100 ццм са оригиналним домаћим клиповима; хомологован на век од 300 сати; израђена три прототипа, два уграђена у возила Југо.
- „Електронско управљање радом ото и дизел мотора", ОЗНБ, ДМБ, ИМР и ИПМ, 1989-91. Развијен мотор од 903 ццм са централним убризгавањем бензина. Израђен прототип турбо пуњеног мотора од 1400 ццм.
- „Истраживање и развој теоријских и експерименталних метода оптимирања коморе сагоревања ото мотора", РФН 1107, 1991-1995; Развијене рачунске методе квази и мулти димензионог моделирања радног процеса; верификован на два типа коморе сагоревања.
- „Смањење токсичне емисије дизел мотора", РФТР, МФБ, ИМР. 1994-1997. Развијен и испитан турбопуњени мотор на бази дизел мотора ИМР ДМ-33.
- „Научне подлоге за инжењерство мотора и моторних возила", МНТ 11М03СВ1, 1996-2000., Развијене теоријске и експерименталне методе усавршавања мотора и возила.
- „Технологије и опреме за смањење токсичне емисије из мобилних извора", МНТ; ИМР; ДМБ, МФБ, ИНВ, ИАЗ, МФК, 1994-1997. Дефинисана решења за уклапање у постојеће прописе о контроли издувне емисије.

Такође, руководио је и учествовао је реализацији 12 других пројеката за потребе моторске индустрије Србије.

Стручно је сарађивао са скоро свим Машинским факултетима у бившој Југославији (Крагујевац, Подгорица, Ниш, Нови Сад, Сарајево, Љубљана итд.), као и са предузећима у области моторске индустрије („ДМБ", „ИМР", „ИПМ", „Застава", „ПДМ", „ФАМОС", „ТАМ", „ТОМОС", „ЦИМОС" итд.). Током своје каријере успоставио је сарадњу са низом иностраних институција. Посетио је Универзитете у Лафбороу, Манчестеру, Кренфилду, Солуну, Дрездену, Темишвару, Дармштату, Лондону: Империал колеџ, Квинс колеџ, Кингс колеџ, итд. Поред тога, у краћим посетама боравио је у истраживачко развојним институцијама у

РАДНА ВЕРЗИЈА

иностранству: Институт Рикардо у Шортхему (Енглеска), Развојни центар Џенерал моторса у Ворну (Детроит, САД), Развојни центар Форда у Дирборну (Детроит, САД), Развојни центар Фиата у Орбасану (Торино, Италија), Технички развојни центар Опела у Риселсхајму (Франкфурт, Немачка), Национални истраживачки центар у Напуљу (Италија), Развојни центар Рено у Лардију (Француска), Француски институт за нафту у Паризу (Француска), итд. Такође, упознао се са производним линијама већих произвођача возила и мотора фирми „Опел", „Фолксваген", „Мерцедес Бенз", „Форд", „Порше", „Бош", „Фиат", „Рено", „ПСА", „Ауди", „Лимас", „Донфенг".

Од професионалних активности најзначајније му је учешће у Групи експерата за загађење и енергију ЕЦЕ –УН (као вођа српске делегације од 1991 до 2009) и у Светском форуму за хармонизацију возилских прописа ЕЦЕ – УН (од 1990 до 2004, као члан српске делегације). Осим тога, у нашој земљи је био председник радне групе за загађење СЗС, члан радне групе за емисију возила ПЗПВС, члан Савета Машинског факултета, руководилац Завода за моторе, председник или члан научних одбора више симпозијума итд. Од 2003. до 2008. ангажован је за члана Управног Одбора Индустрије Прецизне Механике у Београду. У периоду од 2005 до 2010 био је члан директоријума Националног Програма Енергетске Ефикасности задужен за сектор саобраћаја. Од 2014. године ангажован је за саветника фирме Технолаб – Центар за моторна возила. Од 2008 до 2015. члан је едиторског одбора и задужен је за област Мотора СУС научног часописа „Thermal Science". Од 2010. рецензент је међународног часописа „Energy" издавача Elsevier. Од већих конгреса учествовао је са радом на САЕ Конгресу (Детроит, САД – 1981 и 1988), САЕ ФЛ митингу (Торонто – 1978 и 1991), ИСАТА конгрес (Штокхолм – 1980), ФИЗИТА конгрес (Торино – 1991), Биогас конгрес (Пекинг - 2000) и др., а на домаћим и иностраним симпозијумима саопштио је преко 50 радова. Као коаутор штампао је два уџбеника, учествовао у 6 монографија и објавио већи број радова у часописима.

Извод из библиографије проф. Стојана Петровића:

1. Основи клипних машина, први аутор, уџбеник, Машински факултет, Београд, 1992.
2. Мотори СУС, коаутор, уџбеник, Машински факултет, Београд, 2000.
3. Моделирање сагоревања у ото мотору, поглавље у монографији, Машински факултет, Београд, 1995.
4. Истраживање циклусних варијација простирања пламена у ото мотору, поглавље у монографији, Истраживања у области мотора СУС, Машински факултет, Крагујевац, 2000.
5. Проблем токсичне издувне емисије дизел мотора, први аутор, поглавље у монографији, Технологије и опреме смањења токсичне емисије, Машински факултет, 1997.
6. Lean Mixture Running of the Spark Ignition Engine by the Generation of a Vortex System within the Intake, koautor, SAE Technical Paper 780964, Int. Fuel&Lubricant Meeting, Toronto, 1978.
7. Cycle by Cycle Variations of Flame Propagation in a Spark Ignition Engine, SAE Technical Paper 820091, Int. Congress, Detroit, 1981.
8. Development and Experimental Study of a 1. 1 l Turbocharged Intercooled Carburettor Engine, koautor, Publikacija SAE Paper 890458, Int. Congress, Detroit, Publ. SAE SP-780, 1989.
9. The Experimental and Theoretical Optimization of SI Engine Combustion Chamber Geometry, prvi autor, SAE - FISITA Technical Paper 905054, XXVIII Int. FISITA Congress, Torino, 1990.
10. Motor Vehicle Exhaust Emissions Legislation Policy in Yugoslavia, prvi autor, SAE Transactions, Techn. Paper 912427, '91 SAE International Fuel & Lubricant Meeting, Toronto, 1991.
11. An Investigation of Flame Propagation in a SI Engine, Int. Symp. ISATA '81, Stockholm, 1981.
12. The Modeling of Combustion in a Wedge Type Combustion Chamber and its Comparision with Experiments, koautor, Int. Congress on IC Engine Modeling, Valencia, 1987.
13. Experimental investigation of the Turbocharged 1. 1 l Gasoline Engine with Intercooler, коаутор, Int. Symp. MOTOR-SYMPO'88, Pleso, V. Tatre, 1988.
14. Experimental and Theoretical Investigation of 1. 4 l SI Engine Turbocharging, Int. Symp. MOTOR-SYMPO '90, prvi autor, Štrbsko Pleso, 1990.

ПРИМЕРАК

15. Experimental and Theoretical Evaluation of Friction Losses in a Four Cylinder Gasoline Engine, први autor, 2nd Int. Conf. on tribology „Balkantrib '96", Proc. 554-561, Thesaloniki, Greece, 1996.
16. Some Experiences in the Application of Biogas as a Fuel for Agricultural Tractors, коаутор, Proceedings of „2000 Int. Symp. On Biogas Technology", Beijing, 2000.
17. The Effect of Combustion Chamber Geometry Layout on Combustion and Emission, koautor, Thermal Science, Vol. 12 (2008), No. 1, pp. 7-24.

ЈАНКОВ, РАДЕ (Ново Милошево, Бочар, 1940. - Београд, 2002.), редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу завршио у месту рођења а гимназију у Горажду 1960. године. Студије на Машинском факултету у Београду уписао школске 1960. /61. године а дипломирао почетком 1965. године на Аеротехничком одсеку – група за авионске моторе.

По завршетку студија кратко време радио у предузећу „Победа" у Горажду. 1. 10. 1965. године се запослио на Одељењу Машинског факултета у Крагујевцу у својству сарадника а од 21. 11. те године у звању сталног асистента за предмет Мотори са унутрашњим сагоревањем. Као асистент одржавао је све врсте вежби (аудиторне, лабораторијске, преглед пројеката) из предмета Мотори са унутрашњим сагоревањем.

У току школске 1967/68. год. био је на специјализацији у Институту за моторе Техничке велике школе у Грацу. Истраживања која је урадио у том Институту послужили су му при изради своје докторске дисертације, коју је одбранио на Факултету а машинство и електротехнику у Грацу 30. 6. 1970. године под насловом: „Energie und Strömungsverhältnisse in Verbrennungsräumen von Dieselmotoren".

У звање доцента изабран је за предмет Мотори са унутрашњим сагоревањем средином 1971. године на Машинском факултету у Крагујевцу, који је те године постао самосталан факултет. Децембра 1972. године прелази на Машински факултет у Београду, када је изабран је за доцента за предмете Мотори са унутрашњим сагоревањем I и II.

Као доцент на Машинском факултету у Београду предавао је следеће предмете: Мотори и клипне машине - део клипни компресори (за редовне и ванредне студенте у Београду и у Одељењу Краљеву), Основи мотора са унутрашњим сагоревањем и Клипни компресори (за редовне и ванредне студенте у Београду). Предмет Клипни компресори му је био поверен од стране Катедре за моторе да га развија и предаје. Такође, учествовао је у извођењу наставе и из дела предмета Мотори СУС II у VIII семестру као и из предмета Конструкција мотора у VIII и IX семестру.

У току школске 1974/75. године радио је на постдокторским истраживањима стварних радних процеса мотора СУС у Институту за примењену термодинамику Рајнско-Вестфалијске техничке велике школе у Ахену (СР Немачка). Такође, био је у краћим информативним посетама на Техничком универзитету у Манхајму (1973.), Техничком универзитету у Дрездену (1977), Техничком универзитету у Грацу и Техничком универзитету у Бечу. (на некима је одржао и предавање из своје најуже специјалности). Поново је биран у звање доцента септембра 1977. године, маја 1979. изабран је у звање ванредног професора а у исто звање је поново биран 1984 за групу предмета из области мотора са унутрашњим сагоревањем на Машинском факултету у Београду. За редовног професора унапређен је 1985. године за групу предмета Мотори са унутрашњим сагоревањем на Машинском факултету у Београду.

После избора у звања професора изводио је наставу из предмета: Конструкција мотора (део курса у VII и VIII семестру за редовне студенте Машинског факултета), Клипне машине у VII и VIII сем. и Клипни компресори у VI семестру за редовне студенте. Био је ментор при изради око 50 дипломских радова студената. На последипломским студијама – усмерење

РАДНА ВЕРЗИЈА

Мотори са унутрашњим сагоревањем изводио је наставу са другим наставницима Катедре за моторе из предмета: Специфични проблеми радних процеса мотора, Осцилације моторних механизама и Специфични проблеми конструкција мотора. При томе, био је ментор при изради 2 магистарске теза и 3 докторске дисертација, као и више пута члан комисија за оцену тема и дисертација и њихову одбрану.

Радио је активно на опремању лабораторија, и то како за време свога рада на Одељењу Машинског факултета у Крагујевцу, тако и у Заводу за моторе Машинског факултета у Београду: На Одељењу Машинског факултету у Крагујевцу пројектовао је лабораторију за испитивање мотора а у Заводу за моторе Машинског факултета у Београду увео је комплетну инсталацију за струјна испитивања. (чија је израда финансирана из пројеката, које је он водио);ова инсталација се користи и сада при извођењу лабораторијских вежби студената.

Написао је следеће уџбенике и приручнике за потребе наставе из предмета које је предавао: Термодинамика и гасодинамика мотора (Мф. Краг. 1972), Упутство за руковање основном инсталацијом за испитивање мотора (Мф. Краг. 1973.), Клипни компресори (Мф. Београд, 1973. - више измењених и допуњених издања)., Конструкција мотора, заједно са М. Живковићем и Р. Трифуновићем (уџбеник, Мф, 1977)

У току свога 30-то годишњег рада на Машинском факултету у Београду проф. Р. Јанков био је стално и значајно ангажован у раду Завода за моторе у области сарадње са привредом. Посебно је био значајан његов рад на пројектовању и реализацији система за компјутерску аквизицију података при мерењу брзих динамичких промена. Ови произведени системи су коришћени у више југословенских институција (ИПМ, ВТИ, Торпедо, Машински факултет Сарајево, Бродоградилиште Сплит, итд.) у разним испитивањима у области мотора. При томе је иницирао и програмирао истраживања из опсежних научноистраживачких пројеката, а неки од важнијих су:

1. Развој и истраживање фамилије Руцових дувањки за ваздух, МФБ, Фаграм, 1980-1986. Развијене оригиналне компјутерске методе моделирања Руцових дувањки и пројектована је фамилија дувањки која је испитана и уведена у серијску производњу фабрике ФАГРАМ из Смедерева.
2. Истраживање и развој кибернетичких метода пројектовања и развоја система убризгавања дизел мотора, МФБ, ОЗНБ, ИПМ, 1984-1088. Развијене оригиналне компјутеризоване методе пројектовања, математичког моделирања и испитивања система убризгавања и израђен оригинални компјутеризовани мерни систем за потребе развоја ИПМ.
3. Развој антитоксичних мотора и савремених средстава саобраћаја, РЗНС, ИМР, МФБ, МФК; ИКС, 1986-1989. Развијене методе пројектовања помоћу рачунара, настављен развој рачунског модела радног процеса у мотору и развијена метода механичког прорачуна мотора.
4. Развој давача притиска, хода игле бризгача, вибрација, торзионих осцилација и мерних система, РФТР, ИРЦ МП инжењеринг, 1989-1993. Развијени и уведени у производњу и продају давачи и компјутеризовани мерни системи високих перформанси за испитивање мотора и др.
5. Истраживање и развој механички и електронски контролисаних високопритисних система убризгавања дизел мотора, ИПМ, МНТР МИС 3. 06. 0160 В/1, 2000 – до његове смрти 2002.

Урадио је преко 100 објављених и саопштених радова и извештаја о изведеним истраживањима одржао више предавања о резултатима својих истраживања у земљи и иностранству. Од тога су преко 15 објављени радови у часописима (већи број у иностраним), преко 20 су радови који су јавно изнети на стручно - научним скуповима у земљи и иностранству а преко 70 су извештаји о истраживањима која је спровео сам и у сарадњи са другим сарадницима Завода за моторе. Наводе се само неки од радова да би се видело широко поље научног интересовања проф. Р. Јанкова:

РАДНА ВЕРЗИЈА

1. К методици прорачуна и анализе стварног радног циклуса једно- и вишецилиндричних мотора СУС помоћу дигиталног рачунара, „Техника - Машинство”, 3/1971;
2. Strömungsvorgänge in Gemischbildung in Wirbenkammer-Dieselmotoren, „ Automobil-Industrie”, 2/1971;
3. Zur Untersuchung der Strömungsvorgänge in Verbrenungsräumen von Direkteinspritz-Diselmotoren, Motortechnische Zeitschrift (MTZ), 6/78.;
4. Energie – und Strömungsverhältnisse in Verbrennumgsrämen von Diselmotoren, 2. Интернационална конференција о моторима СУС, Букурешт, 1970;
5. Савремене методе истраживања радних процеса у моторима и компресорима, Зборник радова „Машинство 1873. -1973.”, Машински факултет, Београд 1973., књ. 1;
6. Неки проблеми и резултати примене дигиталне мерне и рачунске технике при истраживању брзо промењљивих моторских процеса, Саопштења „Наука и моторна возила 1975”, књ. 3;
7. Истраживање и развој метода прорачуна и анализе стварног радног процеса циклуса дизел-мотора, Саопштења „Наука и моторна возила 77”, Београд, 1977., књ. 3.;
8. Симулација усисних и турбопуњених дизел-мотора као ефикасно средство истраживања могућности смањења потрошње горива, Саопштење Друштва за моторна возила БиХ, 1981.
9. Развој новог модела и програма за прорачун радног процеса дизел-мотора са директним убризгавањем (студија на Рајснко-Вестфалској високој техничкој школи, Ахен, 1975.);
10. Развој и истраживање фамилије Рутсових компресора за ваздух, Зборник радова стручно-научног скупа „Пољопривредно машинство и наука”, Пожаревац 1982. (коаутор);
11. Пројекат фамилије мерних бленди и вентури-млазника (Институт Мф, Београд 1974.);
12. Преглед и анализа главних параметара савремених брзоходих мотора(коаут., Институт Мф, 1977);
13. Извештај о истраживању проточних карактеристика усисних и потисних вентила компресора фирме Atlas-Copco (коаутор., Институт Мф, Београд, 1980.);
14. Пројекат мерног система за испитивање Рутсових дуваљки (Институт Мф, 1983-коаутор);
15. Математичко моделирање и оптимизација система за гашење пожара генератора ХЕ Ђердап II, (Институт Мф, 1984- коаутор);
16. Математичко моделирање струјно-термодинамичких процеса и погонских карактеристика дизел-мотора, I део и део II, стр. 347и 217, Научна књига, 1984);
17. Thermodynamische Grundlagen und einige Ergebnisse der elektronischen Berechnung des realen Dieselmotor-Kreisprocesses, предавање одржано на Техничком универзитету у Дрездену 1977. године.
18. Thermodynamische und Strömugsmechanische Berechnung und Analzse von Dieselmotoren, јавно предавање по позиву одржано 2. 7. 1984. године на Техничком универзитету у Грацу, Аустрија.
19. Energie –und Stromungsvergaltnisse in Verbrenungsrauemen von Diesel-motoren, MTZ, Nr. 7, 1972.
20. Beitrag zur direkten elektronishen Anlyse des gesamten Verbrennungsmotorkreis-processes, XVII FISITA CONGRESS, Budapest, 1978.

Учествовао је у друштвеном раду на Машинском факултету и у стручним организацијама. Био је члан Извршног одбора Савета Машинског факултета, Комисије за последипломске студије, руководилац ЈУР-а за моторе, члан Комисије за научноистраживачку делатност и др.

Изненада и прерано је преминуо у току лета 2002. године.

РАДНО ВЕРЗИЈА

ТОМИЋ, В. МИРОЉУБ (Зајечар, 1947), дипломирани инжењер машинства,. редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу завршио је у Београду, и потом 1966. године XIV београдску гимназију, обе са одличним успехом. Исте године уписао се на Машински факултет у Београду, на коме је дипломирао међу првима из своје генерације, јула 1971. године, одбранивши са оценом 10 дипломски рад из области дизел мотора на Катедри за моторе. Просечна оцена студија износила је 8,56.

У пролеће 1972. године запослио се у својству асистента на Катедри за моторе Машинског факултета у Београду, где је остварио целокупну радну и научну каријеру. Као асистент одржавао је вежбе из више предмета на Катедри за моторе Машинског факултета: Теорије мотора, Конструкције мотора, Опреме мотора и моторних возила, Клипних компресора, Основа мотора, Испитивања мотора. Такође, одржавао је вежбе из моторских предмета на одељењу Машинског факултета у Краљеву, и на Техничком факултету у Бору, као и из опште машинских предмета на Технолошко-металуршком факултету и Рударском факултету у Београду.

Последипломске студије на Машинском факултету у Београду уписао је 1972. године а завршио 1978. године одбранивши магистарску тезу под насловом: „Прилог истраживању проблематике мотора са пламеним упаљењем смеше". За ову тезу добио је октобарску награду града Београда у јесен 1978. године. Докторску дисертацију под насловом: „Идентификација параметара математичког модела струјно-термодинамичких процеса дизел мотора" под руководством проф. др Радета Јанкова, одбранио је 1987. године. Ова дисертација је исте године награђена наградом Привредне коморе града Београда.

У звање доцента на Машинском факултету у Београду изабран је 1988. године. На истом факултету је унапређен у звање ванредног професора 1993. и у звање редовног професора 1998. године. У својству наставника одржавао је предавања из више предмета на Катедри за моторе Машинског факултета у Београду: Опреме мотора, Мотора са унутрашњим сагоревањем, Теорије мотора, Конструкције мотора, Клипних компресора, Екологије мобилних извора снаге.

Осим на Машинском факултету у Београду, одржавао је предавања из предмета Бродски мотори и Мотори са унутрашњим сагоревањем на Војној академији у Београду. Водио је већи број дипломских радова студената на Машинском факултету у Београду (око 40) и неколико на Војној академији. Био је ментор неколико магистарских радова и 5 докторских дисертација. Такође је више пута био члан комисија за оцену и одбрану магистарских теза и докторских дисертација.

За потребе наставе написао је следеће уџбенике:
1) Основи клипних мотора са унутрашњим сагоревањем, коаутор, Машински факултет у Београду, 167 страна, Београд, 1991; 2) Убризгавање бензина, Аутотехника, први аутор, Београд, 1990, 1996; 3) Мотори са унутрашњим сагоревањем, први аутор, Машински факултет у Београду, 248 страна, Београд, 1994, 2000, 2004, 2008, 2012. 4) Опрема мотора, 249 страна, Машински факултет у Београду, Београд, 2005, 2012.

Од самог почетка своје универзитетске каријере подједнако је гајио интересовања како према експерименталном раду, тако и према теоријској анализи и математичком моделирању и рачунарској симулацији, посебно се бавећи енергетским и еколошким аспектима радних процеса у моторима и уопште клипним машинама. Теоријске анализе и експериментални рад је врло успешно примењивао у решавању практичних инжењерских проблема и пројектовању машинских система.

При томе посебно треба истаћи пројектовање фамилије компресора (дуваљки) типа ROOST, у коме је активно учествовао и дао врло велики допринос, а које су ушле у серијску производњу фабрике компресора „ФАГРАМ" из Смедерева. Поклањао је велику пажњу пројектовању опитних инсталација и експерименталним истраживањима и врло активно

ПАНАРЕЗИЈА

радио на опремању лабораторија Завода за моторе Машинског факултета, посебно у периоду од 1998. год. када је био на функцији руководиоца тог Завода.

Поред бројних пројеката у сарадњи са индустријом, са циљем усавршавања постојећих конструкција мотора и клипних компресора и њихових система као и развоја нових конструкција, у току свог дугогодишњег истраживачког рада активно је учествовао у реализацији више научно-истраживачких пројеката Министарства науке. Руководио је са неколико пројеката и то:

1. „Развој иновираног бензинског мотора ДМБ запремине 1. 4 л" (пројекат ПТР-2036Б, 2004-2005. год.)
2. „Усавршавање домаћих бензинских аутомобилских мотора ради побољшања енергетских и еколошких карактеристика" (пројекат НПЕЕ 290025, 2006-2008. год.)
3. „Развој фамилије иновираних бензинских мотора запремине 1, 4-1, 6 л." (пројекат 14074-ТР, 2009-2010. год.
4. „Истраживање и развој алтернативних погонских система и горива за градске аутобусе и комунална возила ради побољшања енергетске ефикасности и еколошких карактеристика" (пројекат ТР 35042, 2011-2017 год.).

У току професионалне каријере, сарађивао је са скоро свим машинским факултетима у бившој Југославији (Крагујевац, Ниш, Нови Сад, Сарајево, Подгорица) као и са производним организацијама у области моторне индустрије (ДМБ, ИМР, ЗАСТАВА, ИПМ, ПДМ, ФАГРАМ, ФАМОС, ФАП). Поред тога, успоставио је контакт и сарадњу са многим иностраним организацијама. Професионално је посетио: King's College, Лондон, Велика Британија, 1983.; UTAC, Опитни центар, Париз, Француска, 1987.; Опел, Технички развојни центар, Руселсхајм, Немачка, 1989, 1996, 1998.; Порше развојни центар, Вајцах, Немачка, 1989, 2001.; Технички универзитет Дармштат, ФГ ВКМ, Немачка, 1998, 2001.; Рено развојни центар, Ларди, Француска, 2001; Француски институт за нафту, Париз, Француска, 2005.

Проф. Томић је био учесник и члан научног одбора већег броја научних и стручних скупова у земљи и иностранству. Члан је саветодавног одбора научног часописа „Thermal Science", а у току 2014-2015. год. био је члан уређивачког одбора истог часописа, задужен за област мотора са унутрашњим сагоревањем. Био је, такође, активан у оквиру друштвеног раду на Машинском факултету као члан Савета факултета, члан комисије за избор наставника и сарадника, дугогодишњи руководилац Завода за моторе од 1998. год. и шеф Катедре за моторе од 2006. год. до одласка у пензију 2013. год. У оквиру Министарства за науку Републике Србије био је члан матичног научног одбора за област енергетске ефикасности и члан радне групе за опрему при Јединици за управљање пројектима (ЈУП истраживање и развој).

Аутор је или коаутор већег броја научних и стручних радова (преко 90) објављених у реномираним часописима или саопштених на интернационалним и домаћим стручним скуповима од којих се наводе само неки који показују ширину његовог научног интересовања:

1. The Identification Technique for Determination of the Indicator Diagram Pressure Level and TDC Position Errors, Motorsympo '88, VI. international symposium, 19-21 April, Strbske Pleso, Visoke tatre, Czechoslovakia, 1988
2. Quasidimensional Combustion Modeling and its Experimental Validation in the Spark Ignition Engine, prvi autor, VII international symposium „Motor- sympo '90", Strbske Pleso, Visoke Tatre, Czechoslovakia, 1990
3. The Experimental and Theoretical Optimization of Spark Ignition Engine Combustion Chamber Geometry, koautor, XXIII Fisita Congress, 905054, Torino, 1990
4. Двозонски квазидимензионални модел сагоревања у ото мотору, поглавље у монографији „Моделирање сагоревања у ото мотору", Машински факултет, Београд, 1995.
5. Experimental and Theoretical Evaluation of Friction Losses in a Four Cylinder Gasoline Engine, koautor, 2nd International Conference on tribology „Balkantrib '96", Proceedings 554-561, Thesaloniki, Greece, 1996

РАДНА ВЕРЗИЈА

6. Spark Ignition Engine Part Load Fuel Economy Improvement: Numerical Consideretion, prvi autor, FME Transactions, Volume 31, Number 1, Pages 21-26, Машински факултет у Београду, Београд, 2003.
7. A Quick, Simplified Approach To The Evaluation Of Combustion Rate From An Internal Combustion Engine Indicator Diagram, prvi autor, Thermal Science YU ISSN 0354-9836, 1/2008, Vol. 12, pp. 85-99, DOI: 10. 2298/TSCI0801085T, 2008
8. Evaluation of variable mass moment of inertia of the piston–crank mechanism of an internal combustion engine, koautor, Proc. IMechE Part D: J. Automobile Engineering, Vol. 225 Issue 5 May 2011, ISSN 0954-4070, pp. 687-702, DOI: 10. 1177/2041299110394918, 2011
9. A Neuro-Fuzzy Based Combustion Sensor For The Control Of Optimal Engine Combustion Efficiency, koautor, Thermal Science, vol. 17, year 2013., issue 1, pp. 135-151, UDC 621 ISSN 0354-9836, DOI: 10. 2298/TSCI120703160M, Belgrade, 2013
10. Possibilities To Identify Engine Combustion Model Parameters By Analysis Of The Instantaneous Crankshaft Angular Speed, koautor, Thermal Science, Year 2014, Vol. 18, No. 1, pp. 97-112, ISSN 0354-9836, DOI: 10. 2298/TSCI120907006P, Belgrade, 2014

БОРИСАВЉЕВИЋ, МИХАИЛО (Рудник, Г. Милановац, 1912. - Београд, 1990.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Машинство је студирао у Немачкој (TU Berlin) заједно са чувеним Фердинандом Поршеом, са којим је био и лични пријатељ. Дипломирао је 1936. године а по повратку са студија радио је као инжењер у Београду. Други светски рат је провео у немачком заробљеништву, из кога се вратио као капетан америчке војске, на војном камиону „Џејмс" и са водом војника, тачно онако како је био заробљен.

Обожавао је мотоцикле, па је познат и по томе што је у септембру 1939. године учествовао на чувеном „Београдском Гран При-ју", тј. ауто и мото тркама око Калемегдана, освојивши у својој категорији друго место.

Одмах по повратку из заробљеништва био је укључен у обнову земље, посебно индустрије мотора и возила, и то како у Србији тако и у целој ондашњој Југославији – ДМБ, ИМР, ТАМ, Томос, Фамос, а касније и ЗЦЗ. Учествовао је у избору лиценцног партнера и за производњу камиона у ФАП-у и ЗЦЗ (чувени први национални аутомобил „Фића").

На Машинском факултету у Београду почео је да ради у време осамостаљивања истог од Високе техничке школе, када му је поверена настава из предмета „Експлоатација моторних возила", а радио је на факултету преко 30 година, све до пензионисања 1979. године, у звању редовног професора и на дужности шефа Катедре за моторна возила.

Активност професора М. Борисављевића је била вишеструко плодотворна и оставила је неизбрисиве трагове. Оно што је остварено у подручју моторних возила на Машинском факултету у Београду великим делом је постигнуто захваљујући проф. М. Борисављевићу.

Његова знања и страствена љубав за машинску технику и посебно за моторна возила су увек долазили до пуног изражаја. Бензин му је „био у крви", у основи је увек био „моторџија" иако је био професор на Катедри за моторна возила, где је углавном предавао предмет „Експлоатација моторних возила", односно „Експлоатација мотора и моторних возила".

У дугом временском периоду био је доајен аутомобилизма и аутомобилске технике код нас. Посебно се бавио проблематиком пнеуматика за моторна возила и у тој области је био убедљиво најистакнутији стручњак на овим просторима. Био је пример професора – инжењера, као конструктор и проналазач, укључујући сопствене конструкције мотора и мотоцикала. Конструисао је први српски тркачки мотоцикл „МБ 125", и познати малолитражни мотор за помоћни погон бицикла, као резултат његовог веровања да је у великом делу света тог времена, а нарочито у Азији, такав вид превоза најперспективнији.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Био је веома активан стручно-друштвени радник, нарочито у спорту и ДИТ-у (Друштву инжењера и техничара) и од самог почетка (од 1972. године) се укључио у активности тада основаног ЈУМВ – Југословенског друштва за моторе и возила, чији је касније постао Почасни члан. Био је веома поштован међу аутомобилским новинарима, а најпознатији од њих били су његови велики поштоваоци и ученици. Уживао је велико поштовање и у земљи и у свету, поготово захваљујући чињеници да је изврсно говорио немачки језик, без обзира што је увек био веома критичан и „без длаке на језику", како у погледу технике, тако и у погледу међуљудских односа, а поготово у случају неправди.

Писао је стручну литературу (на пример књигу „Бензински мотори" из 1948. године), неколико публикација у издању Машинског факултета и/или ЈУМВ (Савремени проблеми пнеуматика моторних возила 1982. године, Индустрија моторних возила Југославије – јуче, данас, сутра,...)

НЕСТОРОВИЋ, МИРОСЛАВ, (Београд, 1907. - Београд, 1970.), дипломирани машински инжењер. ванредни професор Машинског факултета у Београду. Најпре је 1951. године ангажован као хонорарни наставник за предмет „Конструкција аутомобила и трактора", да би потом убрзо прешао на стални рад на Факултету у звању ванредног професора.

Проф. М Несторовић је значајно допринео развоју области моторних возила на Машинском факултету. Битно је утицао на развој предмета који је предавао, а написао је и први уџбеник из те области под насловом „Теорије кретања моторних возила". Интензивно и успешно је радио на пројектовању новог Завода за моторна возила, који у том периоду почиње све боље да се организује, уз значајну помоћ ЈНА. Истовремено, почиње да се развија и сарадња са привредом, што је првенствено било везано за конструкторски рад Проф. М. Несторовића, а поготово за његов рад на идејном пројекту и изради прототипа првог домаћег путничког возила под називом „Првенац". То је требало да буде возило са три трага и четири точка.

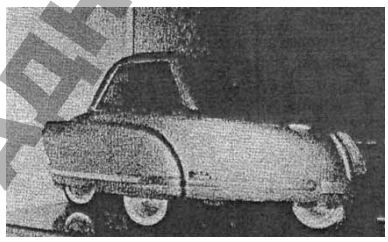

Професору М. Несторовићу је престао радни однос на Машинском факултету у Београду 1961. године.

РАДНА ВЕРЗИЈА

РАДИЋ, К. МИЛАН (Суботица, 1924 - Београд, 1993.), дипломирани инжењер машинства, доцент Машинског факултета у Београду. Гимназију је завршио у Панчеву 1944. године а студије машинства започео у Загребу а завршио на Машинском факултету у Београду 1953. године.

По завршетку студија запослио се у Индустрији машина и трактора ИМТ, где је од пројектанта напредовао све до Шефа развојног бироа. 1959. године је изабран за асистента на Машинском факултету у Београду за предмет Моторна возила. После одбране хабилитационог рада, изабран је 1962. године за доцента за предмет Моторна возила на Машинском факултету у Београду.

У периоду од 1962. до 1968. радио је у звању доцента на Машинском факултету у Београду, и истовремено био консултант разних фабрика. Машински факултет је напустио 1968. године, а већ је 1966. године био отишао у Багдад, где је радио као експерт UNESCO, настављајући да у истом својству ради од 1969. године у Ipoh-у, Малезија. По повратку у земљу постаје Технички директор ИМТ-а, а радни век завршава у Вишој техничкој школи у Земуну.

У току своје каријере највише се бавио тракторима, радећи на њиховом развоју у ИМТ. Више пута је посећивао водеће европске фабрике мотора и трактора, а обавио је више студијских посета у неколико високошколских установа и развојних центара у В. Британији и Западној Немачкој.

ТОДОРОВИЋ, Б. ЈОВАН (Београд, 1932. - Београд, 2016.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну и средњу школу завршио је у Београду. Године 1957. дипломирао је на Машинском факултету у Београду. Од 1957. до 1963. године радио је у ИМТ-у (Индустрија машина и трактора), као опитни инжењер, конструктор и на крају као заменик директора Института.

Универзитетску каријеру је започео као хонорарни сарадник Машинског факултета, а средином 1962. је изабран за доцента, као први доцент који је на стални рад на факултету дошао директно из привреде крајем 1963. године. Већ тада је иза себе имао изванредне конструкторске, развојне и научне резултате, пре свега у области развоја и освајања производње фамилије пољопривредних трактора на челу са надалеко чувеним трактором ИМТ-533.

Са још тројицом колега је конструисао и први трактор сопствене конструкције ИМТ-555, који се серијски производио у тој фабрици. Још док је био у звању доцента, проф. Тодоровић је наставио рад на изградњи ондашњег Завода за моторна возила и започео са програмском и кадровском обновом и освежавањем, окупљајући око себе углавном млађе сараднике и са факултета и из привреде. Тако је још 1970. године међу првима на Машинском факултету ондашњи Завод за моторна возила примио четири млада дипломирана инжењера на рад на одређено време са обавезом усавршавања уз рад, што је заправо подразумевало њихове последипломске студије.

За ванредног професора је изабран 1967. године, а на Машинском факултету у Београду је 1972. године одбранио докторску дисертацију, па је 1974. године изабран за редовног професора Машинског факултета у Београду. Од 1977. до 1997. године био је шеф Катедре за моторна возила. Обављао је и дужност продекана, директора Института Машинског факултета и председника Савета, а од 1987. до 1991. године био је проректор Универзитета у Београду за област науке.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Држао је предавања и на више факултета у земљи (Нови Сад, Крагујевац, Скопље, Сарајево, Загреб), а по позиву и на факултетима у Великој Британији, Јапану, САД и Италији. Био је ментор 26 докторских дисертација, 45 магистарских и специјалистичких радова и члан у више до 120 комисија за одбрану дисертација и теза на скоро свим универзитетима у Југославији. Објавио је десетак књига, уџбеника и монографија, а објавио је или јавно саопштио преко 230 научних и стручних радова, који су цитирани у међународним часописима и зборницима више од 20 пута.

Руководио је и сарађивао на преко 40 научно-истраживачких и развојних пројеката. Свој научни, истраживачки и инжењерски рад усмерио је у више теоријски и експериментално повезаних подручја – инжењерство поузданости, инжењерство одржавања, трибологија и фрикциони системи на моторним возилима, а с тим у вези и безбедност саобраћаја.

Прва истраживања поузданости возила и њихових компонената започео је још у ИМТ-у, а наставио по доласку на Машински факултет. Године 1967. објавио је рад о поузданости моторних возила, што је био први рад из ове области објављен у земљи и међу првима у свету. Ова истраживања је даље проширио и на друге техничке системе, а подручје поузданости је проширио и на сродно подручје инжењерства одржавања, посебно за системе војне технике.

У подручју трибологије и фрикционих система бавио се проблемима трења у кочницама и спојницама моторних возила. Уз дефинисање одговарајућих теоријских основа, ова истраживања је засновао на обимним експериментима, у реалним и лабораторијским условима. То је довело до развоја нове, у ширим оквирима признате „хипотезе о линеарној акумулацији хабања", која омогућава предвиђање трајности фрикционих облога кочница у различитим режимима експлоатације.

Лабораторијска истраживања су реализована на више опитних столова и уређаја који су за ову сврху конструисани уз његово руковођење. То је допринело развоју специјализоване лабораторије за фрикционе и кочне системе – ФРИМЕКС, чије услуге је годинама користио већи број познатих светских произвођача возила и компонената. Скоро истовремено се његово деловање у области ефективности техничких система преточило у стварање ЦЕСиЛ-а, тј. Центра за ефективност система и логистику.

Бавио се и пројектовањем и конструисањем и има неколико заштићених патената. Први се односи на двоструку фрикциону спојницу за тракторе, а затим следи више патената за конструкције инерцијских пробних столова за испитивање кочница и спојница моторних возила, који су изведени и коришћени не само у лабораторији ФРИМЕКС, већ и у неколико фабричких лабораторија у Југославији.

Био је носилац развоја система атестирања и, нарочито, хомологације моторних и прикључних возила, њихових система и делова, а пре свих система за кочење, на основама националних и међународних прописа у области безбедности саобраћаја.

Један је од оснивача, први и почасни председник Југословенског друштва за моторе и возила – ЈУМВ, које је један од најугледнијих чланова Међународне федерације аутомобилских инжењера FISITA. Био је потпредседник и више година члан Савета ове федерације. Још 1967. године је покренуо Научно-стручне скупове „Наука и моторна возила" прво у оквиру ондашњег Института Машинског факултета у Београду, који је на том послу сарађивао са више фабрика (на пример ФАП, ФАК, ИМТ и сл.), а пренет је на ЈУМВ по његовом оснивању 1972. године. Овај скуп се одржава сваке друге године, са прекидом само 1991. године када отказан због непосредне ратне опасности у Сарајеву где је требало да буде одржан.

Био је Председник АМСС и као делегат ове организације члан Управног одбора и потпредседник Међународне аутомобилске алијансе АИТ. Био је председник Републичког савета за безбедност саобраћаја и консултант Светске здравствене организације у реализацији пројекта превенције саобраћајних удеса на путевима. Више година је радио на експерт организације УНИДО на развојним пројектима у области аутомобилске индустрије у земљама источне Африке. Био је члан Британског удружења машинских инжењера ImechE у

РАДНА ВЕРЗИЈА

звању Fellow, овлашћени инжењер у Великој Британији (CEng) и члан америчког друштва аутомобилских инжењера SAE.

Био је члан Научног друштва Србије, његов секретар, а касније и члан Председништва. Један је од оснивача Инжењерске Академије Југославије (сада Академије инжењерских наука Србије) у којој је био редовни члан, Секретар Одељења машинских наука в. д. Председника и Потпредседник те Академије. Био је члан уређивачких одбора више часописа и главни уредник часописа ИИПП – Истраживање и пројектовање за привреду.

Добитник је Октобарске награде града Београда 1982. године, Медаље Федерације FISITA 1981. год., златне значке ИМТ-а и ППТ-а из Трстеника, Плакете безбедности СИВ-а. У 2002. години добио је Европску награду за безбедност саобраћаја, коју у сарадњи са Европском унијом додељује Немачки савет за безбедност саобраћаја.

Проф. Ј. Тодоровић је био један од најеминентнијих професора Машинског факултета у Београду, најзначајнији и најплоднији научник и наставник у области моторних возила на истом факултету, у нашој земљи и изван ње. Пионирски је његов рад у области ефективности система, поузданости и инжењерства одржавања и логистике, посебно у односу на компоненте и системе за моторна и прикључна возила, а нарочито код њихових кочница и кочних система, као и у области трибологије фрикционих система. Огроман је допринос проф. Тодоровића развоју Завода, односно Института и Катедре за мотора возила, као и настанку и развоју Лабораторија ФРИМЕКС и ЦЕСиЛ.

ЈАНКОВИЋ, ДИМИТРИЈЕ (Тузла, БиХ, 1936.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. У месту рођења завршио основну и средњу школу. Студије машинства уписао 1954. године на Машинском факултету у Београду а дипломирао октобра 1960. године на моторизацијском смеру из предмета Експлоатација моторних возила. Пре дипломирања радио је у „Ватроспрем"-у, а непосредно по дипломирању у предузећу „Неимар".

Крајем 1960. године изабран је за асистента на Машинском факултету за предмет Основи конструисања на Катедри за основне машинске конструкције. Као асистент изводио је аудиторне вежбе и преглед задатака из предмета Основе конструисања и Машински елементи. 1966. године изабран за асистента на Катедри за моторна возила на којој је и дипломирао. У међувремену уписао је последипломске студије, које је завршио 1969. године одбраном магистарског рада на тему: „Одређивање напонског стања типичног носача примењеног на моторним возилима".

За доцента за предмет Моторна возила на Машинском факултету у Београду изабран је 1970. године. 1976 године. одбранио је докторску дисертацију на тему „Истраживање режима оптерећења система за управљање привредних возила" на Машинском факултету у Београду. За ванредног професора изабран је 1977. године а унапређен у звање редовног професора за групу предмета Моторна возила 1981. године.

Од 1978. до 1980. године био је продекан за наставу, 1983. године руководилац ООУР-а за саобраћајно машинство, а од 1987. до 1994. године продекан за научноистраживачки рад и сарадњу са привредом. 1997. године изабран је за декана Машинског факултета у Београду, и на тој функцији је био до 2000. године. Истовремено је био шеф Катедре за моторна возила Машинског факултета.

Аутор и коаутор је 27 књига, од којих су 18 универзитетски уџбеници, преко 80 јавно саопштених и објављених научно -стручних радова, као и преко 290 научно- истраживачких и стручних радова ограничене циркулације. Аутор је 7 патената. Био је главни уредник међународног часописа саопштења Transactions на енглеском језику на Машинском факултету у Београду.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Овде се наводе само подаци о неколико уџбеника за потребе високошколске и средњешколске наставе:

1. Конструкција моторних возила (са Н. Јанићијевићем и Ј. Тодоровићем), МФ, Београд, 1979, 1987 и 1998.;
2. Прикључна друмска возила и специјални уређаји (са Н. Јанићијевићем), МФ, Београд, 1985.;
3. Практична настава са технологијом за механичара моторног возила (са Н. Јанићијевићем.), Завод за уџбенике и наставна средства, Београд. 1989.;
4. Технологија образовног профила - аутомеханичар (са Н. Јанићијевићем), Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, пет издања од 1992 до 1997.;
5. Одржавање моторних возила (са Н. Јанићијевићем), Техничка књига, Београд, три издања, 1992 до 1997;.
6. Моторна возила-теорија вуче, Војна академија, Београд, 1971;
7. Моторна возила-Конструкција, Војна академија, Београд, 1971;
8. Збирка решених испитних задатака из основа конструисања (са Вугделијом), Машински факултет 1967, 1970, 1974, Београд.;
9. Збирка задатака из машинских елемената (са Б. Миленковићем), Грађевинска књига, 1968, Београд.;
10. Примери решених задатака из моторних возила (са М. Радићем), Машински факултет, 1972, 1974, Београд.;
11. Зглобни преносници, „Привредни преглед”, Грмеч, 1995, Београд.
12. Технологија одржавања возила (са Б. Васић), Машински факултет, 2000, Београд.
13. Упутство за израду вучног прорачуна моторног возила (са Ј. Тодоровићем), Машински факултет, 1973, 1975, 1983, Београд.

Проф. Д. Јанковић је добитник више признања (ордена, плакета и др), од којих су најважније Спомен плакета града Београда у знак признања за рад и залагање на изградњи Београда; Орден рада са сребрним венцем, Октобарска награда за најактивније достигнуће у области техничких наука 1995.

После одласка у пензију објавио је више уџбеника и других публикација и то.

(1) Д. Јанковић, С. Јанковић, МОТОРНА ВОЗИЛА (дијагностика и унутрашња контрола), Завод за уџбенике и наставна средства - 2003 Београд
(2) Д. Јанковић, Технологија образовног профила аутомеханичара 2, уџбеник за III разред Машинске школе, Завод за уџбенике и наставна средства - 2007 Београд
(3) Д. Јанковић, Моторна возила 1, уџбеник за трећи разред машинске школе - машински техничар за моторних возила, Завод за уџбенике и наставна средства - 2005 Београд
(4) Д. Јанковић, Моторна возила 2, уџбеник за четврти разред машинске школе, Завод за уџбенике и наставна средства - 2006 Београд,
(5) Д. Јанковић, Елементи аутоматизације моторних возила, уџбеник за четврти разред машинске школе, Завод за уџбенике и наставна средства - 2007 Београд
(6) Д. Јанковић - сарадник аутор, Школско свезнање, Завод за уџбенике и наставна средства - 2007 Београд
(7) Д. Јанковић, Пословни лексикон - Веларта - 2009 Београд,
(8) Д. Јанковић, Део поглавља из монографије Прорачун система управљања, Монографија поводом 30 година - Mobility, Vehicles, Mechanics, Крагујевац - 2005

ТЕРЗИЋ, В. МИРОСЛАВ (Голубовци, Подгорица, Црна Гора, 1941.), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета у Београду. Основну и средњу школу је завршио у Београду. На Машински факултет у Београду се уписао 1960. године, а студије на моторизацијској групи, одсек за саобраћајно машинство, је завршио 1965. године.

Одмах по завршетку студија одслужио је војни рок. По изласку из ЈНА, запослио се у предузећу за водне путеве „Иван Милутиновић”. Октобра 1967. године по расписаном

РАДНА ВЕРЗИЈА

конкурсу прелази на рад на Машински факултет, где је изабран за асистента за предмет Експлоатација моторних возила. Године 1970 је на истом факултету уписао последипломске студије, које је завршио 1979. године, одбранивши магистарски рад под насловом „Истраживање система провере техничке исправности возила у експлоатацији". Године 1980. одобрен му је рад на изради докторске дисертације под радним називом „Истраживање утицаја пнеуматика на управљивост моторних возила".

За асистента Машинског факултета у Београду поново је биран 1970., 1973. и 1977. године за предмет Експлоатација мотора и моторних возила, а 1984. године је изабран за стручног сарадника за групу предмета Моторна возила. Године 1987. године споразумно је прекинуо радни однос на Машинском факултета ради преласка на рад у АМСС, где је био одговоран за рад и развој СПИ службе (помоћ и информације).

Мирослав Терзић је пуних 10 година био једини стални асистент на Катедри за моторна возила, одржавајући вежбања са студентима практично из свих предмета Катедре, укључујући и вежбе у Одељењу Машинског факултета Краљеву (тадашњем ООУР за тешку машиноградњу). У том периоду, али и касније, све до напуштања Машинског факултета, дао је велики допринос квалитету извођења вежбања, показујући одговорност и дисциплинованост у извршавању постављених задатака у настави, као и самоиницијативност у модернизацији наставе увођењем нових лабораторијских вежбања. У раду са студентима исказивао је свесрдно залагање у току свакодневних контаката са студентима. Учествовао је у комисијама за одбрану и помагао у изради већег броја дипломских радова, посебно оних са експерименталном подлогом.

У духу принципа на којима се у тим годинама одвијао наставни и научно-истраживачки рад на Катедри за моторна возила, мр Мирослав Терзић је објављивао радове на стручним и научним скуповима и објављивао стручне публикације (око 15 наслова) али и учествовао у реализацији бројних истраживања у оквиру којих су настали радови ограничене циркулације (преко 35) који су у посматраном периоду реализовани у тадашњем Заводу за моторна возила у областима пнеуматика за моторна возила, одржавања, односно испитивања моторних возила.

Мр Мирослав Терзић је једно време био секретар ЈУМВ – Југословенског друштва за моторе и возила, а бавио се и ауто-мото спортом. - био је веома успешан рели-возач освојивши бројна национална и међународна признања, а у АМСС је био технички делегат за спорт. Био је активан и у АМК „Академац", члан Савета за безбедност саобраћаја Србије и члан његове Комисије за научно-истраживачки рад.

ЈАНИЋИЈЕВИЋ, НЕНАД (Шабац, 1930.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. У Шапцу је завршио основну школу и гимназију. После положеног пријемног испита 1950. уписао се на Машински факултет у Београду. Дипломирао на катедри за моторе 1956, а за успех на студијама добио је награду Универзитета у Београду. Као студент, 1955. боравио три месеца у фирми „Bosch" у Немачкој на студентској пракси.

Од 1956. до 1959. године радио у предузећу „Братство" у Новом Травнику на пословима главног инжењера ковачнице, асистента техничког директора и главног конструктора трактора гусеничара. Од 1959. до 1960. радио у предузећу „Крушик" у Ваљеву као руководилац групе за предилице. Од 1960. до 1969. године био је запослен у Институту за механизацију пољопривреде у Земун Пољу на пословима испитивања мотора, теретних и радних возила и пољопривредне механизације.

У овом периоду радио је као хонорарни асистент на Машинском факултету у Београду, најпре на катедрама за пољопривредне машине и моторе а затим на Катедри за моторна возила. Наставно-научно веће Машинског факултета у Београду одобрило му је 1968. године

израду докторске дисертације под насловом „Истраживање оптималног енергетског биланса тракторских дизел мотора под променљивим оптерећењем” коју, под менторством Др х. ц. проф. Слободана Добросављевића. завршио и успешно одбранио 1971. године.

На Машинском факултету у Београду најпре је радио као стручни сарадник у Заводу за моторна возила на пословима истраживања, развоја и испитивања. Године 1973. изабран је за вишег научног сарадника, 1976. за ванредног а 1980. за редовног професора. И као наставник наставио је да ради на пословима истраживања, развоја и испитивања. Осим наставе на Машинском факултету у Београду, одржавао је наставу на машинским факултетима у Краљеву и Скопљу као и на последипломским студијама у Скопљу.

На машинским факултетима у Београду, Скопљу, Сарајеву, Новом Саду и Крагујевцу био је: члан комисија за одбрану магистарских и специјалистичких радова 67 пута, ментор магистарских радова 12 пута, члан комисије за одбрану докторских дисертација 32 пута и ментор докторских дисертација 16 пута. На факултетима у Београду, Новом Саду, Крагујевцу, Скопљу и Загребу био члан комисије за изборе у наставничка и научно-истраживачка звања више десетина пута.

Од доласка у Институт за механизацију пољопривреде па до одласка у пензију обављао је следеће функције, односно дужности:

- Оснивач и први уредник часописа „Пољопривредна техника”,
- Члан редакције часописа „Техника-Машинство”,
- Уредник часописа „Машинство-ЈУМВ”,
- Члан редакције часописа „ИМК-14”, Крушевац,
- Председник ЈУМВ,
- Председник научно-стручног одбора неколико научно-стручних конференција „Наука и моторна возила”,
- Члан научно-стручног одбора неколико међународних научно-стручних скупова „Моторна возила и мотори”,
- Потпредседник Савета Универзитетске библиотеке Универзитета у Београду
- Члан Савета ФИСИТА,
- Члан организационог комитета ЕАЕЦ,
- Председник техничког комитета и међународног жирија за избор радова и доделу награде за најбољи рад 21. Конгреса ФИСИТА,
- Представник Југославије у Групи експерата за општу безбедност возила у ЕЦЕ УН у Женеви
- Шеф катедре за војно машинство Машинског факултета у Београду,
- Именовани председник наставно-научног већа групације техничких факултета Универзитета у Београду (научно веће су сачињавали само декани техничких факултета),
- Делегат Универзитета у Београду у Скупштини Републичке заједнице науке СР Србије,.
- Члан и Председник стручног већа Универзитета у Београду за машинске, саобраћајне и организационе науке (укупно шест година до одласка у пензију),
- Председавајући седница на неколико конгреса ФИСИТА и ЕАЕЦ,
- Председник научног већа Института ИМК-14 Октобар,
- Редовни члан Академије инжењерских наука СЦГ.

Аутор је преко 50 истраживачко-развојних и стручних радова, преко 50 научних радова и више од 15 пројеката и конструкција.

Написао је, сам и као коаутор, следеће уџбенике и приручнике за потребе наставе и праксе:

1. „Аутоматизација система моторног возила”, МФ, Београд, 1976.
2. „Конструкција моторних возила” (са Д. Јанковићем и Ј. Тодоровићем), МФ, Београд, 1979, 1987 и 1998.
3. „Прикључна друмска возила и специјални уређаји” (са Д. Јанковићем), МФ, Београд, 1985.
4. „Пољопривредни трактори” (са М. Терзићем), „Техничка књига”, Београд, 1985.

РАДНА ВЕРЗИЈА

5. „Возило Шкода” (са М. Терзићем), „Техничка књига”, Београд, 1986 и 1989.
6. „Инжењерско машински приручник” (са групом аутора), „Завод за уџбенике и наставна средства”, Београд, 1987 и 1990.
7. „Електронски уређаји у аутомобилу” (са М. Терзићем), „Техничка књига”, Београд, 1993.
8. „Практична настава са технологијом за механичара моторног возила” (са Д. Јанковићем), „Завод за уџбенике и наставна средства”, Београд. 1989.
9. „Технологија образовног профила - аутомеханичар” (са Д. Јанковићем), „Завод за уџбенике и наставна средства”, Београд, пет издања 1992 до 1997.
10. „Одржавање моторних возила” (са Д. Јанковићем), „Техничка књига”, Београд, три издања, 1992 до 1997.
11. „Аутоматско управљање у моторним возилима”, МФ, Београд, 1993 (добитник Октобарске награде Београда за науку 1993)
12. Аутоматске трансмисије моторних возила” (са З. Живановићем), „Ецолибри”. Београд, 2000.

Аутор је и коаутор следећих патената:

1. „Уређај за аутоматску контролу вуче трактора” (са Н. Миловановићем), Откупио ИМТ, Београд, л966.
2. „Уређај за аутоматску контролу вуче трактора контролом оптерећења мотора”. Београд, 1967.
3. „Сетвени апарат сејалице за кукуруз за повећане брзине рада”, Откупио ОЛТ, Осијек, 1968.
4. „Хидраулички уређај са управљачком повратном спрегом преко притиска у цилиндру” (са групом аутора), реализован, Београд, 1995.
5. „Испитни уређај за динамичко испитивање точкова и главчина”, реализован, Београд, 1995.
6. „Испитни уређај за испитивање заштитних уређаја од неовлашћене употребе на управљачким механизмима на моторним возилима”, реализован, Београд, 1995.
7. „Хидраулички уређај за динамичко испитивање завојних опруга у пару”, (са групом аутора), реализован, Београд, 1995.

За свој рад и доприносе у областима у којима је радио добитник је следећих признања: Плакета „Народне технике” за допринос развоју и ширењу технике, 1966., Плакета Института за механизацију пољопривреде за допринос развоју пољопривредне механизације, 1970,. Орден рада са златним венцем за доприносе у области машинске технике, 1985., Повеља о почасном чланству СМЕИТЈ, 1987,. Повеља о почасном чланству ЈУМВ, 1988., Повеља о почасном чланству СИТЈ, 1989.

ДАНОН, ГРАДИМИР (Београд, 1949.), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета у Београду од 1972. до 1975. године. Основну школу и VIII београдску гимназију завршио је у Београду. Студије машинства уписао је 1967. године на Машинском факултету у Београду а дипломирао 1972. године на групи за моторе и моторна возила, са темом дипломског рада „Идејни пројект дискосне кочнице са влажним трењем за уградњу у трактор ИМТ 585”.

Последипломске студије завршио 1978. године на Машинском факултету на смеру за моторна возила, одбраном магистарског рада на тему „Истраживање појава у контакту пнеуматик коловоз”. Докторску дисертацију под насловом „Динамичко пријањање пнеуматика при кочењу аутомобила у правцу” одбранио је 18. 05. 1988. године на Машинском факултету Универзитета у Београду.

Од 1972. до 1975. године је радио као сарадник приправник на Машинском факултету у Београду на Катедри за моторна возила. Поред учешћа у истраживачким пројектима, држао је и вежбе из предмета: Моторна возила, Испитивање моторних возила и Експлоатација моторних возила.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Након одслужења војног 1977. године запослио се на Шумарском факултету Универзитета у Београду, где и данас ради у звању редовног професора, у које је изабран од 2000. године.

ДУБОКА, ЧЕДОМИР (Београд, 1947,), дипломирани инжењер машинства, редовни професор машинског факултета у Београду. Основну и средњу школу завршио је у Београду. На Машински факултет у Београду се уписао 1966. године, дипломирао почетком 1971. године. Први научни рад објавио као студент у часопису „Техника – Машинство" 1970. године.

Одмах по дипломирању почиње да волонтира у Заводу за моторна возила Машинског факултета у Београду, где од 1972. године ради као сарадник-приправник на одређено време с обавезом усавршавања уз рад на разним истраживачко-развојним задацима. Последипломске студије је завршио на Машинском факултету у Београду, одбраном магистарског рада 1975. године са темом: „Испитивање зависности режима оптерећења и истрошења облога, посебно у лабораторијским условима и дефинисање смерница за оцену подобности облога на основу ових истраживања". После одслужења војног рока у ЈНА 1976. године, запослио се у Фабрици пречистача и спојница „Крон", Нови Београд.

Октобра 1977. године, изабран је за асистента на Катедри за моторна возила Машинског факултета у Београду. Докторску дисертацију одбранио је 1981. године на истом факултету са темом: „Истраживање фрикционих особина диск кочница са спрегом брзоходих гусеница". У звање доцента изабран је 1982. године, 1987. године изабран је у звање ванредног, а 1992. године унапређен за редовног професора на Машинском факултету у Београду.

Дугогодишњи је руководилац Института за моторна возила, шеф Катедре за моторна возила 2001-2003. год., ко-оснивач Лабораторије ЦЕСиЛ, ко-оснивач и дугогодишњи руководилац акредитоване лабораторије Фримекс, оснивач и руководилац лабораторије ЛАФИ за аутомобилско форензичко инжењерство и оснивач Школе аутомобилског форензичког инжењерства, кроз коју су у току више година (до његовог одласка у пензију) прошле десетине инжењера. Од 1993. до 2017. године организовао је 13 међународних научно-стручних скупова „Наука и моторна возила" и уредио све припадајуће публикације.

Дипл. инж. Ч. Дубока је као асистент држао аудиторна и лабораторијска вежбања и преглед пројеката из скоро свих предмета Катедре за моторна возила и то на матичном факултету и у његовом одељењу у Краљеву (данас Факултет за тешку машиноградњу Универзитета у Крагујевцу). Од избора у доцента, па до одласка у пензију, па и после тога, проф. Ч, Дубока држао је наставу на већини предмета Катедре за моторна возила, а посебно на предметима Одржавање моторних возила (предмет који му је додељен након одласка у пензију проф. Михаила Борисављевића, а који је у неколико корака потпуно трансформисао на основама најсавременијих принципа технике моторних возила, теорије одржавања и теорије ефективности и поузданости), Испитивање моторних возила, Прорачун моторних возила, Ефективност (Поузданост), Фрикциони системи, Форензичко инжењерство (предмет који је увео у склопу тзв. „Болоњске реформе"). Ову наставу је одржавао на матичном факултету, Војној академији у Београду и Универзитету Апеирон из Бањалуке (по одласку у пензију).

Учествовао је у више стотина комисија за одбрану дипломских радова из области моторних возила, водио је више десетина таквих радова, учествовао је у већем броју Комисија за одбрану магистарских и докторских радова на матичном факултету, Војној академији, Саобраћајном факултету у Београду, Машинском факултету у Скопљу и сл. Водио је десетак магистарских и пет докторских радова, од чега један на Машинском факултету у Скопљу. Коаутор или аутор је Приручника за лабораторијске вежбе из Испитивања моторних

ПРИМЕРАК

возила, уџбеника Одржавање моторних возила и Технологије одржавања моторних возила I, као и књиге (монографског карактера) под називом Аутосервиси, која је доживела неколико издања. Аутор је поглавља „Фрикциони механизми" у ИТ Приручнику

Од почетка ангажовања на Машинском факултету, па у следећих 25 година један је од најближих сарадника проф. др Јована Тодоровића, да би после тога па до одласка у пензију 2013. године углавном наставио са континуираном реализацијом истих или врло блиских програмских циљева, уз њихово прилагођавање новим условима и околностима насталим у претходних двадесетак година. Био је један од оснивача ЈУМВ - Југословенског друштва за моторе и возила (1972.) и његов први секретар.

Од 1992. године је Председник ЈУМВ, члан Савета Међународне федерације аутомобилских инжењера и Савета Европске кооперације аутомобилских инжењера. Од 1982. године је члан највећег друштва аутомобилских инжењера – SAE из САД (Society of Automotive Engineers), а од 2007. год. овлашћени је заступник ЕВУ - Европске асоцијације за анализу и реконструкцију удеса у друмском саобраћају за Србију (у оснивању). Низ година је био члан Управног одбора AMCJ и AMCC, где је обављао функције потпредседника, односно заменика председника. Више од 25 година је био члан Групе експерата ГРРФ ЕЦЕ ОУН, Женева, која ради на развоју међународних ЕЦЕ прописа у области хомологације друмских возила у погледу кочног и ходног система, као и ИСО/ТЦ22/WГ6-WГ10 (Испитивање кочних перформанси, односно Терминологија у области кочења). Ко-едитор је часописа МВМ, Крагујевац и члан уређивачког одбора Интернет часописа „International Journal of Vehicle Technologies". На ФИСИТА Конгресу 1986. године у Београду награђен је наградом Мануел Хуноу, коју Савет ФИСИТА додељује за најбољи рад младих аутора на једном конгресу ФИСИТА.

Проф. Ч. Дубока је аутор преко 30 монографија/делова монографија, књига и/или уџбеника, преко 40 радова на међународним конгресима, преко 30 радова у међународним и преко 30 радова у националним часописима, преко 120 радова на међународним и националним конференцијама (скуповима), позвани аутор на 10 међународних и више националних конференција, руководилац 15 и учесник у реализацији 25 НИ пројекта, коаутор 2 заштићена и 5 пријављених патената, коаутор преко 20 реализованих патената и лабораторијских постројења, преко 40 софтвера за управљање радом пробних столова, обраду и анализу резултата испитивања, укључујући и статистичку анализу и анализу ефективности и поузданости, више од 10 документованих метода испитивања и преко 400 радова ограничене циркулације (прорачуни, испитивања, анализе и сл.). Коаутор је развоја Лабораторије Фримекс, Машински факултет у Београду, 1979 – 1982, коаутор развоја 10 пробних столова за спојнице и кочнице за потребе Машинског факултета и друге кориснике у земљи и иностранству. Оснивач је лабораторије ЛАФИ за аутомобилско форензичко инжењерство. Руководио је и сарађивао на преко 40 научно-истраживачких и развојних пројеката. Држао је предавања по позиву на Универзитету у Палерму.

Свој научни, истраживачки и инжењерски рад усмерио је у више теоријски и експериментално повезаних подручја –Техника моторних возила (Истраживање, развој и испитивање спојница, кочница и кочних система за друмска возила, Сертификација и хомологација возила, њихових кочних система и делова, Интеграција система возила, Безбедност возила), Трибологија фрикционих система, Инжењерство система, Ефективност система, Поузданост и Инжењерство одржавања, Логистичко инжењерство у техници моторних возила са посебним освртом на фрикционе системе, Аутомобилско форензичко инжењерство и др.

ПРИМЕРАК

РАДНА ВЕРЗИЈА

Катедра за механизацију

МАРКОВИЋ, В. ВАЛЕРИЈАН (Калиш, Пољска-бивша Русија, 1904. - Београд, 1975.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основно образовање, и гимназију започео је у Русији (основну школу и 6 разреда гимназије) а завршио је 1922. год. у Београду. На Машинско-електротехничком одсеку Техничког универзитета у Београду дипломирао је 30. 06. 1927. године.

После рада у привреди и одслужења војног рока, постао је 1929. године асистент на предмету Машински елементи. на Техничком факултету у Београду. Затим је 1933. године завршио и студије на Одсеку за грађевинску механизацију Техничког факултета у Београду

Државни испит за овлашћеног машинског инжењера положио је 1932., а за овлашћеног грађевинског инжењера 1937. Од 1933. године радио је као грађевински инжењер-статичар и као машински инжењер на многим капиталним објектима.

После рата радио је на обнови порушених мостова, урадио статичке прорачуне за дом штампе у Београду и за Цркву Светог Саве на Врачару, пројектовао целокупну механизацију за изградњу првих хидроелектрана у нашој земљи (Јабланица, Бајина Башта, Кокин Брод итд.) као и урадио велики број пројеката за прве теретне жичаре произведене у нашој земљи: Бањевац-Соко-Рогошће, Лепосавић - Копорић.

Као истакнути и проверени стручњак у својој области 1946. године постао је доцент на Техничком факултету у Београду. Ванредни професор Машинског факултета у Београду постао је 1950. а редовни 1961. године Био је оснивач и дугогодишњи шеф Катедре за привредно машинство, односно Катедре за механизацију Машинског факултета у Београду

Развио је све наставне и научне дисциплине из области механизације транспорта, грађевинских и рударских машина, и тиме поставио темеље развоја ове широке области машинства у нашој земљи. Водио је велики броја дипломских радова и био ментор у изради више магистарских радова и докторских дисертација.

Пројектовао је велики број мостовских, порталних, грађевинских., кабл и других кранова за предузећа у земљи. Осим тога, пројектовао је велики број лучких кранова које је предузеће „Гоша" из Смедеревске Паланке израдило за Индију, Бурму и друге земље. На свим пројектима је ангажовао асистенте са Катедре и тако им омогућио усавршавање у практичном раду.

Прешао је 1971. године у звању редовног професора на Факултет техничких наука у Новом Саду. Отишао је у пензију по сили закона 1973., након чега је и даље радио на пројектима. Изненада је преминуо 25. 11. 1975. године, радећи у предузећу „Мостоградња" у Београду на пројекту покретног моста HAMANYIA за Ирак (који је рађен за Институту Машинског факултета у Новом Саду).

Извод из библиографије проф. В. Марковића

Књиге:

РАДНА ВЕРЗИЈА

1. Марковић, В.: Машине и уређаји унутрашњег транспорта, Машински Факултет, Нови Сад 1963.
2. Марковић, В.: Грађевинске машине за земљане радове, Научна књига-Београд 1975.
3. Марковић, В.: Грађевинске машине I, Beograd 1975.

Пројекти:

1. Марковић, В.: Више конструкција транспортних и грађевинских машина за механизацију грађевинских радова на ХЕ Зворник, Јабланица, Бајина Башта и Кокин Брод, 1948/51.
2. Марковић, В.: Пројекат кабл крана за изградњу хидроцентрале ''Јабланица'', кран специјалне конструкције са ниским машинским торњем.
3. Марковић, В.: Пројекат машинске опреме типских бетоњерки: перионице, дробилица, гранулатора и др.
4. Марковић, В.: Пројекат механизације фабрике бетона у Подсуседу код Загреба. Специјални тип кабл багера за багеровање из Саве, са целокупним решењем сепарације.
5. Марковић, В.: Пројекат бетоњерке ''Ђорђе Петров'' код Скопља.
6. Марковић, В. Пројекат батерије са три бункера са укупно 800 тона угља за железару у Зеници.
7. Марковић, В.: Мостовски кран са грајфером, за лапорац са планетарним преносником, запремине грајфера 3, 25 м2, за Беочинску фабрику цемента.
8. Марковић, В.: Претоварни мост за угаљ, са грајфером запремине 2, 0 м3, са планетним преносом, за фабрику ''Крушик'' у Ваљеву.
9. Марковић, В.: Пројекат механизације фабрике туткала, са резервоарима за туткало, рађено за фабрику туткала ''Милош Мамић'' у Земуну.
10. Марковић, В.: Пројекат серије покретних транспортера за: један тип фабрику ''Братство јединство'' Земун, други тип за фабрику ''14 Октобар'' Крушевац, трећи тип за бетоњерку Скопље.
11. Марковић, В.: Пројекат разних рударских машина за фабрику ''Јелшинград'', Бања Лука.
12. Марковић, В.: Пројекат лаког преносног кабл крана, носивости 500 кг, распона 100 м, за потребе ЕПС-а.
13. Марковић, В.: Пројекат мостовског крана носивости 30 тона за железару Никшић
14. Марковић, В.: Пројекат металуршког крана, носивости 50 тона, са помоћном дизалицом од 10 тона, са планетним преносом, за железару Никшић.
15. Марковић, В.: Wolff (торањски) кран комбинованог типа носивости 1 до 3 тоне, дохват стреле 20 м, висина дизања 32 м, рађено за ИМТ, Земун.
16. Марковић, В., Дедијер, С., Поповић, Д.:Конструкција уређаја и машина за механизацију грађевинских радова на Х. Е. Маврово, 1952.
17. Марковић. В.: Пројекат Дерик транспортера за изградњу хидроцентрале ''Маврово''
18. Марковић, В., Дедијер, С., Поповић, Д.: Пројекат механизације транспорта угља за фабрику „Зорка”, Шабац, 1955.
19. Марковић, В., Зрнић, Ђ.: Пројекат монтажне мостовске дизалице носивости Q = 50 тона и распона 4. 9 м, КБ 50. Машински институт „Владимир Фармаковски”, рађено за ХЕ Бајина Башта, Београд, 1964.
20. Марковић, В., Зрнић, Ђ.: Пројекат и конструкција погонских механизама мостовске дизалице носивости Q = 50 тона, Машински институт ''Владимир Фармаковски'', рађено за фабрику вагона ''ГОША'', Смедеревска Паланка, Београд, 1964.
21. Марковић, В., Зрнић, Ђ.: Пројекат монтажног порталног крана 8/15 тона, 22/12 м, Ц К-2, за Џакарту, Индонезиа – Машински институт „В. Фармаковски”, рађено за фабрику „ГОША” Смедеревска Паланка, Београд, 1965.
22. Марковић, В., Бабин, Н.: Пројекат „Анализа превременог пуцања жица носећих ужади жичаре СУВО РУДИШТЕ” – Рудница, Рашка, 1969,
23. Марковић, В., Бабин, Н., Плавшић, М.: Главни пројекат реконструкције индустријске жичаре ВИЈЕНАЦ-Лукавац ради повећања капацитета од 100 на 150 т/ч., 1972,

РАДНА ВЕРЗИЈА

24. Марковић, В., Бабин, Н., Плавшић, М., Главарданов, И., Теодоровић, В., Бркљач, Н., Шостаков, Р., Владић, Ј., Малешев, П.: Пројекат система за дизање моста на реци, NAAMANYIA, Ирак, рађено за Мостоградњу, Београд, 1975,

ДЕДИЈЕР, М. САВА (Београд, 1922. -Београд, 2009.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. У Београду је завршио основну школу и гимназију. Дипломирао је на Машинском факултету у Београду 1949., и исте године постао асистент на Групи за механизацију транспорта материјала Машинског факултета у Београду

После одбрањеног хабилитационог рада на тему ''Избор степена сигурности при прорачуну челичних ужади'', изабран је 1960. године за доцента за предмет Транспортни уређаји на Машинском факултету у Београду. За ванредног професора изабран је 1965. а за редовног професора 1970. године

Шеф Катедре за механизацију постао је 1970 године, а исте године је одбранио докторску дисертацију на Машинском факултету у Београду на тему „Динамички коефицијенти при раду мосних дизалица мале и средње носивости". При томе је професор С. Дедијер био тада први доктор техничких наука у бившој Југославији из области Транспортних машина – дизалице и друга претоварна средства.

Предавао је Транспортне уређаје и Транспортне машине на Машинском факултету у Београду и одељењима Факултета у Крагујевцу, Краљеву и Ужицу, као и на машинским факултетима у Нишу, Приштини и Новом Саду. Као ментор је водио више магистарских радова, као и 12 докторских дисертација из поменутих области. Био је члан и председник Савета Машинског факултета у више изборних периода.

Од раних 50-их година радио је на пројектовању и конструисању великих машинских постројења при изградњи првих хидроелектрана у Југославији (ХЕ Зворник, Јабланица, Овчар бања, Ђердап), када су по први пут изграђени кабл-кранови, кабл-багери, комплетне механизоване фабрике бетона и сл. У својој плодној сарадњи са привредом, урадио је преко 80 пројеката машинских конструкција из области транспортне технике, који су реализовани. Такође је написао преко 50 научних и стручних радова, као и више универзитетских уџбеника. Активним радом је престао да се бави одласком у пензију 1988. године. Преминуо и сахрањен у Београду 2009. године.

Извод из библиографије проф. С. Дедијера:

1. Дедијер, С. Дизалице, поглавље у Машинском техничком приручнику, Техничар, 1963.
2. Дедијер, С., Динамичке силе код мосних дизалица при ударним оптерећењима, Машински факултет, Београд, 1968.
3. Дедијер, С., Студија и анализа транспорта хидромеханичке опреме хидроенергетског и пловидбеног система Ђердап, „Енергопројект", Београд, 1969.
4. Дедијер, С.: Основи транспортних уређаја, универзитетски уџбеник, МФ, 1970, 1973, 1978.
5. Дедијер, С. Транспортни уређаји, дизалице и преноснице, МФ 1968, 1969, 1970, 1976.
6. Дедијер, С.: Транспортни уређаји I, универзитетски уџбеник, МФ, 1971, 1975, 1978.
7. Дедијер, С.: Утицај на ограничење раста динамичких сила код мосних кранова, Зборник радова научно-стручног скупа „Машинство 1873-1973", Машински факултет, 1973.
8. Дедијер, С.: Ефекти реалних оптерећења мосних кранова, Зборник радова научно-стручног скупа „ИФТОМ, Машине и механизми", 1974.
9. Дедијер, С. са сарадницима, Развој теоријских и експерименталних метода за идентификацију порталних дизалица контејнерског транспорта, Републичка заједница за научни рад, Београд, 1977.
10. Дедијер, С.: Проблем развоја контејнерског транспорта и специфични захтеви порталних контејнерских дизалица, Симпозијум „Транспорт у индустрији", 1978.

АФТОРСКИ

11. Дедијер, С., Шелмић, Р: Динамичка оптерећења ослонаца и стабилност аутодизалице на еластичној подлози при подизању терета, Научно-стручни скуп „Машинство 1980”, Н. Сад.
12. Дедијер, С., Бабин, Н.: Анализа понашања еластичног носећег ужета у реалним условима рада кабл кранова, Симпозијум „Транспорт у индустрији”, 1981.

Пројекти:

1. Марковић, В., Дедијер, С., Поповић, Д.: Више конструкција транспортних и грађевинских машина за механизацију грађевинских радова на ХЕ Зворник и Јабланица 1950/51.
2. Марковић, В., Дедијер, С., Поповић, Д.:Конструкција уређаја и машина за механизацију грађевинских радова на Х. Е. Маврово, 1952.
3. Марковић, В., Дедијер, С., Поповић, Д.: Пројекат механизације транспорта угља за фабрику „Зорка”, Шабац, 1955.
4. Дедијер, С., Поповић, Д.: Пројекат механизације транспорта у дрвном комбинату Мојковац, 1955.
5. Дедијер, С.: Конструкција комплетног уређаја мешалице за ливачки песак са скипом за песак, са ваздушним погоном и са дозатором, за ливницу у Јелшинграду, „Машинопројект”, Београд, 1957.
6. Дедијер, С., Поповић, Д.: Конструкција уређаја, машина и транспортера за механизацију фабрике цемента у Поповцу, за извођење грађевинских радова на изградњи фабрике, 1956/57.
7. Дедијер, С.: Конструкција уређаја за навлачење вагона на ранжирној станици рудника угља у Колубари, „Машинопројект”, Београд, 1958.
8. Дедијер, С: Пројекат механизације спољног транспорта за фабрике шећера у Сенти, Сремској Митровици, Куманову, Тетову, Пећи, Ковину, Вировитици и Пожаревцу, капацитета прераде шећерне репе од 1300 до 2000 т/дан, рађено за „Машинопројект”, Београд, 1956/60.
9. Дедијер, С., Поповић, Д.: Конструкција уређаја за прање шљунка капацитета 30 т/час, за фабрику цемента у Поповцу, 1956.
10. Дедијер, С., Поповић, Д.: Пројекат и конструкција уређаја и машина за шљункару у Багрдану (елеватори, транспортери, дробилице, вибрациона сита итд), 1957.
11. Дедијер, С.: Конструкција великих прозора са механизмима типа „шибер”, са аутоматским управљањем са покретним пужем, за кабинете у згради СИВ-а (патентна заштита), 1961.
12. Поповић, Д.,. Дедијер, С.: Конструкција аутоматске машине са хидрауличним командама, за сечење прехрамбених артикала на ситне комаде (сланина, кромпир итд.), за „Термоелектро”, Београд, 1962.
13. Дедијер, С., Поповић, Д.: Пројекат и конструкција мостовског крана носивости 275 тона, распона 22, 5 м за машинску халу ХЕ Ђердап, рађено за „ИЛР“у Железник, 1966.
14. Дедијер, С., Поповић, Д.: Пројекат и конструкција мостовског крана носивости 550 тона, распона 22, 5 м за машинску халу ХЕ Ђердап, рађено за „ИЛР” у Железник, 1966.
15. Дедијер, С., Острић, Д.: Пројекат специјалног торањског крана за монтажу металних силоса, студија и пројекат, за „Минел”, Београд, 1976.
16. Дедијер, С., Пилиповић, И: Пројекат санације и реконструкције прстенова ротационе пећи за цемент, Фабрика цемента „Поповац”, 1977.
17. Дедијер, С., Острић, Д.: Пројекат стреле аутодизалице на специјалном возилу, за „Зета Транс”, 1977.
18. Дедијер, С.: Пројекат транспорта у металуршкој лабораторији (мосни кран носивости 20 т са стазама на стубовима), са сарадницима, рађено за „ИХИС”, Београд, 1979.
19. Дедијер, С.: Пројекат претоварног пристанишног уређаја - претоварни кран са стрелом дужине 34 м, за претовар житарица, за луку Бар, извођачи „УТВА” - Панчево и „МИН“- Ниш, 1980.

ПРАЗНА ВЕРЗИЈА

ПОПОВИЋ, Ц. ДРАГУТИН - ШОЋА (Липнички Шор, Шабац, 1919 – Београд, 2008.),. дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Гимназију је завршио у Шапцу Студије машинства уписао 1945. године на Техничком факултету у а завршио 1950. године на Машинском факултету у Београду као први дипломирани инжењер прве послератне генерације

Јула месеца 1949, као студент IV године, почео, је да ради у групи проф. Валеријана Марковића на пројектовању и конструисању машина и уређаја за механизацију за потребе изградње првих хидроцентрала у нашој земљи (ХЕ Зворник, Јабланица, Међуврше).

Септембра 1950. године изабран је асистент Машинског факултета у Београду. За доцента је изабран 1960., за ванредног професора 1965., а за редовног професора 1971. године. Предавао је на редовним студијама више предмета: Фабричка постројења, Транспортни уређаји, Челичне конструкције, Конструкције и прорачун апарата и машина за механичке и хидромеханичке операције, на машинским факултетима у Београду, Крагујевцу, Нишу, и одељењима Машинског факултета у Краљеву и Ужицу.

На последипломским студијама предавао је: Методе у пројектовању сложених система, Теорију пројектовања, Технолошка предвиђања на машинским факултетима у Београду, ФТН у Новом Саду и Мостару. Заједно са проф. Јованом Шелом, оснивач је групе за Процесну технику у настави на Машинском факултету у Београду и утемељивач више наставних дисциплина у тој области. Био је ментор при изради 6 магистарских и 7 докторских радова. Био је продекан и декан Машинског факултета у Београду у периоду од 1967 до 1977. године.

Поред рада у високошколском образовању и науци, непосредно је био активан у струци: радио је као шеф конструкционог бироа и технички саветник у предузећу „Термоелектро" (касније „Минел"), као и за друге производне и пројектне организације. Учествовао у оснивању нових факултета и одељења. Утемељивач је одсека за процесну технику н Машинском факултету у Београду. Био је председник Извршног одбора Републичке Заједнице науке, члан радне групе за универзитетска истраживања у Комитету за Науку и технологију ОЕЦД-а.

Објавио 2 уџбеника, 2 писана предавања за последипломске студије и преко 180 научних и стручних радова; у томе преко 70 реализованих пројеката и конструкција за механизацију транспорта и процесну технику. Организатор и учесник бројних научних и стручних конгреса и конференција. Провео школску годину на ТВШ у Дармштату (1953-54) и посетио више познатих факултета у Европи и САД. Био је председник Извршног одбора Републичке Заједнице науке, члан радне групе за универзитетска истраживања у Комитету за Науку и технологију ОЕЦД-а.

Највећи део истраживања посветио развоју Пројектовања као посебне научне и наставне дисциплине и примени системске методологије у пројектовању. Водио израду Стратегије развоја машиноградње и радио на изради Стратегије Научно-технолошког развоја Србије. За стваралачки допринос развоју високошколске наставе и науке у машинству и афирмацији научноистраживачкog рада Машинског факултета и сарадње с привредом, добио бројне плакете, повеље, Орден рада са Црвеном Заставом и почасни докторат Универзитета у Нишу и Универзитета у Београду 1991. године. Преминуо је и сахрањен у Београду 2008. године.

Извод из библиографије проф. Д. Поповића:

1. Поповић, Д.: Фабричка постројења, Машински факултет, Београд 1962, 1965.
2. Поповић, Д., Стратегија технолошког развоја машиноградње и електро- машиноградње (сводна верзија), Заједница машиноградње и електро- машиноградње, Београд, 1986. (Документ НС СР Србије).
3. Поповић, Д., Главни правци развоја машиноградње Југославије, у: „Технологија и развој", Југословенска научна трибина, Београд, 1989.

РАДНА ВЕРЗИЈА

4. Поповић, Д.: Механичке операције у хемијској индустрији, предавања на семинару „Опрема за хемијску индустрију", СМЕИТС 1970.
5. Поповић, Д.,. Јанкуловић, А., Системски прилаз у развоју и пројектовању (производа, процеса, сложених система) – Адекватна системска методологија. „ИИС '05", Херцег Нови, септембар 2005.

Пројекти:

1. Марковић, В., Дедијер, С., Поповић, Д.:Конструкција уређаја и машина за механизацију грађевинских радова на Х. Е. Маврово, 1952.
2. Марковић, В., Дедијер, С., Поповић, Д.: Пројекат механизације транспорта угља за фабрику „Зорка", Шабац, 1955.
3. Поповић, Д.: Пројекат ланчаног транспортера за пренос балвана, за Мојковац, 1955.
4. Поповић, Д.: Прорачун и конструкција механизама кабл крана за ХЕ Међувршје.
5. Поповић, Д.: Прорачун и конструкција транспортера са гуменом траком, капацитета 20 т/час, дужине 50 м.
6. Дедијер, С., Поповић, Д.: Пројекат и конструкција мостовског крана 275/50 тона, распона 22, 5 м, за машинску халу ХЕ Ђердап, рађено за ИЛР, Железник, 1966.
7. Дедијер, С., Поповић, Д.: Пројекат и конструкција мостовског крана 550/50 тона, распона 22, 5 м, за машинску халу ХЕ Ђердап, рађено за „ИЛР", Железник, 1966.
8. Поповић, Д.: Пројекти више машина из прехрамбене индустрије (прерада меса),
9. са сарадницима, машине за сецкање, елеватори, конвејерска спушталица, дупликатори 150 до 500 лит. аутоклави за стерилизацију конзерви, апарати за екстракцију и др., за предузеће „Термоелектро".
10. Поповић, Д.: Прорачун и конструкција апарата за стерилизацију, запр. 2. 500 лит.
11. Поповић, Д.: Студије и идејни пројекти индустријских и комуналних хладњача капацитета 10 до 60 т/дан.
12. Поповић, Д.: Студије и идејни пројекти више кланица са хладњачом за Пакистан и Колумбију, рађено за „Термоелектро", Београд.
13. Поповић, Д. Главни пројекти висећег транспорта у индустријским кланицама и хладњачама у Врбасу, Сремској Митровици, Пожаревцу и Шапцу.
14. Поповић, Д.: Студија и машинско- технолошки пројекат постројења за прераду отпадака анималног порекла влажном екстракцијом капацитета 2, 4 и 6 тона по пуњењу(изведени објекти: Беље, ПК Београд, Светозарево и др).
15. Поповић, Д.: Идејни пројекат механизације истовара угља из железничких вагона и манипулација на складишту, капацитета 15т/час, за фабрику „Зорка", Шабац.
16. Поповић, Д.: Идејни пројекат механизације истовара угља из железничких вагона и манипулација на складишту, капацитета 30т/час, за Ремонтни завод Чачак.
17. Поповић, Д.: Идејни пројекат механизације истовара угља из железничких вагона и манипулација на складишту, капацитета 60т/час, за Индустријску котларницу „Заводи Црвена застава", Крагујевац.

САНУ ВЕРЗИЈА

ЗРНИЋ, Н. ЂОРЂЕ (Beograd, 1934.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду, редовни члан АИНС од 2000. године. Рођен је у Београду 1934. године од оца Ненада и мајке Маргите-рођене Микић. У Београду је завршио гимназију и Машински Факултет 1959. По завршетку студија запослио се у „Србија - пројект"-у.

За асистента Машинског факултета у Београду изабран је децембра 1960., за доцента 1970., ванредног професора 1979., а за редовног професора јануара 1982. године Магистрирао је и докторирао на Машинском факултету у Београду. Шеф Катедре за механизацију био је од 1988. до 1999. године. Декан факултета био је

од 1994. до 1997. Члан је Научног друштва Србије од 1996.

Предавао је Пројектовање фабрика, Транспортних система и Методе оптимизације у пројектовању на основним и последипломским студијама. Основао је 1980. године магистарске студије из ове области, као и 1997. на енглеском језику, за стране студенте Mechanization and Machine Design". Предавао је по позиву 1984/87. на последипломским студијама на Факултету за стројарство и бродоградњу у Загребу. Био је ментор и члан комисија већег броја магистарских и 8 докторских теза у Београду (Машински факултет, Грађевински факултет, ФОН, Н. Сад, Краљево, Загреб и Скопље).

Одржао је велики број предавања по позиву на универзитетима у земљи и иностранству: 1980. Енглеска, 1986. Француска, 1989. Немачка, 1989, 1999, 2001, 2003. Мађарска и 1996. Шведска. Члан је: ICAW, IFAC, од 1980. Treffen der Europaischen Professoren fur Fordertechnik. (члан се постаје по позиву). Сарађивао са консалтинг компанијом CROWN Agents - Лондон 1969/72.

Окупио је инжењере и научнике из ове области од 1976. и организовао 15 научно стручних скупова (4 међународна). Написао је 10 књига (3 монографског карактера), са укупно 21 издањем. Књига Пројектовање ливница, има 6 издања (у светској библиографији ливарства). Добио је награду Привредне коморе Београда (1989.) за најбоље техничко унапређење остварено у привреди Београда за пројекат „Централни погон за одржавање енергетског система Београда''. Овакво решење према сазнању аутора први пут је изведено у Европи. Био је експерт Савезне Владе.

Његова, научна, истраживачка и стручна делатност обухвата: Развој теорије и праксе пројектовања транспортних и складишних система и конструкција транспортних машина. Објавио је 177 стручних и научних радова у земљи и иностранству, од тога 82 у међународним публикацијама и поглавља у монографијама, Pergamon (Elsevier) 1997. и 1999. Цитиран је око 270 пута. Поставио је теоријску основу пројектовања сложених транспортних и складишних система 1979. у нас и остварио синтезу теорије и праксе, што је потврдио кроз низ изведених пројеката.

Развио је нови поступак за моделирање сложених транспортних система као обавезни део процедуре пројектовања 1996. Метода TPD (Total Performance Design) омогућава паралелно вредновање (вишекритеријумска анализа и симулација процеса) кроз итеративни поступак до налажења најповољнијег решења. Рад базиран на TPD методи је презентиран у Единбургу, IFORS 2002 (Invited seccion), The 16. Triennial Confere- nce on Operational Research in a Globalised, Networked World Economy, је један од 6 награђених радова. Развија оригиналне симулационе моделе. У књизи Technical System Symulation, Butterworts (Лондон, 1989.) приказана су 3 софтвера. Уочио је разлику између резултата добијених из литературе коришћењем модела теорије редова чекања и стварних процеса. Одредио је поља реалних процеса кретања материјала и указао на могуће грешке. Резултати истраживања су објављени у поглављу монографије P. Kopacek: Manufacturing Systems, PERGAMON Elsevier 1997.

Израдио је 93 пројекта од којих је изведено 59 објеката у земљи и иностранству. Пројектовао је и конструисао низ оригиналних транспортних машина (Србија, Бурма, Индонезија, Бангладеш и Танзанија). Дизалице произведене у фабрици „ГОША", представљају иновације. „ГОША" је добила признање 1972. од фирме CROWN-AGENTS, Лондон, за дизалице испоручене Танзанији. Пројекат и конструкција колица за кретање лучких дизалица по кружним шинама, оригинално решење, према сазнању аутора први пут изведено у Европи. Оригинално решење хоризонталног кретања терета са ужетом у противтегу. Конструкција фрезера за подводно копање са замењљивим ножевима, за багер „Тиса". Пројекат и конструкција 3 постројења, за ливницу „Београд". Пројектовао је терминал за истовар баржи и транспорт сировина до МКС-а и аутоматско постројење за линијски утовар два вагона kап. 50 т. Пројектовао је велике системе (Русија, Бурма, Индонезија). Руководио је за МНТ Иновационим пројектима: „Развој система флексибилних програмски управљаних шинских транспортера", „Развој мобилне хидрауличне платформе са активном носећом

РАДНА ВЕРЗИЈА

конструкцијом", СМНТР „Ревитализација привреде пројектовањем и реализацијом малих производних погона велике флексибилности" (1995/1998), „Истраживање савремених метода за анализу и пројектовање сложених система и конструкција у механизацији" 1996/2000).

Извод из библиографије

1. Zrnić, Dj.: A Method of Planning Materials Handling System in Warehousing, Proceedings of the ICAW, Vol. 3, No 2, IFS (Publications), 1980., pp. 333-348
2. Zrnić, Dj., Ćuprić, N., Radenković, B.: A Study of material flow systems (input/output) in high bay warehouses, International Journal of Production Research, vol. 30. No. 9, 1992. pp. 2137. - 2149.
3. Zrnić, Đ.: Some problems of modeling the complex transportation and storage systems, Scientific Review, No. 15, 1996., pp. 107-124
4. Zrnić, Dj.: Some problems of modeling the complex material flow system, In: Manufacturing Systems: Modeling, Management and Control, Ed. P. Kopacek, PERGAMON (Elsevier Sc.), 1997, pp. 429-434.
5. Zrnić, Dj., Jovanović, A.: Total Performance Design (TPD) for ore transportation system, In: Large Scale Systems: Theory and Application, Ed. by N. Koussoulas and P. Groumpos, PERGAMON (Elsevier), 1999,
6. Zrnić, Đ., Dragović, B., Radmilović, Z.: Anchorage-Ship-Berth Link as Multiple Server Queuing System, Journal of Waterway, Port, Coastal and Ocean Engineering, Vol. 125, No. 5, Sept/Oct 1999., ASCE.
7. Dragović, B., Zrnić, Dj., Radmilović, Z.: Ports & Container Terminals Modeling, Research Monograph Faculty of Transport & Traffic Engineering, University of Belgrade, Belgrade 2006., pp 214.
8. Zrnić, Đ., Kosanić, N.: Metode optimizacije u projektovanju, Mašinski fakultet, Beograd, 1996., str. 133.
9. Zrnić, Đ., Savić, D.: Simulacija procesa unutrašnjeg transporta, IV izdanje, MF, Beograd, 1997. str. 247.
10. Zrnić, Đ., Prokić, M., Milović, P.: Projektovanje livnica, VI prerađeno i dopunjeno izdanje, Univerzitet u Beogradu (specijalno izdanje), 1997. str. 490. (udžbenik za dodiplomske i poslediplomske studije).
11. Зрнић, Ђ.: ФАБРИЧКА ПОСТРОЈЕЊА И ТЕХНИЧКА ЛОГИСТИКА, Универзитет у Београду, Машински факултет, Београд 2016., стр. 464.

Пројекти:

1. Зрнић, Ђ., Конструкција фрезера за подводно копање са замењивим ножевима, преч. 2 м, дужине 1. 6 м за багер ''Тиса'', МИ ''В. Фармаковски'', рађено за ''Херој Пинки'', Н. Сад, Београд 1963. (пат.).
2. Зрнић, Ђ.: Пројекат погона фрезера и лотре за пловни багер ТИСА, МИ ''В. Фармаков. '', Бгд. 1963.
3. Марковић, В., Зрнић, Ђ.: Пројекат монтажне мостовске дизалице носивости Q = 50 тона и распона 4. 9 м, КБ 50. Машински институт „В. Фармаковски", рађено за ХЕ Бајина Башта, Београд, 1964.
4. Zrnić, Đ.: Projekat i konstrukcija familije vitala za rečne brodove, za „LIESEN", Duisburg, 1964/1965.
5. Zrnić, Đ.,:. Projekat lučkog krana 15 t/ 30,5 m, za Džakartu, Indonezija, Mašinski institut „Vladimir Farmakovski", rađeno za fabriku vagona „GOŠA", Smederevska Palanka, Beograd, 1966.
6. Зрнић, Ђ.: Пројекат и конструкција фамилије вертикалних витла за извлачење бродова, вучне силе 5 т, за Индонезију, МИ ''Владимир Фармаковски'', за фабрику вагона ГОША, См. Паланка 1967.
7. Zrnić, Đ.: Projekat livnice sivog i čeličnog liva za brodogradilište „Sinmalajik", Rangun, Burma, Bgd. 1968.

РАДНА ВЕРЗИЈА

8. Зрнић, Ђ.: Прорачун, кинематика и конструкција механизма за промену дохвата стреле са противтегом у стубу дизалице, за лучки кран 7т/30м, рађено за ГОШУ 1971. (оригинално решење).
9. Zrnić, Đ., Миловић, П: Glavni projekat portalnog krana 20t/14m i 7t/30. 5m za pristanište u Dar es Salaamu, Tanzanija, ITN SANU, za fabr. „GOŠA", S. Palanka i East African Harbours Corporation, Bgd, 1972.
10. Zrnić, Đ.: Projekat i konstrukcija pogonskih (Driven Cart) I slobodnih (Free Cart) kolica za kretanje portalnog krana (20t/14m) po kružnim šinama, za pristanište u Dar Es Salaamu, Tanzanija, ITN SANU, 1971.
11. Zrnić, Đ., Prokić, M.: Projekat i konstrukcija postrojenja za regeneraciju peska COLD-BOX i PEP-SET и SHELL-MOULDING kapaciteta 2,5 t/h, za livnicu „Beograd"- Ralja, Mašinski fakultet, Beograd, 1982.
12. Zrnić, Đ., Pavlović, M., Kovačević, B., Murar, I., Frkanec, M., Perušinović, B.: Glavni mašinsko tehnološki projekat fabrike za proizvodnju poljoprivrednih i kamionskih prikolica za Rusiju, Beograd, 1983/84.
13. Zrnić, Đ., Nedeljkov, D.: Mašinsko tehnološki projekat terminala za istovar barži i transport sirovina (ruda, koks i krečnjak) do MKS-a, rađeno za MKS Smederevo, Mašinski fakultet, Beograd, 1985.
14. Zrnić, Đ., i saradnici: Glavni projekat automatskog postrojenja za linijski utovar dva vagona (ruda, koks i krečnjak) kapaciteta 50 t, rađeno za MKS Smederevo, PIM i Mašinski fakultet, Beograd, 1988.
15. Зрнић, Ђ. и сарад.: Идејно решење логистичког центра БЕТРА у Земуну (1. награда на конк.), 2001.

МИЛОВИЋ, Б. ПРЕДРАГ–ЖУЋА (Берово, Македонија, 1929. – Београд, 1999), дипломирани инжењер машинства, ванредни професор машинског факултета у Београду. Основну школу и Другу мушку гимназију завршио је у Београду. Дипломирао је на Општемашинском одсеку Машинског факултета у Београду 1958. године.

По завршеним студијама П. Миловић се запослио у фабрици машина „Иво Лола Рибар" у Железнику. 1959. године прелази у Машински институт Српске академије наука, где је као асистент радио до новембра 1960. године, када је изабран на Машинском факултету у Београду, као стални асистент професора Валеријана Марковића, за предмете Транспортни уређаји и Грађевинске машине. Магистарски рад на тему „Анализа метода прорачуна челичних конструкција тешких дизалица и упоређење стварних и рачунских вредности напона" одбранио је 1970. и исте године је изабран за доцента на предметима Грађевинске машине и Рударске машине.

Као асистент на Машинском факултету у Београду и Одељењу Машинског факултета у Крагујевцу, држао је вежбе из предмета Фабричка постројења и Транспортни уређаји, а у центру у Трстенику из предмета Фабричка постројења. Из предмета Машински елементи држао је вежбе на Технолошко–металуршком и Рударском факултету у Београду.

Докторску дисертацију „Прилог одређивању величина отпора копању материјала тла" одбранио је на Машинском факултету у Београду 1987. године. Јануара 1988. године изабран је за ванредног професора за предмете Грађевинске машине и Рударске машине. Од 1960. до 1968. године радио је као стални спољни сарадник у предузећу „Машинопројект" у Београду где је као водећи самостални пројектант пројектовао постројења, транспортне уређаје и грађевинске машине.

Од 1968. до 1973. године П. Миловић је био саветник фабрике грађевинских машина и опреме „Прогрес" из Младеновца, у којој је водио развој програма производње и руководио

РАДНА ВЕРЗИЈА

пројектно–конструкционим бироом. Био је стални сарадник Института техничких наука САНУ, Рударског института у Београду, предузећа „Хидроелектране Ђердап” од његовог оснивања, „Луке Бар” из Бара, површинских копова Индустријско енергетског комбината „Костолац” и Електродистрибуције Београд. За време градње ХЕ Ђердап, био је председник комисије за пријем механичке опреме на хидроелектрани. Поред тога је био иницијатор и организатор стручног симпозијума „Грађевинска механизација у савременој пракси” организованог 1975. године у сарадњи са фабриком „14. октобар” из Крушевца.

Своје свестрано и богато наставничко искуство на редовним, ванредним и последипломским студијама, Проф. Предраг Миловић је стекао радећи на техничким факултетима широм Југославије: у Нишу, Титограду (данашњој Подгорици), Скопљу и Одељењу Машинског факултета у Краљеву. Увео је у програм наставе предмет Машине за грађевинарство и рударство, који је такође предавао и на Машинском факултету у Новом Саду (од 1974. Факултету техничких наука) и у Одељењу у Крушевцу. На машинским факултетима у Нишу, Титограду и Скопљу основао је одговарајуће лабораторије. На Рударском факултету у Бору увео је у наставу предмет Рударске машине. На Пољопривредном факултету у Новом Саду одржавао је наставу из предмета Мелиорационе машине. Радио је као наставник и на Вишој техничкој школи у Земуну за предмет Грађевинске машине. Непрестано је усавршавао наставу прилагођавајући садржај и начин предавања и вежби најновијим научним и техничким достигнућима из предмета које је предавао, па је поред аудиторних, увео у наставу и лабораторијске вежбе.

Организовао је серију стручних екскурзија за студенте београдског, крушевачког и новосадског Машинског факултета. Сарађивао је и са колегама са факултета и института из Берлина, Делфта, Варшаве, Кракова, широм СССР–а, Софије и др. У оквиру наставне делатности Миловић је руководио израдом више од стотине дипломских радова, седам магистарских радова и три докторске дисертације. Био је у више комисија за оцену и одбрану магистарских и докторских радова. Аутор је једног уџбеника, једних штампаних скрипти и једног приручника.

Професор Предраг Миловић је био изузетно активан у стручном, истраживачком и студијско–научном раду. Сарађивао је са низом привредних организација у земљи и иностранству за које је у оквиру пројеката, као самостални пројектант, решавао конкретне проблеме. Његов обиман инжењерски допринос као руководиоца или учесника на пројектима, чине идејни и главни пројекти израде комплетне документације челичних конструкција и машинских погона конструкција и постројења попут: мостовских и пристанишних дизалица различитих распона, дохвата и носивости, жичара за рудник, кранских стаза, климатизације и грејања пословно стамбених зграда као и постројења грејања и проветравања.

Пројектовао је хладњаче за месо, воће и поврће, систем транспорта шећерне репе, урадио је главне пројекте ротационих копача, фамилије вибрационих ваљака различитих маса, пројекте фабрика бетона, постројења за суво мешање бетонске масе као и мешалица за бетон. Пројектовао је и особно–теретне лифтове, захватне уређаје за пренос сировина и готових производа у фабрикама, главни пројект моторног вагона–транспортера за јамске радове и пројект реконструкције машине за прокопавање зареза за „Геосонду”. Затим: главне пројекте витала за извлачење бродова на косом навозу, колица пловног багера, хидрауличног бушећег чекића, силоса за камени агрегат, пројект млина за сечење биљних материја и многе друге.

Бавио се и прорачуном судова под притиском и то реактора, аутоклава и ферментора за Институт „Галеника” у Београду. Поменуте пројекте Миловић је радио за велики број југословенских предузећа – рудник „Соко”, рудник шамота у Аранђеловцу, рудник злата и волфрама „Благојев камен”, Завод „Црвена застава”, железара „Скопље”, Институт „Борис Кидрич”, индустрија вискозе „Лозница”, „Термоелектро”, шећеране „Ковин” и „Врбас”, „Металоградња” из Врбаса, бродоградилишта „Тито” и „Кладово”, фабрика „Утва” и друге. Са професором Ђ. Зрнићем аутор је главних пројеката пристанишних порталних кранова за

САМО ЗА ЛИЧНУ УПОТРЕБУ

пристаништа у Читагонгу (Бангладеш) и Дар–ес–Салааму (Танзанија), рађено за Институт техничких наука у Београду.

Од свих изведених пројеката издвајају се решења витала за извлачење бродова у бродоградилишту „Кладово" која су 1983. године произведена у фабрици „МИН" у Нишу и витала трансфер јаме за исто бродоградилиште, која су 1985. произведена у фабрици „ИЛР" у Железнику. Ова оригинална техничка решења, урађена до степена радионичке разраде, представљају врхунска достигнућа у својој области. Такође, главни пројект хидрауличког бушећег чекића који је 1983. године конструисао за новосадско предузеће „Вибротехника", био је оригинално решење уређаја најсавременије концепције какав се до тада није производио у Југославији.

Упоредо са конструисањем и пројектовањем, професор Миловић се бавио и научно–истраживачким радом у методологији испитивања напонских стања и прорачуна: вибрационих машина за сабијање тла, постројења за справљање и дозирање бетона, вибрационих бушилица, казана трансформатора, постројења за производњу пастастих и прашкастих производа и других.

Миловићево научно и стручно деловање огледа се и у бројним експертизама за утврђивање узрока отказа постројења и машина као и ревизија и контрола већег броја пројеката. Био је председник комисије за пријем и испитивање дизалица на брани ХЕ „Ђердап". Од 1978. до 1985. године руководио је програмом пријема и контроле квалитета опреме за површинске копове произведене у Немачкој Демократској Републици, Народној Републици Пољској и Југославији (за опрему површинског копа „Дрмно" ИЕК „Костолац"), а од 1985. до 1987. године руководио је контролом и ревизијом техничке документације опреме површинског копа „Ћириковац".

Аутор је више од тридесет научних и стручних радова представљених на домаћим и међународним симпозијумима, научним и стручним скуповима и саветовањима као и преко више од стотину пројеката за привреду те многобројних експертиза, ревизија и рецензија пројеката.

На Машинском факултету у Београду био је члан Управе, Већа, Савета факултета, председник Савета ОУР–а за производно и привредно машинство, председник Комисије за заштиту на раду и Дисциплинске комисије Савета факултета, члан Републичке комисије средњих стручних школа, шеф Катедре за теорију механизама и машина и продекан за наставу. Говорио је течно руски и бугарски језик и служио се немачким језиком. После 37 година радног стажа отишао је у пензију 30. новембра 1995. године. Преминуо је 6. јула 1999. године у Београду.

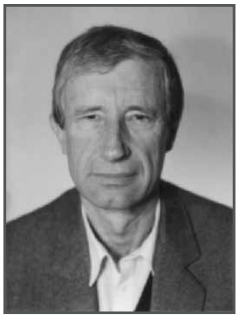

ОСТРИЋ З. ДАВОР (Сплит, Хрватска, 1932.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Гимназију је завршио 1951. год. у Београду. Дипломирао је на Машинском факултету у Београду 1959.

За асистента за предмет Транспортни уређаји на Машинском факултету у Београду изабран је 1961. У периоду од 1962. до 1968. је био запослен са непотпуним радним временом у фирми „Машинопројект" Београд. Магистарски рад је одбранио 1970. За доцента на Машинском факултету у Београду је изабран 1970. за предмете Металне конструкције и Транспортни уређаји. Предмет Металне конструкције је основао 1970.

Докторску дисертацију под насловом „Прилог одређивању бочних реакција код мосних дизалица" је одбранио 1975. године на Машинском факултету у Београду За редовног професора на Машинском факултету у Београду је изабран 1982. за предмете Металне конструкције и Транспортне машине.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Предавао је Металне конструкције, Транспортне уређаје и Транспортне машине на факултетима у Београду, Краљеву, Крагујевцу и Новом Саду. Као ментор је водио више магистарских радова и докторских дисертација из поменутих области. Био је члан и председник Савета Машинског факултета.

Аутор је више књига: Металне конструкције, Дизалице и Дизалице у машиноградњи. (коаутор проф. Тошић). Коаутор је књиге Металне конструкције у машиноградњи, са професором Зораном Петковићем.

У сарадњи са привредом, урадио је преко 80 пројеката машинских конструкција из области механизације, који су реализовани. Такође, је написао преко 20 научних и стручних радова, као и више уџбеника. Активним радом је престао да се бави одласком у пензију 1997 год.

Извод из библиографије:

1. Острић, Д.: Дизалице, Универзитет у Београду, Машински факултет, Београд 1986.
2. Острић, Д., „Металне конструкције", Универзитет у Београду, Машински факултет, Београд, 1988 (пето издање).
3. Петковић, З., Острић, Д.:Металне конструкције у машиноградњи, Институт за механизацију, Машински факултет у Београду, Београд 1996.
4. Острић, Д., Тошић, С.: Дизалице у машиноградњи, Универзитет у Београду, Машински факултет, Београд, 1993.

Пројекти:

1. Острић, Д.: Конструкција носеће структуре мостовске дизалице, распона 20 м, са постојећим колицима, рађено за МИНЕЛ, Београд 1964.
2. Острић, Д. са сарадницима: „Реконструкција Чешких шаржирних кранова у железари Зеница", Београд, 1968.
3. Дедијер, С., Острић, Д.: Пројекат специјалног торањског крана за монтажу металних силоса, студија и пројекат, за „Минел", Београд, 1976.
4. Острић, Д.: Конструкција носача распона 9м са концентрисаном силом у средини распона, носивости Q = 100t, за преношење тела тешких трансформатора. Носач носе 2 мостовске дизалице (свака дизалица је повезана са крајем носача), рађено за Електро Србију, Београд 1978.
5. Острић, Д.: Пројектовање више кранских стаза као и мостовских дизалица за различите носивости.
6. Острић, Д.: Ревизија конструкције и прорачуна портала роторног багера, производње KRUPP Немачка, са идентификацијом грешке у конструкцији прихваћене од произвођача, фабрике KRUPP.
7. Острић, Д.: Прорачун и конструкција планетног редуктора.
8. Острић, Д., са сарадницима: Прорачун и конструкција пумпе за бетонирање елемената изнад нивоа земље, рађено за Фаграм Смедерево.
9. Острић, Д.: Прорачун и конструкција мостовских дизалица различитих носивости, са једним главним носачем, Београд 1980.
10. Острић, Д.: Прорачун и конструкција теретног лифта за ношење бетона као и челичног торња за вођење лифта, рађено за Азербеиџан.
11. Острић, Д. са сарадницима: „Пројектовање челичног бункера са постољем носивости 100т", Фаграм Смедерево, Београд, 1986.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ТОШИЋ, СЛОБОДАН (Параћин,. 1943. – Београд, 2008.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију завршио је у Београду, где је стално настањен од 1949. године. Машински факултет у Београду уписао је 1962. године, који је завршио 11. 05. 1967. године одбраном дипломског рада под називом „Пројектовање жичара" (ментор проф. Валеријан Марковић).

По завршетку студија, 1967. године, запослио се у Фабрици мотора „21. Мај" – Раковица, где је радио на пословима конструкције стезних прибора и резних алата, снимању машинских елемената при оправци производних машина, као и на пословима технологије и припреме производње. Половином 1968. године запослио се у предузећу ГРО „Партизански пут" Београд, у коме у наредне три године радио претежно на пословима одржавања грађевинске механизације (возила, грађевинске и рударске машине примењене у тунелоградњи и за дубинска бушења за масовна минирања при изградњи путева), и то у Београду, Санџаку, на Косову, и у Словенији, где је у Врхници био Шеф механизације приликом изградње првог домаћег ауто пута Врхника – Постојна (Раздрто).

За асистента за групу предмета из Транспортног машинства на Машинском факултету у Београду изабран је 01. 12. 1972. године. Последипломске студије завршио је на Машинском факултету у Београду 25. 12 1976. године одбраном магистарског рада под називом „Прилог анализи утицајних параметара за прорачун вибрационих машина за сабијање тла" (ментор доцент мр Предраг).

Као асистент за групу предмета из Транспортног машинства на Машинском факултету у Београду, држао је вежбе из следећих предмета: Машине за грађевинарство, Машине за рударство, Транспортни уређаји и Транспортне машине. Осим тога, држао је вежбе у одељењима Машинског факултета и на другим факултетима и то: Машине за грађевинарство на Машинском факултету Универзитета у Нишу 1975. године. За исти предмет држао је вежбе на Машинском факултету Београд у Краљеву, у одељењима у Ужицу и Ваљеву. На Технолошко-металуршком факултету у Београду држао је вежбе из предмета).

Докторску дисертацију под називом „Динамичко понашање мосних кранова, у зависности од односа крутости појединих механизама и делова носеће конструкције" одбранио је 05. 07. 1989. године (ментор проф. Сава Дедијер).

У звању доцента за предмет Транспортни уређаји изабран је 01. 02. 1990. године на Машинском факултету у Београду. У звање редовног професора на Машинском факултету у Београду изабран је 25. 10. 2001. године за предмете Транспортни уређаји и Пројектовање транспортних Инжењерско цртање и Елементи машина и апарата.

Од избора у звање доцента на Машинском факултету у Београду на додипломским студијама одржава наставу из предмета Транспортни уређаји и Транспортни уређаји и фабричка постројења. Након избора у звање ванредног професора на Машинском факултету у Београду одржавао је наставу из предмета: Транспортни уређаји, Транспортни уређаји и фабричка постројења, Пројектовање транспортних система. На последипломским студијама усмерења за Механизацију и машинске конструкције, одржавао је наставу из предмета: Динамика транспортних машина, Динамика машина непрекидног транспорта, Динамика машина и уређаја жичара, ски лифтова и лифтова, Посебна поглавља.

Избором у звање редовног професора Машинског факултета у Београду, одржавао је наставу из предмета Транспортни уређаји, Транспортни уређаји и фабричка постројења и Пројектовање транспортних система. Био је ментор преко 140 дипломских радова, а члан комисија за одбрану дипломских радова преко 200 пута. Био је ментор једног специјалистичког рада, четири магистарске тезе и две докторске дисертације, као и члан више комисија за избор у звања на Машинском факултету у Београду.

У току свог вишедеценијског научноистраживачког и стручног рада, био је аутор или коаутор 49 научних и стручних радова, који су објављени у међународним и националним

РАДНА ВЕРЗИЈА

часописима, или изложени на међународним и националним научно-стручним скуповима, и то:

- 3 рада у часописима међународног значаја;
- 3 рада у часописима националног значаја, од чега један прегледни;
- 1 уводно предавање по позиву на скупу међународног значаја;
- 25 радова саопштених на међународним скуповима штампаних у целини;
- 15 радова саопштених на националним скуповима саопштених у целини;
- 2 рада штампана у изводу на међународним скуповима.

Осим тога, реализовао је 122 машинска пројекта до нивоа конструктивне документације са признатим ауторством. Аутор је четири књиге које се користе као уџбеници, али су и монографског карактера:

- Слободан Б. Тошић: „Транспортни уређаји – механизација транспорта", Универзитет у Београду – Машински факултет, 1999.
- Слободан Б. Тошић: „Прорачун машина непрекидног транспорта и дизаличних уређаја", Универзитет у Београду – Машински факултет, 2001.
- Слободан Б. Тошић: „Лифтови", Универзитет у Београду – Машински факултет, 2004.
- Давор З. Острић, Слободан Б. Тошић: „Дизалице", Универзитет у Београду – Машински факултет, 2005.

Током свог рада у настави на Машинском факултету у Београду константно је унапређивао области из предмета Транспортни уређаји, посебно област непрекидног транспорта. Увео је у наставу области лифтова и жичара, како на додипломским, тако и на последипломским студијама.

Руководио је иновационим пројектом „Савремени приступ формирању модерне технике пројектовања лифтова на електрични погон за вертикални превоз особа и терета", који је суфинансирало Министарство за науку и технологију Републике Србије.

Поред рада у настави и научно-истраживачког рада обављао је низ послова, од којих треба поменути следеће:

- Чланство у Комисији за стандарде из области дизалица и непрекидног транспорта Савезног завода за стандардизацију;
- Чланство у међународном удружењу научних радника и произвођача лифтова и ескалатора „ELEVATOR WORLD";
- Почасни члан Пословног удружења предузећа и С. З. Р. за лифтове „UNION LIFT" Београд;
- Члан Комисија за полагање стручних испита из области изградње инвестиционих објеката (област лифтова);
- Председник Организационог одбора, и члан Научног одбора XVI међународног научно-стручног симпозијума „Транспорт и механизација у индустрији" ICMFMDI 2000;
- Члан Стручног већа за рударске и геолошке науке Универзитета у Београду;
- Члан Инжењерске коморе Србије.

Био је Шеф Катедре за механизацију био је у периоду од 2001. до 2007. године. У пензију је отишао 30. 09. 2008. године.

РАДНА ВЕРЗИЈА

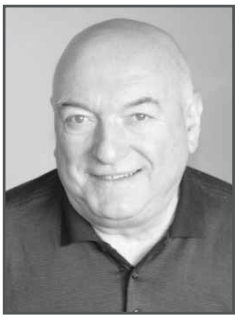

ПЕТКОВИЋ, ЗОРАН (Београд, 1948.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. У месту рођења завршио осмогодишњу школу и гимназију. Машински факултет уписао је 1966. године, прво као ванредни студент, јер се паралелно бавио музиком (свирао у рок групи „Црни Бисери"). На редовне студије прелази 1969. и уписује смер Механизација, усмерење Рударске и грађевинске машине.

Дипломски рад под називом „Челична конструкција шаржирног крана за Сименс-Мартинове пећи" (ментор проф. др Сава Дедијер) одбранио је 06. 07. 1972. године и за који је добио Годишњу награду Института за испитивање материјала Србије. Магистарски рад под насловом „Утицај промене геометријских параметара портала лучких кранова са окретним стубом на напонско стање елемената конструкције" (ментор проф. др Сава Дедијер) одбранио је 05. 07. 1978. године на Машинском факултету у Београду. На истом факултету 29. 06. 1990. године одбранио је докторску дисертацију под називом „Прилог динамичкој анализи роторних багера" (ментор проф. др Сава Дедијер).

За асистента за групу предмета из Транспортног машинства на Машинском факултету у Београду изабран је 01. 12. 1972. године. Као асистента на Машинском факултету у Београду држао је вежбе из предмета: Металне конструкције I, Металне конструкције II, Транспортне машине и Транспортни уређаји. Осим тога, држао је вежбе у одељењима Машинског факултета у унутрашњости Србије и на другим факултетима, и то: Транспортне уређаје у одељењима Машинског факултета у Крушевцу и Ужицу, Транспортне уређаје, Заварене конструкције и Металне конструкције на Машинском факултету у Краљеву, Транспортне уређаје на Машинском факултету у Крагујевцу, као и Инжењерско цртање и Елементе машина и апарата на Технолошко-металуршком факултету у Београду.

У звање доцента, за предмете Металне конструкције и Транспортне машине, изабран је 01. 05. 1991. године на Машинском факултету у Београду. За ванредног професора изабран је 01. 05. 1996. године за предмете Металне конструкције и Основе металних конструкција а у звање редовног професора на Машинском факултету у Београду, унапређен је 25. 10. 2001. године за предмете Металне конструкције и Транспортне машине.

Од избора у звање доцента, на додипломским студијама на Машинском факултету у Београду држао је наставу из предмета Металне конструкције и предмета Заварене конструкције на последипломским студијама. Након избора у звање ванредног професора, држао је наставу из предмета Основе металних конструкција, Металне конструкције и Транспортне машине. На Машинском факултету у Краљеву држао је предавања на основним студијама из предмета Металне конструкције од 1999. године до 2002. године. Школске 1999/2000 и 2000/01 држао је наставу из предмета Методе оптимизације у пројектовању на додипломским студијама на Машинском факултету у Београду. У звању редовног професора држао је наставу из предмета Основе металних конструкција, Металне конструкције и Транспортне машине на додипломским студијама на Машинском факултету у Београду.

На специјалистичким студијама смера за Машинске конструкције и механизацију на Машинском факултету у Београду држао је предавања из предмета Динамика машина прекидног транспорта. На последипломским студијама смера за Машинске конструкције и механизацију држао је предавања из предмета: Динамика транспортних, грађевинских и рударских машина, Прорачун носећих структура машина и уређаја за механизацију, Динамика носећих машинских конструкција, Структурна анализа машина за механизацију, као и групу предмета у оквиру Посебних поглавља, и то: Динамика и чврстоћа механизама и носећих конструкција дизалица, Динамика носећих конструкција машина за механизацију изложених дејству стохастичких побуда, Динамика машина континуалног транспорта - БТО системи.

РАДНА ВЕРЗИЈА

а последипломским студијама за стране студенте, које су одржане на енглеском језику, на смеру Mechanization and Machine Design држао је наставу из предмета FEM in structural analysis of transportation, civil and mining engineering machines и Experimental work III.

До увођења новог система школовања машинских инжењера усклађеног са Болоњском декларацијом, био је ментор 168 дипломских радова из предмета Транспортне машине и Металне конструкције, а поред тога и члан великог броја комисија за одбрану дипломских радова из предмета Транспортни уређаји, Рударске машине, Грађевинске машине и Фабричка постројења.

Био је ментор једног специјалистичког рада, четири магистарске тезе и једне докторске дисертације. Осим тога, био је члан две комисије за оцену и одбрану специјалистичких радова, 12 комисија за оцену и одбрану магистарских теза и 15 комисија за оцену и одбрану докторских дисертација, као и више комисија за избор у звања на Машинском факултету у Београду, Машинском факултету у Краљеву и ФТН у Новом Саду.

Од почетка ангажовања у настави, стално је унапређивао и наставни процес и садржаје. Увео је лабораторијске вежбе (пројектовање, прорачун и симулација рада транспортних машина) у курсеве које је држао. Учествовао је у формирању рачунарске лабораторије Катедре за механизацију и пројектовању и изради столова за испитивање:

- чврстоће конструкције двоточковних колица погона кретања грађевинских, рударских и транспортних машина;
- локалног утицаја точкова дизаличних колица.

Активно је учествовао у спровођењу реформе наставног процеса на Машинском факултету и његовог усклађивања са Болоњском декларацијом. Аутор је плана и програма извођења наставе из предмета Основе металних конструкција у машиноградњи на основним академским студијама, предмета Рачунарско пројектовање машина за механизацију и Металне конструкције у мастер академским студијама и предмета Структурална анализа машина за механизацију на докторским студијама.

Након усвајања нових наставних планова и програма (студије по моделу 3 + 2), на основним академским студијама држао је наставу из предмета Основе металних конструкција у машиноградњи. На мастер академским студијама држао је наставу из предмета Металне конструкције и Рачунарско пројектовање машина за механизацију, а на докторским студијама наставу из предмета Структурална анализа машина за механизацију.

У пензију је отишао 30. 09. 2013. године, након 40 пуних година рада на Машинском факултету.

Аутор је два универзитетска уџбеника и то:

1. Петковић, З., Острић, Д.: *Металне конструкције у машиноградњи 1*, Машински факултет Универзитета у Београду, 1995.
2. Петковић, З.: *Металне конструкције у машиноградњи 2*, Машински факултет Универзитета у Београду, 2005.

Оба уџбеника представљају незаобилазну литературу за студенте основних и мастер академских студија, као и докторских студија. Осим тога, нашли су широку примену у инжењерској пракси, а цитирани су и у научно-стручним радовима, уџбеницима и монографијама других аутора.

У току свог вишедеценијског научноистраживачког и стручног рада био је аутор или коаутор: четири рада публикована у врхунским међународним часописима (М21), једног рада у истакнутом међународном часопису (М22), једног рада у међународном часопису (М23), једног рада у часопису међународног значаја (М24), 49 радова саопштених на међународним скуповима (М33), 17 радова у научним часописима (М53), 37 радова саопштених на скуповима националног значаја, као и шест техничких решења (М80). Осим тога, реализовао је и 527 оригиналних стручних остварења (пројеката) и још увек активно ради у оквиру делатности Катедре за механизацију.

Члан је Инжењерске коморе Србије и Српског друштва за механику.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Био је руководилац Института за механизацију Машинског факултета од 1997. до 2013. године и шеф Катедре за механизацију од 2008. до 2013. године.

За свој истраживачко-стручни рад награђиван је 13 пута и то:

- 1972. године: Годишња награда Института за испитивање материјала Србије, за дипломски рад;
- 2002, 2005, 2008, 2009, 2012 и 2013. године: Годишње награде Привредне коморе Београда за техничка унапређења;
- 2009 и 2010. године: Златне медаље са ликом Николе Тесле у категорији нових технологија;
- 2009. године: Годишња награда Инжењерске коморе Србије за изузетно остварење у струци;
- 2011. године: Сребрна медаља са ликом Николе Тесле у категорији нових технологија;
- 2012. године: Теслина награда за врхунско инжењерско техничко-технолошко остварење;
- 2017. године: Златна плакета „ИТ", као највише признање за изванредан допринос развоју науке, технике и привреде у Србији.

РАДНА ВЕРЗИЈА

НОВАКОВИЋ, П. ВЛАСТИМИР (Сента, 1925. - Београд, 2014.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Његов отац Петар Новаковић, Србин из Црне Горе, добровољно је дошао из Чилеа и борио се у српској војсци у Првом светском рату, После трагичне смрти оца 1936. године, великог српског родољуба, он са својих једанаест година остаје са мајком Даницом.

Основну школу је завршио у Панчеву, а гимназију у Београду 1944. године. Као гимназијалац активно се укључује у НОБ. Са VI Личком дивизијом у борбама на Сремском фронту је рањен и пребачен у Панчевачку војну болницу на лечење, где се први пут сусреће са медицином, која ће остати његова велика љубав до краја живота.

После демобилизације августа 1946. године, уписује студије на Машинском факултету у Београду. Студије машинства на којима је бриљирао, други неправедно заустављају његовим хапшењем и прогоном на Голи оток, где две године издржава велике тортуре и неправде о којима је врло ретко говорио. Вратио се на Машински факултет и дипломирао априла 1956. године. После дипломирања запослио се у фабрици вагона „Гоша" у Смедеревској Паланци на пословима конструктора шинских возила, а затим у предузећу „Машинопројект" у Београду, где је радио као пројектант и конструктор специјалног воза и других шинских возила.

Септембра 1957. године изабран је за асистента за предмет Пољопривредне машине на Машинском факултету у Београду. После одбране хабилитационог рада изабран је маја 1962. године у звање доцента. Докторирао је јуна 1967. године на Машинском факултету у Београду на тему „Нове концепције развоја комбајна", а следеће године је његов комплетан докторски рад штампан у часопису „Пољопривредна техника". Марта 1968. године изабран је за ванредног професора, а у звању редовног професора унапређен је марта 1972. године. Као професор био је ментор при изради великог броја дипломских радова студената на Машинском факултету у Београду, Приштини, Крагујевцу и Новом Саду и пољопривредним факултетима у Новом Саду и Земуну, као и ментор при изради већег броја магистарских теза и докторских дисертација.

Обавио је две специјализације у иностранству и то: током 1959. године у Институту за пољопривредну технику Техничке високе школе у Штутгарту (три месеца), затим 1964. године у Институту ВИСХОМ (Централни институт СССР-а за механизацију пољопривреде) два месеца. На другим факултетима и институтима активно је радио на пројектима освајања нових решења механизације пољопривреде (јануара 1969. године у ВИСХОМ-у; Институту за тракторе НАТУ и на другим институтима и факултетима у Немачкој, СССР-у, Италији и другим европским земљама).

На позив премијера Аустралије 1976. године посетио је Аустралију као једини европски научник – експерт за развој и освајање нових техника и технологија у пољопривреди. Године 1982. учествује по позиву Академије наука СССР-а на Међународном форуму ради спречавања примене атомске енергије у војне сврхе. Био је признати и познати научник у области пољопривредног, железничког и медицинског машинства у земљи и иностранству. Као резултат тога Руска Академија Наука га је изабрала за иностраног члана Руске Академије Наука 1993. године. У Србији је био оснивач и редовни члан Академије Инжењерских Наука Србије (АИНС) од 1999. године.

Био је први управник Завода за пољопривредно машинство и шеф Катедре за пољопривредно машинство на Машинском факултету у Београду коју је основао 1987. године, као и шеф Катедре и усмерења за медицинско машинство на Машинском факултету у Београду. У периоду 1969-1972. године био је продекан за наставу, декан Машинског факултета у Београду од 1978-1981. године, председник Заједнице Машинских факултета Југославије преко двадесет година, члан Савета Универзитета у Београду, кандидат за проректора и ректора, чиме је свеобухватно дао упечатљив допринос развоју и јачању угледа Машинског факултета.

Научна и стручна активност др Властимира Новаковића је плодна, богата и визионарска. Иноватор и конструктор, научник и педагог, са идејама испред свог времена, са конструкцијама које живе и серијски се производе, са оригиналним научним открићима, утемељивач је и оснивач научних дисциплина за пољопривредно и медицинско машинство. Објавио је преко 150 радова у водећим научним и стручним, међународним и националним часописима, конференцијама и симпозијумима, одржао више излагања и предавања по позиву у Академији Наука Русије, Чехословачке и Бугарске, Универзитету у Русеу - Бугарска; Прагу - Чехословачка; Штутгарту – Немачка; на Округлом столу у Болоњи, итд.

Као аутор урадио је преко две стотине пројеката (стратешких, технолошких и иновационих) за Министарство за науку и технологију Републике Србије, Министарство за науку, технологију и развој Југославије, и за водеће југословенске, европске и светске фирме. Аутор је око 50 патената од којих су неки заштићени за Европу и Аустралију.

Професор др Властимир Новаковић остао је упамћен и препознатљив у стручној и научној јавности у области пољопривредног машинства по пројектима као што су „Развој механизације пољопривреде на плану обављања неколико операција у једном проходу” и „Механизација гајења трава, сена и пашњака, за убирање и сређивање траве и сена и за припрему сточне хране”. Међу изведеним пројектима са признатим ауторством издвајају се „Ротациона мотика са комбинованом сејалицом”, „Ротоситнилица и комбинована сејалица”, „Култиватор са уређајем за прехрањивање”, „Освајање решења и израда прототипа машине за одсецање метлица хибридног кукуруза”, „Дворедна вадилица кромпира са утоваривачем” и „Упоредна анализа ротационих плугова и утврђивање конструкцијских и експлоатационих параметара”.

Оснивач је и први председник организације ЈУПИН и председник Југословенског одбора за промоцију иновација, председник Првог међународног научно - развојног симпозијума „Стваралаштво као услов привредног развоја - Нове технологије и технике у служби човека”. Осим овог Симпозијума организовао је и 8 Интернационалних симпозијума „Пољопривредно машинство и наука”, светски конгрес ИФТОМ са Академијом наука Русије, који су много допринели да се успостави сарадња са водећим међународним институцијама у свету. Велика

РАДНА ВЕРЗИЈА

признања је добио од Академије Наука Русије за патентирана и освојена решења из области вибрационе биомеханике.

Добитник је многобројних признања у земљи и иностранству попут Награде за најбољи докторски рад 1967. године Привредне коморе града Београда, Ордена рада са златном звездом, Првомајске награде, награде Мајски цвет за проналазаштво и многих других награда и признања од Факултета, Института и предузећа у земљи и иностранству

Професор др Властимир Новаковић био је веома активан и након пензионисања 1991. године. Пошто се део породице професора Новаковића преселио у Сиднеј 1988. године, последње године живота провео је на релацији Београд – Сиднеј. Упокојио се 27. јануара 2014. године у Сиднеју у Аустралији. Његови посмртни остаци пренети су у родну Србију.

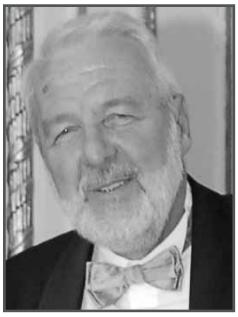

ВЕЉИЋ, М. МИЛАН (Београд, 1946.) дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Основну школу и гимназију завршио је у Београду. На Машински факултет у Београду уписао се 1964. год., а дипломирао 10. 04. 1969. год. на одсеку за производњу, групи за механизацију. Дипломски рад је радио из предмета Пољопривредне машине. По завршетку студија запослио се у фабрици пољопривредних машина „Змај" из Земуна где је у Заводу за испитивање пољопривредних машина радио на испитивању и усавршавању комбајна (Универзал и прототипа ЗМАЈ-125) и осталих пољопривредних машина из производног програма „ЗМАЈ"-а. Такође је био задужен и за развој лабораторије за испитивање која је била у оснивању.

Септембра. 1970. године изабран је за асистента на Машинаком факултету у Београду, а затим је једно време био у звању стручни сарадник. Магистарске студије завршио је на Машинском факултету у Београду 1977. год., одбраном магистарског рада под насловом: „Одређивање граничних зависности притиска пресовања сена за разне влажности и могућности конструкцијских решења кошења, гњечења, сушења и пресовања у једном проходу". Докторски рад под насловом: „Концепције развоја механизације за сређивање крмног биља" одбранио је на Машинском факултету у Београду 1987. год.

За доцента на Машинском факултету је изабран 1988. године, на радно место ванредног професора изабран је 1993. године, а за редовног професора унапређен је на Машинском факултету у Београду 1998. године. У пензију је отишао 2011. године.

Као асистент на Машинском факултету осим наставе из области пољопривредног машинства држао је наставу из предмета на основним студијама и то: Машински елементи, Техничко цртање, Транспортни уређаји и Машински материјали. На Технолошком Факултету у Београду учествовао је у извођењу наставе из предмета Елементи машина и апарата, а на Пољопривредном факултету у Земуну, Факултету техничких наука у Новом Саду, Пољопривредном факултету у Новом Саду, Факултету техничких наука – одсек Машинство у Скопљу учествовао је у извођењу наставе на предметима из области Пољопривредног машинства.

После избора у звање доцента на Катедри за Пољопривредно машинство држао је наставе из следећих предмета: Технолошке операције у пољопривреди; Пољопривредне машине и постројења; Пројектовање и конструисање пољопривредних машина; Пољопривредне технологије; Пољопривредне машине. Од 2005 до пензионисања на профилу Инжењерство биотехничких система обављао је наставу из предмета: Прикључне пољопривредне машине и опреме: Основе пољопривредних машина и опреме; Пројектовање пољопривредних машина; Експлоатација пољопривредних машина и опреме. На другим профилима Машинског факултета у Београду држао је наставу из предмета Испитивање машинских конструкција (две генерације) и предмета Машински материјали (један

РАДНА ВЕРЗИЈА

семестар). На Пољопривредном факултету у Београду држао је наставу, више од 10 година, из предмета Машински и погонски материјала.

Учествовао је у последипломској настави, магистарским и специјалистичким студијама, на предметима: Мерење и испитивање пољопривредних машина и постројења; Системи аутоматског управљања и регулисања пољопривредних машина; Оптимизација погона и преноса снаге пољопривредних агрегата и Аутоматизација у пољопривреди, као и на изборним предметима и посебним поглављима. Водио је један специјалистички и два магистарска рада. Такође водио је докторски рад а учествовао је као председник или члан комисије, на магистарским и докторским радовима осим на матичном факултету, и на Пољопривредним факултетима у Земуну, Пољопривредном факултету у Новом Саду и ФТН у Новом Саду.

У научноистраживачком и стручном раду остварио је сарадњу са научним институцијама у иностранству: Московски институт инжењеров сељскохозјаственова производства (МИИСП) Москва, Всехсајузни институт сољскохозјаственова машиностроенија (ВИСХОМ) Москва, Московски технологическиј институт машиностројенија (ВИМ) Москва, Академија наука СССР Москва, Колеџ Silsoe, Bedford (Енглеска), Univerzitet für Agrartechnik-Hohenhaim (Немачка), ВТУ „Ангел Кничев" Русе, Бугарска) и код нас: Институт „Михајло Пупин", Институт „Гоша", Институт ПКБ-а и бројним произвођачима пољопривредних машина и опреме. Током 1990 био је на студијском боравку у СССР-у који је финансирала Републичка заједница науке Србије, а по теми „Технологије и механизације за убирање и сређивање пољопривредних култура, првенствено крмног биља". Био је члан Организационог одбора два интернационална научна скупа, а и члан редакционог одбора часописа националног значаја.

Аутор је уџбеника „Технолошки процеси у механизованој пољопривреди", МФ Београд 1997, коаутор уџбеника „Оперативна готовост пољопривредних машина", Београд 2011., и аутор помоћног уџбеника „Преглед конструкција пољопривредних машина", МФ Београд 1992 намењених како за наставу на Машинском и другим факултетима тако и за стручњаке који се баве проблематиком пољопривредних машина и одржавањем пољопривредне механизације. Коаутор је дела монографије „Машинство за XXИ век", дела „Пољопривредно машинство – стање и перспектива", Нови Сад 1995.

Пријавио је као аутор или коаутор у периоду од 1979, до 1997. године седам патената из области обраде земљишта, обављања неколико операција у једном проходу, тресача воћа, хемијске заштите биља и машина за ђубрење. Савез проналазача и аутора техничких унапређења Београд доделио му је награду ГРАНД – ПРИХ на изложби „Проналазаштво" – Београд 2007 за проналазак и реализацију три по намени различите машина за обраду земљишта.

Од почетка рада на Машинском факултету руководио је опремањем лабораторије за тензиометријска испитивања пољопривредних машина због чега је боравио у Немачкој 1976. године. Учествовао је и у формирању лабораторије за наношење превлака, тврдих материјала отпорних на хабање, Организовао је и учествовао у испитивањима биланса снаге пољопрвредних машина и испитивањима која се односе на уштеду енергије при коришћењу тврдих превлака са малим коефицијентом трења на алатима пољопривредних машина. У оквиру наставе аутор је лабораторијских вежби које се односе на утврђивање параметара алата за обраду земљишта (плужног тела) и путање врха ножа ротационе ситнилице и ротационе мотике.

Научно истраживачки опус Милана Вељића био је садржајан и богат. Аутор је или коаутор 157 научно- стручних радова, 42 пројекта који су реализовани у директној сарадњи са привредом, 27 пројеката који су реализовани уз финансијску подршку Министарстава за науку и технолошки развој Републике Србије и Савезне државе и 6 експертиза и студија.

Научне и стручне радове излагао је на многобројним научно-стручним скуповима у земљи и иностранству. У иностранству је учествовао на симпозијумима и конгресима, а његови радови су штампани у Кини (Пекинг), Мађарској (Будимпешта, Балатон), Русији

МАШИНСКИ

(Москва), Словачкој (Нитра) и Бугарска (Софија, Габрово, Сузопољ, Кренова) у зборницима радова и интернационалним часописима. Широм бивше Југославије излагао је радове у 22 града на домаћим и Интернационалним скуповима.

Предмет интересовања Милана Вељића у области којом се бави био је веома широк. Одмах по доласку на Факултет био је ангажован на реализовању истраживања кроз пројектовање пољопривредних машина са новим технолошким процесима, односно за све фазе од идејног пројекта до израде финалног производа. На бази тог ангажовања урађени су бројни прототипови машина за обављање неколико операција у једном проходу при обради земљишта: ђубрењу, сетви и сађењу као и при убирању и сређивању пољопривредних култура. Такође активно је од 1975 до 1978. године учествовао као члан тима у реализацији пројекта „Примена методе оптимизације за утврђивање потребе, оптималне механизације и њеног коришћења за дату производну структуру пољопривредног добра". Посебну пажњу посветио је истраживањима која се односе на економску оправданост и примену решења за кошење крмног биља, сушење и балирање сена у једном проходу. Касније од 1985 предмет његових истраживања биле су технологије убирања плодова у воћарској производњи, а са реализованим решењима и 25 рада утемељио је у нашу праксу механизованог убирања коштичавог воћа применом вибрационих уређаја.

Руководио је од 1994 до 1997. године подпројектом „Примена аутоматизације код машина за хемијску заштиту биљака" суфинансираног од Министарства за науку и технологију Републике Србије, из кога су произашла бројна оригинална решења и један патент. Такође био је руководилац задатка „Истраживање оптималних технологија и основних параметара уређаја за сортирање јабучастог воћа", од 1996 до 2000. год. у оквиру основних истраживања суфинансираног од истог Министарства. Учествовао је после 2000. године у неколико пројеката, суфинансираних од Министарства за науку и технологију Републике Србије, који се односе на припрему земљишта, гајење, убирање, калибрирање, термичку обраду, паковање и прераду у воћарској и повртарској производњи који су реализовани кроз бројна технолошко-техничка решења. Такође са 25 радова дао је значајан допринос одржавању и експлоатацији пољопривредних машина и опреме.

Активно је учествовао у друштвеном и стручном раду на Факултету као члан или председник бројних комисија, одбора и савета. (члан Савета Машинског факултета, члан Савета ООУР-а, председник Комисије за пријем радника, председник Комисије за распоред часова) и у неколико изборних периода шеф Катедре за Пољопривредно машинство.

Више од 10 године био је члан Комисије за стандарде из области пољопривредне механизације Савезног завода за стандардизацију ЈУС.

ТОПИЋ, М. РАДИВОЈЕ (Ћеле код Приједора, БиХ, 1948.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу „Младен Стојановић" и три разреда гимназије „Есад Мићић" је завршио у Приједору, а четврти разред гимназије у II београдској гимназији „Иво Лола Рибар" у Београду. На Машински факултет у Београду уписао се 1966. године и дипломирао 09. јула 1971. године на одсеку за Термоенергетику са радом „Утицај влажности на рад последњих ступњева парних турбина". Исте године уписао се на последипломске студије на Машинском факултету у Београду. Септембра месеца 1971. године запослио се у Машинском школском центру „Београд" у Београду, као професор Термодинамике, где је радио до 03. 09. 1973. године када прелази на Машински факултет у Београду. У периоду од 13. 09. 1974. године до 21. 09. 1975. године био је на одслужењу војног рока. 18. јула 1971. године одбранио је магистарски рад под називом „Могућности уклапања решења за сушење трава у концепцију обављања неколико операција у једном проходу". Докторску дисертацију под називом „Могућности

РАДНА ВЕРЗИЈА

примене високих температура и концепције развоја решења за сушење при сређивању крмног биља" је одбранио 19. 12. 1983. године, за коју је добио и награду Привредне коморе града Београда за најбољу докторску дисертацију за 1983. годину. У звање доцента на Машинском факултету у Београду је изабран 1996. године а у звање ванредног професора 1991. године. Редовни професор на Машинском факултету у Београду је од 1996. године. На Машинском факултету у Београду је радио до 31. 09. 2013. када одлази у пензију. Ожењен, супруга Славица, ћерка Јелена и син Горан.

У научном и стручном раду проф. Р. М. Топић, учествовао је у сарадњи са научним институцијама у иностранству:(МИИСП), Москва; (ВИСХОМ); (МТИЛП), Москва; ВТУ Angel Kanchev, Болгария; г. Киев (Институт сверхтвердых материалов); Тбилиси, затим у Аустрији у Бечу (Interveld); у Аустралији, (University of Technology, Brisbane). Био је делегат Југославије, СиЦГ и сада је делегат Србије у European Federation of Chemical Engineering, EFCE; члан је и експерт Европске радне групе за сушење EFCE - Working Party on Drying. Рецензент је часописа Drying Technology an International Journal Marcel Dekker, New York; International Journal of renewable and Sustainable Energy; CIGR Journal. Члан је Editoral Borda часописа European International Journal of Science and Technology. Члан је Borda и рецензент међународног скупа SWEDES, и других скупова и часописа. Проф. Радивоје М. Топић је такође био члан делегације Југославије на 15 заседању секције 3 CEB – а, одржаног априла 1986. године у Будимпешти (Рацкеве) а по питањима рационализације енергије. Био је експерт Савезног министарства за развој науку и животну средину, од 1983. године; члан радне групе Машинство и индустријски софтвер Владе Републике Србије; члан Комисије за давање научних звања испред Одбора за машинство, Владе републике Србије; члан Научно стручног одбора одбора Конгреса о процесној индустрији, Процесинг. Рецензент (стални) за избор најбоље технолошке иновације. Био члан Комисије Министарства за пољопривреду за контролу термичке обраде дрвета.

Проф Р. М. Топић има више научних и стручних радова, саопштених на научним међународним конференцијама и објављених у међународним часописима и водећим националним часописима и то: 3 рада у водећем међународном часопису из области сушења Drying Technology an International Journal; 6 радова са SCI листе; 4 рада у међународним часописима који нису на SCI листи; 59 саопштења са међународних скупова; 37 радова у истакнутим часописима националног значаја; 1 монографија међународног значаја; 1 монографија националног значаја; 82 пројекта и техничка решења. Цитираност радова и публикација проф. др Радивоја М. Топића у иностраним и домаћим публикацијама је 101; у иностраним 69. Радови су цитирани у 20 врхунских међународних, истакнутих међународних и водећих међународних часописа 47 цитата; у врхунском међународном часопису International Journal of Drying Technology, IF 1, 77, има 14 цитата, и на International Drying Simposyum, 4 цитата; у књигама 4 цитата; 2 у патентима и 1 цитат у докторатима. Резултат научног рада проф. Р. М. Топића су одређене награде и признања: Диплома Laureata za rad:Topic M. R., „Direct use of Solar Energy for Drying medicinal herbs, aromatic plants and spices", Processing SETT - 2002 of Moscow, Rusia; Dedicated to Professor Chong Wen Cao on the occasion of his 75th birthday, Topic M. R., Small Capacity Mobile Dryers for Drying Biological Materials, IDS 2002, Kina Beijing, рад изабран за објављивање у специјалном издању часописа Drying Technology an International Journal од 236 радова из 44 земље, који су саопштени на Симпозијуму; Рад Topić M. R., **Mathematical Model for the Entropy Analysis of Drying Plants,** 9th international Drying Symposium IDS'94, Зборник радова, књига 1, Volume A, Gold Coast, Australia, 1994, (149 - 156) је изабран за објављивање у специјалном издању часописа Drying Technology an International Journal, између 150 радова који су саопштени на Симпозијуму; Диплома за изванредне заслуге у области научне, техничке и колегијалне сарадње, Катедра за термомеханику, на седници одржаној 29. 12. 1995. године, прогласила је проф. др Р. М. Топића, за свог почасног члана, диплома бр. 1.; Асоцијација за дизајн, елементе и конструкције, уврстила је проф. др Радивоја М. Топића у Публикацију 100 најуспешнијих машинаца у Србији у 2008. години, према истраживању АДЕКО – а: Друштво за Процесну

РАДНА ВЕРЗИЈА

технику СМЕИТС – а доделило је Повељу проф. др Радивоју М. Топићу за особите резултате његовог дугогодишњег научног и стручног рада у области процесне технике, 22 септембра 2014. године; Иста повељу му је додељена и 02. јуна 2016. Награда савеза инжењера и техничара Србије за најбољу ИТ публикацију у Србији за 2014. годину за књигу Сушење и сушаре у издању СМЕИТС - а. Учествовао је 17. научних међународних скупова од чега на 10 International Drying Symposium, IDS, (France, Lyon, 2014; China, Beijing, 2012; Deutschland, Magdeburg, 2010; India, Mumbai, 2008; Hungary, Budapest, 2006; China Beijing, 2002, The Netherlands, Noordwijkerhout, 2000; Greece, Thessalonica, 1998; Poland, Krakow, 1996; Australia, Gold Coast, 1994).

Проф. др Р М. Топић на МФ у Београду је самостално одржавао наставу из предмета: Пољопривредна постројења и Конструисање и пројектовање пољопривредних постројења на додипломској настави: Такође учествовао је у извођењу наставе из предмета: Термодинамика, Термодинамика I, Мерна техника и опрема (усмерење за Медицинско машинство), Сушаре (група за Процесну технику) на Машинском факултету у Београду. Држао је наставу у одељењу МФ факултета у Краљеву, на ПФ у Земуну, у одељењу ЕФ Београд у Светозареву. После увођења наставног процеса по Болоњској декларацији увео је пет нових предмета (и одржавао је наставу): ОАС: Обновљиви и секундарни ресурси (IV семестар); Сушење и хигротермички процеси, (VI семестар); ДАС: Основе појава преношења и технике сушења, (VII семестар), Специјалне технике и технологије процеса сушења, (VIII семестар) и Пројектовање постројења и процесних и енергетских система, (IX семестар); у оквиру Докторског програма: Нумеричке методе у процесима сушења и Оптимизација и методе прорачуна постројења и опреме, такође: ДАС програм на Факултету техничких наука у Бихаћу: Специјалне методе сушења дрвета. (II циклус додипломске наставе), за који је написао и уџбеник. Био је ментор 1 магистарског и 1 докторског рада, руководилац: 21 дипломског рада; 9 мастер радова и 11 завршних радова.

Проф. др Радивоје М. Топић аутор је више књига, поглавља у књигама и монографија: Топић М. Радивоје, Сушење и сушаре, СМЕИТС, Београд, 2014.; Топић М. Радивоје, Атиф Хоџић, Неконвенционални начини сушења дрвета, Технички факултет у Бихаћу, 2014.; Топић М. Радивоје, Обновљиви и секундарни ресурси, МФ, Београд, 2013., први пут у наставни план и програм ОАС, друга година, IV семестар уведени обновљиви извори енергије; Топић М. Радивоје, Сушење и хигротермички процеси, МФ, Београд, 2013.; Топић М., Радивоје, Основе појава преношења и техниек сушења, МФ, Београд, 2013.; Топић М. Радивоје, Специјалне технике и технологије процеса сушења, МФ, Београд, 2013.; Топић М. Радивоје, Пројектовање постројења и процесних и енергетских система, Машински факултет, Београд, 2013.; Богнер, М., Термотехничар, Топић М. Р., Сушење, поглавље 11, „Интерклима" Врњачка бања, СМЕИТС, Београд, 2004.;Топић М. Р., Богнер М., Техника сушења, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2002.; Кавгић, Петар и сарадници,: Енергтески аутономна и еколошки чиста фарма (ЕАЕЧЕ), књига, монографија, Нови Сад, 1999., IV поглавље, Енергија и обновљиви извори енергије, бр. 45.; Топић, М. Р. Анализа могућности примене топлотних пумпи као извора енергије у оквиру еталон газдинства; Топић М. Р., Анализа, оптимизација и моделирање процеса и решења високотемпературског сушења, монографија, МФ, Београд, 1996.; Топић М. Р., Пројектовање и конструисање пољопривредних постројења, МФ, Београд, 1996., Богнер, М., Топић М. Р., Јаћимовић Б., Енергетски процеси, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1995.; Топић М. Р., Пољопривредно машинство, брошура Катедре, МФ, Београд, 1994.; Богнер, М., Топић М. Р., Јаћимовић Б., Енергетски процеси, Завод за уџбенике и наставна средства Београд, итд., Београд, 1990., први пут у програм средње школе машинско енергетске струке уведена област сушења. Има једну од првих књига из области сушења у СФРЈ Топић М. Р., Основе пројектовања, прорачуна и конструисања сушара, Научна књига, Београд, 1989.

Проф. др Радивоје М. Топић, руководио је са 21 научноистраживачким пројектом, био учесник у 12 научноистраживачких пројеката. Урадио је рецензију: 5 књига; 48 научноистраживачких пројеката; 12 радова у иностраним часописима; 7 радова са скупова; 1

РАДНА ВЕРЗИЈА

ревизију; 4 експертизе. Аутор је више лабораторијских инсталација у Заводу за пољопривредно машинство. Избором за ванредног професора постаје шеф Катедре за ПМ, (период од 6 година, а после још неколико двогодишњих мандата). Члан је Савеза инжењера и техничара СР Југославије, Србије и Друштва за процесну технику. Руководио је Центром за ПМ. Био је главни уредник Подлистка Сушење, Процесна техника у издању СМЕИТС - а. Руководио и даље руководи VII секцијом Сушење и сушаре у оквиру Међународног конгреса о опреми у процесној индустрији „Процесинг".

РАДНА ВЕРЗИЈА

Катедра за процесно машинство

ЂАКОВИЋ, Р. БРАНИСЛАВ (Крагујевац, 1924. -Београд, 1987.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. После боравка у НОВ и одслуженог војног рока у ЈНА до краја 1946. год., Б. Ђаковић је исте године уписао студије на Техничком факултету у Београду а дипломирао 1951. године на Машински факултет у Београду

На Машинском факултету Универзитета у Београду је радио као асистент (млађи машински инжењер) од 1951. до 1953., одакле је прешао у предузеће „Југострој" у Београду где је радио до 1958. После тога је радио годину дана у Бироу за фригорификацију „Агротехника". У звање вишег стручног сарадника на Пољопривредном факултету Универзитета у Београду је изабран 1960. а за доцента 1961. Године 1967. је одбранио докторску дисертацију на Машинском Факултету у Београду са темом „Утицај изолације на појаву транспорта влаге и формирање модификоване атмосфере у расхладним коморама са освртом на особине домаћих изолационих материјала".

На место ванредног професора је изабран 1969. за предмет Термодинамика са термотехником на Одсеку за технологију пољопривредних сировина. Професор др Бранислав Ђаковић је као први наставник на овом предмету установио и наставни програм који је обухватао: опште законе термодинамике, идеалне и реалне гасове и влажан ваздух, бинарне растворе и раздвајање мешавина, термодинамичке циклусе топлотних мотора и постројења, простирање топлоте и сагоревање.

На Машинском факултету Универзитета у Београду (Катедра за процесну технику) изабран је 1972. за ванредног професора, а 1974. године је унапређен у звање. редовног. професора. Одржавао је наставу из предмета Технолошки апарати, односно предмета Топлотни и дифузиони апарати. На магистарским студијама на Одсеку за процесну технику одржавао је наставу из предмета Термодинамика вишекомпонентних система. Био је ментор при изради 5 докторских дисертација и 11 магистарских теза и више десетина дипломских радова.

Професор др Бранислав Ђаковић, је поставио основни план и програм по којима се топлотни и дифузиони апарати и данас изучавају на Машинском факултету у Београду. У оквиру овог предмета проучавали су се размењивачи топлоте (операциона линија процеса размене топлоте, основни представници група цевастих и листатстих размењивача са разменом топлоте без и са променом фаза, регенеративни размењивачи топлоте), упаривачи и упаривачке станице, дифузиони апарати (колоне са подовима, колоне са испуном, итд.) и основи расхладних уређаја. Савременим приступом настави, укључујући резултате еминентних светских и домаћих истраживача и сопствена искуства из научноистраживачке делатности и богате сарадње са привредним субјектима, он је оставио печат на генерације студената који су студирали на Одсеку за процесну технику.

НАЦРТ ВЕРЗИЈА

У оквиру научноистраживачке делатности учествовао је у изради 67 научних и стручних радова објављених у часописима и изложених на симпозијумима у земљи и иностранству у области процесне технике и термотехнике.

У области сарадње са привредом учествовао је у изради: 50 главних машински пројеката у областима хлађења, дестилације, прехрамбене индустрије и млекарства, 6 идејних пројеката у области хлађења, климатизације и прехрамбене индустрије, више конструкционих техничких документација за топлотне и дифузионе апарате и помоћне уређаје у процесној индустрији, 18 научно-истраживачких пројеката финансираних од стране Министарстава за науку и технологију и регионалних и основних заједница науке.

За продекана за научноистраживачку делатност изабран је 1978. на Машинском факултету у Београду. Шеф Катедре за процесну технику био је у периоду до 1982. до 1987.

Значајно је ангажовање проф. Ђаковића у раду СМЕИТС-а (Савез машинских и електротехничких инжењера и техничара Србије). Постао је члан Управног одбора Друштва инжењера и техничара НР Србије (касније СМЕИТС-а) 1951., а председник СМЕИТС-а је био од 1971. до 1981. год. Између осталог, професор Ђаковић је 1971. био један од иницијатора оснивања Друштва за КГХ и институције редовног окупљања стручњака КГХ, које је прерасло у познати конгрес о КГХ. Био је члан више Комисија међународног института за хлађење у Паризу.

Године 1976., проф. Ђаковић, дугогодишњи члан Управног одбора Савеза, по струци заинтересован за процесну технику, оценио је да ту област треба боље проучавати и пратити, па је предложио организовање другог по реду Стручног скупа о опреми у процесној индустрији, који је одржан 1978. Овај скуп је касније прерастао у Конгрес о процесној индустрији – Процесинг. Као признање за његов рад на афирмацији инжењерске струке у области процесног инжењерства и термотехнике СМЕИТС додељује медаљу „Бранислав Ђаковић", појединцима, редовним члановима СМЕИТС-а, чија је дугогодишња стручна делатност у некој од организација чланица СМЕИТС-а, поред изванредних резултата у дисциплини којом се бави, допринела афирмацији мултидисциплинарности наступа СМЕИТС-а у области машинства, односно електротехнике и величини и угледу СМЕИТС-а као релевантне стручно-научне организације.

На прослави стогодишњице Америчког друштва машинских инжењера (The American Society of Mechanical Engineers) 1980. године, проф. Ђаковић је добио почасно чланство и признање друштва за примену научно-техничких сазнања у области машинства.

ЈАНКЕС, ГОРАН (Београд, 1945.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду у пензији. Основну школу и 6. београдску гимназију завршио је у Београду. Дипломирао је на Термоенергетском смеру Машинског факултета Универзитета у Београду 1969.

На Машинском факултету у Београду почео је да ради 1972. године као студент последипломских студија на радном месту сарадника на Катедри за процесну технику. 1979 је одбранио магистарску тезу „Утицај увођења кисеоника у куполну пећ за топљење гвожђа".

У звање асистента изабран је 1981. године за предмет „Индустријске пећи" на Машинском факултету у Београду. Докторску дисертацију одбранио је на Машинском факултету у Београду 1990. године на тему: „Прилог проучавању гасификације југословенских лигнита" под руководством проф. М. Антића. За доцента је изабран 1992, за ванредног професора 1997, а за редовног професора 2002 године. Ради стручног и научног усавршавања боравио је у Великој Британији, САД, Француској и Холандији.

РАДНА ВЕРЗИЈА

У току свога рада на Машинском факултету као сарадник, асистент и наставник изводио је наставу из 13 предмета Катедре за процесну технику на свим нивоима студија, а као сарадник држао је вежбе и на предмету „Термодинамика" (од 1974 до 1978). Матични предмети су му били: „Индустријске пећи", „Индустријске пећи и котлови" и „Процесна енергетика". Био је шеф Катедре за процесну технику Машинског факултета од 1998 до 2002. Пензионисан је 2011. године.

Области научног рада и научно-истраживачка остварења у 40 година истраживања обухвата области: гасификација чврстих горива и биомасе, унапређење енергетске ефикасности процеса у индустрији - у црној и обојеној металургији, индустрији стакла, цемента, текстилној и прехрамбреној индустрији, усавршавање енергетске ефикасности индустријских пећи (прорачуни губитака енергије и енергетских биланса, коришћење отпадне топлоте и отпадних материјала, ефекти обогаћења ваздуха за сагоревање кисеоником, управљање и примена рачунара, испитивања и дијагностика рада пећи), заштита животне средине и енергетска ефикасност у индустрији. У наведеним областима група којој је радио иницирала је прве истраживачке пројекте на територији бивше Југославије. У оквиру тога је посебно значајно ангажовање на изради енергетских биланса и на дијагностици рада индустријских пећи и производних погона и увођење технике примене техничког кисеоника у индустријским пећима.

Последњих година ради на развоју гасификације биомасе. Реализовао је преко стотину елабората, студија и пројеката везаних за реконструкцију енергетских постројења у индустрији (котларнице, системи за снабдевање топлотном енергијом, компримовани ваздух, пречишћавање димних гасова, биогас, когенерације), као и студија, стратегија и других докумената за потребе Министарства енергетике Србије.

Дијагностика стања и предлози мера за побољшање енергетске ефикасности реализовани су после 2000-те године кроз експертске прегледе (енергетски аудити) или верификације пројеката енергетске ефикасности и примене обновљивих извора енергије у око 150 предузећа у Србији и околним земљама. Посебан допринос је остварио у повезивању научноистраживачких организација и индустрије на пољу унапређења енергетске ефикасности и то: У оснивању Центра за енергетску ефикасност Машинског факултета у Београду (1991, руководилац Центра 1991-1996), Регионалног центра за енергетску ефикасност-Београд (1996, руководилац Центра 1996-2003), Мреже за енергетску ефикасност у индустрији Србије (2002, директор од 2002 до данас).

Посебно се ангажовао на организацији студија и курсева за образовање инжењера у области енергетске ефикасности као руководилац пројеката сарадње са Норвешком: магистарске студије „Одржива енергија и заштита животне средине у Југославији" (заједничке студије Машинског факултета у Београду и Машинског факултета у Трондхајму, Норвешка, 2001-2005), специјалистичке студије „Енергетски менаџмент у индустријским предузећима" (Машински факултет у Београд, ФЕР у Загребу и IFE у Норвешкој, 2006), докторске студије:"Енергија и животна средина" (заједничке докторске студије за земље западног Балкана, Машински факултет у Београду, ФЕР у Загребу, Машински факултет у Трондхајму, Норвешка и ИФЕ, Норвешка, 2006-2011).

Реализовао је у оквиру Мреже за енергетску ефикасност у индустрији Србије 10 кратких курсева за образовање инжењера и три вишедневна курса за енергетске аудиторе у индустрији (Тузла 2009, Београд 2011 и 2013), као и 5 вишедневних курсева из области енергетске ефикасности у индустрији за инжењере и студенте на универзитетима у Скопљу, Сарајеву, Бихаћу и Београду. Као наставни материјал и приручник за инжењере издата је публикација „Приручник за побољшање енергетске ефикасности у рационалну употребу енергије у индустрији" (МФ, Иновациони центар Машинског факултета, децембар 2009) која се користи као литература за студенте на мастер студијама на Машинском факултету у Београду, као и на универзитетима у Источном Сарајеву и Тузли. у оквиру Националног програма за енергетску ефикасност Министарства за науку, технолошки и развој Републике

ПРИМЕРАК

Србије (2002-2009) био је директор Националног програма за енергетску ефикасност у индустрији, где је реализовано 52 истраживачка и демонстрациона пројекта.

Члан је главног одбора (од 1993 до данас), председник Секције за индустријску енергетику, (од 1993 до данас) и потпредседник главног одбора Друштва термичара Србије (2002 до данас), члан Удружења за гас Србије, члан СМЕИТС-а (председник секције за процесну технику од 1980-82 и 1996-1997), члан главног одбора Удружења универзитетских наставника и научних радника Србије (2006 до 2014). Био је члан редакције часописа „ГАС", Удружења за гас Србије (1999 до 2009) и члан редакције часописа МЕТАЛУРГИЈА, Савеза инжењера металурга Србије (2001 до 2010). Био је председник организационог одбора на 8 конференција везаних за коришћење енергије у индустрији („Индустријска енергетика" 1994, 1996, ИЕЕП 2004, 2008 и 2010, 2011, 2013, 2015) и члан програмског или научног одбора на преко 20 других конференција (Симтерм, Процесинг, ГАС, CPAG, SDEWES).

Регионални је експерт међународних институција у пројектима из области енергетске ефикасности и заштите животне средине, (d'Appolonia, Италија, у Србији и Македонији, 2010 до данас, Parsons E&C, САД, 2007-2008, GGF, 2012 до данас), UNIDO експерт у области Чистије производње и предавач за област енергетске ефикасности на курсевима за експерте чистије производње је од 2006.

За постигнуте резултате у образовно-педагошком раду добио је награду Удружења универзитетских професора и научника Србије „Проф. Др Војислав К. Стојановић" 2007 и плакету Машинског факултета 2007године. За дописног члана Академије инжењерских наука Србије (АИНС) изабран је 2012. године.

По одласку у пензију 2011. године ради у редовном радном односу као директор Мреже за енергетску ефикасност у индустрији у Иновационом центру Машинског факултета у Београду, и као сарадник више фирми и међународних организација које се баве унапређењем енергетске ефикасности у индустрији и применом обновљивих извора

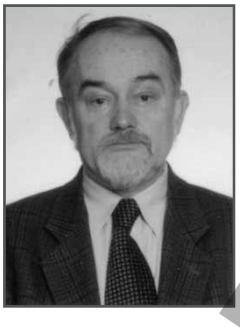

БЛАЖИЋ, ЖИВОЈИН (Каменице, Ваљево, 1942.), дипломирани инжењер машинства, асистент и стручни сарадник Машинског факултета у Београду. Основну школу као и средњу техничку машинску школу завршио је у Ваљеву. Студије машинства уписао 1962. године на Машинском факултету у Београду а дипломирао из предмета Технолошки апарати марта 1966. године на производном смеру- група за технолошку опрему.

По завршетку студија запослио се у предузећу „Термоелектро" (касније „Минел"), где је радио три године у Конструкционом бироу на конструкцијама машина и апарата за прехрамбену индустрију, затим у Комерцијално-техничком бироу на пројектовању објеката прехрамбене индустрије и изради техничких елабората понуда те врсте постројења за домаће и инострано тржиште. Потом је у радио у предузећу „Панчево I", такође на конструисању опреме за прехрамбену индустрију. Последњу годину дана радио је у Институту за развој и истраживање у предузећу „Минел" у групи за машине и опрему прехрамбене индустрије.

За асистента за предмет Технолошки апарати на Машинском факултету у Београду изабран је 1972. године. Осим извођења аудиторних вежби и прегледа задатака и пројеката из овога предмета, радио је и на извођењу вежби (преглед задатака и пројеката) и на предметима. Челичне конструкције, Транспортни уређаји и Фабричка постројења. Последипломске студије био је уписао 1973. године на Технолошко-металуршком факултету у Београду, смер „Заштита животне средине човека"; у току 1973/74 године одслушао је прву годину али је због породично-финансијских разлога те студије прекинуо.

После реизбора за асистента 1975. и 1978. године изводио је вежбе (аудиторне, преглед задатака и пројеката) на предметима: Конструкција и прорачун апарата, Машине и апарати

РАДНА ВЕРЗИЈА

за механичке и хидромеханичке операције, Топлотни и дифузиони апарати, Топлотни апарати, Простирање топлоте и масе и Фабричка постројења. У одељењу Машинског факултета у Краљеву изводио је вежбе из предмета и Технолошки апарати и Конструкција и прорачун апарата. Учествовао је као консултант при изради великог броја дипломских радова студената из предмета на којима је изводио вежбе и био члан великог броја комисија за одбрану дипломских радова студена.

У току 1983. године преведен је у звање стручног сарадника, и у томе звању је радио на предметима Конструкција и прорачун апарата, Машине и апарати за механичке и хидромеханичке операције и Фабричка постројења. (на МФ у Београду и Одељењу Факултета у Ужицу). У звање стручног сарадника изабран је поново 1986. године за послове и задатке Руководиоца летње праксе студената Машинског факултета, и на тој радној функцији остао је до одласка у пензију 30. 9. 2007. године.

Дипл. инж. Ж. Блажић учестовао је, самостално и као коаутор у изради великог броја студија и пројеката у време свога рада у привреди и из домена сарадње са привредом на Машинском факултету у Београду. Овде се наводе само неки:

(1) Конструкција и развој опреме за прехрамбену индустрију; (2) Пројектовање индустријских кланица, (3) Учествовао у изради понуда – идејних пројеката опреме за прехрамбену индустрију; (4) Руководио израдом одговарајуће техничке документације опреме за прехрамбену индустрију; (5) Учествовао је у извођењу пројеката за друге врсте индустријске опреме (ливнице, сушаре и др.); (6), Учествовао је у извођењу већег броја научно-истраживачких пројеката, који су рађени у Институту Машинског факултета за потребе привредних организација у Србији и шире; (7) Урадио је велики број стручних радова и др.

Ради стручног усавршавања посетио је више изложби и сајмова индустријске опреме за прехрамбену индустрију у земљи и иностранству., водио студенте Машинског факултета на стручне екскурзије у земљи и иностранству.

У току свога 35. -то годишњег рада на Машинском факултет увек је био цењен и омиљен међу колегама и студентима.

РАДНА ВЕРЗИЈА

РАДНА ВЕРЗИЈА

Катедра за механику флуида

ВОРОЊЕЦ, П. КОНСТАНТИН, (Кијев, Русија, 1902. - Београд, 1974.), академик САНУ, редовни професор Машинског факултета у Београду. Рођен је у Кијеву 30. јануара 1902. године у породици Пјотра (Васиљевича) Вороњеца, професора Кијевског универзитета и познатог руског научника из области механике.

Непосредно по окончању Октобарске револуције Константин Вороњец је емигрирао у Србију, и у Београду 1921. године наставио студије на Филозофском факултету, на групи за математику и физику. Дипломирао је 1925. године и одмах се запослио у Крушевцу као тзв. контрактуални суплент у гимназији. После три школске године вратио се у Београд и отпочео рад на својој првој докторској дисертацији под менторством академика Антона Билимовича. Дисертацију под насловом: „Котрљање чврстог тела по еластичној подлози" одбранио је 1930. године.

Већ наредне године отишао је у Француску, где се запослио у Техничкој дирекцији француског Министарства ваздухопловства, у Институту за механику флуида. Упоредо са радом у Институту отпочео је и рад на својој другој докторској дисертацији, под руководством академика Анрија Вила. Интересантно, дисертација се састојала из две потпуно одвојене теме. Једна се односила на изучавање поремећаја изазваних струјањем флуида услед промена температуре, а друга на струјања флуида у танким слојевима по кривим површинама. Дисертацију је одбранио на Сорбони 1935. године.

Непосредно после тога вратио се у Београд, али није могао одмах да пронађе посао на Универзитету. Пуних 12 година радио је у разним осигуравајућим друштвима као шеф Математичког одељења! Тек 1947. године постављен је за хонорарног наставника на Машинском одсеку тадашњег Техничког факултета. Брзо је напредовао и већ 1954. године постао је редовни професор на сада Машинском факултету Универзитета у Београду, за предмет Хидромеханика.

На Машинском факултету био је шеф Катедре за физику, шеф Катедре за физичко-математичке науке и шеф Катедре за хидромеханику, која је касније преименована у Катедру за механику флуида. Био је такође продекан Машинског факултета, члан Извршног одбора и председник Савета. Био је такође веома активан и у многим установама ван Факултета – дугогодишњи сарадник Математичког института САНУ и једно време управник Одељења за механику, сарадник Машинског института, и члан стручног савета Хидротехничког института „Јарослав Черни". За дописног члана САНУ изабран је 1958. године, а за редовног 1963. године. Пензионисан је 1971. године, а умро је 19. октобра 1974. године.

Научни рад проф. Вороњеца у области механике флуида био је веома разноврстан. У току свог боравка у Паризу, упоредо са радом на темама свога будућег доктората, у Институту у коме је био запослен радио је на тзв. хидрауличким аналогијама. Већ постојеће и добро познате аналогије једнодимензијских струјања течности са слободном површином у

РАДНА ВЕРЗИЈА

каналима променљиве дубине и струјања стишљивих флуида – гасова, проширио је на дводимензијска дозвучна струјања гасова, што је тада, у раној фази развоја ваздухопловства, имало доста велики практични значај. Овим проблемима се бавио не само теоријски, него и експериментално.

Знање и искуство које је тада стекао примењивао је касније код нас у својој сарадњи са Хидротехничким институтом „Јарослав Черни". Значајан део његовог опуса чине радови посвећени струјањима стишљивих флуида. Бавио се посебно применом тзв. индиректних метода при проучавању вртложних струјања гасова и применом комплексних аналитичких функција за добијање решења неких практично важних проблема. Најзад, један део његовог опуса био је посвећен и примени неаналитичких функција и моногених кватерниона у механици флуида. Ову математичку дисциплину код нас је увео први ментор проф. Ворињеца, академик Антон Билимович, а проф. Ворињец ју је вешто применио за добијање једне читаве класе тачних решења струјања вискозног флуида.

Проф. Ворињец је имао релативно мали број докторената. То су били: Момчило Здравковић, Мане Шашић и Симеон Ока. Сви су остварили изванредне каријере научника и универзитетских професора.

За своје студенте проф. Ворињец је написао 4 уџбеника – по два за додипломске и последипломске студије. За додипломске студије то су били Техничка хидромеханика и Механика флуида. Механика флуида, коју је написао заједно са академиком Николом Обрадовићем, доживела је у периоду од 1960. године до 1976. године пет издања и штампана је у укупном тиражу од 15. 000 примерака. За последипломске студије написао је Аналогије физичких појава и Динамику гасова. Оба уџбеника су у време када су настала представљала јединствену литературу у земљи за области науке на које су се односили.

Пет година после смрти проф. Ворињеца Математички институт САНУ издао је Зборник радова посвећених успомени на њега, а поводом 90 година од његовог рођења, септембра 1992. године, на Машинском факултету у Београду организован је симпозијум под називом: Савремени проблеми механике флуида. На Симпозијуму је саопштено 36 радова из разних области механике флуида и пет уводних реферата. Два уводна реферата су се односила на живот и рад проф. Ворињеца. Том приликом је на његовој матичној катедри установљена спомен библиотека која и данас носи његово име.

САЉНИКОВ, ВИКТОР (Пећ, 1927 - Београд, 2004.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Рођен је у Пећи 1927. године у руској емигрантској породици. Основну и средњу школу је похађао у више градова у Србији у којима је његов отац, као магистар историје, радио пре и током Другог светског рата.

По завршетку рата, уписао је студије на Машинском факултету Универзитета у Београду, на коме је дипломирао 1951. године, на одсеку за Аеронаутику. Одмах након дипломирања ангажован је као асистент на предмету Механика флуида, који је тада предавао професор Константин Ворињец. Под његовим утицајем додатно уписује Природно-математички факултет Универзитета у Београду, одсек за механику, на коме је и дипломирао 1956. године.

Након дипломирања, одлази на даље усавршавање у Институт за примењену математику при Алберт-Лудвигс Универзитету у Фрајбургу, Немачка, где је провео наредне три године(1957-1960. године). У том периоду директор Института у Фрајбургу је био чувени научник проф. Хенри Гертлер (Henry Görtler), познат по својим истраживањима у областима хидродинамичке теорије стабилности и теорије граничног слоја.

Област теорије граничног слоја је била тема истраживања В. Саљникова током боравка у Институту у Фрајбургу. Под менторством проф. Гертлера 1960. године је одбранио докторску

ПРИНАЦРТ

дисертацију под насловом „Примена Гертлерових редова при прорачуну осно-симетричног граничног слоја на обртним телима” (Übertragung der Görtler’schen Reihe auf die Berechnung von Grenzschichten an Rotations-Körpern), и тиме стекао звање доктора природних наука.

По повратку у земљу изабран је у звање доцента, затим у звање ванредног професора 1965. године, и 1970. године у звање редовног професора. Током своје универзитетске каријере проф. Сањников је био гостујући професор на више универзитета у иностранству, где је поред наставних обавеза био ангажован и у истраживачким активностима, као ментор неколико докторских дисертација. Тако је школску 1970/71 провео на Универзитету у Алжиру, период од 1987-1989. године на Макс Планк Институту у Гетингену и у току 1989. имао краће боравке на универзитетима у Стутгарту и Карлсруе-у (Немачка).

У време када је проф. Сањников изабран у звање доцента, процес индустријализације земље је био у пуном замаху, што је било праћено и веома интензивним развојем нових универзитетских центара у градовима као што су Ниш, Подгорица, Приштина, Крагујевац, Краљево, Скопље, Сарајево. Током тог периода, као професор на предмету Механика флуида, дао је огроман допринос школовању великог броја младих инжењера машинства у тим универзитетским центрима, и тако немерљиво допринео њиховом развоју.

Проф. Сањников је био изванредан предавач, користећи често веома оригиналне начине објашњавања појединих комплексних феномена и појава у механици флуида. Код студената је на усменим испитима јако ценио и њихов начин изражавања, сматрајући да будући инжењери морају да буду способни да на убедљив начин образложе и одбране пројекте на којима раде у својој инжењерској пракси. Усмени испит код проф. Сањникова је међу студентима био познат као веома захтеван, али уједно и као веома цењен. На Машинском факултету у Београду био је ментор при изради 5 магистарских теза и три докторске дисертације (Костић Страхиња, Павловић Милош и Цоцо Милорад).

Основна истраживачка област проф. Сањникова је била теорија граничног слоја, која омогућава аналитичко и нумеричко решавање великог броја проблема који се јављају у техничкој пракси. У својој докторској дисертацији је извршио генерализацију и проширење претходних истраживања проф. Гертлера, развивши аналитичке методе прорачуна осно-симетричног граничног слоја. Његове методе су током наредних деценија потврђене и проширене у магистарским тезама и докторским дисертацијама под његовим менторством. Свеукупно, проф. Сањников је био ментор на око 40 магистарских теза и докторских дисертација. Већина његових докораната, након успешних одбрана својих дисертација, касније су постали професори на универзитетима у Београду, Новом Саду, Нишу, Крагујевцу, Подгорици, и осталим универзитетским центрима широм тадашње Југославије, док су неки наставили своје универзитетске и истраживачке каријере у иностранству.

У нешто каснијој фази свог истраживања, базирајући се на претходним резултатима чувеног руског научника Лојцјанског, проф. Сањников долази до генерализованог бездимензијског облика једначина граничног слоја, чијим се нумеричким решавањем долази до једног универзалног решења примењивог за све проблеме теорије граничног слоја. Валидност тих једначина је потврђена током његовог боравка на Макс Планк Институту у Гетингену, при прорачуну ламинарног дела граничног слоја који се формира на аеропрофилу. За своја истраживања на пољу теорије граничног слоја проф. Сањников је добио разна признања у међународним оквирима - био је члан Интернационалног друштва за примењену математику и механику (GAMM), Америчког друштва математичара, Француског друштва за механику и Америчког друштва инжењера машинства (ASME).

Захваљујући научном раду, али и личним комуникационим способностима професора В. Сањникова, Машински факултет је остварио значајну сарадњу са више универзитета широм света, која се и данас одржава. Такође, на својој матичној Катедри је увео и неке нове области истраживања, као што су турбулентна струјања флуида, конвективна струјања флуида, и др.

Био је дугогодишњи Шеф катедре за механику флуида на Машинском факултету. За почасног члана Југословенског друштва за механику изабран је 1988. године, а 1989. изабран је за дописног члана Европске академије наука и уметности.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ШАШИЋ, МАНЕ (Велике Ливаде, Нова Црња, 1927. - Београд, 1994.), дипломирани инжењер. машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу је завршио у родном месту. Како су му родитељи били слабог материјалног стања и имали шесторо деце, дају га ујаку, који га уписује у гимназију у Грачацу где до рата завршава прва три разреда а потом је морао да напусти НДХ и привремено прекида школовање. Гимназију наставља у Зрењанину. Међутим, поновно прекида школовање јер је за време окупације ухапшен и око годину дана био затворен у логору у Смедеревској Паланци. Коначно, гимназију је у Зрењанину завршио 1948. године са одличним успехом.

Машински факултет у Београду уписао је 1948. године а дипломирао маја 1955. године. Од јуна 1955. године до јуна 1961. године, са прекидом од једне године ради одслужења војног рока, радио је у предузећу „Житомлин" и у пројектантском бироу Удружење млинске индустрије Југославије на разним местима (инжењер у погону, пројектант постројења, технички директор).

Октобра 1960. године изабран је за хонорарног асистента за предмет Механика флуида на Машинском факултету у Београду а априла 1961. године изабран је за сталног асистента за исти предмет. На тој дужности остао је све до јула 1969. године, када је изабран за доцента за предмет Транспорт цевима. Марта 1972. године унапређен је у звање ванредног професора а јуна 1977. године изабран је за редовног професора за предмет Транспорт цевима на Машинском факултету у Београду.

По доласку на Машински факултет, уписао се на последипломске студије Природно – математичког факултета, група за Механику, смер Механика флуида и завршио их за две године, одбраном магистарске тезе из области граничног слоја а под насловом „Уопштење Гертлерове методе за прорачун граничног слоја". Докторску дисертацију из области Механике флуида под насловом „Примена неаналитичких комплексних функција и моногених кватерниона у механици флуида" одбранио је крајем 1966. године. Приликом одслужења војног рока завршио је школу резервних официра тенковских јединица.

Током деветогодишњег рада у звању асистента, држао је вежбе из предмета Катедре за механику флуида. Поред овога држао је вежбе из предмета Физика а и предавања из предмета Физика и Транспорт цевима у Центру за ванредне студије у Лозници, Транспорт цевима у Центру за ванредне студије у Трстенику и Београду и предмета Хидраулика у одељењу Машинског факултета у Крагујевцу.

После избора у звање доцента држао је предавања из предмета Транспорт цевима и Хидраулика на Машинском факултету у Београду и Одељењу Факултета у Крагујевцу. Током једне школске године предавао је предмет Механика флуида на Машинском факултету у Београду а исти предмет предавао је и у Одељењу Факултета Крагујевцу. Од избора у звање ванредног професора држао је наставу из предмета Транспорт цевима на техничком факултету у Титограду, Хидраулика и хидрауличне машине на Природно – математичком факултету у Београду, Двофазна струјања на Машинском факултету у Београду. Као редовни професор држао је наставу и из предмета Хидромеханика мешавина на Машинском факултету у Београду као и у Одељењу Факултета у Крагујевцу. Био је ментор при изради 5 магистарских теза и једне докторске дисертације(Петровић, Љубомир).

Аутор је запажених књига: Збирка Прорачун транспорта флуида и чврстих материјала цевима и уџбеник Транспорт флуида и чврстих материјала цевима, који су доживели више издања и били продавани широм тадашње Југославије. Поред овога, коаутор је Збирке задатака из механике флуида.

Радио је у органима управљања на матичном факултету. Био је члан Савета Машинског факултета, члан Савета Машинског института, члан Управе и Већа Факултета, члан Већа треће и четврте године и био је члан више комисија: за последипломске студије, за распоред

РАДНА ВЕРЗИЈА

часова, за дисциплинску одговорност, за научно- истраживачку делатност и др. Био је члан комисија ООУР-а за енергетско машинство и то за: Статут ООУР-а, Самоуправни споразум о међусобном односу радника ООУР-а, Праћење и усавршавање самоуправног споразума о расподели личног дохотка радника ООУР-а, Савета ООУР-а за енергетско машинство, члан Савета Факултета, члан Извршног одбора Савета Машинског факултета, шеф Катедре за механику флуида, председник Већа смера за процесну технику, Комисије за утврђивање критеријума за оцену ауторских дела, председник Комисије за рад и питања реформе ООУР-а за енергетско машинство. Своје обавезе увек је испуњавао савесно и са пуно иницијативе.

Био је члан Југословенског друштва за механику, Југословенског аерокосмонаутичког друштва, као и Међународног научног друштва за математику и механику (GAMM). Поред овога био је потпредседник Југословенског друштва за механику, члан Председништва Савеза инжењера и техничара Југославије (СИТЈ) и Комисије за координацију одржавања научно – стручних скупова при СИТЈ.

Изван Машинског факултета испољио је, такође, знатну активност. Био је дугогодишњи сарадник Одељења за механику Математичког института САНУ, где је саопштавао своје радове и учествовао у раду органа управљања. Сарађивао је и са Институтом „Михаило Пупин" и Институтом „Борис Кидрич" у Винчи. Као члан Друштва за механику редовно је учествовао са својим саопштењима и конгресима тог друштва. Учествовао је са радовима и на Првом југословенском конгресу за хемијско инжењерство и процесну технику и на Симпозијуму о житу, брашну и тестенинама, који је организован у сарадњи са Машинским факултетом. Из области своје докторске тезе одржао је по једно предавања на Машинском факултету у Сарајеву и у Математичком институту у Букурешту.

Поред теоријских истраживања у области механике флуида, у научном опусу професора Шашића, била су и теоријска и експериментална истраживања у области струјања мешавине флуида и чврстих честица. Наслањањем на резултате своје магистарске тезе настали су радови из области граничног слоја, посебно код проблема исисавања ради спречавања одвајања граничног слоја код осносиметричних тела.

Већи број радова представља наставак проучавања примене неаналитичких комплексних функција у Механици флуида, започетог у оквиру докторске дисертације. Користећи појам одступања n-тог реда неаналитичке комплексне функције од аналитичности даје методу која омогућује задовољење услова компатибилности у многим раванским струјањима. Поред овога, метода се проширује на тродимензијско лагано струјање веома вискозног флуида коришћењем Озенових једначина. За анализу ових струјања користио је хиперкомплексне функције - моногене кватернионе.

Посебну област истраживања чине проблеми струјања загрејане течности са тежиштем на прорачун пада притиска. Највећи број радова је из области струјања мешавине флуида и чврстих честица. У овој области био је водећи истраживач на простору Југославије. Поред већег броја запажених научних и стручних радова из области флуидизације, летећег пнеуматског транспорта и хидрауличког транспорта урадио је и широм Југославије, већи број изведених пројеката из ове области.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ЂОРЂЕВИЋ, Д. ВЛАДАН (Крушевац, 1938), академик САНУ, дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију је завршио у Крушевцу 1957. године. Исте године уписао је студије на Машинском факултету Београду и дипломирао је на Хидроенергетском одсеку новембра 1961. године из предмета Механика флуида.

За асистента за предмет Механика флуида на Машинском факултету у Београду изабран је 1962. године. Последипломске студије завршио је 1963. године и докторску дисертацију одбранио 1966. године из области теорије граничног слоја на Природно-математичком факултету у Београду, Група за механику.

Као асистент изводио је вежбе из предмета Механика флуида, као и из предмета Хидраулика и пнеуматика. Школску 1968-69. год. провео је као Хумболтов стипендиста на постдокторским студијама на Алберт-Лудвигс универзитету у Фрајбургу у Немачкој.

У звање доцента изабран је 1971. године за предмет Механика флуида на Машинском факултету у Београду. У звање ванредног професора изабран је 1977. године, а у звање редовног професора 1981. године. Школске 1975-76. године провео је као Фулбрајтов стипендиста на Универзитету Јужне Калифорније у Лос Анђелесу у САД. На овом универзитету, на департманима за ваздухопловство и машинство, у периоду 1985-1988. год. провео је укупно 2. 5 године као гостујући професор.

Као наставник предавао је предмете Механика флуида и Хидраулика и пнеуматика, и то како на редовним и ванредним студијама на Машинском факултету у Веограду, тако и у неким одељењима Факултета. Био је продекан за наставу у периоду од 1989. до 1991. године и шеф Катедре за механику флуида од 1988. до 2000. године.

Академик Владан Ђорђевић је до сада објавио преко 100 научних и стручних радова из своје области рада – теоријске и примењене механике флуида, и написао је два уџбеника. У оквиру механике флуида бавио се интензивно низом њених актуелних подобласти, као што су: теорија граничног слоја, теорија струјања нехомогених и ротирајућих флуида, теорија таласних кретања флуида, и теорија хидродинамичке стабилности и прелазак у турбуленцију.

Поред тога, објавио је и појединачне радове из области магнето-хидродинамике, био-механике флуида, турбулентних струјања флуида, и др. У последње време бави се проблемима струјања гасова у микро-каналима који имају велику примену у савременим технологијама микро-електро-механичких система (MEMS).

Већи део његових радова штампан је у веома познатим часописима у свету, као што су: Journal of Fluid Mechanics, Physics of Fluids, Wave Motion, Transactions of the Royal Society A, Journal of Applied Mathematics and Physics, Journal of Applied Mathematics and Mechanics, Journal of Engineering Mathematics, ASME Journal of Fluids Engineering, и др. Ови радови су до сада цитирани у часописима више стотина пута (по првом аутору и без самоцитата!) и у неколико угледних монографија.

Своје радове је саопштавао на низу домаћих и међународних научних скупова, од којих су најзначајнији: конгреси GAMM (Друштво за примењену математику и механику), конференције Америчког физичког друштва, Европски конгреси за механику флуида, и др. У своме стручном раду сарађивао је са Војно-техничким институтом у Београду. Радио је на развоју једног полуаутоматског и једног аутоматског хемијског детектора.

Владан Ђорђевић је до сада руководио следећим пројектима које је финансирало Министарство за науку и технологију Србије (сваки је трајао по пет година): Актуелни проблеми струјања флуида у енергетици, Истраживање основних процеса у термоенергетици, и Аналитичке и нумеричке методе механике флуида. Под његовим руководством до сада је одбрањено око 20 докторских и магистарских дисертација.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Заслужни је члан Српског (раније Југословенског) друштва за механику, и члан Европског друштва за механику и Друштва за примењену математику и механику. У Југословенском друштву за механику био је генерални секретар од 1977. -1981. године и председник од 1993. -1997. године. У Математичком институту Српске академије наука и уметности (САНУ) био је управник Одељења за механику од 2000. -2006. године. За дописног члана САНУ изабран је 1985. године а за редовног 1997. године. Такође је члан Међународне академије нелинеарних наука и редовни члан Академије инжењерских наука Србије (АИНС) од 2002. године

Члан је редакционих одбора домаћих часописа: Theoretical and Applied Mechanics, Facta Universitatis, и FME Transactions (главни уредник од 2000. - 2004. године). У оквиру САНУ уредник је Едиције: Живот и дело српских научника и члан уређивачког одбора Српске енциклопедије.

За резултате постигнуте у своме научноистраживачком раду награђен је 2007. године. наградом „Проф. др Војислав К. Стојановић" од стране Удружења универзитетских професора и научника Србије. Такође, добитник је Видовданске повеље града Крушевца за 2015. годину.

АШКОВИЋ, РАДОМИР (Мали Борак, Лајковац, 1938. - Француска, 2014.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду и редовни професор Универзитета у Велансијену (Француска). Основну школу је завршио у свом родном селу, нижу гимназију у Лајковцу, а вишу гимназију у Обреновцу. За све време свога школовања био је одличан ђак. 1957. године уписао се на Машински факултет у Београду, а дипломирао је 3. 11. 1961. године. као један од најбољих студената у својој генерацији, на групи за Хидроенергетику, из предмета Механика флуида II. Ментор дипломског рада је био професор Виктор Саљников, а у комисији за одбрану су били професори академици Константин Вороњец и Никола Обрадовић.

После дипломирања школске 1961. /62. године уписао је последипломске студије на групи за Механику Природно - математичког факултета у Београду. а 6. априла 1962. био је изабран за сталног асистента на Машинском факултету за предмет Механика флуида. Радио је послове асистента, паралелно је слушао предавања и полагао испите на последипломским студијама., на којима су му између осталих, били професори Константин Вороњец, Татомир Анђелић, Слободан Аљанчић и Виктор Саљников. Ове студије успешно је завршава у рекордном року, и крајем јуна 1963. године, одбранио магистарску тезу. Ментор је био професор Виктор Саљников а тема магистарске тезе је била из научне области Механике флуида и то из Ламинарног граничног слоја.

Након одслужења војног рока, 29. 05. 1964. године, поново је изабран, у звање асистента за предмет Механика флуида на Машинском факултету у Београду. Наставио је да ради у области ламинарног граничног слоја, а првог јуна 1966. године одбранио је докторску дисертацију. Ментор докторске дисертације био је професор Виктор Саљников. Имао је реизбор у звање асистента три пута (1964, 1967. и 1970. године.). Школску 1966/1967. годину, провео на Лаваловом Универзитету у Квибеку, на једногодишњој постдокторској специјализацији коју је финансирала Канадска влада а. Школске 1969/1970. боравио је у Квибеку у својству гостујућег професора.

За доцента за предмет Механика флуида на Машинском факултету у Београду изабран је јануара 1972. године У исто звање био је реизабран 15. априла 1977. године. Убрзо потом, тачније 23. јуна 1977. године изабран је у звање ванредног професора. У највише наставничко звање - звање редовног професора изабран је октобра 1981. године. У наведеним наставничким звањима, држао је предавања из више предмета: Механика флуида на Машинском факултету у Београду, Техничком факултету у Приштини и у одељењима

РАДНА ВЕРЗИЈА

Факултета у Жаркову, Краљеву, Ваљеву и Титовом Ужицу и једне школске године и на Машинском факултету у Титограду. Држао је наставу из предмета: Хидраулика и пнеуматика на Машинском факултету у Београду, Динамика гасова на додипломским и последипломским студијама на матичном факултету и Динамика вискозног флуида, Теорија граничног слоја, Нестационарна струјања и Магнетохидродинамичка струјања на последипломским студијама на Машинском Факултету у Београду. Био је ментор при изради 6 магистарских теза.

Током рада на Машинском факултету у Београду, публиковао је две монографије (на француском језику), које садрже теоријске резултате остварене за време два једногодишња боравка на Лаваловом Универзитету у Канади. Од уџбеничке литературе, заједно са тадашњим осталим члановима Катедре за механику флуида написао је Збирку задатака из механике флуида. Поред овога, написао је сам и уџбеник из Основа хидраулике и пнеуматике, за предмет који је управо он осмислио и увео на неке смерове Машинског факултета у Београду. Из области хидраулике и пнеуматике организовао је и неколико научно - стручних семинара и био је аутор или коаутор пратеће литературе. Учествовао је и у пројектима сарадње са привредом.

Био је веома активан на разним научним конгресима. Од тога, током рада на Машинском факултету у Београду, треба издвојити редовно учешће на свим Југословенским конгресима рационалне и примењене механике, као и на готово свим конгресима Међународног научног друштва за примењену математику и механику ГАММ, као и на конгресима Југословенског аерокосмонаутичког друштва. Био је члан Југословенског друштва за механику, Југословенског аерокосмонаутичког друштва и Међународног научног друштва за математику и механику (GAMM), Био је и члан Математичког института САНУ, одељење за механику, у својству спољашњег сарадника. Публиковао је велики број запажених радова у угледним домаћим и у страним часописима као и публикацијама конгреса из области механике флуида.

Професор Радомир Ашковић је био један од најбољих чланова српске школе теорије ламинарног граничног слоја, чији је зачетник професор Виктор Саљников. Интензивно се бавио разноврсним проблемима како хидродинамичког тако и температурског граничног слоја на више разних модела. Поред овога, предмет његовог интересовања била су струјања електропроводног флуида у магнетном пољу, тј. магнетохидродинамичка струјања.

Од ране младости био је укључен у друштвено - политички рад, несебично је доприносио развоју друштвене заједнице у којој је радио и живео. Члан СК Југославије постао је јуна 1957 године, непосредно пред упис на Факултет. Као студент а и од првог избора за асистента, у више наврата био је члан више партијских комисија. Од партијских функција треба издвојити то да је био: члан Комитета организације СК Факултета у два наврата, секретар Конференције Савеза Комуниста Машинског факултета од 1977. до 1979. године, делегат Осмог конгреса СК Србије, члан Секције за науку Марксистичког центра ЦК СК Србије.

Од друштвених делатности треба издвојити да је био: члан Савета Факултета у више наврата, члан Савета ООУР-а за енергетско машинство, председник Савета ООУР-а за енергетско машинство за 1974/1975 годину, члан Скупштине Факултета, члан Скупштине Универзитета у Београду. Од свих друштвених функција које је обављао на овом Факултету треба издвојити две: био је продекан Машинског факултета у периоду од 1. 09. 1979 до 1. 09. 1981 и декан Факултета у периоду од 9. 10. 1981 до 9. 10. 1983, као и вршилац дужности декана у периоду 9. 10. 1983 до 9. 4. 1984. године. Као продекан за наставу и декан веома се ангажовао на решавању проблема у настави, као и осталим облицима студентског живота.

Носилац је две узастопне Априлске награде поводом Дана студената 1973. и 1974. године, за помоћ и сарадњу са Савезом студената, као и више захвалница Савеза студената Машинског факултета. Априлску награду студената Београдског Универзитета добио је 1983. године, у знак признања за свестрану активност на Универзитету.

Крајем 1989. године одобрен му је споразумни раскид радног односа са Машинским факултетом у Београду, након чега се запослио на Универзитету у Валенсијену(Француска). У оквиру Лабораторије механике и енергетике Универзитета у Валенсијену, професор Радомир

НЕ ПРОДАЈЕ СЕ

Ашковић је наставио свој научно – истраживачки рад у области механике флуида, специјално из области ламинарног граничног слоја. Поред овога објавио је запажене радове из области турбулентног граничног слоја, користећи феноменолошку полуемпиријску теорију. Одређени број радова се односи на динамику гасног мехура. Бавио се и директном нумеричком симулацијом струјања око деформабилног тела. У Француској је предавао следеће предмете: Механика флуида, Хидраулика и Аутоматско управљање уз помоћ хидраулике.

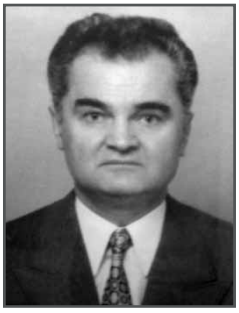

АШКОВИЋ, ТОМИСЛАВ (Мали Борак, Лајковац, 1940. - Београд, 2014.), дипломирани инжењер машинства, доцент Машинског факултета у Београду. Основну школу је завршио у родном месту, нижу гимназију у Лајковцу, а Машинску средњу техничку школу „Петар Драпшин" у Београду. На Машински факултет у Београду уписао се 1959. године а дипломирао 1963. године са средњом оценом 9,10.

За време лета 1959. године два месеца је радио као машински техничар у предузећу „Букуља" у Београду. Био је стипендиста фабрике локомотива „Ђуро Ђаковић" у Славонском Броду, те је по дипломирању пет месеци радио у том предузећу, после чега је био на одслужење војног рока. По повратку из ЈНА 1965. године запослио се у Институту „Михајло Пупин" у Београду и уписао последипломске студије на Природно-математичком факултету, на групи за механику. У институту је радио у Лабораторији за флуидну технику на пословима хидромеханичког и хидродинамичког преноса снаге на радним местима од развојног сарадника до истраживача.

На Машинском факултету у Београду изабран је за асистента 1970. године на Катедри за механику флуида. Радио је као асистент до 1985. године, када је изабран у звање доцента у ком је звању остао до одласка у инвалидску пензију 2000. године. Последипломске студије на Природно-математичком факултету завршио је 1973. године са средњом оценом 9,33, одбраном магистарског рада из области теорије граничног слоја под насловом „Метода за прорачун температурског граничног слоја при ламинарном стационарном струјању нестишљивог флуида". На истом факултету одбранио је докторску дисертацију 1976. године под насловом „Метода за прорачун магнетохидродинамичког (МХД) нестационарног граничног слоја".

Захваљујући своме практичном искуству стеченом првенствено у институту „Михајло Пупин", у коме је радио на проблемима хидродинамичког преноса, могао је као асистент да држи широк репертоар вежби из Механике флуида, Хидродинамике и Хидраулике. Аудиторне и лабораторијске вежбе држао је како на Машинском факултету у Београду на редовним и ванредним студијама, тако и у одељењима Машинског факултета у Титовом Ужицу и Краљеву. Осим на предметима Катедре за механику флуида, као асистент је три године радио и на предмету Турбомашине код професора Љ. Крсмановића на Катедри за хидрауличне турбомашине. Од избора у звање доцента држао је комплетне вежбе и предавања из предмета Хидраулика и пнеуматика, налазећи праву меру између оптерећења студената и релативно компликоване материје из ове области.

Рад у периоду од дипломирања до избора у звање доцента био је веома разноврстан и кретао се од конструкција обртних постоља локомотива узаног колосека, преко развоја фамилија хидродинамичких преносника снаге за грађевинске машине и моторна возила, до научних радова из области теорије граничног слоја, остварених углавном у оквирима његове магистарске и докторске дисертације. У научним радовима дефинисао је методе прорачуна динамичког и температурског, стационарног и нестационарног ламинарног граничног слоја непроводног и електропроводног нестишљивог флуида.

ПРИМЕРАК

Истраживачки и стручни рад доцента Т. Ашковића може се поделити у неколико области: на хидродинамичким претварачима момента радио је у институту „Михајло Пупин”, на проблемима струјања у системима за грејање и климатизацију, првенствено експерименталног карактера, бавио се мерењем разних параметара и одређивањем стварних капацитета у постројењима за климатизацију, као и инструментима за мерење појединих величина, о чему сведоче радови које је објавио и који представљају вредан допринос мерној техници у области климатизације.

Дефинисао је са колегама И. Вушковићем, В. Бекавцем и Б. Вушковићем поступак за баждарење анемометра са загрејаном жицом и предложио решење канала за баждарење које је требало да буде изведено у лабораторији предузећа „Јанко Лисјак”. За потребе овог предузећа објавио је и рад који се односио на урегулисавање свих карактеристичних система за климатизацију на објекту ВМА уз контролу енергетског биланса. Радио је експертизе уљно-хидрауличких система хладне воде ваљаонице лима Металуршког комбината Смедерево.

Објавио је 1983. године „Практикум за лабораторијске вежбе из механике флуида”. Овај практикум је написан према програму лабораторијских вежби из предмета Механика флуида. Осим тога, 1994. године објавио је уџбеник „Хидраулика и пнеуматика”, према наставном, лану и програму за вежбе и предавања из предмета Хидраулика и пнеуматика на Машинском факултету у Београду. Овај уџбеник је био користан и инжењерима у пракси, јер садржавао податке неопходне за прорачун уљних и пнеуматских инсталација. Био је члан Југословенског друштва за механику и Друштва за механику Србије.

ЧАНТРАК, М. СВЕТИСЛАВ (Мршинци код Чачка, 1947.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију „Филип Филиповић” завршио је 1966. године у Чачку као први и једини носилац дипломе „Вук Караџић” у својој генерацији на територији општине Чачак.

На Машински факултет у Београду уписао се 1966. године и дипломирао је 1971. године на групи за хидроенергетику одбраном дипломски рад из Механике флуида под насловом „Релативна струјања флуида” са оценом 10 (десет). Са средњом оценом 9,70 (девет и 70/100) у току студија био је најбољи студент генерације.

Последипломске студије на групи за Примењену механику флуида завршио је са средњом оценом 10 (десет) одбраном магистарског рада „Адијабатско струјање невискозног савршено-електропроводног гаса” 1977. године.

Као Хумболтов стипендиста је 1981. године., са највећом оценом „Mit Auszeichnung bestanden” положио докторски испит и одбранио докторску дисертацију под насловом „Experimentelle Untersuchungen statistischer Eigenschaften turbulenter Drallbehafteter Rohr- und Diffusorströmungen” (Експериментална истраживања статистичких својстава турбулентних вихорних струјања у цеви и дифузору) на Машинском факултету Универзитета у Карлсруеу, Немачка.

Наставну делатност Светислав Чантрак је започео одмах после дипломирања,, када је 1971. године изабран за асистента на Катедри за механику флуида. Учествовао је у извођењу свих врста вежби из предмета Катедре, како на Машинском, Рударско-геолошком и Технолошком факултету, тако и у ООУР-у за тешку машиноградњу у Краљеву, Одељењу у Титовом Ужицу и ВТВА у Жаркову.

У звање доцента изабран је 1985. године, у звање ванредног професора 1990. године, а од 1995. године је редовни професор. У оквиру дипломских студија предавања је држао из свих премета Катедре: Механике флуида 1, Механике флуида 2, Хидраулике и пнеуматике, Динамике гасова, Транспорта цевима, Хидромеханике, Механике флуида, Механике флуида Б и Механике флуида М. Наставу је обављао на редовним и ванредним студијама на Факултету,

ПРИМЕРАК

Ваздухопловно-техничкој војној академији у Жаркову, Машинском факултету у Краљеву и Одељењима Факултета у Ваљеву и Ужицу.

Учешће професора Чантрака у последипломској настави је такође богато и разноврсно. На магистарским и докторским студијама држао је предавања из Турбулентних струјања, Вишефазних струјања, Динамике гасова, Моделирања турбулентних струјања, Аналогије физичких појава и Одабраних поглавља из механике флуида, док је са последипломцима обављао консултације из Магнетохидродинамичких струјања, Вишег курса механике флуида, Мерења у турбулентним струјањима и Прорачуна и пројектовања уљнохидрауличких и пнеуматских система. На Техничком факултету у Приштини држао је предавања из Турбулентних струјања на магистарским студијама, док је у оквиру магистарских и докторских српско-норвешких студија обављао наставу из Одабраних поглавља динамике флуида и Вишег курса динамике флуида.

Формирао је наставне планове и програме за већину предмета по најновијим наставним програмима на свим нивоима наставе. Руководио је радом на више од четрдесет дипломских радова, као и на десетак магистарских и докторских дисертација. Био је члан комисија за одбрану више од стотридесет дипломских радова, као и око четрдесет магистарских и тридесет докторских дисертација. При томе је својим научно-стручним и педагошким ангажовањем у великој мери допринео квалитету предметних радова.

Наставну литературу за све видове наставе и све наставне предмете обезбедио је у виду основних уџбеника, књига, скрипти, приручника и манускрипти. Написао је, као аутор или коаутор, двадесетчетири књиге, од којих дванаест представља наставну литературу, а остале су стручне књиге из области хидраулике, хидроенергетике, пнеуматике, процесне технике и термотехнике. Тако су, на пример, књиге Механика флуида - теорија и пракса, Хидраулика, Механика флуида - решени задаци са изводима из теорије, Изабрана поглавља из хидродинамике као и Хиродинамика уџбеници за различите нивое наставе, док књиге Примењена механика флуида и Хидраулика - теоријски основи, испитивања и мерења имају карактер приручника и основног уџбеника. Материјали Вишефазна струјања, Турбулентна струјања, Ротирајући и нењутновски флуиди и Механика флуида М су манускрипта на докторским и дипломским студијама. Професор Светислав Чантрак је имао значајног удела у добијању лабораторијске опреме и развијању лабораторијског рада. Као плод његове тимске сарадње са индустријом добијене су мерне и показне хидрауличке и пнеуматске инсталације. Он је обогатио лабораторију драгоценом мерном анемометарском опремом (HWA), којом је награђен од Хумболтове фондације за његов истраживачки рад.

Научна и стручна област рада професора Чантрака је веома разноврсна и садржајна. У оквиру механике флуида посебно се бавио теоријом турбуленције, теоријом магнетохидродинамичких струјања, теоријом мултифазних и ротирајућих струјања, као и теоријским и експерименталним истраживањем турбулентног вихорног струјања. Више од сточетрдесет научних радова саопштио је на домаћим и међународним конгресима и конференцијама, и већи број ових радова је објавио у часописима националног и међународног значаја. Као коаутор има поглавља у две међународне монографије, био је рецензент многих научних радова, монографија и уџбеника наших и страних аутора. У дванаест стручних књига и у око осамдесет објављених и јавно саопштених стручних радова је, као аутор или коаутор, дао видан допринос у решавању сложених проблема везаних за струјне процесе, моделирање, енергетски биланс и нестационарно струјање у хидрауличко-пнеуматским системима. Запажена су његова предавања на седам значајних семинара из хидраулике и пнеуматике. Одржао је више уводних предавања на домаћим научно-стручним скуповима, као и низ предавања из турбуленције у оквиру семинара „Хидродинамичка стабилност и турбуленција" у Математичком институту САНУ. Руководио је и био учесник у шеснаест научно-истраживачких пројеката РЗНС, МНЗЖС и МНТ. Учествовао је у реализацији многобројних технолошко-развојних и стручних пројеката, студија, експертиза, хидрауличких испитивања и мерења.

РАДНИ ПРИМЕРАК

Боравци у иностранству су му омогућили успешно и научно и стручно усавршавање. Као Хумболтов стипендиста провео је више од две године на Институту за механику флуида и струјне машине Машинског факултета Универзитета у Карлсруеу. Учествовао је у раду њихових научно-стручних семинара и истраживачких програма, тако да је после докторирања, по позиву, на овом Институту боравио на постдокторском усавршавању у више наврата. Овим студијским боравцима и заједничким научним радовима професор Чантрак је остварио запажену сарадњу са Универзитетом у Карлсруеу и отворио пут међународне сарадње многим члановима Факултета.

Као руководилац-координатор међународног билатералног пројекта између Машинских факултета у Београду и Карлсруеу значајно је допринео научном усавршавању наших доктораната у двогодишњем периоду. Краће студијске посете су биле у оквиру међународног пројекта ТЕМПУС, као и техничким универзитетима у Хамбургу, Ерлангену, Брауншвајгу, Минхену и Гетингену у току боравка у Карлсруеу. Остварио је многобројне контакте и размењивао научна и стручна искуства са учесницима међународних скупова GAMM, IMEKO, CHISA, IAHR, ICIAM, DAAD-Workshop, Humboldt-Kolleg, AlimniKATH и други. Поменутим усавршавањима придружује се и његов боравак на Гетеовом институту у Фрајбургу (Немачка), а био је и IAESTE-практикант у Оберхаузену (Немачка). У својим истраживањима је показао смисао за тимски рад, посебно у подизању и усавршавању научног подмлатка на Катедри и Факултету, нарочито при изради дисертација као и у оквиру уведеног семинара на докторским студијама.

Професор Светислав Чантрак је активно учествовао у друштвеном раду, као и у раду стручних организација. Као студент је био секретар Већа године, члан Секретаријата СК и Савета Факултета. У његовој разноврсној и богатој друштвеној активности наводи се да је био члан Савета наставне радне јединице, кадровске комисије Савета, председник Комисије за библиотеку, као и члан многих других комисија и Издавачких савета разних научно-стручних часописа. Обављао је дужност делегата у Савету факултета, заменика председника Извршног одбора Савета факултета и секретара VIII ООСКМФ. Био је руководилац ЈУР-а за хидроенергетику, секретар и шеф Катедре за механику флуида, председник Комисије за последипломске студије, продекан за наставу Машинског факултета, заменик члана Већа Универзитета и члан Већа за мултидисциплинарне последипломске студије Универзитета. Члан је Српског друштва за механику (СДМ-а), GAMM-а, EUROMECH-а, СМЕИТС-а, САУМ-а и Математичког Института САНУ, одељења за механику, у својству спољашњег сарадника. Координирао је и руководио радом стручног тела и тематских скупова Факултета, чланица ЕПС-а и Јуарматуре, на којима су усвајане стратегије за формирање заједничких акредитованих лабораторија за испитивање индустријске и санитарне арматуре тадашњих моћних индустрија и фирми у овој области.

За разнолику и врло квалитетну наставну, научну, стручну и друштвену активност професор Светислав Чантрак је добијао низ значајних и разноврсних признања. Посебно су му драге захвалнице и повеље од Савеза студената и факултета на којима је држао наставу, као и плакете Факултета за сталност у раду. Добијао је традиционалне награде од Универзитета, Факултета и Електронске индустрије - Ниш као најбољи студент не само у својој генерацији, већ и у генерацијама у периоду од 1. 1. 1968 - 31. 12. 1972. Носилац је престижне значке „Примеран војник" и са седамнаест година је примљен у СКЈ. За изузетне резултате постигнуте у образовно- педагошком раду у вишегодишњем периоду додељена му је награда „Проф. др Војислав К. Стојановић". Својим моралним, педагошким и научним ликом, својим преданим и квалитетним радом и свестраним образовањем професор Чантрак је постигао заслужени углед међу хиљадама својих студената и многобројним колегама на факултетима, институтима и у привреди. У пензију је отишао 2012. године, на докторским студијама је предавао још две године, а онда је наставио да предано ради у кругу млађих колега, својих ђака. На наставу и турбуленцију није заборавио, напротив.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ПАВЛОВИЋ, МИЛОШ (Београд, 1947. - Београд, 2011.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу завршио је у Београду, а потом Трећу београдску гимназију. На Машински факултет Универзитета у Београду уписао се 1966. године, а дипломирао 8. 7. 1971. године са средњом оценом 9,14. Дипломски рад из предмета Грејање и климатизација под насловом „Топлотно оптерећење објеката који се климатизују са посебним освртом на топлотно оптерећење од сунчевог зрачења и појаву акумулације" одбранио је са оценом 10.

Након дипломирања, 1. 10. 1971. године запослио се у „Енергопројекту" као пројектант у бироу за индустрију и инсталације. Наредне 1972. године уписао је последипломске студије на Машинском факултету Универзитета у Београду на групи за примењену механику флуида, а 5. 1. 1973. године је изабран у звање асистента приправника на Катедри за механику флуида. Магистарски рад из области Теорије граничног слоја под насловом „Температурски гранични слој на лопатицама брзоротирајућих радијалних кола" одбранио је 27. 12. 1977. године на Машинском факултету у Београду. За асистента за предмет Механика флуида на Машинском факултету изабран је 1. 9. 1978. године.

У периоду од 13. 11. 1980. до 27. 10. 1981. године као и од 13. 9. 1982. до 23. 3. 1983. године био је на специјализацији у Француској на Универзитету у Поатјеу, где се у Лабораторији за сунчеву енергију бавио експерименталним истраживањима комбиноване конвекције. Докторску дисертацију која је настала на основу ових истраживања под насловом „Прилог проучавању комбиноване конвекције у отвореном изотермном кубичном кавитету", одбранио је 22. 12. 1987. године на Машинском факултету Универзитета у Београду.

Годину дана касније, 28. 12. 1988. год. на Машинском факултету Универзитета у Београду изабран је за доцента за предмете Механика флуида и Динамика гасова. У току 1992. године поново борави у Француској на Универзитету у Поатјеу. У звање ванредног професора изабран је 4. 11. 1993. године, а у звање редовног професора 8. 12. 1998. године. Након избора у звање редовног професора, а у неколико наврата и касније, боравио је поново на Универзитету у Поатјеу и наставио са истраживачким радом. Као резултат тога, проистекао је низ радова који се односе на експериментална, теоријска и нумеричка истраживања комбиноване и природне конвекције у отвореним и затвореним кавитетима. Осим тога, у свом ранијем раду бавио се теоријом граничног слоја и тако се придружио школи граничног слоја на Катедри за механику флуида чији је творац био професор Виктор Саљников. Међу првима на Машинском факултету у Београду препознао је значај развоја рачунара и почео да се бави нумеричким истраживањима у механици флуида. Бавио се, такође, и динамиком гасова користећи савремене методе нумеричке анализе за математичко моделирање струјања.

Као асистент, 1984. године, са колегом Зораном Стефановићем објавили су Приручник за динамику гасова. Исте године, заједно са колегама Светиславом Чантраком, Мирославом Бенишеком, Предрагом Марјановићем, Цветком Црнојевићем и Звончетом Петковићем објавио је збирку задатака: Решени задаци из механике флуида са изводима из теорије. Након избора у звање доцента, 1998. године, заједно са колегама Светиславом Чантраком, Мирославом Бенишеком, Предрагом Марјановићем и Цветком Црнојевићем објавио је нову збирку задатака под насловом Механика флуида – теорија и пракса.

Током свог рада на Катедри за механику флуида држао је вежбе и предавања на предметима: Механика флуида, Механика флуида I и II, Хидраулика и пнеуматика и Динамика гасова. Осим тога држао је наставу и у одељењима Машинског факултета у Ваљеву и Краљеву, на Машинском факултету у Зеници Универзитета у Сарајеву, као и Ваздухопловној војно- техничкој академији у Жаркову. Био је ментор при изради 6 магистарских радова и две докторске дисертације (Козић М., Ећим О.).

РАДНА ВЕРЗИЈА

Од 2002. до 2005. године руководио је научноистраживачким пројектом Министарства за науку, технологију и развој, „Савремени проблеми механике флуида". Имао је богату сарадњу са привредом у оквиру које је остварио већи број главних пројеката термотехничких инсталација. Развио је поступак и програм за прорачун термотехничких инсталација, који су коришћени у великом броју прорачуна за главне пројекте термотехничких инсталација.

Акредитовану Лабораторију за механику флуида за еталонирање мерила протока гаса и за еталонирање рефлектометара основао је 2009. године, улажући велики труд током дугог и напорног процеса од идеје до реализације. Пре тога Лабораторија, која се бави овим еталонирањима, није постојала у Србији, па су корисници ових услуга своје уређаје слали на еталонирање у Чешку. Појавом ове Лабораторије трошкови корисника услуга су се вишеструко смањили а и престао је одлив девиза у иностранство. Професор Павловић је био одличан руководилац Лабораторије. Наиме, од самог почетка проф. Павловић је, у рад Лабораторије, укључио асистенте на Катедри и извршио њихову ваљану обуку. Захваљујући овоме, његова изненадна смрт није угрозила рад Лабораторије, која и данас постоји и веома успешно ради, у међувремену проширујући обим акредитације уз набавку нове опреме, намећући се као лидер у региону у овој области еталонирања.

Био је члан Југословенског друштва за Механику, Међународног научног друштва за примењену математику и механику ГАММ (*Gesellschaft für Angewandte Mathematik und Mechani*), Савеза инжењера и техничара и Друштва за грејање, хлађење и климатизацију.

Професор Милош Павловић није доживео одлазак у пензију. Умро је 14. 6. 2011. године у Београду.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Катедра за хидрауличне машине

ОБРАДОВИЋ, М. НИКОЛА (Београд, 1900 - Београд, 1982), академик САНУ, дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду**.** Основну школу је започео у Београду 1907. год. Прешавши албанску голготу заједно са српском војском, био је послат у Француску где је завршио основну школу, а затим матурирао 1919. године.

По повратку у Београд, априла 1919. године уписује Машинско-електротехнички одсек. Дипломирао је 1924. године и исте године постаје указни асистент на Универзитету у Београду. На предлог проф. др Владимира Фармаковског одлази 1929. године у Немачку, где је провео две године ради усавршавања у области механике флуида и хидрауличких машина.

У звање доцента изабран је 1931. године, и постаје руководилац Завода за хидрауличне машине. Као доцент држао је предавања из Хидрауличких машина и увео први пут предавања из Механике флуида 1933. године. За ванредног професора је изабран 1936. године. Увео је нове курсеве о аеродинамици и ваздухопловству. Све време је сарађивао са индустријом хидрауличких машина у Србији. Конструисао 1937. године прву Капланову турбину у Србији и неколико типова Франсисових турбина и пумпи. Организовао је библиотеку на Техничком факултету.

Као војник југословенске армије заробљен је 1941. године и у логору Нирнберг, Немачка остаје девет месеци. За редовног професора је изабран 1943. године, што је утицало уз кратак боравак у логору, да буде неправедно одстрањен са Универзитета 1945 године. Кратак период након рата је испуњен преживљавањем, да би се захваљујући послератним напорима за искоришћење хидропотенцијала Југославије запослио у Министарству електропривреде.

На Универзитет се враћа 1947. године када је поново изабран за ванредног професора, али тек активно ради школске 1949/1950 године. Шеф Одсека за опште машинство постаје 1950. године, а потом и Шеф Катедре за хидрауличне машине. Редовни професор поново постаје 1952. године. Започети рад на опремању лабораторије за хидрауличне машине коначно завршава 1955. године. Лабораторија је послужила многим генерацијама студената и истраживачком раду.

Проф. Н. Обрадовић, први пут објављује више значајних књига из области механике флуида, турбокомпресора и турбомашина. У области научно-педагошког рада, током своје каријере, проф. Н. Обрадовић је остварио следеће:

- развио је и подигао на значајан ниво Катедру за хидрауличке машине,
- један је од оснивача Ваздухопловне групе,
- оснивач је завода за хидрауличне машине Машинског факултета у Београду,
- унапредио је наставу из хидрауличких машина,
- увео је наставу из хидрауличких машина на Машинском факултету у Нишу, Сарајеву и Новом Саду,

РАДНА ВЕРЗИЈА

- увео је и развио нове предмете: Наука о струјању (Механика флуида), Аксијални компресори, Турбокомпресори и Основе турбомашина,
- за сваки предмет је на писао уџбенике и то „Основи науке о струјању" (1937.), „Основи механике флуида" (1952.), „Аксијални компресори" (1959.), „Механика флуида" (заједно са академиком проф. др К. Ворањецом, издања: 1960., 1965., 1970., 1973. и 1976.), „Основе турбомашина" (1962. и 1973.), „Турбокомпресори" (1964. и 1974.),
- написао је и књиге: „Од Лицеја до Машинског факултета" (1958.) и „У спомен сто година науке о машинама 1873-1941." (1973.)
- у Заводу за хидрауличне машине Машинског факултета обавио је низ значајних научноистраживачких експеримената на инсталацијама које је пројектовао,
- био је ментор при изради већег броја магистарских радова и докторских дисертација.

У области теоријско-експерименталних истраживања проф. Никола Обрадовић је остварио изузетне резултате, које је објавио у већем броју научних радова и на тај начин утицао на унапређење научне мисли.

Дуги низ година проучавао је струјање у хидрауличким машинама и дао изванредна физичка тумачења сложених појава, као што су заношење флуидне струје и утицај вртложног трага из обртних кола. Проф. Обрадовић је пронашао нови облик радијалне турбине која има изузетно мали потег те је погодна за ради без регулатора где је изложио један нови принцип. Он је неуморно наглашавао потребу да се сва теоријска разматрања провере експерименталним путем и уложио је велики напор да се Завод за хидрауличке машине опреми савременом опремом и да се изграде опитна постројења. Посебан допринос је развијање ефикасне графоаналитичке методе за прорачун поља брзина између усмерног апарата и обртног кола Капланове турбине. Ова метода је коришћена за пројектовање Капланових турбина у земљи и иностранству. Последње године свог активног рада Н. Обрадовић је посветио развијању метода за оптимално пројектовање пумпи.

После рада на Универзитету, који је за њега имао апсолутни приоритет, проф. Н. Обрадовић је налазио воље и времена да активно учествује у развоју хидрауличких машина. Сарађивао је са ливницом и фабриком „Пејић, Стевановић и комп." из Ниша (после 1945. год. фабрика „Јастребац") и при том је пројектовао више типова пумпи и турбина. Учествовао је у пројектовању првих хидроелектрана у земљи: ХЕ „Јабланица", ХЕ „Власина 1", ХЕ „Овчар Бања" и ХЕ „Међувршје". У иностранству учествовао је у пројектовању хидроелектрана у: ХЕ „Ческоморавска", ХЕ „Колбен Дањск" и ХЕ „Бланско" у Чехословачкој.

Посебно је допринео у пројектовању, развоју и испитивању мале сеоске турбине СТ-1950 која је уграђена на више локација у земљи. Активно је учествовао у пројектовању и извођењу ХЕ „Ђердап 1".

За свој рад је добио више признања. Румунска влада га је одликовала 1972. године орденом „Ордричица 23 августа" за успешну сарадњу у вези са градњом ХЕ „Ђердап". Поводом 30 година свог постојања Југословенско друштво за механику, маја 1984. године, посмртно му издаје Повељу Оснивачке скупштине. Био је члан следећих организација: Савез машинских и електротехничких инжењера СФРЈ, Југословенског друштва за механику и немачког друштва за примењену математику и механику GAMM.

Почасни доктор („Honoris causa") Универзитета у Београду је постао 1971. године. За дописног члана Српске академије наука и уметности (САНУ) изабран је 1961. године, а за редовног члана САНУ је изабран 1972. године. У оквиру рада у САНУ остварио је значајну делатност.

РАДНА ВЕРЗИЈА

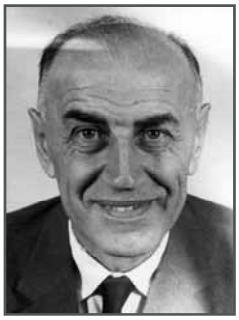

ЂУРЧИЋ, М. ВОЈИСЛАВ (Кореница, Хрватска, 1906. – Београд,. 2000.), дипломирани машински инжењер Техничког факултета Свеучилишта у Загребу, ванредни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Отац му се звао Миливој (учитељ) мајка Јелена (рођ. Шакић), а према црквеној крштеници је Србин православне вере. У време рођења Кореница је била у Аустроугарској монархији, а после Другог светског рата у југословенској републици Хрватској (Лика, Плитвичка језера) као Титова Кореница.

Основну школу завршио у Кореници, а средњу школу у Петрињи и Прву реалну гимназију Загребу, где је матурирао 1927. год. Исте године уписао се на Стројарско-инжењерски одсек Техничког факултета у Загребу, на којем је дипломирао 27. марта 1935. год.

До почетка рата променио је више запослења: 1935-1936 Стројарско-котларска радионица у Загребу, 1936 Државна техничка средња школа у Новом Саду (као суплент), 1936-1937 Државна мушка занатска школа у Бањој Луци, 1937-1941 Државна средња техничка школа у Сарајеву. У Београду је 24. 3. 1938. положио испит за овлашћеног машинског инжењера, а у Загребу 18. 4. 1939. год. испит за звање професора средње школе. У јулу 1936. год. био је на Олимпијади у Берлину

По слому бивше Југославије 1941. год, отпуштен је из службе и избегао је у Србију, где је током окупације најпре накратко радио у Државној средњој техничкој школи у Ваљеву, а по премештају од септембра 1941. год. у Државној средњој техничкој школи у Београду, све до ослобођења. 25. 1. 1945. премештен је на рад у Поверилаштву за грађевине, у одељењу за публикације.

Одлуком Министра просвете НР Србије 4. 3. 1947. год. прешао је на рад на Технички факултет Универзитета у Београду у својству сталног хонорарног наставника, а 15. новембра исте године преведен је у звање предавача. Решењем Министра за науку и културу НР Србије, на Машинском факултету 24. 4. 1950. год. постао је доцент за предмет Хидрауличне машине, реизабран је 23. 9. 1957. год. за предмет Хидрауличне машине (течносне пумпе) по конкурсу и позитивном реферату Комисије коју су чинили професори Никола Обрадовић и Иво Вушковић, а 30. 5. 1960. изабран је у звање ванредног професора за предмет Хидрауличне машине, у ком звању је реизабран 1965. год. за предмет Хидрауличне машине и преноснице (комисија Никола Обрадовић, Иво Вушковић, Константин Вороњец).

Током 1951. и 1952. год. провео је укупно шест месеци на стручном усавршавању у Сједињеним америчким државама као стипендиста Савета за науку, просвету и културу Народне републике Србије. Посетио је неколико америчких универзитета, а најдуже Северозападни универзитет у Еванстону држави Илиној (Northwestern University, Evanston, Illinois). Такође, посетио је и фабрику хидрауличних машина Алис Чалмерс у Милвокију, држава Висконсин (Allis-Chalmers, Milwaukee, Wisconsin).

Хабилитационим радом под називом „Црпна висина обртних пумпа", објављеним у Зборнику Машинског факултета 1954-1956, хабилитован је за наставника хидрауличних машина одлуком Управе Факултета од 25. 5. 1956. год.

Предавао је на Одсеку за енергетику, Хидраулична група, предмет Хидрауличне машине и преноснице, и на Одсеку за производњу, Група за технолошку опрему, предмет Помоћне машине (пумпе, вентилатори, компресори). Држао и лабораторијске вежбе на одговарајућим предметима. До 1962. год. хонорарно предавао Хидрауличне машине на Електротехничком факултету у Београду.

Тешка операција чира и погоршана здравствена ситуација утицале су на интензитет наставних и научно-стручних активности проф. Ђурчића, али ипак остварио је више запажених публикација – посебно скрипти за студенте. Објавио је: Хидрауличне пумпе, скрипта издата од Удружења студената Машинског факултета 1954. Београд, Обртне пумпе (општи део), скрипта издата од Удружења студената Машинског факултета 1958. Београд, Основе клипних машина (део клипне пумпе), скрипта издата од Удружења студената

ПРИМЕРАК

Машинског факултета 1959. Београд, Пропелерне пумпе, скрипта издата од Удружења студената Машинског факултета 1964. Београд. Такође, аутор је два прилога у Машинском приручнику „Техничар", књига 2, 1956. год. и то: Хидраулика и Пумпе.

Објавио је више стручних радова, међу којима се истиче рад „Нове лабораторије Завода за хидрауличне машине" заједно са тада доцентом Живорадом Стојановићем, објављен у Зборнику Машинског факултета 1960. године. У Заводу за хидрауличне машине урадио је Пројекат кавитацијског постројења 1958. године као и комплетне пројекте завојних пумпи мање и средње брзоходости, 1964. године. Служио се немачким језиком.

Био је члан Комисије за материјална студентска питања, делегат Машинског факултета у Заједници машинских факултета и виших машинских школа СРС, члан Већа четврте године

У пензију је отишао 30. 9. 1970. године превремено из здравствених разлога. Преминуо је у Београду 5. 2. 2000. године.

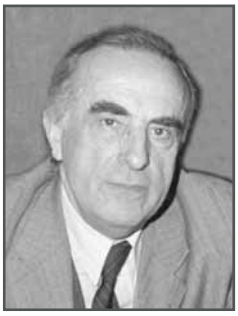

ПРОТИЋ, Д. ЗОРАН (Крушевац, 1922. Крушевац – Београд,. 2010.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Основну школу и гимназију завршио је у Крушевцу 1941. године у тешким животним околностима с обзиром на смрт мајке у 32. години и старијег брата у 8. када је Зоран Протић имао 6. Због почетка рата и окупације није имао могућност да настави школовање, а после ослобођења Крушевца бива мобилисан у Народно-ослободилачку војску. Демобилисан је 9. 10. 1945. год. и враћа се у Крушевац. У Београд долази 15. 1. 1946 године ради студирања.

Због кашњења, морао је да упише Грађевински факултет тадашње Високе техничке школе, да би се на почетку треће године, захваљујући једнакости предмета у прве две године, одличном знању и полагању свих испита, успео да пребаци на жељени Машински факултет. За време распуста, учествовао је у студентским бригадама на Радним акцијама у изградњи пруга Брчко-Бановићи и Чамац-Сарајево. Студије на Машинском факултету на Општемашинском одсеку завршио је 5. 9. 1951. год. одбраном свог дипломског рада под називом „Прорачун аксијалне водне турбине". Тада га је и запазио проф. Никола Обрадовић, понудивши му могућност ангажовања на факултету.

Захваљујући тој понуди, Зоран Протић не прихвата државно планско распоређивање на даљу службу, већ бива примљен на Машински факултет 11. 10. 1951. год. за млађег машинског инжењера на Катедри за хидрауличне машине. 23. 10. 1953. год. изабран је за асистента за предмет Компресори и вентилатори, који је управо тада, као новоуведени предмет уврштен у наставни програм. Асистентско звање му је потврђивано новембра 1956. год, као и 17. 6. 1960. год. за предмет Турбокомпресори и поново 21. 6. 1963. год. за предмет Топлотне турбомашине.

Године 1954. године ради стручног усавршавања провео је месец дана у фирми Klein, Schanzlin & Becker у Frankenthal-у у Немачкој, а у периоду 26. 12. 1957. -8. 2. 1958. године боравио је у Фабрици за производњу нафте дестилацијом из уљних шкриљаца у Örebr-у у Шведској. Крајем 1958. године одлази на усавршавање на Hermann Föttinger Institut Техничког Универзитета у Берлину, где је 5. 7. 1961. године одбранио своју докторску дисертацију под називом „Beitrag zur optimalen Auslegung freiausblasender leitradlosen Ventlatoren" код професора Dr. -Ing. R. Wille-а и Dr. -Ing. H. Amtsberg-а.

За доцента је изабран 1. 1. 1966. год. за предмет Хидрауличне турбомашине, у звање ванредног професора за предмет Хидрауличне машине 1. 1. 1971. год, и 1. 7. 1974. године унапређен је у звање редовног професора за предмет Хидрауличне машине на Машинском факултету у Београду. Пензионисан је 30. 9. 1988. год.

Од функција прихватио је само да буде Управник Завода за хидрауличне машине 24. 3. 1972. год, Руководилац ЈУР-а за хидроенергетику ООУР-а Института за енергетско машинство

РАДНА ВЕРЗИЈА

од 17. 1. 1979. год. и Управник ЈУР-а за хидроенергетику ООУР-а за енергетско машинство од 27. 6. 1974. год. Био је и делегат Машинског факултета у СИЗ усмереног образовања СФРЈ у Већу даваоца услуга од 7. 4. 1982. год. Служио се немачким, француским, енглеским и руским језиком.

У активном периоду рада проф. Протић одржавао је наставу из следећих предмета: за редовне студенте на Машинском факултету у Београду: Струјне основе турбомашина за студенте Хидрауличке Групе, Хидрауличке машине I за студенте Хидрауличке групе, и Пумпе и вентилатори за студенте Термотехничке групе. Затим, на Машинском факултету у Крагујевцу: Турбомашине, на Машинском факултету у Нишу: Техника мерења, на Техничком факултету у Бору: Пумпе, компресори и вентилатор, на Одељењу Машинског факултета у Лозници 1967/68 год: Помоћне машине, на Одељењу Машинског факултета у Трстенику 1966/67 и 1967/68 год: Хидрауличне турбомашине, на Одељењу Машинског факултета у Смедеревској паланци: Хидрауличне турбомашине, и на Одељењу Машинског факултета у Краљеву: Хидрауличне машине.

Предавао је теоријске основе турбомашина, пројектовање и конструисање турбопумпи, њихово понашање у раду, спрезању, прорачуну радних карактеристика, описивање рада и радних карактеристика клипних и обртноклипних пумпа, идејно конструкцијско решење пумпе, приказивање радних карактеристика, спрезање и понашање пумпа и вентилатора у раду. Проф. Протић је све графичке цртеже цртао на табли помоћу различито обојених креда. То је утицало да се велики број студената одлучивао да им буде ментор дипломских радова, иако су теме углавном имале експериментални карактер, како код дипломаца хидрауличке групе, тако и термотехничке.

У постдипломској настави проф. Протић је формирао предмет „Посебна поглавља из пумпа и вентилатора". Био је ментор два докторска и четири магистарска рада, при чему су оба доктората (Мирослав Бенишек и Милун Бабић) и два магистарска рада као висококвалитетни били награђени. Учествовао је такође као члан у већем броју комисија за одбрану магистарских и докторских радова. Учествовао је и на специјалистичком курсу који је одржан са циљем иновирања знања машинских инжењера Термотехничког усмерења одржавањем стручно усмерених предавања садржаних у предмету „Вентилатори у техници климатизације". Под истим насловом издао је преко КГХ изводе својих предавања за полазнике курса.

Заједно са својим асистентом мр Милошем Недељковићем, објавио је 1992. год. књигу „Пумпе и вентилатори", за коју су писци добили Октобарску награду града Београда за највредније дело у области техничких наука у 1992 год. Књига је недавно доживела и своје шесто издање. Такође, на позив издавача из Немачке проф. З. Протић и проф. М. Недељковић написали су поглавље о прорачуну обртних кола радијалних вентилатора „Polynomisches Verfahren zur optimalen Gestaltung von Radialräadern", Abschnitt 2. 8. 2 in den Buch: L. Bommes „Ventilatoren", 2. Auflage, Vulkan-Verlag, Essen 2002. Проф. Протић припремао је за издавање и књигу под насловом „Пројектовање и конструисање радијалних пумпа", у којој се излажу прорачунски поступци при пројектовању и конструисању радијалних пумпа и са проф. М. Недељковићем „Вентилатори". Планира се да се књиге објаве постхумно.

Проф. Протић се нарочито истицао у раду у Заводу за хидрауличне машине, где је одмах по доласку и налогу проф. Н. Обрадовића најпре са радницима оформио радионицу са неопходним алатом, и машинама за машинску обраду (струг, бушилица, глодалица итд.). Затим се приступило изради постројења за испитивање Пелтонових турбина како би се што пре обезбедило једна инсталација за вежбе студената. Након тога асистент Протић пројектовао је постројење за испитивање мањих турбина у окну, као и аксијалну пумпу за обезбеђење циркулације између горње и доње воде на том постројењу. Проф. Протић је пројектовао и постројење за испитивање аксијалних вентилатора. Резултати опита у Заводу објављивани су у иностранству и домаћим часописима, као и на домаћим и иностраним симпозијумима, конгресима и конференцијама.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Проф. Протић објавио је знатан број научних и стручних радова, који су штампани у међународним и домаћим часописима или саопштавани на међународним и домаћим скуповима, самостално као и заједно са колегама и сарадницима на Катедри за хидрауличне машине. Велики број радова односи се на директну сарадњу са разним радних организацијама и установама:

- За потребе Војно-техничког института било је потребно да се пројектује радијална дуваљка за расхладни систем дизел мотора на амфибијском оклопном транспортеру. Пројектована је дуваљка са витоперим лопатицама, која је требало да се смести у врло скученом простору и да ради са великим протоком ваздуха у условима повишене спољашње температуре.
- За фирму Ochsner & Sohn из Линца, Аустрија, пројектована су обртна кола пумпе и турбине, која треба да буду на истом вратилу и да у тандему раде у постројењу за прање гасова. Задатак је био успешно реализован и од фабрике пумпа Ochsner & Sohn, након успешног испитивања и пуштања тандем пумпе и турбине у рад у погону купца тј. фирме Voest из Линца у Аустрији, уследила је и посебна захвалница.
- Заједно са проф. Манетом Шашићем извршена је експертиза постројења за производњу сумпорне киселине у Индустрији хемијских производа у Прахову. На основу ње, и додатно захтеваних опита које су извршили стручњаци фирме Künle, Kopf & Kautsch из Франкентала, у присуству професора Протића и Шашића, утврђено је да је прекорачена уговором ограничена погонска снага електромотора од 4 MW, па је фирма Lurgi морала бесплатно да још испоручи ИХП-у све уговорене резервне делове.
- У оквиру ове ваннаставне делатности, која је иначе била веома импресивна, треба поменути веома успешне конструкције брзоходих радијалних вентилатора за хлађење мотора за наменских возила, као и преко 50 обртних кола серијских радијалних пумпа и обртних кола пумпних турбина урађених заједно са проф. Ивом Вушковићем за фирму Ochsner & Sohn из Линца, Аустрије.

Као спољни сарадник предузећа „Јанко лисјак" из Београда оформио је Конструкцијски биро 1963. год. где је као шеф бироа радио на развијању термотехничке опреме, конструисању радијалних и аксијалних вентилатора, противструјних апарата, уређаја за омекшавање и одгвожђавања воде, итд. Због заузетости на факултету и других обавеза прекинуо је ову активност 1973. године.

Проф. Протић је имао веома широку и успешну научно-истраживачку делатност у области хидрауличних машина - посебно хидрауличних турбопумпа. Постигао је врхунске резултате у привреди, и као креативни инжењер решавањем широког спектра проблема коришћењем сопствених стручних и научних достигнућа, нарочито у области енергетике, процесне технике и хидроенергетског машинства.

Поред тога, Проф. Протић је имао јасно испољен научно-истраживачки дух и запажен углед научног радника, како у нашој земљи, тако и у иностранству. Учествовао је на великом броју међународних и домаћих скупова са научним и стручним радовима. Активно је учествовао у дискусијама, чиме је дао пример и млађим генерацијама. Дао је значајан допринос подизању млађих научних радника, које је кроз магистарске радове и докторске дисертације и директне контакте, учинио самосталним и већ афирмисаним научним радницима.

Проф. Протић је био члан Југословенског друштва за механику, Друштва за примењену математику и механику GAMM у Немачкој (Gesellschaft für angewandte Mathematik und Mechanik), и посебно био активан члан Пете радне групе IAHR за изучавање „Утицаја размере код турбомашина" (Scale effects in turbomachinery) у Дармштату (Darmstäter Kreis), где се радило на проблемима прерачунавања степена корисности код хидрауличних машина.

ПРИМЕРАК

СТОЈАНОВИЋ, З. ЖИВОРАД (Трстеник, 1926. - Београд, 2013.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу завршио је у Трстенику, а гимназију похађао у Краљеву, где је и завршио седми разред 1944. године, када је ступио у НОВЈ, у којој је као борац остао до 15. 5. 1945. године. Након завршетка ратних дејстава у НОВЈ је остао у посебном статусу ЈНА до 18. 6. 1946. године. У току рата, 1944. године, је примљен у КПЈ, а касније га је штаб II армије одликовао Медаљом заслуга за народ.

По демобилизацији је наставио редовно школовање у Гимназији у Краљеву, у којој је матурирао 1947. године. Исте године уписао је Машински факултет и Београду и, као први у генерацији, дипломирао јула месеца 1952. године.

Исте године је постављен за млађег индустријског инжењера на Катедри за хидрауличне машине. Крајем 1954. године изабран је за асистента за предмет Хидрауличке машине, а 1958. године поново је биран у исто звање. У том периоду проводи 3 месеца на специјализацији у фабрици Sulzer у Winterthur-у, Швајцарска.

1960. године одбранио је хабилитациони рад и у јуну исте године изабран за доцента за предмет Хидрауличке машине na Машинском факултету у Београду, који је држао на Енергетском одсеку (термотехничкој и термоенергетској групи). Поред овог, предавао је и предмете Основи клипних машина (део који се односи на клипне пумпе), Хидромашинска опрема (Хидрауличној групи), а изводио је и наставу из предмета Метод лабораторијских мерења (на III степену студија). У исто време је на Машинском факултету у Новом Саду држао и наставу из предмета Пумпе, вентилатори и цевоводи и Турбомашине. У звање доцента поново је биран 1965. године.

У звање ванредног професора изабран је 1966. године. 1969. године докторирао је на Машинском факултету Техничког Универзитета у Прагу.

У звање ванредног професора поново је биран 1971. године за предмет Турбомашине. Овај предмет предавао је студентима Производне, Механизацијске, Железничке и Процесне групе. Истовремено је држао и наставу из предмета Пројектовање хидропостројења и Хидромашинска опрема (део који се односи на хидромашинску опрему) студентима Хидроенергетске групе. По наставном плану из 1973. године изводио је наставу из предмета Пумпе, компресори и вентилатори студентима Термотехничке, Механизацијске, Железничке и Процесне групе.

У звање ванредног професора за предмет „Турбомашине поново је биран 1976. године.

У току 1978. године одбранио је другу докторску дисертацију, сада на матичном факултету Универзитета у Београду, пред комисијом састављеном од тада најугледнијих професора Машинског факултета, коју су сачињавали: проф. Младен Поповић, академик Светополк Пивко, академик Ненад Зрнић, проф. др Иво Вушковић и проф. Драгутин Стојановић. 1978. године изабран је у звање редовног професора.

Током своје каријере дао је допринос у развоју новоформираних машинских факултета у Новом Саду. Крагујевцу, Нишу, Приштини и Краљеву, држећи наставу на истима. Наставу је држао и на Вишој техничкој школи у Трстенику. Био је старешина наставе у Краљеву и Трстенику. Предавања проф. Стојановића су увек била добро посећена, а он се трудио да теоријске концепте илуструје примерима из праксе и сопственим искуствима

Његова стручност се огледала у низу реализованих пројеката. Сарађивао је са већим бројем предузећа, произвођача пумпи и вентилатора, међу којима су и „Термовент", „Јанко Лисјак", „Иван Милутиновић" и „14. децембар" (Београд), „Гоша" (Смедеревска Паланка), „Цер" (Чачак) и „Јастребац" (Ниш).

Неке од својих првих стручних активности реализовао је као спољни сарадник Института за водопривреду „Јарослав Черни", где је са академиком Петром Миљанићем развио специјално шинско возило за баждарење мерних крила и сродних уређаја.

НАДАЗВАЊА

Учествовао је у примопредајним испитивањима ХЕ „Јајце 2” и низа других хидрауличних и хидроенергетских објеката.

Значајан део његове стручне и научне активности представља развој пумпи за потребе хидрауличког транспорта мешавина чврстих честица и воде. Пумпе које је развио и конструисао коришћене су на великим градилиштима у земљи и иностранству, као што су она на Новом Београду, у Луци Бар, Осијеку, Панчеву, Индији, Пакистану, Кувајту и Либији. Учествовао је у завршавању лабораторије САНУ у Винчи, намењеној за испитивања пумпи за транспорт мешавина, а посебно песка за дизање нивоа на Новом Београду. Радио је и на испитивању домаћих и јапанских рефулерних пумпи за речне багере.

Поред рада на овом типу пумпи, интензивно је радио и на развоју пумпи за друге намене. Био је руководилац пројеката и студија развоја пумпи за потребе рударства (1971. године), вакуум-пумпи за потребе процесне индустрије (1971. године) и главне багерске пумпе за додатну воду у условима коришћења снаге постојећих мотора багера (1972. године). Такође је радио и на испитивању циркулационих пумпи за топловод Љубљана.

Следећа област његовог рада, којој је посветио велики део свог радног века, били су вентилатори, које је развијао и испитивао у лабораторији Машинског факултета у Београду. Као пример његовог рада у овој области могу се навести развој и испитивање аксијалних вентилатора предузећа „14. децембар”, касније „Термовент”, из Београда, чији су тадашњи производи налазили купце не само у земљи, већ и у иностранству, од Немачке до Кубе.

Радио је и на примени нових материјала у области опреме за вентилацију, тако да је био и руководилац пројеката и студија који су се бавили развојем и применом композитних материјала домаћег порекла за израду термовентилационе опреме (1984. и 1986. године). Искуства стечена на овом пројекту искоришћена су касније и за реконструкцију радних кола индустријских вентилатора великих пречника коришћењем стаклопластике и сличних материјала.

Од свог доласка на факултет посебну пажњу је посвећивао, а велики труд и време улагао, што је са поносом истицао, у оспособљавање лабораторије тадашњег Завода за Хидроенергетику, у згради која је за време II светског рата коришћена као магацин окупационе немачке војске. Поред развоја лабораторија на Машинском факултету у Београду, где је радио на пројектовању лабораторијских инсталација (штандова, како се тада говорило) за испитивање турбина, пумпи и хидрауличних спојница, био је и руководилац пројекта чији је предмет било оснивање машинских лабораторија факултета у Приштини (1982. године), а развијао је и лабораторије за потребе привреде (на пример, испитне инсталације предузећа „Север” из Суботица).

Аутор је већег броја стручних и научних радова, објављених у домаћим и страним часописима, односно саопштених на домаћим и међународним конгресима и конференцијама.

Поред научног и стручног рада био је посвећен и друштвеном раду. Био је председник бројних комисија, председник синдиката Машинског факултета, председник Скупштине факултета, председавајући II ООУР-а- за Енергетско машинство, члан општинске конференције ССРН Општине Палилула и члан Савета Института за техничке науке САНУ. Такође је вршио функцију председника Комисије за израду Статута МФ у 2 мандата, председника Комисије за набавку опреме и Комисије за ванредне ситуације, комисија за издавачку делатност, III степен, зграду Машинског факултета и других. Више година је учествовао у организацији прославе дана Машинског факултета.

1988. године је указом Председништва СФРЈ одликован Орденом рада са црвеном заставом, за нарочите заслуге и постигнуте успехе у раду од значаја за напредак земље.

У пензију је отишао 1990. године, али је и након тога наставио са радом у струци, пре свега на развоју пумпи, у сарадњи са предузећем „Север” (Суботица) и другим предузећима у земљи.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ВУШКОВИЋ, М. ИВО (Загреб, 1912 - Загреб, 2005), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Рођен је у Загребу 13. јула 1912. године, у тадашњој Аустроугарској. Основну школу је започео у Бечу, а завршио у Сплиту. Гимназију започео у Сарајеву, а матурирао у Загребу 1931. Године.

Студије на Техничком факултету Београду је уписао 1931. године, као питомац Ђ. В. Краља Александра I Карађорђевића. На Техничком факултету је био међу најбољим студентима и два пута је награђен Светосавском наградом. Након четири године студија (осам семестара) дипломирао 1936. године на Одсеку за машинско-електротехничке инжењере као први у рангу. Дипломски испит из области Капланових турбина је одбранио код ментора, тада ванредног професора Николе Обрадовића.

Од 1936. до 1938. године био је на специјализацији у Хидрауличном институту Високе техничке школе у Минхену као стипендиста немачке фондације „Mittteleuropäische Wirtschaftstag", где је као сарадник професора Dr. -ing. D. Thome радио на испитивању модела турбина. Истовремено је И. Вушковић слушао предавања код Prof. Dr. -Ing. D. Thome, Prof. Dr. -Ing. R. Kaufman-а и Prof. Dr. -Ing. L. Föpl-а, најпознатијих научника тог времена. У исто време радио је истраживања за своју докторску тезу на тему„Отпори при струјању гаса у правим цевима и отпори при струјању гаса у обликованим прикључцима за гасоводе", коју је одбранио 1939. године и добио титулу Dr. -Ing.

Од 1938. до 1939. год. радио је у Хидрауличкој лабораторији у Brunnenmühle фабрике J. M. Voith из Heidenheim-а A. G. Brenz. У јесен 1939. године власник фабрике J. M. Voith предложио је И. Вушковићу да, и поред израженог задовољства његовим радом, треба да напусти Немачку, јер ће фирма радити за немачку војску и даје му одличну препоруку за фирму Escher Wyss у Цириху, Швајцарска. Тако да од 1940. године започиње рад у Истраживачкој лабораторији Escher Wyss-а у области развоја хидрауличких турбина, пумпи, гасних турбина и хидромашинске опреме и пројектује и гради нова опитна постројења за моделска, енергетска и кавитацијска испитивања турбина и пригушних органа.

На основу ових испитивања развио је пет нових затварача са могућношћу њихове вентилације за хидроелектране Innerkirchen, Sungare, Genissiat, Lac Noir и Kubelwerke. Посебно је важно да је са Prof. Dr. -Ing. A. Spengler-ом развио и направио снажан стробоскоп помоћу кога је први пут добио успеле снимке кавитацијских појава на лопатицама једне Капланове турбине. Извео је специјална мерења хидроудара у XE Schaffhausen помоћу своје оригиналне апаратуре. Сарађивао је са познатим професорима ETX из Цириха Prof. Dr. -Ing. J. Ackeret-ом и Prof. Dr. -Ing. L. de Haller-ом.

Истовремено са својим научно-истраживачким радом, док рат бесни, организује одељење Народноослободилачког покрета (НОП) у Швајцарској, заједно са супругом Бранком, за пружање помоћи избеглицама из Немачке и обавештавање шта се дешава у окупираној Југославији, посредством два гласила „Глас слободне Југославије" и „BBC јавља". Враћа се 1945. године у Београд и Министарство за машиноградњу именује га и шаље да у својству аташеа ФНРЈ врши дужност у Берну, Швајцарска од 1945. до 1947. године. Након повратка у земљу активно се укључује у решавање проблема југословенске електропривреде.

За ванредног професора изабран је 1956. године за предмет Механика флуида на Катедри за хидрауличне машине Машинског факултета Универзитета у Београду. На основу показаних резултата у научноистраживачком раду у звање редовног професора је изабран 1960. године пошто је одбранио хабилитациони рад „О губицима услед обртања флуида иза кола турбомашина" и започиње предавања из предмета Хидрауличке машине.

За управника Завода за хидрауличке машине постављен је 1963. године. На наставном плану уводи два нова предмета: Транспорт цевима и Струјнотехничка мерења, а од проф. Н. Обрадовића дефинитивно преузима предмет Хидрауличке машине. На последипломским

ПРИМЕРАК

студијама предавао је: Технику мерења, Струјнотехничка мерења, Методе лабораторијских мерења и Специјална поглавља из хидрауличких машина.

Написао је уџбенике: „Транспорт цевима", „Основе технике мерења" и „Методе лабораторијских мерења" (у коауторству са проф. др Љубисавом Крсмановићем).

Изградио је више опитних инсталација у Заводу за хидрауличке машине за вежбе студената и научноистраживачки рад. Био је изабран за шефа Катедре за електромашинство 1959. године, заменика шефа Катедре за турбомашине 1965. године и шефа Катедре за хидрауличке машине 1970. до 1978. године.

Професор Dr. -Ing. Иво Вушковић, како у иностранству, тако и у земљи, остварио је низ значајних научно-истраживачких радова. Године 1947. предлаже да се оснује Савезни институт за турбомашине (СИТ). Израђује заједно са др Т. Босанцем први петогодишњи план електропривреде Југославије. Пројектује нову модерну опитну лабораторију СИТ и у њој опитну инсталацију за испитивање модела турбина и врши моделска испитивања за хидроелектране: ХЕ „Озаљ", ХЕ „Чокоњар", ХЕ „Сана" и ХЕ „Бистрица". Обавља интензивну сарадњу са фабриком „Литострој", Љубљана. дефинише турбинске агрегате за: ХЕ „Мариборски оток", ХЕ „Јабланица", ХЕ „Рама", ХЕ „Маврово", ХЕ „Зворник", ХЕ „Слап Зете", ХЕ „Перућица" и ХЕ „Медводе". Као руководилац тима, ради на развоју млазног мотора у Ваздухопловном институту у Жарково и у Лабораторији за млазне моторе у Раковици.

У оквиру Централне управе бродоградње (ЦУБ) радио је на развоју торпеда на гаснотурбински погон и брзог торпедног чамца. Био је стални стручни сарадник у фирми Vöest из Линца, Аустрија за хидрауличке машине, где је изградио велико опитно постројење за испитивања турбина и реверзибилних пумпа-турбина. Слично постројење је конструисао и за румунску фабрику турбина Решица. Развио је рефулерне пумпе помоћу којих је извршено насипање терена Новог Београда. Решавао је велики број проблема који су се јављали у пројектовању и експлоатацији хидроелектрана.

Професор Dr. -Ing. Иво Вушковић је објавио велики број радова којима је утицао на развој теорије и струке. Објавио је укупно 293 научно-стручна рада у земљи и иностранству и 222 студије, анализе и пројекта. Био је ментор великог броја дипломских, магистарских и докторских радова.

Професор Dr. -Ing. Иво Вушковић је 1985. године изабран за редовног члана Научног друштва Србије. Добио је Октобарску награду града Београда за израду комплексне студије „Дунав и Сава код Београда". За своје изванредне заслуге Председник ФНРЈ му је доделио орден заслуге за народ са сребрним венцем. У пензију је отишао 1978. године.

Професор Dr. -Ing. Иво Вушковић је имао јако развијен осећај дужности. Радо је укључивао у истраживање све оне који су могли најбоље допринети успеху посла. Своје сараднике је подстицао и несебично им преносио своје огромно знање и искуство. Једноставно речено, може се рећи да је проф. Dr. -Ing. Иво Вушковић један од оних људи чије се име са поносом изговара.

РАНА ВЕРЗИЈА

КРСМАНОВИЋ, ЉУБИСАВ (Јоховица, Велика Кладуша, БиХ, 1923. – Београд, 2005.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу завршио је у Врточу (Босански Петровац) и Шипову (Јајце) а гимназију у Бања Луци Био је учесник је НОБ од октобра 1944. до краја рата и даље до 3. октобра 1946. године

Дипломирао је на Машинском факултету у Београду 1954. године а по завршетку студија је радио у индустрији до 1958. године. На Машинском факултету одбранио је докторску дисертацију 1965. год.

Од 1958. до пензионисања 1988. године радио је на Машинском факултету у Београду, при томе је прошао кроз сва наставна звања: од избора за асистента 1958. године, доцента, ванредног професора до

унапређења за редовног професора 1970. године. Од важнијих функција на Машинском факултету треба издвојити: шеф Катедре за хидрауличне машине, директор ООУР-а за енергетско машинство, продекан за наставу, председник савета факултета.

Изводио је наставу из више предмета Катедре за хидрауличне машине на редовним и ванредним студијама, као и на последипломским студијама на Машинском факултету у Београду. Био је ментор при изради 7 магистарских теза и 9 докторских дисертација, у којима је проучавана проблематика струјања кроз турбомашине. Значајну активност је испољио у писању уџбеника и збирки задатака. Од укупно једанаест књига, треба истаћи серију од пет томова посвећену турбомашинама (општа теорија, пумпе, вентилатори, хидродинамички преносници и збирка задатака

Поред одржавања наставе на Машинском факултету у Београду, био је ангажован за редовну и последипломску наставу или као консултант на другим машинским факултетима (Нови Сад, Крагујевац, Ниш, Скопље, Сарајево, Подгорица, Сплит, Загреб, Ријека, Љубљана и Приштина) Био је члан матичних комисија за формирање универзитета у Приштини и Бањој Луци, члан комисија за избор наставника из области хидраулике и хидрауличних машина на факултетима у Београду, Љубљани, Ријеци, Скопљу, Сарајеву, Подгорици, Нишу Новом Саду, Бањој Луци и Сплиту.

Сарађивао је врло активно са привредом, посебно са електропривредом. Учествовао је у испитивању свих наших хидроелектрана, реверзибилне хидроелектране и пумпно-акумулационе станице у Србији, Босни и Херцеговини и Македонији и у неколико њих у Хрватској. У неким случајевима био је руководилац испитивања. Био је члан комисија за примопредајна испитивања модела турбина у лабораторијама испоручиоца у Лењинграду, Брну, Љубљани и Цириху.

Урадио је већи број научних радова је из области проучавања струјања кроз турбомашине. Они су експериментални и теоријски. Први је у нашој земљи (тадашњој СФРЈ) применио функције комплексне променљиве за одређивање струјања кроз турбомашине. Применио је то на турбину коју је пројектовао професор Обрадовић, а намењену електрификацији изолованих подручја која су ван електроенергетске мреже. Ову турбину је претходно детаљно испитао експериментално одређујући струјање кроз коло при разним радним режимима. Примена функција комплексно променљиве за одређивање струјања кроз решетке турбомашина представљало је, у основи, проширивање истраживања професора К. П. Вороњеца, који је проучавао струјања око појединачних контура. У наставку радова започетих дисертацијом објавио је више саопштења из ове области у земљи и иностранству. На страни су му штампани радови у Немачкој, Енглеској, Чехословачкој и Мађарској, а цитирани су у неколико запажених публикација у Немачкој, Енглеској, Чехословачкој, Мађарској и Румунији.

Дао је допринос и у пројектовању пумпи и пумпних система, учествујући у тим пословима са екипама Машинског факултета, Института "Ј. Черни" и Енергопројекта. Пројекти су извођени на факултету, а испитивања у лабораторији Завода за хидрауличне машине или на терену. Међу овим радовима треба споменути пројектовање пумпи за хемијску индустрију и анализу производног програма фабрике пумпи Јастребац у Нишу. Изведена су испитивања целине или делова великих система као што су Београдски водовод, низа пумпних станица по Србији. Изведена су и исцрпна испитивања система за наводњавање Ел Мулак у делти Нила.

Активно је радио на пројектовању и испитивању вентилатора. Дужи низ година је развијао (почевши од 1958.) производне програме за Термоелектро у Београду, Монтажно-пројектно у Сарајеву и Слободу у Чачку. Пројектоване серије вентилатора намењене за специјалне намене, вентилатори за склоништа итд.

Оцена научних и стручних доприноса проф. Љ. Крсмановића:

Увођење прорачунавања струјања кроз турбомашине применом функција комплексне променљиве. Пројектовање и развој производње пумпи и вентилатора, међу којима треба посебно истаћи котловске вентилаторе за предузеће Термоелектро. Рад у Електропривреди у

РАДНА ВЕРЗИЈА

области водних турбина и хидроцентрала. Помоћ у образовању кадрова, што се види из руковођења магистарским тезама и докторским дисертацијама у и писању уџбеника. Укупно је објавио 36 научних радова и 67 стручних радова уз већ наведене уџбенике.

Проф. Љ Крсмановић је испољио запажену активност у раду научних и стручних удружења и савета. Био је председник Друштва за механику Србије, члан управног одбора Југословенског друштва за механику, члан Интернационалног удружења за хидрауличка истраживања, члан Немачког друштва за примењену математику и механику. Повремено је био ангажован у стручним саветима електропривреде Србије и Југословенске електропривреде.

За почасног члана –саветника Академије Инжењерских наука Србије и Црне Горе изабран је 2004 године. године. Носилац је Ордена рада са црвеном заставом (1988. год.), носилац више признања и плакета добијених на Машинским факултетима, од научних института и привредних предузећа.

ПЕЈОВИЋ, Т. СТАНИСЛАВ (Београд, 1933.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду, Експерт Међународне привредне коморе у међународној арбитражи (International Chamber of Commerce (ICC) expert in ICC Arbitration). Професор и научни сарадник Рајерсон Универзитета у Торонту (Ryerson University, Toronto, Canada), и Универзитета у Торонту (University of Toronto).

Рођен је 1933. године од оца Тадије и мајке Љубице Вучковић. Другу мушку гимназију у Београду завршио је 1952. године, дипломирао 1958. године и докторирао 1964. године на Машинском факултету Универзитета у Београду. Обе дипломе нострификовао Универзитет у Торонту 2002. и исте године постао је овлашћени инжењер (Professional Engineer of Ontario) у Онтариу, Канада.

У Енергопројекту се запослио 1959. као пројектант, а затим је радио и као саветник до 1980. године. 1960. изабран је за асистента на Катедри за хидрауличне машине на Машинском факултету Универзитета у Београду, а од 1977. до 1998. године је редовни професор. Био је два пута шеф Катедре за хидроенергетику Машинског факултета Универзитета у Београду као и хонорарни професор Природно-математичког факултета у Београду. Последипломску наставу је изводио на Универзитетима у Torontu, Београду, Сингапуру, Сарајеву и Скопљу.

Од 1966. године је стипендиста Хумболтове фондације, а од 1990. је регистрован стручњак Организације за индустријски развој при Уједињеним нацијама (УНИДО). Посетио је 1993. године Универзитет у Хонг Конгу, где је радио на истраживачком пројекту и одржао предавања по позиву. Школске 1993/94. је изабран за гостујућег професора Националног Универзитета у Сингапуру. Од 1998. године је експерт Међународног канадског конзорцијума (Hydro Quebec, Rousseau Sauven Warren, Canada) у иранској компанији Фараб у Техерану и ради на изградњи хидроелектрана у Ирану. Поред тога ради, на најодговорнијим прорачунима нестационарних појава које дефинишу максимална оптерећења, за канадске компаније (ACRES, Niagara Falls, Ontario; Merlin General Corporation, Kincardine, Ontario; Ontario Power Generation; Stone and Webster a Show Group Company, Canada).

Члан је био 2003. године екипе експерата немачке компаније Ленмајер (Lahmeyer International, Panel of Expert mision) која је успешно рашила проблем повратног хидрауличног удара иранске електране од 2000 MW а ради и са америчком компанијом (Field System Machining Inc, Illinois USA) на проблему прегрејавања лежајева пумпно акумулационе електране (Richard B. Russell Pump Storage Project).

Сарадник је Математичког института и Института техничких наука САНУ. Члан је Удружења америчких инжењера (ASME – American Society of Mechanical Engineers) и члан

РАДНА ВЕРЗИЈА

Хидроенергетског техничког комитета овог удружења (ASME Hydro Power Technical Committee). Члан је Савета међународног истраживачког центра, Пекинг, Кина. Био је члан Одбора секције за хидрауличне машине и кавитацију Међународног друштва за хидрауличка истраживања (IAHR – Internationa Associaton for Hydraulic Research) и Председник Организационог одбора IAHR Симпозијума, Београд. 1990. Члан је Међународног udружења уређивачког одбора за серију књига из хидрауличних машина и постројења, Пекинг, Кина.

Аутор је: Бела књига хирдауличне акумулације енергије (White Paper Hydro Energy Storage), Ryerson University, Centre for Urban Energy, Toronto, 2011.

Проф. Пејовић је истакнути научни и стручни радник из области хидрауличних машина, постројења и механике флуида. Аутор је и коаутор 9 нумеричких програма за струјање у хидрауличним машинама и постројењима, преко 210 објављених радова у домаћим и страним часописима и зборницима а одржао је велики број предавања по позиву у земљи и иностранству (Trodnevni kurs profesionalnim inženjerima Brit. Kolumbije, (Kanada) u Vankuveru (2010., 2012., 2014); Инжењерима Министарства за енергетику и заштиту околине Онтарија, Канада; Инжењерима електропривреде Србије, итд.). Аутор је и коаутор 5 књига и препорука за пројектовање хидроелектрана, међународног значаја које се често цитирају: Пејовић С, коаутор: The Guide to Hydropower Mechanical Design, ASME (American Society of Mechanical Engineers) Hydro Power Technical Committee, HCI Publication, 1996; његово поглавље Хидрауличне нестационарне појаве и хидрауличне вибрације (Hydraulic Transients and Hydraulic Vibrations) ревидоване за ново издање 2009.; Пејовић С., Boldy A. P., Guidelines to Hydraulic Transient Analysis of Pumping Systems, P & B Press, Belgrade – Coventry, 1992. Пејовић С. (Editor): Modern Technology in Hydraulic Energy Production, Proceedings from the 15th IAHR (International Association for Hydraulic Research) Symposium on Hydraulic Machinery and Cavitation, Belgrade, 1990. Пејовић С: Boldy A. P., Obradovic D., Guidelines to Hydraulic Transient Analysis, Technical Press, England, 1987.

Аутор је и 14 књига на српском језику. Цитиран је у преко 250 радова у земљи и иностранству. На Универзитету у Хонг Конгу 1993. пушта у рад инсталацију за мерење хидрауличних вибрација и удара и врши мерење фактора пригушења хидрауличких вибрација чиме потврђује теоријске поставке својих програма за такве прорачуне. Први пут у свету је успешно срачунао и потврдио мерењем теоријски срачунате факторе пригушења хидрауличних осцилација система при резонанци лабораторијске инсталације. Поставио је услове сличности за анализу хидрауличног удара и хидрауличних вибрација на моделу система и машине. Утицај раствореног и нерастворeног ваздуха у води на сличност струјања и турбуленцију такође први уводи у анализу стационарних, нестационарних и осцилаторних појава. Први анализира утицај нерастворeног ваздуха у води који настаје при кавитацији и увођењу ваздуха у турбину, на хидраулички удар, вибрације и стабилност система

Запажена је и стручна делатност проф. Пејовића у модификацији и пројектовању 3 опитне инсталације и 21 хидрауличних постројења у земљи и иностранству, анализи хидрауличног удара и осцилација код 34 хидрауличних машина, моделских испитивања 11 турбомашина и испитивање 14 електрана. Наводе се само најважнији објекти у бившој Југославији: Реверзибилна хидроелектрана Бајина Башта, Власинске електране Пумпно акумулациона станица Лисина; Водоводи Панчева, Брача, Будве, Београдског водовода и канализације „Врачар 2"; у иностранству: Hydroelectric Plant „Masjed-E-Soleyman", Iran (Canadian International Consortium); Big Hanaford Combined Cycle Plant, Water Cooling System, India (Stone & Webster Canada); Hydroelectric Plant Andrews 3, Canada (ACRES, Niagara Falls, Canada). Био је главни инжењер примопредајних испитивања Хидроелектране Бочац и руководио развојем метода за анализу повратног хидрауличног удара у сифону турбина, и хидрауличних вибрација и стабилности хидропостројења. Радио је и објавио неколико радова из области пулзација притиска и резонанце у бајпасу крвотока срца примењујући методе прорачуна развијених и проверених на великом броју инжењерских система.

Члан је Савета за енергетику Онтарија, Канада.

РАДНА ВЕРЗИЈА

БЕНИШЕК, Х. МИРОСЛАВ (Београд, 1946.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију завршио је у Београду. Машински факултет у Београду уписао 1965. године а дипломирао 1970. године са средњом оценом 9,64 и оценом на дипломском раду 10(десет). Војни рок у ШРО одслужио у Задру од 1970- 1971. године.

У периоду од 1971 до 1972 године био је шеф градилишта 1 у предузећу „Јанко Лисјак". Од 1972. стипендиста РЗНС и сарадник на Машинском факултету на катедрама за хидрауличне машине и механику флуида. 1976. године одбранио је магистарски рад на тему „Хидродинамичка стабилност вртложног струјања у осносиметричним просторима"

У току. 1976. изабран за асистента на Катедри за хидрауличне машине. Докторску дисертацију „Вихорно струјање у правим кружним цевима" одбранио је 1979. године на Машинском факултету у Београду. У звање доцента изабран је 1980. године на Катедри за хидрауличне машине. 1988. године изабран је за ванредног а 1993. године за редовног професора Машинског факултета у Београду.

У периодима 1979-1981, 1981-1983, 1994-1996 и 1996-1998. био је продекан за научно-истраживачки рад Машинског факултета у Београду. Од 1993 до 2003. шеф Катедре за хидроенергетику. Од 2003. шеф Катедре и руководилац Центра за хидрауличне машине и енергетске системе. 2004. постаје редовни члан Академије инжењерских наука Србије (АИНС). Ожењен Војиславом (Протић), отац два сина Владимира и Бранимира. Пензионисан 2011 године.

Важније функције и делатности: (1979-1981 и 1981-1983) Председник Савета ООУР-а за Енергетско машинство Машинског факултета, (1979-1981, 1981-1983, 1994-1996 и 1996-1998) Продекан за научно истраживачку делатност Машинског факултета, (1987-1989) Представник Машинског факултета у Основној заједници науке Београда у Комисији за пројекте, (изабран 1983). Известиоц (Reviewer) Zentarblat für Mathematik und Mechanik за област струјања, (1989-1994) Руководилац Института за енергетику и термотехнику, (1992-1994) Члан управног одбора Дринских хидро-електрана, (1991-1993) Члан Одбора за водопривреду Привредне коморе Србије, (1993-2003) Шеф Катедре за Хидроенергетику Машинског факултета у Београду, (1994-1996) Члан Савета Владе Р. Србије за рационално газдовање енергијом, (1987-1989) Технички руководилац гаранцијских и комплексних испитивања цевне турбине А. 5 ХЕ Ђердап 2, (1989-1991) Испитивање хидрауличких карактеристика пумпних станица у приобаљу ђердапског језера (ПС Скореновац, ПС Ибрифор, ПС Гај Нова, ПС Врба, ПС Мало Баваниште и ПС Гај Стара). (1994-2007) Члан Стручне радне групе Мешовите комисије југословенског дела за техничка питања ХЕ Ђердап, (1988-1995) Руководилац радне групе Музеја Никола Тесла-"Дело Николе Тесле у области машинства", (2001-2004) Председник Управног одбора Лимских хидроелектрана, (2002) Технички руководилац упоредних испитивања модела постојеће турбине и модела румунске ревитализоване Капланове турбине ХЕ Ђердап 1 (Portile de Fier 1) у лабораторији ASTPÖ - Грац Аустрија, (2003- 2011) Шеф Катедре и Руководилац Центра за хидрауличне машине и енергетске системе, (2003-2004) Комисија за технички преглед објеката Ђердап 2 - Председник дела комисије за машинску опрему и инсталације, (2003) Технички руководилац упоредних испитивања модела постојеће Капланове турбине ХЕ Ђердап 2 и модела румунске ревитализоване Капланове турбине ХЕ Ђердап 2 (Portile de Fier 2) у лабораторији ЛМХ-ЕПФ Лозана Швајцарска, (2006) Гаранцијска испитивања цевне турбине А. 9 ХЕ Ђердап 2, (2004) Технички руководилац испитивања модела ревитализоване Капланове турбине ХЕ Ђердап 1 у лабораторији ЛМЗ-Санкт Петербург. Учесник у моделским испитивањима ревитализованих турбина: (2009) ХЕ Бајина Башта у Лабораторији Andritz-Vatech у Линцу-Аустрија (Франсисове турбине), (2007) у Лабораторији „Турбоиститут"- а Љубљана Словенија

ПРИМЕРАК

(Капланова турбина ХЕ Ђердап 1) и (2012-2013) (Цевна турбина ХЕ Ђердапа 2) и (2015) ХЕ Зворник у Лабораторији Voith-а у York-у у USA (Капланова турбина) (1980-2004). (2000=2012) Руководилац секције Thermo-fluid dinamic у оквиру курсева Summer Academy у организацији DAAD Germany (одржаних у Охриду, Петровцу. Будви и Херцег Новом).

Делатност у настави: Држао вежбе из предмета: Хидрауличне машине 2 (турбине), хидрауличне машине 1 (пумпе)., Техника мерења, Пумпе и вентилатори, Турбомашине, Механика флуида и Струјнотехничка мерења. Држао предавања из предмета: Хидрауличне машине 2, Хидрауличне машине 2, Техника мерења, Енергетска мерења (Приштина), Техника Мерења (Краљево),

Пројектовање хидромашинских постројења, Хидромашинска опрема и Energy and enviroment (норвешки курс). На последипломским студијама: Струјно техничка мерења и специјална поглавља из хидрауличких машина. Ментор: дипломских радова 353, магистарских и доктората 5.

Међународна сарадња: Universite Nancy – l'Institut National Polytechnique de Lorraine (I. N. P. L.), Universität Karlsruhe, Maschinenbau Fakultät Lehrstuhl für Strömungsmechanik, Technische Fakultät Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg. Colaborations with Institutes: ISPH Bucharest and CCITEH Temisoara Romania.

Награде и признања: Награда Привредне коморе Београда за најбољи дипломски рад у 1970. години, Награда Привредне коморе Београда за најбољи магистарски рад у 1976. години, Награда Привредне коморе Београда за најбољу докторску тезу у 1980. години, Признање за изузетну допринос развоју науке-Основна заједница науке Београда 1990. Плакета проф. др Војислав Стојановић за изузетне резултате постигнуте у научно-истраживачком раду од Удружења универзитетских професора и научника Србије (2006) и Повељу „Никола Тесла" за изузетан допринос у проучавању имена и дела Николе Тесле (2007). Специјално признање за решење малих хидроелектрана са цевним турбинама (2005) и Златну медаљу са ликом Николе Тесле за вентилатор за одржавање еколошких услова у тунелима (2009) од Удружења проналазача Србије. Плакета Машинског факултета- награда за доброчинство, допринос развоју МФ и успешну сарадњу (2011), Јубиларна медаља - „Тесла III Milenijum" od Fondacije Nikola Tesla Srbija (2010), „Tesla silver coin" од Tesla Global forum" Nikola Tesla-secret conection summit 2013, за изучавање дела Н. Тесле у машинству (2013),

Чланство у научним и струковним организацијама: Интернационално друштво GAMM (Gesellschaft für Angewandte Mathematik und Mechanik), European Mechanics Society-EUROMECH, Српско друштво за теоријску и примењену механику, Друштво за мале хидроелектране, SMEITS, YUHR и Инжењерске коморе Србије ИКС.

Чланство у редакционим одборима часописа: „Електропривреда" (часопис ЕПС-а), часопис „Transactions" FME - Faculty of mechanical engineering Belgrade.

Књиге, монографије, научно истраживачки радови и учешћа на конгресима: Научно-стручне књиге, монографије и уџбеници …8, Поглавља у монографијама међународног значаја …4, Часописи међународног значаја... 35, Скупови међународног значаја - Proceedings... 49, Скупови међународног значаја - Радови у изводу... 44, Радови у часописима националног значаја …12, Скупови националног значаја - Зборници... 67, Скупови националног значаја - Радови у изводу... 14, Научно истраживачки пројекти, студије, идејни пројекти, главни пројекти, експертизе и др …352, Учешће и руковођење научно истраживачким пројектима РЗНС И МНТ... 20+8, Учешћа на интернационалним скуповима... 45, Учешћа на националним конгресима... 70, Пројектоване и изведене машине и уређаји …30.

Најзначајнији научни резултати: Истраживања турбулентних вихорних струјања у правим цевима и дифузорима, Истраживања у домену теорије прерачунавања са модела на прототип турбине, Истраживања у домену кинетичке равнотеже невискозних струјања. Струјни процеси у турбинама. Утицај Re броја на калибрационе карактеристике Конрад сонде.

Најзначајнија инжењерска остварења: Аутоматски хемијски детектор АХД за мерење токсичких агенаса у атмосфери, Центрифугални вентилатори за хемијску индустрију, Цевна

РЕПОЗИТОРИЈУМ

турбина, Опитно постројење за испитивање метеосензора за борбена возила, Сонде за струјна мерења. Млазни аксијални вентилатор за тунеле. Банки турбина. Франсисова турбина. Постројења за калибрацију протокомера високе тачности. Постројење за испитивање вихорних струјања. Инсталација за калибрацију сонди за мерење брзина и притисака у флуиду. Шестоканална (Конрад) сонда за мерење брзина и притисака у 3- D простору.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Катедра за железничко машинство

МАРКОВИЋ, СТЕВАН (Смедерево, 1908- Београд, 1995.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу и реалну гимназију је завршио у Београду 1928. године. Студирао је на Техничком факултету у Гану (Белгија), где је 1932. године дипломирао на техничком одсеку.

Већ на одслужењу војног рока у Дивуљама, радио је на оправци и монтажи хидроавиона. По одслужењу војног рока, кратко време је радио у Фабрици штофа „Влада Теокаревић" у Параћину, а онда се запослио у служби Југословенских државних железница.

Између 1932. и 1941. године радио је у железничкој радионици у Смедереву, затим у Београду, па у Сарајеву и на крају поново у Београду. У оквиру те службе развијао се као инжењер радећи најпре на оправкама железничких возила. У Сарајеву, између 1936. и 1940. радио је као инжењер конструктор, а касније бива постављен за шефа одељења за израду нових челичних кола I, II и III разреда за уски колосек.

У току 1939. године проводи више од шест месеци на стажу код француских железница, када упознаје целокупну француску индустрију шинских возила. Део стажа проводи у Централном бироу за пројектовање и конструисање железничких возила, где стиче драгоцено искуство под руководством водећих инжењера француских железница. У току 1941 године напушта Југословенске државне железнице и одлази у Фабрику вагона „Јасеница" (касније „Гоша"), где је радио на пројекту путничког вагона типа Cs, као и на пројектима трамвајских приколица.

Одмах по завршетку рата, захваљујући своме искуству организовао је оправке око 60 парних локомотива и великог броја вагона, чиме даје драгоцени допринос брзом обнављању саобраћаја на прузи Београд-Ниш. Обавља функције шефа конструктивног одељења, па директора Бироа за унапређење производње. У то време води више пројеката железничких возила, аутобуса, камиона и трамваја. Паралелно одржава многобројне курсеве и предавања за унапређење знања нижих, средњих и високих кадрова у фабрикама, индустријским школама и организацијама инжењера и техничара и веома активно ради на организацији и фундирању наше металске индустрије.

У току 1947. године борави у Чехословачкој и Мађарској као представник Министарства индустрије ФНРЈ, са циљем стручног усавршавања и упознавања вагонске индустрије тих земаља и успостављања сарадње са њима. 1949. године је постављен за директора Бироа за унапређење производње Генералне дирекције савезне металне индустрије и вршиоца дужности Генералног инжењера дирекције. 1950. године је постављен за шефа вагонске групе Савезног конструктивног бироа за пројекте и конструкције – „Машинопројект". Ту обавља изузетно значајан и обиман посао, руководи али и самостално конструише велики број шинских возила разних типова и афирмише се као један од најеминентнијих конструктора шинских возила у тадашњој Југославији. Возила изведена по пројектима

ПРИМЕРНИК

професора Марковића успешно су прошла сва испитивања и у дугогодишњој експлоатацији су се потврдила као успешна и савремена техничка решења.

На машинском факултету Техничке високе школе Стеван Марковић је 1948. године изабран за хонорарног, а 1951. године за сталног доцента за предмет „Железничка возила". Паралелно му је додељен и предмет „Пољопривредне машине". Преласком на факултет, заједно са својим сарадницима, наставља рад са шинском индустријом, нарочито на низу пројеката за фабрику „Гоша" из Смедеревске Паланке. Ради и на пројектима за разна индустријска постројења у области рударства и металургије.

По пројектима које је водио професор Марковић наша шинска индустрија је израдила и више хиљада железничких возила за извоз, међу којима је најобимнији био извоз 2000 теретних вагона за Бразил. Тиме је дао допринос развоју целокупне шинске индустрије у Србији. У свом радном веку руководио је са преко 50 великих реализованих пројеката разних врста шинских возила укључујући и електромоторни воз за 25kV (у саобраћају су биле две прототипске гарнитуре).

За хонорарног наставника на Пољопривредном факултету у Новом Саду професор С. Марковић је изабран 1955. године, као и за шефа Катедре за пољопривредне машине. Управа Машинског факултета у Београду прихватила је 1957. године његов рад „Критичка анализа метода прорачуна сандука железничких возила" као хабилитациони рад, па је исте године изабран за ванредног професора Машинског факултета у Београду за предмет „Железничка возила".

Целокупни рад професора С. Марковића је био повезан са великим бројем путовања у иностранство ради упознавања са техничким достигнућима у развијеним европским земљама. Боравио је у врхунским научно-истраживачким центрима и фабрикама Европе из области железничке технике и одржавао контакте са врхунским стручњацима у својој области. Прикупљао је драгоцене техничке информације, техничку документацију и знање које је несебично делио са домаћом шинском индустријом, дајући перманентни допринос њеном напредовању и држању корака са развијеним земљама. За свој рад је одликован орденом рада II реда.

Од 1955. године је био и сарадник Машинског института Српске академије наука и Железничког института „Кирило Савић". Професор С. Марковић је објавио више десетина радова у различитим стручним и научним часописима као и око стотину популарних чланака. Обрађивао је све релевантне теме за градњу железничких возила као што су: поступци заваривања, механичка испитивања железничких возила, примена легура лаких метала и нерђајућег челика код израде железничких возила, обртна постоља, мирноћа хода, аутоматска квачила, звучна и топлотна изолација путничких вагона, електровучне подстанице, прорачун осовина итд.

У већем броју радова је приказао конструкције и специфичну проблематику разних типова вагона које је пројектовао, од вагона за превоз руде, за превоз тешких терета, различитих типова путничких вагона, салон кола, до електро-моторног воза. Био је аутор и више десетина студија и елабората израђених за потребе привреде. Бавио се и превођењем стручних чланака и литературе, међу којима је и „Прорачун железничког вагона" чувеног немачког конструктора Е. Крајсига.

Био је аутор 90 страна у Енциклопедији техничких знања – књига 6, Техника саобраћајних средстава, на тему „Железничка возила" и „Градска железница". Написао је обимна скрипта за предмет „Железничка возила", као и за друге предмете које је предавао у Београду и Новом Саду. Својим наставничким и пројектантским радом дао је велики допринос формирању стручног кадра у свим фабрикама шинске индустрије у Србији.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ВЕСОВИЋ, С. МИЛАН (Београд, 1923 - Београд, 1986), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу завршио је у Белој Паланци а гимназију у Нишу 1942. године. За време Другог светског рата борави у Нишу, где се 1943. године запослио као службеник Градског одбора за избеглице и на том месту је био до ослобођења Ниша 1944. године. Након одслужења војног рока у Југословенској армији 1945. године прелази у Београд, где се уписује на Машински одсек Техничког факултета. Дипломирао је 1950. године на Машинском факултету ВТШ у Београду.

Планском расподелом постављен је за млађег машинског инжењера на Машинском факултету у Београду 1950. године. За време студија био је демонстратор на предметима Физика и Машински елементи као и наставник Техничке школе „Петар Драпшин". У звање асистента за предмет Железничке ложионице и радионице постављен је 1953. године а 1957. године за предмет Одржавање и експлоатација возних средстава.

Након прихватања хабилитационог рада из предмета Железничка машинска постројења 1960. године од стране Управе Машинског факултета, изабран је за доцента за исти предмет. У том периоду, поред рада на матичном предмету, изводио је вежбе из предмета Технологија погонских материјала, Машински елементи и Отпорност материјала. Осим ангажовања на Машинском факултету, по препоруци одговарајућих катедара, предавао је Машинске елементе у Центру у Трстенику и Фабричка постројења у Крагујевцу. За ванредног професора изабран је 1965. године а 1971. године је унапређен за редовног професора.

У циљу усавршавања свог рада на Факултету, обавио је низ студијских путовања и то у: Аустрију, Пољску, СССР, Мађарску, Западну Немачку, Источну Немачку, Швајцарску, Холандију, Француску, Енглеску и Италију. Осим наставних активности на матичној Катедри за железничко машинство, у периоду 1977-1979. година држао је предавања из изборног предмета Котловска постројења Групе за топлотну технику Енергетског института, као и изборни предмет Термоелектране. За наведене предмете разрадио је програме рада и ускладио са оквирима спроведене реформе наставе.

На последипломским студијама учествовао је у иновирању наставних планова и програма на Групи за железничко машинство, где је изводио наставу из предмета Пројектовање постројења за производњу, ремонт и одржавање возних средстава. Учествовао је у формирању програма, набавци опреме и реализацији наставе из предмета Инжењерска мерења на Групи за организацију и управљање као и на Групи за процесну технику. Одржавао је наставу у центрима и одељењима Машинског факултета у Смедеревској Паланци и Краљеву као и на Машинском факултету у Крагујевцу и Нишу.

Поред рада на настави, активно је учествовао и у осталим облицима рада на Факултету као члан Савета Факултета, члан Управе и Већа Факултета, члан других органа управљања и члан различитих комисија Факултета. За декана Машинског факултета биран је 1969. и 1971. године и ту функцију је обављао до 1974. Након овог периода изабран је за проректора Универзитета у Београду. Од 1959. године активно учествује у раду различитих органа и комисија ван Факултета као што су: највиши републички органи образовања, Комисија за високо школство СР Србије, Просветни савет СР Србије, Универзитетски савет, Матичне комисије за оснивање Факултета у Нишу, Новом Саду, Крагујевцу, Титограду и ВМТШ у Трстенику. Био је председник и члан Скупштине Заједнице универзитета, председник и члан Заједнице машинских факултета, члан Заједнице европских ректора, члан Републичке комисије за међународну сарадњу, члан Савета Факултета у Новом Саду и Нишу. У периоду 1963-1969. година био је старешина Одељења Машинског факултета у Крагујевцу. За велики допринос формирању Универзитета „Светозар Марковић" у Крагујевцу изабран је за првог ректора овог Универзитета.

ПРИМЕРАК

Професор Милан Весовић је учествовао у научноистраживачком раду како у области железничког машинства тако и у области термоенергетике као сарадник Рударског института. Из ових делатности проистекао је велики број стручних и научних радова које је објавио у току своје каријере. За свестрани допринос развоју система високошколског образовања у Републици, развоју наставе и научноистраживачког рада и изузетан непосредан утицај на развијање међуфакултетске и међууниверзитетске наставне и научне сарадње, проглашен је за почасног доктора наука Универзитета у Нишу. Био је председник Савеза друштава термичара Србије и Југославије и први главни и одговорни уредник часописа Термотехника. Своју научноистраживачку делатност, осим на Факултету, радио је и у: а) Ложионици Београд, као сарадник на свим инжењерским пословима а према програму Машинског факултета, у периоду 1950-1952; б) Машинском институту САН „Владимир Фармаковски", као стални хонорарни сарадник на испитивању локомотива, испитивању термоенергетских постројења, изради елабората организације пословања Колубарских рудника и Жељезаре Зеница, у периоду 1950-1959; в) „Машинопројект"-у и „Гоши" – Смедеревска Паланка на пројектовању вагона за различите намене, у периоду 1953-1957. и г) Заводу за термотехнику Рударског института у Београду, где је од 1959. године водио Одељење за испитивање термичких апарата, машина и постројења. Изабран је за дописног члана Рударског института у звању вишег научног сарадника. Најзначајнији пројекат из тог периода је Балансирање блока од 210 MW у ТЕ „Никола Тесла", у коме су детаљно разрађени елементи за билансирање потрошње топлотне енергије при производњи електричне енергије за све услове на основу базне потрошње и свих промена у односу на базне податке. Билансирања су вршена за дневни, месечни и годишњи рад. Пројекат је трајао четири године.

Када се говори о развоју научностручних кадрова, Милан Весовић је учествовао у низу комисија за одбрану дипломских радова (више од 100), магистарских теза и докторских дисертација на машинским факултетима у Београду, Крагујевцу, Нишу и Новом Саду. Своју идеју да млађи наставни кадар и студенти морају активно да учествују у раду на научноистраживачким пројектима и на изради студија и пројеката за привреду, реализовао је као шеф Катедре за железничко машинство и сарадник Рударског института.

Као проректор Универзитета у Београду и ректор Универзитета у Крагујевцу активно је учествовао у реализацији споразума са другим универзитетима на заједничком раду у области научноистраживачке делатности. Резултат тог рада је више десетина потписаних споразума са европским и светским универзитетима (СССР, Бугарска, Пољска, Немачка, САД, Куба, Мексико,... За време деканског мандата Милана Весовића Машински факултет у Београду је доживео до тада свој највећи углед тако да је, поводом прославе стогодишњице рада, одликован Орденом југословенске заставе са лентом од стране Председништва СФРЈ. За свој научни, стручни, педагошки и друштвени рад Милан Весовић је одликован бројним признањима, плакетама и диплома као што су: Спомен-плакета града Београда 1944-1969. у знак признања за рад и допринос развоју Београда, у част 25 година од ослобођења Града; Спомен-плакета града Београда 1944-1984. у знак признања за рад и допринос развоју Београда, у част 40 година од ослобођења Града; Диплома града Крагујевца као особито признање за нарочите заслуге у раду на просветном пољу; Плакета Универзитета „Светозар Марковић" у Крагујевцу у знак особитог признања и захвалности за изузетан допринос развоју Универзитета; Плакета Универзитета у Београду као знак за активан допринос и успешно руковођење пословима Универзитета; Захвалница као знак друштвеног признања за вишегодишње савесно и предано ангажовање у реализацији задатака Републичке заједнице образовања; Захвалница као знак друштвеног признања за заслуге на остваривању задатака Заједнице усмереног образовања за привреду и друштвене делатности; плакете, повеље, захвалнице, дипломе низа факултета и виших школа (Машински факултет из Београда, Одељење и Машински факултет из Крагујевца, Машински факултет из Новог Сада, Технички и Машински факултет из Ниша, Технолошко-металуршки факултет из Београда,...); Спомен-захвалница у знак признања и захвалности за сарадњу и изванредан допринос напретку универзитетског дома књиге - Универзитетска библиотека „Светозар Марковић";

ЕЛЕКТРОНСКИ

Сребрна плакета Рударског института, Повеља о избору за заслужног члана Савеза друштва термичара Југославије за изванредне заслуге на пољу термичких наука и њихове примене у пракси, итд.

АНТИЋ, МИЛАН (Смедерево, 1924. –Београд, 2009.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. У Смедереву је завршио гимназију. Године 194. године је уписао студије на Техничком факултету у Београду а дипломирао 1951. године на Машинском факултету у Београду. 1954. године изабран је за асистента за предмете Теорија локомотивске вуче и локомотиве. Новембра 1959. саопштио је пред Управом Машинског факултета свој хабилитациони рад: „Методе за тачније срачунавање средњег индицираног притиска код локомотивских парних машина".

За доцента за предмете Локомотиве и Опрема локомотива. изабран је 1960. године на Машинском факултету у Београду. За ванредног професора за предмет Локомотиве изабран је 1964. године и реизабран 1969 године док је у звање редовног професора унапређен 1972. године.

Био је продекан у периоду 1964. - 1966. године и декан Машинског факултета од 1966. до 1969. године. Шеф Катедре за процесну технику био је од њеног оснивања до 1982. године.

У току своје инжењерске праксе, поред рада на Факултету активно је сарађивао:

- у „Машинопројекту" - Београд и у конструктивном бироу Фабрике вагона „Драгослав Ђорђевић-Гоша" у Смедеревској Паланци, на студији нових типова железничких кола и њиховој конструкционој обради и пројектовању њихових прототипова;
- у Одељењу за железничка возна средства Института САНУ као хонорарни сарадник на проблемима студија и испитивања радног процеса парне локомотиве, на испитивањима могућности примене домаћих угљева за ложење локомотивских котлова. Поред тога, радио је на проучавању и испитивању котловских постројења термоелектрана и топлана Србије, Босне, Македоније и Црне Горе, њиховог радног процеса и могућностима остварења рационализације искоришћења горива и топлоте;
- од 1955. године у Институту за угаљ, а од 1959. године до пензионисања 1989., у Заводу за термотехнику Рударског института у Београду, у којем је са успехом обрађивао низ важних проблема из области термотехнике и заштите околине.

У току 1958. године провео је два месеца на вишем курсу (Cadres superieurs) који редовно организује француски Институт за горива и енергију (Институт Fracaise des combustimbles et de l'energie у Паризу).

Од избора за доцента 1960. године предавао је из предмета Локомотиве, део Локомотивска парна машина и област конструисања моторних локомотива, као и предмет Опрема железничких возних средстава студентима железничког смера. Студентима Групе за процесну технику од школске 1970/71. предавао је предмет Индустријске пећи и ложишта, а од школске 1981/82. године и предмет Заштита околине. У центрима за ванредне студије предавао је и предмете Техничко цртање и Машинске елементе.

У току рада на Факултету од 1951. године до одласка у пензију, активно је учествовао у раду (као председник или члан) скоро свих сталних и повремених комисија Машинског факултета. Посебно треба истаћи његов изванредно упоран и савестан рад као продекана за наставу и декана Машинског факултета (1964. -1968.), у периоду обимних и сложених промена организације Факултета у целини. Не мање активан био је и у многим институцијама, форумима и органима у оквиру Универзитета и ван њега.

Научно-истраживачка делатност професора Милана Антића одвијала се у више, условно подељених уже стручних области железничког, процесног машинства и термотехнике:

РАДНА ВЕРЗИЈА

Прорачуни и пројектовање железничких возила; Испитивање и пројектовање термотехничких апарата и мерних уређаја; Истраживања могућности сагоревања горива, углавном лигнита; Услови и могућности примене гасовитих и течних горива; Гасификација угљева и супституција енергије продуктима из угља; Појава паљења и нискотемпературске оксидације горива; Смањење загађивања ваздуха чврстим честицама и оксидима сумпора садржаних у димним гасовима из термоенергетских постројења; Испитивање и израда анализа топлотне економике фабрика; Термотехничка испитивања термоенергетских постројења; Испитивање индустријских постројења за разлагање ваздуха; Испитивање индустријских пећи и израда решења рационализације постојећег рада пећи; Примена техничког кисеоника у високотемпературским процесима производње магнезита, цемента, стакла, ливеног гвожђа; Високотемпературска регенерација гранулисаног активног угља; Термичка прерада градских и индустријских отпадака; Пиролиза, гасификација и сагоревање уљних шкриљаца; Развој, пројектовање и израда лабораторијских, полуиндустријских и индустријских пећних постројења.

У периоду од 1953. до 1989. године учествовао је у реализацији 250 научних и стручних радова.

Радови у области конструисања железничких возила садрже и први пут код нас примењен прорачун носача рађен по савременим концепцијама теорије еластичности.

Резултати истраживања у области пројектовања и испитивања термотехничких апарата и мерних уређаја имају високу научну и стручну вредност. Реализација ових резултата донела је и значајне техно-економске ефекте.

Током своје наставничке, истраживачке и инжењерске делатности интензивно је радио у више области машинске струке и њене примене у пракси у областима железничког машинства, термотехнике и процесног машинства. У тим областима његов рад је усмерен разнолико: бавио се студијама и истраживањима, вршио многобројна испитивања различитих постројења и опреме, радио пројекте железничких возила, термоенергетских постројења, општих машинских постројења, држао предавања из области експлоатације техничких постројења, написао скрипта за предмете које је предавао и многа корисна упутства за руковање различитим термичким уређајима. Своја знања из ових области успешно је годинама преносио млађим кадровима у оквиру многих предавања, семинара и консултација.

Својим научно-истраживачким и стручним радом значајно је допринео развоју науке у области термотехнике и процесне технике и примени науке у пракси, допринео је бољем познавању и развоју до практичне примене многих термичких постројења, посебно оних у великим термоелектранама, што је било од несумњиве користи нашој индустрији и термоенергетици.

За стваралачки допринос развоју наставе и науке у машинству, развоју високошколских организација и афирмацији научноистраживачке делатности факултета, додељен му је 1991. године почасни докторат Универзитета у Београду.

РАДНА ВЕРЗИЈА

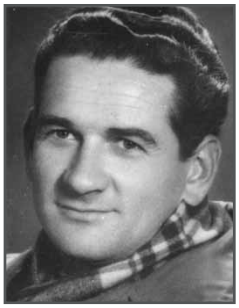

ИВОШЕВИЋ, СТРАХИЊА (Стара Пазова, 1922. - Цирих, Швајцарска, 1976.), дипломирани машински инжењер, доцент Машинског факултета у Београду. Основну школу и гимназију је завршио у Земуну а матуру 1941. године у Београду. За време окупације, 1941 и 1942. године живео у Земуну и Београду, а кратко време је радио у фабрици авиона „Икарус". Од септембра 1942. до маја 1945. године био је на принудном раду у Немачкој и Аустрији, где је радио као металостругар и електричар. По повратку у земљу ступио је у ЈА и био на служби у Главном санитетском слагалишту.

У децембру1945. године уписао се на Технички факултет у Београду а дипломирао је на Машинском факултету ВТШ 1950. године

са средњом оценом у току студија 9,20 и дипломски радом из предмета Железничка возила. После дипломирања постављен је за млађег инжењера на Катедри за железничко машинство. Од краја 1950. до краја 1951. године био је на одслужењу војног рока, а потом је наставио да ради на Машинском факултету у истом звању.

Децембра месеца 1954. године изабран је за асистента за предмет Железничка возила на Машинском факултету у Београду. Изводио је све врсте вежби из овога предмета. Осим тога, радио је као асистент на извођењу вежби из других предмета на Машинском факултету (Машински елементи, Графостатика и др.) и био ангажован као хонорарни асистент из предмета Машински елементи на Електротехничком и Рударском факултету у Београду.

Осим рада у настави, у овом периоду асистент С. Ивошевић радио је као сарадник у предузећу „Машинопројект" у Београду (разрада документације и пројектовање већег броја различитих типова железничких возила за југословенске и иностране железничке управе), у конструкционом бироу Фабрике вагона „Гоша" из Смедеревске Паланке (прорачуни и разрада техничке документације за израду путничких и теретних вагона, које је ова фабрика производила за Турске и Египатске железнице). Као хонорарни сарадник радио је и у Машинском институту САН, одељење за железничка возна средства, где се бавио прорачунима и испитивањима термоелектрана и топлана (Србија, Босна и Херцеговина, Македонија, Црна Гора), анализом њиховог радног процеса и могућностима остварења рационализације коришћења горива и топлоте у тим електранама и топланама. У то време организовао је на Машинском факултету Техничку службу и Фото-лабораторију, чији је био управник.

Више пута је био на краћим и дужим студијским боравцима у иностранству:

- У току1952. године био је 4 месеца у Немачкој код познате фирме „Knerr- Bremse", где је радио у Кострукционом бироу и заводу за испитивање кочница;
- У току 1953. године провео је месец дана у Бечу (Аустрија) код фирме „Stabeg", ради проучавања процеса израде и испитивања аутоматских ваздушних кочница;
- У току 1955. године био је код фирме Uerdingen Waggenfabrik ради упознавања са технологијом израде железничких возила. Том приликом је радио у Конструкционом бироу фабрике вагона на реконструкцији документације за серијску производњу шинобуса, ком приликом је дао и нека своја оригинална решења. Исте године је поново био у посети фабрици „Stabeg" у Бечу ради усавршавања на изради и испитивању моторних ваздушних кочница;
- Године 1959. био је у Немачкој и Француској ради посете познатих завода за испитивање железничких возила.

На овај начин, асистент С. Ивошевић је допунио своја знања и усавршио се у областима железничких возила а посебно железничких кочница. Новембра 1959. године он је на седници Управе Машинског факултета у Београду јавно саопштио свој хабилитациони рад на тему „Рачунско одређивање зауставног пута при кочењу брзих возова", који му је прихваћен.

У звање доцента за предмет Железничка возила на Машинском факултету у Београду изабран је 1960. године. Докторску дисертацију на тему „Кавитација у систему за убризгавање спороходих дизел-мотора" одбранио је 1972. године на Машинском факултету у Београду, пред комисијом у саставу:академик др. х. ц. Слободан Добросављевић, академик др х. ц. Никола Обрадовић и проф. Иван Колендић.

Током свога рада на Машинском факултету у Београду, Машинском институту САН, предузећу „Машинопројект" и Конструкционом бироу „Гоша", дипл. инж. С. Ивошевић је урадио следеће пројекте:

(1) Пројекат и прорачун обртног постоља путничких кола типа „Pensylvania"; (2) Пројекат специјалних теретних кола за превоз руде носивости 45 тона; (3) Пројекат двоосовинских затворених теретних кола за Турску (оваквих кола је фабрика „Гоша" урадила 800 комада); (4) Пројекат двоосовинских теретних кола (према прописима UIC) за Турске железнице, урађено у количини од 500 комада; (5) Пројекат двоосовинских плато кола за Турску железницу за превоз тенкова (у заједници с М. Антићем), урађено у фабрикама „Ђуро

РАДНА ВЕРЗИЈА

Ђаковић" и „14 октобар" 150 комада; (6) Пројекат поштанских двоосовинских кола за ЈЖ (израђено у серији од 35 комада); (7) Пројекат четвороосовинских салонских кола; (8) Пројекат специјалног воза, (9) Пројекат четвороосовинских службених кола за међународни саобраћај; (10) Пројекат шестоосовинске електричне подстанице за ЈЖ; (11) Пројекат четвороосовинских кола за испитивање носивости пруга и мостова; (12) Пројекат четвороосовинских спаваћих кола за СССР; (13) Пројекат обртних постоља за поштанска кола за Енглеске железнице(урађено 40 комада); (14) Пројекат јамских путничких кола за Сењско-Ресавске руднике угља.

Учествовао је у изради елабората о термотехничким испитивањима термоелектрана (топлана) у: Новом Саду, Суботици, Колубари, Фочи, Пљевљима, Железари Смедерево, Железари Зеница, Фабрици соде у Лукавцу, Железари Никшић, Борским рудницима, и Сењско –Ресавским рудницима, која су рађена преко Машинског института САН-у.

Написао је обимну студију на преко 100 страна, под насловом" Кочнице на шинским возилима- теорија, принцип рада и прорачун кочница"

На лични захтев доцента Страхиње Ивошевића, престао му је радни однос на Машинском факултету у Београду 1. 10. 1962. године. Своју стручну и научну каријеру наставио је успешно у Швајцарској, а преминуо је у Цириху 17. јануара 1976. године.

ВАСИЋ, ИЛИЈА (Београд, 1926. – Београд, 1989.), дипломиран инжењер машинства, асистент Машинског факултета у Београду. У месту рођења завршио је основну школу и четири разреда нише гимназије до почетка Другог светског рата, а за време окупације завршио је шести разред гимназије. По ослобођењу Београда ступио је у НОВ, где је остао до 1945. године. После демобилизације је радио као службеник у Министарству народне одбране две године и за то време завршио седми и осми разред гимназије и положио велику матуру.

Студије машинства је уписао 1947. године на Машинском одсеку Техничког факултета у Београду, а ради слабог материјалног стања за време студија радио хонорарно на изради разних пројеката. Дипломирао 23. 7. 1954. године на Општем одсеку Машинског факултета са средњом оценом 8,97. По. дипломирању радио у периоду од 1. 9. 1954. до 31. 1. 1955. године у предузећу „Термоелектро" као самостални референт а од 1. 2. 1955. до 30. 9. 1956. године у Институту за млекарство ФНРЈ као референт Техничког одељења.

Почетком октобра 1956. године постављен је за приправника у звању професора средње школе за предмет Клипне парне машине на Машинском факултету у Београду. У звање асистента за предмет Клипне парне машине на Машинском факултету изабран је 1957. године и имао реизборност у исто звање 1960. и 1963. године. Изводио је све врсте вежби (преглед пројеката и лабораторијске вежбе у Заводу за парне машине) из предмета Клипне парне машине. и при томе стекао потребно педагошко искуство. Као хонорарни асистент радио је и на Машинском одсеку Техничког факултета у Нишу, у ВМТШ у Чачку у својству предавача а од школске 1961/62. године радио као хонорарни доцент за предмет Млекарске машине и уређаји на Пољопривредном факултету у Земуну.

Осим рада у настави, асистент Васић Илија учествовао је у извођењу већине пројеката, који су рађени у оквиру Завода за парне машине Машинског факултета у Београду, међу којима су били:

(1) Механизација допреме угља и одвоза шљаке за котларницу Фабрике електропорцелана у Аранђеловцу; (2) Механизација транспорта сировина у Фабрици стакла у Параћину; (3) Сува сепарација мрког угља у Деспотовцу; (4) Механизација гасогенераторске станице Фабрике стакла у Скопљу; (5) Складишни силос за семе шећерне репе у Алексинцу; (6) Пројекат житног силоса капацитета 20. 000 тона за предузеће из Измира (Турска);

РАДНА ВЕРЗИЈА

Пројекат моторног ваљка за сабијање путева од 8 тона; (7) Пројекат типских челичних монтажних силоса за житарице капацитета 2. 000 тона.

Самостално је урадио следеће пројекте: (1) Теретно бродско електрично витло носивости 3/1,5 тона; (2) Теретно бродско електрично витло носивости 5/2,5 тона- оба витла су рађена за потребе багерске трговачке флоте Бродоградилишта „Тито" у Београду; (3) Уређај за дизање главне усисне цеви за багер рефулер запремине 450 m^3 са сопственим погоном од 600КС (био је то први багер ове врсте, израђен у нашој земљи); (4) Крмило речно-морског брода за ЈРБ, аеродинамичког облика система „Hizler"; (5) Инсталације индустријске паре, топле и хладне воде у млекарама (Алексинац, Прокупље, Сански Мост и др.).

Асистент Илија Васић био је у времену од 1. 10. 1963. до 1. 10. 1964. године на плаћеном одсуству ради специјализације у Канади. Како се није вратио на дужност на Машински факултет у Београду 1. 10. 1964. године, престао му је радни однос на Машинском факултету по сили закона.

КРСТИЋ, М. АЛЕКСАНДАР (Градиште, општина Бела Паланка, 1934.), дипломирани машински инжењер, ванредни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу, нижу гимназију и индустријску средњу школу је завршио у Београду. Дипломирао је 1960. године на Машинском факултету у Београду, на Железничкој групи. По дипломирању је најпре радио као хонорарни сарадник на Катедри за железничко машинство Машинског факултета у Београду, а затим је изабран за асистента за предмет Локомотиве. У исто звање је поново биран 1965. и 1968. године. Војни рок је служио 1961/1962. године у школи резервних официра и стекао је чин резервног потпоручника.

На последипломске студије на Машинском факултету у Београду се уписао 1963/1964 године на одсек Опште машинство. Магистарски рад под насловом „Студија о карактеристикама механизама за пренос снаге моторских локомотива" је одбранио 1968. године. 1970. године, избором у звање доцента за предмет Локомотиве, чиме постаје наставник на Катедри за железничко машинство Машинског факултета у Београду. 1976. године је поново изабран у исто звање.

Од 1975. до 1977. борави на стручном усавршавању у Великој Британији, где се бави механичким преносницима велике снаге. 1980. године је одбранио докторску дисертацију под насловом „Истраживање нове врсте механичког преносника снаге за дизел-локомотивску вучу" на Машинском факултету Универзитета у Нишу. 1982. године је поново изабран у звање доцента, а 1983. је унапређен за ванредног професора на Машинском факултету у Београду за предмет Локомотиве.

Као наставник је држао наставу из предмета Локомотиве и Опрема локомотива на Машинском факултету у Београду, затим предмета Основи локомотива у центру за ванредне студије у Смедеревској Паланци, као и из предмета Теорија вуче и Локомотиве, на Машинском факултету Универзитета у Нишу.

Написао је следеће уџбенике и скрипта:

1. Теорија вуче, Машински факултет Универзитета у Нишу, 1970.;
2. Моторне вучне машине, Машински факултет Универзитета у Београду, 1971.;
3. Основе локомотива, теорија, прорачун и конструкције, Машински факултет Универзитета у Београду, 1973.;
4. Дактилографија, механизми писаћих машина и техника слепог куцања, коаутор са Боривојем Николићем, Радио-телевизија Београд, 1974.
5. Опрема локомотива, умножена предавања на Машинском факултету Универзитета у Београду, 1975;.
6. Механизми писаћих машина, питања и одговори, коаутор са Боривојем Николићем, Радио-телевизија Београд, 1975.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Објавио је више стручних и научних радова. Из прегледа његових радова се види да се на почетку своје каријере бавио проблематиком механизама за пренос снаге код локомотива, али и другим механизмима, укључујући механизме писаћих машина. Бавио се и проблемом подмазивања венаца погонских точкова вучних машина и главе шине у циљу минимизирања хабања и трошкова одржавања. Следећа област његовог интересовања је била гасно-турбинска вуча возова која је у једном периоду сматрана могућим решењем за погон возова великих брзина. Бавио се и избором параметара дизел-локомотива са тачке гледишта пропусне моћи пруга.

Главна област рада проф. А. Крстића су били механички преносници за вучне машине. У овој области је радио на анализи праваца развоја преносника снаге за железничку вучу са тежиштем на механичким преносницима који се доминантно примењују на маневарским локомотивама. Ово опредељење је било замишљено као потпора домаћој индустрији која је била оспособљена за производњу те категорије локомотива. Локомотивски механички преносници у тој области спадају у механичке преноснике велике снаге. За вучне локомотиве већих снага и већих брзина од ранжирних локомотива, примењују се друге врсте преносника. У својим анализама је проф Крстић уочио тенденције и у свом даљем раду се посветио механичким преносницима са планетарним зупчаницима.

Ово је био и предмет његове докторске дисертације у којој се бавио са неколико проблема. Први од њих је био како да се ограничи величина обртних момената на зупчастим елементима за кочење на вредности које не прелазе узлазни обртни момент дизел-мотора, а у циљу оптимизације преносника. С тим у вези је решавао други проблем, да се елементи за кочење изведу ван кућишта преносника снаге, са циљем да се омогући већа флексибилност за решавање кочења мотором. Трећи циљ његових истраживања је био да се преносник направи само комбинацијом зупчастих јединица исте геометрије, чиме би се снизили трошкови производње и трошкови одржавања.

У даљем раду се бавио и механичким делом хидромеханичких преносника. У области преносника снаге са различитим бројевима степени преноса и различитим конфигурацијама је имао већи број патентних пријава.

У току 1984. године поново је боравио на усавршавању у иностранству, а 1985. године напушта Машински факултет и каријеру наставља у иностранству.

ЛИШАНИН, М. РАДОЈЕ (Сарајево, 1934. – Београд 2014.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну школу завршио је у Ваљеву, а гимназију у Београду. Машински факултет у Београду је уписао 1954. године. Дипломирао је на железничкој групи Машинског факултета у Београду 31. 06. 1961. године из предмета "Моторне локомотиве" са оценом 10 (десет). У току школовања и студирања бавио се активно спортом и стекао звање заслужног спортисте.

По дипломирању се запослио у фабрици „ГОША" из Смедеревске Паланке. У фабрици „ГОША" се као руководилац групе у конструктивно-пројектантском бироу претежно бавио пројектовањем, прорачунима и испитивањима носеће структуре разних типова путничких вагона. У једном периоду је био председник Друштва инжењера и техничара у оквиру фабрике „ГОША".

Од 01. 01. 1965 до 01. 02. 1973. године bio је запослен у Железничком институту Заједнице Југословенских железница (од 1966. Институт "Кирило Савић" - Београд). У току свог рада у железничком институту радио је на пословима динамике, чврстоће и испитивања железничких шинских возила. Највећи део задатака на којима је радио је био истраживачког карактера, са великим бројем експеримената и мерења, како на отвореној прузи тако и у

РАДНА ВЕРЗИЈА

опитним центрима фабрике „ГОША", Фабрике вагона Краљево и фабрике шинских возила „Ђуро Ђаковић" из Славонског Брода и Машинске индустрије Ниш из Ниша.

У Железничком институту је прошао све фазе у истраживачком раду и постао Саветник за делатност из области динамике и чврстоће железничких вагона. У периоду од 1966. до 1973. као хонорарни асистент, држао је наставу из Отпорности материјала у Вишој техничкој школи у Земуну и њеним сентрима за ванредне студије у Осијеку, Младеновцу и Смедереву.

За асистента за предмет Железничка возила на Машинском факултету у Београду изабран је 1973. године У јануару 1978. одбранио је на Машинском факултету докторску дисертације под насловом "Развој методе за оптимирање конструкција шинских возила". У септембру исте године изабран је у звање доцента за предмет Железничка возила. Током изборног периода држао је наставу и из предмета Кочнице на железничким возилима. У једном периоду је држао наставу из предмета Конструкција и прорачун вагона у Одељењу машинског факултета у Краљеву. Реизабран је за доцента 1983. а две године касније 1985. је изабран у звање ванредног професора док је 1990. године је изабран у звање редовног професора Машинског факултета. У периоду од 1985. до одласка у пензију 1993. био је шеф Катедре за железничко машинство.

Реализовани истраживачко-развојни пројекти са привредом из тог периода, везани су за развој, испитивања и прорачуне различитих типова путничких и теретних вагона, како за домаће тржиште тј. за бивше републике СФРЈ, тако и за страна тржишта: Мађарска, СССР, Индонезија, Ирак итд. Учествовао је и водио пројекте идејног решење различитих типова путничких вагона, вагон-ресторана, поштанско-пртљажних кола, приградских вагона итд, а учествовао је и у идејном пројекту "џеп" вагона за превоз тешких камионских приколица. У оквиру ових пројеката реализовао је различите врсте прорачуна, као што су: прорачуни чврстоће методом коначних елемената МКЕ, прорачуни динамичког понашања и одређивања карактеристика елемената система ослањања. Осим прорачуна, учествовао је и водио испитивања чврстоће колских сандука различитих типова вагона, водио је динамичка испитивања мирноће хода и стабилности кретања вагона итд.

Руководио је пројектом развоја обртног постоља „ГОША 200" за широки колосек 1520 mm за услове експлоатације СССР. Развој је започео 1984. године, док је концепција постоља заснована на обртном постољу „ГОША 100", која је лиценца немачког постоља MD520 фирме Waggon Union. У периоду око 1986. се бавио вишегодишњим истраживањима прекомерног хабања точкова путничких вагона типа Z са обртним постољем „ГОША 100". Ово су била прва истраживања ове врсте, теоријска и експериментална, на пругама Југословенских железница и ако је сам проблем уочен још много раније, посебно на пругама са оштрим кривинама, као што је пруга Београд-Бар.

Након одласка у пензију, у периоду 1996. до 2006. био је саветник генералног директора Института „Кирило Савић", где је дао активан допринос раду Института, а посебно његовог Истраживачко-развојног центра који се бавио железничком проблематиком. У том периоду је држао и наставу на последипломским студијама на Машинском факултету на предмету Структурна анализа носеће конструкције вагона, а као коаутор 2000. године објавио је монографију под називом "Кочнице и кочење шинских возила - Теоријске основе" у издању Машинског факултета у Београду.

Саопштио је више од 20 својих радова на научно-стручним конференцијама из области железнице. У Институту "Кирило Савић", био је реализатор и руководилац већег броја научно-истраживачких и иновационих пројеката, где је своја знања и искуство несебично преносио млађим колегама. Један од значајнијих пројеката из периода 2002. -2004. којим је руководио, био је технолошки пројекат Министарства науке и технолошког развоја Републике Србије под називом „Модернизација и ревитализација теретног колског парка ЈЖ".

РАДНА ВЕРЗИЈА

Био је члан Инжењерске коморе Србије, Савеза инжењера и техничара Југославије и Југословенског друштва за механику. Поседовао је лиценцу одговорног пројектанта машинских делова скретница, железничке опреме и прибора.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Катедра за бродоградњу

ХЛИТЧИЈЕВ, ЈАКОВ (Нахичеван на Дону, Царска Русија, 1886. - Београд, 1963.), академик САНУ, бродограђевни инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. У месту рођења је завршио основну школу а класичну гимназију 1904. године у Ростову на Дону. Исте године уписао је Политехнички институт у Петрограду - Одсек за бродоградњу. Током прекида предавања у Петрограду 1905/1906. похађао је Високу техничку школу у Берлину. Дипломирао је на Политехничком институту у Петрограду 1911. године на одсеку за бродоградњу.

Одмах након дипломирања радио је као наставник на Политехничком институту у Петрограду од1912. до 1918. године на предметима Теорија еластичности и Наука о чврстоћи бродова. Напоредо са тиме радио је као конструктор бродова у конструктивном бироу бродоградилишта морнарице, као конструктор крстарице али и транспортних бродова.

После избијања Октобарске револуцију у Петрограду, инж. Ј. Хлитчијев се са породицом пресељава у Херсон, где на тамошњем Политехничком институту добија место ванредног професора за предмет Отпорност материјала а у бродоградилишту Херсон постаје директор бродоградилишта, у коме је радио до краја 1919. године. Тада је кренуо са породицом у избеглиштво преко Турске у Југославију. и настањују се у Београду.

Инж. Ј. Хлитчијев је 1920. године постављен за хонорарног наставника на Техничком факултету Универзитета у Београду за предмете: Репетиције из механике, Графостатика и Хидраулика. Шеф Катедре за механику проф Иван Арновљевић, ценећи велико практично и педагошко искуство инж. Ј. Хлитчијева предложио га је 1922. године за унапређење у звање контрактуалног професора Универзитета. Исте године из предмета Механика издвојен је предмет Отпорност материјала (касније назван Наука о чврстоћи), који преузима да предаје проф. Ј. Хлитчијев У том звању је радио на Универзитету у Београду до 1937. године, када је указом Министра просвета постављен за редовног професора.

За све време рада на Универзитету проф. Ј. Хлитчијев се бавио и практичним (привредним) активностима, тако је 1922. до 1924. године био директор предузећа „Калорија", од 1924. до 1933. је био председник и пословни директор предузећа „Устипрача", а од 1933. до 1939. године пословни директор Рударског друштва „Кална А. Д".

По ослобођењу земље 1945. године проф. Ј. Хлитчијев изабран је за шефа катедре за Техничку механику на Техничком факултету Универзитета у Београду. После реформе Универзитета и формирања Техничке велике школе 1948. године, проф. Ј. Хлитчијев је остао на Грађевинском факултету, а држао је предавања на Машинском факултету из предмета Теорија осцилација и Теорија еластичности. Проф. Ј. Хлитчијев је заједно са својим сарадницима основао и Југословенско друштво за механику и учествовао организовању његових конгреса.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Поред тога, на Машинском факултету је тада основан Бродски одсек, као резултат залагања професора Ј. Хлитчијева и нарасле потреба за инжењерима бродограђевинске струке. На том одсеку проф. Ј. Хлитчијев је држао предавања из предмета Теорија брода и Чврстоћа брода. Заједно са професором С. Стевовићем основао је 1948. године Катедру за бродоградњу на Машинском факултету. У статусу редовног професора радио је све до школске 1957/1958. године тј. до своје седамдесете године, када је отишао у пензију.

Захваљујући свом научноистраживачком раду проф. Ј. Хлитчијев је 1955. године. изабран за редовног члана Српске академије наука и уметности и активно је учествовао у раду Одељења за техничке науке. 1958. године добио је Седмојулску награду Владе Републике Србије. И после одласка у пензију наставио је да држи предавања из Теорије еластичности на Грађевинском факултету.

Проф. Ј. Хлитчијев је поред бројних научностручних радова, објављених у земљи и иностранству, написао девет књига у периоду од 1926. до 1963. године, које су се користиле и као универзитетски уџбеници. Већина ових књига је доживела и неколико издања а једна од њих штампана је постхумно:

- Хлитчијев, Јаков (1926). Наука о чврстоћи (на језику, Београд: Удружење студената техничког факултета. стр. 144.
- Хлитчијев, Јаков (1938). Предавања из Теорије еластичности I,. Београд, стр. 16.
- Хлитчијев, Јаков; Д. Лазаревић (1946). Основи технике рачунања, Београд, Просвета. стр. 38;
- Хлитчијев, Јаков; М. Вречко (1947). Наука о чврстоћи I (на језику,. Београд, Просвета. стр. 142;
- Хлитчијев, Јаков (1948). Поглавља из Теорије еластичности, Београд, Научна књига, стр. 156;
- Хлитчијев, Јаков; М. Вречко (1949). Отпорност материјала, Београд:, Научна књига, стр. 213.
- Хлитчијев, Јаков (1950). Поглавља из Теорије еластичности са примерима,. Београд, Научна књига.
- Хлитчијев, Јаков (1973). Поглавља из прорачуна бродских конструкција,. Београд. Машински факултет. стр. 218.

Књига „Поглавља из прорачуна бродских конструкција" је настала на основу рукописа проф. Хлитчијева, нађених у његовој заоставштини после његове смрти, на њој је предано радио до краја свога живота.

РАДНА ВЕРЗИЈА

СТЕВОВИЋ, А. СТЕВАН (Београд, 1902. - Београд, 1986.), дипломирани машинско-електротехнички инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Завршио је I београдску гимназију 1921. године а дипломирао на Машинско-електротехничком одсеку Техничког факултета у Београду 1927. године. После дипломирања најпре је радио у Министарству саобраћаја, затим у Средњој техничкој школи у Београду.

У периоду од 1930. - 1934. године боравио је у Немачкој а потом у Чешкој, где је радио у фирмама Borsing-Fegel (Берлин), Kolben Danjsk (Праг), Škoda (Плзен) и Smihov (Праг) на разним пословима конструисања локомотива, пумпи, клипних парних машина, парних турбина. После повратка у земљу радио је најпре у Бродарској радионици Дирекције речне пловидбе а затим у Министарству железнице

За доцента за предмет Парне машине и регулатори на Техничком факултету у Београду изабран је 1937. године Непосредно пред почетак Другог светског рата провео је годину дана у Чешкој на стручном усавршавању а за време окупације је живео у Београду.

У звање ванредног професора при Катедри за Термичке машине Техничког факултета изабран је 1946. године. Са професором Ј. Хлитчијевим 1948. године је основао Катедру за бродоградњу на Машинском факултету ТВШ у Београду, при чему му је тада додељена

настава из предмета Бродске машине и механизми (касније Бродске помоћне машине) а потом и из предмета Отпор и кретање брода.

Хабилитациони рад под насловом „Радна упоређења точка и пропелера на рекама" прихваћен му је од стране Управе Машинског факултета 1957. године. У звање редовног професора изабран је 1963. године на Машинском факултету у Београду. Више година је био шеф Катедре и руководилац Завода за бродоградњу Машинског факултета у Београду.

. Осим рада у настави, проф. С. Стевовић је радио на решавању низа инжењерских проблема из области котлова, парних машина и турбина, бродских пропелера и точкова. Такође, урадио је ревизију транспортних уређаја у рудницима: Алексинац, Јелашница, Опленац, реконструкцију пумпног постројења пиваре „Бајлони", прорачун пропелера за брод „Катарина Харле" као и решавао друге техничке проблеме у другим предузећима.

Једно време је био хонорарни шеф Техничке службе Електране Београд,. Имао је три призната патента из области парних постројења.

Многи студенти Одсека за бродоградњу памте професора С. Стевовића по специфичној атмосфери, која је владала у Бродској сали Машинског факултета. После одржаних часова, са њим су пили кафу и разговарали о разним питањима (о Косовском боју, производњи пива у Чешкој, проблемима локомобила као и о многим и другим проблемима).

Професор Стеван Стевовић је отишао у пензију 1972. године, али је дуго година после тога редовно свраћао у Бродску салу и правио студентима друштво док су цртали своје графичке радове.

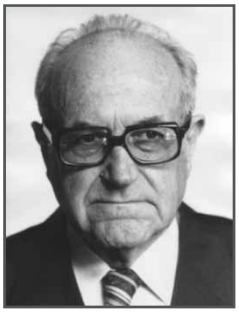

ЗРНИЋ, НЕНАД (Шабац, 1909 - Београд1991), академик САНУ, дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду Основну школу завршио је у Врању, где је био у избеглиштву за време рата, а гимназију у Београду 1925. године. Уписао се на Електро-машински одсек Техничког факултета у Београду 1926. и дипломирао фебруара 1931. У току студија активно се бавио веслањем (четверац са кормиларом) и више пута освајао прво место на такмичењима.

Докторирао је на Машинском факултету Универзитета у Београду 1959. Изабран је за доцента, 1949. за предмете „Конструкција и градња брода" и „Бродоградилишта, пристаништа и експлоатација пловног парка", 1954. године за ванредног, а 1959. редовног професора. Дуго година је био шеф Катедре за бродоградњу, а 1952/54 и 1960/62 продекан Машинског факултета. На Грађевинском факултету у Београду предавао је Обликовање и прорачун заварених спојева на последипломским студијама. 1972. изабран је за дописног, а 1985. године и за редовног члана САНУ.

По завршетку студија запослио се у Фабрици авиона „Louis BREGUET" у Краљеву. Био шеф објекта у Радионици речне пловидбе 1933/36. Управник је Бродарства Прометне Банке 1936/45, где је руководио пловним парком. Прометна Банка основана је 1895. г. на бази домаћег капитала и тежње да се Србија привредно оснажи и ослободи зависности од иностранства, њен председник и акционар инж. Милош Савчић је покренуо бродарство 1909., чиме је обезбеђен савремени начин транспорта и складиштења. Прометна банка је изградила и низ индустријских објеката у Србији. Положио је Државни испит за овлашћеног инжењера 1934. и бави се пројектовањем бродова. Одслужио војни рок у морнарици. Као резервни поручник учествовао је у рату 1941. године. У Дивуљама код Шибеника (хидроавијација) је заробљен од Италијана. Бежи из заробљеништва и преко територија под окупацијом Немачке и квислиншке НДХ домогао се Београда.

Помоћник је начелника 1945/49. у Главној управи речног саобраћаја. Нарочито је значајан његов стручни рад, после рата, на обнови речног бродарства и бродоградилишта. Доласком на факултет научни и истраживачки рад развија у три области: теорија бродских

ПРИПРЕМА

конструкција, пројектовање брода и изградња брода. Први је на факултету почео је да формира радне групе за пројектовање. У те групе укључио је професора Хлитчијева, као и своје асистенте и студенте. Био је више пута члан комисија и ментор докторантима на МФ у Београду, Стројарско-бродограђ. факултету у Ријеци и ФТН у Новом Саду. Значајно је допринео стварању инжењера и доктора наука из области бродоградње. Сталном сарадњом у струци са својим бившим студентима постигао је да се његови сарадници оспособе да пројектују и са успехом граде бродове у земљи и иностранству.

Био је члан Комисије за развој Југословенског речног бродарства 1957/75, стручног савета предузећа ''Лука Београд'', техничког савета ЈРБ, Комисије за ревизију инвестиционих програма речног саобраћаја, саветник Дирекције за изградњу Београдског пристаништа, председник Друштва бродограђевних инжењера и техничара, члан Комисије за техничке науке за додељивале Октобарске награде Београда, Фонда за научна истраживања САНУ, Научног већа ИТН, руководилац Одбора за бродоградњу Одељења техничких наука, Комисије за техничке науке Републичке заједнице за научни рад, уредништва часописа ''Бродарство'' и ''Техника''. Поред рада на факултету, интензивно је сарађивао са Институтом техничких наука САНУ (раније МИ ''В. Фармаковски'') као руководилац Одељења за бродоградњу 1949/80. и директор 1963/80. Своју креативност испољава и у Одељењу техничких наука САНУ и публиковањем у издањима Академије.

Непрекидно је сарађивао са речним бродарствима и бродоградилиштима на решавању значајних проблема из области речне привреде; израде низа оригиналних пројеката бродова за речни саобраћај, пројектовању и извођењу првих (у земљи) рефулерних багера, специјалних бродова, пројекта насипања Н. Београда са избором флоте, рада на испитивању примене система гурачких састава код нас. Заслужан је за увођење потискиваних састава на нашим рекама, након чега је добио је Октобарску награду града Београда за значајна остварења у привреди 1965. године.

Проф. др Н. Зрнић је главни пројектант низа пројеката бродоградилишта у Бурми, Индонезији и Бангладешу, навоза у Ирану и реконструкције бродоградилишта у земљи. Опрема за бродоградилишта конструисана је под његовим руководством, произведена у земљи и испоручена страном партнеру.

Аутор је више од 80 научно-стручних радова из области бродоградње, низ студија и пројеката. Имао је пријављене патенте у земљи, САД и Канади. Његова уска научна дисциплина је теорија и прорачун бродских статички неодређених система, у оквиру које је дао низ корисних, практичних поступака за брзу проверу напона. Објављивао је научне и стручне радове из чврстоће брода. Изузетно много је допринео развоју речне бродоградње код нас и њеној афирмацији у свету. Применом научних метода при пројектовању и конструисању бродова и багера значајно је допринео афирмацији науке и научне мисли и за собом оставио низ одличних стручњака.

Проф. Н. Зрнић је био главни пројектант првог брода изграђеног у Југославији после другог светског рата за страног наручиоца (Пловна дизалица за Турску 1955. произведена у бродоградилишту „Тито", у Београду) као и више домаћих пловних објеката. Основао је Лабораторију за испитивање багера у Винчи. Аутор је неких оригиналних идеја и решења (Чланкасти брод). Пензионисан је 1978. године, мада је и даље активно сарађивао у Институту (до 1980. године је био и директор). Умро је 20. фебруара 1991. године. Сахрањен је у породичној гробници на Топчидерском гробљу у Београду.

Извод из библиографије Академика Н. Зрнића:

- Einfluss der Rahmenspanten auf die Bodenkonstruktion fon Flussciffen, Збор. САН XXIV, књ 4, 1952.
- A study of shipbuilding development in Iran, књига 1 и 2, стр. 122, 417 цртежа, МИСАН, Београд, 1967.
- Influence of keelsons on reduction of bending moment acting on floors in ship's боттом, САНУ, 1970.
- Упрошћени поступак за проверу напона оплате дна брода уздужне..., Глас САНУ, 295, књ. 2, 1976.
- A simplified method for checking bottom plating stresses..., l'Acad. serbe des sc. et arts, Vol. 13, 1979.

РАДНА ВЕРЗИЈА

- Бродоградилишта, Посебна издања, САНУ. књига DXCVI, ОТН, књига 31, Београд, 1989.
- Изучавање савремених метода прорачуна чврстоће и вибрација бродског трупа, ФНИ САНУ 1981.
- Издвајање крупних честица од воде после изласка из..., Глас 300 САНУ, књ. 19 (први коаут.), 1982.,

Зрнић, Н. и сарадници: Пројекат бродоградилишта или навоза (ИТН САНУ):

- Dockyard in Akyab, Burma, Пројекат бродоградилишта са избором опреме, 1958.
- Бродоградилиште у Џакарти – Индонезија, са попречним навозима кап. 750 т, 1963.
- Бродоградилишта 1965. и Механизације навоза до 1. 500 т 1969. за Port Trust of Chitagong.
- Пројекат навоза за бродове до 600 т реци Иравади у Мандалеју – Бурма, 1965.
- Пројекат навоза за бродове са уређајима за извлачење, 750 т за Индонезију 1966.
- Бродоградилишта, попречног навоза и сувог дока до 20. 000 TDW, Рангун–Бурма, 1966/67.
- Пројекат навоза капацитета 1500 тона за Бродоградилиште „Шапур" у Ирану, 1967.
- Пројекат војног бродоградилишта у Рангуну – Бурма, за бродове до 2. 000 т., 1968.
- Dry dock and heavy steel structure works, за морске бродове 16. 000 т, за Chitagong. 1973.
- Пројекат реконструкције Бродоградилишта „Тито" у Београду, 1973. и 1981.
- Морско бродоградилишта у Chitagong-u – Бангладеш 1975/76.
- Пројекат реконструкције бродоградилишта „Вељко Влаховић" у Бијелој. 1980.
- Зрнић, Н. и сарадници: Пројекат пловног објекта или постројења (ИТН САНУ):
- Пројекат речно морског брода 1060 TDW (L=73 m, B=9, 6 m, H= 4, 6 m, T=3, 0 m), 1954.
- Пројекат пловне дизалице носив. 45т/10м и 18т/20м, понтон (28x11, 6x2, 5), за Турску 1954.
- Рефул. багера ''Тиса'', капац. 600 м³/час песка на 1км од обале, 1958. и '''Тиса 2, 1967
- Пројекат постројења за насипање удаљених терена на Н. Београду. (2 км од обале), 1958.
- Пројекат прототипа Дунавског шлепа 1. 350 т (78 11, 5 2, 5). Ориг. конструкција табана, 1961.
- Пројекат гурачког састава за ЈРБ, обухвата: гурач снаге 2 x 1200 KS и 4 барже, 1962.
- Пројекат рефулерног багера са сенкером, стамбене лађе за 28 људи и пловни вод, 1967.
- Пројекат реконструкције багера ''Монкалви'', уграђ. фрезери, ориг. конструк. аутора, 1968.
- Пројекат самоходног багера ведричара, 400 м³/ч, за чишћење морских пристан., 1969. Пројекат инсталације за испитивање хидродинамичких параметара рефул. багера 1970.
- Пројекат пловног багера ведричара за СССР, изграђен у бродоград. '''Тито'', 1973.
- Пројекат реконструкције рефул. багера са фрезером, са хидростатичким погоном, 1978.

РАДНА ВЕРЗИЈА

РИБАР, БОРИВОЈЕ (Крњак, Војнић, Хрватска, 1917. - Београд, 2004.), дипломирани бродомашински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Гимназију је завршио у Карловцу 1935. године, а дипломирао на Бродограђевном смеру стројарског одсека Техничког факултета у Загребу 1941. године. Избегао је 1941. године из Загреба у Србију и за време рата радио је у Управи речног саобраћаја у Београду на прегледу и контроли пловних објеката.

После ослобођења радио је до априла 1945. године у Секцији за вађење потопљених објеката а потом је прешао у Бродоградилиште Апатин на место шефа Бродограђевног одељења, где је био на дужности до 1. 11. 1947. године. Затим је из Бродоградилишта Апатин премештен у Конструкциони биро Генералне дирекције унутрашње пловидбе (који је касније претворен у Пројектантски завод речног саобраћаја), где је радио до септембра 1951. године.

У току рада у Бродоградилишту Апатин и Конструкционом бироу Генералне дирекције унутрашње пловидбе дипл. инж. Б. Рибар стекао је велико инжењерско искуство у

пројектовању и градњи бродова и других пловних објеката. Истовремено је радио као хонорарни наставних у Бродарској средњој техничкој школи у Београду, где је стекао и одређено педагошко искуство.

У звање доцента за предмет Геометрија и статика брода на Машинском факултету у Београду изабран је 1951. године. 1957. године Управа Машинског факултете примила је рад доцента Б. Рибара под насловом „Стабилност брода до уласка палубе у воду" као његов хабилитациони рад. За ванредног професора изабран је 1967. а за редовног професора 1971. године. На редовним студијама Одсека (Групе) за бродоградњу Машинског факултета предавао је предмета: Геометрија и статика брода и Пројектовање брода.

Осим предавања, често је из поменутих предмета изводио је и све врсте вежби (аудиторне, графички радови и пројекти) и био ментор при изради дипломских радова студената Написао је скрипта: „Геометрија и статика брода", „Пројектовање брода" и „Отпор брода" као и уџбеник „Теорија брода". На последипломским студијама предавао је предмет Отпор и кретање брода. Професор. Б. Рибар је отишао је у старосну пензију 31. 8. 1982. године.

У току своје инжењерске праксе и рада на Машинском факултету урадио је већи број стручних и научних радова, студија и пројеката из области пројектовања бродова и других пловних објеката

Пре избора у звање доцента на Машинском факултету у Београду, написао је следеће стручне радове (студије): (1) Спуштање бетонских бродова у воду, (2) Стабилност речних путничких бродова и (3) Вађење потопљених објеката (са Н. Чесниковим), односно урадио следеће пројекте: Реморкер „Копаоник" јачине 2x400 КС, Пловна самоходна окретна дизалица носивости 2,5 t, Миноловци за ратну морнарицу, Рефулерни багер капацитета 300 m^3/час и јачине 215 КС, Пловеће дизалице носивости 300 t и 100 t, Реморкери за Команду инжењерије, Сенкери носивости 150 t, Пропелери са Корт-дизном за бродове од 800 КС.

У периоду свога рада на Машинском факултету у Београду проф. Б. Рибар је објавио следеће радове и урадио већи број студија и пројеката.

Од радова објављених у часописима и студија, наводе се:

1. Одређивање димензија путничких речних бродова, „Бродарство", 1958, бр. 5 и 6;
2. Оптимална дужина гурачког конвоја, „Бродарство", 1960., бр. 8 и 9;
3. Одређивање кормила речних бродова, „Бродарство", 1961., бр. 11 и 12;
4. Оптимална величина и однос димензија теретњака, „Бродарство", 1961., бр. 13 и 14;
5. Израз за стабилност брода помоћу еквивалентне форме, Зборник радова Машинског факултета у Београду, 1962.;
6. Оптимална величина теретњака с обзиром на корисну носивост односно утрошену енергију преноса, „Бродоградња", 1968., стр. 19;
7. Зашто је танкер грађен јаче од теретњака исте величине, „Бродоградња", 1968, стр. 6;
8. Зависност тежинских група од димензија брода, „Бродоградња", 1969.;
9. Изрази за тежинске групе трупа, други део, „Бродоградња", 1970.;
10. Критична брзина при заокретању брода, „Бродоградња", 1971.;
11. Одређивање стубова-пилона за пливајућу дизалицу, студија рађена за Бродоградилиште „Бродотехника", 1972.;
12. Одређивање стабилитета пливајуће 5-тонске дизалице, студија рађена за Бродоградилиште „Бродотехника", 1973.;
13. Тачност нумеричких поступака при одређивању момента површине, Зборник радова стручно- научног скупа „Пловни путеви, бродоградња и бродарство", Београд 1976.;
14. Одређивање стабилитета брода на основу стабилитетних кривих прототипа, Зборник радова стручно-научног скупа „Пловни путеви, бродоградња и бродарство", Београд 1976.;
15. Студија о стабилности речних бродова, Машински институт „В. Фармаковски", 1963, стр. 107;
16. Димензионисање преграде на речним бродовима (студија), Машински институт „В. Фармаковски", Београд, 1964., стр. 50;

ПРЕГЛЕД

17. Повезе на речним бродовима (студија), Машински институт „В. Фармаковски”, 1965., стр40;
18. Упоре речних бродова (студија), Машински институт „В. Фармаковски”, Београд 1966., стр. 20.;
19. Експертиза самоходног теретњака од 750 Мп, Институт Машинског факултета, Београд 1975.

Од значајнијих пројеката наводе се:

1. Пројекат моторног реморкера од 2000 КС (рађено за бугарску пловидбу 1956. године);
2. Пројекат пловне капије за суви док у Пакистану, 1968.;
3. Специјални брод- демагнетска станица за Југословенску ратну морнарицу;
4. Пројекат специјалног алуминијског понтона за Југословенску армију.

У својој ужој стручно- научној области: пројектовање бродова специјалне намене и решавање проблема стабилности брода, проф. Б. Рибар је био познат и признат као врхунски стручњак. Био је у сталном контакту са млађим пројектантима и стручњацима речне бродоградње и преносио им је несебично своје широко знање и богато искуство.

ЏОЏО, А. БОРИСЛАВ (Цавтат, Хрватска, 1922. - Земун, 2013.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Гимназију је завршио у Сарајеву 1941. године а након тога избегао из Босне у Србију. Као избеглица боравио од августа 1941. до краја децембра 1945. године у Мокрој Гори у Златиборском срезу, где је радио као помоћни железнички радник. Од краја децембра 1944. године до августа 1945. године радио је у радној бригади за оправку пруге на деоници Ужице-Вишеград.

Студије је уписао на Техничком факултету Универзитета у Београду крајем 1945. године а дипломирао на Машинском факултету почетком маја месеца 1951. године са средњом оценом у току студија 9,60. У току лета 1947. године радио је два месеца на изградњи пруге Шамац-Сарајево а при крају студија је био демонстратор из предмета Математика и Механика. У трећој години студија био је стипендиста Министарства поморства а у току четврте и пете године Српске академије наука.

Од почетка јуна 1951. године до фебруара 1956. године радио је као асистент у Бродском одељењу Српске академије наука. У току 1954. године био је на стручном усавршавању у Одељењу за вибрације фирме МАН у Аугсбургу (Западна Немачка). 10. 2. 1956. изабран је за стручног сарадника а 25. 11. 1959. године за вишег стручног сарадника Машинског института САНУ. На Машинском факултету Универзитета у Београду одбранио је докторску дисертацију 22. 9. 1961. године под насловом „О вибрацијама торзионих система на које дејствују и спољни и унутрашњи моменти пригушења”

У периоду од 27. 9. 1961. до 11. 1. 1963. године био је као стипендиста организације UNESCO на специјализацији на Калифорнијском универзитету у Berkeley-у (САД), где се усавршавао у областима рачунарства, вибрација и управљања. По повратку у земљу, 12. 11. 1963. године изабран је за вишег научног сарадника у Машинском институту САНУ а 13. 5. 1971. године за научног саветника Института. техничких наука САНУ.

За ванредног професора на Катедри за бродоградњу Машинског факултета у Београду изабран је 17. 3. 1972. године а у звање редовног професора унапређен је 1975. године. Држао је предавања на редовним студијама из предмета Бродска постројења, Вибрације брода (на последипломским студијама), Пропулзија брода и Рачун вероватноће.

Покренуо је примену рачунара у инжењерским прорачунима и 1963. године одржао први циклус предавања FORTRAN-а у Југославији. Из овог програмског језика одржао је курс предавања у Савезном заводу за статистику за групу од 40 инжењера београдских института. 1969. године на Машинском факултету у Београду држао је предавања из одабраних области

ПАНДАВЕЗИЈА

математике (теорија вероватноће и елементи статистике, дигитални рачун, аналогни рачун) за полазнике специјалистичког курса из области стандардизације у машинству. Касније је написао и објавио збирку задатака из теорије вероватноће и елемената статистике, која је објављена на Машинском факултету у Београду.

Сви који су слушали предавања професора Б. Џоџа сазнали су, да се и најкомпликованије математичке формулације могу описати једноставним речима и да иза сваког интеграла стоји физичка суштина проблема. Студенти Одсека за бродоградњу су од њега научили и значај правилног писменог и усменог изражавања а често је при одбрани дипломских радова исправљао језичке грешке кандидата.

Бавио се врло интензивно научно-истраживачким радом, најпре током безмало две деценије у Машинском институту САН (у звању асистента, научног сарадника, вишег научног сарадника и научног саветника) а потом у току свога 16-то годишњег рада на Машинском факултету у Београду. Написао је и објавио велики број стручних и научних радова и студија, које је објављивао у домаћим часописима („Бродоградња", „Бродарство", „Техника"), познатим иностраним часописима („Journal of Ship Research", „Proceesidings of Vibrations Problems", „The Aeronautical Quartely" и др) и у Зборницима радова Института техничких наука САНУ. Написао је три монографије:(1) Ship Analyzers-Analog Copputers for Efficient Ship Calculation, Машински институт САНУ, 1960).;(2) Процедуре у ANALOG-у 60 и (3) Damped vibration и урадио већи број пројеката.

Његови публиковани радови обрађују проблематику, која се креће у широком дијапазону:од инжењерских конструкција. преко примене механике до математике. Пројектовао је машинска постројења и пропулзоре потискивача., багера, ледоломаца, пловних дизалица. Урадио је оригинално решење развоза Бродоградилишта „Сава" у Мачванској Митровици. Био је покретач и иницијални уредник часописа „Бродарство".

Проф. Б. Џоџо је учествовао са својим радовима на многим симпозијумима и конгресима и тима дао свој допринос афирмацији научно-стручних области у којима је радио. Учествовао је на III, VII и VIII југословенском конгресу рационалне и примењене механике на Бледу 1956., у Врњачкој Бањи 1964. и Сплиту 1966. године, на Симпозијуму Математичког института о примени рачунара у Београду 1964. године, на VI југословенском међународном симпозијуму о обради података на Бледу 1970. године и др. Његови радови саопштени на овим конгресима и симпозијумима односили су се на примењену механику (углавном област вибрација), на примену рачунара и на теорију аутоматског управљања.

Радио је на доношењу правила градње поморских и речних бродова Југословенског регистра бродова. Био је аутор је већег броја домаћих и страних патената (бродски погон, бродоградилишта, пнеуматска платформа, универзални зглоб и др.). Био је члан стручних друштава и редакција часописа, рецензент великог броја стручних и научних радова објављених у домаћим и иностраним часописима. Пасионирано се бавио бродограђевном терминологијом. и публицистиком (написао је низ стручних приказа и расправа у београдском часопису „Бродарство" и загребачкој „Бродоградњи", у дневним листовима „Политика" и „Борба" објављивао је чланке о научно-истраживачком раду и коришћењу рачунара).

Добитник је Октобарске награде града Београда за науку 1970. године, Повеље ИФТОММ-а и уврштен је у водеће иностране енциклопедије. Отишао је у пензију 1988. године али је и даље био активно присутан у свим активностима Катедре за Бродоградњу Машинског факултета у Београду.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ЈЕЛИЋ, ВЕЛИМИР (Сента,1923.- Београд,2003.), дипломирани бродограђевни инжењер, асистент Машинског факултета у Београду. Гимназију је завршио у Смедереву 1941. године. Студирао је на Техничком факултету у Загребу а дипломирао је на Бродограђевном одсеку тога факултета 1952. године.

После дипломирања, радио је најпре до 1954. године у Пројектном заводу речног саобраћаја у Београду као главни пројектант, затим у предузећу „Технокомерц"- заступништво иностраних фирми од 1954. до 1956. године као референт за дизел моторе, од 1956. до 1958. године у Бродоградилишту „Кидрич" у Апатину као шеф производње и од 1958 до 1959. године. као шеф конструктивног бироа Југословенског речног бродарства у Београду.

За асистента за предмет Отпори и кретање брода на Катедри за бродоградњу Машинског факултета у Београду изабран је почетком 1960. године, Тада је имао 8 година практичног искуства на пројектовању бродова, решавању пропулзије, изградње бродоградилишта и на проблемима флотних програма. У звање асистента поново је биран 1963. и 1966. године

Осим одржавања вежби из предмета Отпори и кретање брода радио је и на предметима Организација и економика производње, Хидраулика и пнеуматика. као и на организовању летње праксе студената.

У области сарадње са привредом учествовао је у изради великог броја пројеката (моторни тегљачи, моторни гурачи, моторни теретњаци, комби-теретњаци и барже, моторни чамци, главни пројекти бродова, идејни пројекти, техничка пловила, студије и др.).

Од теоријско –стручних радова наводе се.: (1) Прерачунавање отпора брода са модела методом функција Re и Fr-броја, (2) Основи отпора брода (бездимензионална анализа појединачних и укупног отпора у условима Froudea и Shoenhera, квалитативни односи и промене отпора у општим и посебним условима и отпори на ограниченом пловном путу, критична брзина).

На лични захтев асистента В. Јелића споразумно је раскинут радни однос са Машинским факултетом дана 30. 9. 1969. године.

ЖИВКОВИЋ, АЛЕКСАНДАР (Марибор, Словенија, 1923.), дипломирани бродограђевни инжењер, асистент Машинског факултета у Београду. Матурирао је у Београду 1944. године.

Студије уписао најпре на Техничком факултету у Београду 1946. године. 1949. године наставио своје студије на Техничком факултету у Загребу, где је дипломирао на бродограђевном одсеку 1951. године

По дипломирању запослио се у Бродоградилишту „Тито" у Београду, где је радио до 1960. године. Потом је 1961. године изабран за асистента на Катедри за бродоградњу Машинског факултета у Београду. Као асистент држао је вежбе из предмета: Прорачун бродских конструкција, Конструкција и градња брода и Пројектовање брода.

На Машинском факултету у Београду је радио до 1968. године, када је прешао најпре у предузеће Југословенски регистар бродова а затим у Бродоградилиште „Бродотехна", у коме је учествовао у пројектовању великог броја изведених објеката од којих су неки били дуго у употреби.

РАНА ВЕРЗИЈА

ГРГИЋ, АЛЕКСАНДАР (Београд, 1943. – Београд, 2015.), дипломирани машински инжењер, асистент Машинског факултета у Београду. У Београду је завршио гимназију а затим уписао студије на Машинском факултету у Београду. Дипломирао је на Смеру за бродоградњу 1968. године.

По дипломирању се запослио у Институту техничких наука САНУ, где је радио до 1971. године.

Исте године је изабран за асистента на Катедри за бродоградњу Машинског факултета у Београду. Као асистент држао је вежбе из следећих предмета: Прорачун бродских конструкција, Конструкција и градња брода и Геометрија и статика брода (повремено).

Напустио је Машински факултет у Београду 1982. године и прешао да ради у Бродоградилиште „Тито”, али је остао да ради као хонорарни асистент на Машинском факултету до 1985. године (а касније да држи наставу волонтерски на Катедри за бродоградњу Машинског факултета). Године 1991 је прешао на рад у Лојд регистар као представник у Београду.

Написао је више стручних и научних радова из области чврстоће, конструкције и пројектовања брода а коаутор је два уџбеника за Средњу бродарску школу.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Катедра за аеротехнику

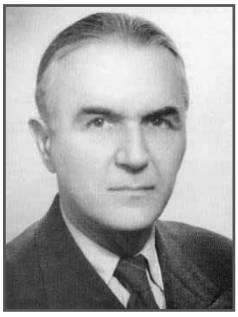

МИЛУТИНОВИЋ, СИМА (Мостар, БиХ, 1899. - Београд, 1981.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. (најплоднији југословенски конструктор авиона).

У Мостару је завршио основну школу и нижу гимназију, а Реалну гимназију је завршио у Сарајеву 1919. године. У октобру исте године почео студије на Техничком факултету Универзитета у Београду.

У петом семестру прелази на политехнику у Берлину, где је са врло добрим успехом завршио општу машинску технику и специјализацију у ваздухопловној струци. Дипломирао је новембра месеца 1925. године.

После завршеног факултета извесно време је провео на раду у немачкој индустрији а затим прешао у Француску где се усавршавао у познатим фабрикама авиона „Блерио" (франц. Blerio), „Арно" (франц. Hanriot), „Брege" (франц. Breguet), „Потез" (франц. Potez) и фабрици авио мотора Салмсон (франц. Salmson).

Почетком 1927. године враћа се у земљу и запошљава у фабрици „Икарус" у Земуну у којој се у то време припремала производња војног авиона „Потез 25" по француској лиценци. Најпре је радио као шеф фабрикације (производње) а касније као конструктор. У погону фабрике „Икарус" у Новом Саду се у то време пројектовали и производили хидроавиони домаће конструкције и израде за потребе Поморског ваздухопловства Краљевине Југославије, па је инж. Милутиновић пребачен у Нови Сад где је са инж. Јосифом Микл (нем. Josef Mickl) (који је пре и за време Првог светског рата радио као шеф конструкционог бироа за хидроавионе у ÖFFAG-у) сарађивао на пројектима хидроавиона и лаког спортског авиона „Сиви Соко".

Стекавши довољно радног и конструкторског искуства почетком 1930. напушта „Икарус" и до 1932. радио је на сопственим пројектима. У том периоду завршава пројект лаког школског авиона касније назван СИМ-II, који је започео још док је радио у француској фирми „Блерио". Авион је направио у сопственој режији уз финансијску помоћ свога брата а мотор Simens SH-14 је купљен на кредит. Авион је први пут полетео 29. 05. 1930. године са Земунског аеродрома. Прототип овог авиона је направила фирма С. Влајковић и синови из Београда.

Иако војно ваздухопловство није одобрило серијску производњу овог авиона откупило је прототип и предала га Удружењу резервних авијатичара а касније га уступила Аероклубу на коришћење. Авион је летео до 1937. године. У време када се појавио, овај авион је био прилично неуобичајене конструкције за школску намену. Био је висококрилац, двосед са упоредним седиштима пилота и инструктора и лаке конструкције. Конзервативно руководство војног ваздухопловства, није прихватило овај авион али је откупом прототипа стимулисало младог конструктора.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Стручна јавност је на основу резултата испитивања прототипа схватила да се појавио перспективан конструктор авиона. Већ следеће 1931. године, светлост дана је угледао нови прототип СИМ-VIII школског (туристичко спортског) авиона који је био двосед са седиштима један иза другог, висококрилац, по конструкцији веома сличан СИМ-II али са технолошког аспекта уведене су новине које су омогућиле већу крутост структуре авиона, јефтинију производњу, мању масу, повећану максималну брзину и побољшање аеродинамичке карактеристике.

Од 1932. до 1935. године, за време велике економске кризе, инж. Милутиновић је радио у Команди ваздухопловства у којој са групом инжењера (Физир, Милутиновић, Сивчев и Бишевић) радио на заједничком (што је у то време било неуобичајено) веома успешном пројекту авиона ПВТ.

Од 1935. па до почетка рата 1941. године инж. Сима Милутиновић је радио у Првој српској фабрици аероплана „Рогожарски" као шеф конструкционог бироа и руководилац фабрикације. Овај период је био најплоднији у раду овог пројектанта авиона. У том периоду је инж. Милутиновић реализовао 11 авиона за потребе југословенског ратног и поморског ваздухопловства. Огледао се у готово свим врстама авиона од једномоторних школских авиона до двомоторних лаких бомбардера, као и хидроавиона, што га чини најуспешнијим југословенским конструктором авиона. Поред авиона, инж. Милутиновић је конструисао у том периоду и 12 елиса од двокраких до четворокраких намењених авионима велике снаге. Тих година у сваком тренутку инж. Милутиновић је имао у раду најмање три авиона, један на цртаћим таблама конструкционог бироа, други је био у прототипској радионици или у серијској производњи а трећи је испитиван у лету.

Веома рано, већ 1934. године инж. Сима Милутиновић је био укључен у факултетску наставу на Техничком факултету Универзитета у Београду у звању приватног доцента, а 1938. године је изабран за универзитетског доцента на Ваздухопловној групи Машинског одсека Техничког факултета Универзитета у Београду за предмет Конструкција и погон авиона. Од 1946. године инж. С. Милутиновић се потпуно посветио раду на Машинском факултету, где је са својим колегама поставио солидне основе за савремену наставу и на тај начин омогући образовање високошколских кадрова неопходних нашем ваздухопловству.

Пошто је у том периоду Машински факултет јако оскудевао у наставном кадру С. Милутиновић тада у звању доцента био је носилац још и стручних предмета који су били ван уско ваздухопловне струке а то су: Машине алатке, Механичка технологија и Испитивање материјала. Ово није за њега представљао неки посебан проблем с обзиром на своје богато искуство, које је стекао пре рата, као производни инжењер у „Икарус"-у и технички директор Фабрике авиона „Рогожарски".

Године 1948. је изабран за ванредног професора на Ваздухопловном одсеку Машинског факултета за предмет Конструкција авиона, а 1951. за редовног професора на истом предмету. Као декан Машинског факултета (био је у два изборна периода 1952/53. и 1953/54. године) у многоме је допринео употпуњавању наставе експерименталним делом, формирањем и опремањем потребних лабораторија у оквиру Факултета. Велики његов допринос је био оснивање другог степена наставе на Вишој војној ваздухопловној техничкој академији 1966. године у Жаркову, као центру Машинског факултета. Учествовао је у оснивању последипломских студија на Ваздухопловној групи на матичном факултету и постављању њихове концепције користећи своје богато конструкторско и научно и педагошко искуство.

За 25 година рада на Машинском Факултету у Београду до одласка у пензију 1970. године на Ваздухопловном одсеку је дипломирало 420 његових студената и 70 слушалаца на Ваздухопловној техничкој академији у Жаркову. За плодан и дугогодишњи истраживачки рад у области конструкција летелица, за велики допринос развоју ваздухопловства, као и за велики допринос и резултате у организовању наставе на факултету, 1971. године му је додељена титула Почасног доктора наука Универзитета у Београду, као једном од најзаслужнијих професора за развој наставе и науке из области машинства.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Умро је 11. децембар 1981, као пензионисани професор Машинског Факултета Универзитета у Београду.

У периоду од 1933. до 1941. године инж. Сима Милутиновић је у Годишњаку југословенског ваздухопловства објавио више научно стручних радова из области ваздухопловства. После рата професор Сима Милутиновић је, за време свог рада на Машинском факултету у Београду 1948. године написао универзитетски уџбеник „Конструкција авиона" у време када је таква литература била оскудна и у развијеним земљама. Друго допуњено издање ове књиге је изашло 1970. године:

- Милутиновић, Сима, Конструкција авиона, Грађевинска Књига,. Београд 1948.
- Милутиновић, Сима, Познавање и конструкција авиона - Књига 2., Грађевинска књига, Београд 1950.
- Милутиновић, Сима, Конструкција авиона + Додатак: Атлас авиона, Грађевинска књига, Београд1970.
- Интензивно је сарађивао и на изради енциклопедија, тако је 1951. године један од реализатора и аутора Технике ваздухопловства у оквиру Енциклопедије техничких знања а у Техничкој енциклопедији Југословенског лексикографског завода аутор је дела о конструкцији авиона 1963. године.

СТАНКОВ, ДУШАН (Вршац, 1900- Београд, 1983), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду.

У Вршцу је завршио основну школу и гимназију. Технички факултет Универзитета у Београду је завршио 1924. године

Након завршетка студија и одслуженог војног рока инж. Станков се септембра месеца 1927. године запослио у фабрици авиона „Икарус" у Земуну као инжењер, где је радио до априла месеца 1931. године. У том периоду провео неколико месеци у погону „Икарус"-а у Новом Саду на конструкцији и фабрикацији авиона. У то време су у погону у Новом Саду израђивани хидроавиони домаће конструкције за потребе Југословенског Поморског ваздухопловства.

Фабрика „Икарус" је имала аранжмане са инжењерима Р. Физир-ом и Ј. Микл-ом који су имали дугогодишње искуство у градњи авиона, да за његове потребе пројектују авионе. Ови инжењери су били изванредни практичари, али у погледу статичког прорачуна конструкције били недовољно обучени. Њима је додељен млади инжењер Д. Станков који је био изванредан статичар и који је обавио статичке прорачуне готово свих авиона које су направиле његове старије колеге. Тако су на основу тих прорачуна ови авиони добијали пловидбене дозволе.

Од априла 1931. године до априла месеца 1933. инж. Д. Станков је радио као инжењер у команди ратног ваздухопловства. Од априла 1933. из Команде РВ прелази у Фабрику „Змај" у Земуну за техничког директора фабрике авиона, и на том месту остаје све до капитулације наше земље у Априлском рату 1941. године. Овај период се сматра најплоднији у конструкторској каријери инж. Душана Станкова.

Поред конструкторског посла инж. Д. Станков се као технички директор „Змаја" хтео не хтео, морао бавити и проблемима производње авиона, који с обзиром на окружење нису били тако мали. У Југославије је тада машинска индустрија била слабо развијена тако да су се произвођачи углавном морали ослањати на сопствене снаге при решавању сваког проблема. Са друге стране то је било погодно тле за развој стручњака свих могућих профила. Ваздухопловна индустрија Југославије између два светска рата била је својеврсан расадник врсних стручњака свих профила и струка.

Веома рано, већ 1934. године инж. Душан Станков се укључује у факултетску наставу на Техничком факултету Универзитета у Београду у звању доцента. За време рата инж. Душан

РАДНА ВЕРЗИЈА

Станков је радио на Машинском одсеку Техничког Факултета у Београду у звању доцента на предмету Статика летелица.

У послератном периоду професор Душан Станков је наставио да се бави конструисањем летелица, па је 1946. године учествовао на Конкурсу који је расписала Команда ваздухопловства и на основу предратног бомбардера „Змај Р-1" пројектовао двомоторни тренажни бомбардер „Икарус 215" који се није серијски производио, али је прототип направљен у фабрици „Икарус", годинама коришћен за тренажу и обуку пилота бомбардера.

У току 1946. године инж. Д. Станков је изабран за хонорарног наставника на Машинском факултету, где је са својим колегама поставио солидне основе за савремену наставу и на тај начин омогућио образовање високошколских кадрова неопходних нашем ваздухопловству. Октобра 1948. је изабран за ванредног професора на Ваздухопловном одсеку Машинског факултета, а 1949. постаје декан Машинског факултета. Као декан Машинског факултета (у два изборна периода: 1949/50. и 1950/51. године) у многоме је допринео употпуњавању наставе и обезбеђивању свих потребних услова за формирање и опремање потребних лабораторија Факултета. Део своје научне активности проф. Д. Станков је остварио и као научни сарадник Машинског института САНУ. Био је и један од оснивача Југословенског друштва за механику. Професор Душан Станков је био врло успешан југословенски конструктор авиона и веома заслужан за развој Машинског Факултета у Београду и југословенског ваздухопловства уопште Умро је 4. марта 1983, као пензионисани професор Машинског Факултета Универзитета у Београду.

Неки од реализованих пројеката професора Душана Станкова су:

- Fizir-Maybach 260 - статички прорачун авиона Физир Мајбах (1927),
- Девоатин D. 1 – реконструкција трупа ловачког авиона (1929.),
- Спортска амфибија АФ. 2 - заједнички пројект са Р. Физир (1930)
- Физир Ф1В - авион за основну обуку 1930. год. (серијска производња),
- Физир Ф1М-Јупитер - школски хидроавион 1930. год. (серијска производња),
- Физир ФН - авион за основну обуку 1930. год. (серијска производња),
- Физир ЛАФ - заједнички пројект са Р. Физир, лаки спортски авион са Џипси 2 мотором (1931),
- Хајнкел Не-8 (нем. Heinkel He-8) – хидроавион (1 примерак 1931. год.) пројектовање и израда металне конструкције трупа,
- Физир ФП-1 – школски, заједнички пројект са Р. Физир (1 примерак – прототип 1934. год.)
- Физир ФП-2 – школски авион 1936. год. (серијска производња),
- Змај Р-1 – вишенаменски авион ловац – бомбардер - извиђач (класа разарачи) (1 примерак – прототип 1940. год.)
- Икарус 215 - вишенаменски авион 1949. год,
- Икарус С-49Ц- статички прорачун ловаца С-49А и С-49Ц

У периоду рада на Машинском факултету проф. Душан Станков је поред научно стручних радова, написао и два универзитетска уџбеника:

- Станков, Душан, Предавања из статике авиона. Београд: Издавач: Научна књига. (1948),
- Станков, Душан, Прорачун авионских конструкција. Београд: Издавач: Научна књига, Штампарија Минерва, Суботица. (1971.).

РАДНА ВЕРЗИЈА

НЕНАДОВИЋ, Б. МИРОСЛАВ (Београд, 1904 – Београд, 1989.), дипломирани математичар, дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду и Академик САНУ.

Четири разреда основне школе и осам разреда гимназије, као и виши течајни испит завршио је у Крушевцу 1922. године.

Математичке науке студирао је на Филозофском факултету Универзитета у Београду и дипломирао 1927. године. Одлуком Министарства просвете постављен је за суплента Друге, Треће и Четврте мушке гимназије у Београду и Реалне гимназије у Белој Цркви у периоду од 1928. до 1933. године. По завршетку студија математичких наука, наставио је студије на Машинско-електротехничком одсеку Техничког факултета Универзитета у Београду, на коме је дипломирао 1932. године. На конкурсу Француске владе 1933. године изабран је за њеног стипендисту и исте године наставља студије на Аеротехничком одсеку Универзитета у Паризу (Université Paris IV - Sorbonne). Од 1935. године је стални сарадник Аеротехничког института у Saint-Cur-у, у својству асистента, спољни сарадник фабрике авиона Breguet, а затим фабрике авиона Caudron-Renaul, и спољни научни сарадник Секретаријата за ваздухопловство. Године 1936. одбранио је државни докторат из области аеротехничких наука са темом: „Recherches Sur Les Cellules Biplanes Rigides D'Envergure Infinie", под менторством чувеног професора Albert-а Toussaint-а. Године 1937. је промовисан на чувеној Сорбони у доктора техничких наука, при чему је био 5. доктор по реду из области Ваздухопловства.

У звање ванредног професора новоосноване Ваздухопловне групе Машинског одсека на Техничком факултету Универзитета у Београду, изабран је 1937. године, а за редовног професора, у истој установи, 1951. године. На Машинском факултету био је на следећим функцијама, од 1937. године: шеф Катедре за Аеротехнику, старешина Ваздухопловне групе и Аеротехничког одсека, шеф Катедре за аеромеханику, управник Завода за машинство и управник Аеротехничког института. Од 1956. до 1959. године био је декан Машинског факултета Универзитета у Београду. Такође, у послератном периоду био је члан Савета ваздухопловног института, Комисије за изуме и патенте, Савета за научни рад Републике Србије, Савета Математичког института, Председник Савета Машинског института, руководилац истраживачких радова Аеротехничког института, редактор Техничке енциклопедије за аеротехничке науке Југословенског лексикографског завода.

Поред редовне дужности професора Аеротехничког одсека Машинског факултета Универзитета у Београду, сарађивао је у научноистраживачком раду за потребе привреде и са другим установама. Од 1938. године до почетка Другог светског рата био је стални сарадник Фабрике авиона „Утва" и спољни сарадник Фабрика авиона „Рогожарски", „Икарус" и „Вистад". После ослобођења наставља своју активност у научноистраживачком раду у разним областима, за потребе Дирекције ваздухопловне индустрије, Војнотехничког института у Београду, Фабрике авиона и хеликоптера „Соко" у Мостару, Ваздухопловно техничког института у Жаркову и других привредних организација.

Велики део своје научне активности посветио је конструисању и изради уређаја, постројења и инструмената за усавршавање метода експерименталних истраживања у области аеротехничких наука, као и оснивању лабораторије за експериментална истраживања на моделима и осталим конструктивним извођењима. Године 1945. основао је Завод за машинство са неколико лабораторија, који је под његовим руководством радио на обнављању лабораторија Техничког факултета уништених у Другом светском рату. После реорганизације Универзитета и Техничке велике школе, и оснивања Машинског факултета Универзитета у Београду, лабораторије Завода за машинство, које су се бавиле научноистраживачком делатношћу, издвојене су у Завод за машине и алатке Машинског факултета, а помоћне лабораторије за одржавање у Радионицу факултета. Године 1947.

РАДНА ВЕРЗИЈА

основао је Аеротехнички институт Машинског факултета Универзитета у Београду. Као управник овог института, пројектовао је и изградио, са својим сарадницима, неколико лабораторија с постројењима и уређајима на којима се обављају научноистраживачки радови из различитих области аеротехнике и сродних научних дисциплина. Најзначајнија инсталација коју је реализовао свакако је аеротунел подзвучних брзина АТ-СБ-1, који је респектабилан и у светским размерама.

У току свог радног века на Машинском факултету Универзитета у Београду држао је наставу на Катедри за Аеротехнику, Аерокосмотехнику и Ваздухопловној групи, као и у Ваздухопловно-Техничкој Војној Академији у Жаркову на додипломским студијама из следећих предмета: Основа аеродинамичких конструкција, Механике лета и Елиса и ротора, а на последипломским студијама из предмета: Динамичка стабилност и управљивост летелица, Поглавља из механике лета и Механике космичког лета. Био је ментор у седам докторских дисертација, у 6 магистарских радова и преко 200 дипломских радова из области Теоријске и Експерименталне аеродинамике, Аеродинамичких конструкција и Механике лета.

Професор Мирослав Ненадовић је био веома плодан аутор и објавио је велики број научно-стручних радова у домаћим и страним часописима и на конференцијама из области ваздухопловства. Такође, објавио је и радове који се налазе као интерна саопштења Аеротехничког института Машинског факултета Универзитета у Београду и војних и државних институција и архива. Написао је и више, изузетно значајних књига, од којих се већина и данас користе као универзитетски уџбеници, неке од њих су доживеле више издања. У издању Научне књиге, Београд, објавио је следеће књиге: Основи аеродинамичких конструкција - Аеропрофили (1 део), 1948. године, Основи аеродинамичких конструкција - Аеропрофили (2 део), 1948. године, Основи аеродинамичких конструкција - Аеропрофили (3 део), 1967. године, Основи аеродинамичких конструкција - Елисе, 1949. године, Основи аеродинамичких конструкција - (Први део), 1950. године, Основи аеродинамичких конструкција - (Прилог), 1950. године, Основи аеродинамичких конструкција - Пловни трапови, 1967. године; у издању Машинског факултета Универзитета у Београду: Стабилност и управљивост летелица (Књига I, II, III и прилог), 1971. године, Уздужна динамичка стабилност и управљивост авиона, 1972. године, и Попречно-смерна стабилност авиона, 1978. године; у издању Института техничких наука САНУ, следеће наслове: Основи космичког лета, 1979. године, Методе оптимизације система, 1980. године, Математичка обрада података добијених мерењем, 1988. године, Основи аеродинамичких конструкција – Елисе и пропелери, 1987. године и Основи пројектовања и конструисања елиса, 1989. године; у издању Савезног секретаријата за народну одбрану следеће наслове: Стабилност и управљивост летелица - I, II, III део, 1981. и 1984. године; и у издању Соко - РО Ваздухопловство Мостар, књигу: Основи пројектовања и конструисања хеликоптера, 1982. године.

На стручном усавршавању у иностранству боравио је више пута: поред трогодишњег боравка у Француској у периоду 1933. до 1937., био је у Немачкој, Швајцарској, Италији, Пољској, САД (Boeing, Douglas, Locheed, Westland, Aircraft, Space Flight Center NASA) и др.

Дописни члан Академије САНУ постао је 1958., а редовни 1965. године. Заменик секретара Одељења техничких наука постао је 1971., а секретар Одељења је од 1977. године. У Академији САНУ је био главни и одговорни уредник два часописа: Гласа и Гласника САНУ.

Академик Мирослав Ненадовић био је ван САНУ члан следећих институција: International Academy of Astronautics, The Royal Aeronautical Society, 3AF - Association Aéronautique et Astronautique de France, American Institute of Aeronautics and Astronautics, Gesellschaft für Angewandte Mathematik und Mechanik - GAMM, International Council of Aeronautical Sciences - ICAS, Југословенског аерокосмонаутичког друштва, Југословенског друштва за механику и Друштва математичара, физичара и астронома СР Србије.

За свој рад и изузетан допринос нашој друштвеној заједници више пута је био награђиван и похваљиван. За рад на унапређењу ваздухопловне науке и технике добио је

РАДНА ВЕРЗИЈА

Диплому о јавном признању Савезног одбора за ваздухопловство СФРЈ, Плакету Ваздухопловног института и Орден рада са црвеном заставом. Године 1956. добио је Награду Универзитета у Београду за своју књигу „Основи аеродинамичких конструкција". У знак признања за учешће у организацији и унапређењу наставе и допринос развоју Саобраћајног факултета Универзитета у Београду додељена му је Захвалница 1970. године. На Дан машинства 1973. године Машинског факултета Универзитета у Београду добио је Плакету у знак захвалности и признања за дугогодишњу сарадњу и допринос у развоју факултета. Савез студената Машинског факултета, за дан студената 1974. године, доделио му је Захвалницу у знак признања и захвалности за помоћ и сарадњу. Поводом дана Машинског факултета 1974. године додељена му је Повеља за изванредан допринос свестраном развоју Машинског факултета у Београду. Најзначајнија награда је била Октобарска награда града Београда коју је добио 1974. године. Поводом 50-те годишњице Ваздухопловне индустрије Југославије 1975. године, додељена му је Спомен-плакета за успешну сарадњу на њеном развоју. Признања је добијао и од Ваздухопловно-Техничке Војне Академије у Жаркову за посвећеност и сталност у раду, а посебно за изузетан однос са студентима и младим колегама.

ВУЈИЋ, Ж. МИЛОШ (Ниш, 1912. - Београд, 1993.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Основну школу и гимназију са великом матуром завршио је у Ваљеву 1931. године. Студирао је на Машинско-електротехничком одсеку Техничког факултета Универзитета у Београду који је уписао 1931. године, а дипломирао је као машински инжењер 1936. године.

После одслужења војног рока запослио се у Моторском одељењу аеропланске радионице на земунском аеродрому Команде ваздухопловства, где је радио око годину дана као инжењер приправник. Пошто је произведен у чин инжењера-поручника децембра 1938. године, прешао је у Техничко одељење Команде ваздухопловства, где је радио као референт за авионске моторе.

Маја 1939. године упућен је на специјализацију у Француску у фабрику авионских мотора Gnome-Rhone, Париз, али је услед почетка Другог светског рата морао да напусти Француску јула 1940. године и врати се у Југославију на пређашњу дужност, где је остао све до мобилизације, априла 1941. године.

Априла 1941. године као Управник покретне аеропланске радионице 63-ће бомбардерске групе је заробљен и отеран у заробљеништво у Немачку, где је остао до краја фебруара 1945. године, када је ослобођен од стране совјетских трупа. По повратку у земљу, вратио се у Команду ратног ваздухопловства, где је као референт за ваздухопловне моторе радио до септембра 1947. године. Тада је демобилисан и постављен за сталног асистента за предмет Мотори са унутрашњим сагоревањем на Техничком факултету Универзитета у Београду.

Године 1955. изабран је за доцента за предмет Млазни мотори на Машинском факултету Универзитета у Београду, пошто је претходно, јула 1955. године Управа Машинског факултета прихватила одбрану хабилитационог рада, доцента Милоша Вујића под насловом „Аеродинамичка и термодинамичка анализа утицаја висине и брзине летења на потисак млазног мотора", чиме је испунио све потребне услове да буде изабран у звање универзитетског наставника.

Доцент Милош Вујић поново је 1960. године изабран у звање доцента, а 1961. године у звање ванредног професора, да би 1966. године био унапређен у звање редовног професора за предмет Млазни мотори на Машинском факултету Универзитета у Београду.

РАНА ВЕРЗИЈА

На Машинском факултету у Београду предавао је следеће предмете: Млазни и ракетни мотори у VII и VIII семестру Ваздухопловног одсека, Основи авионских мотора у VI семестру Ваздухопловног одсека, Авионски мотори унутрашњег сагоревања у VII и VIII семестру моторске групе Ваздухопловног одсека. Осим на Машинском факултету у Београду, као хонорарни наставник, држао је наставу из предмета Мотори унутрашњег сагоревања, односно, Топлотне клипне машине на Техничком факултету у Скопљу, на Вишој ваздухопловној школи и Ваздухопловно-техничкој академији у Жаркову.

Био је ментор једне докторске дисертације, једног магистарског рада и преко 100 дипломских радова из области Млазне пропулзије и ваздухопловних и ракетних мотора.

Као стипендиста Универзитета у Београду провео је 1959. године три месеца у Француској на чувеној École supérieure d'aéronautique et de constructions mécaniques у Паризу, (данас, ISAE-SUPAERO Institut Supérieur de l'Aéronautique et de l'Espace, која је пресељена у Тулуз 1968. године), ради упознавања метода и начина организације наставе из области млазне пропулзије и размене искустава са водећим стручњацима из ове уважене научне институције. При томе је обилно користио научне фондове њихове библиотеке, што му је касније пуно помогло приликом писања његових универзитетских уџбеника.

Захваљујући личним контактима професора Милоша Вујића са представницима чувеног светског произвођача турбомлазних мотора Rolls-Royce из Енглеске, Управни одбор ове фирме је поклонио Машинском факултету Универзитета у Београду изванредну збирку основних елемената изведених турбомлазних и турбоелисних мотора, затим филмове, зидне таблице и неколико значајних књига које третирају материју о савременим ваздухопловним моторима.

Професор Милош Вујић је за потребе универзитетске и средњошколске наставе написао (или превео) велики број скрипти и уџбеника из области мотора са унутрашњим сагоревањем и авионских мотора (наводе се само најзначајнија и прва издања), и то: 1. Авионски мотори, Рад, Београд 1948; 2. Реактивни мотори, Техничка књига, Београд 1948; 3. Мотори са унутрашњим сагоревањем - авионски мотори (превод са енглеског), Научна књига, Београд 1951; 4. Реактивни мотори, скрипта (Виша ваздухопловна официрска школа у Жаркову), 1952.; 5. Млазни мотори, уџбеник (Виша ваздухопловна официрска школа, Жарково), 1955.; 6. Мотори с унутрашњим сагоревањем, уџбеник за средње техничке школе моторног смера, Завод за уџбенике СРС, 1959.; 7. Основе турбомлазних мотора (за студенте Ваздухопловног одсека Машинског Факултета), Научна књига, Београд 1960.; 8. Мотори со внатрешњо сагорување, уџбеник за техничке школе, Просветно дело, Скопље 1961.; 9. Авионски мотори II, привремени уџбеник за студенте Машинског факултета, Грађевинска књига, Београд 1961.; 10. Авионски мотори I, уџбеник за студенте Машинског факултета, Завод за уџбенике СРС, 1962.; 11. Мотори с унутрашњим сагоревањем, уџбеник за средње и више школе (допуњено издање), Завод за уџбенике СРС, 1962.; 12. Мотори за моторна возила, уџбеник за машинске техничке школе (са Здравком Габријелом), Завод за уџбенике, Сарајево 1965.; 13. Принципи прорачуна и конструкције млазних мотора, уџбеник за студенте Ваздухопловног одсека Машинских факултета (са Здравком Габријелом), Грађевинска књига, Београд 1965.; 14. Мотори и моторна возила: уџбеник за машинске техничке школе, 1970.; 15. Мотори са унутрашњим сагоревањем: уџбеник за III и IV разред машинске техничке школе и више машинске школе: (моторни смер), 1971.; 16. Мотори са унутрашњим сагоревањем и возила: приручник за школе за квалификоване раднике, возаче моторних возила и ауто-електричаре, 1972.; 17. Млазна пропулзија: део 1. Основи млазне пропулзије, Машински факултет, Београд, 1973.; 18. Млазна пропулзија: део 2. Турбомлазни пропулзори, Машински факултет, Београд, 1973.; 19. Млазна пропулзија: део 3. Перформансе, варијанте и бука млазних пропулзора, Машински факултет, Београд, 1974.; 20. Млазна пропулзија: део 4. Лорен, ракетни и космички пропулзивни системи, Машински факултет, Београд, 1974., и Ваздухопловни пропулзори: (авионски), Машински факултет, Београд (са Бранисавом Јојићем), 1980.

ПРИВАТНИ ПРИМЕРАК

Превео је из приручника Hütte I: одељак Гасне турбине и Hütte II: одељак Пумпе и компресори. Оба превода у издању Грађевинске књиге 1952, односно 1953. године.

Објавио је већи број радова у часописима: „Наука и техника", „Народна крила", „Ваздухопловни гласник", Зборник МИСАН, „Техника" и другим публикацијама: 1. Клипни и млазни мотори, „Народна крила", 1947.; 2. Основни типови и варијанте реактивних мотора, „Наука и техника", 1949, бр. 7; 3. Развој авионских мотора, „Ваздухопловни гласник", 1951, бр. 6; 4. Клипни или млазни мотори у ваздухопловству, „Наука и техника", 1952, бр. 1; 5. Млазни мотори у првој деценији свог развоја, „Наука и техника", 1953, бр. 6; 7. Тежње и достигнућа у развоју млазних и елисно-млазних мотора, „Ваздухопловни гласник", 1953, бр. 2; 8. Млазни мотори, одељци у Војној енциклопедији, „Војно дело", Београд 1953.; 9. Theoretical possibilities for increasing heat transfer to oil in internal combustion engines: submitted to the Meeting on 27-IV-1954, Bulletin 13, Académie serbe des Sciences. Section des Sciences techiques; 4; 10. Теоријске могућности побољшања одвођења топлоте помоћу уља у моторима унутрашњег сагоревања, Зборник Машинског института „Владимир Фармаковски", САН, 1955, бр. 6; 11. Поређење клипних, млазних и елисно-млазних мотора на бази односа тежине према снази мотора, Зборник МИСАН, 1955, бр. 6; 12. Анализа набојног степена дејства и степене корисности усисника турбомлазних мотора у функцији брзине летења, Зборник МИСАН, 1960, бр. 9; 13. Максимална енергија млаза при најповољнијем степену сабијања и њихова зависност од режима летења, Зборник МИСАН, 1960, бр. 9; 14. Критички осврт на неке усвојене претпоставке у анализи утицаја брзине и висине летења на проток кроз турбомлазни мотор, Зборник МИСАН, 1960, бр. 9; 15. Побољшање дејства аксијалних компресора реконструкцијом првих ступњева, Зборник радова Машинског факултета у Београду за 1959/1960.; 16. Утицај особина компресора на конструкцију турбомлазних мотора, „Техника", 1961, бр. 2., и други.

Професор Милош Вујић је био хонорарни сарадник Машинског института „Владимир Фармаковски" Српске академије наука и уметности, „Војног дела" војне публицистичке установе у Београду, као и Ваздухопловно-техничког института у Жаркову, сарадник Завода за основно образовање наставника СРС и члан Удружења писаца уџбеника СРС у Београду.

Био је шеф Катедре за млазну пропулзију Машинског факултета Универзитета у Београду у периоду 1965. -1967., као и Катедре за Ваздухопловство Машинског факултета Универзитета у Београду у периоду 1975. -1978. године. Такође, био је дугогодишњи члан Комисије за издавање уџбеника, члан Комисије за библиотеку и Комисије за организовање пријемних испита на Машинском факултету у Београду. Имао је изузетно коректан однос према колегама и студентима. Говорио је француски, немачки и енглески језик и служио се и руским и италијанским језиком.

ЈОСИФОВИЋ, Ј. МИРКО (Београд, 1922. - Београд, 2003.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду.

Основну и средњу школу завршио је у Београду. Студије је уписао 1940. године на Машинском одсеку Техничког факултета Универзитета у Београду, које је прекинуо 1941. године због почетка Другог светског рата. За време рата радио је као техничар годину и по дана, а од новембра 1944. године био је у јединицама НОВ-а до децембра 1945, године, када је наставио своје студије на Техничком факултету Универзитета у Београду.

Дипломирао је на Ваздухопловном одсеку Машинског факултета у Београду децембра 1948. године на предмету Конструкција авиона, са темом: „Конструкција ловачког једноседа", под менторством професора Симе Милутиновића, са средњом оценом у току студија 9,72. Године 1949. је постављен за млађег инжењера у Кабинету Статике авиона на Ваздухопловној групи Машинског факултета Универзитета у Београду, а 1950. године је изабран за асистента на истом факултету.

ГАЈАЛА БОЈИЋ

Докторску дисертацију из области Теорије еластичности са темом: „Извијање укљештене еластичне плоче изложене равномерном притиску у једном правцу", одбранио је фебруара 1959. године на Машинском факултету Универзитета у Београду, под менторством проф. Данила Рашковића и чланова комисије: проф. Радивоја Кашанина, проф. Душана Станкова, проф. Мирослава Ненадовића и проф. Душана Витаса. Ова докторска дисертација добила је високе оцене и призната му је као хабилитациони рад за предмет Теорија еластичности од стране Управе Машинског факултета. Исте године изабран је у звање доцента, 1965. године за ванредног професора, а 1973. године за редовног професора на Машинском факултету Универзитета у Београду.

Професор Мирко Јосифовић је предавао следеће предмете: Теорија еластичности и Аероеластичност на Машинском факултету у Београду, као и у Ваздухопловно-техничкој војној академији - центру Машинског факултета у Жаркову. Осим тога, изводио је наставу из предмета Механика и Отпорност материјала на Техничком факултету Универзитета у Нишу. На последипломским студијама предавао је Изабрана поглавља из теорије еластичности и пластичности, као и Изабрана поглавља из структуралне анализе аеротехничких конструкција.

Био је ментор у девет докторских дисертација, у 13 магистарских радова и преко 100 дипломских радова из области Теорије еластичности и Аероеластичности.

Поред наставних обавеза, урадио је много на научно-стручном пољу у области пројектовања и прорачуна ваздухопловних конструкција, почевши од 1949. године у Конструкционом бироу Генералне дирекције ваздухопловне индустрије МНД при фабрици авиона „Икарус", у којој је од јуна 1952. године био запослен као редовни хонорарни сарадник. Након тога, радио је као хонорарни сарадник и у конструкционим бироима фабрика авиона „Икарус" у Београду и „Утва" у Панчеву.

Године 1953. са колегом Јованом Чубрилом, у оквиру Ваздухопловног одсека Машинског факултета Универзитета у Београду, започео је пројекат лаког акробатског авиона БС-1 (Београдски студент, некада означен и као СБ-1), са идејом да се направи авион чија конструкција и реализација не би изискивале велика новчана средства. Прототип авиона је израђен у неколико радионица у Београду. Крило је било трапезног облика, имало је две рамењаче, нападна ивица је била пресвучена лепенком, а остали део крила је био пресвучен платном. Труп је био израђен од челичних цеви и пресвучен платном. Први лет је био извршен 28. 03. 1958. године. Пробни пилот је био Иво Чернарић. Већ после првих пробних летова се показало да је авион лако управљив и да има одличне перформансе лета. Нажалост, авион је остао само на нивоу прототипа, јер тадашње руководство није имало интерес за такав тип авиона. Авион се сада налази у Музеју Југословенског ваздухопловства, али није изложен.

У току 1962. године радио је као сарадник славног професора Argyris-а на Високој техничкој школи у Штудгарту у Западној Немачкој (Institut für Statik und Dynamik der Flug- und Raumfahrt Konstruktionen). У организацији OECD-а, био је 1964. године на студијском боравку у Западној Немачкој, ради упознавања са организацијом савремене наставе на техничким факултетима, организацијом лабораторија и извођењем експерименталних радова у институтима за статичка и динамичка испитивања ваздухопловних конструкција.

Као руководилац Завода за ваздухопловне конструкције Машинског факултета Универзитета у Београду најзаслужнији је што је Завод оспособљен за статичка и динамичка испитивања великог броја летелица Југословенског цивилног и ратног ваздухопловства. Био је и дугогодишњи руководилац ЈУР-а за аеротехнику Машинског факултета Универзитета у Београду.

Такође, у оквиру Института Машинског факултета Универзитета у Београду и ЈУР-а за аеротехнику објавио је велики број стручних радова, експертиза, техничких решења и извештаја из различитих области Ваздухопловства, Структуралне анализе ваздухопловних конструкција, Аероеластичности и Теорије еластичности. Такође, дао је значајан допринос у пројектовању, прорачуну структуре и развоју авиона М-10, М-11 и Утва-75.

САМО ЗА ЛИЧНУ УПОТРЕБУ

Аутор је преко 100 научних и стручних радова, који су објављени у часописима или саопштени на научно-стручним скуповима у земљи и иностранству. Посебно значајно је било учествовање и публиковање научних радова на најпрестижнијим конгресима из области ваздухопловства – ICAS конгресима, на којима је професор Мирко Јосифовић имао 3 рада са млађим колегама, својим докторантима: (1) Solution of the Nonlinear Dynamic Problem of Structural Behaviour of a Coupled Model of an Airplane Wing with an Aileron, ICAS 1984, Toulouse, France, (2) Various Approaches in Solving Stability Problems for Symmetric Angle-Ply Laminates under Combined Loading, ICAS 1986, London, UK, и (3) Controlled Non-Conforming Finite Elements and Data Base as Approach to the Analysis of Aircraft Structure, ICAS 1988, Jerusalem, Israel.

Написао је већи број књига и скрипти за своје студенте и колеге, од којих су најзначајније: монографија „Основи структуралне анализе аеротехничких конструкција", за коју је и добио најпрестижнију награду тога доба - Октобарску награду града Београда 1979. године, као и уџбеник: „Теорија еластичности", који је доживео више издања, а користиле су га многе генерације студената Машинских факултета широм бивше Југославије.

Професор Мирко Јосифовић је био члан Југословенског друштва за механику, Математичког института СР Србије, Југословенског аерокосмонаутичког друштва, Савеза инжењера и техничара Југославије као и Савеза ваздухопловних организација Југославије. Такође, био је члан немачког друштва за примењену математику и механику (Gesellschaft für Angewandte Mathematik und Mechanik – GAMM).

У Југословенском аерокосмонаутичком друштву обављао је најпре дужност генералног секретара, а касније функцију председника друштва. У Савезу ваздухопловних организација Југославије био је изабран за делегата наше земље у Међународној научно-стручној организацији за ваздухопловно једриличарство OSTIV, а био је и члан Управног одбора OSTIV-а. Такође, био је представник у две најпрестижније светске ваздухопловне асоцијације: ICAS-у (The International Council of the Aeronautical Sciences) у звању: The Council member – Representative of Member Society за Југославију и у аерокосмонаутичкој асоцијацији: IAF-у (International Astronautically Federation) у звању: Representative of Member Society за Југославију.

Био је дуго година члан Уређивачког одбора часописа Савеза инжењера и техничара Југославије, „Техника", и Главни и одговорни уредник сепарата „Машинство".

Велика плејада студената професора Мирка Јосифовића имала је прилику да користи његово огромно знање и искуство, а и данас користе књиге које је написао (Теорија еластичности и Основи структуралне анализе аеротехничких конструкција).

У улози учитеља, поред богатства својих идеја, професор Мирко Јосифовић је високо ценио интуицију студената и усмеравао их ка изналажењу адекватних решења постављених задатака. Увек је био близак студентима и несебично спреман да им помогне правим саветима.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ЧУБРИЛО, Д. ЈОВАН (Панчево, 1921. -Панчево, 2016.) дипломирани инжењер машинства, доцент Машинског факултета Универзитета у Београду. Школовао се и матурирао у Панчеву 1939. године. Студије на Техничком факултету Универзитета у Београду, одсек ваздухопловство, уписао је 1939, а исте морао да прекине за време Другог светског рата.

У периоду 1941-1943. био запослен као металостругар у „Утви" Панчево. Потом обављао послове административног техничара у Водној заједници Панчево од 1943-1944, након чега се борио у склопу Југословенске народне армије, род ваздухопловство.

Студије је наставио на Техничком факултету и Београду 1945. године а исте завршио 1948. године са средњом оценом 8,20. Дипломирао је из предмета Конструкција летелица код доцента инж. Симе Милутиновића.

Након дипломирања био је запослен у Савезном ваздухопловном једриличарском центру у Вршцу од 1948-1950. као шеф инспектората за техничку службу.

У звање асистента за предмет Конструкција авиона на Машинском факултету у Београду изабран је 1950. године. У исто звање биран је поново 1957. и 1960. године, након чега је 1961. изабран за доцента за исти предмет. У току 1959. године боравио је седам месеци као стипендиста Универзитета у Француској на специјализацији у области конструкције авиона

Године 1953. са колегом Мирком Јосифовићем, у оквиру Ваздухопловног одсека Машинског факултета Универзитета у Београду, започео је пројекат лаког акробатског авиона БС-1 (Београдски студент, некада означен и као СБ-1), са идејом да се направи авион чија конструкција и реализација не би изискивале велика новчана средства. Прототип авиона је израђен у неколико радионица у Београду. Крило је било трапезног облика, имало је две рамењаче, нападна ивица је била пресвучена лепенком, а остали део крила је био пресвучен платном. Труп је био израђен од челичних цеви и пресвучен платном. Први лет је био извршен 28. 03. 1958. године. Пробни пилот је био Иво Чернарић. Већ после првих пробних летова се показало да је авион лако управљив и да има одличне перформансе лета. Нажалост, авион је остао само на нивоу прототипа, јер тадашње руководство није имало интерес за такав тип авиона. Авион се сада налази у Музеју Југословенског ваздухопловства, али није изложен.

Осим обављања наставе из предмета Конструкција авиона на Машинском факултету, радио је као хонорарни асистент на Електротехничком факултету Београду у току школске године 1960-1961

Школску 1963-64. годину провео је на једногодишњем плаћеном одсуству ради специјализације на Универзитету у Сијетлу у Сједињеним Америчким Државама. Том приликом учествовао у реализацији пројекта „Ground effect phenomena of V/STOL aircraft". Крајем 1964. године поднео је захтев за продужење боравка у САД и годину дана неплаћеног одсуства, који му је одбијен. од стране Управе Машинског факултета у Београду

Био је у звању доцента до 1964. године, када му је прекинута служба на Машинском факултету у Београду, са образложењем да се није јавио на дужност након једногодишње специјализације. Чини се да је потом добио прилику да ради за Vertol Division, Boeing Aircraft Company, Филаделфија, Пенсилванија, САД.

ЧОЛАК-АНТИЋ, М. ПАВЛЕ (Загреб, Хрватска, 1923. -), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета Универзитета у Београду. Основну школу је учио у Загребу и Дубровнику, а средњу школу (II мушка гимназија) и виши течајни испит положио је 1942. године у Београду.

Обзиром на чињеницу, да је течно говорио енглески, немачки и француски, а делимично и италијански и руски језик, запослио се код UNRRA - Администрације Уједињених народа за помоћ и обнову у Београду у својству преводиоца, при чему је руководио преводилачким одсеком. На овом послу је провео више од две године, у периоду 1945. -1947. године. У току 1948. године провео је на раду у В. П. 43018-ка у Земуну на превођењу техничке документације и као стручни редактор. Овај посао је морао да напусти због болести, и после годину и по дана, наставља студије на Машинском факултету, започете још 1945/46.

Дипломирао је 1953. године на Ваздухопловном одсеку Машинског факултета Универзитета у Београду на предмету Основи аеродинамичких конструкција, под менторством професора Мирослава Ненадовића, са средњом оценом у току студија 9,55.

За време студија био је стипендиста Ваздухопловног одсека и демонстратор за предмете Аеродинамика и Механика лета, при Катедри за ваздухопловство Машинског факултета Универзитета у Београду.

РАДНА ВЕРЗИЈА

За млађег индустријског инжењера у Аеродинамичком институту Машинског факултета Универзитета у Београду, постављен је 1953. године, а за асистента за предмет Основи аеродинамичких конструкција на Машинском факултету у Београду, изабран је 1954. године.

Као сарадник Аеротехничког института радио је у области експерименталне аеродинамике на истраживању метода реоелектроаналогије и развоју и усавршавању аеротунела у субсоничној и суперсоничној области брзина. Посебно је допринео развоју нових метода реоелектроаналошких испитивања струјних поља, при чему је самостално конструисао неколико уређаја који су неопходни за ову врсту истраживања, од којих су најзначајнији калкулатори распореда оптерећења.

Најзначајнији радови које је објавио у оквиру Аеротехничког института су били: „Утицај земље на аеродинамичке карактеристике аеропрофила и узгонских површина" и „Аеровага суперсоничног аеротунела АТ-СРД-1201" у којем је дао главне карактеристике, конструкцију и рад двокомпонентне аероваге, коју је конструисао за суперсонични аеротунел Аеротехничког института. Поред овога, сарађивао је и у развоју различитих уређаја аеротунела, инструмената намењених аеродинамичким испитивањима, техничким развојним студијама и аеродинамичким прорачунима. Такође, радио је и на Техничкој студији за развој акцелерометара, као и на Аеродинамичком прорачуну авиона „214", и др.

Поред ангажовања на Машинском факултету Универзитета у Београду, био је сарадник бројних установа као што су: САНУ, ВТИ, СИП, ДИТ, часопис „Техника", Научна књига, Дирекција за неметале, Билтен за унапређење производње - Зелени Билтен и др.

По одлуци Управе Машинског факултета Универзитета у Београду 1957. године је упућен на шестомесечно стручно усавршавање, у току кога је боравио у Институту за примењену математику Универзитета у Фрајбургу у Западној Немачкој. Овај боравак је два пута продужаван, тако да је колега Павле-Чолак Антић укупно две године, у континуитету, провео на Универзитету у Фрајбургу. У оквиру овог боравка радио је на изради докторске дисертације из области теорије граничног слоја коју је пријавио на Машинском факултету Универзитета у Београду.

На лични захтев, асистенту дипл. инж. Павлу Чолак-Антићу престала је служба на Машинском факултету Универзитета у Београду 1. 3. 1960. године, после чега се враћа на Институт за примењену математику Универзитета у Фрајбургу, где наставља докторске студије које завршава одбраном докторске дисертације 1963. године, са темом: „Dreidimensionale Instabilitätserscheinungen des laminar-turbulenten Umschlags bei freier Konvektion längs einer vertikalen geheizten Platte" код чувеног професора Dr H. Görtler-a. Успешну професионалну каријеру наставља на Deutsche Forschungs- und Versuchsanstalt für Luft- und Raumfahrt (DFVLR) у Фрајбургу, данашњи назив - Deutsche Zentrum für Luft- und Raumfahrt e. V. (DLR).

ГАЈИЋ, Д. ДРАГОЉУБ (Загреб, 1921 – Београд, 2001.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Рођен је у грађанској породици, а обзиром на чињеницу да му је отац, Димитрије Гајић, био оснивач и власник ливнице „Љеварна Гајић" у Загребу, у многоме је младом Гајићу предодредила и професионалну орјентацију и усмерење према техници и машинству. Основну и средњу школу завршио је у Загребу 1940. године. Започете студије на Техничком факултету Свеучилишта у Загребу напушта 1941., у току другог семестра, због почетка Другог светског рата.

Учествовао је у НОР-у од новембра 1944. године до краја рата, након чега се запошљава у предузећу „Југострој"-Раковица, где остаје до 1947. године. Потом прелази у фабрику пољопривредних машина „Шумадија" Београд, где остаје све до априла 1951. године. Започете студије наставља на Ваздухопловном одсеку

РАДНА ВЕРЗИЈА

Машинског факултета Универзитета у Београду, које завршава са одличним успехом (средња оцена у току студија 9. 11) и одбраном дипломског рада из предмета Конструкција авиона, код проф. Симе Милутиновића и проф. Мирослава Ненадовића 1954. године.

По завршетку студија ради у Аеротехничком институту Машинског факултета Универзитета у Београду као стални сарадник и исте године бива изабран за асистента за предмет Основи аеродинамичких конструкција. Године 1960. изабран је за сталног доцента за предмет Основи аеродинамичких конструкција, а 1966. године за ванредног професора на Машинском факултету у Београду, за исти предмет.

После одбрањеног Хабилитационог рада, који је био на тему: Развоја погонских система аеротунела, 1973. године, бива изабран у звање редовног професора за предмет Основи аеродинамичких конструкција на Машинском факултету Универзитета у Београду, у коме је остао до пензионисања 1987. године.

У току свог радног века на Машинском факултету Универзитета у Београду држао је наставу на Катедри за Аеротехнику, Аерокосмотехнику и Ваздухопловној групи, као и у Ваздухопловно-Техничкој Војној Академији у Жаркову на додипломским студијама из следећих предмета: Основа аеродинамичких конструкција, Аеродинамичких конструкција и Механике лета, и на последипломским студијама из предмета: Поглавља из Механике лета, Мерења-аеродинамичка испитивања и Механике космичког лета.

За 33 године које је провео на Машинском факултету више од 1200 његових студената је дипломирало и више од 60 магистрирало на Машинском факултету Универзитета у Београду. Био је ментор једне докторске дисертације (дипл. инж. и пробни пилот Владимир Милошевић), у 5 магистарских радова и преко 250 дипломских радова из области Теоријске и Експерименталне аеродинамике, Аеродинамичких конструкција и Механике лета.

У току свог радног века написао је велики број скрипти, које је делио својим студентима и колегама. Оне су обухватале најзначајније области које је предавао. Из Механике лета написао је следеће: Изабрана поглавља, Елисе, Долет и трајање лета авиона, Нестационарна кретања авиона, Заокрет авиона, Специјалне перформансе (Полетање и слетање авиона), Обрушавање и вађење из обрушавања, Петља, Искакање авиона и Уздужна статичка стабилност и управљивост авиона; а из Аеродинамичких конструкција: Изабрана поглавља, Струјање ваздуха дозвучним брзинама, Аналитичко одређивање аеродинамичких карактеристика аеропрофила и оптерећења дуж тетиве, Аналитичко одређивање оптерећења дуж размаха и аеродинамичке карактеристике крила, Гранични слој, Утицај тла на аеродинамичке карактеристике авиона, Аеротунели и др.

Публиковао је велики број научних радова који су објављени, као: Саопштења „Глас САНУ" у Српској академији наука и уметности, у периоду од 1966. до 1976 (укупно 7 радова). Најзначајнији радови су се односили на следеће теме: Развој и карактеристике серије хидропрофила АТИ, Дејство ветра на антенске стубове, Расподела притиска на пристанишним објектима луке Chittagong, Утицај ниских грађевина у блоковима на распоред притиска око високих солитера, Аеровага подзвучног аеротунела АТ СБ-1, Дејство ветра на објекте са кровном калотом и Подела притиска по објекту иза препреке.

Такође, своје радове објављивао је и у публикацији „Саопштења" Машинског факултета, нашем часопису „Техника" Савеза инжењера и техничара Југославије, као и у већем броју зборника радова који су представљени на конгресима, од којих су најзначајнији: „Машинство 1873-1973", I и II Југословенском аерокосмонаутичком конгресу у Београду и Загребу, Симпозијуму „Ваздухопловство у служби пољопривреде", Научно стручном скупу „Компјутерске методе у аеротехници" и др.

Професор Д. Гајић је остварио и врло успешну, дугогодишњу сарадњу са Југословенским лексикографским заводом, пишући за Техничку енциклопедију чланке о погонским системима савремених летелица, елисама и хидродинамичким карактеристикама пловних трапова хидроавиона.

Такође, у оквиру Института Машинског факултета Универзитета у Београду и Завода за аеротехнику, ЈУР-а за аеротехнику и Аеротехничког института објавио је велики број

РАДНА ВЕРЗИЈА

стручних радова из области Ваздухопловства, Теоријске и Експерименталне аеродинамике, Механике лета и Стабилности и управљивости летелица, аеродинамичких испитивања грађевинских објеката са ланчаним параболичним кровом, моста „Мала ријека" у кањону реке Мораче на прузи Београд-Бар и др.

У оквиру ЈУР-а за аеротехнику и Института Машинског факултета Универзитета у Београду, учествовао је у пројектовању, аеродинамичком обликовању, прорачуну перформанси лета, стабилности и управљивости авиона: Утва-канар, М-10, М-11 и Утва-75.

Професор Д. Гајић је дао изузетно значајан допринос развоју експерименталних лабораторија за аеродинамичка испитивања у оквиру Аеротехничког института и Катедре за Аеротехнику Машинског факултета Универзитета у Београду. Ово се посебно односи на развој подзвучног аеротунела средњих брзина АТ СБ-1, повећање квалитета струјног поља у његовом радном делу, развоју погонске групе аеротунела, као и развоју његове аероваге за мерење аеродинамичких сила и момената у току аеродинамичких експеримената. Доста је радио и на повећању тачности врло захтевних мерења при дводимензионалним испитивањима, а посебно на примерима сегмената крила са ламинарним аеропрофилом NACA 65_2-415, као и са закрилцем са процепом („Fowler") и крилцем типа „Frise", чији су резултати касније примењени на авиону Утва-75.

На студијским боравцима и усавршавању у иностранству био је више пута, а сигурно најзначајнији боравак је био у Сједињеним америчким државама и Канади 1979. године, у оквиру кога је посетио престижне аеродинамичке лабораторије, институте и универзитете, као што су: Douglas Aero-physics Laboratory, Transonic and Supersonic Wind Tunnels 4 ft x 4 ft, blowdown type, Los Angeles, USA; Griffith observatory, Griffith Park, Los Angeles, California; University of Toronto, Canada; Institute for Aerospace Studies, Toronto, Canada; Carleton University, Ottawa, Canada; National Research Council of Canada and National Aeronautical Establishment, Transonic and Supersonic Wind Tunnels, Ottawa, Canada. Најзначајнији део овог боравка је био посвећен преговорима и утврђивању пројектних критеријума за будући трисонични аеротунел Ваздухопловно-техничког института у Жаркову.

Такође, професор Д. Гајић је имао и значајна друштвена и руководећа задужења: био је Шеф Катедре за аеротехнику у периоду 1976-78, Руководилац ЈУР-а за Аеротехнику у периоду 1978-80, Старешина Центра у Ваздухопловно-техничкој Војној Академији у Жаркову, члан Савета Института Машинског факултета Универзитета у Београду, делегат у Скупштини Машинског факултета, члан Извршног одбора Југословенског аерокосмонаутичког друштва и члан Извршног одбора аерокосмонаутичког друштва Србије.

За свој рад више пута је био награђиван и похваљиван. Признања је добијао од Машинског факултета Универзитета у Београду и Ваздухопловно-техничке Војне Академије у Жаркову за посвећеност и сталност у раду, а посебно за изузетан однос са студентима и колегама.

Ово су чињенице које говоре о изузетно успешној професионалној каријери професора Драгољуба Гајића. Међутим, топлина, људскост и непоновљива доброта којом је пленио читаве генерације студената ваздухопловства и колега остаће трајно у њиховом сећању.

АВРАМОВИЋ, С. ДОЈЧИН (Београд, 1926. – Цирих, Швајцарска 1986.), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета Универзитета у Београду. Рођен је у грађанској породици, а чињеница да му је отац био инжењер железничког машинства, у многоме је колеги Дојчину Аврамовићу предодредила и професионалну орјентацију и усмерење према техници и машинству. Основну и средњу школу завршио је у Београду 1946. године.

Студије на Машинском факултету Универзитета у Београду уписао је 1946/47. године, а завршио на Ваздухопловном одсеку, одбраном свог дипломског рада из предмета Основи аеродинамичких конструкција, под менторством професора Мирослава Ненадовића, 1954. године.

РАДНА ВЕРЗИЈА

По завршетку студија ради у Аеротехничком институту Машинског факултета Универзитета у Београду, у звању асистента за предмет Основи аеродинамичких конструкција за који је биран.

У току свог ангажовања у Аеротехничком институту Машинског факултета, поред наставних активности на предмету за који је биран, радио је и на пројектовању и развоју различитих уређаја за потребе подзвучног и надзвучног аеротунела и мерних инструмената намењених аеродинамичким испитивањима.

Асистенту Дојчину Аврамовићу, споразумно је престала служба на Машинском факултету Универзитета у Београду 1956. године. Успешну професионалну каријеру наставио је, најпре у Западној Немачкој, где је радио на развоју система за контролу и управљање у процесној индустрији, а одмах потом, по позиву прешао је у чувену фабрику за производњу турбина Brown, Boveri & Cie. у Бадену у Швајцарској. И овде је колега Дојчин Аврамовић радио у развојном одељењу у области контроле и управљања турбина. 1972. године је прешао на чувени Универзитет ETH у Цириху и у звању Oberassistent у Institut für Werkzeugmaschinenbau und Fertigungstechnik (Институт за алатне машине и технологије производње) је предавао и радио на истраживању, на контроли и управљању погонских система алатних машина. 1977. године је изабран у звање доцента за Ölhydraulik (уљну хидраулику) на Institut für Flüssigkeitstechnik (Институту за технике течности) ETH универзитета.

Колега Дојчин Аврамовић је у току своје изузетне каријере урадио велики број пројеката из уљне хидраулике, контроле и управљања машина, возила и процеса. Посебне доприносе је дао у првим данима развоја мехатроничких система и њихове промоције у науци. Такође, објавио је и већи број научних радова, инжењерских решења и публикација, од којих су најзначајније његове књиге, које је за своје студенте и колеге објавио, прву: „Auslegung oelhydraulischer Anlagen", Institut für Werkzeugmaschinenbau und Fertigungstechnik ETH, Zürich, 1975. године, и другу: „Auslegung oelhydraulischer Anlagen", Institut für Flüssigkeitstechnik der ETHZ, Zürich, 1981. године. Обе ове књиге су преведене, прва под насловом: „Пројектовање хидрауличних уређаја", 1982. године, и друга „Примена електрохидрауличних управљача у машиноградњи", 1985. године, и као специјална издања, објављене у Београду код издавача ОМО.

Колега Дојчин Аврамовић је био изузетно омиљен међу својим студентима и колегама, али је у почетку био „по мало несхваћен" од својих претпостављених због својих авангардних инжењерских идеја које је визионарски уносио у све пројекте које је радио.

СИНЂИЋ, МИЛИВОЈЕ (Крагујевац, 1926.), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета Универзитета у Београду. Школовање је започео у Крагујевцу. Године 1942. прелази у Београд где 1945. године завршава II мушку реалну гимназију. Школске 1946/47. уписао се на Машински факултет у Београду, где је и дипломирао 1954. године са на Ваздухопловном одсеку и просечном оценом 8,32. и оценом на дипломском раду 10.

Након дипломирања, одлази на одслужење војног рока у школу резервних официра коју завршава септембра 1955. године. Од краја исте године до септембра 1958. године био је запослен на Машинском факултету у звању асистента на предмету Основи аеродинамичких конструкција.

Због нерешеног стамбеног питања, прелази на рад у „Галенику" Земун, фабрику хемијских и фармацеутских производа, где прво водио конструкциони биро за конструкције уређаја и апарата за хемијску индустрију, а потом постао шеф машинске групе у сектору капиталне изградње.

Од школске 1960/61. па закључно са 1962/63. годином био је хонорарни асистент на Технолошком факултету у Београду за предмет Техничко цртање са нацртном геометријом и машинским елементима. Године 1964. бива изабран за хонорарног асистента у трајању од 3

РАДНА ВЕРЗИЈА

године на предмету Техничко цртање на Машинском факултету у Београду. За хонорарног асистента на истом предмету поново је изабран 1967, 1970, 1974. и 1977. године.

ЗДРАВКОВИЋ, М. МОМЧИЛО (Београд, 1935 – Манчестер, Енглеска 2007.), дипломирани инжењер машинства, доцент Машинског факултета Универзитета у Београду. Основну школу је завршио 1946. године у Београду, а осам разреда гимназије као и виши течајни испит у Трећој мушкој реалној гимназији у Београду са одличним успехом.

Септембра 1954. године је уписао Машински факултет у Београду, који је завршио као први у генерацији у јуну 1959., када је дипломирао са средњом оценом 8,99, на предмету Основи аеродинамичких конструкција, са оценом дипломског рада 10, под менторством професора Мирослава Ненадовића. Исте године је добио Награду Ректората Универзитета у Београду, као најбољи дипломирани студент Машинског факултета за ту годину.

Још као студент, 1958. године је за свој рад под насловом: „Радни део аеротунела великих брзина у трансоничној области брзина" добио прву награду Ректората Универзитета у Београду у част 29 новембра – Дана Републике. Овај рад у скраћеном облику је касније штампан у Зборнику радова студената Машинског факултета.

Одмах по завршетку студија изабран је за сталног асистента Машинског факултета Универзитета у Београду, за предмете: Аеродинамика великих брзина и Основи аеродинамичких конструкција, и у том звању је остао до одласка на одслужење војног рока у ЈНА, 20. марта 1962. године.

Такође, још у истој 1959. години уписао се на III степен студија на Природно-математичком факултету Универзитета у Београду на групи за Механику. После одслушаних IV семестра предавања и положених предвиђених испита одбранио је магистарску тезу под насловом: „Прекидно струјање стишљивог флуида управо на плочу", дана 28. фебруара 1962. године као први у генерацији, чиме је стекао академски степен магистра механичких наука.

У току асистентског стажа, најважнији пројекти колеге Момчила Здравковића су били: „Општа диспозиција лабораторија и уређаја Аеротехничког института у новој згради Машинског факултета Универзитета у Београду" и „Испитивање и мерење турбуленције у аеротунелу АТ-СБ-1". Такође, учествовао је на два међународна конгреса: V и VI југословенском конгресу за примењену Механику, 1960. године на Бледу и 1962. године у Сплиту.

По повратку из ЈНА враћа се на Машински факултет у својству хонорарног службеника у Аеротехничком институту Машинског факултета од 01. 03. 1963. до 01. 10. 1963. године, када се поново бира у звање асистента за предмет Аеродинамика великих брзина на Катедри за Аеромеханику Машинског факултета Универзитета у Београду. Те године је на предлог Катедре за Балистику држао и вежбе из предмета Пројектили.

Докторску дисертацију са темом: „Прилог теорији прекидних струјања" брани на Природно-математичком факултету у Београду 23. 03. 1966. године, под менторством проф. Мирослава Ненадовића, академика САНУ. Поново је изабран у звање асистента, за предмет Аеродинамика великих брзина, на Катедри за Аеромеханику Машинског факултета Универзитета у Београду 30. 09. 1966. године. У периоду од 01. 10. 1966. до 31. 07. 1967. године боравио је на десетомесечном стручном усавршавању на Универзитету у Кембрицу у Енглеској, као стипендиста Британског савета.

Поред рада на развоју аеродинамичке лабораторије Машинског факултета, био је и стручни консултант у Енергопројекту и Институту у Винчи, као и члан Математичког института САНУ. Учествовао је на више међународних конференција, од којих је најзначајнија била EUROMECH 10. Colloqium, 1968, са радом: „Динама посматрања бразде иза групе од три цилиндра при малим Рејнолдсовим бројевима". Такође, објавио је већи број радова у

РАДНА ВЕРЗИЈА

најпрестижнијим часописима, од којих су два објављена у најзначајнијем часопису из области којом се бавио, Journal of Fluid Mechanics: M. M. Zdravkovich, Smoke observations of the wake of a group of three cylinders at low Reynolds number, Vol. 32, No 2, May 1968, pp. 339-351, и M. M. Zdravkovich, Smoke observations of the formation of a Kármán vortex street, Vol. 37, No 3, July 1969, pp. 491-496.

У звање доцента за предмет Аеродинамика великих брзина постављен је, на Катедри за Аеромеханику Машинског факултета Универзитета у Београду, тек 01. 01. 1969. године.

Обзиром да Катедра за аеромеханику није прихватила молбу да му одобри одсуство, без накнаде личног дохотка у школској 1969/70, у којој би држао наставу на Машинском факултету Универзитета у Салфорду у Енглеској, доценту Момчилу Здравковићу споразумно је престао радни однос на Машинском факултету Универзитета у Београду 30. 9. 1969. године.

Изузетно успешну професионалну каријеру наставио је у звању Reader (ванредног професора), на Department of Aeronautical and Mechanical Engineering, University of Salford, UK, али и следећих уважених универзитета, у звању: Former Visiting Post-Doctoral Fellow на University of Cambridge, UK, Visiting Reader на Imperial College London, и Visiting Professor на Kanazawa University, Japan.

У том периоду објавио је преко 100 радова у најпрестижнијим часописима, од којих још 4 рада у престижном Journal of Fluid Mechanics, као и књиге, које је објавио у Oxford University Press: M. M. Zdravkovich, Flow Around Circular Cylinders, Volume I: Fundamentals, 1997 и M. M. Zdravkovich, Flow Around Circular Cylinders, Volume 2: Applications, 2003, за коју је добио и престижну награду: Winner of the Japan Association for Wind Engineering Prize 2005.

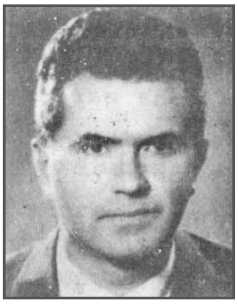

МАРЦИКИЋ, Н. НИКОЛА (Доње Ковиље, Тител, 1922. - Београд, 1999.), дипломирани инжењер машинства, доцент Машинског факултета Универзитета у Београду. Основну школу и реалну гимназију завршио је 1940. године у Сремским Карловцима. Исте године уписао је студије на Техничком факултету Техничке велике школе у Београду, које је прекинуо 1941. године због почетка Другог светског рата.

Студије је наставио 1945. године после демобилизације из НОВ-а. Дипломирао је 1951. године на Ваздухопловном одсеку Машинског факултета Универзитета у Београду, на предмету Конструкција авиона под менторством професора Симе Милутиновића. За време студија био је демонстратор из предмета Статика и Отпорност материјала.

После завршетка студија запослио се у предузећу за израду хидрауличних уређаја „Прва петолетка" у Трстенику, где је радио око две године. У току 1952. године прешао је у фабрику авиона „Икарус" у Земуну, где је остао до 1955. године. Од 1955. до 1957. године радио је у предузећу „Интеркомерц", а затим до 1959. године у предузећу „Југоимпорт". У периоду од 1955. до 1959. године радио је на Машинском факултету Универзитета у Београду као хонорарни асистент за предмет Опрема авиона, као сарадник хонорарног наставника за исти предмет, пуковника дипл. инж. Светозара Поповића.

Пре почетка ангажовања дипл. инж. Николе Марцикића на Машинском факултету Универзитета у Београду, најзначајнији резултати које је остварио, било је учешће на пројектима развоја авиона који су се тада радили у оквиру фабрике „Икарус" у Земуну, у периоду од 1952 до 1955. године. Његово учешће у модификацији ваздухопловне опреме и наоружања код авиона Икарус С-49Ц није остало незапажено. Професор Светозар Поповић, који је био један од конструктора тог авиона (са Костом Сивчевим и Слободаном Зрнићим) га је позвао да са њим ради и на Машинском факултету у Београду. Авион Икарус С-49Ц произведен је у 112 примерака, који су остали у оперативној употреби у Југословенском Ратном ваздухопловству до 1961. године. У производњи овог авиона је учествовао као

РАДНА ВЕРЗИЈА

финалиста „Икарус” из Земуна и „Соко” из Мостара као кооперант. Авион је био металне конструкције са мотором Hispano Suiza 12Z-17, снаге 1500 KS.

У току 1959. године изабран је за сталног асистента за предмет Опрема авиона на Машинском факултету Универзитета у Београду. У исто звање имао је реизборност 1962., 1965. и 1968. године. У периоду од 1. 11. 1966. до 1. 1. 1967. године био је на студијском боравку у Великој Британији, а од 4. 9. 1967. до 4. 2. 1968. године на специјализацији у Француској, као стипендиста француске Владе. У току школске 1968. /69. године било му је поверено извођење наставе из предмета Опрема авиона.

У звање доцента за предмет Опрема летелица на Машинском факултету Универзитета у Београду изабран је 1970. године, у исто звање поново је биран 1975. и 1980. године. Предавао је предмет Опрема авиона на Машинском факултету Универзитета у Београду и Ваздухопловно-техничкој војној академији - Одељењу Машинског факултета у Жаркову, а учествовао је и у извођењу наставе на последипломским студијама из изабраних области Опреме летелица. На Саобраћајном факултету Универзитета у Београду држао је наставу из предмета Саобраћајна енергетика. На Електротехничком факултету Универзитета у Београду је више година држао стручну праксу. Такође, у периоду од 1981. до 1987. године, у звању ванредног професора, држао је предмет Опрема авиона на Ваздухопловном одсеку Машинског факултета Универзитета „Џемал Биједић” у Мостару (данас Факултета стројништва и рачунарства Свеучилишта у Мостару).

Био је ментор у преко тридесет дипломских радова из области Опреме авиона на Машинском факултету Универзитета у Београду и члан комисија у више магистарских радова на Машинском и Саобраћајном факултету Универзитета у Београду.

Заједно са хонорарним професором Светозаром Поповићем припремио је рукопис уџбеника „Опрема авиона”. Активно је радио и на увођењу лабораторијских вежби и опремању лабораторије за предмет Опрема авиона на Машинском факултету Универзитета у Београду.

Осим обавеза у области наставе, најпре као асистент а касније као доцент, дипл. инж. Никола Марцикић се активно бавио стручним и истраживачким радом. Урадио је већи број студија, пројеката и радова, објављених у часописима и јавно саопштених на научно-стручним скуповима. Најзначајнији радови које је издао у облику студија су следећи: (1) Анализа врсте и начина аутоматског кочења авионских точкова са критичким освртом на њихово функционисање; (2) Топлотно растерећење кочница авионских точкова; (3) Прорачун сегментних кочница авионских точкова; (4) Прорачун кинетичке енергије авиона при слетању; (5) Основне карактеристике пречистача хидро-уља; (6) Врсте пречистача хидро-уља; и (7) Положај пречистача хидро-уља у хидрауличним инсталацијама.

Објавио је следеће радове у часописима или јавно саопштио на научно-стручним скуповима: (1) Кочење авионских точкова у зависности од њиховог оптерећења, часопис „Техника”, 1969., бр. 11; (2) Контрола интензитета кочења помоћу противклизајућих уређаја, часопис „Техника”, 1969., бр. 9; (3) Топлотни прорачун кочница авионских точкова, часопис „Саобраћај и средства”, 1970., бр. 2; (4) Аутоматско кочење авионских точкова, часопис „Саобраћај и средства”, 1970., бр. 3.; (5) Конструкција аутоматских авионских точкова, часопис „Техника”, 1970., бр. 9; и (6) Кочење авионских точкова са освртом на систем примењен на суперсоничним путничким авионима „Concorde”, Саопштење на Првом Југословенском аерокосмонаутичком конгресу, Београд, јуни 1973. године.

Доцент Никола Марцикић је остварио и врло успешну, дугогодишњу сарадњу са Југословенским лексикографским заводом, пишући за Техничку енциклопедију чланке о Електроопреми ваздухоплова.

Такође, у оквиру Института Машинског факултета Универзитета у Београду и ЈУР-а за аеротехнику радио је на одређеном броју пројеката, од којих су најзначајнији били пројекти лаких авиона М-10 и М-11, и то у делу развоја Моторске опреме и Процене тежина и центраже поменутих авиона.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Доцент Никола Марцикић је био активан и у стручним удружењима, од којих су била најзначајнија: Савез инжењера и техничара Југославије и Југословенско аероикосмонаутичко друштво.

Посебно је био активан у организовању и извођењу стручних екскурзија по земљи и иностранству, на које је са пуно бриге и ентузијазма водио студенте Ваздухопловне групе Машинског факултета Универзитета у Београду. За студенте су изузетно интересантне и значајне биле посете иностраним универзитетима и институтима: Ecole Nationale Superieure de l'Aeronautique et de l'Espace, (SUPAERO - the French National Aeronautics and Space Engineer School), Toulouse, France и ONERA (Office National d'Études et de et de Recherches - Toulouse Research Center, Aérospatiales - French National Aerospace Research Organization), као и фабрици за производњу авиона Fokker Aircraft Industries, Amsterdam, the Netherlands и Ремонтне линије цивилне авијације Sabena Airlines, Line and Heavy Maintenance, Brussels, Belgium, као и ваздухопловним изложбама Paris Air Show - Le Bourget, Paris, France, а у бившој Југославији: фабрици за производњу авиона и хеликоптера „Соко" у Мостару, ремонтним заводима „Змај" у Загребу, „Орао" у Рајловцу, „Мома Станојловић" у Батајници, као и Ваздухопловним војним академијама у Рајловцу и Задру.

Добитник је посебне Похвале од стране Државног секретаријата за послове народне одбране и предузећа за производњу авиона „Икарус" у Земуну, као и више плакета и признања Машинског факултета Универзитета у Београду и Машинског факултета Универзитета „Џемал Биједић" у Мостару за савесност и сталност у раду.

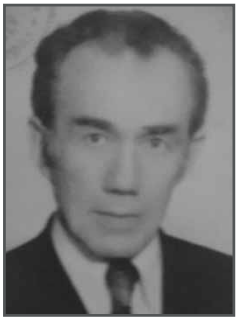

РУМАН, Н. РЕНАТО (Лижњан - Пула, Хрватска, 1918. – Ријека, Хрватска 1992.), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета Универзитета у Београду.

Студије на Машинском факултету Универзитета у Београду уписао је 1939/40. године, а завршио на Ваздухопловном одсеку, одбраном свог дипломског рада из предмета Основи аеродинамичких конструкција, под менторством професора Мирослава Ненадовића, 1949. године.

На Машинском факултету Универзитета у Београду, у звању асистента за предмет Основи аеродинамичких конструкција провео је од 1960. до 1964., када му је споразумно престао радни однос.

У току свог ангажовања у Аеротехничком институту Машинског факултета, поред наставних активности на предмету за који је биран, радио је и на пројектовању и развоју различитих уређаја за потребе подзвучног и надзвучног аеротунела и мерних инструмената намењених аеродинамичким испитивањима.

Колега Ренато Руман је пријавио израду докторске дисертације на Машинском факултету Универзитета у Београду, са темом: „Проблем стабилности ојачане плоче у нелинеарној области", коју је завршио одбраном 19. 05. 1976. године, пред комисијом у саставу: проф. Косара Јојић, ментор, проф. Влатко Брчић, проф. Милан Трбојевић, академик проф. Мирослав Ненадовић и проф. Милан Банић.

Успешну професионалну каријеру наставио је 1964. године на Техничком факултету Свеучилишта у Ријеци на Одсеку за инжењерску Механику, где је предавао следеће предмете: Науку о чврстоћи и Теорију осцилација. Објавио је већи број научних радова на конференцијама и у часописима, али су ипак, најзначајнији били уџбеници које је написао за своје студенте и колеге: Наука о чврстоћи, 1986. године, Теорија осцилација, 1986. године и Ријешени примери из науке о чврстоћи (са колегом Силваном Фоновићем) 1980. године, све у издању Техничког факултета Свеучилишта у Ријеци.

Колега Ренато Руман је више пута био награђиван, али најзначајније признање које је добио је Годишња награда града Ријеке за 1977. годину, за научни рад на тему „Стабилност

РАДНА ВЕРЗИЈА

правокутне изотропне слободно ослоњене плоче с попречним ојачањем у пластичној области".

СТАНОЈЕВИЋ, Т. ДРАГОЉУБ (Јагодина, 1925. – Београд, 2012.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Основну школу је завршио пре Другог светског рата и гимназију 1943. године у месту рођења. Учествовао је у НОР-у од новембра 1944. године до краја рата, а у ЈНА је остао до августа 1946. године.

Студије на Машинском одсеку Техничког факултета Универзитета у Београду уписао је 1946. године а дипломирао на Ваздухопловном одсеку Машинског факултета Велике техничке школе у Београду 1953. године из предмета Конструкција авиона под менторством професора Симе Милутиновића.

Почетком 1954. године запослио се у Фабрици авиона „ИКАРУС" у Земуну, где је, најпре, радио као конструктор у конструкторској групи за пројектовање авиона „212", а затим наредних пет година и као шеф исте групе. На захтев Команде Југословенског ратног ваздухопловства, крајем 1958. године прешао је на рад у Ваздухопловно-технички институт у Жаркову. У одељењу за конструкције и прорачуне Института радио је преко четири године, најпре као самостални конструктор, а затим као шеф секције за стајни трап, и био је један од главних носилаца рада на актуелним пројектима који су у то време рађени у Институту. Државни стручни испит положио је 1959. године, а од стране Савета за научни рад ЈНА изабран је у звање вишег стручног сарадника 1961. године.

У звање асистента за предмет Конструкција авиона на Машинском факултету у Београду изабран је 1961. године. У исто звање имао је реизбор 1964. и 1967. године. У току свога рада као асистент изводио је вежбе из предмета Конструкција авиона на Машинском факултету Универзитета у Београду а у Ваздухопловно-Техничкој Војној Академији у Жаркову из предмета Конструкција авиона и Основе ваздухопловства.

Последипломске студије на Машинском факултету Универзитета у Београду похађао је у периоду 1963. -1965. године, када је положио све предвиђене испите на усмерењу Посебне машинске конструкције.

У периоду од 1965. до 1969. године провео је (са прекидима) више од две године на специјализацији у СР Немачкој (Institut für Laichtbau RW Technische Hochschule, Aachen). Докторску дисертацију са темом „Spannungs-und Verformungszustand in flachen, radialversteifen Kugelschalen unter konstantem Ausssn - druck" одбранио је фебруара 1970. године на Машинском факултету RWTH у Ахену са одличним успехом код професора, dr. hc, dr. ing. H. Ebner-а, научника светског гласа у тој области.

За доцента за предмет Конструкција летилица на Машинском факултету Универзитета у Београду изабран је 1970. године. Као доцент изводио је наставу из овог предмета на Машинском факултету у Београду као и у Ваздухопловно-Техничкој Војној Академији у Жаркову. У периоду од 1970. до 1972. године држао је предавања на последипломским студијама на Машинском факултету Универзитета у Београду (Смер за ваздухопловство) из следећих предмета: Пројектовање летилица и Изабрана поглавља из конструкције летилица. Школске 1972. /73. године одржао је наставу на последипломским студијама на Стројарско-бродограђевном факултету у Ријеци из предмета Специјална поглавља из чврстоће.

За ванредног професора за предмет Конструкција летилица на Машинском факултету у Београду изабран је 1974. године. У том звању професор др Д. Станојевић изводио је наставу на додипломским студијама на Машинском факултету у Београду и у Ваздухопловно-Техничкој Војној Академији у Жаркову из предмета Пројектовање конструкција летилица а на последипломским студијама на Машинском факултету из предмета Технологија градње летилица и Примена метода оптималног пројектовања у конструкцији летилица.

МАШИНСКИ

У звање редовног професора за предмет Пројектовање и конструкција летилица на Ваздухопловном одсеку Машинског факултета Универзитета у Београду изабран је 1979. године, и у том звању радио је на Машинском факултету до 1990. године У двадесетогодишњем периоду, као наставник (у звању доцента, ванредног и редовног професора) био је ментор при изради око 50 дипломских радова студената, 8 магистарских и једне докторске дисертације (магистар. дипл. инж. Зоран Рудић). У старосну пензију отишао је 30. септембра 1990. године, после тридесетогодишњег рада на Машинском факултету у Београду и са више од 36 година радног стажа.

Осим успешног педагошког рада на Машинском факултету у Београду, професор Д. Станојевић је имао врло богату стручну и научну активност. Она се може сагледати приказом његових објављених најзначајнијих стручних и научних радова као и конструкторских и пројектантских решења. У периоду од 1954. -1990. године урадио је (самостално и са сарадницима) више од 35 различитих пројеката из области ваздухопловних конструкција у фабрици авиона „ИКАРУС", у Ваздухопловно-техничком институту у Жаркову и у Институту Машинског факултета Универзитета у Београду.

Најзначајнији реализовани пројекти у току његовог рада у фабрици авиона „ИКАРУС" (период од 1954. -1958.) су били следећи: Конструкција спољњег и централног дрвеног крила дворамењачног типа авиона за општу војну обуку са два мотора Pratt&Whitney од 600 HP. Реконструкција погонске групе за авион „214-D", Реконструкција дрвеног трупа авиона „214-AS" за намену војног транспорта, Адаптација трупа авиона „214-F" за фотограметријска снимања и Пројекат каросерије за комунално возило „Икарус".

У току рада у Војно-техничком институту у Жаркову (период од 1958. до 1974. године) најважнији пројекти, које је урадио професор Д. Станојевић били су: Главни пројекат централног дела трупа авиона „Галеб", Пројекат аеродинамичких кочница авиона за обуку вишег степена са турбомлазним мотором, Пројекат носача турбомлазног мотора „VIPER ASV-11" за авион за прелазну обуку, Главни пројекат задњег дела трупа авиона „Галеб", Идејни пројекат авиона „Крагуј", Главни пројекат трупа авиона „Крагуј", Пројекат пилотског седишта за лаки борбени авион на елисни погон са уређајем за ослобађање пилота од веза, Пројект капотажа мотора LYCOMING GSO- 480 - B1A6 од 340 BHP са интегралним ејекторима за лаки борбени авион, Пројекат носача мотора LYCOMING GSO – 480 - B1A6 за лаки борбени авион, Идејни пројекат авиона „Јастреб", Развој авиона „Јастреб", Веза крило–труп трансоничног ловца бомбардера, Веза централног и задњег дела трупа борбеног вишенаменског авиона, Веза кабинског и централног дела трупа трансоничног ловца-бомбардера „Орао", Уградња главних ногу стајних органа у трупу трансоничног ловца-бомбардера „Орао", Уградња турбомлазних мотора у труп борбеног вишенаменског авиона „Орао".

У току рада професора Д. Станојевића преко Института Машинског факултета (период од 1974. -1990. године), најважнији пројекти су: Конструкција крила авиона М-10 и М-11(предпројекат), Конструкција центроплана авиона М-10 (предпројекат), Конструкција центроплана авиона М-11 (предпројект), Веза крило-труп авиона М-10 и М-11(предпројекат), Испитивање крутости и чврстоће моторне једрилице SSV-17. Учествовао је у извођењу пројеката: Пројектовање клипноелисног мотора Утва-75. Развој борбеног авиона (модификација авиона „Орао") и др. Такође, професор Д. Станојевић је пројектовао и два врло успела и импресивна пољопривредна авиона са каналисаном елисом: једномоторни авион YU-AGS, тип „S" и двомоторни авион YU-AGD, тип „D".

Резултате своје научне активности професор Д. Станојевић је објављивао у уваженом часопису ZAMM, Akademie-Verlag, Berlin (који је на SCI листи од првих дана њеног формирања), гласилу САНУ и другим познатим часописима. Учествовао је са својим радовима на већини одржаних конгреса у земљи и иностранству, међу којима су најзначајнији: Југословенски конгрес рационалне и примењене механике, Југословенски аерокосмонаутички конгрес, а био је редовно учесник познатог међународног GAMM конгреса у периоду 1969. до 1990. године.

НЕ ПРОДАЈЕ СЕ

Професор Драгољуб Станојевић активно је учествовао у развоју науке и струке у области аерокосмотехнике и теорије лаких конструкција у нашим и међународним оквирима. Био је вишегодишњи и активан члан стручних и научних удружења у земљи и иностранству: Савеза инжењера и техничара Југославије, Савеза ваздухопловних организација Југославије, Југословенског аерокосмонаутичког друштва, Југословенског друштва за механику (био је члан Југословенског комитета за аеронаутику), члан познатог немачког друштва Gesellschaft für Angewendte Mathematik und Mechanik (GAMM), The Society of Allied Weight Engineers (SAWE) и стални спољни сарадник Одбора за астронаутику Одељења техничких наука САНУ. Био је дуго година члан Уређивачког одбора часописа „Техника" и Главни и одговорни уредник сепарата „Машинство".

На Машинском факултету Универзитета у Београду био је члан Научно - наставног већа, члан Савета заједнице за наставну делатност, члан Комисије за усавршавање наставних планова и програма, Председник Дисциплинске комисије, Старешина последипломских студија за област аерокосмотехнике и Старешина Центра Машинског факултета у Ваздухопловно-Техничкој Војној Академији у Жаркову и др.

За свој рад у Ваздухопловно-техничком институту и залагање одликован је Орденом за војне заслуге 1961. године. Такође, похвале и признања је добијао и од Машинског факултета Универзитета у Београду и од Ваздухопловно-Техничке Војне Академије у Жаркову за посвећеност и сталност у свом раду.

ХРИСАФОВИЋ, В. НЕНАД (Сарајево, БиХ, 1932.), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета у Београду. У Сарајеву је живео до 1941. године, где је завршио три разреда основне школе, а потом је пребегао са родитељима, као избеглица у Београд. У Београду је завршио четврти разред основне школе и три разреда гимназије. По повратку у Сарајево 1945. године наставио је школовање, тако да је виши течајни испит положио 1950. године у Другој мушкој реалној гимназији у Сарајеву.

У том периоду учествовао је на више локалних радних акција, а 1950. године и на изградњи Железаре у Зеници. Исте године је уписао студије на Грађевинском одсеку Техничког факултета у Сарајеву, а после положених свих испита из прве године, наставио је студије 1951. године на Машинском факултету ВТШ у Београду.

Још у гимназији интересовао се за ваздухопловство, у почетку за авиомоделарство, а потом за падобранство, ваздухопловно једриличарство и моторну пилотажу. Већ од 1947. је почео да лети на једрилицама, а од 1952. је постао и наставник ваздухопловног једриличарства у Ваздухопловној школи Београда. Такође, поседује „А" диплому падобранца, једриличарску ср „Ц" диплому, интернационалну дозволу пилота једрилице и интернационалну спортску дозволу моторног пилота. 1954. године је награђен од стране Академског аероклуба Београда, као руководилац летачке секције, за постигнуте изузетне резултате.

У току 1957. године, четири месеца провео је на стручној пракси у Француској преко међународне организације IASTE, у једном предузећу за специјалну термичку обраду метала са применом у ваздухопловству.

Дипломирао је 1959. године на Ваздухопловном одсеку Машинског факултета Универзитета у Београду на предмету Основи аеродинамичких конструкција, под менторством професора Мирослава Ненадовића, дописног члана САНУ.

По дипломирању запослио се у Сарајеву у предузећу ВРТЗ „Орао", где је радио до одласка на одслужење војног рока 1959. године, а потом је завршио Школу резервних ваздухопловних техничких официра.

ПРЕГЛЕДНА ВЕРЗИЈА

Првог децембра 1960. године запослио се као хонорарни сарадник - инжењер у Аеротехничком институту Машинског факултета Универзитета у Београду, а истовремено је радио и као хонорарни наставник у МТШ „Претар Драпшин" за предмете Машински елементи и Мотори СУС.

Крајем 1961. године дипл. инж. Ненад Хрисафовић изабран је и постављен за асистента за предмет Основи аеродинамичких конструкција на Машинском факултету Универзитета у Београду.

У првом периоду свог ангажовања, као хонорарни сарадник – инжењер, у Аеротехничком институту Машинског факултета радио је на развоју различитих уређаја за потребе подзвучног и надзвучног аеротунела, мерних инструмената намењених аеродинамичким испитивањима, техничким развојним студијама и аеродинамичким прорачунима који су у то време рађени у оквиру института, а по избору за асистента, поред држања наставе, организовао је извођење аеродинамичких експеримената у подзвучном аеротунелу Аеротехничког института.

Најзначајнији инжењерски ваздухопловни пројекти колеге Ненада Хрисафовића, били су пројектовање и реализација две двоседе тренажне ваздухопловне једрилице високих перформанси: CIRUS HS-62 и CIRUS HS-64.

Асистенту Ненаду Хрисафовићу престала је служба на Машинском факултету Универзитета у Београду 1. 02. 1965. године. Врло успешну професионалну каријеру наставио је и у Француској, запосливши се у фабрици за производњу авиона „S. A. A. R. P.", у којој пројектује и реализује чувене акробатске авионе: двоседи CAP-10 и једноседи CAP-20, који су дуги низ година, после тога, били најбољи на свету у својим категоријама.

Потом, прелази на свемирске програме, учествујући у пројектовању, прво француско-немачког сателита „Symphonie", а затим: европске хиперсоничне летелице HERMES (atmospheric re-entry of the HERMES European Spaceplane), па европске ракете-носаче ARIANE, серије од 1 до 5. Посебно одговорну дужност је имао у току пројектовања ракета-носача ARIANE 2 и ARIANE 3, јер је био на функцији: Technical advisor of Director of Launch Vehicles Directorate at C. N. E. S (Centre National d'Etudes Spatiales). За ове изузетне резултате, колега Ненад Хрисафовић добио је велики број високих француских и европских одликовања, од којих је сигурно највеће Легија части Француске.

ДРАГОВИЋ, ТОМИСЛАВ (Прибој, 1937. - Београд, 2012.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду.

Основну школу и гимназију је завршио у Београду. На Машински факултет Универзитета у Београду уписао се 1956. године а дипломирао је на Ваздухопловном одсеку 1961. године. По завршетку редовних студија изабран је за асистента на Катедри за аеротехнику Машинског факултета.

Године 1964. био је на научној специјализацији у Институту „Institul de mecanica aplicate" румунске академије наука. Под руководством академика Е. Царафоила изучавао је струјање у ударним цевима. Октобра 1967. године био је као стипендиста француске владе на последипломским студијама на „L'Ecole Nationale Superiere de l'Aeronautique et 'Astronautique" - Paris, где је 1969. године код професора P. Rebuffet-а одбранио магистарски рад под насловом „Etude de l'ecoulement et de la couche limite dans une tuyere hypersonique" и тиме стекао научно звање магистра ваздухопловних наука – Maitre es Sciences Aeronautique. У Паризу наставља рад на докторској дисертацији код академика проф. Е. Брун-а, професора механике флуида на Сорбони.

Године 1970. Томислав Драговић је изабран за сталног доцента за предмет Аеродинамика великих брзина. Истраживања које је започео у Паризу, наставио је на

РАДНА ВЕРЗИЈА

Машинском факултету Универзитета у Београду под руководством академика проф. др Мирослава Ненадовића, а 1976. године на Машинском факултету Универзитета у Београду одбранио је докторску дисертацију под називом „Принудна конвекција загрејаног влакна у експлорацији надзвучних струјних поља".

Доцент Томислав Драговић је изабран за редовног професора Машинског факултета Универзитета у Београду 1980. год. Био је директор Института за ваздухопловство Машинског факултета и председник Југословенског ваздухопловног друштва, чији је и оснивач. Био је члан научних друштава „American Institute of Aeronautics and Astronautics", „Association Aeronautique et Astronautique de France" и „Gesellschaft fur Angewandte Mathematik und Mechanik".

На Ваздухопловном одсеку Машинског факултета држао је предавања на редовним и последипломским студијама из предмета: Аеродинамика, Механика лета, Нестационарна аеродинамика и Аеродинамичко пројектовање летелица Водио је као ментор и био у комисијама за преко 870 дипломских радова. Као ментор, водио је 76 магистарских радова и 23 доктората

Професор Драговић је био проректор Универзитета у Београду, председник Управног одбора Универзитета у Београду, члан Савета и председник стручног савета за машинске, саобраћајне и организационе науке Универзитета у Београду. Био је председник Одбора за техничко технолошке науке Министарства за науку и технологију Владе Републике Србије и шеф Катедре за ваздухопловство Машинског факултета.

Урадио је и објавио 235 научних и стручних радова, значајних пројеката и стручних експертиза. Своје стваралачке способности исказао је у теоријским радовима и експерименталним истраживањима из аеродинамике, а посебно у области суперсоничних и хиперсоничних брзина. Од објављених радова проф. Драговића посебно се издвајају радови фундаменталних истраживања принудне конвекције у надзвучним струјним пољима. У овој области је обавио опсежна истраживања и објавио постигнуте резултате у „Comptes rendus des seance de l'Academie des Sciences" - Paris, т269, 1969., у раду „Convection forcee d'un fil dans un ecoulement hypersonique".

Ово је први изведени и објављени рад у Француској о овим испитивањима у хиперсоничном струјном пољу. Саопштио је у Одељењу техничких наука, а затим објавио у ГЛАСУ CCCXVI Српске академије наука и уметности, Одељења техничких наука, књ. 15, 1979. године рад „Термички паријентални фактор и фактор рекуперације од континуалног до слободног молекуларног струјања". Затим у ГЛАСУ CCCXXXII, Одељења техничких наука, књ. 20, објављује 1982. године опсежну студију „Главни параметри принудне конвекције у надзвучним струјним пољима".

Професор Драговић је држао предавања из Хиперсоничне аеродинамике на Faculte es Sciences-Paris и Експерименталне аеродинамике на Carlton University, Canada. У периоду октобар-децембар 1990. године боравио је на Florida State University, где је држао предавања из Аеродинамике и Механике лета и водио део заједничког истраживачког рада.

Професор Драговић је објавио следећа монографска дела:

- Аеродинамика-Теоријске основе пројектовања летелица,
- Аеродинамика пројектовања летелица.,
- Тактичко техничке основе пројектовања летелица и
- Компресибилно струјање.

Своја истраживања у области аеродинамике великих брзина усмерио је и ка реализацији првог хиперсоничног аеротунела у нашој земљи чији је био пројектант и конструктор, а који је изграђен у Ваздухопловно техничком институту у Жаркову (Т-34). У мају 1983. године у радном делу овог аеротунела постигнуте су прве хиперсоничне брзине у нашој земљи (М=7).

Проф. Драговић је пројектант и конструктор прве наше високоспособне ваздухопловне једрилице ВУК-Т израђене од савремених композитних материјала, на којој је први у свету увео суперкритичне аеропрофиле. Ова новина је регистрована у свим специјализованим

РАДНА ВЕРЗИЈА

светским часописима у којима су дати шири прикази ове запажене конструкције. Тако су ови прикази објављени у часописима JANE'S за 1981. /82., 1983. /84., 1985. /86. и 1990. /91. годину, Soaring No. 12, 1979., Aviation International No. 765, 1979., Flugwelt No. 2, 1980., итд. Истраживао је и пројектовао аеродинамику авиона УТВА-75. Овај авион је стандардни авион за обуку у нашим аероклубовима и Ратном ваздухопловству.

Пројектовао је прву нашу лопатицу хеликоптера која је израђена од композита стакленог и карбонског влакна. Био је главни је пројектант и конструктор пољопривредног авиона МОМА-НТ, вишенаменског хеликоптера ВНХ и композитних лопатица главног и репног ротора више типова хеликоптера.

За свој рад проф. Драговић је добио више домаћих и страних признања, међу којима су:

- Диплома „Paul Tissandier" од Међународне ваздухопловне федерације (FAI, Paris 1975.),
- "Diplome D'Honneir, Federation Aeronautique International" за остварења авиона УТВА-75 и једрилице ВУК-Т,
- "Златна плакета Југословенског ратног ваздухопловства",
- "Плакета града Београда" 1984., и многа друга.

Био је редовни члан Академије инжењерских наука Србије (АИНС) од 1999. године.

ГАБРИЈЕЛ, М. ЗДРАВКО (Сплит, Хрватска, 1934.), дипломирани инжењер машинства, асистент Машинског факултета, редовни професор Саобраћајног факултета Универзитета у Београду. Основну школу и малу матуру завршио је у Београду 1948. године а потом се уписао у СТШ „Петар Драпшин" у Београду, коју је завршио на ваздухопловном одсеку 1953. године.

По одслужењу војног рока у Ваздухопловно-техничкој школи за резервне официре, уписао је студије машинства 1954. године на Машинском факултету Универзитета у Београду. Дипломирао је 1960. године из предмета Млазни мотори. По завршетку студија, запослио се у Савезном ваздухопловном центру у Вршцу, где је две године обављао дужност техничког директора Авио-радионице.

У звање асистента за предмет Мотори са унутрашњим сагоревањем на Машинском факултету Универзитета у Београду, изабран је 1962. године. У првом изборном периоду, истовремено је радио и на извођењу вежби из предмета: Млазни и ракетни мотори и Основе авионских мотора, као и предмета Основи клипних машина и Основи машина и постројења.

1965. године поново је изабран у звање асистента Машинског факултета Универзитета у Београду за предмет Млазни и ракетни мотори. У периоду од 1965. до 1968. године обављао је вежбе из предмета за који је биран, као и из следећих предмета: Основи авионских мотора, Основи клипних машина - део мотора са унутрашњим сагоревањем и Конструкција авиона на Машинском факултету у Београду, а истовремено држао је вежбе и из предмета: Основи авионских мотора и Конструкција авиона у Одељењу Машинског факултета у Ваздухопловно-Техничкој Војној Академији у Жаркову.

Осим рада на Машинском факултету Универзитета у Београду, као хонорарни асистент држао је вежбе на Електротехничком факултету Универзитета у Скопљу, из предмета Мотори са унутрашњим сагоревањем (Топлотне машине) у периоду од 1964. до 1967. године.

После реизбора за асистента 1968. године, држао је вежбе на Машинском факултету Универзитета у Београду, осим из основног предмета за који је биран, и из предмета Конструкција летелица на Машинском факултету Универзитета у Београду и Одељењу Машинског факултета у Ваздухопловно-Техничкој Војној Академији у Жаркову. Такође, у току 1969. године држао је и предавања на Саобраћајном факултету Универзитета у Београду, из предмета Ваздухопловна енергетика.

За потребе наставне делатности колега Здравко Габријел је са професором Милошем Вујићем написао изузетан уџбеник: „Принципи прорачуна и конструкције млазних мотора" у

РАДНА ВЕРЗИЈА

издању Грађевинске књиге, 1965. године. Такође, као помоћно средство за израду студентских пројеката у облику скрипти, објавио је: „Термодинамички и механички прорачун авионских клипних мотора” (у сарадњи са колегом Стојаном Петровићем) и „Термодинамички прорачун ракетних пропулзора са течним горивом”. Поред тога, објавио је и доста публикација на тему „Познавања и градње једрилица” и др.

Од доласка на Машински факултет Универзитета у Београду, у оквиру ваннаставних активности учествовао је, у сарадњи са колегом Томиславом Драговићем, у пројектовању и реализацији следећих ваздухопловних једрилица: „Делфин”, „Искра” и „Корона”. Такође, у том периоду био је члан и активни сарадник у раду Ваздухопловног савеза Југославије и Србије. Био је члан државне репрезентације једриличара наше земље и учествовао је у раду већег броја домаћих и међународних научних конференција из области ваздухопловства, као и светских првенстава у ваздухопловном једриличарству.

Од септембра 1970. до јуна 1972. године боравио је на последипломским студијама на „Illinois Institute of Technology - Department Aerospace Engineering” у Чикагу, САД, где је и стекао титулу магистра техничких наука у области Ваздухопловства, одбранивши тезу под насловом: „An Experimental investigation of three dimensional incompressible wall jets on curved surfaces”, која је и нострификована одлуком Научно-наставног већа Машинског факултета Универзитета у Београду у новембру 1972. године.

Због одласка на докторске студије на University of Michigan, Department of Aerospace Engineering, Ann Arbor, САД, колеги Здравку Габријелу престаје радни однос на Машинском факултету Универзитета у Београду одлуком Савета Машинског факултета 1. септембра 1973. године. По одбрањеном докторату на поменутом универзитету са темом: „Blast wave initiated heterogeneous and gaseous detonation waves”, колега Здравко Габријел своју професионалну каријеру успешно је наставио на Саобраћајном факултету Универзитета у Београду, на Одсеку за ваздушни саобраћај и транспорт (Катедра за ваздухопловна превозна средства).

РАДНА ВЕРЗИЈА

ЈУРИЧИЋ, М. ДАВОР (Сплит, 1928.) дипломирани инжењер машинства, ванредни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Школовао се и матурирао у Сплиту 1946. године. Студије започео 1946/47. на Стројарском одсеку Техничког факултета у Загребу. На Машински факултет у Београду, одсек ваздухопловство, прешао је 1949. године где је и дипломирао 1952. године са одличном оценом (9,28). Школску 1956/57. годину провео је на последипломским студијама Универзитету у Саутхемптону, Енглеска, слушајући предмет „Aircraft design”.

Након дипломирања, кратко време био запослен у предузећу „Утва”. У периоду 1953. до краја 1957. године био је запослен као инжењер у Статичком одсеку Конструкционог бироа фабрике „Икарус” у Земуну, где је радио на статичким и аероеластичним прорачунима авионских конструкција.

Почетком 1958. године прелази на Ваздухопловно-технички институт Жарково где је радио до 1963. године, прво као инжењер, потом као самостални конструктор. Стручни испит за референта I врсте положио је са одличним успехом 1960. године а 1961. године добио је звање научног сарадника.

Од 1959. године био је ангажован као хонорарни асистент на предмету „Аероеластичност” на Машинском факултету. У звање сталног асистента на предмету Прорачун авионских конструкција при Катедри за ваздухопловство изабран је 1963. године. Такође је учествовао и у извођењу наставе на предметима Отпорност материјала и Теорија еластичности.

Године 1960. одобрена му је израда докторске дисертације на Машинском факултету у Београду на тему „Теоријска основа испитивања лепршања авиона у лету случајним побуђивањем турбулентном атмосфером”, коју је одбранио 1964. године и тиме стека титулу доктора техничких наука.

Поново је изабран у звање асистента 1965. године. Исте године је изабран за ванредног професора за предмет Основи ваздухопловства на Аеротехничком одсеку на Машинском факултету у Београду, пошто је до тада био урадио и објавио 38 научних и високо-стручних радова. У периоду од 24. 10. до 3. 12. 1965. године обавио је студијско путовање, у току кога је посетио три високошколске и истраживачке институције у СР Немачкој (Stuttgart, Düsseldorf, Mülheim) као и три колеџа у Енглеској (London, Bedford, Coventry). То му је омогућило да добије увид у методе наставе, лабораторијског рада и последипломске наставе на посећеним институтима као и фабрикама, које производе лабораторијску опрему.

За време свога рада на Машинском факултету у Београду показао је запажен успех у раду као и одличне особине, потребне у педагошком и научном раду. Такође, истакао се у организацији и опремању Лабораторије за испитивање ваздухопловних конструкција при Заводу за ваздухопловне конструкције Машинског факултета у Београду.

Године 1968. споразумно је прекинут радни однос између Машинског факултета и др Јуричић Давора са образложењем да је именовани прихватио понуду Универзитета Јужне Дакоте у САД за место професора Механике чврстог тела.

КРИВОШИЋ, ИЛИЈА (Душановац, Смедерево, 1944. - Београд, 2006.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета у Београду. Основну и средњу школу завршио је у Смедереву. Машински факултет Универзитета у Београду уписао је 1963. године, а на истом је дипломирао 1967.

Непосредно по дипломирању почео је да ради као волонтер у Заводу за ваздухопловне конструкције Машинског факултета, а од августа 1968. радио је као асистент на предмету Прорачун структуре летелица. Као асистент изводио је вежбе из предмета Прорачун конструкција летилица и других предмета Катедре за аеротехнику на Машинском факултету у Београду и Ваздухопловно-техничкој војној академији у Жаркову. Такође, учествовао је у извођењу вежби из предмета Механика, Отпорност материјала и Машински елементи на Машинском факултету у Београду.

Магистарски рад под називом „Утицај облика танких отворених профила на критичну силу извијања у еластичној и пластичној области” одбранио је јула 1976. године на Машинском факултету у Београду. Докторску дисертацију „Прилог теорији структуралног пригушења при осциловању аеротехничких конструкција” одбранио у јуну 1983. године на Машинском факултету у Београду.

Биран је у сва наставничка звања на Машинском факултету у Београду, а за редовног р професора Машинског факултета у Београду изабран је 1991. године. Од 1996. до 2001. године професор Кривошић је био шеф Катедре за железничко машинство, а од 2001. до 2005. шеф Катедре за ваздухопловство.

Током скоро четрдесетогодишњег рада на Машинском факултету професор Кривошић је учествовао у настави свих предмета на ваздухопловном одсеку из области структуре летелица (Прорачун структуре летелица, Опрема летелица, Машински системи, Системи летелица, Ваздухопловно и ракетно наоружање, Прорачун и пројектовање летелица и средстава наоружања, Чврстоћа летелица, Конструкција летелица). Др Илија Кривошић је наставу из истих предмета држао и на Ваздухопловно-техничкој војној академији (ВТВА) у Жаркову.

РАДНО ПОВЕРЕНИЦА

На Катедри за железничко машинство држао је наставу из предмета Посебна поглавља из шинских возила и Теорија кретања шинских возила. Осим наставе на додипломским студијама проф. Кривошић је активно учествовао и у извођењу наставе на последипломским студијама, како на Катедри за ваздухопловство, тако и на ВТВА у Жаркову и групи за Железничко машинство.

У оквиру научних активности проф. Кривошић је учествовао у раду великог броја научно-стручних скупова из области ваздухопловства, механике и механизама. Био је учесник и више конгреса Међународне астронаутичке федерације (IAF), као и међународних конгреса аеронаутичких наука (ICAS). Током каријере објавио је преко сто стручних и научних радова из области ваздухопловства и машинства.

Као наставник Машинског факултета проф. Кривошић је водио велики број научно-истраживачких и развојних пројеката, као и пројеката Министарства за науку и технологију Владе Републике Србије. Највећи број пројеката реализован је за потребе Југословенског ратног ваздухопловства и институција и организација које су са ЈРВ биле тесно повезане. Учествовао је у пројектовању, прорачуну и испитивању авиона У-75 чији је прототип представљен 1975. године, а који је касније произведен у преко 150 комада у фабрици „Утва", Панчево. Учесник је пројекта пољопривредног авиона "Мома 86" као и пројекта првог Југословенског вишенаменског војног хеликоптера ВНХ 90. Учествовао је и у пројекту првог домаћег надзвучног авиона.

Велики број експерименталних испитивања елемената ваздухопловних конструкција и одговарајућих подвесних средстава, као и конструкција ракетне технике ЈРВ, одвијао се под руководством професора Кривошића. Значајно је истаћи његово учешће у развоју и пројекту серије ултра лаких контејнера за ваздушни транспорт као и неколико великих пројеката везаних за продужења ресурса ваздухопловних објеката са становишта чврстоће и замора. Нарочито је проблематика замора ваздухопловних конструкција, као једна од најинтересантнијих и најсложенијих области у ваздухопловству, била предмет интереса професора Кривошића. Томе сведочи велики број објављених радова, али и одбрањених магистарских и докторских теза из ове области под његовим менторством.

Професор Кривошић је био и активан учесник привредног живота Београда и Србије. Био је члан Привредног савета Привредне коморе, уредник сепарата „Машинство" часописа ''Техника", члан Извршног одбора Заједнице науке Београда и члан Програмског савета Телевизије Београд. Руководио је Центром ВТВА Машинског факултета у Жаркову. Био је потпредседник Удружења ваздухопловне индустрије Србије. Био је ангажован као експерт савезне владе за динамику конструкција и теорију кретања возила. У два мандата био је члан Савета Министарства за саобраћај и телекомуникације Владе Републике Србије. На Машинском факултету је обављао низ значајних функција: члан Савета Машинског факултета, руководилац и председник Савета III ООУР-а, председник више комисија Машинског факултета итд. Добитник је специјалне плакете Машинског факултета за 1988. годину у знак посебног признања развоју факултета, као и плакете Заједнице науке за изузетан допринос развоју науке за 1990. годину.

Биографски и библиографски подаци нису довољни да би се приказао научни, стручни и педагошки рад професора др. Илије Кривошића. Његови сарадници и колеге памте га као одличног експериментатора и изузетног инжењера који је успешно решавао проблеме у различитим гранама индустрије: ваздухопловној, фармацеутској, железничкој и електроенергетици. Осмишљавао је и реализовао различита испитивања са мало опреме, али пуно идеја.

Марљивост, аналитичност и скромност биле су особине које је неговао код себе и ценио код других, верујући да се сваки циљ може остварити ако се око њега довољно потруди. Своју љубав према ваздухопловству ширио је генерацијама студената чинећи да се баш они осећају одабраним да помогну српској ваздухопловној индустрији. Са необичном лакоћом и једноставношћу објашњавао је сложено и тешко градиво, будећи интересовање великог броја студената за област чврстоће летелица и замора конструкције. Успехе својих студената

РАДНА ВЕРЗИЈА

никада није приписивао себи, а његови некадашњи студенти и данас раде у ваздухопловним фирмама у Америци, Канади, Аустралији и широм Европе.

ЖИВКОВИЋ, С. МИОДРАГ (Житковац, Алексинац, 1921. - Београд, 1986.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. Гимназију је завршио у Нишу 1939. године и исте године уписао се на Електро-машински одсек Техничког факултета Универзитета у Београду. Студије је прекинуо 1941. године, а 1943. је интерниран у Немачку из концентрационог логора на Црвеном крсту. По повратку из Немачке 1945. године наставио је студије на Ваздухопловном одсеку Машинског факултета Универзитета у Београду, на којем је и дипломирао 11. 10. 1948. године са средњом оценом 8,45. Дипломски рад је радио из структуралне анализе ваздухопловних конструкција.

Од 1948. године до 1965. године дипл. инж. Миодраг Живковић је радио у ЈНА као активни официр на руководећим техничким функцијама везаним за испитивања и прорачуне ваздухопловних конструкција. По његовој молби 1965. године је преведен у резерву у чину ваздухопловног техничког потпуковника. Наредне четири године провео је у Железничком институту „Кирило Савић" у Београду на пословима конструисања, прорачуна и испитивања шинских возила. У периоду од 1950. до 1960. године био је и хонорарни асистент Машинског факултета у Београду на предмету Прорачун структура летелица, да би 1969. године, по доласку из Железничког института, био изабран за ванредног професора за предмет Прорачун конструкција летилица на Машинском факултету Универзитета у Београду.

Дана 6. јуна 1979. године професор Миодраг С. Живковић је пред комисијом у саставу академик др Мирослав Ненадовић, академик др Светополк Пивко, дописни члан САНУ др Ненад Зрнић, проф. др Златко Мамузић и проф. др Мирко Јосифовић одбранио докторску дисертацију под насловом: „Прилог генерализацији теорије коначних елемената са тежиштем на основне и коњуговане базисне функције".

Током каријере радио је као главни статичар на конструкцијама млазних авиона „Галеб" и „Јастреб", али и бројним конструкцијама железничких вагона, док је као наставник Машинског факултета Универзитета у Београду урадио преко 60 стручних и научних радова. За потребе наставе последипломских студија на Машинском факултету Универзитета у Београду и у Ваздухопловној војној техничкој академији у Жаркову написао је и две скрипте („Савремене методе прорачуна конструкција летелица" и „Одабрана поглавља из прорачуна структуре летелица").

У току свога свог плодног научно-истраживачког рада професор Миодраг Живковић је дао видан допринос развоју и креирању ваздухопловних конструкција које су му целог живота представљале страст, а своју љубав према њима делио је са бројним генерацијама студената ваздухопловства којима је несебично преносио своје велико знање и искуство.

РАДНА ВЕРЗИЈА

Катедра за аутоматско управљање

МИЛОЈКОВИЋ, БОРИСЛАВ (Књажевац, 1911. – Београд,1997.), дипломирани машински инжењер, редовни професор Машинског факултета у Београду. У свом родном месту завршио је гимназију. Марта месеца 1936. године дипломирао је на Техничком факултету у Београду на Одсеку за машинско-електро-техничке инжењере.

Од марта 1937. до јануара 1947. године радио је у служби Министарства саобраћаја. За то време претежно се бавио проблемима конструисања, прво у конструкционом бироу главних железничких предузећа и то најпре у тадашњем Петрограду (садашњем Зрењанину) а затим у Нишу, где је био руководилац машинског дела главног конструкционог бироа. Извесно време је радио у Комисији Министарства саобраћаја за израду нормативних аката.

Јануара 1947. године прелази на Машински одсек Техничког факултета Универзитета у Београду у својству асистента. Октобра 1950. године изабран је за доцента за предмет *Парне клипне машине и регулатори*, када и преузима целокупну наставу и организацију лабораторије из тог предмета.

Крајем1954. године одлази у Немачку, на Високу техничку школу у Минхену ради упознавања са савременом наставом из технике регулисања, и амо борави све до краја августа 1955. год. Том приликом посећује предавања најпознатијих професора и стручњака из своје области, организована од стране VDI и Високе техничке школе у Минхену а у циљу ширења својих знања и примене постојеће теорије у пракси. Поред Минхена посећује техничке високе школе у Штутгарду и Карлсруеу, где се упознаје са наставним плановима и програмима тих школа и основним светским тенденцијама у области регулисања.

Предмет *Парне клипне машине и регулатори на Машинском факултету у Београду* се у међувремену дели на два дела: Парне клипне машине и Основи регулисања. Предмет *Основи регулисања* обухвата основне проблеме регулисања на савремени начин. Предавања из овог предмета доцент Б. Милојковић држи, по први пут, у летњем семестру 1956. год. Паралелно са развојем теоријске наставе, у оквиру Завода за парне клипне машине он опрема и лабораторију за регулисање.

Маја месеца 1960. године доцент В. Милојковић је изабран у звање ванредног професора за предмет Парне клипне машине. а 1957. од стране Управе Машинског факултета у Београду, прихваћен му је хабилитациони рад под насловом „Неки проблеми хладњака са природном циркулацијом".

Јуна 1963. године проф. Б. Милојковић успешно је одбранио своју докторску дисертацију под називом: „Адаптивни нелинеарни системи који раде у режиму сопствених осцилација" на Електротехничком факултету у Београду, чиме је стекао степен доктора техничких наука. У звање редовног професора за предмет Клипне машине изабран је у току јуна месеца 1965. године на Машинском факултету у Београду.

ВАЖНА ВЕРЗИЈА

Од 1951. године проф. Б. Милојковић је био управник Завода за парне клипне машине у коме су формиране две лабораторије, од којих је једна била лабораторија за регулисање. У периоду од избора у звање доцента до избора у звање редовног професора Др Б. Милојковић је био стални сарадник Машинског института „Владимир Фармаковски" при Српској академији наука и уметности и завода за термотехнику Рударског института у Београду.

Као инжењер, а касније као професор Б. Милојковић је интензивно сарађивао са привредом, на решавању великог броја стручних и конкретних проблема. Иза њега је остао импозантан број урађених пројеката, студија и елабората, првенствено са тематиком везаном за рад термоелектрана.

Проф. Милојковић је учествовао и у разним стручним Комисијама и саветодавним телима, чији је основни циљ био унапређивање управљања и рада енергетских постројења. У том смислу проф. Милојковић је сарађивао са колегама из „ТЕ Колубара", „Мратиње" и „ТЕ Обреновац", и са предузећима и установама као што су: „Енергопројект", Заједница електропривреде, Рударски институт, итд.

Професор Б. Милојковић, оставио је иза себе неколико написаних уџбеника из области Парних клипних машина, кондензације, регулисања и аутоматског управљања. Вио је и плодан писац великог броја научних и стручних радова, чиме је дао значајан допринос развоју области управљања и регулисања. Неки његови радови одликују се оригиналним решењима и закључцима, што га је афирмисало у широком кругу научника и стручњака и као теоретичара и као истраживача.

Својим наставничким радом а нарочито залагањем при организовању и опремању лабораторије за очигледну наставу и за истраживачки рад, професор В. Милојковић је видно допринео подизању квалитета наставе и развоју области регулисања и афирмацији Машинског факултета, по том основу, у целини.

Професор др Б. Милојковић је био изузетно ангажован на стварању Катедре а затим Gрупе за аутоматско управљање на Машинском факултету у Београду. Дана 23. априла 1970. год. конституисана је Катедра за аутоматско управљање и за њеног првог шефа изабран је проф. В. Милојковић. Катедра је, поред наставе на редовним студијама, организовала и наставу на последипломским студијама, у којима је активно учествовао и проф. Б. Милојковић.

Велику енергију и ентузијазам професор БН. Милојковић је уложио и у формирање Групе за аутоматско управљање на Машинском факултету у Београду, када је тестиран импозантан број привредних организација и предузећа који су сви недвосмислено потврдили потребу за постојањем оваквог профила машинских инжењера. Група за аутоматско управљање на Машинском факултету у Београду оформљена је 1972. год. а већ први студенти похађали су наставу 1975. год.

Према првом наставном плану ове групе проф. Милојковић је држао наставу из предмета Пројектовање линеарних система све до свог одласка у пензију крајем 1978. год. Као пензионисани наставник још две године изводио је наставу на последипломским студијама а био је ангажован и на руковођењу при изради магистарских и докторских радова.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ЗАРИЋ, В. СВЕТИСЛАВ (Београд, 1921. - Београд, 2012.), дипломирани инжењер машинства, редовни професор Машинског факултета Универзитета у Београду. Живео са родитељима у Београду од 1928. године, где је завршио основну школу и Другу мушку гимназију1939. године.

Школске 1939/40. уписао је студије на Техничком факултету Универзитета у Београду, које је наставио по завршетку Другог светског рата 1945. године а завршио 1948. на Машинском факултету у Београду.

Као млад инжењер радио је у производним погонима, конструкционим бироима као и у организовању производње у фабрикама ИЛР у Железнику код Београда и као сарадник Института „Михаило Пупин" и „Кирило Савић" у Београду.

На Машинском факултету у Београду изабран је за асистента за предмет Машине алатке 1949. године а унапређен у звање доцента 1960. године за предмет Машинска обрада. У звање ванредног професора изабран је 1965. године на Машинском факултету, такође за предмет Машинска обрада.

Докторску дисертацију је одбранио 1974. године на Машинском факултету у Београду на тему „Синтеза стохастичких аутомата на бази пнеуматике за аутоматизацију технолошких процеса са редоследним управљањем". Исте године изабран је за редовног професора за предмет Аутоматизација производње на Машинском факултету у Београду

Предавао је предмете: Машинска обрада и Аутоматизација производње на Групи за производњу на Машинском факултету у Београду и Одељењу Машинског факултета у Крагујевцу. Касније је прешао на новоформирану групу за Аутоматско управљање, на којој је предавао више предмета. Одржавао је такође наставу из предмета машинска обрада и Аутоматизација производње на више машинских факултета у тадашњој Југославији (у Новом Саду, Нишу, Приштини, Подгорици) и био ментор при изради преко 30 дипломских радова студената ових факултета. Учествовао је на извођењу наставе на последипломским студијама на више поменутих машинских факултета и био ментор при изради пет магистарских радова и шест докторских дисертација.

Написао је следеће уџбенике: Обрада метала резањем (1962), Аутоматизација производње (1968), који су имали више поновљених издања; Аутоматизација производње-дигитални системи (1974) и више приручника из области пнеуматике и хидраулике: Основи хидрауличних инсталација, Индустријска пнеуматика, Индустријска хидраулика као и две публикације:Механизација коначних аутомата применом рачунара и Дигитални пнеуматски системи.

У току свога дугогодишњег рада на Машинском факултету у Београду, осим наставне делатности био врло активан на пољу стручног и научног рада. Објавио је 22 научна рада и више стручних радова, који су саопштавани на научно-стручним скуповима и семинарима и објављивани у часописима.

Сарађивао је са привредом преко Института за алатне машине и алате (ИАМА) и Института Машинског факултета у Београду у реализацији више пројеката и истраживања. На основу тих радова израдио је 12 елабората и 13 пројеката; урадио је више рецензија (пројеката, уџбеника, приручника и других радова).

У његовим научним радовима разматране су: теоријске поставке дигиталне фази логике, апстрактна и структурна теорија дигиталних и аналогних аутомата као и модела за азбучна пресликавања, сигнали као носиоци информација, њихово кодирање и избор оптималног кода и постављене су алгебарске методе за минимизацију логичких функција.

Постојаност као важна карактеристика механичких система испитивана је на разним инсталацијама уређаја и њихових компонената, као што су:конвертори за претварање аналогних и дигиталних сигнала, као и разводници и меморијски елементи. Анализирани су такође услови побуђивања и поузданости, а на посебно израђеној инсталацији (тема

БАНК ПОДАТАКА

хабилитационог рада за избор за доцента на Машинском факултету у Београду) извођени су опити за одређивање биланса снаге код машина алатки. На основу поставки из његове докторске дисертације спроведена су одређена истраживања различитих компонената, како са теоријског тако и са инжењерског становишта.

У изведеним пројектима приказане су инсталације за физичку реализацију и проверу рада система за аутоматско управљање и њихових компонената за потребе предузећа „ИЛР" и „Телеоптик" из Београда и „Прва петолетка" из Трстеника. Конструисана је и израђена инсталација за испитивање биланса снаге код машина алатки и симулацију процеса рада логичких и меморијских елемената (сарадња са Институтом „Кирило Савић"). Постављена је метода испитивања крутости као односа силе и деформације при статичком и динамичком оптерећењу. Такође су изложене конструкције хидрауличке рендисаљке, стуба хидрауличке пресе, уљне пумпе, рударских дизалица као и преносника код ватрогасних кола.

У елаборатима су изложени резултати истраживања на поменутим инсталацијама, и то: једне машине алатке предузећа „ИЛР" у Железнику; извршена је експертиза по налогу Вишег привредног суда у Београду узрока оштећења на једном багеру производње предузећа „14 октобра" из Крушевца као и истраживање узрока отказа машина и уређаја из појединих фабрика и могућности оспособљавања на захтев њихових произвођача. Спроведене су експертизе рада карусел струга, маказа за сечење лима, ексцентарске пресе за паковање. Развијене су методе за мерење карактеристичних параметара, као: крутост, поузданост и постојаност, утицај геометрије алата у процесу резања, мерење рада и сила код фрикционе пресе за потребе фабрике ИЛР, поступци минимизације система за аутоматско управљање применом рачунских машина, алгебарске методе минимизације логичких функција, теоријске анализе хидрауличних преносника и друго.

Добитник је више признања, међу којима су најважнија: Почасна диплома Института за алатне машине и алате (ИАМА) у Београду, 1978. године, Повеља и Плакета „Проф. др Павле Станковић" додељена 1986. године од стране Заједнице институција производног машинства Југославије за укупан допринос у области производног машинства, Повеља ХИПНЕ секције за аутоматизацију Савеза инжењера и техничара Србије, именовање за експерта Савезног министарства за науку и развој 2000. године, избор за почасног члана Академије инжењерских наука Србије. и Захвалница FACTA UNIVERSITETES у Нишу 2008. године.

РАДНА ВЕРЗИЈА

ИМЕНИК

Аврамовић, Дојчин, 347
Аднађевић, Душан, 11
Аничин, Божидар, 51
Антић, Милан, 315
Аџић, Мирољуб, 74
Ашковић, Радомир, 287
Ашковић, Томислав, 289
Банић, Милан, 110
Бекавац, Владимир, 214
Бенишек, Мирослав, 308
Благојевић, Драгован, 33
Блажић, Живојин, 278
Бојанић, Павао, 168
Бојанић, Ранко, 10
Борисављевић, Михаило, 240
Брежник, Павел, 138
Бркић, Љубиша, 213
Булат, Вуксан, 123
Буторајац, Славица, 90
Васиљевић, Богосав, 201
Васиљевић, Новица, 183
Васић, Божидар, 103
Васић, Илија, 318
Васић, Павле, 58
Веиновић, Стеван, 226
Величковић Душан, 55
Вељић, Милан, 269
Верига, Слободан, 87
Верчон Јосип, 59
Весовић, Милан, 313
Витас, Душан, 79
Ворањец, Димитрије, 196
Ворањец, Константин, 281
Вугделија, Јово, 91
Вујановић, Божидар, 28
Вујић, Милош, 339
Вујић, Сава, 207
Вујошевић, Лука, 30
Вукадиновић, Јулија, 13
Вуковић, Јосиф, 39
Вучковић, Владета, 14
Вучковић, Часлав, 63
Вушковић, Иво, 303
Габријел, Здравко, 358
Гајић, Драгољуб, 345
Гајовић, Владимир, 161
Глигорић, Бранко, 104
Глигорић, Милан, 31
Глишић, Миланка, 36
Гргић, Александар, 332
Груден, Душан, 228
Гудељ – Радаковић, Душанка, 112
Данон, Градимир, 248
Данчевић, Данило, 60
Дацић, Драгослава, 20
Дацић, Раде, 10
Дедијер, Сава, 253
Дешић, Вукан, 119
Димитријевић-Марковић, Љиљана, 157
Добросављевић, Слободан, 217
Драговић, Томислав, 356
Дубока, Чедомир, 248
Дубоњић, Радојица, 135
Ђаја, Часлав, 13
Ђаковић, Бранислав, 275
Ђерасимовић, Божидар, 14
Ђорђевић, Витомир, 67
Ђорђевић, Владан, 286
Ђорђевић, Милан, 220
Ђорђевић, Петар, 35
Ђорђевић, Радивоје, 198
Ђорђевић, Стеван, 106
Ђурић, Војислав, 205
Ђурић, Славко, 27
Еман, Корнел, 166
Живковић, Александар, 331
Живковић, С. Миодраг, 362
Живковић, Ц. Миодраг, 222
Живојинов, Јованка, 41
Жижић, Олга, 46
Зајончковски, Петар, 7
Зарић, Светислав, 365
Здравковић, Момчило, 349
Зрнић, Ђорђе, 256
Зрнић, Ненад, 325
Ивошевић, Емилија, 103
Ивошевић, Страхиња, 316
Илић, Бранислав, 96
Јанаћ, Светислав, 57
Јаниħијевић, Ненад, 246
Јанкес, Горан, 276
Јанков, Раде, 234
Јанковић, Димитрије, 244
Јанковић, Момчило, 94
Јанковић, Слободан, 140
Јелић, Велимир, 331
Јовановић, Добривоје, 121
Јовановић, Коста, 150
Јовановић, Милан, 192
Јовановић, Стеван, 128
Јовановић, Томислав, 125
Јовичић, Миленко, 153
Јовичић, Милорад, 97
Јојић, Косара, 109
Јосифовић, Мирко, 341
Јотић, Никола, 18
Јуричић, Давор, 359
Калезић, Момчило, 107
Кларин, Миливој, 130
Козић, Ђорђе, 199
Колендић, Иван, 224
Комљеновић, Стево, 30
Костић, Димитрије, 139
Кречковић, Вера, 49
Кривошић, Илија, 360
Крсмановић, Вера, 89
Крсмановић, Љубисав, 304
Крстић, Александар, 319
Лабат, Оливера, 50
Латиновић, Војислав, 91
Лишанин, Радоје, 320
Ловрић, Душан, 134
Лукачевић, Мирјана, 32
Мајсторовић, Аврам, 66
Максимов, Никола, 98
Мамузић, Златко, 8
Мандић, Драгиша, 159
Манојловић, Боривој, 65
Маринковић, Владета, 43
Марковић, Будимир, 20
Марковић, Валеријан, 251
Марковић, Стеван, 311
Маркоски, Миле, 212
Марушић, Бранко, 228
Марцикић, Никола, 350
Милачић, Владимир, 150
Милачић, Мариана, 19
Милинчић, Добросав, 193

РАДНА ВЕРЗИЈА

Миловић, Предраг, 259
Милојковић, Борислав, 363
Милутиновић, Сима, 333
Миљанић, Петар, 44
Мићевић, Душан, 40
Михаиловић, Живка, 143
Мојовић, Милица, 102
Недељковић, Верица, 113
Недић, Милан, 42
Ненадовић, Мирослав, 337
Несторов, Љубица, 141
Несторовић, Мирослав, 241
Нешић, Слободан, 17
Николајевић, Бошко, 84
Николић, Драгомир, 161
Новаковић, Властимир, 267
Обрадовић, Никола, 295
Острић Давор, 261
Павловић, Милош, 293
Павловић, Мирољуб, 32
Пантелић, Тодор, 100
Пејовић, Станислав, 306
Петковић, Зоран, 265
Петровић, Миодраг, 98
Петровић, Стојан, 232
Пивко, Светополк, 25
Пилиповић, Мирослав, 170
Пилић, Богдан, 132
Плавшић, Недељко, 92
Поповић, Драгутин, 255
Поповић, Илија, 36
Поповић, Младен, 173
Протић, Зоран, 298
Радић, Милан, 241
Радовановић, Милан, 70
Радовановић, Радисав, 18
Радосављевић, Љубодраг, 26
Рајков, Милош, 127
Рац, Александар, 72
Рашковић, Данило, 23
Рибар, Боривоје, 327
Ристић, Милан, 47
Ристић, Милорад, 185
Рудицина, Александра, 137
Ружић, Доброслав, 114
Руман, Ренато, 352
Русов, Лазар, 29
Савић, Димитрије, 178
Савић, Зоран, 85
Савић, Игор, 85
Саљников, Виктор, 282
Секулић, Александар, 105
Симоновић, Велимир, 12
Синђић, Миливоје, 348
Спасић Жарко, 164
Срећковић, Милосава, 46
Станић, Јоко, 155
Станков, Душан, 335
Станковић, Павле, 145
Станојевић, Драгољуб, 353
Стевовић, Стеван, 324
Стефановић, Александар, 195
Стојаковић, Мирко, 9
Стојановић, Драгутин, 175
Стојановић, Живорад, 301
Студовић, Милован, 188
Сучевић, Дејан, 15
Терзић, Мирослав, 245
Тодоровић, Бранислав, 210
Тодоровић, Јован, 242
Томић, Бошко, 9
Томић, Мирољуб, 237
Топић, Радивоје, 271
Тошић, Слободан, 263
Трбојевић, Владимир, 95
Трбојевић, Милан, 81
Трифуновић, Радивоје, 229
Трифуновић, Софија, 64
Туцаковић, Милена, 50
Ћирић, Љубомир, 15
Ћук, Никола, 180
Ћурчић, Војислав, 297
Урошевић, Милорад, 206
Фармаковски, Владимир, 77
Хлитчијев, Јаков, 323
Хрисафовић, Ненад, 355
Хрњичек, Миодраг, 209
Чантрак, Светислав, 290
Човић, Вукман, 37
Чолак-Антић, Павле, 344
Чубрило, Јован, 343
Чукић, Растко, 116
Џоџо, Борислав, 329
Шашић, Мане, 284
Шел, Јован, 191
Шолаја, Владимир, 147

РАДНА ВЕРЗИЈА

ПОГОВОР

ПОДАЦИ О БРОЈУ НАСТАВНИКА И АСИСТЕНАТА НА МАШИНСКОМ ФАКУЛТЕТУ 1948. И ПОВЕЋАЊА БРОЈА ДО 1973. ГОДИНЕ

У Предговору дати су само основни подаци о: приступању раду на припреми материјала за издавање Зборника биографија наставног особља Машинског факултета који су били запослени у току дужег и краћег времена на МФ почевши од 1948. до 1973. године, броју написаних биографија, како су исте приказане у Зборнику као и неке друге напомене..

Према подацима из публикације Faculty of Mechanical Engineering University of Belgrade, која је објављена 1973. године, укупан број стално запослених наставника и асистената, који од 1948. године радили дуже и краће време на МФ, били већ у пензији или преминули, био је крајем 1973. године је око **240**.

У току рада на писању биографија тројица колега нису желели да њихове биографије буду представљене у Зборнику а за неколико њих, који су на МФ радили краће време нису постојали досијеи у Архиви Факултета. Број написаних биографија које су приказане у Зборнику биографија је **234,** при чему се **184** односе на наставнике и асистенте МФ који су радили на Факултету до одласка у пензију а **50** биографија су за наставнике и асистенте коју су краће време радили на МФ (од 2 године до највише две деценије, осим проф. Данила Рашковића који је на МФ радио од 1948. до 1967., односно проф. Радомира Ашковића, који је на МФ радио од 1962. до краја 1989. године.).

У наставку приказани су подаци о броју наставника и асистената који су 1948. године били стално запослени на новоформираном Машинском факултету, као и броју ново запослених у појединим периодима развоја Факултета (1949 - 1959., 1960 - 1969. и од 1970 - 1973. године). Приказано бројно стање је добијено анализом података из биографија појединих наставника и асистената Машинског факултет у датом периоду. Преглед је дат одвојено за три поменута периода, јер је у почетним годинама прва два периода био знатно повећан број запошљавања асистената..

А) Наставно особље Машинског факултета у Београду 1948. године
(година рођења / дипломирања, звање)

<u>а) Наставници:</u>

Владимир Фармаковски (1880/1903, ред. проф), Јаков Хлитчијев (1886. /1911, ред проф.), Петар Зајончковски (1881/1913., предавач), Сима Милутиновић (1899. /1925., в. проф.), Павле Васић (1899/1924., в. проф.), Душан Станков (1900/1924., в. проф.), Никола Обрадовић (1900/1924., в. проф.), К. Вороњец (1902/1925., доцент), Стеван Стевовић (1902/1927., в. проф.), Слободан Добросављевић (1903/1926, в. проф.), Валеријан Марковић (1904/1927., доцент), Душан Витас (1904/1028., в. проф.), Мирослав Ненадовић (1904/1927, 1932. в. проф.), Младен Поповић (1907/1932., доцент), Бранисалав Илић (1907/1932., доцент), Стеван Марковић (1908/1932., хон. доцент), Душан Величковић (1909/1932., доцент), Павле Станковић (1909/1932., доцент), Милан Трбојевић (1909/1934., доцент), Војислав Ђурчић(1906/1935., предавач), Данило Рашковић (1910/1939., доцент), Светислав Јанаћ (1911/1937, предавач), Милан Ђорђевић (1913/1936., доцент), Милан Јовановић (1913/1938., доцент).

<u>Инж. Никола Обрадовић</u> је после дипломирања 1924. године постављен за асистента на Техничком факултету Универзитета у Београду, тако да се он сматрао као најстарији професор Машинског факултета 1948. године и касније до пензионисања Остали су касније започињали своју универзитетску каријеру на Техничком факултету у Београду (као нпр. професори Д. Станков, С. Милутиновић, С. Добросављевић и други).

б) Асистенти:

Милорад Јовичић (1910/1938.), Бошко Николајевић (1911/1941.), Борислав Милојковић (1911/1936.), Милош Вујић (1912/1936), Војислав Ђурић (1914/1937.), Златко Мамузић (1915/1939.), Мирко Стојаковић /1915/1938.), Јованка Живојинов (1919/1946.), Драгутин Стојановић (1920/1947.).

Према овом прегледу произилази на је на Машинском факултету у Београду 1948. године било укупно запослено у сталном радном односу: 24 наставника (3 предавача, 11 доцента, 8 ванредних и 2 редовна професора) и 9 асистената.

Б) Број ново запослених у периоду 1949 - 1959. године

У овом периоду на Машинском факултету у Београду засновало је стални радни однос **70** асистената и наставника. Већина асистената запослени су као млађи инжењери, који су убрзо потом бирани за асистенте у одговарајућим областима (катедрама); највећи број њих су завршили студије у периоду од 1949. до 1953. године (неки од њих су наставили започете студије пре Другог светског рада а већина су били студенти послератних генерација на Техничком, односно Машинском факултету у Београду). Тако за предмет Машине алатке 1949. године изабрано 4 асистента, на Катедри за основне машинске конструкције 7 асистената (период од 1950-1958), за област Мотори и моторна возила 3 асистента, на Катедри за математику 6 асистената, на Катедри за физичко-математичке науке (Механика, Отпорност материјала, Физика и Електротехника) 8 асистената и тд.

У овом периоду повећан је и број наставника. Тако су изабрани нови наставници: В. Дешић (изабран 1949. в. проф.), М. Недић (постављен 1949., доцент), Н. Зрнић (изабран 1949. за доцента), М. Борисављевић и М. Несторовић (доценти, 1950), Д. Данчевић и Ј. Шел (изабрани 1954. за в. проф)., Р. Бојанић (доцент, 1956.)., П. Миљанић (доцент, 1957,)

Неки од асистената из1948. год. су унапређени за доценте (В. Ђурић 1949., Б. Милојковић 1950., М. Стојаковић 1953., М. Вујић 1955., М. Јовичић 1955., З. Мамузић 1956, Д. Стојановић 1959.). Такође, неколико асистената запослених на МФ после 1949. године унапређени су у звање доцента: Љ. Радосављевић (1956.), К. Јојић (1957.), В. Шолаја (1958), М. Јосифовоћ (1959.). Сви наставници из 1948. године у овом периоду су унапређени у виша наставничка звања (осим В. Фармаковског и Ј. Хлитчијева, који су већ били редовни професори)....

Инж. С. Јанаћ је изабран у звање доцента 1858. године и у томе звању је радио до свога одласка у пензију 1976. године. Иначе, он је био асистент од 1945. и предавач од 1947. на Техничком (а затим на Машинском факултету) за област Технологија материјала великом броју својих колега на Машинском факултету.

Неколико наставника и асистената је у овом периоду напустило Машински факултет(Милан Јовановић, Мирко Стојаковић, Ранко Бојанић), тако да се процењује да је укупан број наставника и асистената у сталном радном односу на крају овога периода био око 110.

В) **Број ново запослених у периоду 1960 - 1969. године**

Пресељење у нову зграду и повећан број студената који су уписани на МФ школске 1960/61. године условили су запошљавање већег броја асистената као и неколико наставника, тако да је укупан број ново запослених у овом периоду био **87.**

Посебно је повећан број ново запослених асистената у периоду 1960 -1963. године. Тако је крајем 1960. године изабрано је на Катедри за математику 8 асистената, на Катедри за производњу у току 1960 и 1961 изабрано је 8 асистената, на Катедри за основне машинске конструкције периоду 1960. -1968. изабрано је 10 асистената, на Катедри за аеротехнику изабрано је 8 асистената док је на другим катедрама МФ изабрано 2-6 асистента (Мотори и

моторна возила, Механика флуида, Механизација, Технологија материјала, Термоенергетика. Термомеханика и др.). У овом периоду већи број асистената је напустио Машински факултет (катедре за математику, механику, моторе, аеротехнику и др.).

Изабрани нови наставници, који су дошли са стране су: Б. Ђерасимовић (в. проф 1960), В. Вучковић (доцент 1960.), Д. Милинчић (в. проф 1961), Ј. Тодоровић (доцент, 1962.), Д. Савић (ред. проф. 1962.), С. Пивко (ред. проф. 1964.) и М. Ристић (ред. проф. 1965.), док је највећи број асистената из периода 1949. -1959. године унапређен у виша наставничка звања, односно три асистента изабрана у овом периоду је унапређено у звање доцената (В. Милачић. М. Шашић, Ј. Станић). Такође. одређен број наставника је напустио Машински факултет (М. Несторовић, В. Вучковић, Ч. Вучковић, Ј. Чубрило, М. Радић, М. Ђорђевић, Д. Рашковић, Д. Аднађевић, С. Ивошевић)..

Г) Број ново запослених у периоду 1970 - 1973. године

У овом периоду извршено је ново подмлађивање асистентског кадра Машинског факултета, тако да је на већини катедара изабран одређен број асистената и асистената-приправника: на Катедри за моторе и моторна возила 5, на Катедри за производно машинство 4, на Катедри за механизацију 4, на Катедри за организацију рада 3, на Катедри за механику 3, на Катедри за основне машинске конструкције 3, на Катедри за механику флуида 3, на Катедри бродоградњу 2, на Катедри за технологију материјала 2, на Катедри за термомеханику 2, на Катедри за термотехнику 2, на Катедри за процесно машинство 2, на Катедри за железничко машинство 1 и на Катедри за хидрауличне машине 1.

Асистенти Машинског факултета, који су изабрани у периоду 1960 - 1969. год. унапређени су виша наставна звања до 1985. године. а већина је радила на Факултету до одласка у пензију почетком XXI века.

У овом периоду изабрана су три наставника, који су дошли на МФ са дугих факултета односно института, и то: Р. Јанков (доцент, 1971), Б. Ђаковић (в. проф. 1972.) и Б. Аничин (доцент, 1972.). Укупан број новоизбраних асистената и наставника у овом периоду био **40**.

Готово сви ново изабрани асистенти у периоду 1970 - 1973. године касније су постали редовни професори а рођени су у периоду од 1938. (Љ. Бркић) до 1948. (З. Петковић и Р. Топић).. Ови најмлађи су отишли у пензију 2013. године.

Према томе, ако се узме у обзир да је наш најстарији професор Димитрије Савић (рођен 1898. а дипломирао 1923. године на Техничком факултету у Београду) започео своју инжењерску каријеру 1923. године а горе поменути најмлађи професори су отишли у пензију 2013. године, произилази да биографије сабране у Зборнику биографија обухватају радну активност професора Машинског факултета у периоду од 90. година.

Београд, 25. јула 2017. године

Одговорни уредник

Др Миленко М. Јовичић,
ред. проф. МФ у пензији

АУТОРИ БИОГРАФИЈА

Катедра за аутоматско управљање:
Д. Дебељковић (1), М. Јовичић (1).
Катедра за бродоградњу:
М. Моток (3), М. Јовичић (4), Ђ. Зрнић (1).
Катедра за ваздухопловство:
Б. Рашуо (12), Ј. Сворцан (3), А. Грбовић(2),Ч. Митровић (3).
Катедра за индустријско инжењерство:
В. Спасојевић-Бркић (3), М. Ћулић (1), С. Покрајац (2), М. Јовичић(10).
Катедра за математику:
И. Аранђеловић (18).
Катедра за механизацију:
Ђ. Зрнић (6), З. Петковић (2).
Катедра за механику :
З. Митровић и З. Голубовић (18).
Катедра за механику флуида:
В. Ђорђевић (2), чланови Катедре (5), С. Чантрак (1).
Катедра за моторе:
С. Петровић (1), М. Томић (1), М. Јовичић и чланови Катедре (8), С. Веиновић (1).
Катедра за моторна возила:
Ч. Дубока (6), Д. Јанковић(1), Н. Јанићијевић (1), Г. Данон (1).
Катедра за опште машинске конструкције:
М. Огњановић (13), Н. Плавшић (1).
Катедра за отпорност конструкција:
чланови Катедре (6).
Катедра за пољопривредно машинство:
Д. Марковић (1), М. Вељић (1), Р. Топић (1).
Катедра за производно машинство:
М. Јовичић (10), Ж. Спасић (1), П. Бојанић (1), М. Пилиповић (1), К. Еман (1).
Катедра за процесну технику:
Б. Јаћимовић (1), Г. Јанкес (1); М. Јовичић (1).
Катедра за теорију механизама и машина:
Љ. Миловановић и чланови катедре (4), С. Ђорђевић (1), Б. Попконстантиновић(4), М. Јовичић (3).
Катедра за термоенергетику:
М. Петровић (5), М. Студовић (2).
Катедра за термомеханику:
Д. Вороњец (1), Б. Васиљевић (1), Ђ. Козић (1), М. Гојак(1), М. Јовичић (4).
Катедра за термотехнику:
Љ. Бркић (3), Б. Живковић и чланови Катедре (5); Б. Тодоровић (1).
Катедра за технологију материјала:
Д. Стојиљковић (2),М. Аџић (1), А. Венцл (1), А. Рац (1), М. Јовичић(8).
Катедра за физику и електротехнику:
Ј. Илић (5).М. Јовичић (6).
Катедра за хидрауличне машине и енергетске системе:
М. Недељковић (2), С. Пејовић (1), Бенишек (3), А. Гајић (1), З. Стојановић(1).
Катедра за шинска возила:
В. Лучанин и Г. Симић (5), М. Јовичић (2).